

ČÍSLO 1.—2.

1911.

ROČNÍK XII.

SBORNÍK HISTORICKÉHO KROUŽKU.

ČASOPIS HISTORICKÝ.

MAJITEL, NAKLADATEL A VYDAVATEL:

DRUŽSTVO VLAST.

REDAKTOR:

DR. MAT. KOVÁŘ.

PRAHA, FERD. TŘÍDA Č. 6.

KNIHTISKÁRNA DRUŽSTVA »VLAST«.

Obsah 1. a 2. seš. ročníku XII.:

Strana

<i>A. Blanický a Dr. M. Navrátil</i> : Dějiny farní osady Kondrace pod Blanikem. (Pokračování.)	1
<i>Fr. Štědrý</i> : Stavivo k podrobné historii církevní v Čechách. (Pokračování.)	33
<i>Václ. Oliva</i> : Radhošť. (Dokončení.)	46
Bohatství kláštera Sedleckého	62
<i>Gust. V. Svoboda</i> : Život v Kolině r. 1625. (Pokračování.)	66
<i>Dr. Ant. Lenz</i> : Sv. Tomáš Aquinas a M. Jan Viklíř o řeholích. (Dokončení.)	75
<i>Dr. Ant. Podlaha</i> : Dějiny koleje jezuitských v Čechách a na Moravě od r. 1654 až do jich zrušení. (Pokračování.)	84
<i>Dr. Karel L. Lehák</i> : Konvent augustiniánů v Domažlicích od svého založení až do počátku 19. století	94
<i>Dr. Ant. Podlaha</i> : Třetí díl rukopisného sborníku Evermonda Jiřího Košeického. (Pokračování.)	104
<i>Dr. M. Kovář</i> : Mikševicova kronika Lounská. (Pokračování.)	107
Drobné zprávy a posudky	109

Knihy a časopisy redakci zaslané.

Česlavský kraj. Red. V. V. Jentček.
Český časopis historický. Vydávají Jar. Goll a Jos. Pekař.
Věstník Jednoty katol. duchovních diecese Brněnské.
Časopis moravského musea zemského. Red. Dr. H. Traub a V. J. Procházka.
Hradecký kraj. Red. komitě: L. Domečka, Dr. V. Paul, prof. V. Jeřábek, Dr. Th. Zouzal, J. Duška.
Dr. Jan N. Sedlák: České modlitby a meditace z r. 1521.
Jan Tenora: Z paměti města Bystřice nad Pernštýnem.
Frant. Teplý a Jindř. Š. Baar: Klenčí, městečko na Chodsku.
Dr. Ant. Podlaha: I. Chronici Plassensis privati „Tilia Plassensis“ pars tertia.
 II. De abbatibus. Plassensis et De monasterii Plassensis professis.
Rud. Secký: Osířelost, chudoba a bohatství v národní písni československé.

Předplatné na Sborník Historického kroužku, roč. XII.,

obnáší 5 K, pololetně 2 K 50 h.

Administrace je v Praze, Žitná ulice č. 570-II.

Z družstva Vlast. — Za členy zakládající přistoupili: Dr. Jos. Samsour, prof. bohosloví v Brně; Jan Fährnich, farář v Krnsku u Mladé Boleslavi; Jan V. Cervenka, advokátní úředník v Blovicích, a Václ. Kášek, rolnický syn v Mladé Vožici. — Zakl. člen splácí 100 K v 5 letech, chudší ve 23 letech. Jakmile tento splatí 12 K a onen 10 K, obdrží darem členský podíl, t. j. vše, co družstvo Vlast a Tisková liga vydaly a není rozebráno. — Nové členy přijímá: administrace družstva Vlast v Praze čp. 570-II.

Provolání.

Žijeme v době velice vážné; denně, týdně a měsíčně chrlí se v národ spousta jednak nevěreckého, jednak nemravného tisku. Účelem celé té akce jest, zničit v lidu víru v Boha a udusit v něm lásku k církvi katolické. Aby mohli nepřátelé dosíci cíle svého — nebo přímý útok na Boha by četné lidi zarážil a od nepřátel církve odvrátil — snaží se morálně ubít a kde to jde i hmotně ožebračiti (Francie a Portugalsko) katolické duchovenstvo, proto se proti němu soustavně štvě a vliv jeho ve škole a v celém veřejném životě se co nejvíce omezuje.

Jak by si zednáři a volní myslitelé v Rakousku počínali, kdyby úplné moci nabyli, vidíme právě v poslední době na Portugalsku, poněkud i na Španělsku a hlavně na Francii.

SBORNÍK HISTORICKÉHO KROUŽKU.

ČÍSLO 1.—2. — 1911. — ROČNÍK XII.

Dějiny farní osady Kondrace pod Blaníkem.

Sestavil A. Blanický a Dr. M. Navrátil.

(Pokračování.)

Cena kostela v Kondraci. R. 1772 sepsán první inventář kostela, potom r. 1789 a 1801. R. 1839 poprvé proveden byl odhad všech předmětů v chrámu P. a podruhé r. 1847. Z listin těch se dovídáme, že kostel Kondracký, který má 11⁰3' délky, 3⁰4' šířky a 5⁰2' výšky, vystavěn z kamene a stukatury uprostřed vsi, s hlavním oltářem proti východu. Od r. 1832 pokryt je taškami. Má 9 podlouhlých oken, 3 vchody. Na straně severní přistavěna sakristie, jež ještě r. 1839 pokryta byla šindelem. Roku 1847 byly na ní již tašky. Kostel je v dobrém stavu a byl r. 1839 odhadnut na 6160 zl.

Nad hl. oltářem je velký kříž se Spasitelem, krásně pozlaceným. Na hl. oltáři je socha sv. Bartoloměje a po obou stranách sochy sv. Jana N. a sv. Josefa, pěstouna Kristova. Cena hl. oltáře i soch 40 zl. Postranní oltář na epištolní straně ze dřeva s ozdobami a obrazem P. Marie oceněn na 10 zl. Oltář postranní na straně evangelia s malovaným obrazem p. Barbory odhadnut na 10 zl. Kazatelna dřevěná s vyřezávanými podobami sv. apoštolů, počítána v ceně 20 zl.

V kostele bylo 18 lavic k sezení v ceně 9 zl. Dvě klekátká měla cenu 1 zl. 12 kr. a zpovědnice 1 zl. 15 kr.

U chrámu P. jsou 3 věže na straně západní, z nichž prostřední na kostelní zdi je z prken sbita, kdežto postranní jsou z kamene. Věž prostřední pokryta r. 1833 taškami a bílým plechem, postranní šindelem. Nyní jsou na postranních věžích prejzy. Všecky věže tvoří frontu na západní straně kostela a jsou počítány v odhadní ceně kostela.

Velký zvon oceněn na 800 zl., prostřední ve věži jižní na 320 zl., malý na věži severní na 100 zl. Zvon v oltární věžičce nad presbytářem (oltárník) oceněn na 20 zl. Věžička tato byla opravena počátkem 20. století. Je dřevěná. Umíráček, zavěšený v lucerně hl. věže, odhadnut na 8 zl. Zvonek oltární oceněn na 1 zl. a zvonek u sakristie, kterým ministrant zvoní, když jde kněz k oltáři, oceněn na 40 kr. Křtitelnice cínová, znamenité to dílo konvářské z r. 1500, v odhadu faráře. Hanikýře r. 1839 měla ceny pouze 20 zl. Má obsah 1/2 vědra.

R. 1847 měl kostel bohoslužebné nádoby ze stříbra, jež odhadnuty takto: monstrance s ozdobami částečně zlacená 60 zl., kalich s patenou pozlacený 25 zl., ciborium pozlacené s poklopem 25 zl., 2 nádoby na sv. oleje pro nemocné s 2 poklopy, opatřenými patenami a zároveň s 2 patenami bez poklopu 6 zl., jednu nádobu na sv. oleje s 3 odděleními 2 zl. Z mědi, mosazu a cínu byly v kostele tyto předměty: dva bubny z mědi na kůru za 8 zl., pacifikál z mosazu bez ostatků za 1 zl., pacifikál s ostatky sv. Jana N. pozlacený za 3 zl., pacifikál mosazný s 6 různými ostatky a ostatkem sv. kříže za 3 zl., kadtelnice s ložkou z mosazu za 1 zl., 2 svícny čtvrt starého lokte vysoké z mosazu 2 zl., 1 svícen půl lokte vysoký v ceně 1 zl. 30, 10 oltářních svícňů cínových od půl lokte do lokte výše za 22 zl., lampa mosazná, majíc žejdlík obsahu, připevněná na zdi u hl. oltáře 1 zl., visací lampa z cínu za 36 kr., purifikační nádoba cínová na hl. oltáři za 36 kr., 3 konvičky s talířem z cínu 1 zl. 30 kr., cínová nádoba k uschování stříbrné nádobky na sv. oleje 1 zl., cínová kropenka na svěcenou vodu 30 kr., 2 lucerny 2 zl., 2 lesní rohy z mosazu 3 zl. Obraz mrtvého Spasitele pod kůrem, na němž napsáno: „Tento obraz maloval léta Páně 1749“ (podpis nečitelný) odhadnut na 50 kr.

Z ostatních předmětů kostelních odhadnuty dvě sochy sv. arch. Michala a sv. Jiří v životní velikosti na 5 zl., skříň na šaty na kůru 2 zl., skříň na paramenty v sakristii 5 zl., 2 oltářní kameny 46 zl., 9 kanonických tabulek 1 zl. 48, malé a velké máry s černým přikrovem 2 zl., 4 pláště nosičů mrtvol 2 zl. (tyto byly r. 1847 k nepotřebě, jen kusy hadrů).

Kamenná křtitelnice v sakristii, jež pochází z prvních dob křesťanství v Čechách, odhadnuta na 2 zl. Insignie na rakev (kříž, kniha a umrlčí hlava) oceněny na 1 zl. 30. Velký svícen u hl. oltáře ze dřeva na 1 zl. 40, sv. hrob s 2 truchlicími madonnami a dřevěným křížem na 2 zl. 20, 2 kostelní prapory z červeného sukna s obrazy na 14 zl. 20 kr., 2 pozlacené dřevěné svícny na postranních oltářích na 1 zl., kříž na funus na 15 kr. sáh dlouhá lavice v sakristii 48 kr., mešní kniha pro requiem 1 zl., velký missál 4 zl., kniha Agenda malá a velká 1 zl.

Z bohoslužebných rouch byly odhadnuty r. 1847 takto: mešní roucho černé, hedbávné se stříbrnými portami s příslušenstvím na 1 zl. 30, mešní roucho se zlatými portami na 1 zl. 30, 2 mešní roucha bledě červená hedbávná na 56 zl., 1 bledě červené, opotřebované mešní roucho se zlatými portami za 4 zl., 1 červený ornát hedbávný se zlatými portami za 60 zl., 1 ornát modrý za 3 zl., 1 ornát zelený za 7 zl., 1 pluvial zelený a bílý za 4 zl., alba z musselinu za 1 zl. 40, 2 alby z plátna za 1 zl. 20, 2 rochety pro kněze za 3 zl. 35, 3 humeralie za 1 zl. 12, biret za 45 kr., 3 oltářní ubrusy za 1 zl. 30, 3 vela za 1 zl., 4 polštáře oltářní za 42 kr., 2 oltářní polštáře černé za 12 kr., 3 cingula za 1 zl. 12, nebesa ze zeleného sukna 1 zl. 40, 4 rochety pro ministranty 1 zl. 30, 6 komží pro ministranty 5 zl., 2 rochety pro kostelníka 2 zl., 3 komže pro kostelníka 10 zl.

Kostel i všecky v něm předměty odhadnuty roku 1839 na 8210 zl. 35 kr.

Hřbitov, obehnaný zdí kolem kostela, počítán v ceně 135 zl. Kostnice na hřbitově je zbudována z vápna a kamene. Dříve byla pokryta šindelem. Odhadnuta na 120 zl. Jsou v ní uloženy hmoždíře, lucerny, máry a j.

Co stála oprava kostela r. 1735. Za faráře Klinckha provedena oprava. Účet za práci tu zachován v pamětní knize farní. Číslice tam obsažené jsou velice poučné pro srovnání s dnešními poměry.

Specifikace renovirovaného farního kostela
Kondrackého sub titulo s. Bartoloměje apošt.

Náklad k obnovení téhož chrámu P. „byvše takový již velmi sešlý a chatrný, tak že nevyhnutelně jak zevnitř, tak také vně k napravení přijíti musel, specifikovaný náklad vynaložen jest, totiž :

Zedníkům dle učiněného kontraktu od přidělávání a zmenšení zdi na kostele 24 sáhů, držíce v sobě tloušťky 2 loket, od každého sáhu po 48 kr. počítaje činí zl. 19·12.

Od zhotovení celého stropu, na způsob rákosu, na latičky s ozdobným pavionem a vytažením sagmů, též od vybílení vně celého kostela 22 zl., od vylámání a zhotovení 9 oken po 4 zl. 36 zl., od zhotovení a sklenutí nové krucht, vylámání a zhotovení na kruchtě nových dveří, spolu s vyvedením šneku nahoru, též až pod zvony 50 zl., od vylámání a zhotovení velkých hl. dveří pod zvonici naproti oltáři 8 zl., od vytažení okolo kostela vůkol ozdobného sagmo aneb ksimzu v sumě 30 sáhů zl. 22·30, od vytažení skrovnějšího sagma nad sakristií, totiž 12 sáhů zl. 4·30, od vylámání a zhotovení nových dveří do sakristie proti faře spolu shotovením 1 okna 5 zl., od přidělávání 6 sáhů zdi mezi švibogny na kruchtě po 36 kr. zl. 3·36, od vyzdění a zhotovení štítu ssagmem a překrytí téhož štítu mezi kůrem a kostelem 12 zl., od omítky a pucování kostela zevnitř spolu i s sakristií 25 zl. a od zhotovení vně kostela a sakristie 52 sáhů nové cihelné dlažby po 12 kr. zl. 10·24. Summa zedníkům zl. 218·12.

Tesařovi K. Lengovi, tesařskému baumistrovi od zhotovení celého nového krovu neb vazby nad kostelem, 7 páry Haupt Bundt krovy a 13 páry jalovými krovy s položením, 13 trámů pro strop, falcování všech prken a položení horní půdy spolu s pobíjením kostela per pausch kontrahovaných 130 zl., od zhotovení vížky na kostele spolu s obarvením 30 zl., od zhotovení nového krovu a pobíjení téhož nad sakristií 15 zl., od tesání 8 stěn pro lešení zedníkům 48 kr., od zhotovení 6 pravítek zedníkům pod sagmo 18 kr., od zhotovení a položení potřebných trámů, též vytažení prken a spolu položení půdy na kruchtě 3 zl., od zhotovení parapetu a klekadla na kruchtě, též zhotovení štíglů a vsazení 79 stupňů v šneku zl. 10·54, od udělání 2 nových futer ke dveřím na šnek a na kruchtě zl. 1·15, od obarvení stříšky nad sínkou před

kostelem 45 kr., od položení půdy v rundely a pod velkým zvonem na zvonici 51 kr. Summa tesařům zl. 192 51.

Od lámání zdicího kamene: M. Jandovi, zedníku domašinskému, od nalámání 4 sáhů kamene ze staré zříceniny na sadu Štětínovém zl. 1 24, kameníkovi D. Ledlovi, kameníkovi Jemništskému od vyhotovení štukového velkého futra ke dveřím hlavním per pausch dáno ke dveřím do sakristie od vyhotovení kamenného futra 4 zl. Summa kameníkovi 17 zl.

Truhláři štěpánovskému M. Mancovi od vyhotovení 9 dubových rámtů po 4 fliglyh spolu i s Blindrámy, od každého dle smlouvy po 1 zl. 45 zl. 15 45. za velké hl. skládané dubové dvěře s 2 fligly proti oltáři zl. 9 15, za nové skládané dubové dvěře k sakristii zl. 3 30, za nové skládané dubové dvěře ke šneku na kruchtě 3 zl., za jedny nové borové dvěře ze šneku na kruchtě 35 kr. Summa truhláři zl. 32 5.

Zámečnickovi štěpánovskému za nový ozdobný železný špaňhelský kříž na vížku chrámu zl. 2 30, k velkým hl. dveřím za 3 páry velkých pantů spolu s háky 5 zl., k těm dveřím zámek s ríglem zl. 1 15, též 2 velké štangly k zavěšování zl. 1 30, od zavěšování těch velkých dveří, spolu dělání děr do štuk 45 kr., za nový zámek a panty ke dveřím do šneku zl. 3 30, k druhým dveřím nad těmi na kruchtě jdouc za nový zámek s klikou a panty zl. 1 15, za nový silný zámek a panty k novým dveřím u sakristie 5 zl., od okování 9 oken od každého po 2 zl. 18 zl., za 9 kop 20 kusů pocínovaných pleskatých hřebíků do dveří po 1 kr. 14 zl. Summa zámečnickovi zl. 52 45.

Kováři kondrackému dle smlouvy a ausziglu za 43 kop podlažných hřebíků do latí a položení pud po 14 kr. zl. 10 2, 4 kopy menšího hřebíku po 10 kr. 40 kr., od narovnání 3 kop starého hřebíku 4 kr., za jeden nový nosatec a šornu 30 kr., za 6 nových kramlí do lešení 20 kr., za 30 nových háčků zedníkům 30 kr., od svaření železného sochoru 4 kr., za 60 nárožníků zl. 1 30, za 60 nárožníků menších 1 zl., za 12 velkých nicholavů do vazby zl. 2 15, 30 velkých kramlí 3 zl., od udělání kříže k rámcům na kruchtě zl. 2 36, 60 nových bankfůsů k oknům a k parapetu zl. 1 30, od správy malého zvonečku 10 kr., za 3 skoby k stolicím 6 kr., od zavěšování kazatelny 10 kr., od zhotovení mříže k sakristii a do okna 20 kr. Summa kováři zl. 24 53.

Sklenáři vlašimskému S. Zajícovi od zhotovení 9 celých nových oken, jsouce všechny sobě rovny, do každého okna dáno 116 koleček prohlédacích velkých, činí v sumě 1044 koleček po 4 kr. se vším zhotovením počítaje, vynáší na penězích a zaplaceno zl. 69 36. K tomu daných heftů 522, 6 za 1 kr. počítaje, činí 1 zl. 27 kr. NB, Také on sklenář témuž záduší daroval.

Klempíři do J. Hradce za novou plechovou bílou bání aneb kupli dáno 5 zl. 45 kr. Item za 21 arch bílého plechu na kříž, též halmbstanci obití po 6 kr. 2 zl. 6 kr., za 60 kop pocínovaných bílých cvočků po 6 kr. 26 kr. Summa klempíři 8 zl. 27 kr.

Přidavačům. Jak při zednících, též tesařům k přidávání šindele skrze ten celý čas podle vlastního popsání v. p. faráře,

vezmouce on tu práci s vyplacením takových každý týhoden na sebe, v sumě vydáno 63 zl. 11 kr.

Za rozdílné materialie: Za 21 kusů borových fošen po 12 kr. 4 zl. 12 kr., za 11 borových tenkých prken po 4 kr. 48 kr., za 1 kopu 25 kusů smrkových falcovních prken po 6 kr. 8 zl. 30 kr., za 2 kopy 4 kusy smrkových tenkých prken po 3 kr. 6 zl. 12 kr. Za 9½ kopy řezaných latí na strop a pod šindel po 30 kr. 4 zl. 45 kr., za 218 strychů vápna po 15 kr. 54 zl. 30 kr. 150 kusů prejsů a háků, po 18 kr. 100 počítaje 27 kr. Item 15.450 zdicích a sklekových cihel, po 15 kr. 100 počítaje 38 zl. 37 kr. 3, za 18.000 šindele po 1 kr. 18 zl., za 19.500 nového šindelního hřebíku po 45 kr. 14 zl. 37 kr. 3. Item za 25 kop poloupodlažního hřebíku do latíček na strop po 9 kr. 3 zl. 45 kr.

Item za materialia k barvení vížky nad kostelem a sínce za 3 lib. bleiweisu po 12 kr. 36 kr., 1 lib. klišu 10 kr., 13½ žejdlíku lněného oleje po 8 kr. 1 zl. 48 kr., 3 žejdlíky po 7 kr. 21 kr., 6½ žejdlíků oleje od v. pana faráře vzatého po 7 kr. 45 kr. 3, 5 lib. červené barvy po 2 kr. 3 p. 12 kr. 3, za grund do fūrneisu 6. Item truhláři od vaření fūrneisu 9. Činí summa 158 zl. 32 kr.

Item rozličná vydání: Malířovi lukavskému od obarvení a pozlacení nového kříže na vížku kostelní 2 zl. Poslu, který do Lukavce chodil, dáno (3 hodiny cesty) 10 kr., za 4 okované kolečka a 1 okovaný trakař k vození kamene a vápna po 1 kr. zapláceno 5 zl., za 4 nové konve a 1 sleváč dáno 20 kr.

Literácký kůr v Kondraci. V kraji podblanickém byly kůry literácké ve Vlašimi, Domašíně, Zdislavicích, Štěpánově a Divišově. V Kondraci pod Blaníkem založen byl chorus litterarum r. 1757, jak o tom zaznamenána v pamětní knize farní tato zpráva:

R. 1758 sešlo se 13 sousedů, něco z Kondrace, něco z Dubu a dílem z Krasovic, žádající, by farář Paběnský jim povolil literátský kůr jako jinde. Po dlouhém toho rozmlouvání a snešení složilo těch 13 osob základu po 1 zl. 10 kr., což v sumě učinilo 15 zl. 10 kr. a potom po 1 libře na světlo vosku. Na to těch 13 nových bratrů chori litterarum složilo a přidalo na pláště 13 zl. Z těch peněz, jakož když více přistoupilo bratrů, způsoben jest pro zemřelé bratry a sestry toho pobožného choru litterarum příkrov, soukenný černý, s bílým pěkného cajku křížem, po stranách kříže žluté prýmy a při krajích bílé a černé harasové francie, též okolo nich neb nad franclemi kolem žluté prýmy přišité, což koštovalo 28 zl.

Na to když víc a více bratrů přistupovalo, způsobila se k témuž shromáždění jedna umbela z černého plše, po švech na 4 strany žluté prýmy, 4 černé a bílé smíšené dolů visící kvastle a nahoře kříž, na kterém z jedné strany krucifix a na druhé straně statua P. Marie, který kříž je postříbřený a dílem pozlacený. Ta umbela způsobena r. 1759 a koštovala 24 zl. K té umbeli jest v Praze schválně dělaný u řešetáře v jednom kuse oblouk. Na to když ještě víc a více bratrů přistupovalo, způsobilo se na příkrov r. 1762 6 obrazů, které po stranách 4 a k hlavám a nohám 2

na příkrově visejí. Na marách k hlavám jest krucifix, k nohoun statua P. Marie a v prostředku kniha bratrská. S tím se pracovalo až do r. 1768.

Ten chorus jest založen ke cti sv. M i c h a l a arch. a mají pp. bratří téhož chori litterarum pro svou potřebu věci způsobené, jakož na druhé straně se specifikují, totiž: 1. 5 černých plášťů k marám a umbelli. 2. 1 umbellu z pěkného černého plišu. 3. 1 příkrov, jakž s druhé strany známo. 4. 6 na máry obrazů a 1 krucifix, 1 statui P. Marie a knihu. 5. castrum doloris, totiž pod máry, postament a 6 pyramid, na každý umrlčí hlavu 6. a na ni železnou špic, a na špici každý pro okapky plechový karbovaný talířek. 7. své svíčky 8 neb 9 liber, někdy víc, někdy míň. 8. pro pláště zavřitou almaru se zámkem, klíčem a pantami. 9. na svíčky truhličku. 10. 5 bratrských klobouků a na každém flor. 11. 1 truhlu s pantami, zámkem, kde se skládají obrazy z mar, příkrov, statua a klobouky a zavírají.

Výkaz jmění literáckého kůru v Kondraci činil r. 1785 na kapitálu 23 zl. Když z nařízení císaře Josefa II. literácké kůry zrušeny, strženo bylo za prodané nářadí v Kondraci 15 zl. 42 kr.²⁶

L i t e r á c k ý k ů r v Kondraci měl dle inventáře z r. 1785 jistinu 27 zl. 36 kr. Dle toho byly též výdaje jeho nepatrné, svršky jako jinde. Knih nebylo (aspoň dle inventáře 1. srpna 1785). Účetní výkaz z r. 1783 svědčí, že ode všech přidružených členů vybírali ročně příjemného a čtvrtletního poplatku kolem 5 zl. 15 kr. Z toho na 4 mše kvartální platili faráři 2 zl. 36 kr. V tomto výkaze jeví se také 1 k a n c i o n á l. Posledním starším byl V á c. V l a s á k, početvedoucím T o m. N a v r á t i l, učitel za faráře P o k o r n é h o.²⁶ Licitační protokol ze dne 21. srpna 1785 obsahuje také dražbu na svršky literátských kůrů v Domašíně, Štěpánově, Zdislavicích a v Kondraci. Pláště, klobouky, příkrovy, umbelly atd. prodali také bratrstvu literátskému v Kondraci.

Kantor kondracký T o m. N a v r á t i l koupil při dražbě za 10 kr. 6 starých marianských obrazů na plátně malovaných, jež náležely kůru literáckému ve Vlašimi. Po zrušení družstev a provedené licitaci odvedeno bylo 14. ledna 1789 úřadům od kondrackého kůru 30 zl. 6 kr.²⁷ — (Konrád, dějiny posvátného zpěvu staročeského str. 317.)

L. 1677 podal děkan vlašimský arcibiskupovi zprávu, že učitele ustanovují s jeho schválením osadníci. Organista placen jest od obce. L i t e r á t i kantory v chrámu Páně pilně podporují. Kantor vlašimský posluhoval při kostelích Vlašimském, K o n d r a c k é m, H r a d i š t s k é m; V e l i š k é m, T e h o v s k é m a Č t i b o r s k é m.²⁸

Zádušníci kostela kondrackého. Jména zádušní své doby spravovali t. zv. kostelníci neb zádušníci kostela. Byly to druhy osoby k tomu od vrchnosti zvolené.

²⁶ Viz Riegger, Materialien zur alten u. neuen Statistik von Boehmen X. svazek. — ²⁸ Místodrž. archiv v Bruderschaftsacten. N. 17.

²⁷ Tamže N. 15. — ²⁸ Dvorský, Paměti o školách českých 238.

Když r. 1661, kdy osada kondracká připojena byla ještě k Vlašimi, děkan vlašimský Jan Bedřich Bechyně z Lažan odešel, maje sebou věci zádušní, žádali kostelníci kondračtí Fr. Vil. z Talmberka, svého patrona, pána na Vlašimi, by jim k oněm věcem stříbrným a cínovým dopomohl, jež jim děkan odcizil. Podle zprávy děkana kouřimského konsistoři pražské, sotva je Bechyně přijal, a pán z Talmberka, dovědév se o tom, hněval se a větší humanitu jevil než on.²⁹

Z gruntovních knih starých, z matrik a farního archivu známi jsou tito zádušníci: P a v e l N o v á k, majitel gruntu č. 10 v Kondraci, odkázal r. 1655 záduší 40 kop, poněvadž mnohá léta byl starším kostelníkem a co nevědomostí svou mu ublížil, to zase vynahrazuje. J a n Š v e c, vlastník usedlosti č. 23, jsouce kostelníkem, mnoho peněz zádušních za ním zůstalo. R. 1667 vejplata jeho na 72 kop se vztahující dle zprávy rychtáře všechna k záduší náležitosti bude. M a r t i n V a n ě k, soused a spolu kovář v č. 11 v Kondraci, starší kostelník zemřel r. 1700.

Z a z á d u š n í k y farního chrámu P. v K o n d r a c i zvoleni ve školní světnici od zástupců jednotlivých obcí dne 28. ledna 1862: Josef Štětina, rolník, Mich. Hauser, rolník, Matěj Roubých, představený, Josef Zvara, rolník, a Mich. Navrátil, učitel z Kondrace.

Ježto osadníci filiálního kostela v H r a d i š t i práli si mítí zvláštní zádušní kasu, odporučeni byli za zádušníky: Jan Martinek, místní představený, Jos. Vlasák, rolník, Jos. Cikhart, mlynář pod Hradištěm, který však žádal za příčinou svého řemesla sprostěna býti, a Fr. Horálek, rolník, všichni z Hradiště.

Zbožná nadání z osady Kondracké v 14. a 15. věku.³⁰
R. 1359 19. září Jindřich, plebán z Krivsoudově a Z c z i s s o z M a c h l o v a, vlastník dvoru nyní zaniklého za Krasovicemi, učinil nadání kapli P. Marie v kostele načerackém na svých dvorech v Krasovicích a ustanovil, aby poddaní jich platili ročního úroku Jirík 2½ kopy, Ivan 1 kopu a Hodan ½ kopy. Určeno bylo, aby presentace oltářníka po smrti plebána Jindřicha přešla na Zcisso z Machlova a jeho dědice.³¹

R. 1365 4. září odňato Jindřichem plebánem presentační právo Zcissovi z Machlova k ustanovení oltářníka v Načeraci.³²

R. 1370 8. máje J a n ř e č e n ý H o l u b z Krasovic, nejstarší známý z listin obyvatel této svobodnické vsi, který měl zde zemanský dvůr, jež rozdělil pak na svobodnické statky, na nichž bývali Vlasákové, podepsal jako svědek list, v němž Bohuněk z Těchova a Ondřej z Popovic darovali 2½ lánu na zřízení mší v kostele v Popovicích.³³

R. 1395 29. března J a n z V l a š i m i učinil nadání kostelu Vlašimskému 7 kop grošů stálých úroků ve vsi Kondraci (Cunratec) na 5 lánech polí, jež drží Blahut ¾, Mareš ½ lánu, Petr ½ lánu, Symon ¾, Mareš kovář ¼, Duchoň ¾, Bohuněk ¾,

²⁹ Dějiny Vlašimě od Slavíka. — ³⁰ Z knih erekčních.

³¹ Lib. Er. I. str. 8. — ³² Lib. Er. I. str. 53. — ³³ Lib. Er. I., 81. —

Vaněk pištěc $\frac{3}{4}$. Každý z těchto poddaných měl o sv. Jirí platiti $40\frac{1}{2}$ groše a při sv. Havle rovněž tolik a za každý rok kromě toho 4 kury a kopu vajec.³⁴

R. 1396 23. dubna presentovali oltářníka v Načeraci Pribík z Byšova. Onše z Květuše, Ulrich z Dobřemilic, poručníci sirotků dobré paměti Pelhřim a z Machlova, totiž Hynka a Přibyslava.³⁵

R. 1401 24. února presentovali tiž poručníci oltářníka v Načeraci v zastoupení sirotků Hynka a Pribíka z Machlova.³⁶

R. 1403 12. září Otík z Kyj, viconotář desk zemských království Českého, daroval plebánu kostela vlašimského ročního úroku 1 kopu grošů denárů pražských ve vsi Ostrově na 5 čtvrtích polí chalupě, jež zdělává Jakub řečený Čuba, a stanovil, aby úrok ten z polovice odváděn byl o sv. Jirí a z polovice o sv. Havle.³⁷

R. 1406 12. února Jan z Vlašimi věnoval kostelu vlašimskému nadání ročního úroku 7 kop méně 24 grošů a sice na 4 lánech polí ve vsi Dubě (6 kop méně 24 grošů) a 1 kopu grošů na mlýně na řece pode vsí Hradištěm.³⁸

R. 1406 12. února Jan z Vlašimi učinil nadání kostelu v Hradišti 8 kop bez 15 grošů, aby tam jeden vikář byl vydržován a mše a výroční slavnosti byly konány. Jan z Vlašimi pro spásu své duše a svých potomků a předků, jakož i pro rozmnožení bohoslužby plebánu kostela v Hradišti Václavovi, jakož i pro jeho a jeho nástupců lepší výživu 8 kop bez 15 grošů denárů pražských ročního úroku na těchto statcích a to ve vsi Veliši 5 kop méně 15 grošů a ve vsi Tomicích a na mlýně tamže 3 kopy bez 10 grošů na lidech poddaných daroval, jež odváděti se mají při sv. Jirí a při sv. Havle. Při tom ustanovil, aby plebán hradištský a všichni jeho nástupcové u řečeného kostela měli jednoho kněze jako vikáře a jej za práci jeho z výše psaných úroků opatrovali. Řečený plebán má o to pečovati, by každý týden na věčné časy jeden den mše za zemřelé čtena byla, za dobrodince totiž „Propitiare“ a jednou za rok rovněž pro dobrodince by konalo se anniversarium kolem sv. Havla, tak sice, aby večer hodinky 9 lekcí a ráno mše za zemřelé byly zpívány a ostatních 5 mší aby bylo čteno od kněží, kteří k tomu cflí od plebána mají býti pozváni a obědem častováni. Kdyby plebán hradištský budoucně nadržel si vikáře a zmíněné mše sv. nekonal, Jan z Vlašimi a jeho nástupcové jsou oprávněni zmíněné úroky mu zadržeti do té doby, dokud by nesplnil zanedbané. Václav plebán slíbil za sebe a své nástupce, že pod trestem klatby a jiných církevních trestů chce ustanovení tohoto nadání zachovávat.³⁹

R. 1406 12. února Jan z Vlašimi učinil nadání kostelu vlašimskému 8 kop 13 grošů ročních úroků v Hradišti, jež mají odváděti poddani tam lidé Pavel, Zdicho, Genyssius, Becho, Mařík, Vaněk, Řešetář.⁴⁰

³⁴ Lib. Er. IV. str. 419. — ³⁵ Lib. Confirm. V. str. 251. — ³⁶ Lib. Confirm. VI. str. 42. — ³⁷ L. Er. V. 590. — ³⁸ L. Erect. V. 671. — ³⁹ Lib. Er. V. 672. — ⁴⁰ L. Er. V. 673. —

R. 1406 19. listopadu presentovali oltářníka v Načeraci Hanuš a Přibík z Machlova.⁴¹

R. 1408 Jan z Vlašimě obmyslil kostel vlašimský 8 kopy a s farářem Václavem na Hradišti, chtěje nadání zlepšiti, úrok 3 kopy na mlýně v Tomicích a jistých lidech prodali, hotové peníze přijali a za ně jiný úrok 3 kop ve vsi Ctiboři od Jana Hrádka z Hrádku na dvou lidech úročních, totiž Janovi a Jiříkovi koupili pro týž kostel na Hradišti a jeho faráře.

Jan z Vlašimě daroval kostelu vlašimskému 3 lány pole s úrokem v Ratajích. Úroky ze vzdálených těchto pozemků byly přičiněním faráře Jiřího z Vlašimě vyměněny s Vochnou, panošem z Rataj, za jiné a to předně ve vsi Řimovicích na 3 půllánech a ve Vracovicích na 1 půllánu.

R. 1408 9. března Jan z Vlašimě dal 8 kop na jistých statcích úroku ve Hradišti u Vlašimě faráři vlašimskému Petrovi na čas jeho života a chtěje nyní to zlepšiti za souhlasu farářova dal 8 kop 13 gr. na své statky ve Vlašimi na místě řečeném Pohorí a na 4 mlýnech ve Vlašimi.

R. 1413 11. prosince presentovali oltářníka v Načeraci Hyněk a Přibík z Machlova.⁴²

R. 1419 16. ledna se souhlasem Hynka a Přibíka z Machlova ustanoven oltářník v Načeraci.⁴³

R. 1419 23. března se souhlasem Hynka a Přibíka z Machlova ustanoven oltářník v Načeraci.⁴⁴ — Ve válkách husitských oltářnictví zrušeno.

R. 1463 23. ledna Pavel z Řimovic daroval po smrti své manželky Markéty z Libenic k špitálu vlašimskému jeden dvůr kmetců ve Vracovicích. Když staré desky zemské shořely r. 1541, dala si Vlašim znova vtělití r. 1543 statek ten, na němž seděl tehdy Pavel, kterýž platil 2½ kopy grošů a 7 kop platu ročního. Vlašim byla v užívání toho dvoru do polovice 16. věku.

R. 1783 měl špitál příjmu z tohoto statku z Vracovic, který pak měl čp. 4, 1 zl. 45 kr. = 2 zl. 55.

Dobrodinci záduší. V starých knihách gruntovních (Alt Dorf Buch Gericht z r. 1630 a 1667), uložených v listovním úřadě c. k. okr. soudu ve Vlašimi, zapsáno jest při jednotlivých gruntech, co kdo z nápadu svého daroval záduší kostela Kondrackého.

R. 1636 Václ. Dlabal v Kondraci čís. 8 odkázal 6 kop. R. 1656 Jan Šipal v Ostrově č. 11 odevzdal 10 kop za zdravého živobytí. R. 1658 Jiřík Štěpánek v Dubě č. 10 stoje před pulkrechtem odevzdal 3 kopy 20 grošů. R. 1667 Dorota Štěpánková v Dubě č. 5 nápad svůj 5 kop úplně odevzdala. R. 1679 Magdalena Bohabojova z Louňovic darovala 2½ kopy, jež jí patřily v Kondraci na č. 8. R. 1689 Anna Janů z Velíše darovala záduší v Hradišti 3 kopy 26 grošů, jež měla na grunte č. 1. v Hradišti. R. 1696 Martin Pazour ve Vracovicích č. 18 daroval 21 kop. R. 1698 Dorota Toulka ve Vra-

⁴¹ L. Conf. VI., str. 193. — ⁴² L. Conf. VII., str. 99, — ⁴³ L. Conf. VII. str. 280. — ⁴⁴ L. Conf. VII., str. 287.

covicích č. 14 odkázala záduší 6 kop 2 groše $3\frac{1}{2}$ peníze a na mše sv. za jejího otce a mateř 6 kop 2 groše $3\frac{1}{2}$ peníze. R. 1702 Kateřina Vaňkova 9 kop, Jan 24 kop, Bartoloměj 11 kop odkázali s dobrým rozmyslem, jež měli na č. 12 v Dubě. R. 1709 Václ. Půta v Ostrově na č. 8 daroval 5 kop. R. 1709 Magdalena z Libouně darovala 2 kopy 42 grošů, jež měla ve Vracovicích na č. 29. R. 1718 Jiří Martinek, mající svou prætensi v Dubě č. 8, 4 kopy 47 grošů 1 den. daroval úplně. R. 1726 Jirík Kohout v Ostrově čís. 11, urovnajíce se s Vitem Tůmou, mužem n. Doroty, strany ty prætensi 5 kop 50 gr., aby za ně na mše sv. za n. Kateřinu matku a respective Doroty, dcery její, duše jejich 2 kopy složil, takové klásti povinen bude. R. 1740 M. Tůma sejdouce z tohoto světa, jeho prætensi na č. 6. v Hradišti v 15 kopách se na 2 díly rozděluje a z ní za jeho duši na mši sv. 7 kop 30 gr. připsuje.

Dárci kostela Kondrackého.⁴⁵ R. 1765 daroval dvojetihodný a vysocučení p. pater Fr. Zahoranský de Vorlík, t. č. kaplan kondracký, pro sv. oleje stříbrné, dobře pozlacené nádoby ve tří t. j. nádoby 3 v hromadě, 1 pro oleo catechumenorum, 2 pro sacro chrismate a 3 pro oleo infirmorum, s jednou v hromadě rukovítkou, s kterou v hromadě všechny drží, na jednou se vzítí a držeti mohou, mimo to obzvláštní nádobu jednu stříbrnou dobře pozlacenou pro oleo infirmorum, které v pytlíku k nemocným se chová. Ty všechny nádoby jsou v nových cínových futrálech. Mimo to nadjmenovaný daroval pro infirmis patenu stříbrnou, dobře pozlacenou, která také r. 1766 od nejdůst. p. a p. (tit. plenis) p. Ondř. Kaisra, biskupské milosti t. č. sufragana pražského byla posvěcena a mazána. Ty všechny nadjmenované stříbrné a pozlacené nádoby i s těmi futrály jsou discrete juxta intentionem benefactoris darovány kostelu Kondrackému sub titulo S. Bartolomei Ap. tím způsobem, aby nikdy skrz pp. succesory nikam odciziti se nesměly. Ty tak jmenované stříbrné a pozlacené pro s. liguoribus nádoby a ta patena stříbrná pozlacená košťují 26 zl. rejských 30 kr., futrály ale cejnové 3 zl. Za kteroužto almužnu naděl p. benefaktora P. Bůh a pp. succesores addant pium memento. Cejnové nádoby se s. liguoribus zachovávají se v Zdislavicích zapečetěny.

R. 1785 Ant. Radiměřský, farář, odkázal 145 zl. na varhany. R. 1852 Matěj Příkop z Dubu č. 2 daroval postříbřenou lampu visící před hl. oltářem. R. 1867 Fr. Vlasák, choralista při biskupském chrámě v Rábu v Uhrách, rozenec v Krasovicích č. 7, odeslal na zhotovení nových stolic chrámových 66 zl. Kapitál ten vzrostl do konce r. 1902 s úroky na 521 K 78 hal. R. 1868 Fr. Hauser, ředitel konservatoře v Mnichově, narozený v Krasovicích č. 12 r. 1794, daroval na poboční oltář vedle kazatelny obraz sv. Barbory, malovaný v Karlsruhe ve velkovévodství Badenském, kdež žil na odpočinku u syna Josefa, dvorního virtuosa. (Obraz visí dnes na oltáři při epistolní straně.) R. 1883 Kar.

⁴⁵ Dle pamětní knihy farní.

Navrátil, hl. farář u sv. Jindřicha v Praze, daroval missale de requiem a černý ornát. R. 1883 17. června zemřel Jos. Cikhart, mlynář v Dubě č. 18, který daroval 238 zl. na opravu kostela. Za to opraveny postranní oltáře, které dle pamětní knihy „v kostele strašily“, dále kazatelna a hl. oltář. Práce stála 216 zl. a strava po 7 neděl 2 lidem. R. 1904 Karel kníže Auersperg, pán na Vlašimi, daroval lustr v ceně 2000 K.

Mešní nadace (jichž výši uvádíme v korunové měně), založili: R. 1771 Křišť. Moudrý, hostinský v Kondraci 120.—, r. 1772 Matěj Paběnský, farář v Kondraci 120.—, r. 1809 Martin a Anna Půtova z Ostrova č. 12 52.—, r. 1809 Tomáš Staněk z Malovic č. 6 48·10, r. 1827 Matěj a Kateřina Hoch z Vracovic č. 16 60.—, r. 1830 Jakub, Kateř. a Anna Hrbek z Krasovic č. 11 54.—, r. 1836 Jakub Staněk z Vracovic č. 32 200.—, r. 1843 Jak. Houdek z Krasovic č. 1 136.—, r. 1848 Anna Kozlova z Vracovic č. 19 50.—, r. 1857 Jan a Marie Dobíhal z Krasovic 370.—, r. 1857 Fr. a Magd. Půta z Kondrace č. 40 320.—, r. 1850 Jan Jirka z Vracovic č. 18 800.—, Tom. Mrkva z Krasovic č. 13 100.—, r. 1861 Barb. Holečková z Vracovic č. 5 246.—, r. 1864 Kat. Slavatova z Kondrace č. 29 260.—, r. 1867 P. Kar. Navrátil a P. Fr. Razák, kaplan v Praze 210.—, r. 1867 Kat. Holejšovská z Krasovic č. 3 400.—, r. 1869 Jos. a Barb. Lejško z Krasovic č. 8 220.—, r. 1869 Kat. Kozlova z Kondrace č. 4 120.—, r. 1869 Matěj Půta z Kondrace č. 24 60.—, r. 1886 Jos. Dušek z Vracovic č. 24 600.—, r. 1866 Fr. Hauser, ředitel konservatoře v Mnichově 240.—, r. 1875 Vác. Kohout z Vracovic č. 4 114.—, r. 1875 Matěj a Anna Balek z Vracovic č. 26 286.—, r. 1873 Fr. Kozel z Ostrova č. 10 300.—, r. 1875 Ant. Staněk z Krasovic č. 6 120.—, r. 1873 Matěj a Anna Brázda z Vracovic č. 13 252.—, r. 1875 Fr. Vlasák, choralista katedrály v Rábu 120.—, r. 1878 Jan Hrdina z Vracovic č. 23 380.—, r. 1887 Kar. Navrátil, hl. farář u sv. Jindřicha v Praze 2000.—, r. 1900 Jan Jirka z Dubu č. 1 200.—, r. 1907 Jos. Cikhart, mlynář z Dubu č. 18 200.—

Nadace na udržování křížů: r. 1878 Matěj Brázda z Vracovic č. 13 — u Vracovic K 36·34, r. 1890 Jan Jirka z Dubu č. 1 — u Dubu K 72·58, r. 1892 Ant. Šanda z Vracovic — u Vracovic K 32·52, r. 1908 Fr. Chleborádova z Pavlovic — u Korfešta K 20.—

Zakládací listina nejstarší mešní nadace v Kondraci z r. 1771.

L. J. Ch.

Já Křišťof Moudrý, šenkýř Kondracký, umínil jsem sobě založiti, jakož také skutečně ustanovuji v chrámu P. farářském pod titulem sv. Bartoloměje ve vsi Kondracké za mou duši, též za nebožky manželky Anny, věčnou fundaci: Tím úmyslem, by jak za živobytí mého, tak po smrti mé přinadymenovaném chrámu Páně farním 4 mše sv. a to sice každého čtvrt leta, totiž v každé výroční suché dny 1 mše sv. sloužena byla, kteréžto mše s. dříve z kazatelnice prohlášeny býti mají. K tomu cíli a konci jsem kru-

koum vel. p. M. K. Paběnského, t. č. faráře Kondrackého 100 zl. rejnských složil, by takové na obyčejné běžící a 4 procento úrok in fundis publicis u (pl. tit.) slavných pánů pánů stavů království českého vyloženo bylo. Z vyplývajících pak 4 zl. úroku jemu vel. p. faráři a budoucím jeho succesorům, každoročně 3 zl. zaplacený byly, 24 kr. školnímu mistru, kostelu však ostatních 36 kr. na světlo a víno zůstatí m^o.

Kteroužto mou vůli jsem nejenom vlastní rukou podepsal a obyčejný secret přitiskl, ale také 2 svědků, jich pak ale bez vsi ujmy a škody k podpisu se dožádal. Slavnou pak a vysoce důstojnou arcib. pražskou konsistoř poníženě žádám, by takovou mou fundaci milostivě potvrditi, tu kde patří a náleží ingrossirovati, ji pak na věčné časy v ochraně držeti ráčila.

Jenž se stalo v Kondraci dne 5. máje 1771.

(L. S.) Kristof Moudrý, (L. S.) Václ. Paběnský, měšťan král. senkýř Kondracký. města Pražského jakožto svědek.

(L. S.) Thomas Navrátil, kantor Kondracký, dožádaný svědek.

Nyní následuje obligací od sl. pánův pánův stavů na těch 100 zl. à 4 p. cento slova od slova vypsaná.

Originále farář Paběnský vydal do kasy zádušních účtů dne 10. Aug. 1771, pak Quittung od V. Mejštrika, t. č. purkrabího vlášimského a počít chrámu P. vedoucího.

Duchovní příznávací tabella z fary Kondracké a fil. Zdislavské z r. 1717.⁴⁶ R. 1717 byl na osadě Kondracké kostel ve vsi Kondraci farní pod titulem sv. Bartoloměje. Kostel v Zdislavicích fil. pod titulem sv. apoštolů Petra a Pavla. Kaple ve vsi Velíši pod titulem sv. Josefa pěstouna. Kaple ve vsi Hradišti pod titulem Nejsv. Trojice. Patron a gruntovní vrchnost: Vysoce urozený p. Fr. Ant. sv. římské říše hr. z Weissenwolfa, pán dědičný panství vlášimského. Škola mistreni školním zaopatřená je Kondracká při farním kostele. Náklad od záduší se na ni vede. Zdislavská od ohně pustá, při filialii. Jiné zádušní případnosti: Jsou krávy železné jak při farním, tak při filialním kostele: při kapli zádušní. Urbaria a písemná dokumenta: Mají na kanceláři vlášimském ode všech záduší. Farář Kondracký: Daniel Jos. Ign. Urbanides. Residenci: Od dřeva, stará pod dvěma krovy. Kostely jsou: 1 farní, 1 filialní a 2 kaple.

Přířazené vesnice ke kostelu: Kondrac ves, Vracovice nejdál, hodinu od kostela vzdálena, Krasovice a Dub čtvrt hodiny cesty, polovice Ostrova půl hodiny. Obce patřící ke kostelu fil. v Zdislavicích: městys Zdislavice, Měretice $\frac{3}{4}$ hodiny, Malovidy $\frac{1}{4}$ hodiny, Bolina, Řimovice, Rataj. Obce patřící ke kapli Velíš: ves Velíš, půl Ostrova $\frac{1}{2}$ hodiny, Sedlečko $\frac{1}{4}$ hodiny. Obce patřící ke kapli Hradišť: Lhotka Kapsova $\frac{3}{4}$ hodiny a Polánka $\frac{1}{2}$ hodiny. Počet duší: Jak konsignace velkonoční zpovědi ukazuje, bylo 1288.

V kterém kostele služby Boží se konají: Dle starodávné zvyklosti ve farním a ve filialním střídavě mimo svátků V kapli

⁴⁶ Opis uložen v archivě farním.

Velišské 8krát do roka dle příležitosti a novoroční svátky. V kapli hradišské čtyřikrát do roka, na výroční slavnost a posvěcení chrámu.

Zda velebná svátost náležitě se chová? V náležitém a bezpečném místě bez lampy.

Mají a skutečně užívají kostely všechny k službám Božím potřebné věci? Mají dle možnosti chudého záduší prostředně. Nemají pluvialu a lampy.

Školní mistr má posnopné od osadníků okolo 20 mandel žita a ovsa, od zádušních polí pod 3 strychy se mu zanechává k užívání pro lepší živobytí.

Polí k záduší Kondrackému se počítá pod 40 strychů velmi špatných a neúrodných v našich horách, které na díle osadníci, na díle farář drží a užívá, dává plat povinný, k záduší sej nebo nesej každoročně vedle registru vyměřený. Grunty: Při fil. kostele je zádušní grunt s polmi a lukami. Polí do všech těch stran se počítá pod 21 strychů. Z toho gruntu platí držitel každoročně k záduší plat dle register zádušních vyměřených. Polí žitných při farní Kondracké pod 18 strychů neúrodných, moklavých se vynachází do všech stran. Při fil. farní počítá se pod 22 str. a ty pusté a porostlé, ale já o nich všech nevím. Ony vykázané mít nemohu. Někdy farní pole připojeny k panským a že jiné za ně dány jsou, praví se. Vinice žádné. Zahrady: Při farní je jedna zahrádka malá. Něco švestkovi na ní vysázeno. Lesy: Kus lesa špatného k záduší náleží, ale vše již vysekáno. Filialní má ještě kus lesa pro potřebu kostela a fary, ale tuze ho kazí osadníci a sobě pole přidělávají. Louky dávají 7 neb 8 vozů na 2 koně sena, když se rok pohodlný trefí a ne mokrý; jinak když se rozvodní, všechny luka podkalí, takže za málo stojí. Je-li posečené, pobere voda, jakož těchto let skutečnost toho dokazuje. Votavu na 2 koně 3 vozy. Rybník jeden u fary maličký na půl kopy násady a pro namočení lenu a konopě. Potoky: Mají býti farní vedle luk při filialii, ale vrchnost je ujímá, pravíc, že stoka jest panská a louky farní. Toliko na rozsouzenou ponechávám. Dobytka měl farář 2 koně tažné, 2 krávy, 1 prasnici, 6 ovčiček. Desátek na gruntech: farář desátku osadníci skrovně platí při sv. Havle. Ročně se sjíti má 121 zl. 30 kr., ale ty se velmi bídne a těžce od nich dostávají, nikdy v čas určitý a dlužní v tyto těžké časy po tolika letech zůstávají. Desátku vína, ječmene, hrachu a pšenice se nedává. Z hradišské osady desátku má býti 4 strychy žita, ale ani těch v čas sv.-havelský nelze dostati.

Fundací na viktualiích a hospodářských užitcích: Žádná, toliko při posvěcení chrámu farního se dává 15 kr., i pouti farář se dává též 15 kr. Při posvěcení chrámu fil. se dává 35 kr., o pouti tolikéž 35 kr., i při obou kaplích 35 kr. Co z hospodářství dostane, to dům a čeleď vše spotřebuje. Mnohokrát nestačí, když se málo urodí.

Úroky z gruntů a polí: schází se ročně při záduší Kondrackém peněz 7 zl. 48, z gruntů záduší zdislavského 9 zl. 45, z gruntu neb pole záduší hradišskému patřícího třetí mandel

přichází 1 zl. 15 kr., z gruntů velišského záduší se schází ročně 50 kr.

Úroků z dobytka: z železných krav osadníci platí ročně k záduším. Kondracké záduší má krav 84, z nich se platí z jedné každé po 7 kr. Ročně summa vynáší 10 zl. 51 kr. $4\frac{1}{2}$.

Velišské záduší má krav železných 29. Platí z jedné každé 12 kr. Summa ročně 5 zl. 48.

Zdislavské záduší má krav 45. Platí se z jedné každé po 11 kr. $4\frac{1}{2}$. Summa vynáší 8 zl. 48 kr. $4\frac{1}{2}$. Hradištské záduší má krav 24. Platí po 12 kr. Summa ročně 4 zl. 48.

Užívají potažní robotu: Osadníci Kondračti jsou povinni faráři farní pole orat a na místo zadělat i Ostrovští mrvu na jeden kus pole, který orají, vyvésti jsou povinni. Jiné žádné roboty nemají.

K vlastnímu užitku deputátního piva z pivovaru vlašimského de obligatione dostává ročně 4 sudy. K vlastnímu užitku na vejtav dostává přivarku de gratia (z milosti) proti ječmenu tácu a akcisu 3 sudy ročně.

Hotových peněz se nachází při záduší Kondrackém 109 zl. 39 kr. $2\frac{1}{4}$, zdislavickém 149 zl. 28 kr. 5, velišské kapli 109 zl. 29 kr. $5\frac{1}{2}$, hradištském 14 zl. 29 kr. $3\frac{1}{2}$.

Dluhy: záduší Kondrackému dluhují osadníci Kondračti na starých dluzích 117 zl. 3 kr. $2\frac{1}{2}$, záduší zdislavskému dluhují osadníci Zdislavští na starých dluzích 29 zl. 43 kr. $\frac{1}{2}$, záduší Velišskému dluhují osadníci Velišští na starých dluzích 44 zl. 27 kr. $3\frac{1}{2}$, záduší Velišskému dluhuje děkanství Vlašimské hotové 60 zl., záduší Hradištskému dluhují osadníci Hradištské na starých dluzích 29 zl. 43 kr. $3\frac{1}{2}$.

Gruntové pronajati pod úrok užitkův hospodářských neb peněz: Dobytek žádný pronajatý, jež z železných krav se platí.

Úředníci kostelní neb administrátorové užitkův dosazení bývají od patrona spolu s vůlí farářovou.

Užitkové se zachovávají v sídle panském, totiž v kanceláři vlašimské pod klíčem úředníka na místě patrona. Užitkův a stavení kostelních na starosti má farář spolu s úředníkem.

Ze stoly ročně od křtu, pohřbu, ohlášek, kopulací etc. farář dostati může okolo 25 zl., ale jest nejisté, někdy víc, někdy méně, neb jde špatně v tyto časy. Kaplan žádný.

Kantor neb školní mistr přicházejí na svůj mandlný ročně na 7 zl. služby peněžitě, nemá jen posnopné jak nahofe.

Spustlé: fara Zdislavická pustá. Školy žádné. Fundace: o žádných se neví.

Jiné užitky, jež pod vpředu psanými rubrikami obsaženy nejsou: Do pytlíčku prosby ročně při farním kostele 3 zl. 10, při filialním 2 zl., od zvonu a přikrovu 1 zl., též při filialním 1 zl., ze svíček handlovních užitkův při všech kostelích 9 zl. Z peněz zádušních interesův 14 zl.

Já Dan. Jos. Ign. Urbanides, farář ve vsi Kondraci, přiznávám se tímto sub fide sacerdotali, že po bedlivém vyšetření, jak mých samých, tak také mně svěřených kostelních a zádušních statků, gruntů, práv a spravedlivostí, užitekův a k tomu patřících věcí, jako i tu mně svěřených kostelův a záduší podstatu nejinačí jsem vynalezl, jakž tento rejstřík uvádím. Idem qui supra.*

U podané tabely p. Urbanidesa, faráře v Kondraci, nedá se nic připomenouti, leč že jsme mu vykázali ony pole ve výměře 22 strychů, jež náležejí fáře Zdislavické, o nichž p. farář ve své fassi praví, že mu vykázány nebyly. Ostatně je vše tak, jak p. farář ve své fassi přiznal.

Dáno in commissione subdelegata generalis visitationis v Kouřimském kraji, dne 20. října 1717.

Jeronym Hlína, opat v Želivě.
Jan Vác. Vražda.

Fr. Leop. Voračický, svob.
p. z Paběnic.
Norbert Fr. Therer.

Seznam rodin a duší osady Kondracké a okolí. Od r. 1684 do r. 1787 náležely k osadě Kondracké též kolatury zdislavická, velišská a hradišská. Počet všech rodin obnášel v celé té osadě 363 rodin a 2218 duší.

V Kondraci bylo 28 rodin a 189 duší. Ke Kondraci přifařeny byly obce: Krasovice s 13 rodinami, 90 dušemi, Dub měl 19 rodin, 127 duší, Vracovice 37 rodin, 249 duší, půl Ostrova 10 rodin, 56 duší, dvůr Skalkov 3 rodiny, 20 duší. Dohromady 110 rodin, 731 duší.

Městečko Zdislavice s fil. kostelem mělo 53 rodin, 530 duší. K Zdislavicům přifařeny obce Mifetice, jež měly 31 rodin 166 duší, Malovidy 15 rodin, 83 duší, Bolina 21 rodin, 113 duší, Řimovice 20 rodin, 116 duší, Rataje 20 rodin, 117 duší. Celá osada Zdislavická měla 160 rodin, 900 duší.

Ves Velíš s fil. kostelem měla 37 rodin, 220 duší. K Velíši patřila obec Sedlečko, jež mělo 10 rodin, 65 duší. Levá strana Ostrova měla 9 rodin, 59 duší. Osada Velíšská měla 56 rodin, 344 duší.

Ves Hradiš s filiál. kostelem měla 10 rodin, 64 duší. K Hradišti patřily obce Polánka, jež měla 7 rodin, 45 duší, Lhotka 9 rodin, 58 duší, Chobot 11 rodin, 58 duší. Dohromady měla osada Hradišská 37 rodin a 243 duší.

Aby se poznalo, jak počet obyvatelstva vzrostl, uvádíme data z posledního sčítání lidu z r. 1900, kdy měla Kondrac 358 obyv., Dub 231, Krasovice 82, Vracovice 318, Ostrov 105, Hradiš 116 obyv. Jak patrno, v Krasovicích sklesl počet duší o osm.

Výtah z podané přiznací tabely z r. 1713 stran far-ních a kostelních gruntů v Kondraci. Uživatel: Václ. Novák. Kondrackému záduší 3 palouky na zahradách. Dávaly 2 fůry sena a činže 35 kr. Vác. Král 1 pole u vápenice špatné, 2 strychy 2 věrtele. Činže z něho 12 kr. Mat. Kvastel 1 pole od té chalupy špatné, 4 str. 2 věrt. Činže z něho 51 kr. Rozina Kovárka 1 pole

za vsí špatné 3 str. a na zahrádkách 3 str. Činže z obou 30 kr. Úhrnem bylo všech farních polí 1½ str. a luka dávala 2 fůry sena. Z toho činže 2 zl. 8 kr.

Výtah z duchovní přiznávací tabelky z r. 1749 o Kondracké faře a kostelních pozemcích. Při tomto farářství vynacházejí se následující grunty, jež k jmění kostela neb k prvopočáteční fundaci patří.

Farářství Kondracké, jež leží ve vsi Kondraci, patří k panství vlášimskému. Farní kostel Kondracký má polí 70 str. 2 věrt. Ty vynacházejí se v prostřední úrodě dle všech třech stran, dávajíce 3 zrna z jednoho. Má 22 strychů porostlin lesních. Kostel fil. v městysi Zdislavicích má ladem ležících polí 6 str. 2 věrt. a 6 str. lesů. Kaple Velišská ve vsi Veliši má polí 2 str. 2 věrt. Ty vynacházejí se v prostřední úrodě dle všech stran, dávajíce 3 zrna z jednoho. Mimo to má 2 věrtele zahrady.

Kaple Hradišská pod Hradištěm má 3 str. polí, jež nacházejí se v prostřední úrodě dle všech stran, dávajíce 3 zrna z jednoho. Mimo to má 2 str. zahrady. Mimo napřed uvedené grunty nacházejí se při tom jiné grunty, jež jure laicali et alio titulo se požívají.

Farář Kondracký má polí orných při Kondracké faře do všech třech stran, dávajících 3 zrna z jednoho, 18 str. 2 věrtele, zahradu ve výměře 1 str. 2 věrt. a louky, jež dávají ročně 3 dvojsprežní vozy sena. Při fil. kostele v Zdislavicích vynachází se pole farní a les ve dvou kusích. Polí ladem ležících má 22 strychů. Zahrada je ve výměře 4 strychů. Louky dávají sena 6 vozů dvojsprežních, otavy 4 vozy.

Že tomu tak a nejináče jest, to podpisem ruky mé vlastní, přítiskem obyčejného secretu mého potvrzuji.

Jiří Hynek Klinckh,
farář Kondracký.

Inventarium všeho, co patří kterému kostelu, na ten čas mně potvrzenému a řízenému, záduší Kondrackému pod titulem sv. Bartoloměje, apoštola Páně, z r. 1749. Předně p. farář užívá pole zádušní Karáskovy nazvaný ve dvou kusech, kteréžto jedno leží nad obcí pod 15 strychů, druhé za tím předešlým pod 17 strychů. Leží mezi Pavelkovým a Kolářovým polem, dobíhá k cestě, kteráž jde z Dubu do Louňovic k západu.

Item pole k tomu záduší patřící na pahrbkách nazvaný, pod cestou, kteráž vede k novým mlejním, pod 4 strychy. To pole, od vody potrhane, pusté leží r. 1802. V horách zádušní pole proti Blaníku pod 5 strychů 2 věrtele. Jiné pole zádušní, ležící mezi Novákovým a Pavelkovým polem, co se jde k Vlašimi, pod 3 strychy. Item jiné pole zádušní přes vrcha mezi Lávičkovým s jedné strany, s druhé strany dílem mezi Komárovým, dílem mezi Štětínovým pod 3 strychy. Jiné pole zádušní k Skalkovsku mezi Nuskovým a Kotovým ležící pod 2 strychy. A tak p. farář Kondracký užívá zádušních polí, však dle libosti jeho pod 40 strychů 2 věrtele. Ročně platí z těch polí k témuž záduší 8 zl. 48.

Item pole zádušní, které užívá kantor kondracký, ležící mezi Komárovým a Pišovým, co se jde k horám, pod 2 strychy 2 věrtel, z kteréhožto pole nyníčko nic se neplatí k záduší.

Jiná pole zádušní: Bart. Král Kondracký platí ročně z pole 18 kr. Leží pod farským k Vápence pod 2 str. 2 věrt. Lukáš Pavelka Kondracký platí ročně z polí 37 kr. 3. Leží mezi Paloukovým a tím, co p. farář užívá, nazváno jest Karáskovo pod 5 strychů. Pavel Vaněk, kovář kondracký, z polí Kohoutovských platí ročně 28 kr. pod 2 str. 2 věrtel mezi Paloukovým a Pavelkovým, dobíhá zadním koncem Kolářovému poli k západu. Matěj Kvasitel, chalupník kondracký, platí ročně z polí 37 kr. 3. Je pod 3 str. a leží mezi Štětínovým a obecním k Loretě. Václav Palouk, prve Kvasitel, platí z polí ročně 28 kr., kteréžto pole leží nad cestou k N. Mlýnům pod polem Pavelkovým zádušním pod 2 str. nad Karáskovým mlýnem. Matěj Kvasitel, chalupník, platí ročně ouroku 53 kr. 4½ z louky u slepé louže nazvané. Tom. Novák Kondracký ze 3 dílů palouku na zahrádkách nazvaných platí ročně 35 kr. Ostatní 3 díly na těch zahrádkách užívá p. farář kondracký. Plat z těch tří dílů již jest vtažen do platů z polí. Matěj Hauser z Dubu z pahrbku pod zádušními pahrbky k N. Mlýnům ležící, platí ročně 10 kr.

Item z obecní chalupy Kondracké k témuž záduší platí se ročně 23 kr.

A takto záduší Kondracké z polí zádušních a z palouku, co užívají sedláci kondračtí, ročně příjmu má 4 zl. 13 kr. 1½.

Jiný příjem: totiž ze 79 krav železných ze 7 kr. činí ročně 9 zl. 13 kr., z 1 krávy 17 kr. 3, z 1 krávy Drnovce z Pavlovic 11 kr. 4½, ze 4 krav po 9 kr. 3 = 38 kr., ze 3 krav po 6 kr. = 18 kr., ze 2 krav po 4 kr. 4½ = 9 kr. 3, z 1 krávy 8 kr. 1½. Přichází tedy ročně k témuž záduší Kondrackému 10 zl. 56 kr. z krav železných. No. 17 Jiří Čáp platí z chalupy činže k záduší 1 zl. 30 kr.

Ao 1749.

Jiří Ignác Klinck, farář Kondracký.

Kapitál kostela v Kondraci a k němu přifařených kostelů r. 1771. Kondracký farní kostel měl u vysoce slavných stavů království českého à 4% 30 zl. a 14 zl., jež zemskostavovskými obligacemi pod č. 2344 r. 1767 a pod č. 2919 r. 1769 byly zajištěny. Z čehož úroky do konce října 1770 správně byly zaplacený. Hradištská kaple měla u stavů království českého à 4% 280 zl. a 14 zl., jež zemskostavovskými obligacemi pod č. 2338 r. 1767 a č. 2919 r. 1769 zajištěny byly. Úroky zaplacený k termínu sv. havelského r. 1770. Zdislavský fil. kostel měl u stavů král. českého à 4% 540 zl. a 241 zl. 9 kr., jež byly zajištěny zemskostavovskými obligacemi pod č. 2335 ai 1767 a čís. 2919 ai 1769.

U její vysoké říšské hraběcí milosti pí Marie Josefy sv. římské říše říšské hraběnky z Auersperku zdejší vrchnosti à 4% 40 zl. Zajištěno obligací z 24. dubna 1767 na panství. Úroky zaplacený ke lhůtě sv. Havla 1770.

U zdíslavské obce zajištěno obligací z 1. ledna 1770. U zdejšího Fr. Sandy 6 zl. a J. Dlouhého 5 zl. Zajištěno na jejich pozemcích. Úroky zaplacený do 31. prosince 1770. Velišská kaple měla u stavů království českého à 4% 440 zl. a 191 zl. 57 kr. 3, jež zajištěny obligacemi č. 2343 ai 1767 a č. 2919 ai 1769. Úroky k termínu sv. Havla 1770 zaplacený. U vlašimské vrchnosti à 4% 148 zl. Pojištěno obligací 24. dubna 1767 na panství. Úrok zaplacen do posledního října r. 1770. U býv. hradištského mlynáře Jana Pěnkavy 10 zl. Tento kapitál byl r. 1748 půjčen od zesnulého faráře kondrackého Klincka proti první zajišťovací obligaci, na tento mlýn znějící. Následkem nepředvídaných velkých neštěstí, jež mlynáře potkala, nemohl býti tento kapitál splacen, ale nyní po úmrtí mlynáře zůstal jako nejistý kapitál. Úroky od r. 1761 nebyly placeny. U libouňského usedlého sedláka Jiřího Přikryla à 4% 10 zl. s obligací na jeho pozemku. Úrok do posledního prosince 1770 zapraven.

V Kondraci 16. února 1771.

Václ. Fr. Mejšťický,
p. t. Burggraf a počtetvedoucí.

Důchod fary Kondracké obnovený r. 1780. Obec Kondrac dávala farári pomlázky 3 kopy 36 vajec a desátku 15 zl. 38 kr. Číslo 4, 10, 14, 15, 16, 18, 24, 25, 26, 27 (statky) platila po 12 vejcích a 52 kr. desátku. Č. 2, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 30, 31, 33 po 6 vejcích a 26 kr. desátku. — Obec Dub odváděla 3 kopy vajec a 13 zl. 32 kr. desátku. Č. 3 platilo 18 vajec, 1 zl. 24 desátku. Č. 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 23 po 2 vejcích a po 56 kr. desátku. Č. 1, 4, 15, 22 po 6 vejcích a po 28 kr. desátku. Č. 12 odvádělo pouze 6 vajec a žádný desátek. Vltů Mlýn odváděl s Hradiští. — Obec Krasovice dávala 1 kopu 39 vajec a 11 zl. 54 desátku. Č. 1 dávalo 18 vajec a 1 zl. 24 desátku. Č. 2, 3, 9 po 9 vejcích a po 2 zl. 20 kr. desátku, č. 10 vajec 12 a 36 kr. desátku. Č. 6 vajec 9 a desátku 42 kr. Č. 7, 8, 12, 13 po 6 vejcích a 28 kr. desátku. — Obec Vracovice odváděla 5 kop 16 vajec a 23 zl. 48 desátku. Č. 1 platilo 18 vajec, 1 zl. 24 kr. desátku. Č. 3, 5, 8, 9, 11, 13, 15, 16, 18, 23, 24, 25, 29 po 14 vejcích a desátku po 1 zl. 4. Č. 2, 4, 6, 10, 12, 14, 17, 20, 21, 26, 28, 43, 45, 46, 47 platily po 7 vejcích a po 32 kr. desátku. Č. 19. (dominikální čtvrtník) odváděl 4 vejce a žádný desátek. — Obec Ostrov dávala 55 vajec a 4 zl. 24 desátku. Č. 14, 16 po 5 vejcích a po 22 kr. desátku. Č. 9, 10, 11, 12, 15 po 9 vejcích a po 44 kr. desátku. — Obec Ostrov (přesvodní polovička) dávala pomlázky dle libosti a 1 zl. 36 desátku. Č. 3, 7, 8 po 24 kr. desátku, č. 4, 6 po 12 kr. desátku. — Obec Rataj dávala 3 kopy 7 vajec a 14 zl. 34 desátku. Vajec dávali po 16, 8 a 3 kusech a desátku po 1 zl. 16 a 38 kr. Č. 19 neplatilo žádný desátek. — Městys Zdíslavice dával 3 kopy 58 vajec a 19 zl. desátku. Jednotlivá čísla platila po 10, 9, 5 vejcích a po 48, 42 a 24 kr. desátku. — Obec Bolina dávala 3 kopy 11 vajec a 14 zl. $\frac{3}{4}$ kr. desátku. Vajec dávali po 12, 8, 3 a desátku po 53 $\frac{1}{4}$, 28 a 14 kr. — Obec Malovice dávala 1 kopu 5 vajec a desátku 5 zl. 4 kr. Vajec dávali po 12, 9, 8, 7, 5 a desátku po 56, 42, 37 $\frac{1}{2}$ kr. — Obec Řimovice

dávala 3 kopy 4 vejce, desátku 13 zl. 36. Vajec dávali po 18, 14, 7, 6 a desátku po 1 zl. 24, 1 zl. 4, 36 kr., 32 kr. a 28 kr.

Desátek sutý v žitě. Obec Hradišť dávala 24 vajec a 1 strych a 2 věrtel. Č. 1, 2, 4 dávala po 4 vejcích a 1 věrteli. Č. 4, 5, 8, 9, 13 a Vítů mlýn po 2 vejcích a 2 měřících. — Polánka dávala 14 vajec a 3 věrtel, 2 měřice. Č. 1, 3, 4 po 4 vejcích a 1 věrteli. Č. 5 2 vejce a 2 měřice. — Chobot 9 chalupníků platilo po $1\frac{1}{2}$ měřici. Činí 3 věrtel $1\frac{1}{2}$ měřice. — Lhota Malá odváděla 22 vajec a 1 strych 1 věrtel 2 měřice. Č. 2, 3, 6, 7 po 4 vejcích a po 1 věrteli. Č. 5, 9 po 3 vejcích a 3 měřících. — Vrchnost vlašimská z částrovského dvoru 1 věrtel, 1 měřici a 10 lib. ovčího sýra, z dvora zdislavského desátek v penězích 4 zl. $37\frac{3}{4}$ kr.

Deputát dříví tvrdého 6 sáhů, měkkého 20 sáhů a piva dobrého 4 sudy. Žita všeho 4 str., 3 v., $2\frac{1}{2}$ měř. Nadjmenované dříví přivážejí povinně obce následující a spolu jej na dvoře fary Kondracké řádně vyrovnají. Obec Vracovice tvrdého 6 sáhů, Zdislavice měkkého 10, Dub 3, Kondrac měkkého 4, Krasovice 3. Suma všeho dříví deputátního 26. K tomu ještě Bolina každoročně v lese blíž Zdislavic, který les dle rektifikačního archu 37 strychů $517\frac{1}{2}$ výměry v sobě obsahuje (a každoročně na $19\frac{1}{32}$ sáhů dříví poraženo býti může, jest fatýrován) jest povinna 2° dříví udělat a podobně jakž svrchu jmenované obce do fary Kondracké přivést a vyrovnat, totiž summa 28 sáhů.

Obec Miřetice dávala 1 kopu 25 vajec a 6 zl. $36\frac{1}{2}$ desátku, — Sedlečko dávalo desátku 49 kr. a Velíš 8 zl. 31. — Zádusí Kondracké 4 zl., hradištské 1 zl. 10, zdislavské 1 zl. 30. — Fundace Paběnského u k. stavů No 149.677 3 zl. 30 kr., Moudrého u k. stavů No 3640 3 zl., Půtova u privátních 2 zl. 43 kr., Staňkova 1 zl. 51 kr. — Ze Zdislavic No 51 z farního místa domku 7 zl. Dvůr Sedlečko 2 zl. 30. — Letník se odváděl jak r. 1684. Kuřata neb kachny k zaplacení od zádusí s 4 kr. — Příležitosti pro duchovního k posloužení nemocných od farníků se povinně vykonávají, též podobně od obce Hradišť jest povinnost zaopatřit duchovnímu jak na služby Boží, tak na křesť. cvičení. — Koláče ode všech farníků jmenovaných 4 kostelů: Kondrac, Hradišť, Velíš a Zdislavice, ačkoliv ty dva poslednější od Kondrackého jsouce odděleny, v času slavení jednoho každého chrámu P. posvěcení, dle starobylého obyčeje a zdvořilosti do Kondracké fary se slušně odvádějí dle libosti.

Gruntové ležící k farnosti Kondracké patřící: Při Kondraci, které farníci jsou povinni na čisto vzdělat.

Jména polí:	strychů	věrt.	měř.		str.	věrt.	měř.
Zahrada dle stodoly				Louky dle Hůdky . . .	—	—	$2\frac{1}{2}$
se stromy	1	—	—	mezi třema lukama . .	—	1	$1\frac{1}{4}$
Role nad zádusím u Vápenky	3	2	$2\frac{1}{4}$	dle Mat. Petery . . .	—	1	$\frac{3}{4}$
Dle Jos. Kohouta na skalce				dle Jana Půty	—	1	$3\frac{1}{2}$
Krasovské	1	—	$3\frac{1}{4}$	dle Jiřika Hudky . . .	—	—	$3\frac{3}{4}$
							2*

Jména polí :	strychy	věrl.	měř.		str.	věrl.	měř.
Pod palouky ke Krasovicům	—	1	$\frac{1}{2}$	Pastviště a rybní-			
Zahrada vorní za stodolou	1	2	$\frac{1}{2}$	ček v Strejčkovcích	—	—	$2\frac{1}{2}$
Nad zahradou stromovní	1	1	$\frac{3}{4}$	rybníček při touni . .	—	1	$2\frac{1}{4}$
U palouku za touní . .	—	1	$1\frac{1}{2}$	nad rybníkem	—	2	$2\frac{1}{2}$
Za paloukem dubským .	3	3	$1\frac{1}{4}$	dle Jos. Kohouta . . .	2	2	$\frac{1}{2}$
Vracovský za dubským .	4	1	1	Všl výměry	23	1	3
Nad palouky u trní . .	—	2	—				
dohromady . .	18	—	$3\frac{3}{4}$	Z nich extraordinarium	8	zl.	11 kr.

Při městysi Zdislavicích :

	str.	věrl.	měř.		str.	věrl.	měř.
proti ovčínu zahrada z far-				Louky dle panské ho-			
ské chalupy	—	3	1	řejší	3	2	1
pod cestou kovčínunaproti	2	2	1	dolejší	3	2	$2\frac{3}{4}$
nad rybníkem dle Šavrdy	3	3	$1\frac{3}{4}$	Pastviště a hrba			
z hliniště na hrbě . . .	1	$3\frac{1}{2}$	—	neb Gutál	11	—	$\frac{3}{4}$
pod městečkem dle hlavní				dle vorního pole . . .	2	3	$3\frac{1}{2}$
cesty k Řimovicům ve-				vala u starého kláštera	1	2	$\frac{1}{2}$
doucí	—	3	$\frac{1}{2}$	dle louky k No 1516 .	—	—	$3\frac{3}{4}$
.	—	1	$2\frac{1}{2}$	jalovčí lada ke vsi Rataj	12	1	3
.	1	3	$3\frac{1}{2}$				
dle předešlého	3	1	1				

Les zádušní k Malovidům. Z něho platí záduší extraordinarium 2 zl. 15.

Tento les výš znamenáný jest v následujících dílech: nad Malovidy 16 str., 2 věrl., u malého bolinského lesa 8 str., 1 věrl., 3 měř., též tam porostlina 3 str., $3\frac{1}{2}$ měř., porostlina 9 str., 1 věrl., $3\frac{3}{4}$ měř.

Z farních gruntův zdislavských extraordinarium 7 zlatých 40 kr. $\frac{3}{4}$.

Tento důchod fary Kondracké podpisem stvrdili a pečeti 10. února 1818

Wender, děkan vlašimský, bystřický okr. vikář. Hanikýř, farář.

Příbyl, král. starší svobodníků Jan Ign. Kletečka, král. vrch.
v Řimovicích. starší svobodníků v Borovnici.

Za Kondrac Jan Půta rychtář, Matěj Houdek soused, Josef
Houdek, soused.

Za Dub Tom. Štěpánek, rychtář, Jan Šanda, soused.

Za Krasovice Jos. Lejček, rychtář, Jak. Dobíhal, soused, Jos.
Zelinka, soused.

Za Vracovice Tom. Hrdina, rychtář, Václ. Mařha, soused,
Vác. Vobořil, soused.

Za Zdislavice Vác. Šavřda, rychtář, Jan Lejčko, šenkýř,
Jak. Neděle, učitel.

Za Malovidy Vác. Hejný, konšel. Za Řimovice Jan Synák.

Duchovní dominikální přiznávací tabella pro dobrovolné extraordinarium z r. 1780.

Panství Vlašim.

	Orná pole		Spustlá pole		Louky, sena, a olavy, 2spřežní vozy	Lesy strychy	Rybníky k násadě	Suma předešlých rubrik v penězích		Od čehož pro extra- ordinario musí se odečísti	
	strychy	větele	strychy	větele				zl.	kr.	zl.	kr.
Kondrac kostel . .	70	2	.	.	.	28	.	52	1	15	5 ¹ / ₄
Kondrac fara . .	24	.	22	.	13	.	1 ¹ / ₂	33	52	9	51 ⁵ / ₆
Zdislavice kostel .	.	.	6	2	.	.	.	1	27	.	25 ¹ / ₃
Veliš kostel . . .	3	.	.	.	.	.	.	2	6	.	36 ¹ / ₂
Hradišť kostel . .	3	.	.	.	.	.	.	2	15	.	39 ¹ / ₆

Ex commissione rectificationis Bohemiæ Pragæ 24. maji 1780.

Joh. Franz Ebenhoch.

Tak nazvaná „železná kráva“ — faráře kondrackého. Obec Kondrac platila faráři 4 zl. 22 kr., Dub 1 zl. 58, Vracovice 3 zl. ¹/₄, Ostrov 49 kr., Krasovice 28 kr., Lhota Mrkvova č. 8 7 kr. a Pavlovice č. 9 11³/₄ kr. Příjem z železné krávy činil 10 zl. 56 kr. Kondrac č. 17 z místa chalupy Čápovy 1 zl. 30 kr. Krasovice č. 13 k záduší půl libry vosku dle svého zápisu.

Na jistotných kapitálích, které takto založeny jsou: 1. kapitály fundační 304 zl. 25¹/₄, u k. stavů 230 zl. 2. Kapitály vlastní 40 zl., u privátních 114 zl. 25¹/₄.

Že výš uvedené ke Kondrackému kostelu patřící reality a činže opravdu jsou, stvrzuje 15. února 1818

Wender, bystrický okr. vikář, děkan
ve Vlašimi.

Haníkýř, farát.

Příjmy a vydání kostela v Kondraci v 18. století. Kdežto na počátku 20. století vede patronátní úřad ve Vlašimi pro kostel Kondracký účty v jazyku německém, nalézá se ve farním archivu nejstarší kniha účetní od r. 1755 počínaje, do níž činěny zápisy správnou češtinou. Je to Kniha počtu zádušního chrámu P. farního sv. apoštola Bartoloměje ve vsi Kondraci, založená ode mne M. K. Paběnského, t. č. faráře Kondrackého, dne 20. července 1761.

Počet zádušní od 1. januarii až do posledního decembris 1755. Po uzavření počtu 1754 zůstalo peněz na kapitáliích, dlužích a na hotově 213 zl. 14 kr. Nový příjem:

Ze 91 krav železných 10 zl. 56 kr., od vel. p. faráře ze všech zádušních pod 40 strychů se vynacházejících polí 8 zl. a z přikopaného pahrbku 48 kr. Za příjem přichází 8 zl. 48 kr., z polí a luk zádušních, z obecní chalupy 23 kr. 3, erál z polí 18 kr., T. Pavelka 37 kr. 3, z polí Kohoutovských Kovář 28 kr., z polí Kvasitel chalupník 37 kr. 3, z polí na Zahrádkách Palouk 28 kr.,

Sumovní výťah z katastrálních sumářů panství Vlašim ze dne 25. srpna 1789.

	Městečka	Fara	Kostel	Vrchnost	Summa	Vrchnost	Obec	Summa	Celková summa							
Vracovice a dvůr																
Skalkov	.	.	.	203	320	24	368	58 ¹ / ₂	.							
Částovice	.	.	.	116	.	.	74	49 ³ / ₄	.							
Malovidy	.	.	.	.	.	.	8	41 ¹ / ₄	14							
Mířetice	.	.	47	2	34	34	324	43 ³ / ₄	497							
Kondrac	.	8	23	.	34	16	28	40	54							
Krasovice	.	.	.	267	.	15	248	22 ³ / ₄	420							
Dub a dvůr	.	.	.	.	.	.	.	.	.							
Znosim	.	.	.	100	367	.	153	10	.							
Ostrov	.	.	.	.	.	.	64	25 ³ / ₄	6 ¹ / ₄							
Mrkvo Lhotka	.	.	.	1	.	8	187	54 ¹ / ₄	.							
Lhota hrazená	.	1	36 ¹ / ₄	10	.	2	160	41 ³ / ₄	.							
Hradiš	.	.	.	267	.	1	91	13 ¹ / ₂	.							
Věžník dvůr	.	.	.	7	289	35 ¹ / ₂	149	54 ¹ / ₂	.							
Polánka	.	.	.	2	.	64	174	50 ¹ / ₄	.							
Městečko	.	.	.	.	.	.	.	34 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂							
Lhotka dvůr	.	.	.	.	.	.	.	.	.							
Znosim	.	.	.	.	.	.	.	.	.							
Úhrn z celého pan- stvi	155	57	49	13	65	23 ¹ / ₂	2881	54 ³ / ₄	681	40	7579	24 ³ / ₄	8261	4 ³ / ₄	11413	33

Kvasitel úroku 53 kr. $4\frac{1}{2}$, z polí kantor užívá —, Hauser z Dubu pahrbku 10 kr., T. Novák ze zahrady 35 kr., prosebních peněz 1 zl. 32 kr. $4\frac{1}{2}$, od zvonu 1 zl. 52 kr. 3, od příkrovu 1 zl. 34 kr., za $12\frac{1}{2}$ libry handlovních svíček a za $1\frac{1}{2}$ libry okapku strženo 13 zl. 6 kr., almužny do božího hrobu 5 zl. 49 kr., interes z 35 zl. za statkem soutickým —, od neb. Alžběty Kateřiny, ovdovělé Plýhové, roz. Buriánkové podle kšaftu odkázaných a k jednomu každému záduší vypadající díl od 7. listopadu 1754 až do téhož datum 1755 dle vydání vlašimského kostela 1 zl. 6 kr. 4, na máslo do lampy z důchodu milostivé vrchnosti 14 zl., Extrainteres pan Burggraf Jan Loula 2 zl. 30 kr., co v r. 1754 za máslo do lampy zbylo, tuto za příjem se bere 1 zl. 41 kr. 3, dle Purgrechtu vy-psány kopy, zapláceno z Kondrace Mat. Král 1 zl. 10 kr., z Vracovic Pav. Hromádka 35 kr. Summa nového příjmu 71 zl. 37 kr. 1.

Summa všeho příjmu i se starým restem 284 zl. 51 kr. 1.

Vydání: na rejstříku staršího kostelníka rozličné vydání 20 zl. 24 kr., za vína k službám božím 2 zl. 39 kr., za $12\frac{1}{2}$ liber svíček po 49 kr. 3 10 zl. 18 kr. $4\frac{1}{2}$, za 2 libry bílého paschalu 2 zl., početvedoucím 1 zl. 20 kr., komíníkovi od vymetání komínu na faře Kondracké 35 kr., na Kroupovém a Krnilovém pustém schodku ze 2 krav 14 kr., z 35 zl. nomine Vermögensteuer Soutic —, za máslo do lampy dle příjmu 14 zl., 2000 šindel 1 zl. 30 kr., 2000 šindel 2 zl., zedníkům, kteří při farní zahradě nové pilíře dělali a zeď okolo krchova opravovali za 30 dní po 6 kr. 6 zl., za 4 strychy vápna 1 zl., za 10 tenkých prken 50 kr., tesaři Kurfürstovi za 27 dní po 5 kr. 2 zl. 15 kr. Summa vydání 67 zl. 14 kr. $4\frac{1}{2}$.

A tak pozůstává všech peněz pro resto 217 zl. 36 kr. $2\frac{1}{2}$, kterýžto rest vykazuje se takto:

Z Kondrace. Jan Vaňků 35 kr., Jan Koukal 4·18, Pav. Hromádka 3·58, Mat. Palouk 2·51·4, Mat. Kvasitel 20·56, Jan Štětina 2·11, Jak. Krejčí 2·37, Tom. Pavelka 10·45, Píša 5·31, Kroupa pustý 2·6, z chalupy pusté pod rybníkem 15·4, z druhé obecní chalupy pusté 5·58·2, Král z polí 1·45·4 $\frac{1}{2}$, za Lidmilou Urbanidesovou, dědičkou po vel. p. Urbanidesovi, býv. farář, za třetí díl vzatého žita z Kondrace rest 3 zl. 15.

Z Vracovic Jos. Kozel 4·33, Tom. Psíka 1·47, Mat. Krnil 3·11, Jan Dojáček 2·22, Jan Píša 2·—, Mart. Rebeka —·58, Pav. Pazour 2·54, Pav. Míka 1·6, Mat. Slanina 1·48, Jiří Hrdina 14 kr., Z Dubu Mart. Hejbal 20 kr. $4\frac{1}{2}$, Jan Semrád 1·20, Pav. Míka 2·33·3, Mik. Nuska 1·55·3, Jak. Kot 3·54·3 $\frac{1}{2}$, Vác. Dlouhý, neví se o něm, 2·34, Vác. Hauser 31 kr. Z Ostrova Dvořák 2·6, Fůtovský 1·27, Šipalovský 1·57, Kozel 3·14·3, Prokop z krávy živé 6 kr., Mikunda též 7 kr. — Summa starších dluhů 110 zl. 56 kr. $5\frac{1}{4}$.

Na nových dluzích: za neb. Tom. Vaňkem, býv. starším kostelníkem 6 zl. 57 kr., z krav z Dubu Doležal 28 kr., z Kondrace Palouk 14 kr., pan děkan J. Radiměřský, býv. farář za r. 1754 a

1755 z polí 17 zl. 36 kr., za vlašimským neb. p. děkanem Klinckem rest polí za 2 leta 17 zl. 36 kr. Summa nových 42 zl. 51 kr.

Summa výkazu jmění: na starých dluzích 110 zl. 56 kr. $5\frac{1}{4}$, na nových 42 zl., pod interesem à 5 percent v Souticích 35 zl., na zasezelených interesech 6 zl., útrat stran exequirování 58 kr., peněz na hotově 21 zl. 58 kr. $3\frac{1}{4}$. — Facit 217 zl. 36 kr. $2\frac{1}{2}$.

Pečeť v zámku vlašimském, 31. prosince 1755.

Matěj Karel Paběnský,
farář Kondracký.

Příjmy a vydání kostela v Kondraci r. 1847. Dle inventáře z r. 1847 byly příjmy kostelní z kapitálu tyto: nadační kapitál z 190 zl. à 2% = 3 zl. 48 kr., 100 zl. à 5% = 5 zl., 114 zl. 25 kr. a 5% = 5 zl. $43\frac{1}{2}$ kr., vlastní kapitál 40 zl. à 2% = 48 kr., 162 zl. 24 kr. à 5% = 8 zl. $7\frac{1}{4}$ kr. Dohromady 23 zl. $26\frac{3}{4}$ kr. víd. m. = 17 zl. $15\frac{1}{4}$ kr. konv. m.

Dle katastrálního měření z r. 1844 měly reality kostelní výměru 59 jiter 1541 ° , kostel 83 ° , krchov 204 ° kostnice 17 ° , pole 37 jiter 265 ° , louky 3 jitra 65 ° , pastviny 13 jiter 416 ° a lesy 6 jiter 695 ° . Nájem z kostelních polí činil 89 zl. $23\frac{1}{4}$ kr.

Stálé činže jako železné krávy, Čápova chalupa v Kondraci č. 17, $\frac{1}{2}$ libry vosku od Mrkvy v Krasovicích č. 13 = dohromady 13 zl. $25\frac{3}{4}$ kr. = 5 zl. $10\frac{1}{4}$ konv. m.

Na funeraliích vyzvánění, přikrov, poplatky za hroby 13 zl., obětní peníze 2 zl., příspěvek na daň od polních pachtýřů 24 zl. $32\frac{1}{4}$ kr., dohromady 39 zl. $32\frac{1}{4}$ kr., úhrnem příjmů 186 zl. 32 kr.

Vydání: na nadační mše 10 zl. 15 kr., za hostie 1 zl. 12 kr., víno 7 zl. 40 kr., oltářní světlo 24 zl. 28 kr., kadidlo 1 zl., sv. oleje, patenty, directorium 51 kr., kostelní prádlo 1 zl. 12 kr., opravy 5 zl., poslovi 48 kr., platy za školní visitaci vikáři 3 zl., za revisi kostelních účtů 48 kr., faráři 1 zl. 30 kr., učitelovi 54 kr., kostelníku $31\frac{1}{4}$ kr., kalkantům 24 kr., početvedoucím 2 zl. 15 kr., na dary 30 zl. 54 kr., na pojištění proti ohni 3 zl. 15 kr., poselné, kolky 11 kr., úhrnem vydání 44 zl. 29 kr., úhrnem příjem 186 zl. 32 kr. R. 1847 činí zbytek 142 zl. 3 kr.

Jmění kostela v Kondraci pod Blaníkem 31./12. 1908.

I. Nadační jistiny: a) stání papíry: 4·2% renta č. 209.694 K 1560, 4% konv. renta č. 103.277, 118.062, 119.486, 120.138 6638 K, 4% rak. kor. renta č. 65.129 a 76.266 740 K, b) u soukromníků: Bebr v Louňovicích č. 28 6% intab. K 20·10, c) vklady ve spořitelně ve Vlašimi str. 1659 Brázda z Vracovic K 42·50, str. 3927 Jirka z Dubu K 54·46, str. 4718 Šanda z Vracovic K 38·02, str. 298 Hrdina z Vracovic K 21·74, str. 853 Korfeš, Krasovice K 20·46. II. Vlastní jistiny: a) státní papíry: 4% konvert. renta č. 103.277 a 118.062 K 3337·92, 4% rak. kor. renta č. 65.129 60 K, b) vklady ve spořitelně ve Vlašimi str. 68

na 4% 900 K. III. **D e p o s i t a**: 4·2% renta č. 209.694 500 K, 4% konv. renta č. 118.062 a 103.277 K 10 092·40, 4% rak. kor. renta č. 65.129 4200 K, 4% knížka spořitelny Vlašim č. 2116, 3689, 8609 a 621 K 738·26. Součet jistin K 28.963·86. IV. **H o t o v o s t v p o k l a d n ě** K 34 60. Bedř. Ballatý, účetní, Ant. Filip, farář. Patronátní komisař Hufnagel. Vidi 13./5. 1909 Fr. Kamaryt, A. Ep. vic. Adm.

Příjmy a vydání kostela v Kondraci r. 1908. P ř í j m y: Účet z r. 1907 K 109·77 v hotovosti, K 28 566·74 v jistinách. **N o v é p ř í j m y**: nájemné z pozemků K 464·75, příspěvek na daně platí nájemníci K 155·92, poplatků ze železných krav. Úrok z renty č. 118.062 per 300 K 4% 12 K. Úroky z nadačních kapitálů a ze státních papírů K 352·64, b) u soukromníků K 9 09. Úroky z vlastních kapitálů a) ze státních papírů K 123 92, u soukromníků K 35·22. Dary a poplatky pohřební (za zvonění, příkrov a pluvíál) K 86 87. Příjem ze hřbitova a ze hrobů K 54 22. Vrácení ekvivalentního poplatku. Platí farář K 8·24. Nové nadace a odkazy 229 K. Rozličné příjmy (za měděné bubny kostelní) 12 K. Úroky z vkladů K 601·82. Vyplacený kapitál ze spořitelny 30 K. Nově zakoupené cenné papíry nadačního jmění 200 K. Rozmnožený nadační kapitál ve spořitelně K 7·12. Uložený vlastní kapitál ve spořitelně 200 K (tyto tři položky v jistinách). Součet příjmů K 2285·45 na hotovosti a K 28.993·86 K v jistinách.

V y d á n í: za fundální mše sv. a pobožnosti (faráři K 228·48, varhaníkovi 19·10) 279·57, na kostelní potřeby (vino 26 K, věčná lampa 30 K, svíce 54·14 K) K 181 38, c. k. daně a přirážky (pozemková daň K 60 76, fondové 105% přirážky K 75·03) K 162·23, ekvivalentní poplatek a) z jmění nemovitého K 36·12, b) z jmění movitého K 25·89, Odměna kostelnímu personálu (faráři K 3·36, říd. kůru K 87·89, zvoníkům K 37·43. hajnému K 17·12, účetnímu K 32·64) K 200·10, oprava farních budov K 239·45. Vydržování inventáře (za opravu varhan 52 K, za zpovědnici 52 K) 104 K, pojištění a) kostela K 14·28, b) fary K 4·52, úroky z vkladů K 601·82. Nově zakoupené cenné papíry nadačního jmění K 194·37, zvětšený nadační kapitál K 7·12, vložený vlastní kapitál 200 K, v hotovosti zpět vyplacený kapitál ze spořitelny 30 K z jistiny. Součet vydání K 2250·85 v hotovosti a 30 K z jistiny. Odečte-li se vydání od příjmů, zbývá K 34 60 v hotovosti a K 28.963·86 jistiny.

Grundy záduší Kondrackého dle vyměření Josefinského. Pole: Nad obecní loukou 2 str., 2 věrt., $1\frac{3}{4}$ míry. Vedle Jos. Hrádka 2 v., $2\frac{1}{2}$ m. U krasovské cesty 2 str., 1 v. Dle Václava Duška 2 str., 1 v., 2 m. Dle Mat. Kohoula 2 str., 1 v., $3\frac{3}{4}$ m. Klinek na zahrádkách 1 str., 1 v. Dle Jos. Houdka 3 v. $2\frac{1}{2}$ m. Dle rybníčka 1 v. $\frac{3}{4}$ m. Dle Jana Půty 1 v., 1 m. Pod téma kouskama 1 str., 1 v., 1 m. Nad palouky 2 str., 3 v., 2 m. Dle Víta Půty 2 str., 3 v., 2 m. Nad obcí 11 str., 2 v., 3 m. Dle Matěje Huličky 3 str., 1 v., $1\frac{1}{4}$ m. Pod Pavelkovým záduším. Nad Karáskovým mlýnem. Nad cestou k Ostrovu neb novomlejskou. Pod Mat.

Kolářem k Volešné 14 str., 3 v. V hutinách 2 str., 2 v., $2\frac{1}{2}$ m. Dle Mat. Písy 1 str., 3 v., 3 m. U cesty k Libošovicům 3 str., $3\frac{1}{2}$ m. K březí Štětínovému 1 str., 2 v., $3\frac{1}{2}$ m. Dle cesty k Skalkovu klínek 3 m.

Gru n t y l u č n í : Louže slepá 3 v., 3 m. Rybníček na zahrádkách 3 v., 3 m. Dle Jiřího Hudka 2 str., 2 v., $2\frac{1}{4}$ m. Pod rybníčkem 5 str., 2 v. Pahorka nad polem N. T. 614 5 str., 2 v. 3 m. U Karasa pod cestou Novomlýn. 2 str., 3 v. V hutinách dle pole N. T. 672 1 str.

L e s y : V hutinách 17 str., $1\frac{1}{2}$ m. Stráň Kamenitá 4 str., 1 v. Skála. Les u cesty Krasovské k Vápence $3\frac{3}{4}$ m. Extraordinarium 23 zl. 44 kr.

Zádušní pozemky v Kondraci dle katastrálního měření r. 1852. Kostel 83 čtv. sáhy, kostnice 16 čtv. s., škola 107 čtv. s.; čís. top. 184 dle Sedláčka č. 18 pastviště 358 čtv. s., č. t. 185 339 čtv. s., č. t. 186 pole 1 jitro 51 čtv. s., č. t. 213 u Vápenky pastviště 69 čtv. s., č. t. 214 u Vápenky pole 1 j. 639 čtv. s., č. t. 257 Slepá louž louka 759 čtv. s., č. t. 279 k Boudě teď Půta č. 28 pole 1 j. 305 čtv. s., č. t. 280 proti poli les 212 čtv. s., č. t. 290 u Boudy les 444 čtv. s., č. t. 291 u Boudy pole, užívá učitel, 1 j. 30 čtv. s., č. t. 300 u Boudy přes cestu, Půta 28, pole 236 čtv. s., č. t. 342 na Kratinách, Roubíček 35 566 čtv. s., č. t. 344 proti němu přes vrcha pole 1501 čtv. s., č. t. 345 proti němu pastviště 137 čtv. s., č. t. 361 pod vrchy dle č. 6. pole 1 j. 967 čtv. s., č. t. 740 u Karáska pastviště 101 čtv. s., č. t. 741 u Karáska pole 6 j. 1179 čtv. s., č. t. 742 proti němu k Volešné pole 7 j. 62 čtv. s., č. t. 743 proti němu pastviště 42 čtv. s., č. t. 744 proti němu pastviště 246 čtv. s., č. t. 745 u pahorek, učitel, pole 3 j. 371 čtv. s., č. t. 746 pod ním, s občany v rozepři pole 2 j. 1348 čtv. s., č. t. 747 proti němu v pahorkách pole 404 čtv. s., č. t. 748 pole 161 čtv. s., č. t. 749 pole 108 čtv. s., č. t. 750 pastviště 1408 čtv. s., č. t. 751 pastviště 312 čtv. s., č. t. 752 pastviště 63 čtv. s., č. t. 753 louka 500 čtv. s., č. t. 754 nad tou loukou pole 1153 čtv. s., č. t. 755 pole 1474 čtv. s., č. t. 756 pole 318 čtv. s., č. t. 757 pastviště 429 čtv. s., č. t. 758 pastviště 584 čtv. s., č. t. 759 pastviště 173 čtv. s., č. t. 760 v rozepři s obcí pastviště, č. t. 761 nad tou loukou les 217 čtv. s., č. t. 762 pastviště 1 j. 381 čtv. s., č. t. 779 na Kovářovém k Volešné, učitel, pastviště 256 čtv. s., č. t. 780 pole 1 j. 1062 čtv. s., č. t. 792 na Zahrádkách pole 1119 čtv. s., č. t. 793 louka 4 j. 321 čtv. s., č. t. 794 pole 581 čtv. s., č. t. 795 pole 1452 čtv. s., č. t. 796 pastvina 414 čtv. s., č. t. 797 pastvina 64 čtv. s., č. t. 798 pole 235 čtv. s., č. t. 799 pastvina 376 čtv. s., č. t. 808 pod horama mez 500 čtv. s., č. t. 809 pod horama učitel pole 1 j. 339 čtv. s., č. t. 833 v hutinách lesy 5 j. 1283 čtv. s., 834 pole 1151 čtv. s., č. t. 835 pastvina 84 čtv. s., č. t. 836 pole 2 j. 717 čtv. s., č. t. 837 pastvina 296 čtv. s., č. t. 838 pastvina 1 j. 154 čtv. s., č. t. 839 s porostlinou pastviště 4 j. 171 čtv. s. Stavení 206 čtv. s., poli

37 j. 1519 čtv. s., luk 4 j. 1580 čtv. s., pastvišťat 10 j. 1315 čtv. s. esů 6 j. 556 čtv. s. Všech zádušních gruntů dohromady 60 j. 170 čtv. s.

R. 1838 bylo zádušních polí 33 jiter $527\frac{2}{3}\square^0$, luk 9 jiter $1161\frac{1}{6}\square^0$. Původní daň z nich byla 22 zl. $56\frac{1}{2}$ kr. Pozemky ty spachtovány na 6 let za roční nájem 67 zl. 45 kr.

R. 1838 užíval učitel u Krasovské cesty 1 jitra 200 sáhů, nad palouky 1 j. 700 s., dle Víta Půty 1 j. 700 s., dle M. Hulčky 1 j. 1064 s., dle M. Pišy 1560 s., louka louže slepá $749\frac{1}{6}$ s. a platil z toho činže 3 zl. $12\frac{1}{4}$ kr.

Farář užíval pole nad obcí 5 jiter 1358 sáhů a u cesty u Libošovic 1 j. 980 s. a platil 12 zl. 41 kr.

Farní grunty v Kondraci.

dle kat. měření r. 1844.			dle kat. měření r. 1852.		
Čís. top.	jiter	sáhů	Čís. top.	jiter	sáhů
4 farní stavení	490		4 i se zahrádkou . . .	494	
36 zahrada	893		37 zahrada	916	
37 "	23		58 louka hned za sto-		
245 za drahý louka . .	131		dolou	155	
302 u Vápenky pastviště	46		215 k Vápence pastviště	109	
303 " " pole . . 2	339		216 " " pole . . 2	237	
459 k Vracovicům louka	230		392 za drahý louka . .	121	
465 " " " " "	354		454 za zahradou louka .	208	
528 u paloučku louka . . 2	210		455 " " pole . .	470	
529 " " pastviště	53		456 " " pastviště	23	
530 " " louka .	486		457 " " pole . . 7	314	
531 Vracovské pole . . 5	645		458 " " pastviště	85	
532 Vracovská louka . .	204		459 " " " "	102	
561 pod Vaňkovy louka .	78		460 " " louka .	493	
562 " " " "	190		521 k Vracovicům louka .	214	
573 v Strejčkovících louka	267		522 " " pastviště	24	
598 pod Krasovicemi pole	388		533 " " " "	27	
599 " " pastviště	49		534 " " louka .	324	
628 " " pole . .	903		577 pod Krasovicemi pole	413	
629 " " pastviště	139		578 " " pastviště	35	
630 " " pole . .	324		585 v Strečkovících louka	261	
758 pode vsí louka . . .	344		608 pod Krasovicemi pole	313	
			609 " " " "	991	
			610 " " pastviště	184	
			635 pod Vaňkovy louka .	115	
			636 " " " "	151	
			695 pode vsí louka . . .	359	

Dle katastrálního měření z r. 1844 bylo stavení $490\square^0$, zahrada $916\square^0$, polí 10 j. $1208\square^0$, luk 1 j. $684\square^0$, pastvin $287\square^0$ a dle katastrálního měření z r. 1852 bylo stavení $494\square^0$, zahrada $916\square^0$, polí 10 j. $1238\square^0$, luk 1 j. $801\square^0$, pastvin $592\square^0$.

Fara v Kondraci. Farní budova v Kondraci stojí 34 kroků na východ proti kostelu. Je to přizemní stavení z kamene z roku 1773. Odhadnuta r. 1859 na 3000 zl. r. m. Bývalá dřevěná fara, r. 1683 vystavěná, stála asi 20 kroků dále v zahradě. Inventáře farní zdělaný r. 1842 za faráře Hanikýře, r. 1847 za P. Materny a r. 1859 od P. Macháčka.

V ý n o s t e m p o r a l i í. U Z d i s l a v i c náleželo faře Kondracké polí 5 jiter $614\frac{1}{6}\square^0$, zahrad 1 jitro $1098\frac{1}{6}\square^0$, luk 3 jitra $971\frac{2}{6}\square^0$ a pastvin $574\frac{1}{6}\square^0$. R. 1856 pronajaty pole, zahrady a pastviny za roční nájemné 77 zl. 24 kr. s povinností placení daně. Louky měl farář ve vlastní režii. Sklidil 37 centů sena à 50 kr. a $18\frac{1}{2}$ ctů otavy à 25 kr. a platil 10 zl. 33 kr. daně. Čistý výnos všech realit u Zdislavic činil ročně 89 zl. $3\frac{1}{2}$ kr. U K o n d r a c e bylo polí 8 jiter $1281\frac{5}{6}\square^0$, zahrad 800 $\square^0$, luk $1183\frac{3}{6}\square^0$ a pastvin 1 jitro $1077\square^0$. Výměra těchto gruntů vyznačena dle Josefského katastrálního měření. Dle kat. měření r. 1844 měla farní budova 490 $\square^0$, zahrady 916 $\square^0$ a $51\frac{2}{6}\square^0$, pole 10 jiter 1209 $\square^0$, louky 1 jitro 684 $\square^0$, pastviny 287 $\square^0$ a cesta 81 $\square^0$. Všechných farních a zádušních gruntů bylo 73 jiter 408 $\square^0$. Dle měření z r. 1852 má stavební area fary s dvorem a zahrádka za chlévy 494 $\square^0$, zahrady 916 $\square^0$, pole 10 jiter 1138 $\square^0$, louky 1 jitro 801 $\square^0$ a pastviny 589 $\square^0$. Dle inventáře z r. 1859 byl čistý výnos z těchto realit 82 zl. $92\frac{3}{4}$ kr. a daň obnášela 17 zl. $17\frac{1}{2}$, takže zbylo 65 zl. $75\frac{1}{2}$ kr. Z toho dle analogie systému interkalárního připadly beneficiátovi 2 třetiny za semeno a obdělávání a to 43 zl. $83\frac{1}{3}$ kr. Zbyl tedy čistý hospodářský výnos 21 zl. $91\frac{2}{3}$ kr.

Z k o s t e l n í k a s y bral farář z Kondrace 4 zl. Obnos ten byl náhradou za 5 až 6 kuřat vedle 4 kachen neb 10 až 12 kuřat, jak ve farním erekcčním instrumentě se uvádí.⁴⁷ Mimo to dostával z kostelní kasy Zdislavské 1 zl. 30 kr. a hradištské 1 zl. 10 kr.

D e s á t e k a l e t n í k. Desátek byl od r. 1684 ustanoven a r. 1780 lépe rozdělen a v běžné minci vybírán. Letník (lacticin, mléčné) každý rok se měnil. Velkonoční vejce a peněžní desátek odváděly se v stejném počtu jak r. 1780. Cena velkonočních vajec 31 kop 16 kusů à 18 kr. činila 9 zl. 20 kr., letníku 20 zl. 26 kr., desátku z obilí 4 str. $3\frac{5}{32}$ věrt. = 7 měř $6\frac{3}{4}$ věrtele à 1 zl. 12 kr. obnášela 8 zl. 54 kr. V Kondraci platili letníku 20 po 3 kr., 10 po 6 kr., 2 neměli krav. V Krasovicích měli u Korfeštů 5 krav, nejvíce ze všech sedláků na osadě. V Hradišti dávali žita po 2 čtvrtcích, jen č. 12 po $1\frac{1}{2}$ čtvrtci, č. 2 po $2\frac{1}{2}$ čtvrtcích a č. 1 1 věrtel. Vejce dávali č. 12 $1\frac{1}{2}$, č. 2 $2\frac{1}{2}$, č. 1 4 a ostatní po 2 kusech. Ve Lhotě Nesper. dávali 2 po 3 vejcích a 3 čtvrtcích, 8 po 2 vejcích a 2 čtvrtcích žita. V Polánce platilo č. 4 vejce a 1 věrtel, ostatních 5 po 2 vejcích a 2 věrtelích žita. V Ostrově dávali z č. 11 a 23 po $4\frac{1}{2}$ vejcích, č. 14 a 16 po 5 vejcích, ostatní po 9 vejcích. R. 1842 platili letníku Kondrac 2 zl., Krasovice 1 zl., Dub 1 zl., Vracovice 3 zl., polovice Ostrova 45 kr., za vodou

⁴⁷ Viz gubern. nařízení z 9. dubna 1820 č. 11.492.

Ostrov 20 kr., Hradiš 40 kr., Polánka 10 kr., Chobot 18 kr., Lhota Nesperská 20 kr., Zdislavice 2 zl. 15 kr., Rataj 1 zl. 12 kr., Bolina 1 zl. 15 kr., Malovidy 1 zl., Řimovice 1 zl. 30 kr., Miřetice 1 zl. 33 kr., Velíš 1 zl. 44 kr., Sedlečko 14 kr., dvůr Sedlečko 10 kr.

V l a š i m s k á v r c h n o s t dle protokolu z 19. června 1781 byla povinna dávatí měkkého dříví 10 sáhů rak. a dle dolnorak. míry lokte à 30 kr. = 10 zl., tvrdého 6 sáhů à 45 kr. = 4 zl. 30, 4 sudy piva à 8 zl. = 32 zl., 10 lib. ovčího sýra à 6 kr. = 1 zl. Farář dostával ze Zdislavského lesa kostelního 2 sáhy dolnorakouské míry měkkého dříví, jež Bolina kácela a do Kondrace přivážela à 30 kr. = 1 zl. Do té doby, než ten les může se porážeti, dostával farář náhradu z kostelní kasy zdislavské 1 zl. c. m. dle výnosu kraj. úřadu ze dne 5. listopadu 1842 č. 7984 a 8817.

Dříví byly povinny porážeti a faráři dovážeti tyto obce: Kondrac porážela 6 sáhů měkkého, Dub 1 sáh, Krasovice —, Ostrov 2 s., č. 12 a 13 Krasovice 1 s., Vracovice 6 s. tvrdého, Zdislavice 10 s. měkkého, Bolina 2 s. měkkého, dohromady 28 s. Dovážela Kondrac 4 sáhy, Dub 3 s., Krasovice 3 s., Ostrov —, č. 12 a 13 Krasovice —, Vracovice 6 s. tvrdého, Zdislavice 10 s. měkkého, Bolina 2 s. měkkého.

R. 1847 dostával farář pozemkové činže z domku č. 51 v Zdislavicích ročně 7 zl. Vyvazovací obnos za býv. naturální dávky z vyvazovací pokladny lit. A. Nr. 518 a 624 znějící na 1810 zl. a 180 zl. c. m. vynášel r. 1859 ročně 104 zl. 47 kr.

Z 13 mešních fundací roku 1859 dostával farář 35 zl. 6 kr.

Výnosem ze dne 19. února 1850 č. 567 rozhodlo místodržitelství, že příjmy kondrackého benefícia pro tentokráte zeměpanskému zdanění podrobeny nebudou, ježto roční příjem nedosahuje summy 1000 zl. konv. m.

V Kondracké osadě bylo r. 1821 p o h ř b ů 17, r. 1822 24, r. 1823 22, r. 1824 26, r. 1825 23, r. 1826 17, dohromady 129. Za pohřby obdržel farář 70 zl. 38 kr., a to za 11 po 1 zl. 10 kr., za 9 po 36 kr., za 38 po 40 kr., za 30 po 26 kr., za 4 po 28 kr., za 27 po 16 kr.

S v a t e b konalo se r. 1821 8, r. 1822 8, r. 1823 8, r. 1824 6, r. 1825 5, r. 1826 7, celkem 42. Za svatby dostal farář 50 zl. 19 kr., a to za 7 po 1 zl. 34, za 21 po 1 zl. 13 kr., za 14 po 52 kr. P a u š á l n í š t o l y od lokalie V e l i š s k é dostával kondracký farář 4 zl. 27³/₄ kr. a od fary Z d i s l a v s k é 10 zl. 55¹/₂ kr. ročně.

Dle dvor. dekretu z 12. července 1805 stala se mezi farářem Wenderem v Kondraci, farářem Benešem v Zdislavicích a lokalistou velišským Erbenem 7. dubna 1806 úmluva, dle níž každý rok štolá kondrackému faráři paušálně dle cynosury classiquinquennii od zdislavského faráře 66 zl. 48 kr. a od lokalisty velišského 16 zl. bude se platiti.

Za náhradu zrušené patentní práce osadníků. Dle listiny erekce z r. 1683 byli na osadě chalupníci povinni po 1 sáhu dříví nadělati a sedláci po sv. Havle na faru kondrackou odvéztí.

A. Navrátil, učitel v Kondraci a † Vác. Staněk, svobodník z Krasovic, jako pamětníci udali, že na Ostrovské připadá 3 sáhy dříví každoročně z těchto příčin nadělati. Chalupníci mají 10 sáhů dříví nadělati. Každý chalupník po 1 sáhu. Chalupníků bylo však jen 9. Tu kondračtí chalupníci v počtu 6 (teprve kolem r. 1790 v Kondraci sedmý přibyl) dělali 6 sáhů. Jediný chalupník v Dubě č. 1 dělal 1 sáh. V Ostrově byli jen 2 chalupníci. Láníků bylo však v Ostrově a v Krasovicích k dovážení dříví nazbyt. I tu se Krasovičtí a Ostrovští na tom ustanovili, by budoucně Krasovičtí všechny tři sáhy na faru přiváželi a lánici ostrovští svým 2 chalupníkům pomohli ten třetí sáh přidělati a tedy aby Ostrovští všechny tři sáhy dříví dělali. Prve než tato věc byla pamětníky objasněna, rozhodlo gubernium dne 8. března 1844 č. 10.026. aby dělání toho jednoho sáhu na všechny osadníky kondracké rozvrženo bylo. Obec Bolina měla povinnost každoročně 2 sáhy měkkého dříví nadělati a na faru kondrackou dovézt, pokud se v zádušním lese Zdislavském dříví k porážení nacházelo. Ještě k této práci uvolila se, jak svědčí protokol s obcí tou na vrch. úřadu ve Vlasími 3. srpna 1845 zavedený. Dle erekční listiny z r. 1683 byli osadníci povinni faráři pole o b d ě l á v a t i. I stalo r. 1869, že sedláci Josef a Anton Lejčko z Krasovic nechtěli 18. dubna faráři oves zadělávati. Proto byli předvoláni na obecní úřad v Kondraci, kde tázáni, proč své povinnosti neučinili zadost. Na to odpověděli: „Robotu pominula, lásce vypadlo dno a v kontraktu to nemáme.“ „Nemíníte tedy budoucně obvyklé práce k faře kondracké konati?“ ptal se představený dále. „Nemíníme a nebudeme,“ zněla odpověď. Když napomenutí se strany hlavy obce vyznělo na marno, podal farář stížnost k podkrajskému úřadu v Benešově a vzdorující byli donuceni pod následky exekuce vojenské složití u polit. úřadu ve Vlasími náhradu za nevykonanou práci polní.

Povozy pro faráře v Kondraci. R. 1821 27. října dostavili se k vrch. úřadu ve Vlasími Jak. Toulá 75 let starý a Tom. Houdek, 78letý, oba od dětství v Kondraci usedlí, a vypověděli souhlasně toto:

„Nám jest ten čas, když ještě v Zdislavicích žádný duchovní nebyl a když kondracký p. farář při Zdislavském a Velišském kostele posluhovali, dobře povědom. Toho času patřily ty vesnice Mířetice a Malovidy vedle jiných poddaných vesnic, které nyní k Zdislavské a Velišské lokalii přivtěleny jsou, do fary Kondracké. Kondracký p. farář Radiměřský zastával ve všech případech celou kolaturu. Držíval dílem koně, dílem nedržel, ale přece vždy s koňma do vesnice na katechismus jel, také k nemocnému, když z vesnic příležitost nedostavili, koně jednal. My dobře pamatujeme, že takové jednané koně neb příležitosti od tejkajících vesnických obcí zaplacený byly. My sami s našima potahy jsme p. faráře kolikráte do Mířetic a Malovid k nemocnému neb ke křesťanskému cvičení vezli a vždy jsme od obyvatelů, již byli svobodníci nebo poddaní, plat obdrželi. Nikdy ale nám p. farář takovou příležitost neplatil.

To naše vyjádření je pravdivé a my jsme volni, na každé požádání všechno to, co jsme řekli s tělesnou přísahou, bez ublížení našeho svědomí dotvrditi.“

Příjmy farářů v Kondraci v 18. století od vrchnosti vlašimské. Ve farním archivě chová se súčtovací listina mezi farářem kondrackým z r. 1772—85 a vrchností. Kondracký důst. pan farář Ant. Radiměřský. Zní takto: Povinnost v rentech: za 2 zajíce a 2 koroptve 44 kr., na extraordinarium 15 zl. 52 kr. 1, dobytčí přirážka 1 zl. 12 kr. $1\frac{1}{2}$, za 2 soudky soli 15 zl. 20 kr., za 1 lib. kávy 48 kr., 2 lib. cukru 1 zl. 24 kr., za láhvičku rosolky 42 kr., na kvastle (?) závdavek 2 zl. 15 kr., z uvařených 6 sudů piva po 55 kr. 5 zl. 30 kr., 5 sudů po 2 zl. 24 kr. 12 zl., dohromady 49 zl. 47 kr. $2\frac{1}{2}$. — Na to: desátek z částrovského dvoru 58 kr. $2\frac{1}{2}$, z Rataj 1 zl. 56 kr. 5, z chalup vracovských 14 kr. $4\frac{1}{2}$, z dubské hospody 29 kr. 3, ze Zadákova gruntu 43 kr. $4\frac{1}{2}$, ze Suchotového gruntu 14 kr. $3\frac{1}{2}$, ze dvora Sedlečka 2 zl. 30 kr., od heraleckého p. faráře 9 zl. 33 kr. $4\frac{1}{2}$, Ostrovský myslivce dlužen 20 zl., 31. prosince hotově obdržel 13 zl. 5 kr. 5. Činí dohromady 49 zl. 47 kr. $2\frac{1}{2}$.

Fasse kondracké fary k vyměření aequivalentu ze dne 29. srpna 1831. Fara dostává na penězích 117 zl. 49 kr., velkonoční vejce 31 kop po 15 kr. 7 zl. 45 kr., lakticin 8 zl. 30 kr., štola 25 zl., pivo 4 sudy 32 zl., ovčí sýr po 12 kr. 10 liber 2 zl., žitný desátek 7 mer $6\frac{3}{4}$ mětic à 1 zl. 12 kr. 8 zl. 54 kr., dříví měkké 22 sáhů a 1 zl., tvrdé 6 sáhů à 1 zl. 30 kr. 31 zl. Výnos hospodářství 9 zl. $23\frac{3}{4}$ kr., sena 36 centů à 30 kr., otava 17 c ů à 20 kr., po odražení výloh za 1 ct 8 kr. 16 zl. 36 kr., brambor 40 korců à 24 kr. po odražení $\frac{2}{3}$ náhrady za zdělání a sazenice 5 zl. 20 kr. — 264 zl. $17\frac{3}{4}$ kr.

Výlohy hospodářské. 2 osoby služné à 9 měr žita à 1 zl. 46 kr. 31 zl. 48 kr., 2 míry ječmena à 1 zl. 25 kr. 5 zl. 40 kr., 18 žejdlíků šmolce à 12 kr. 4 zl. 12 kr., 36 žejdlíků soli à 4 kr. 4 zl. 48 kr., služba 38 zl., palivo pro čeledník 5 zl., pro pár volů denně sena 6 lib. = 43 ctů 80 lib. ročně 21 zl. 54 kr., sůl k lízání měsíčně 1 žejdlík 48 kr., šrot 8 měr žita a 10 měr ovsa 14 zl. 18 kr., mazadlo na vozy 12 měr, lněný olej 6 žejdlíků 2 zl. 30 kr., oprava hospodářského náradí 12 zl., zemské daně 22 zl. $20\frac{1}{2}$ kr., vydaje okrsku 6 zl., passiva 5 zl. Dohromady 177 zl. $18\frac{1}{2}$ kr.

Zůstane tudíž k vyměření aequivalentu 86 zl. $59\frac{1}{2}$ kr.

Haníkýř, farář.

Výkup z vyvážení gruntovních obcí osady kondracké, jichžto usedlí příslušníci byli povinni dárkami k faře kondracké. Výkupní jistina všech povinných činila od 1. května 1851 1818 zl. Z toho připadlo na statek Vlašim 1395 zl. 5 kr., na Bolinu 31 zl. 50 kr., Kondrac 36 zl., Krasovice 16 zl. 30 kr., Lhotu Nesperskou 55 zl., Chobot 31 zl. 30 kr., Polánku 35 zl., Měretín 14 zl. 05 kr., Ostrov 9 zl. 10 kr., Radaje 31 zl. 10 kr., Řimovice 30 zl. 40 kr., Vracovice 52 zl. 40 kr., Malovidy 10 zl. 50 kr., Zdislavice 31 zl. 50 kr. a 37 zl. 20 kr. Vejce vykupovány kus za $\frac{3}{4}$ kr. Čtvrtce žita za $10\frac{2}{4}$ kr. Tvrdého dříví sáh za 10 zl. 30 kr., měkkého za 8 zl. Sud piva za 27 zl. 30 kr., libra ovčího sýra za 30 kr. Za odvezení $\frac{1}{3}$ sáhu dříví 14 kr. Za nadělání $\frac{3}{4}$ sáhů dříví 12 kr.

Emfyteutický úrok z domku č. 51 v Zdislavicích byl placen 4 zl. a od r. 1818 ročně 7 zl. Dávka ta vykoupěna 37 zl. 20 kr. Emf. úrok z domku č. 17 v Kondraci ročně 1 zl. 30 vid. m. vykoupěna částkou 13 zl. Emf. úrok z domku 7 v Hradišti ročně 4 zl. 40 vid. m. vykoupěna obnosem 24 zl. 55 k dobru kostela v Hradišti. Za porážení a přivázení dříví činil výkup z Vracovic 77 zl. 20 kr. a ze Zdislavic 110 zl.

Výkup požitků k faře kondracké dle vyvazovacího zákona z 11. května 1869 od povinných usedlostí. V Kondraci musili složit rolníci dvacateronásobnou jistinu výkupní, zúročnou 5% od 1. ledna 1873 obnosem 260 zl. 54 kr. Půlník platil za desátek 26 kr., letník 3 kr., dovoz dříví 8 kr., orbu polí 10 kr. ročně, což v rak. měně tvořilo $38\frac{1}{10}$ kr. Dvacateronásobná jistina výkupní z toho půlníka byla 7 zl. 66 kr. Z Miretic zaplatili za letník, a desátek 68 zl. 10 kr., ze Zdislavic 78 zl. 92 kr., z Rataj 132 zl. 2 kr., z Římovic 125 zl. 16 kr., z Boliny 122 zl. 92 kr., z Malovic 47 zl. 20 kr., ze Sedlečka 33 zl. 40 kr. Za letník platili v Chobotě 3 zl. 60 kr. (každý 40 kr.), z Velíše 11 zl. 60 kr., z Polánky 2 zl. 40 kr., ze Lhotky 4 zl. 40 kr. V Ostrově za orbu, desátek, letník a vláčení zaplatili 81 zl. 96 kr. V Hradišti bylo výkupné 120 zl. Rolník, jenž platil desátku 1 větel žita, letníku 4 kr. a 4 vejce, musil dáti výkupné 21 zl. 60 kr. Ve Vracovicích za letník, desátek a orání zaplatili 313 zl. 02 kr. Nejmenší výkupní jistina byla 6 zl. 90 kr., největší z č. 1. — 17 zl. 02 kr. V Krasovicích za desátek, letník, dovoz dříví a orání platilo se výkupné 158 zl. 86 kr. Nejmenší jistina výkupní byla 5 zl. 20 kr., největší 26 zl. 24 kr. V Dubě platil za desátek, letník, vejce, dovoz dříví, orbu, vláčku 239 zl. 20 kr. Nejmenší výkupní jistina byla 5 zl. 30 kr., největší 15 zl. 20 kr.

Knihovna farní. Dle inventáře z r. 1847 nalézaly se tyto knihy na faře: Index librorum bohemicorum prohibitorum (seznam zakázaných českých knih více se tu nenachází). Instrumentum ecclesie. Concilium tridentinum. Biblia Vulgata. Schulmethodenbuch. Religionsveränderungsbuch. Firmungsregister. Vinales patentes. Patentes in publico ecclesiasticis. Fasciculum politicum. Sbirka snubních konsensů a povolení poručenstev. Fundationsbuch. Liber pupillorum. Kniha vyňatků z poslední vůle. Liber peractorum divinorum. Kostelní kniha účetní. Kniha o zkoušce snoubenců. Synopsis ordinationum. Kniha oběžníků. Jednací protokol. Katol. katechismus pro pražskou arcidieci. Priznávací tabelky farních a kostelních realit ze dne 20. října 1717. Vyměřovací arch daní pro pozemky kostelní a farní. Křestní a oddávací rejstřík vlášimského církevního obvodu od r. 1648 se značkou O. Křestní, oddací a úmrtní knihy od r. 1684 počínaje. Matrika židů od r. 1841. Farní inventář od r. 1839 a 1847. Kostelní inventář z Kondrace a Hradiště z r. 1839 a 1847. Kniha o čtení mší nadačních. Kniha o pražských nalezených. Kniha ohlášek. Vojenské matriky. Rejstřík hospodářský. Seznam církevních realit v Kondraci, Zdislavicích, Velíši a Hradišti r. 1772. Osobní seznam desátku. Školní inventář z 30. června 1841.

(Pokračování.)

Stavivo k podrobné historii církevní v Čechách.

Napsal *Fr. Štědrý.*

(Pokračování.)

22. VIII. Samuel Petrus Fortunatus præs. a principe de Eggenberg s. p. Veterosellensem cum filialibus Lašovic et Kovářov installatore decano Blatnensi.

27. VIII. Christianus Hattengehauen præs. e. a Venceslao Michna comite de Waczenhofen s. p. Postelbergensem et Wittosiwensem cum filialibus Scupicz, Werschewan, Nehasicz et Hradisch inst. Fran. Welicky dec. Zatec.

1. IX. Benedictus Morawsky accepit confirm. s. parochiam Chocz-nensem ad præs. comitis Ferdinandi Khurtz.

3. IX. Ambrosio Carolo Sylvano d. e. c. s. p. Daudleb ad præs. reginæ Poloniæ.

8. IX. Mathias Dubowský præs. e. ab Udalrico Francisco Libsteinsky de Kolowrat s. p. Bystrken. et Baninensem cum filiali Kostelii.

1. X. Georgius Gregorius Bauziek præs. ab Elisabetha Benigna comitissa de Klenowa s. p. Břeskovice et fil. Merklin. Eadem die Cyprianus Teynhořov præs. a Venceslao Ottagaro Perglar de Perglas s. p. Niemczickensem inst. arch. Plzen.

„ Joannes Colerus accepit conf. s. p. Wals ad præs. Erasmi Jaroslai a Stampach baronis.

„ Paulus Petrus Rosa dec. Mielnicensis præs. est pro præpositura Raudnicensi cum filiali Vetlenia a principe de Lobkovic, installatore dec. Austensi.

2. X. Valentino Carolo Tabernatoris d. e. c. s. p. Cziernoviensem ad pr. Joannis Bencii abbatis Spineæ coronæ.

7. X. Joannes Venceslaus Tlappa accepit conf. ad dec. Mielnicensem instal. Martino Sandrio parrocho Tecznensi.

8. X. Adamo Domaglio d. e. c. s. p. Čistensem ad præs. d. officialis install. dec. Zatecensi.

9. X. Romanus Placer ord. s. Benedicti in Cladrub professus a Joanne Guilielmo d. de Švamberg s. p. Heidensem.

9. X. Paganus Kirchner mon. Erfurdensis od téhož za far. Neostadiensem. Installator Dr. Kašpar Haas.

Oba byli præsentováni oretenus per Martinum Walasky decanum Piscensem jménem p. Švamberka.

13. X. Georgius Quapil accepit confirmationem s. p. Gininensem ad præs. Francisci comitis de Sternberg.

22. X. Benedictus Berounský ord. conventualium præsentatus est super par. Petrouicensem a d. Venceslao Wrabsky, cui confirm. d. e instal. dec. Prachaticensi; adhuc illam non accepit, data est Pilsnæ.

24. X. Ludovicus Ferdinandus Schidler præs. e. a comite Francisco de Maradas s. p. Hostinensem et Lyschoviensem cui conf. data installatore dec. Budvicensi.

Item a Marcello parrocho Veselensi pro mulcta accepi 24 fl.

Item Vratislaus Lehnerus de Kauba decanus quondam Nachodensis acc. confirm. s. d. Veteroboleslaviensem.

25. X. Joannes Tiessinus decanus Vodnianensis mulctatus est 75 fl. in qua mulcta deposuit 60 fl. debet 15 fl. Parochus Hořepnicensis pro mulcta deposuit 6 fl. Parochus Schamerensis Vagnerus pro mulcta dedit 16 fl.

4. XI. Simoni Simonidis renovata est conf. s. p. Straziow sub collatura Georg. com. a Martinic install. archid. Pilsnensis.

" Casparus Dietz ord. cruc. c. r. st. accepit c. s. p. Culmenssem Jodoco Selge distr. Culiten. vicario.

9. XI. Valentino Sebestiano Galovio data est parochia Schönfeldensis cum par. Fronensi et filiali N. install. Jodoco Th. Selge dec. Schlackenwert. vic. for. Antonius Liscutinus præs. a Polydoro a Braciolinis nomine d. Piccolomini s. d. Nachod cum parochiis Skalicensi, Upičensi, Kostečecensi, Hořickii et filialibus Hronov, Třebochov, Altstadt, Rtinii, Slatini, Zalez. Brusnic, cui c. d. e. inst. Martino Karas.

15. XI. Daniel Hesselius pro conf. s. p. s. Stephani Neopragæ 9. Juli accepta 6 fl.

10. XII. d. e. c. Joanni Ladislao Wiewrowsky ord. præm. s. p. Běla et filialem Ledicensem ad præs. comitissæ de Vřesovic inst. archid. Pilsen.

22. XII. Petrus Seidenik canonicus regularis s. Augustini c. s. p. par. Stremiloviensem ad præs. P. Joannis Pošmurný col. Novod. S. J. rectoris install. præpositi Novodomensi.

Eadem die Mathias Viridianus sacellanus præposituræ Novod. conf. e. s. fil. Blasenschlag. ad præs. rectoris ibidem inst. v.

Eadem die Georgius Graf parochus Rečicensis obtinuit confirmationem super parochiam Drachowensem ad præsent. rectoris Novodom.

1643.

7. I. 1643. Medardus Hinsbeck ord. s. Benedicti professus s. Nicolai in Braneiter prope Coloniam confirmatus e. s. p. s. Crucis ad præsent. Adami de la Rey liberi baronis a Herban installatore archid. Pilsnensi.

Eadem die Joannes Antonius Capranus ord. erem. s. Aug. præsentatus est a principe de Lichtenstein s. p. Landskronensem nec non alias adjacentes parochias et filiales ut in folio 4 videre est; cui confirmatio expedita installatore Dionysio Miesiček decano Chrudim.

10. I. Jacobus Blažejovský alumnus seminarii archiep. accepit conf. s. p. Malleinicensem et filialem s. Mariæ Magdalene ad præs. Henrici Michaelis Hieserle a Chodow colonelli inst. dec. Prachatic.

14. I. Sebastianus Tarschimirský præs. ab Adamo Paulo comite Slavata s. p. Desnensem, quem Em. Rečicii confirm.

27. I. Vendelinus Vagnerus par. Chrobolensis præs. a principe de Eggenberg s. p. Muldauensem inst. Georgio Bilek archid. Crumlov.

3. II. Joannes Seifritt conf. e. s. p. Ostricensem ad præs. Sabinæ Sommer abatissæ in Marienthal inst. Jacobo Lischet confessario virginum in Marienthal.

16. II. Maxmilianus Foggerus præs. e. a Christophoro Paulo comite in Lichtenstein super par. Wartenbergensem.

14. II. Christophus Casimirus Burešovský conf. e. s. p. Lutoviensem Řečici ab Em. ad præs. Adami Pauli Slawatæ comitis.

2. III. expedita est conf. pro Samuele Augustino Taborský s. p. Volin. ad præs. Eliæ Adalberti Colbii a Colmberg metrop. præpositi instal. dec. Prachatic. Joanne Hermannu Blowský.

13. III. Joanni Nitardo Fabro d. e. c. s. p. Malschingensem ad præs. Mariæ Magdalene comitissæ de Buquoy, install. Crumlov.

20. III. M. Jacobo Hildebrant s. sepulcri canonico expedita est conf. s. decanatum Polnensem ecclesiam hospitál — et aliam adiunctam parochiam ad præs. Maxmiliani principis a Ditrichstein, installatore Joanne Kladensky ord. cruc. c. r. st. decano Řečicensi.

23. III. Joanni Nejedlý d. c. s. p. Budinensem ad præs. Francisci comitis de Sternberg.

24. III. Bernardus Jandečka ord. conventualium accepit conf. s. p. Trojow Teynicensem ad præs. Joannis Caspari et Venceslai Caroli Zeller de Rosental dominorum in Trojovic et Teynic.

Eadem die Gregorius Zorlichius præs. e. a Maxmiliano barone a Schleinicz præposito Litoměřicensi s. p. Zaubernicensem.

11. III. Martinus Sandrius decanus Tecznensis mulctavit quendam parochum ob excessos aliquos 15 fl. Idem mulctatus est, quod dispenserit quatenus nuptias die mercurii quat. temp. in septembri celebrare et carnes comedere possint 19 fl. 7 gr.

25. III. Martinus Hlatky conf. est ad præs. princ. de Lichtenstein s. p. Austensi germanice Wildenschwert et aliis, quorum nomina dominus Pusch consignare debet.

1. IV. Joannes Plaschke accepit conf. s. p. Eckersdorfens. et Fabersdorfensi cum filiali Waltersdorfensi ad præs. Joannis bapt. Weber liberi baronis in Kraustowitz et Fabersdorf install. dec. Glacensi.

Item Jacobus Locchius præsent. a Maxmiliano et Otto Henrico liberis bar. de Montanis s. p. Kunzendorf. et filialem Heinzendorf inst. dec. Glacensi.

Item Matheus Metzner conf. e. ad præs. Arnoldi de Hein comitis palatini S. R. J. E. et Joannis Christophori Hoffer de Hoffersberg s. p. Niederstein, ad præs. vero Joannis Baltasari Lisch suffraganei Vratislav. super filialem Seifersdorf.

15. IV. Martinus Maxmilianus Gorelius c. e. s. p. Chustnicensem et filiales Radení, Křeč et Mlýny ad præs. Susannæ Černín de Harasova comitisse inst. præp. Novodomensi.

16. IV. Hiacyntho Siecky ord. conv. decano Altomautensi adiunctæ sunt 2 parochiæ Hermanicensis et Morašicensis.

Item Marco Fabro ord. cruc. c. r. st. datus est decanatus Lunensis cum filiali Kozly, installatore dec. Zatec. 23. IV. accepit confirmationem.

Item Venceslao Sichræ Rokycanensi Boëmi d. e. c. s. p. Myslivensem ad præs. supremi burgravii oretenus Netestínó datam.

Gregorius Mitis conf. e. s. decanatum Slanensem ad præsent. supremi burgravii inst. dec. Planicensi 23. april. 1643.

Josephus Lenk accepit conf. s. p. Chotiešoviensem ad præpositi ibidem præsent.

Joannes Wiewrowský accepit conf. s. p. Lidicen. ad præs. præpositi Chotěšov super par. Novoforensem cui c. d. e.

7. V. d. e. c. Paulo Minczera Praudnik s. p. Teyn Veteroprag. et filialem s. Castuli ad præs. magistratus Antiquæ urbis inst. d. officialis.

9. V. decano Neoboleslaviensi Danieli Castalio pro muleta ratione illicitæ copulationis depositi 18 fl.

17. V. Joachim Wolhaben accepit conf. s. par. Neumark inst. archid. Teynhoršov.

22. V. Paulus Petrus Callii præs. a Helena Rašínova s. p. Chotěboř.

4. VI. Joannes Ludwicus Trzebodovsky præs. a comitissa Maria Magdalena de Boucquoy s. p. Embau. Confirmatio data est inst. arch. Crumlov.

5. VI. Tilmonus Planckenius accepit conf. s. p. Heinrichsgrün cum filialibus Trubas et Schönwindt ad præs. Joannis Hertwigii de Nosticz.

10. VI. Cherubinus Christianus prior Clatoviensis ord. præd. accepit conf. s. p. Dolany ad præs. d. Ladislai Wladislai Widersperger hac conditione, ut alat aliquem patrem Bohemum.

16. VI. Friedericus Georgius Mayer acc. c. s. p. Tuppau ad præs. comitis Francisci Verdugo.

Eadem die Adamo Francisco Zyzwado ord. cruc. c. r. stella s. p. Betsch ad præs. Christophori Ferdinandi Popelii de Lobkovicz. — Item Johannes Tiessinus decanus Vodnianensis pro muleta 20 fl.

19. VII. Joannes Fabricus ord. minor. conv. accepit conf. s. p. Lobosicensem ad præs. comitissæ de Waldstein.

24. VII. Franciscus Berounský ord. convent. quardianus Horaždovic accepit c. s. p. Grusen Bor. und unter dem Berg Pracheň ad præsent. comitis Francisci de Sternberg.

24. VII. Jaroslaus Britansky de Orania accepit confirm. s. p. Mníchovicensem ad præs. Joannis Victorini comitis de Waldstein.

27. VII. M. Joannes Stephanus Werbez accepit conf. s. p. Lautersdorf ad præs. Maxmiliani de Waldstein.

27. VII. Joannes Salomon Robean acc. c. s. p. Krasch ad præs. supremi capitanei principis de Saxonia.

27. VII. datæ sunt dimissoriales Alexandro Gregoridi parochio Richnoviensi ad annum.

Item data est conf. Venceslao Calesio s. p. B. M. V. in lacu in Antiqua urbe prag. ad præsent. magistratus Veteroprag.

21. VIII. Augustinus Stephanitius ord. præm. accepit conf. s. p. Piscinensem et Krczinensem in fundo Frauenberg ad præs. Adami Henrici Laubsky capitanei domini Hlubocensis nomine collatoris factam.

25. VIII. Venceslaus Plawsky acc. conf. s. p. Wlassim ad præs. Friederici de Tallenberg, install. dec. Kauřim.

27. VIII. Adamus Korczakovsky ord. Carmelitarum decanus Poděbradensis accepit conf. s. d. Coliniensem.

29. VIII. Gregorius Zorlichius accepit conf. s. p. Werstet; huic adiunctæ sunt filiales 17. VI. 1644. Reichen et Lamberticz ad præsent. P. P. Soc. Jes. Antiquæ urbis.

29. VIII. d. e. c. Martino Cuculo s. dec. Hradicensem et parochias Laukau, Bakow et Bosna ad præs. Maxmiliani com. de Waldstein, install. Neoboleslav.

1. IX. Joannes Fridericus Albinus acc. conf. s. p. Čachovicensem ad præs. magistratus Cadan. installatore Joanne Böttnero.

2. IX. idem accepit conf. s. p. Soběsak ad præs. Barth. Sulczner a Kleefeldt.

2. IX. datæ sunt patentes super vicariatum foraneum Wratislao Lehnero in districtu Chrudimensi.

„ a Christophoro Wankenio parcho Utricensi pro mulcta 60 fl. expedita est conf. pro Francisco Boffi s. p. Ottaw ad præs. principis de Eggenberg.

17. IX. Georgius Quapil acc. conf. s. p. Vodňan ad præs. comitis de Maradas.

18. IX. Thomas Juritius accepit c. s. dec. Nymburgensem et administrationem parochiæ Sadska ad instantiam et petitionem magistratus Nymburg.

18. IX. Mathias Hamřík accepit c. s. decanatum Przi Bram ad petitionem magistratus.

19. IX. Carolus Rubecula acc. conf. s. p. Hněvčovicensem ad præs. Joannis Stephani Stranik de Kopidlno capitanei domini Cirequicensis.

30. IX. Joannes Chrysostomus Worowský ord. Carmelitarum præs. a Nicolao Dionysio Radkowecz de Mitrovicz s. p. Blzky et filialem in civitate Herzmani.

27. IX. Mathias Samotulsky ord. Cister. c. s. dec. Beraun et filialem Zdic.

A Joanne Weis parcho Netolicensis pro mulcta 20 fl.

3. X. Joannes Wenceslaus Tlappa de Weinberg c. e. s. par. Petrovicensem ad præs. Joannis Wenceslai Wrabský.

3. X. Norbertus Wankenius ord. præm. c. e. s. p. Buchaviensem et Perglas ad præs. Hermanní com. Černín.

„ Lucas Steiger conf. e. s. p. Engelhaus et Zwetba ad præs. Hermanní com. Černín.

12. X. Paulo Petro Gallii datus est decanatus Colinensis.

15. X. Joannes Stephanus Verbez conf. e. s. p. Sohra cum filiali Turtisch ad præs. Florianí comitis de Sohra.

19. X. Franciscus Carolus Nentwigius c. e. s. p. Nemensem ad pr. Volfgangi Ladislai baronis de Schleinitz.

„ Joachimus Volhaben e. c. s. dec. Rokycanensem cum p. Mautensi.

„ Bertholdus Graf ord. conv. c. e. s. p. Schwetz.

Ambrosius Barducius ord. Carmel. c. e. s. dec. Camenie ad præs. Bartholomei de Paradis baronis.

„ Stanislaus W. ord. Carmelit. c. e. s. dec. Poděbrad.

„ Jacobus Augustinus Rumpelius c. e. s. dec. Smečnensem ad præs. supremi burgravii oretenus factam.

13. X. Joannes Christophorus Gorgetta c. e. s. p. Telnensem ad præs. abbatis Aulæ regiæ. Idem præs. est ab abatissa seu priorissa Sohrensi sup. par. Seydowicz.

25. X. Christianus Hottengehauen c. e. s. p. Múnicensem ad præs. nobilis d. Arnoldi Schön.

28. X. d. e. c. Petro Adalberto Kaukalio s. d. Mělnicensem.

29. X. Hyacinthus Seczky ord. conv. decanus Altomautensis præs. a comitissa de Lipa s. p. Bumdusiensem install. Chrudim.

A Baltasaro Pietz parcho Šlapanoviensi pro mulcta 30 fl.

3. XI. Mathias Lætus accepit conf. s. dec. Čáslav cum administratione par. Žleb install. Kutenberg.

„ Joannes Clemens ord. cruc. c. r. st. c. e. s. p. s. Petri in Poříč cum filiali s. Clementis inst. d. Nefestino.

Joannes Tiessinus quondam par. Vodňan. præs. a Guilielmo Henrico Odkolek de Augezde, regente bonorum Kostelec sup. par. Kostelec sine filialibus, cui conf. data.

10. XI. Nicodemus Adalbertus Matis c. s. d. Bechyň cum filiali Sudoměřic ad præs. com. Sternberg.

„ Jacobus Stephanides ord. s. Benedicti mon. Cladrub professus est conf. s. p. Svojsín ad præs. Adalberti Příchowský de Příchovic.

16. XI. Joannes Alexandrowicz ord. conv. conf. e. s. p. Zbinicensem ad præs. Humprechtii Račín et s. par. s. Laurentii in pago Tedražic ad præs. Ewæ Chanovska de Janovic.

18. XI. Georgius Maxmilianus Stiedronek præs. s. p. Steinkirchen a principe de Eggenberg, cui conf. data inst. arch. Crumlov.

2. XII. Venceslao Želinský ord. præs. d. e. c. s. dec. Žatecensem cum aliis eccl. ad eum spectant., install. Christiano Hottengehauen.

5. XII. Adamus Čadecký decanus Litoměřic præs. est oretenus s. p. Prackovic cum filiali Žernosek a comitissa de Vřesovec, c. c. d. e.

7. XII. Joannes Wenceslaus Hänell accepit conf. s. p. Leutkersdorf ad præs. Barbaræ Catharinæ comitissæ de Thun natæ de Trautmansdorf.

14. XII. Joannes Venceslaus Mindlent promotus est ad præs. Reginæ Magdalenæ Doupovcové de Olbramovic s. p. Načeradec et Šebířov cum administratione p. Louňovice ad instantiam d. Shuhrovsky.

15. XII. Simoni Ludovico Vogniczovsky datus est decanatus Pardubicensis cum parochiis Mikulovicensi, Třebosicensi et filialibus Jezbořicensi, Rosicensi et Pardubičky inst. decano Chrudimensi.

„ Fortunatus Böhem conf. e. super p. Neschwitz et Schönborn ad præs. comitis de Thun.

17. XII. Ambrosius Barducius ord. Carmelit. præs. est a supremo Myslik super p. Pacov, cui conf. d. est.

19. XII. Stanislaus Malidei ord. Carmelit. confirmatus est super decanatum Kamenic cum adiacentibus parochiis ad præs. Bartholomei baronis dela Saga Paradis, instal. præpositus Novodomensis.

23. XII. Joannes Dionysius Marcus Mayfeldt, parochus Platnensis, præs. a Martino Neugebauer S. J. collegii Comutoviensis, rectore super parochiam Caterbergensem, cui confirmatio data.

23. XII. Bernardus Janděčka ord. convent. c. e. s. par. Hermanoměstec ad præs. comitissæ Kisslin (Kinský).

1644.

4. I. Martinus Miczanský accepit conf. super par. Katzengrün et Žampach cum filialibus ad præs. Joanni Příchovsky inst. Jodoco Selge.

5. I. Nicolao Adalberto Matis decano Bechinensi adiunctæ sunt filiales ab antiquo spectantes videlicet Maltchicz, Ratay et Hlavaticz.

1. XII. Sebaldus Wendelinus ord. S. Augustini c. e. s. p. Muttersdorf ad præs. Jacobi Joannis Widersperger inst. archid. Týnhorssov.

14. I. Jacobus Fribelius c. e. super par. Wexdorf et p. Wernersdorf cum p. Starkstadt ad pr. Bernardi Hertwigii Tschertoreysky.

23. I. Georgius Kirchner c. e. s. p. Zwikaw ad præs. principis Julii Henrici de Saxonia a dec. Neoboleslav. install.

26. I. Michael Paternus conf. est s. p. Libiticensem ad præs. gen. d. Adami Smislowsky.

1. II. Benedictus Berounsky ord. Convent. c. e. s. p. Čistensem ad præs. capituli M. E. Prag. installatore decano Rakonic.

„ Venceslaus Adalbertus Kellerus Jaromiefensis c. e. s. p. Planicensem ad præs. Jaroslai Bořitæ S. R. J. comitis de Martinic.

4. II. Wolfgangus Helmusius ord. s. Benedicti conf. e. s. p. Neustatl ad præs. d. de Sswambergk inst. dec. Tachoviensi.

6. II. Samueli Augustino parcho Volinensi adiuncta est eccl. filialis Přeslavice nominata.

6. II. Jacobo Thum d. e. c. s. p. Myslenicensem ad præs. Georgii Wratislai de Mitrovic domini in Protivin.

26. II. Jacobus Jaron ord. cruc. c. r. st. accepit confirm. s. parochias dominii Velš, Altenburg et Kopitna ad præs. comitis Šlik.

5. III. Dionysius Ferdinandus Městček a Výškov præs. est a mag. Pilsnensi super archidiaconatum Pilsnensem, cui conf. data installatore Jacobo de Santto antecessore.

7. III. Paulus Minczer a Praudnik conf. e. super decanatum Chrudim. et parochias ab antiquo ad illum spectantes Dašicensem, Brzeticensem et filiales Hostovicen. et Bejstj.

8. III. Joanes Stephanus Werbeczius conf. e. s. p. Okenow cum filialibus Raczschtz et Voczsch ad præs. Sigismundi comitis de Thun.

„ pro licentia administrandi in Czernovicz usque ad dom. in Albis data Patri Kohlinsky.

10. III. Wenceslaus Dočekal e. c. s. p. Weisswasser ad præs. marchionis de Caretto.

Blasius Wenceslaus conf. e. s. p. Lischkowiensem cum filialibus Budislaviensi et Dozicensi ad præs. Joannis Chanovsky d. in Chanovicz et Dožic.

11. III. Andreas Adalbertus Buccovinus accepit conf. s. p. Boemo Camenicz cum filialibus Windisch Kamenitz et Ssynowy ad præs. Joannis Octaviani Kinsky de Wehinic.

13. III. Laurentius Calidius c. e. s. p. Műfaviensem ad præs. principis de Eggenberg.

16. III. Joannes Martinus Ssopper c. e. s. p. Frauenberg ad præs. baronis Temani de Lintlo in districtu Pilsnensi.

18. III. Christophorus Vincentius Römer c. e. s. p. Wűlschitz et Pilnigas cum filialibus Freyhey et Jungebuch ad præs. J. Rogall de Bieberstein nomine ducis Marieburgensis.

24. IV. Venceslaus Franciscus Coellestinus præs. e. a magistratu Veteroprag. super par. B. V. in Theyn et filialem s. Castuli, cui confirmatio data.

6. IV. Joannes Roema ord. s. Benedicti par. Albiopolensis accepit conf. s. par. Brannensem et Starkenbach install. decano Arnoviensi.

„ Mathæus Hyppius c. e. s. p. Teynoviensem cum filiali Czissovieni ad præs. Wenceslai Caroli z Svarova.

8. IV. Mathias Aloisius Halacz ord. cruc. c. r. st. c. e. s. p. Černoviensem cum filiali Dobešoviensi ad præsent. baronis de Paradis.

13. IV. Wenceslaus Alexander Kopidlansky conf. e. s. dec. Chlumecensem cum filiali ad præsent. Joan. Octaviani Chinský comitis.

14. IV. Mathias Skalkovský accepit conf. s. decanatum Neobidzoviensem install. Martino Karas arch. Reginohradecensi.

15. IV. Andreas Rana ord. Minor. conv. c. e. s. p. Libischitz et filialem Dobřan ad præsent. colonelli de Clari inst. Christiano Hottengehauen.

15. IV. Albertus Klimkovic c. e. s. decanatum Příbram inst. dec. Blatnensi.

19. IV. Elias Ignatius Reichl præsent. a Joanne Hertvigio de Nostic super par. Falkenau et Königwert cum filiali Lobrensi, cui conf. data est.

20. IV. Maxmilianus Lenardus ord. s. Benedicti c. e. super decanatum Turnoviensem et par. Lybinensem cum filiali Rowensko ad præsent. Maxmiliani de Waldstein.

20. IV. Paulus Joannes Padertus c. e. s. p. Křiwsoudov ad præsent. Hugonis bar. de Halleweil.

28. IV. Leopoldus Hoffman accepit conf. s. p. Heinrichsgrün Dotterwies filiales Schönlinde cum Frupassensi ad præsent. Joannis Hertwigi Nosticz.

28. IV. Wenceslaus Adalbertus Calisius conf. est s. p. Častalovic et Týnišť ad præsent. Ottonis baronis ab Oppersdorf.

28. IV. Petrus Parvus præsent. e. a Daniele Castalio decano Neoboleslaviensi nomine Philipi de Longival domini in Mšeno et Lobzi super par. Mšenensem cui conf. data est.

28. IV. Simon Jüngling præsent. e. a Bernardo comite de Martinic oretenus super filialem Recitz cui conf. d. e.

Joannes bapt. Janovsky ord. Conv. deposuit pro mulcta 15 fl. Benedictus Conradi pro licentia Pont. 3 fl.

2. V. Mathias Joannes Hamřk præsent. s. p. Břeskovice et Merklin.

6. V. Mathias Hetmann c. e. s. p. Unterlukavec ad pr. Joannis Wenceslai comitis de Dobře.

7. V. Stanislaus Přibilowsky de Přibilovic ord. Carmel. c. e. s. dec. Poděbrad cum parochiis ad eum spectantibus.

19. V. Bartholomeus Pramer ord. Convent. c. e. s. p. Zichovien. ad præsent. capitanei ibidem.

22. V. Henricus Schöller eremita s. Augustini accepit confirm. s. p. Sohra ad præsent. Floriani Theodorici comitis de Sohra.

24. V. Mathias Biskupitz Panonus Vistokiensis præsent. s. p. Chotěboř a nob. Helena Rašínova nata de Nemyšle in Chotěboř et Keizlic, cui confirmatio data est.

29. V. 1644 Wenceslaus Sigismundus Kuneš præsent. e. a Joanne Eckersdorf nomine reginæ Poloniæ et Sueciæ super par. Ledenic c. conf. data est.

1. VI. Christophorus Joannes Reinholdus præsent. e. a comite Galasio Reichenberg, cui conf. data est.

9. V. Thomas Joannes Palma pr. e. a magistratu Veteroprag. super p. B. M. V. in lacu c. c. d. est.

14. VI. Joannes Sebastianus Khisevetter accepit conf. s. p. Tecznensem ad pr. comitis de Thun.

18. VI. Jaonnes Schonwaldt acc. conf. pro parochia Semil ad præ. Danielis Schütz capitanei domini Semil.

25. VI. Petrus Kandi præ. s. p. Stráž a rectore coll. Novodom. c. conf. d. e.

Eadem die produxit Paulus Dirba quod Divišov ab antiquo decanatus fuerit petendo ut confirmatio quæ super parochiam Divišov expedita fuit, super decanatum Divišov renovaretur, quæ renovata est.

1. VII. Wenceslaus Arnoldi accepit conf. s. p. Kirchenschlag ad præ. Martini præpositi monasterii Plagensis.

12. VII. Georgius Graf presentatus est a Joanne Eckersdorf gubernatore domini Trebonensis s. p. Veseli cum filiali Bošilec et Bukovsko, cui conf. data est.

14. VII. Laurentius Ludovicus Hoffman p. e. oretenus a supremo burgravio super decanatum Slanensem c. c. d. e.

„ Joannes Venceslaus Tlappa accepit confirmationem pro decanatu Lunensi cum filiali Kozly.

28. VII. Baltazar Franciscus Steiner præ. a rectore coll. Chomutov super parochiam Kirbic cui conf. expedita. Item præ. a Maxmiliano c. de Martinic super par. Placensem cui confirmatio expedita. Hæc duæ conf. non sunt acceptæ eo quod alius est confirmatus nempe 28. X. 1644. Joannes Georgius Buczer parochus Schönwaldensis.

29. VII. Fridericus Füssel prior mon. Tepl. præ. a comite Šlik super par. Planen., cui confirmatio data.

29. VII. Martinus Kastel accepit conf. super p. Ottenreith ad præ. com. Schlick.

30. VII. Matheus Mekelius pr. e. a domino de Rossaw super par. Zdicovicensem cum filiali Waczow cui conf. missa Joanni. Fr. Calidio par. Mirovicensi d. e. licentia administrandi sacramenta in par. Chrasticensi ad ulteriorem resolutionem.

Stephanus Zubeus obtinuit licentiam administrandi sacramenta in decanatu Lunensi usque ad f. s. Galli. Guilielmo Chyrothecæ decano Austensi data est licentia reconciliandi eccl. s. Laurentii per sepulturam cuiusdam hæretici violatam hac vice tantum.

Benedicto Conradi data e. licentia ut in decanatu Pontensi sacramenta administrare possit.

9. VIII. Michael Augustinus Natalis accepit conf. pro decanatu Suticensi ad petitionem magistratus.

6. VIII. Henrico Andreæ Hoffmano d. e. c. p. S. Stephani Martyris Neopragæ.

17. VIII. Martinus Bart d. e. c. s. p. Gorkauensem et filialem Burknensem et Uduicensem ad præ. rect. S. J. Chomutov.

„ Jacobus Marcovetius recepit c. pro p. Bavoroviensi cum filialibus Strunkovicz et Blanic ad pr. princ. Eggenberg.

23. VIII. Stephanus Zubeus accepit par. Vestensem cum filiali Zebus ad præ. Jacobi Wilhelmi de Knobloch.

28. VIII. Jacobus Stephanides ord. s. Benedicti accepit par. Wejprwnicensem ad præ. Joannis Henrici baronis de Strojeticz.

29. VIII. Waltherus Letmate ord. convent. præ. e. a Christophoro Beck inspectore comitis Schlick pro par. Schonwald c. c. d. e.

Tento resignoval ale 15. září.

Joannes Conradus accepit facultatem seu licentiam administrandi in Smidar et Skrziwan.

3. IX. Benedicto Morawský ord. Cisterc. d. e. p. Richnoviensis cum filialibus Ribek et Lukowicz ad præs. Francisci Caroli de Kolowrat.

7. IX. Joannes Venceslaus Hänel accepit conf. pro p. Gruppensi.

20. IX. Adalbertus Lossius parochus Trzebochouicensis missus e. ad decanatum Aulæ regiae et filialem Kluczeraw.

Gregorius Mitis c. e. s. p. Rzecicensis ad pr. Joannis Pošmurný coll. S. J. Novodomensis rectoris.

Petrus Bernardus c. e. s. p. Zablatensi ad præs. pr. Eggenberg.

27. IX. Venceslaus Sigismundus Wykroczil pr. a comitissa de Buquoy s. p. Velešín c. conf. d. e.

29. IX. Jacobus Henricus Blažejovský accepit conf. s. dec. Rubrořečie inst. Novodom. præposito.

30. IX. Joannes Faber pr. e. a Joanne burgravio de Donaw s. p. Welharticensis c. c. d. e.

„ „ data est licentia Joannis bapt. Prodano administrandi sacramenta in prioratu Strakonicensi ad petitionem comitis Colloredo.

5. X. Michael Adalbertus Crusius Baccoviensis Boemus acc. conf. pro par. Budieticensi.

Ladislao Alexio Griff d. e. c. ad præs. Nicolai Deym de Střítěze s. p. Čížovien.

Simon Mathias Wltawský pr. a regente d. Crumlov pro p. Suchenthal et Gilouicz c. c. d. e.

8. X. 1644. Joannes Janderus accepit conf. super par. Stöben ad præs. generalis d. Mayderle.

12. X. Joannes Carolus Pustimierzský pr. e. a Francisco de Sternberg super decanatum Budinensem c. c. d. e.

13. X. Joannes Ignatius Kaul pr. e. a comite Colloredo s. p. Trzebochovicensem et Mezzicicensem c. c. d. e.

Franciscus Wodiczka ord. Conv. accepit conf. s. p. Przepicensis et filiales Opoczensis et Krzinicensis ad pr. c. Colloredo.

14. X. Zacharias Franciscus Beckerus præs. est a Rudolpho Tenogel s. p. Drum et Kraber nec non filialem Bleiswedl c. c. d. e.

Hieronymus Crömerus ord. s. Basilii Magni accepit c. s. p. Crasaloviensem ad pr. Ludomillæ Zaborské.

15. X. Joannes Augularis pr. a comitissa Vřesovec s. p. Běla et filialem Vřerub c. c. d. e.

16. Sebastianus Sauer pr. a Henrico Michael Hysterle s. p. Maleinicensis e. c. exp.

18. X. Blasius Zbudelius præs. a rectore Novodom. S. J. s. p. Libochovicensem et filialem Duban c. c. expedita est.

Joannes Georgius Brückner accepit conf. s. p. Kürbicz ad præs. rectoris Novodomensis.

21. X. Casparus Georgius Langius præs. a d. Knobloch s. p. Algersdorf cum filiali Mündern.

29. X. Petrus Bielstein pr. a principe de Lichtenstein s. p. Landskron cum aliis ad hanc spectantibus par. et fil.

31. X. Melchior Botzdorfer c. e. s. p. Tynhoršoviensem ad præs. regentis loci.

Casparo Bonifacio Taube d. e. c. s. p. Krzakoviensem ad pr. dicti regentis.

Casparus Wohlrab ord. præm. ex mon. Tepl accepit conf. s. p. Pruckh et fil. Hohenzetlicz ad pr. inspectoris bonorum com. Šlik.

Andreas Hoffmann pro licentia administrandi sacramenta Teutobrodæ usque ad f. s. Georgii 1645 deposuit 6 fl.

Guilielmus Ernestus Stocz acceperat c. pro par. Dašice una cum filiali install. dec. Chrudim.

3. XI. Theodorus Pieniwoda ord. Carmelitarum acc. conf. s. p. Solnicensem præs. domicella de Bernstein.

4. XI. Martinus Maxmilianus Gorelius accepit c. s. par. Novoves ad præs. Joachimi Špuliř.

Stanislaus Bernardicz ord. Cisterc. præs. a d. Hynek Meczeradi s. p. Zrucz. c. c. d. e.

5. XI. Michael Augustinus Natali decanus Sutircen. pro accepta conf. par. s. Mauriti.

7. XI. Venceslaus Carolus a Schwarzbach præs. a Bartholomeo Paradis s. p. Kamenic et Radaun nec non fil. Demnicen. et Castrovicensen.

9. XI. Joannes Aidenbach ord. Cisterc. præs. pro par. Sölnau a principe de Eggenberg.

Ernestus Vitonovsky presentaverat Auselmum Pruskovsky par. Rožmitalen. pro par. Hvořdan c. c. d. e.

14. XI. Joannes Guilielmus Elbelius ord. s. sepulcri pr. e. a capitaneo domini Plankenstein nomine comitissæ Barbaræ Catharinæ de Thun pro parochiis Sösicensi, Arnsdorf, Wickersdorf et filialibus Spensdorf et Mosern.

Vitus Læhner acc. c. pro par. Pürschau ad instantiam dominæ Presingerin.

Henricus Tschirtner pr. e. ab abatissa Marienthal s. p. Seitendorf.

16. XI. Stephanus Lung c. e. ad præs. princ. Eggenberg s. p. Oberplan.

21. XI. Blasius Venceslaus Holiczky c. e. p. p. Verschensi ad pr. Francisci com. de Sternberg.

22. XI. Joanni Toinczik Potoczky d. e. c. s. p. Dašice et Dříteč cum filiali Hostouien.

23. XI Simon Marcellus a Radbusse pr. e. a Suzana Černínova de Harasova s. p. Chustnicensem c. c. exp. sed non acc. conf.

27. XI Stanislaus Maliczky ord. Carmelit. præs. a comite Franc. di Sollentes Maradas s. p. Piczin et filialem Nakrzi c. c. d. e.

1. XII. Joanni Carolo Tabernatori parcho Horařdovicensi d. e. c. s. dictam par., verum hæc restituta est cancellariæ, ex eo quod supponebatur in præiudicium privilegiorum ord. Melitensium facta iura tamen ordinaria pro eodem soluta sunt.

2. XII. Joannes Chrysostomus Weronsky ord. Carmel. præsentatus a Christophoro Carolo Přeřořovský pro par. Vořicensi et Voldřichoviensi nec non filiali Janovic.

16. XII. Nicolaus Wunsch acc. conf. pro Novocastro) præs. abbate
Joannes Thurnerus pro Teutsch Reichenau) Altovadensi.
Martinus Helderle pro Boreschau

Georgius Bilek a Bilenberg archidiaconus Crumluv. pro p. Přidoli.
Carolus Ferdinandus Borgman deposuit pro licentia administrandi
in dominio Tupadl 3 fl.

1645.

9. II. Jodocus Herzog p. (dominii) Grafenstein præsentatus ab Anna
Catharina nata de Dona vidua Bredau s. p. Seifendorf.

18. II. Andreas Franciscus Hessen acc. conf. s. p. Sandau ad pr.
d. Haubt et Justi de Wahl.

25. II. Joannes Seifried præs. ab abatissa Sabina Sommer Marienthal
super archidiaconatu Ostricensi.

Adamus Venceslaus Cnurovius pr. a Humprechto Račín de Račín
in Loutkov et Hradek super par. Hořepník.

28. III. conf. pro Ferdinando Weghuber ord. Minor. Convent. s.
decan. Thermanum Carolinarum — sed non accepit conf. — P. Josephus
Capucinus e. c. s. dec. Teutobrodensi juribus cancellarie non solutis.

6. IV. data e. licentia P. Simoni Norberto Fabricio sacramenta
administrandi in par. Pacov ad ulter. resolutionem.

10. IV. Georgius Christophorus Hagek alumnus archie p. seminarii, pre-
sentatus fuit a Joanne Wilhelmo ab Ortenburg priore Carthusiæ Valdicensis
pro par. Peczkensi. Jura canc. solvet ex fructibus primis parochiæ.

25. IV. Martino Nicolao Glauschio d. e. c. pro p. Presnicensi et
2 filialibus.

25. IV. D. officialis presentavit Mathiam Nimczium pro par. Cistá.

11. IV. Andreas Bartholonides præs. e. a Georgio Malovecz pro
p. Citov.

30. IV. d. e. dec. Kostelec supra Vorlice P. Tobix Michaeli S. J.
ad 2 tantum annos.

10. V. Georgius Gregorius Bouček pr. a Vilema z Klenového pro
par. Janovice.

11. V. Daniel Friedericus Jaret præs. ab abatissa s. Georgii pro
par. Třebenice.

12. V. Petrus Cruer accepit conf. sup. decanatum Radonic et par.
Seilla ad præs. Francisci comitis Verdugo.

Joannes Faber a Jaroslao comite de Dobře super par. Běsiny.

13. V. Andreas Rideli ord. Min. Convent. a Vincentio de La-
motte præs. super par. Drstkovicen. et fil. Olešnicen.

Joannes Alois Foltin vicarista missus est ad par. Hostka instante
principe de Lobkowitz.

13. V. Adalbertus Mayerle ord. crucig. c. r. st. præs. s. par. Mil-
čoves cum filialibus Žabokliky et Pressacz.

16. V. Franciscus Harder ord. Min. Convent. ad præs. comitis Šlik
super par. Biczковиensem cum filiali Souenicensi.

26. V. Sebastianus Agricola pres. a Carolo Hermann com. de Dobře
s. p. Neuern nec non Adamo Hynek Vrabsky Tluxe de Vrabí et super
filialem Dessensem.

30. V. Vencesl. Soběslavský acc. conf. super par. Zbečno et Stra-
šecí nec non ad alias illuc ab antiquo spectantes.

Tilmanus Planckenius acc. conf. super dec. Thermanum Carolinarum
una et par. Zetlicensem. Item pro p. Neurolensi.

4. VI. Franciscus Harder ord. Minor. Convent. parochus Biczko-
viensis accepit licentiam ad instantiam præpositi Litoměřic sacramenta
administrandi in p. Křešice.

Christophorus Reinhalden nomine comitis Gallas a d. Rotmüller
confirm. e. s. decanatum Fridland cum par. et filial. Neustadt, Raspenau,
Kaindorf, Lussdorf, Kunnersdorf, Bullendorf, Ullersdorf, Arnsdorf, Kugelsdorf.

17. VI. Augustinus Hajek c. e. s. p. Augesdensem ad præ. Fre-
boniæ a Pernstein.

P. Filip Boncor ord. Min. Convent. presentatus ab Rotmüller s. p.
Reichenberg.

Vencelaus Rigeldius ord. præm. præ. ab abbate Altovadensi ad
par. Píldoli conf. expedita sed nondum eam accepit.

3. VII. Joannes Lang c. e. s. p. Zetwing ad præ. com. de Bu-
quoy. Dionysius Švabenský de Reitenberg ord. s. Augustini regularis accepit
conf. s. p. Gapplicensem ad præ. comitissæ Buquoy.

10. VII. Tilmanus Plankensis præ. a Joanne Hartwigio de Nostic
super p. Neurohlau.

15. VII. Daniel Lakay c. e. s. p. Wambergensem ad d. Ottonis
Stoss præsentationem.

17. VII. Andreas Rana ord. Minor. convent. præ. a Ferdinando
de Kolovrat s. p. Flehau et Oberklee prout et licentiam sacramenta in
Schels et Netschitz administrandi.

21. VII. Balthasar Ring accepit conf. pro par. Okenaw et filialibus
Wotsch et Redenicz.

(43. a) Adalbertus de Lobsowicz conf. e. pro par. Weleczicensi
12 VIII.

28. VIII. Georgio Christophoro Hájek d. e. c. pro par. Gesnicensi
ad instantiam collatorum.

23. VIII. Regens comitis de Trautmansdorf præ. Urbanum Stani-
slaum Kuchenhart pro p. Semblovicensi.

28. VIII. Franciscus Carolus Nentwigius canonicus sepulcri ac-
cepit conf. pro p. Libischicensi et filialibus Dobřan ac Michelob.

„ „ pro Martino Hladky parcho Austensi pro cofirmatione a pascha
et 3 filiales.

(43 b) IX. (den?) Mathias Metaneus parochus Cassoviensis pro mulcta
30 fl.

Blasius Wenceslaus Holiczky par. Vrčínensis pro mulcta 4 fl 30.

22. IX. Petrus Bernardus sacellanus Crumloviensis c. e. super p.
Benessoviensem ad præ. comittissæ Buquoy.

17. IX. Henricus Hoffmann quondam decanus Teutobrodensis ac-
cepit conf. pro par. s. Adalberti Maioris Neopragæ 18./11, solvit 19 fl.
et 2 filiales s. 12 fl.

17. IX. data e. par. Culmensis Georgio Braun ord. cruc. c. r. stella.

22. IX. Jacobo Stephano ord. s. Benedicti m. Cladrub professo
d. e. c. pro par. Tscheliviensi ad præ. Joannis Friederici de Švamberk.

30. IX. Archangelus carmelita promotus est ad p. Zdicoviensem
sed conf. nondum accepit.

„ Joanni Melagio alumno Eminent. data est conf. par. Beskicensis
(fol. 50 jmenuje se Malegius).

22. IX. Andreas Bischof ord. s. Benedicti Cladrub professus accepit expeditam conf. pro par. Heidensi ad præs. Joanni Wilhelmi de Švamberg.

(44. a) Antonio Rulikowsky ord. Min. convent. data est conf. pro parochia Rovensi 6 fl 10/12. antecessor eius Caspar Florianus fl 45.

7. X. Joannes Mollerus accepta conf. ad præs. comitis Černín pro par. Rudík. solvit 6 fl.

5. X. Martino Walaský ord. præd. renovata est conf. pro decanatu Pisecensi ad beneplacitum Em. valitura. — Joanni Procopio datus est decanatus Veterobolesslaviensis.

7. X. Dominico Chodsky ord. præd. renovata e. conf. pro par. Chocnensi et Brundusiensi cum filialibus 2, pro quo una et pro decreto ad Morašicenses solvit 18 fl.

18. Mathiæ Coelestino ord. s. Benedicti d. e. c. pro par. Weyprnicensi 6 fl.

20. X. Jacobus Rodomsky acc. conf. pro par. Kostelec, Lysa et Kostomlat.

(44. b.) Facta e. licentia Francisco Carolo Neutwigio administrandi sacramenta in Selsch.

Idein Joannes Mollerus præsentatus a Hermanno de Questenberg pro par. Pomeisl, Lobetitz et Kriegeru cui c. d. est.

25. X. Urbanus Stanislaus Kuchenhart accepit conf. pro par. Semblovicensi ad præs. comitis Šlik.

(45 a) 4. XI. Dionysius Chrysurgus accepit conf. s. p. Železná et filialem Chynova.

6. XI. Mathias Haléř ord. cruc. c. rub. stella accepit conf. s. p. Lukavicensem cum filiali Křešicensi ad præs. capitanei Lukavicensis Frederici Laurentii Šmilowsky.

14. XI. Casparus Ignatius Vagner præs. ab Elia Colbio præposito Pragensi nomine Georgii Adami Bořitě de Martinic pro par. Strassoviensi, solitam accepit conf.

18. XI. Joannes Schefft præs. a P. Joanne Niemsdorf domus professæ S. J. ad s. Nicolaum præposito et pro tempore par. s. Venceslai Minoris Urbs collatore pro eadem parochia cum filialibus s. Joannis sub Rupe, s. Laurentii et s. Ioannis ad Aquas. Confirmationem solitam obtinuit.

24. XI. Bartholomeus Mayer ord. præm. præs. a Zacharia præposito Chotěšov pro par. Sekyřanensi conf. desuper obtinuit.

26. XI. Sebastianus Khieseveter conf. acc. pro decanatu Presnicensi autoritate propria s. 9 fl.

(46. a) 6. XII. Symon Prunerus acc. c. pro par. Germano-Rychnov ad pr. abbatis Altovadensis Georgii Wendschuh. (Pokračování.)

Radhošť.

Lístek z dějin náboženského rozvratu v českém království. Dle listinných a jiných pramenů napsal VÁCLAV OLIVA.

(Dokončení.)

„Jakmile toto faktum (že obec musí platiti na novou faru) rozneslo se po farnosti, lid se bouřil, že platiti nebude . . . Tišil jsem, kde koho mohl, ale nadarmo. Je to přirozené: chudý lid . . . nerad sahá do pe-

neženky, má-li dáti příspěvek, jak si myslí, na kněze, v osadách, kde náboženské přesvědčení je pramalé anebo žádné. Posud nikdo haléře nedal a bouří se . . . Jak tomu bude, až přijde rozpočet na jednotlivce . . . ? Z té příčiny upozornil jsem okresního hejtmána a poprosil, aby se vši benevolentností vycházel při placení jednotlivcům vstříc, poněvadž při neopatrném jednání mohlo by ve farnosti nastati odpadávání od katolictví k bezvěrství nebo helvetismu . . . " (II. 149—151.)

„Lid zdejší je lid zvláštní — v jedné věci nevyrovná se mu snad nikdo daleko široko. Přišel o něm farář Kučera: „Duchovní v Radhošti, dokud lidi sám dobře nezná, na jejich udání spolehnouti nemůže (Str. 40 farní pam. knihy). Přesvědčil jsem se o tom. Sotva jsem se přistěhoval, přišel mne uvítati kterýsi občan.⁸⁶⁾ Litoval, že neoznámil jsem, kdy přijedu, že by poslal své koně atd., a za zády ještě téhož dne namlouval lidem: „Toho se varujte; to je jesuita a velmi nebezpečný klerikál; má nahoře přízeň a provede, co chce.“ Týž člověk byl svého času na faře „pečený — vařený“ a zatím úsilovně rozšiřoval po farnosti orgán odpadlíka Roučka brněnský „Ruch“. Téhož jádra byl i blízký jeho soused. A tak ku svému žalu 1. února 1908 jsem se dověděl, že pět mužů usedlých a vážných, ve farnosti šíří „Ruch“ — dělo se tak již v letech předcházejících — a jím že celá farnost je zaplavena. Nyní se mi teprve rozbřesklo: proč přemnoží z občanů, sotva jsem se přistěhoval, pořadem mne vyhledávali a přímo zrazovali od jakékoliv akce katolické, proč mne nechtěli za administrátora, že prý jsem výbojný Brynychovec a pod. a nyní se mi teprve rozbřesklo, jak bez odkladu jest naprostou nutností přes všecken křik a vše nepřátelství přistoupiti⁸⁷⁾ ku tvoření katol. organisace ve farnosti! Než již 26. ledna 1908 píše mi patronátní úřad, že Radhošť co nejdříve bude obsazena, proto dej, Všemohoucí Bože, sílu a nadšení novému dp. faráři, aby bez bázně přikročil k dílu tak nutnému!“ (II. 151—152.)

„Dne 8. února 1908 konala se ve Stradouni schůze volební pro sněm král. českého. Konal ji kandidát poslanectví Sochor ze Štence. S ním byl též odpadlý kaěz dr. th. František Loskot, rodák z Vraclavě.⁸⁸⁾ Pořadatel schůze přímo zakázal, ač všecko občanstvo po Radhošti kostelníkem dal pozvati, administrátora o schůzi jakýmkoliv způsobem uvědomiti. Proč? . . . Administrátor dověděl se o všem až po schůzi . . . Proč pořadatel se bál, aby administrátor pozván nebyl? Snad z lásky ke katol. církvi? Pochybuji . . . Starý marokanismus, ovšem v jiné — moderní — formě ještě žije? . . . Alespoň by tomu nasvědčoval ještě do nedávna (asi do r. 1907) zde existující klub „Chlup“, jehož tendence nebyly právě chvály hodny a volba poslance dne 20. února

⁸⁶⁾ Jméno utajuji.

⁸⁷⁾ Dne 15. ledna 1908 jest záznam v jednacím protokole: „Došlo 20 exempl. časopisu „Sv. Vojtěch“ a 30 exempl. časop. „Štít“, aby rozdány byly katolické organisaci, jež všude po Čechách v této době úsilovně se zakládá a na mnoha místech i s velikým prospěchem pro věc katolickou upevňuje a šíří. Poněvadž organisace posud tu není, uložen „Sv. Vojtěch“ do archivu a „Štít“ poslán zpět; úkol ten přenechává se novému dp. faráři“. Později připsáno: „Pro hrubé štvání agrární ů uznáno za dobré započítati ihned. Listy začaly se rozdávat 18. února 1908.“

⁸⁸⁾ „Chce snad dr. Loskot býti pro okolí spolurodáků (Vraclav je od Stradouně malé půl. odinky vzdálena) druhým Valentou (který pocházel z Vraclavě, jako dr. Loskot)?“ (Poznámka „Pam. knihy.“)

1908, kdy katol. kandidáta volil sám administrátor za úsměvu sarkastického veškerých rolníků z celé farnosti. Kdy rozbřeskne světlo sv. víry z chrámu sv. Jiří po celém širém okolí? . . . Kéž Pán požehná práci služebníků svých záhy, v míře největší a osvítl sedící ve tmách náboženské lhostejnosti! . . . “ (II. 152.)

IV.

Není pochybnosti, že s lokalit v Radhošti zřízena byla i škola, to jest, že bylo postaráno o řádné a pravidelné⁸⁹⁾ vyučování mládeže. Alespoň dne 10. června 1790 krajský úřad chrudimský stvrzuje první fassi pro učitele radhoštského na 100 zl. Škola sama stavěla se později. Proto zatím vyučovalo se v horních pokojích panského dvora. Bylo sice z náboženského fondu dne 22. ledna 1798 370 zl. 40 kr. na stavbu školy povoleno, ale ku stavbě došlo teprve v roce 1805, kdy dvorským dekretem ze dne 24. června patronát nad lokalit a školou obdržel hrabě Filip Kinský, pán na Chroustovicích.⁹⁰⁾

Stavba školy byla provedena roku 1807 a 1808 oněmi 370 zl. 40 kr., povolenými z fondu náboženského a za příspěvků hraběte na obecní půdě na západ od Radhoště. Budova byla kamenná a šindelem krytá. K východní a polední straně byla učebna s prkenným stropem, naproti byl pokoj pro učitele, kuchyň a spíž. Vše bylo malé a nepraktické. Škola jest vysvěcena počátkem září 1808 od faráře chroustovického Václava Hansvencla.

Tehdy učitelem byl Jakub Nezbeda,⁹¹⁾ rodilý ze Sedlce, který již od r. 1795 v Radhošti působil nejen jako učitel, ale i kostelník.⁹²⁾ Před ním nějaký čas učil v Radhošti Jan Loskot, rodák z Chroustovic, který roku 1795 do Uherska odešel. Školu navštěvovaly děti z Radhoště, Sedlístek, Francliny, Žiky, Jaroslavě, Tyniska, Janoviček a Stradouně. Roku 1799 bylo jich 123 (64 chlapců a 59 dívek). Sobotáles platilo pouze 55 dítek. Na penězích měl učitel 135 zl. 21 kr., k tomu 6 sáhů dříví.⁹³⁾ Dle poukazu krajského soudu ze dne 17. ledna 1834 po smrti učitele chroustovického Josefa

⁸⁹⁾ Před r. 1786 učival jen v zimě mládež radhoštskou a okolní jakýsi Jan z České Rybné toliko ve čtení a psaní v domku čis. 8. Rovněž tak činil jeho nástupce, již od r. 1790 ustanovený učitel Jan Loskot; teprve roku 1795 určeny pro školu horní pokoje ve dvoře.

⁹⁰⁾ Opis tohoto přenesení patronátu jest v II. 257—259., a výslovně se tu říká, že proto náboženský fond na žádost hraběte ze dne 14. prosince 1804 přistupuje, ježto zbaví se výdajů na kostel, faru a školu. Hrabě pak přijímá patronát s podmínkou, dostane-li oněch 370 zl. 40 kr. již dříve na stavbu školy v Radhošti povolených, za to však že sám, až nastane potřeba, postaví školní budovu ve Stradouni.

⁹¹⁾ Nezbeda měl mnoho pomocníků — i svého syna — naposledy Jana Poludu z Vejvanovic, syna po učiteli. Týž vzal si za manželku dceru Nezbedovu Nepomucenu, ale školu nedostal. Přišel do Prasetína.

⁹²⁾ „Tu službu mohl zastávat a také zastával, protože vždy pomocníka držel.“

⁹³⁾ Sobotáles dle tří tříd po 1, 1½ a 2 kr. za 46 nedl činil 62.52 zl., ze školního fondu 45.44 zl., štoly 3 zl., od kostela 12 zl., za službu kostelnickou 5.15 zl., novoroční groš 6.30 zl.; úhrnem 135.21 zl. — Vrchnost chroustovická dávala 2 sáhy dříví, zámecká 1, vysokomýtská ½, Radhošť a Žika 1, Janovičky ½, Tynisko 1. Nová fassa byla sestavena po odtržení Stradouně. Ta ze dne 21. února 1835 vykazuje: od kostela 4.48 zl., ze škol. fondu 18.16 zl., na štole

Turnovského obilní desátek ze Stradouně, který až posud se odváděl učiteli chroustovickému, připadl učiteli radhoštskému. Bylo to 11 čtvrtců ječmene, 17 pšenice a 17 žita. Z Radhoště pak dostával půl měřice žita, z Janoviček $1\frac{1}{2}$ m. pšenice a $5\frac{1}{2}$ „achtele“ žita, z Tyniska $1\frac{1}{2}$ korce žita a ze Žiky 3 „achtele“ takéž žita. Roku 1835 se odškolicila Stradoun, tak že v Radhošti zůstalo 121 dítek (76 platilo sobotáles). Škola zřízena 1836 na obecním gruntě ve výměře 165 čtv. sáhů.

Jakub Nezbeda pobyl v Radhošti celkem 46 let. Zemřel 1. února roku 1842. Neuměl hrát na varhany, proto po všecka leta měl „pomocníka“.

Po Nezbedovi následoval František Fischer, rodilý z Kopidlna na Jičínsku, dříve učitel v Prasethně. Ten zařídil knihy úřední. Při visitaci 1843 byl vyznamenán pochvalným dekretem. Příjmy jeho se poněkud nařízením ze dne 11. července 1844,⁹⁴⁾ 7. dubna 1846⁹⁵⁾ a 8. dubna 1854⁹⁶⁾ zvýšily. V r. 1863 dne 4. září odešel do Svatky.⁹⁷⁾

Provisorem stal se Josef Mrázek, podučitel lužský, jenž byl posléze 24. února 1864 za skutečného učitele od konsistoře dosazen. »Postavení zdejšího učitele nemusí mu nikdo záviděti. Nemá radosti ve škole. Mimo Sedlištěk a Janoviček posílají z ostatních obcí rodiče své děti nedbanlivě do školy,⁹⁸⁾ dle toho že užitek školy chápati nechtějí, dle toho že chudobou, pohromami války roku 1866⁹⁹⁾ a dost značnou drahotou sklíčení, je buď k práci v domě a na poli užívají aneb do služby dávají. Nemá též radosti v materiálním ohledu.« Jeho příjmy tehdy obnášely 247 zl. 30 kr. Dítek bylo 61 chlapců a 52 děvčat. »Dále že v materiálním ohledu dobře se mu nevede, učí zkušenost. Jako jinde, tak i zde se zákona od 10. října r. 1863 (konsist. kur. V. 278.), jímž obecní představený školní plat vždy měsíčně napřed vybrati a učiteli doručiti zavázán jest, až dosavad nikdy nešetřilo; učitel musí svůj školní plat po několika zlatých vybírat od představeného a když mu po letech resty doplácí, musí v jedné obci více, v druhé méně než 5 zlatých odpuštění.«

6·30 zl., desátku 2 měřice $1\frac{1}{2}$ v. pšenice 3·08 $\frac{1}{2}$ zl., 3 měřice $14\frac{1}{2}$ v. žita 4·33 $\frac{3}{4}$ zl., 1 měřice ječmene 0·50 zl., sobotálesu jako shora 85·23 zl.; 123·29 $\frac{1}{4}$ zl., k tomu 9 zl. novoročních grošů; za to na čištění připadlo 12 zl., zbylo tedy čistých 120 zl. 29 $\frac{1}{4}$ kr. a 6 sáhů dříví zcela od vrchnosti chroustovické. Přiškolené vesnice měly dříví sdělat a přivézt. Domkaři dříví dělali, gruntovníci přiváželi. Z Franciny dělali zároveň se Žikou; Sedlišky jenom vozily. Později na opakování (cvičení) bylo ze Sedlišek $1\frac{1}{4}$ a z Jaroslavi $\frac{3}{4}$ sáhu dříví dáno.

⁹⁴⁾ Tehdy povoleno, že smí se novoroční groše vyřizovati ve stříbře a to hned od 1. listopadu 1841 a výnos jich zvýšen na 10 zl. 24 kr.

⁹⁵⁾ Gubernium povolilo, aby za vyučování mládeže jaroslavské na místě sobotálesu 27 zl. ve stříbře učitel radhoštský každoročně dostával z obecní kasy.

⁹⁶⁾ Za příčinou veliké drahoty dostávali venkovští učitelé od 1. července 1854 místo 1, $1\frac{1}{2}$ a 2 týdně sobotálesu 2, $2\frac{1}{2}$ a 3 kr. I za chudé dívky měli dostati náhradu od obcí.

⁹⁷⁾ Fischer sám o sobě píše: »Můj nejlepší mladý věk jsem zde ztrávil«. Fischer vzorně uspořádal pamětní knihu obecní a vedl ji s péčí mnohou.

⁹⁸⁾ V roce 1866 tak dívky nedbale do školy chodily, že duchovní správce sám zakročil u c. k. okresního úřadu a to koncem května. Ale náprava se nestala. Vydáno sice 30. května vyhlášení starostům, aby dívky pilněji školu navštěvovaly, ale nadarmo. »Dívky ani k sv. zpovědi vzaty býti nemohly«, ježto do školy nechodily.

⁹⁹⁾ Před válkou se školy z rozkazu místodržitelství uzavřely, aby »snadno k potřebám válečným (za nemocnice) upotřebeny býti mohly.« Po válce se vyučovalo dále až do 12. srpna. Nový pak školní rok 1867 začal 19. září 1866.

Rozšíření ve dvojtřídku stalo se 23. července r. 1873. Místo podučitelské ku své žádosti dne 4. září r. 1873 obdržel farář radhoštský Ferdinand Římek a vyučoval od 15. září 1875 do 8. února 1876. Po něm byli podučiteli: František Dlouhý od 1. března 1876 do 22. září 1877, Jindř. Čermák od 1. října 1877 do 30. července 1879, Vojt. Skočdopole od 15. září 1879 do 1. července 1880, Jos. Müttertmüller od 15. září 1880 do 1. září 1881, Adolf Vebr od 1. září 1881 do 17. září 1882.

Novým řídícím učitelem stal se roku 1882 Alois Opletal, jenž od 1. září 1881 zatímne správu školy vedl, po něm od září roku 1884 napřed zatímním a pak skutečným Jiří Čejka.¹⁰⁰⁾

Podučiteli byli: Jos. Kratochvíl od 10. října 1885 do 1. září 1887, Frant. Háněl od 1. září r. 1887 do 1. září r. 1888, Jos. Tábořek od 1. září 1888 do 1. září 1889, Jan Jetmar od 1. září 1889 do 1. května 1891, Jos. Moravec od 1. května do 31. července 1891, Jan Zejda od 15. září 1891 do 15. září 1892, Jos. Jehlička od 15. září 1892 do 15./9. 1893, Adolf Adámek od 15./9. 1893, Břetislav Roček od 15./9. 1894, Jan Šiller od 1./1. 1895, Jindřich Černý od 15./9. 1903 do 15./9. 1907, Karel Kašpar od 1./9. 1898, Boh. Zejda od 1./11. 1898, Václav Deyl od 1./3. 1900, Otakar Svoboda od 1./9. 1900, pak slečny: Antonie Vlasáková od 1./1. 1893, Božena Kašparová od 16./9. 1896, Marie Tobiášková od 1./9. 1899, Pavla Rohlíková od 1./10. 1902, Růžena Poláková, rodilá z Plchůvek u Chocně a j.

O třetí třídu rozšířena byla škola radhoštská výnosem c. k. zemské školní rady ze dne 13. listopadu r. 1892, „ač někteří občané v Tynisku vynasnažovali se, aby si zřídili v tamní obci školu samostatnou.“ „Zásluhu“ o to má „místní školní rada v Radhošti, která se vynasnažovala všemožně, aby jich škola byla rozšířena o třídu třetí.“ Nepočítám však za zásluhu to, že obci, která téměř dvě třetiny žactva vydá, odporováno bylo ve stavbě školy, pro ni tak potřebné. Vzdálenost Tyniska od Radhoště je dobré půl hodiny — pro dítě ještě značněji více — cesta nepohodlná — není silnice — a i nebezpečná — vede přes trať společnosti státní dráhy, kde vlak stíhá vlak. Spíše opak by byl býval zásluhou.

Nová školní budova byla vystavěna v roce 1875 a posvěcena téhož roku dne 10. října Josefem Bezděkem, vikářem v Chroustovicích. Skládá se ze tří učeben a z obydlí řídícího učitele. Vše však je malé a nikterak nevyhovuje požadavkům moderní doby, zvláště třída první (v přízemí) je tak nepohodlná, tmavá a i vlhká, že je s podivem, jak možno v naší době v ní vyučovati.

Dozorcem školním v r. 1908 byl L. J. Koráb, který jednou neb dvakrát školu navštívil. Docházka školní v celku je špatná: v zimě příčinou toho bývá nepohodlí, více přiškolených obcí a vzdálenost jejich dosti značná, v létě pak hlavně polní práce.

Škola ve Stradouni byla zřízena, potvrzena a od Radhoště

¹⁰⁰⁾ Podrobnější životopisy jednotlivých pp. učitelů II. 271—273.

vyškolená r. 1835.¹⁰¹⁾ Prvním učitelem,¹⁰²⁾ ač s titulem podučitele, byl Matěj Tuček,¹⁰³⁾ rodák z Rovně. »Obec Stradouňská mu postoupila a upravila¹⁰⁴⁾ dřevěnou pastoušku pod č. 81. k přebývání a k vyučování; uvolila se také potřebnou správu na ni vésti a obdržela právo patronátu nad školou.« Roční plat pomocného tohoto učitele byl na 70 zl. konv. mince. Mimo sobotálesu dostával 20 zl. od chroustovické vrchnosti a 8 zl. 44 kr. od obce Stradouňské a výnos z lesa 2 zl. K tomu dávala vrchnost z Chroustovic 2 sáhy a Stradouň 4 sáhy dříví. Za čištění bylo 2 zl. 50 kr.¹⁰⁵⁾ Dítěk měla škola kol 70 i s těmi, jež z části vysoko-mýtské byly zapsány ve škole ve Vraclavi, kamž však nechodily. Tuček byl „muž osobný, s dětmi dobře zacházel, předměty školní živě přednášel, počty, zvláště z hlavy, byly jeho silná, dobropis ale a mluvnice jeho slabší stránka.“ Odešel dne 11. září 1851 do Zbožnova.¹⁰⁶⁾

Po Tučkovi přišel Josef Pokorný, rodák z Otradova, provisor školy holetínské,¹⁰⁷⁾ „mužiček mravný, pilný, svých věcí dobře znalý, jenž měl zvláště pěknou ruku.“ Týž 6. září 1852 jmenován skutečným samostatným podučitelem. Rozhodnutím ze dne 17. prosince 1852 byla stradouňská stavení ku Vraclavi přiškolená a to číslo 87, 73, 74 a 75 nadobro ku Stradouni připojena. Později stalo se tak i s čísly 72, 93 a 94, na která se prve bylo zapomnělo. Stradouňský učitel¹⁰⁸⁾ dostal z čísel těch školní plat,¹⁰⁹⁾ ale desátek podržel učitel vraclavský.¹¹⁰⁾

¹⁰¹⁾ Pamětní kniha školy stradouňské, z níž některé zprávy čerpám, jest z r. 1852.

¹⁰²⁾ Původně chodili děti ze Stradouně do školy v Chroustovicích, ježto školní desátek platili tam Stradounští až do 17. ledna 1834 a pak do Radhoště.

¹⁰³⁾ Tuček vyučoval tu již od r. 1830 za 20 zl., jež platil kníže pán. „Poněvadž školy nebylo, učil Tuček po domech; kde byl jeden žák, tam učil jeden týden, kde dva, tam učil dva týdny.“ (Str.) Ostatní dávky bral učitel radhošťský.

¹⁰⁴⁾ Z chléva a komory stala se třída. Učitel měl malý pokojík. Pastouška sloužila nejen za školu, ale i za noclehárnu vojska, bylo-li v místě, a pro chudé nemocné. — ¹⁰⁵⁾ Radhošťskému učiteli zůstal novoroční groš a obilní desátek.

¹⁰⁶⁾ Od 1. června 1850 kníže „za příčinou zrušené poddanosti zakázal podučiteli stradouňskému vypláceti“ dotační příspěvek 20 zl. Později však na žádost znova příspěvek tento 11. června 1852 povolil.

¹⁰⁷⁾ Do r. 1855 zastával učitel i službu zvoníka a užíval za to korec pole. Toho roku obec pole prodala a učitel se služby té vzdal.

¹⁰⁸⁾ V září 1859 se jednalo o opravu školy a přiškolení Vinar. Nebylo dohody, ježto Stradounští kladli těžké požadavky. Komise však uznala, že Vinary přiškoleni dlužno, ježto farář vraclavský nemůže tam docházeti ani pěšky, ani koňmo. Proto Stradounští musili povolit.

¹⁰⁹⁾ R. 1857 byla škola opravena, hlinou umazána, posita novými došky a dána nová okna. V květnu 1859 žádáno obcí u úřadů za rozšíření a opravu. V září konána komise. Plán brzy byl sdělán, ale k stavbě rozšířené části nedošlo. Teprve v červnu 1864 konána dražba na stavbu nové školy. Jednalo se též o přiškolení Vinar. Než Vinarští tomu nechtěli z obavy velikých výdajů; Stradounští proto chtěli se přiškoleni k Radhošti. Komise však rozhodla ve prospěch Stradouně. Vinarští tedy se přiškoleni a uvolili se přispívati topivem a nějakým platem učiteli. Započato se stavbou. Vinarští dali 20 sáhů kamene a polovici sami odvezli, dále dali 8 trámů a 16 krovů. Vše čítalo se obnosem 240 zl. Kníže na žádost obecního zastupitelstva daroval 250 zl. Místo dala Stradouň; rovněž ostatní materiál. Práce dělána zdarma. Stavba šla velmi pomalu. V nové škole počalo se učit 18. prosince 1864.

¹¹⁰⁾ V r. 1855 vyšlo nařízení, aby nedbalci školní trestáni byli buď dvojnásobným sobotálesem neb nucenou obecní prací a aby po 12. roce ještě ke škole byli přidržováni.

Třetím učitelem byl Jan Hrdlička od roku 1859, bývalý podučitel v Hrochově Týnci. Měl titul exponovaný podučitel.¹¹¹⁾ Čtvrtým učitelem byl Frant. Syrový od 19. září 1862.¹¹²⁾ Tehdy přiskoleny Vinary¹¹³⁾ a expositura stala se rozhodnutím 10. srpna r. 1865 školo u filiální.¹¹⁴⁾

V r. 1865 byla vystavěna škola nová — základní kámen položen 23. května — jež posvěcena 14. července 1867. Stála mimo dovážku materiálu a ná dennické práce přes 1900 zl. r. č. Příjmy tehdy byly 210 zl.¹¹⁵⁾

R. 1871 vznikla neshoda mezi občany stradouňskými a duchovní správou v Radhošti¹¹⁶⁾ o dodávání povozu katol. faráři za příčinou vyučování náboženství. Dne 7. února 1872 bylo rozhodnuto okresní školní radou ve Vys. Mýtě,¹¹⁷⁾ že Stradouň a Vinary jsou povinny dávat knězi příležitost. Když po rekursu Stradouňských výnosem zemské školní rady 14. listop. 1873 vybíduty byly obce, aby za příležitosti in natura, jež dodávati nechtěly, dávaly duchovenstvu plat peněžitý, nabídla Stradouň 10 zl. ročně. Farář toho nepřijal a dne 29. ledna 1874 rozhodnuto ve Vys. Mýtě, aby Stradouňští dávali 50 zl. Podán rekurs a zemská školní rada rozhodla 7. ledna 1876, by dávali 40 zl. Podán obcí nový rekurs k ministerstvu,¹¹⁸⁾ ale zamítnut. Zatím změnily se poměry. Syrový odešel a následoval Josef Tamchyna, rodák z Třebosic, jenž byl správcem školy v druhém běhu r. 1876. Po něm stal se učitelem Jan Mikelka od r. 1877 do 2. půlletí 1882.

Škola byla rozšířena ve dvojtřídku 1. března 1882 přes odpor Vinarských. Pro novou třídu byl najat byt u Jana Zahradky. Řídícím učitelem stal se Jan Mikelka s platem 400 zl. a přídavkem 100 zl. a podučitelem Frant. Turnwald s platem 350 zl. Od roku 1885 je řídícím Emanuel Vajrauch.

Učiteli byli: Adolf Adámek od 1882—93,¹¹⁹⁾ Jan Kramář do 1. srpna 1894, Frant. Neumann do 1. ledna 1897, Josef

¹¹¹⁾ Hrdlička odešel do Brda.

¹¹²⁾ Syrový byl provisorem 4 léta. Proto v březnu 1866 žádal obec za definitivu. Obec chtěla k tomu svoliti, ale s podmínkou, že oženi-li se, nebude žádati pro ženu pense v případě své smrti. Měl o tom vystaviti i zvláštní revers. Syrový odepřel a tu posléze konsistoř 1. listopadu 1866 čala mu definitivum.

¹¹³⁾ Sr. Školní pam. kn. Stradouňskou!

¹¹⁴⁾ Nyní jest obecnou dvojtřídní.

¹¹⁵⁾ Škola měla: jednu hlavní světnici, pro učitele dvě světnice a komoru. Dětek bylo 101. Vyučovalo se dopol. i odpol. celkem 6 hodin. Učitel dostával: z obecní pokladny ve Stradouni 18·22½, zl., z obce Vinar 4—, sobotalesu od 101 dětek platících, po odečtení 10% zaneprázdněných 187·77½. Úhrnem 210 zl. a za písařství obecní 7 zl. Dětky zaneprázdněné byly ty, jež do školy nechodily; za chudé měla sobotáles platiti obec.

¹¹⁶⁾ Duchovní správa podala stížnost 12. prosince 1871.

¹¹⁷⁾ Stradouňští namítali, že změněním zákonů školních 14. května 1869 a 19. února 1870 kněží náboženství vyučovati nemají a nemusí. Okresní škol. rada odvolávala se pak na § 55 pol. zřízení škol., kdy obce katechetům alespoň zimního času a za špatného počasí příležitosti dávatí mají a připomíná, že neuposlechnou-li Stradouňští, na útraty obce příležitost zjednána by býti musila.

¹¹⁸⁾ „Sl. školní obec Stradouňsko-Vinarská při bohatství svém všady na světě vynášeném, podala odvolání k vys. c. k. ministerství osvěty“. (II. 332.)

¹¹⁹⁾ R. 1883 podala místní škol. rada žádost ku sněmu za vřadění do vyšší třídy služného.

Jehlička (v roce 1898 zastupoval ho Josef Kratochvíl), Jindřich Černý¹²⁰⁾ a jiní.

Nová školní budova byla vystavěna r. 1899. V roce 1881 bylo usneseno¹²¹⁾ u staré školy provést přístavbu, aby v ní se umístili mohly obě třídy. Plán však s rozpočtem předložen okresní školní radě teprve 8. dubna 1882. Rozpočet činil asi 6000 zl. K stavbě nedošlo.¹²²⁾ Na to r. 1884 postaven obecní domek — stál prý 3000 zl. — a vněm od začátku září 1884 umístěna jedna třída. Jakožto nájemné placeno 35 zl. Poněvadž však místnost ta z přílišné šetrnosti postavena malou, naléhala c. k. okresní školní rada, aby postavena byla nová škola, ve které obě třídy by se vhodně umístily. Než obě přískolené obce se veškerým nařízením, jež rok po roce docházely, všemožně vzpíraly. Rekursy proti oněm nařízením se žádostmi za poshovění střídaly se do nekonečna. Plány na novou školu sice se daly dělati, ale stále přemítáno, jaké kroky proti stavbě školy po zamítnutí rekursů by se měly dít. Tak vlekle se to po celých 17 let od 1882—1899. Ježto obce konečně uznaly, že odporem jejich proti škole rostou nová vydání za plány, rozpočty, rekursy, komisse atd. přes 500 zl., uvolily se školu stavěti. Stavbu dne 11. března 1899 dle plánů Josefa Drahoše započal Alois Prokop, stavitel z Chrudimi. Dne 5. ledna 1900 byla kollaudace a stavba školy přijata. Vysvěcení bylo 22. dubna 1900.

V.

Z přifařených obcí ke kostelu Radhošťskému¹²³⁾ na prvním místě sluší uvést Žiku. Místo toto je sice jedno z menších, ale starobylostí svého názvu — alespoň zdá se mi, že sahá až do dob pohanských — a účastí obyvatelstva na velikém rozvratu náboženském, výše popsaném, patří mezi nejdůležitější.

V září 1847 stalo se narovnání mezi Sedlišťkami a Žikou o obecné pozemky a to tak, že některé pozemky patřily oběma obcím (pastvina č. p. 230.), jiné, jako les, byly rozděleny dvěmi třetinami pro Sedlišťky a třetinou pro Žiku. Žika k tomu obdržela odškodného 100 zl. Vyrovnaní toto schváleno jest gubernií dne 26. listopadu 1847. Od r. 1850 Žika s Trusnovem a Francinou tvoří jednu obec.¹²⁴⁾ Oheň připomíná se

¹²⁰⁾ Životopisy jednotlivých s příslušnými daty II. 334—336.

¹²¹⁾ Po novém zákoně ze dne 25. května 1869 sestavení místních školních rad nebylo provedeno. Proto r. 1872 určila okresní šk. pokladna pro školu stradouňskou palivo, 12 zl. 60 kr. na čistění a 10 zl. pro školní potřeby. R. 1873 zvolena první místní školní rada, která r. 1874 počala úřadovati. Dle zákona ze dne 18. prosince 1875 zařaděna Stradouň do IV. třídy platu (správce školy dostával 400 zl. služného a 50 zl. příspěvku). Ženským pracím se učí od 1. ledna 1881. Tělocvična zřízena 1877 nákladem asi 100 zl. za potokem.

¹²²⁾ Vinarští v r. 1882 umyslí si pro svých 60 žáků zříditi jednotřídku, ale byli odmrštěni u okresní i zemské škol. rady, jakož i u ministerstva. Proto žádali 6. února 1885 za zimní exposituru, ale zase marně.

¹²³⁾ Inventář Benešův píše: „K lokalitě radhošťské, jež dříve byla filiálkou chroustovickou, nyní však má vlastního kněze a to od 8. ledna 1787, patří následující osady, celkem šest: Stradouň s 85 čísly, od fary vzdálena asi 20 minut, Tynisko se 43 čísly asi 15 minut, Jaroslav se 42 čísly asi 30 minut, Sedlišťky se 16 čísly asi 8 minut a Žika s 13 čísly asi 20 minut.

¹²⁴⁾ R. 1850 řádila ve farnosti cholera. Úmrtí bylo celkem 55 a cholerou 10 (2 ze Stradouň, 1 z Radhoště a 7 z Jaroslavě).

tu r. 1883 3. září, kdy vyhořelo číslo 8., 12. a 13. patřící Bezdíčkovi, Ročkovi a Johanovi.¹²⁵⁾

V novější době (kol r. 1898) postaven v Žice sv. kříž, hned při vchodu do obce. Je jeden z lepších ve farnosti. Zbudován byl nákladem obce a jí také jest vydržován. O „marokánství“ není tu již ani slechu.

V Tyniskú ode dávna stávala nad mlýnem dřevěná zvonička s křížem. Ta r. 1749 shořela. Zvonek po požáru se ztratil. V první polovici XVIII. století bývali majiteli tyniského mlýna Šefelínové. František Šefelín, dle listiny zakladací ze dne 20. března 1758, poněvadž byl bezdětek, poručil, aby po jeho smrti převzala mlýn vdova po něm celkem v ceně 500 zl. a z těch aby 100 zl. bylo určeno jako kapitál buď ke konání pouti do Křtin, anebo k pořízení zvoničky a kříže nad mlýnem. Toto poslední stalo se skutkem. Kapitál 100 zl. byl uložen na mlýně, z úroku jeho měly se kříž i zvonička zříditi a opravovati. V roce 1828 byl majitelem mlýna Jan Kľofanda s manželkou svou Kateřinou. Po delším jednání bylo dne 4. června 1832 rozhodnuto, aby z úroků oněch 100 zl. zvonička se postavila. Stalo se tak teprve v roce 1858 a to „aby živel katolický v obci Tyniské velmi zaniklý poněkud ožil“ a aby „zbožná vůle zakladatelova také již jedenkrát ve skutek uvedena byla.“ Úroky tehdy obnášely 105 zl. 65 $\frac{1}{2}$ kr. Stavbu zvoničky provedl Josef Drtina z Vys. Mýta za 71 zl. 85 $\frac{1}{2}$ kr. Ostatek zároveň s darem obce v obnosu 66 zl. 60 kr. a darem faráře radhoštského J. Bezdíčka 2 zl. věnován na koupi zvonku v ceně 102 zl. 40 kr. od hradeckého zvonaře Viléma Paula. Zvonek vážil 64 starých liber. Posvěcení „na jméno a ke cti patrona českého sv. Prokopa“ bylo slaveno 27. října 1861.

Jiný kříž v Tynisku postaven byl „na obci“. Dne 23. července 1868 domkař Jan Pitra v Tynisku zemřelý odkázal na zřízení jeho 100 zl. a obec reversem ze dne 22. června 1869 se zavázala, že jej „ze svého vlastního jmění vydržovati bude“.

Tynisko tvoří s Janovičkami od r. 1850 spojitou politickou obec.¹²⁶⁾

O h n ě připomínají se tu 24. října 1856, kdy vyhořely hospoda a dva domky, 14. ledna r. 1858, kdy zašla tři stavení (čís. 22., 23. a 24.) atd.

V r. 1852 vystěhovali se někteří z Tyniska do Ameriky. Byli to : Kateřina Kľofandová, vdova, se syny Janem, Rudolfem a dcerami Marií a Josefou, a Frant. Ondráček. Ten „si chtěl vzít dceru po vlastním bratru, Magdalenu Ondráčkovou, za manželku. Nemoha toho docílit, odpadl s nevěstou k helvetství, a když to ani potom nešlo, odebral se s nevěstou a matkou její do spojených států v severní Americe.“

Tynisko v nejstarších památkách slove „Tyništko“, což bude asi název správný. Jest to obec — až na schůze spiritistické, jak shora uvedeno, jež jsou důsledkem kdysi bujně tu kvetoucího náboženského blouzníctví — spořádaná. Obyvatelstvo hojně — poměrně z celé far-

¹²⁵⁾ Roku 1807 bylo v Žice 13 stavení; roku 1855 tolikéž a to 2 půlány, 4 chalupy a 7 domků se 66 obyvateli katolíky. Roku 1908 bylo tu obyvatel 76 katolíkův.

¹²⁶⁾ Tynisko mělo r. 1807 43 stavení, v r. 1855 46 stavení a to: mlýn, hospodu, dva statky, 14 chalup a 28 domků se 286 obyvateli (263 katolíky, 1 evangelíkem, patřícím do Lozic, 9 zjevnými nihilisty a 13 židy). R. 1908 žilo tam 325 katolíků a 2 židé.

nosti Radhošťské nejvíce — účastní se služeb Božích, ač jsou i tací, kteří dlouhá léta o dům Boží ani nezavadili. Jednotlivci jsou zámožní. Ze stavení zvláště vyniká mlýn p. Vincence Šisána, čp. 20., který považují dle polohy zeměpisné za bývalý mlýn patřící ke tvrzi Jestřibské.

Ve Stradouň¹²⁷⁾ zvonice začala se stavěti 16. září 1846 a byla dohotovena 4. listopadu téhož roku. Jest z kamene. Postavil ji Jan Kozderka z Luže za 260 zl. Zvonek 1½ centu těžký byl lit i posvěcen v Praze; stál 130 zl. Vše hradila obec.

Veliký oheň připomíná se tu 30. června 1859. Farář Bezdíček píše o něm. „Vypukl v čísle 74. (u Václava Klofandy) a následkem nesnesitelného dlouho trvajících parna stálo okamžitě 15 stavení v jednom plameni, který s takovou zuřivostí k nebesům šlehal, že až z fary Krounské, kdežto jsem právě po oslavení jmenin tamějšího pana faráře Petra Neděle, milého a vzácného přítele mého, noclehoval, vidín byl.“ Roku 1861 23. dubna vyhořelo zase 7 stavení.¹²⁸⁾

O Stradouň¹²⁹⁾ najisto víme, že za Václava I. (1283—1305) dána byla ještě se Stradouňem, Mravínem, Ústím, Třebovou a Landškrounem¹³⁰⁾ nově založenému klášteru cisterciáků ve Zbraslavi a to v roce 1292.¹³¹⁾ Byla tedy majetkem královským,¹³²⁾ ale část její patřila městu Vys. Mýtu. Alespoň o tom svědčí mimo jiné zápis v městských knihách ve Vysokém Mýtu z r. 1424, dle kterého Manda Hanglova přijala ve Stradouňi dva pruty role městské v deseti kopách od Hany Johanové a jiný zápis z r. 1445.¹³³⁾

Čísar Sigmund zapsal Stradouň Divišovi Bořkovi z Miletínka za 200 kop dluhu. Později odkoupil ji od Bořka Bohuš Kostka z Postupic, od kteréhož, dne 12. května 1436, koupilo ji¹³⁴⁾ zase Vysoké Mýto za 1475 kop grošů českých, ač jen z dílu.¹³⁵⁾ Druhý díl zakoupen až v roce 1539. Za nedlouho a to již r. 1547 odňata Stradouň Vys. Mýtu od krále

¹²⁷⁾ R. 1807 měla Stradouň 85 stavení; r. 1855 94 čísla a to: „školu malou a chatrnou, důkladnou hospodu, 12 statků, 11 púllánů, 12 chalup“ a ostatní domky a výměnické chaloupky, v nichž bydlilo 461 katolíků, 4 evangelíci, patřící k pastorátu do Lozic, a 26 „zjevných nihilistů, k duchovní správě v Radhošti patřících“ či 491 duší. R. 1908 vesměs byli tu 522 katolíci.

¹²⁸⁾ Krupobití ve Stradouňi připomíná se obzvláště kruté 27. května 1868.

¹²⁹⁾ Vznik osady Stradouň a původ jména nemožno určit. Jest jedna ze starších osad, neb již v XI. stol. se připomíná. Tuto východní část vlasti naší po příchodu Čechů v polovici V. stol. zalidnil kmen český jménem Chorvaté. (Str.) Jeden kmen tvořil župu a k obraně měl župní hrad. Tím byla blízká Vratislav. V 11. století pod tímto hradem připomíná se Stradouň, kde se vybíralo mýto.

¹³⁰⁾ U Stradouň z místních jmen zasluhuje zmínky les „Varta“ k východu a „Na poustce“ tam, kde je číslo 92. Silnice od Ostrova k Vys. Mýtu stavěna r. 1814—1856, k Radhošti od 22. května 1844—1845 a pak 1854—1860 dále až do Jaroslavi.

¹³¹⁾ Z dřívějších časů připomíná se jen tolik, že v 11. stol. dal Štěpán, držitel hradu Vratislavi, výnos stradounského mýta klášteru benediktinskému v Podlažicích. Mimo Stradouň připomínají se tehdy ještě osady: Radhošť, Zalažany a Janišovice. (Jenšovice.) — ¹³²⁾ „Stradouň byla statek zápisný“. (Jir.)

¹³³⁾ R. 1445 mělo Vysoké Mýto ve Stradouňi dvůr s rolemi, „kterýž k městu přísluší“. — ¹³⁴⁾ R. 1438 Vávrová ze Stradouň prodala 7 prutův, „kteréž k městu jsů“, Václavovize Stradouň.

¹³⁵⁾ Při r. 1448 zapsáno jest v knihách Vys. Mýta, že Anidus vysokomýtský prodal dvůr se 7 pruty role u Stradouň, kteráž k Vys. Mýtu přísluší, Nyklovi za dvacet kop bez jedné a za sto kop grošů č. Z téhož roku jest ještě jeden kupní zápis.

Ferdinanda.¹³⁶⁾ V r. 1561 vrácena část městu (mlýn a plat) a ostatek dán pod léno Bohušovi Kostkovi z Postupic. Když však Stradouň v roce 1575 smrtí Bohušovou spadla na krále, odprodána jest zároveň s Uherskem, Trusnovem a Opočnem Divišovi Slavatovi z Chlumu a Košumberka za 4500 kop českých. Po té zůstávala nepřetržitě při panství Chroustovickém a sdílela jeho osudy.

O n á z v u těžko rozhodovati. Někteří vidí¹³⁷⁾ v něm cestu královskou, jež tudy vedla, ač jiní tomu odporují. Já považuji slovo to za opak Radhoště. Radhošť býval bohem dobra, a slovo Stradouň upomíná mne na boha zla. Alespoň staří Čechové ctívali všude vedle dobra i zlo. Celý pak terrain, kdo blíže jej ohledá, nasvědčuje mínění mému. Vidím pak ve slově Stradouň výraz strádati tolik co trpěti či nouzi a zlem skličovati. Než rozhodovati o tom nechci; toť věc českého bájesloví.

Ve Stradouni nebylo a není panských pozemků, ač půda ve vřkolu jest výtečná, zelinářská. Vysvětluji si to tím, že rolníci, jakožto ochránci blízkého pevného hradu Vratislavě, požívali ode dávna výhod svobodnických. Důsledkem toho jest podnes u obyvatelstva Stradouně nejen veliké bohatství,¹³⁸⁾ ale i jakási povýšenost nad okolní obyvatelstvo. To je rys, který charakterisuje ze Stradouně tak mnohé. Z této také příčiny chci poněkud obšírněji vylíčiti život lidu toho, jak ve starších pamětech i památkách po naši dobu se byl uchoval a po dnes tu a tam se jeví.

Č e l e d í n dostával počátkem XIX. věku 40 zl. šajnu, 20 loket plátna, jež si musil sám napřísti a někde půl míry setí. Pohunek 20 zl. šajnu a 20 loket plátna. Děvečka 18—20 zl., 20—25 loket plátna a záhon pro len. Semeno dávala si sama. Skotačka měla 10—12 zl., 10 loket plátna. Sekáči ve žních 6 grošů denně a stravu (kořalka, maso a káva se nedávaly) $\frac{1}{4}$ pecna chleba, pekáček jahel, 4 velké „vdolky“ a 2 buchty výrazkové. Ženy jejich pomáhaly vázati a zařto dostaly pohrabky každá z jednoho korce žitného a 1 korce pšeničného a tři snopy. V senách tentýž plat a strava, ale žena sekáčova, která vůbec tehdy nepomáhala, mohla si vzít „loktuši“, co mohla unést. Dělníci dostávali 4—5 grošů a stravu vždy: snídani (česnekovku a brambory), oběd (polévku z jahel, hrách, čočku, knedle), svačinu (chléb, sýr), večeři (zelovku, brambory s mlékem, hrách nebo řepu). Mlatci po 4 groších a stravu.

V r. 1889 se platilo čeledínovi pouze 50 zl., děvečce 36 zl. a na šaty (as 4 zl.), skotačce 10—15 zl., sekáčům 50 kr. z míry a strava [ráno $\frac{1}{4}$ l. kořalky a chléb, snídane (káva, chléb, máslo, tvaroh), v 10.

¹³⁶⁾ R. 1553 po shoření desk zemských obnoven vklad v tato slova: „Dědiny zápisné, totižto ves Stradouň, dvory kmetci s platem, s lidmi osedlými i neosedlými, s dědinami, lukami, s pastvištěmi, s potokem, kterýž skrze ves teče, s vodotečinami, s vrbinami i se vši zvolí za půl patnácta sta dvaceti pět kop“. (Jir. 37.)

¹³⁷⁾ Odvozují totiž název ten od latinského slova strada = cesta.

¹³⁸⁾ Sedláci odváděli do Chroustovic p. faráři desátku 3 větele žita, 3 v. ovsa a z každé dojně krávy 3 kr. letniku. Učitelé chroustovickému platili „snopné“ a to sedláci po 1 „achteli“ pšenice a 1 „acht.“ žita a na „tři krále“ 1 groš (hoši kteří s ním chodili dva — ministranti — také každý po groši). Výkup tohoto groše pro učitele činil v roce 1870 na statku 1 zl. 10 kr. Kontribuční sýpka byla v Ostrově (co je škola) pro celé chroustovické panství. Po zrušení jejím zřízena z peněz kontribuční záložna, ale když neprosplávala, založena „okresní hospodářská záložna“ ve Vys. Mýtě.

hodin $\frac{1}{4}$ l. kořalky a chléb, oběd (polévka, maso, příkrm), svačina (1 l. piva neb $\frac{1}{4}$ l. kořalky, chléb s tvarohem), večer (polévka, vejce, jáhly nebo buchty od oběda), dělníkům 20—25 kr. a strava. U dvora se platilo 20—30 kr. beze stravy.

Nejvíce tížila poddaný lid r o b o t a. Pravda, nebývala na všech panstvích stejná, ba ani na jednom a též panství nebylo tomu stejně. Mnoho přišlo na dohlédací orgány a ještě více na ty, kdož robotou byli povinni.

Stradounští robotovali u dvora radhoštského. Poněvadž práce robotníků bývala náramně špatná, vyměřili každému po kuse ku práci. Když i pak práce odbývána byla ledabyle, vyžádal si kníže od vlády právo, aby směl na místě roboty vybírat peníze. To bylo povoleno a robotna na peníze uvedena. Pouze vrchnost si vymínila některé povozy a to: dovážku dříví do kanceláře a úředníkům a placeno od sáhy 8 grošů, dále svážení dříví v lese do „foroty“ nebo klád k pile do Uherska a dovoz stavebního dříví. Sedlák na celém statku místo roboty měl plat 72 zl. Každoročně kol nového roku měl se každý hospodář dostavit do Chroustovic na kancelář. Co odjezdil, to mu z jeho povinnosti bylo sraženo a ostatní musil doplatiti.“

Povaha lidu, jeho zvyky, obyčeje, ba i jeho větší či menší intelligence září ponejvíce z kroje, svatebních, pohřebních obyčejů, jednotlivých radováněk a slavností. Duch volnější, inteligencí prosycený sám od sebe volíval kroj lepší, přiměřenější, růzností barev uhlazenější a zase naopak.

K r o j ve století XVIII. byl: na hlavě „pernice“ či beranice válcovitá, obyčejně šedivá přes půl lokte vysoká; chudší mívali nižší. Kabát se nosil „žmolkový“ (bílý do modra) s dlouhými šosy až po paty. Límeček byl stojatý, vyšíváný zeleným hedvábím. Vzadu nad šosy dva veliké knoflíky a nad nimi zase vyšívání. Rukáv byl obyčejný. Vesta zelená soukenná ke krku upjatá s velkými knoflíky jedním řádem. Vyšívání na ní hojné. Někteří mívali vesty zapínací pod pažemi. Kalhoty byly kožené po kolena; u kolenou řemínky a třásně. Punčochy bílé, vlněné. Střevíce s velkými přaskami. Košile bílé s velkým okružím („krajzlikem“) u krku a menšími u rukou. Vlasy v předu ostříhané a vzadu od ucha k uchu dlouhé spadající na ramena.

Ženské nosily při slavnostech pláště „žmolkové“ široké. Límeček byl ležatý, celý vyšíváný modrým hedvábím. Při „úvodu“ nesměl nikdy scházeti. Kabátky byly krátké soukenné a kolem do kola zdola „varhánky“. Sukně mezulánky, dole se širokým fáborem. Fáborek čím širší, tím lepší. Pestrost jeho až nápadná. Fěrtoch dlouhý skoro jako sukně, široký kolem do kola, barvy různé, pestré. Býval i bílý vyšíváný. Košile s rukávy širokými až po loket. Lokte zdrhnuté. U krku okružní. Punčochy vlněné, červené a střevíce „s mašlemi“.¹³⁹⁾

¹³⁹⁾ Zprávy tyto jsem čerpal ze zápisní knihy p. Fr. Klementa, rolníka v Radhošti, který jako horlivý přítel starožitností a dějin minulých, chová mnohé důležité záznamy z okolí, jež buď nasbíral v různých spisech a listinách či záznamech, buď z autopsie nebo z vypravování „starců“. Některé výpisky v knize p. Klementově jsou z „Pamětní knihy“ obce Stradounské, již v roce 1888 sepsal dle přístupných pramenů pan Adolf Adámek, nyní správce školy v Jaroslavi.

Na počátku XIX. století muži nosili na hlavách „vydrovky“. Čím vyšší, tím lepší. Stávala až 80 zl. „šajnu“. Kabátek krátký, zelený. Vesta až po krk s knoflíky malými a pestře vyšíváná hedvábím. Kalhoty „rajthuzny“ z černého sukna po stranách obšité telecí kůží červenou. Po vyšší kuži řadou těsně vedle sebe mosazné knoflíky. Boty pod kalhoty. Na krku hedvábný šátek, uměle svázaný a konce rozhozené. Plášť černý s rukávy a krátkým límcem. Košile s límcem bílým, plným vyšívání, a dosti širokým, u některých z „týlu“.

Od roku 1848 se nosila na hlavě „pankrotka“ as za 5 zl. „šajnu“. Byla sametová, okolo s beránkem. „Bruslík“ (vesta) soukenný až po krk se dvěma řadami knoflíků. Kabátek rozličné barvy s mosaznými velkými knoflíky. Kalhoty koženné, žluté, po kolena se střepením. Punčochy bílé bavlněné. Boty po kolena vysoké pečlivě leštěné. Košile se širokými rukávy, zavázané tkaničkou. Na krku hedvábný šátek. Plášť buď s rukávy nebo bez nich. Límec veliký, někdy o něco jen menší než sám plášť. Vešlo se na něj 12 loket sukna. (Loket po 5 zl. či celkem 60 zl., což stála tehdy kráva !)

Ženské nosily „špenzl“ kabátek, který měl rukávy u ramenou široké a k ruce tenší. Byly buď soukenné, hedvábné, „tybetové“ a různých barev. Sukně „tybetové“, hedvábné, široké, krátké, na okraji třepení (třísne). Fěrtoch široký, jiné barvy nežli byla sukně. Některá nosila nad tím svrchu i celé tylové šaty. Košile širokých rukávů, krátké, nad loktem sdrhnuté, s krajkami. Punčochy bílé. Střevíčky s „mašlema“. Vlasy spleteny byly v 6, 8 až i 10 pramenů s pentlemi a s předu skudrnacené. V neděli se chodilo bez šátku. Ten se nosil jen všedního dne.

S v a t b a (veselost, vdavky) bývala hlučná. Dohodly-li se dvě rodiny o sňatku svých dětí, ustanovily některý den (obyčejně čtvrtek), kdy se konaly „námluvy“. V domě nevěstině uchystána hostina s koláči. Přišel ženich, jeho otec, družba a dva svědkové (po nejvíce učitel a rychtář.) Družba oslovil rodiče, přivedl z komory stydlící se nevěstu a tázal se ženicha, to-li ona „šlechtná panna“, kterou si zamiloval a za manželku žádá. Totéž s pozměnou tázal se nevěsty. Potom vložil ruku ženichovu do ruky nevěstiny a učinil krátký výklad a rodiče dali jim požehnání. Sepsána úmluva a následovala hostina. Po námluvách přicházel ženich denně v předvečer do domu nevěstina.

Před druhou ohláškou v pondělí se zvalo; 6—8 mláďenců s družbou se sešlo u ženicha; byli ozdobeni kytkami, od družic poslanými, s dlouhými fábory s předu na kabát. Menší kytčky dány za „čepice“. Někdy jezdili mládenci na koních. Každý měl pistoli. Muzika chodila sebou. Nejprve šli k nevěstě, kdež se naobědvali a dostali od ní „vejchodnýho“. Následovalo zvaní. Hudba zahrála, mládenci vystřelili a s družbou šli do domu, kdež říkán „vinš“, jímž se zvalo. V úterý časně z rána hráli nevěstě pod okny „dobrytro“.

V den svatby mládenci se rozdělili. Jedna polovice s družbou zůstala u ženicha, druhá se starším mláďencem u nevěsty. Po malém občerstvení zvali, „aby se scházeli“. Každý mláďenec požádal o svou družičku. Ženich dostal od rodičů požehnání a jeli k nevěstě. Tam žehnali nevěstě rodiče, při čemž družba napomínal snoubence k lásce a rodiče k svornosti. Někdy nevěsta s družičkami a se ženami se zavřela v ko-

moře. Družba vyjednával o vydání „vzácného pokladu“. Snídalo se a pak odjelo do kostela. Cestou se házely koláče „metáčky“.

Po oddavkách se jelo přímo do hospody, kdež přichystány byly koláče, sýr a chléb. Sklenice byly ozdobeny kytkami a pentlemi. Bývalo 50—60 hostů. Po nějaké chvíli se tančilo. První tančil družba s nevěstou. Ženich musil čekat, až mu nevěstu družba nebo hosté „dají“. Ba nesměl se ani bez svolení svatebčanů svléknouti, kdežto ostatní bez kabátu tančovali. Všichni svatebčané pili na jeden „řád“ a pak společně stejně platili. Činěvalo to pro osobu mužskou 5—6 zl.

To trvalo až do večera, někdy déle do 10 hodin. Pak se šlo k obědu, jenž trval do rána. Při menších svatbách k půlnoci se šlo znova do hospody tančiti. Družba prováděl rozličné šprýmy. Pronášeny od staršího mládence a starší družice přípitky. Překonala-li družice družbu a mládence počtem přípitků, bývalo to pro oba hanbou. Vybíralo se nevěstě „na kolíbku“, pak kuchařce a hudebníkům. Jídla bývala přichystána na velikých mísách. Hosté „výslužky“ brali si sami.

Druhého dne k polednímu naložila se výbava nevěstina, v níž nesměl scházeti kolovrat s opentleným kuzelem a jelo se za zpěvu a výskání k ženichovi. Domácí hosté u ženicha výbavu „kupovali“, hlučně smlouvali, vtipkovali, až konečně přijali přípitek a výbavu. Při obědě bývalo mnoho žertu a smíchu. Večer se tančilo. Po několika „písničkách“ bylo „čepení“ nevěsty buď doma nebo v hospodě. Ženské vzaly nevěstu do komory, věnec jí sdělaly, vlasy ostříhaly a daly čepec. Nevěsta pro panenství plakala, svatebčané zpívali. Svatba trvala někdy až 4 dny. Před svatbou dávali zvaní hosté koláče, pšenici, drůbež, pečivo „věnce“ atd.

Nevěsta vdávající se do statku dostávala věna 200—500 nebo i 1000 zl., nábytek, nádobí, šatstvo, několik kusů dobytka, časem i obilí. Na př. r. 1768 dostala nevěsta mimo peníze: klisnu šestiletou v ceně 80 zl., dvě krávy pěti- a šestiletou obě v 30 zl., sedm ovec za 10 zl. 30 kr. dvě prasata „cucavý“ za 1 zl., něco obilí, 65 „obláčů“ lnu (polovic lněných a polovic konopných), pak nábytek, šaty a p.

Hospodář po svatbě synově nebo dceřině obyčejně hospodařil dále „do své vůle“, nebo odcházel na výměnek. Ten záležel na př. r. 1825 při čísle 61. ve Stradouni v tom, že první rok bral výměnkář třetinu veškeré úrody ze všeho a další leta bydlil ve „výměnici“, kdež hospodář mu dával teplo a světlo, dále 8 měr žita, 14 měr ječmene, 6 měr pšenice, 2 m. prosa, 3 „achtele“ viky, 5 pytlů bramborů, 1 vědro krouženého zeli, 6 kop řepy, 4 „klouby“ lnu, 4 klouby konopí, $\frac{1}{3}$ všeho ovoce, pak stání (krmení) a pasení dvou kusů hovězího dobytka v prostřed hospodářova stáda a k přilepšení dobytku 5 centů sena a 2 centy otavy. Takovéto výměnky tížily hospodáře a docházivalo často ke sporům a žalobám.

„Šenkýř“ brával na sud piva dva nebo 5 „mázů“ kořalky. Pila se velmi střídmě, „jako v lékárně“; čeládce ani řemeslníkům se nedávala; jen o posvícení byla k snídání s chlebem a máslem. Chodily též báby se soudečkem „bečátkem“ po domech a prodávaly na malé skleničky. V létech 1860 dávána již i čeládce. „Nyní (v roce 1888) dává se dvakrát za den k přesnídávce. Bez kořalky nikdo nechce pracovati“. Sedláci často pili pivo nestřídmě po celé noci. V první polovici XIX. věku pak skoro každý kouřil. Kdo nekouřil, považován za hloupého. Kouřilo se

z dýmek. Mívali kuřáci „žebrou“ buď dřevěnou nebo koštěnou a hlavičku vždy dřevěnou. Od roku 1840 zavedeny i doutníky.

Před smrtí nebývalo obyčejem zaopatření sv. svátostmi. Většina lidí umírala bez nich. Kněz volán byl, až když nemocný již buď ani hlasu nevydal anebo byl v zápase posledním. Teprve v dobách nejnovějších jest znamenati jakýsi obrat. Za to pohřeb vždy musil zářiti slávou a leskem. Pěstovávalo se „večerní zpívání“, jež pozůstávalo po dva večery před pohřbem z trocha zpěvu, ale hlavně z dobrého jídla a mnohého pití. Po pohřbu strojila se tu a tam přímo pro přátele a známé hostina. Doba naše znenáhla toto odstraňuje; není to ovšem duch náboženský, který tak činí, ale egoismus, dle něhož každý raději popřeje sobě nežli jiným.

Kříž v Jaroslavi byl posvěcen 13. června 1852 na místě sešlého dřevěného. Občané postavili jej o své újmě a teprve později 14. září 1851 dali prohlášení, „že chtějí kříž tento na náklad obecního důchodu po všechny časy v dobrém stavu zachovati.“

Od r. 1850 činí Jaroslav¹⁴⁰⁾ s Miroslaví místní obec. Oheň řádil tu krutě zvláště 13. února 1858, kdy vyhořely dva domky a statek.

„Obec Jaroslavská za čas války r. 1866 ležící na císařské silnici pardubicko-holické veleznačných utrpěla pohrom a ztrát. Měla ubytování vojsk rakouských, buď od Vys. Mýta nebo z nádraží Janovičského k severu se beroucích, více však ještě vojsk pruských od Král. Hradce přes Vys. Mýto do Moravy se hrnoucích. Při zpátečním tažení Prusů mívali Jaroslavští ubytování vícedenní, tak na př. 4. a 5. září samé gardové hulány, 150 mužů i s koňmi a důstojníky, ani Prusové velmi liknavě nazpět táhli a nejvíce odlehlé osady, kde ubohý lid neznající právo a povinnost svou (po uzavření míru Pražského dne 13. srpna měli se Prusové vším potřebným sami zaopatřovati) dával ochotně, dokud měl. Tu byl nemilosrdně vydírán a vyssáván . . . Ubohý lid jsa beze všeho poučení, domníval se, že musí dávat, dokud měl“. Cholera sklátila tehdy v Jaroslavi tři osoby: dvě dívky a Josefa Míčka z čís. 18., „člověka lihovin milovného.“

Škola zřízena tu r. 1886. Prvním jejím správcem byl od 1. ledna 1887 Hugo Kysilka a druhým od září r. 1898 jest Adolf Adámek. Dětek původně bylo zapsáno 64, ale počet jich poslední dobou valně poklesl (r. 1908 39 katol. a 1 evang. reform.)

Poněvadž Jaroslav svého času uchráněna byla výstředností Valentovců, panuje v ní posud duch zbožnosti a upřímnosti ke katolické církvi.

V Sedliškách připomíná se oheň o Božím těle dne 26. května 1853, kdy vyhořely za malou chvíli celé až na mlýn. Oheň vyšel ze stodoly stavení čp. 1. Bylo založeno. Ze zhárství byl vyšetřován Matěj Klofanda z čís. 2., ale pro nedostatek důkazu propuštěn. „Klofanda měl stavení shnilé, 120 roků staré a byl na 29 set ve stříbře pojištěn. Ze zásob potravních a jiných mu neshořelo nic, měl všecky v kamenici schované . . . Ještě žádný nic nevěděl, již Klofanda své koně za ves vyváděl. Že byl, kdo zapálil, obezřelý, viděli z toho, že v ten čas byly stodoly

¹⁴⁰⁾ R. 1807 měla Jaroslav 42 slavení, r. 1855 64 a to: hospodu, mlýn, dům pro lesního, 5 púllánů, 12 živnosti a 44 domků s 341 obyvateli (336 katolíky, 1 evangelíkem h. v. do Lozic patřícím, 4 židy). R. 1908 počítalo se tu 201 katolíků a 10 evang. reform.

prázdné a na novou stavbu příhodná chvíle. Pojištění byli všichni, neboť se dříve nadhazovala psaní, v kterých stálo: že Sedličky musí vyhořet. Škoda se počítala na 31.146 zl. 27 kr. konv. mince. Po té 30. května potlouklo. Neštovice řádily tu r. 1873. Zemřelo několik lidí.

Sedličky¹⁴¹⁾ tvoří s Radhoští jednu politickou obec. Starosta býval v Radhošti, v poslední době však po více let sídlí již v Sedliškách.

* * *

K celkovému obrazu o Radhošti a jeho okolí nutno ještě přidati alespoň něco o proslaveném hrádku či tvrzi Jestřibci.

Na kraji radhoštského rybníka mezi Uherskem a Zámrskem jsou role a pastviny, jimž lid říká Jestřibec a to dle tvrze, jež tu stávala. „Nejstarší nám známý držitel dvoru, jenž u tvrze stával, jest Aleš. Po jeho smrti spadly dvůr popl. Jestřibec a dvory kmecí v Tynisku s platy a rolemi na krále, a obdrževše je výprosou Jan řečený Divoký a Mikuláš z Jemniště, bratr jeho, a Mikuláš z Prahy, písař komory královny, zvedeni jsou na ty dědiny s 300 kop r. 1399. Nedlouho potom obdrželi Jestřibec páni z Ryzemburka, užívající znaku na modrém štítě zlatého třemena a nad helmou dvě per pavích; psali se odtud Jestřibskými z Ryzemburka. První z nich Bernard z Jestřibce přivěsil pečeť svou r. 1415 ke známému stílnému listu. Nástupce jeho Jan z Jestřibce byl r. 1440 v Čáslavi na sjezdě krajském a r. 1448 s jednotou Poděbradskou při ztečení Prahy. (Za to dostal od Jiřího odúmrt v Domanicích). Naposled se připomíná r. 1475. Syn jeho (?) Otík z Ryzemburka a z Jestřibce vyskytuje se od r. 1498 jako svědek kolikráte a připomíná se naposled r. 1510. S manželkou svou Annou Rodovskou z Hustřan splodil syna Bernarda Jestřibského z Ryzemburka, jenž potom Jestřibec i Šnakov držel a po matce dům v Litomyšli čís. 5. zdědil. Prodáv r. 1542 tvrz Šnakovskou obci Mýtské, učinil pořízení, ustanoviv poručníky dětí a statků choť svou Annu Hostačovskou z Vokova a dva zemany; hned po tom přiznání učinil při úřadě desk zemských (1543 dne 4. prosince), že drží po předcích v Jestřibci tvrz, dvůr popl., ves tudíž celou, Tynisko a Zaležany vsi celé s mlýnem v Tynisku a podacím v Radhošti. Však již r. 1545 (vkl. 3. června) prodal dědictví dotčené s povolením krále Ferdinanda obci města Vysokého Mýta za 1900 kop gr. č.“ (Sedláček I. 111.) Mýtu vzal Jestřibec král Ferdinand po r. 1547, který zase r. 1548 jej prodal Albrechtovi Lipanskému z Lipan a Michalovi Vrbkovi z Vrbice. Ti se o zboží Jestřibské rozdělili. Po Michalovi dostal polovici Jestřibce syn jeho Karel z Vrbice, který r. 1557 prodal ji Přibíkovi Sekerkovi z Sedčic. Rok po té koupil Sekerka i druhou polovici Jestřibce a přestěhoval se do Radhoště, ježto se mu na tvrzi Jestřibské, staré a sešlé, nelíbilo. R. 1558 tvrz ještě, ovšem spustlá, stála. R. 1571 uvádí se již co poustka při statku Radhoštském. Ve tvrzi zůstával člověk, jenž „na nějaké malé živnosti seděl.“

¹⁴¹⁾ R. 1807 měli Sedličky 16 stavení; r. 1855 13 stavení, z nich 13 u Loučné, totiž: mlýn, hospodu, 6 skoro celých statků, 2 čtvrtnické živnosti, 2 domky a spáleniště obecního domku, jednu chalupu a jeden domek se 4 kordy polí u Žiky, a 3 domky v Sedlišském lese, konečně domek při dráze čís. 123 se 101 člověkem. Všichni byli katolíky. R. 1908 žilo tu 98 katolíků.

Od těch dob Jestřibec spustl zúplna. R. 1661 uvádí se již na jeho místě bažantnice, (Sedláček),¹⁴²⁾ která proměněna později v pole. Místo¹⁴³⁾ samo dnes málo komu dává tušiti, že i tu kdys bylo sídlo potomků z rodu Vršovců . . .¹⁴⁴⁾

* * *

Náboženský rozvrat století XVIII. a XIX. ve východních Čechách, zvláště v Radhošti a jeho okolí patří již, až na ty nejmenší zbytky, minulosti. „Čas vše mění i časy, k vítězství on vede pravdu . . .“ Pravda přemohla blud po nesmírných ztrátách i škodách, hlavně mravních u jednotlivců, celých rodin a celé krajiny. Jak jinak vše se mohlo vytvářeti a vytvořiti, kdyby nebyvalo na vinici duše lidské naseto koukole . . . Ne-přítel člověk to učinil, člověk jehož jméno dlouho žilo v ústech a někdy i v srdcích jednotlivců, člověk plný vášně a zloby . . . Ale čas smazal i jméno a zůstává po něm jen to zlo, jež v dějinách, v minulosti vytrysklo a zubožilo duše přemnohých . . .

Valentovci vymírají či lépe již vymřeli, jako kdys Ariáni, a jiní . . . Patří sice dějinám, ale stopa jich zůstane vždy zlou a špatnou a to vším právem, ježto byli, proti jakémukoliv opačnému tvrzení, lidé mravnostně nesmírně schátralí . . . Okolí Radhoště jest romanticky krásné, na události dosti bohaté a vyznačné, ale „marokanismus“ ještě dlouho, ba navždy, zůstane skvrnou jeho minulosti . . .

Bohatství kláštera Sedleckého.

Příspěvek k české monasteriologii. Podává Václav Oliva.

Zvláštnímu rozkvětu těšil se řád cisterciáků v zemích koruny svatováclavské Synové sv. Bernarda sotva že sem uvedeni byli, jako všude jinde, stali se velikými dobrodinci země. Práce jejich a celé dílo popisuje nadšeně již v roce 1700 vydaná kniha : „Cistercium, bis tertium“,

¹⁴²⁾ Pamětní kniha fary radhoštské (I.) klade Jestřibec trochu jinak než profesor Sedláček. Píše : „V blízkém sousedstvu a částečně i ve farnosti Radhoštské nalézá se více vzácných rodin z hradů oné proslavené prastaré šlechtické rodiny Vršovců, zejména u Vraclavě, jež patří k farnosti Vraclavské, dále ve vsi Tynisku a uprostřed luk mezi vesnicí Tyniskem a Malejovským mlýnem, patřícími k farnosti Radhoštské“. Dle tohoto Jestřibec sluší hledati v lukách mezi Tyniskem a Malejovem. Terrain tomu nasvědčuje. Jeť as uprostřed značně vyvýšené místo, kde tvrť zcela dobře státi mohla. Mimo to p. učitel Adolf Adámek, rodič z blízkých Janoviček, mi dne 12. února 1908 dosvědčil, že v těch místech stával ještě za jeho studentských dob obrovitý dub a bylo znáti valy kolem tvrze. Nájemce Radhoštského dvora Wirth dal dub skáceti a příkopy zavězti a upravit pro pole. Při té práci našly se staré šípy, podkovy a p. Ač toto vše mnoho práce dalo, přece podnes možno znamenati bývalé příkopy tvrzní. Sedláček přidržel se asi udání Šemberova v dějinách Vysokého Mýta. To také sleduje i farář Kučera v nové pamětní knize radhoštské, ač Jestřibec, jak shora jsem připomenul, najisto stával jinde, „totiž na lukách mezi Tyniskem a Malejovem.“

¹⁴³⁾ V místě bývalého Jestřibce dle mého domnění stojí strážní domek dráhy rak. uher. společnosti státních drah.

¹⁴⁴⁾ Příjmení Jestřibecký přichází od r. 1665 častěji v matrikách chroustovických, ač bez přídomku. Dle všeho onen „člověk, jenž na nějaké malé živnosti seděl“, přestěhoval se do Chroustovic.

dnes téměř zapomenutá.*) A přece je to kniha původu českého, psána ač latinsky, duchem českým. V ní uloženy jsou mnohé věci, jež historickým badatelům o české monasteriologii unikly.

Nejstarším sídlem cisterciákův českých byl Sedlec u Kutné Hory. Klášter sedlecký byl založen r. 1143 Miroslavem, mužem vzácným a předním českým šlechticem. Miroslav za souhlasu krále Vladislava, biskupa pražského Oty, a k vybitnutí biskupa olomuckého Jindřicha daroval cisterciákům za opata Horislava statky tyto: Solnici, Hodkovice, Podolany se vším příslušenstvím, Hradiště se řekou, lukami a lesem, Zdebuzy, v Poboře rychtu a dvůr, Odolenku se dvorem, Donaty, Bylany, Jalčovice, Libeznici, Hlázov, a Kačínu se vším příslušenstvím až po řeku, jež teče kol boroviny. Mimo to ustanovil, kdyby rod jeho měl vymřít, že všechen majetek jeho připadne klášteru. Dle Miroslava učinil poslední vůli i Držislav, syn jeho sestry.

Ustanovení Miroslavovo potvrdili král Vladislav, Ota, biskup pražský, a Jindřich, biskup olomucký, kteří v listině konfirmační výslovně praví: „Nikdo vůbec z lidí ať se neopovází jmenované místo zbytečně rušiti, nebo jeho majetek zabrati, zmenšiti či jakýmkoliv způsobem napadati, nebo nátlaky vysilovati, ale vše nechť neporušeno zůstane a nezměněno, jak místo samo, tak i jeho statky a vše, co na onom místě od počátku církev svobodně držela nebo co v budoucnosti darováním papežským, štědrostí králův, obětováním věřících anebo spravedlivě jinak z milosti Boží obdržel. Proto odvaž-li se osoba duchovní nebo světská zmíněný kostel neb jeho majetek napadnouti, a po druhé a po třetí napomenuta byvši nedá příslušného dostiucínění, nechť uváží, že propadá pro spáchanou nepravost soudu Božímu. Všechněm však, kdož kostel tento a jeho majetek chrániti budou, budiž pokoj Pána n. J. Krista, aby již zde na světě za skutek svůj dobro obdrželi a u soudu Božího nabyli odměnu ve věčné blaženosti.“

*) Název knihy jest „Cistercium bis tertium, seu historia elogialis, in qua sacerrimi ordinis Cisterciensis anno domini 1698 a sui origine sexies seu bis ter sæcularis primordia, incrementa, præclara gesta, merita in Ecclesiam, orbemque christianum, prærogativæ, cœlitus humanitusque concessæ, connexiones cum religiosis ordinibus, cœnobiorum series per terras austriacas, atque etiam personæ sanctimonia, martyrio, laboribus apostolicis, dignitatibus ecclesiasticis, prosapia, gloria militari, doctrina ac laureis illustres, intermixtis ubique elogiis, nova methodo recensentur. Auctore Augustino Sartorio (Krejčí) s. o. Cist. monasterii B. M. V. de Osseco professore, nuper ibidem philosophiæ, theologiæ moralis, ac controversiarum fidei professore, ac suppriori: nunc vicariatus Bohemo-Cisterciensis secretario, ac notario Apostolico. Vetero-Pragæ 1700“. Čítá 1161 stran fol. Pro Čechy zvláště zajímavý jest oddíl: Bernardus Austriacus od str. 971.—1090, ježto podává dějepis klášterů cisterciáckých v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, a vůbec patřících k vikariátu Českému. Jsou to: Sedlec, Plasy, Osek, Waldsasy v Horní Falc, Velehrad, Nový dům (Nová Cella v Lužici dolní), Žďár (fons s. Mariæ), Vyšší Brod (Alto Vadum, u Krumlova) Svatá Koruna (též Zlatá Koruna), Kralův Dvůr (Aula regia či Zbraslav), Skalice, Tišňov, Údolí Mariino (Mariæ Vallis v Lužici horní), Mariina hvězda (Stella Mariæ v Lužici horní) Pohled, Sala-Mariæ (klášter královnin na Starém Brně), Nepomuky, Svaté Pole u Král. Hradce a Sv. Pole u Sv. Hory, Mnich. Hradiště u Turnova, Bystřice, Kamenice Leskovská, Sukdol (? Suctela v Čechách), Reporyje, Sezemice, Jilemnice, Sedlecké probošství v Kouřimi, totéž v Chotusicích, probošství v Praze, Zbraslavské probošství v Landsberku, Žďarecké v Chotěboři, Hradištské ve Žlebích, totéž v Lanově, Vyzovice, Trůn Královský (Thronus regis v olomucké diecesi), Dalešice a Oslavany.

Bratři klášterní nejprve měli kostelíček menší ; teprve když počet jich vzrostl a klášter se rozmáhal, počalo se se stavbou velikého chrámu. Původním chrámem byla kaple v podobě sedla Miroslavem postavená.

Kronika Waldsaská vypravuje o Sedleckém klášteře : „Sedlci ve stavbách nevyrovnal se žádný klášter cisterciácký. O tom svědčí kamení a spustošený chrám, žalostná památka po Husitech, již po 279 let beze střechy (krytu) vystavený nepohodě času. V klášteře obývalo 300 mnichů a 200 konvršů, kteří obstarávali záležitosti domác. Mniši ustavičně se střídající, v choru rozdělení ve sbory, prozpěvovali dnem i nocí žalmy, svatou držíce noční stráž pro spásu království.“

Sigmund statky klášterní zastavil. Za opata Jiřího roku 1535 císaři Ferdinandovi dodán byl seznam všech míst patřících dříve klášteru, jež z rozkazu královského byla zabrána.

V seznamě tom jako zboží klášterní uvádějí se: Sedlec se vším příslušenstvím, Solnice,¹⁾ Hodkovice,²⁾ Podolany³⁾ se vším příslušenstvím, Hradiště⁴⁾ se řekou, lukami a lesem, Zdebuzy,⁵⁾ v Poboře⁶⁾ rychta se dvorem, Odolenka⁷⁾ se dvorem, Bilany,⁸⁾ Jalčovice,⁹⁾ Libeznice,¹⁰⁾ Hlízov¹⁰⁾ a Kačina¹⁰⁾ se vším příslušenstvím až po potok u borovinky, Přítoka,¹⁰⁾ dvůr se vším příslušenstvím, Podhořany,¹⁹⁾ rychta u Hradce se vším příslušenstvím,¹¹⁾ les Bor mezi Kolínem a Čáslaví s lukami, pastviskami a rybníky, Chleby, tvrz u města Nymburka, mlýny u Labe a u Kolína, Břežany dvůr,¹²⁾ Nový Dvůr s dvorem,¹³⁾ Hraběšín se dvorem,¹⁰⁾ Radboř u Kolína se dvorem a vším příslušenstvím po obou stranách Labe co do šířky i do délky oněch statků, zároveň se mlýny probostství sv. Martina v Kouřimi se všemi statky a příslušenstvím, Čelákovice město nad Labem, město Dymokury u Poděbrad se mlýny vedle města Nymburka na Labi se nalézajícími, Újezd s rychtou,¹⁴⁾ Hoffmark s rychtou, tvrzí, zahradou, lázněmi a mlýnem valchářským v Rakousích, Křivsoudov,¹⁵⁾ hrad s dvorem, tamtéž, dvůr zvaný Třídvory,¹⁶⁾ Selmice se dvorem,¹⁶⁾ Černín se dvorem,¹⁰⁾ Svojsice¹⁶⁾ s dvorem, v Borovnici¹⁵⁾ jedno popluží středních honů, Lhota,¹⁷⁾ Chýšná,¹⁵⁾ druhá Lhota¹⁸⁾ Bučice,¹⁹⁾ Laziště,¹⁵⁾ Březina¹⁵⁾ Čejkovice¹⁹⁾ s jedním poplužím, jedny hony u hradu Křivsoudova,¹⁵⁾ Hořany,¹⁰⁾ tvrz opevněná s dvorem, Slavonice²⁰⁾ dvůr, Nový dvůr,²¹⁾ Pavlov,²²⁾ Mikulášov,²³⁾ Dubec,²³⁾ Bonovec,²⁴⁾ Veselí,²⁵⁾ Voňkov,²⁶⁾ a Budišov²⁷⁾ náležející k opevněné tvrzi v Heralci²²⁾ s rybníky, mlýny s vším ostatním příslušenstvím, Babice dvůr,²²⁾ Čerkovice,²⁸⁾ rychta se dvorem, Chotusice,¹⁹⁾ rychta se dvorem, Grunty, dvůr¹⁰⁾ Dolany,¹⁰⁾ rychta se dvorem, sv. Jakub,¹⁰⁾ rychta se dvorem, Týnec²⁹⁾ město s právem patronátním, Kobylnice¹⁵⁾ s rychtou a dvorem, Ovčáry, hrad s rychtou u Sedlce, Morašice, dvůr,³⁰⁾ Nové Dvory,¹⁵⁾ hrad s rychtou u kláštera,

¹⁾ Město v hejtmánství rychnovském. — ²⁾ (Liebenau) v hejtm. libereckém. — ³⁾ Nyni Podolánka v okrese Brandýs n. L. — ⁴⁾ Mnichovo Hradiště či nad Jizerou. — ⁵⁾ Zdebuzeves u Benešova. — ⁶⁾ Poboř či Poboří u Kouřimě. — ⁷⁾ Vodolka v hejtm. karlinském. — ⁸⁾ Ves u Kutné Hory. — ⁹⁾ Nevím, kde asi ležely. — ¹⁰⁾ Vesměs u Kutné Hory. — ¹¹⁾ Ve Svatém poli čili Klášteře v hejtm. novoměstském. — ¹²⁾ Zaniklá ves mezi Osekem a Jestřabí Lhotou u Kolína s rybníkem „Bačovem“. — ¹³⁾ U Podhořan v Čáslavsku. — ¹⁴⁾ Těžko se dá určit, který to byl. Zdá se mi, že Újezd u Černilova na Královhradecku. — ¹⁵⁾ U Ledče. — ¹⁶⁾ U Kolína. — ¹⁷⁾ Nová u Třebonína v Čáslavsku. — ¹⁸⁾ Lhota Ovesná v Čáslavsku. — ¹⁹⁾ V Čáslavsku. — ²⁰⁾ Nyni Slavnice (Slavnič) u Humpolce. — ²¹⁾ Asi u Pelhřimova. — ²²⁾ U Něm. Brodu. ²³⁾ Nynější Dubí u Humpolce.

Zbislav, hrad s rychtami,¹⁹⁾ dvory a vším příslušenstvím, Stěžery, dvůr,³¹⁾ Budišov s rychtou a dvorem,³²⁾ Černice³³⁾ s rychtou a dvorem, Bělušice s rychtou a dvorem,¹⁶⁾ Žaky s rychtou a dvorem,¹⁹⁾ Žitenice s dvorem, Vlárý s dvorem, Chrčice s dolním dvorem, Chrčice horní s rychtou a dvorem, Chvaletice s rychtou¹⁶⁾ a dvorem, Dubec dvůr, Dobrnice, dvůr, Hodkovice³⁴⁾ město, Koňkov, dvůr, Konárovice¹⁶⁾ s rychtou a dvorem, V Hrobích rychta, mlýn a kamenný lom,³⁵⁾ Lhota pod lesem Lipskou,¹⁶⁾ tvrz s dvorem, Malejovice¹⁰⁾, dvůr, Nový Dvůr a Ovčáry, dvory za Kolínem, Osada³⁶⁾ s rychtou, Všestary s dvorem, Buršovna, louka u Labe, Ždánice³⁷⁾ s dvorem, lesem, Chvoštany³⁷⁾ s dvorem a dvěma rychtami, Polka, dvůr, Pávice, dvůr, Jeníkov,³⁸⁾ Bartošovice, Dlouhá Ves, Hohenrein, Šmilovy, Bergmeistersdorf a Květinov u Německého Brodu, Veletov¹⁶⁾ s právem patronátním, Pfaffendorf²²⁾ s celým příslušenstvím, s mlýny stávajícími i těmi, jež později se vystaví, Chotovice³⁹⁾ se dvorem a příslušenstvím, Třebešice¹⁰⁾ se srubem, rychtou a vším příslušenstvím, právo patronátní v Kouřimi, Čáslavi, Kolíně, v Hradci⁴⁰⁾ v diecési pražské a v Jemnicích, v Jaroměřicích v diecési olomucké, Krakovany,¹⁶⁾ tvrz se vším příslušenstvím, Trnava,⁴¹⁾ Řečenov⁴²⁾ s dvorem, Labětín⁴³⁾ s dvorem o dvou honech, hospodou, mýtem vodním a právem lovením v Labi, Hořany s pozemky řečenými pod dolem na „Postupě“, doly v Grelenortě, Pigneru, Merbotomi, Veigmansdorfě se všemi hony a šachtami, Kojice,¹⁶⁾ Zábok¹⁶⁾ Vinary¹⁶⁾ s velikými a mnohými statky, mlýny na obou březích Labe pod městem Týnicí, Hohenredl s ročními platy, mlýn u Starého Kolína se vším příslušenstvím, polovice příjmů far v Jemnicích a Jaroměřicích, obnášející přes 40 marek stříbra, Malešov¹⁰⁾ s tvrzkou, Močovice¹⁹⁾ se dvorem, Vlkánek¹⁹⁾ s dvorem, Aigen s rychtou a 4 vinicemi a jinými pozemky u kláštera Novohradského v Rakousích, Vojislavice⁴³⁾ se dvorem a příslušenstvím, Sv. Kateřina¹⁰⁾ se dvorem, Sv. Mikuláš¹⁰⁾ se dvorem a Rohoší⁴⁴⁾ se dvorem, dvůr v lukách před branou kouřimskou v Kutné Hoře s příslušenstvím, Brankovice,⁴⁵⁾ Michalovice¹⁵⁾ se dvorem, Všivec s lesem, s rybníkem a bařinami u Labe, tři kamenné míry sevláku z Kolína každoročně po všecy časy,⁴⁶⁾ plat z domů, mlýnů, lázní, rybníků na hranicích stříbrných dolů na Horách Kutných, důchod peněžní za dolování (urbura) v Kutné Hoře, poplatky z hutí, ze zahrad u silnice, opatská léna, pole tak řečená na Spitzenbergu a jinde u Hory Kutné, roční stálý poplatek z lázní Erbussiánských v Kutné Hoře, roční poplatek ze mlýna u Českobrodské brány, roční stálý poplatek z dědictví Petra Delfína na Horách Kutných, roční stálý poplatek z majetku lazebníka Henzla na Horách

²⁴⁾ Asi Vonšovec u Zruče. — ²⁵⁾ Nyni Veselice u Nēm. Brodu. — ²⁶⁾ Boňkov u Herálce v Nēm. Brodsku. — ²⁷⁾ Nyni Budišovice (Bučovice u Vilémova v Čáslavsku. — ²⁸⁾ Nyni Čejkovice u Heřmanova Městce. — ²⁹⁾ Labský Týnec (Labská Týnice). — ³⁰⁾ U Chrudimě. — ³¹⁾ V Králohradecku. — ³²⁾ Bučice u Pertoltic? — ³³⁾ Černíny u Zbraslavic. — ³⁴⁾ Hodkov u Dol. Kralovic v Ledečsku. ³⁵⁾ Pod Kolínem. — ³⁶⁾ Posadov u Nov. Města. — ³⁷⁾ U Vilémova v Čáslavsku. — ³⁸⁾ Větrný Jeníkov. — ³⁹⁾ Chotouň u Kouřimě. — ⁴⁰⁾ Snad v Hradci Králové. — ⁴¹⁾ U Hradce Králové. — ⁴²⁾ U Přelouče. — ⁴³⁾ U Humpolce. — ⁴⁴⁾ Rozhovice u Chrudimě. — ⁴⁵⁾ Brankovice u Kolína zanikly ve válkách husitských. — ⁴⁶⁾ Sevlák (sium sisarum) byl pěstován pro sladký a kořenou chuť mající kořen, ježto jest to chutná, výživná a lehce stravitelná zelenina. I jako píce se ho užívá. Také se z něho dobýval cukr. Němci prý z Mongolska přinesli jej na Rýn a za císaře Tiberia odváděli jej jako poplatek. Tento zvyk ujal se i v Čechách. — ⁴⁷⁾ Katlov u Červ. Janovic.

Kutných, stálý roční poplatek ze dvora Katlovice,⁴⁷⁾ příjmu ze 160 kaplí v Kutné Hoře, poplatek z radnice, z trhů, dílu a právních při na Horách Kutných, stálý roční poplatek z rychty v Turkani, poplatek z podměstí Hloušky, poplatek z jámy a dílu v Kohlmarku, předměstí to kutnohorském, Křestice,¹⁰⁾ Chrást,¹⁰⁾ Krupá¹⁰⁾ i s jinými zápisy a vesnicemi.

Majetek tento páčil se na 5 až 6 milionů zlatých. „Tyto pozemky většinou prve nevzdělávané, přičiněním našich — praví uvedený spis — a to vlastní prací rukou, jak byl obyčej, po vymytění lesů potom velice úrodné a rozmnožené ještě dvory a vesnicemi v sousedství, jimž naši dávali jména svatých, jako Sv. Jakub, Sv. Mikuláš, Sv. Kateřina, posud jsou vedle Sedlce, ale již ne jako klášterní majetek . . . Důchody sedlecké velice rozmnožily stříbrné doly r. 1237 objevené od kněze Antonína, člena Sedleckého kláštera, z nichž povstalo slavné české město Kutná Hora, jež dnes snad by nebylo, kdyby nebyly kdysi stříbrné žíly na štěstí od cisterciáků českých bývaly objeveny.“

Král Ferdinand něco statků klášteru vrátil, ale málo, ježto již přešly do několika cizích rukou. Před bitvou bělohorskou r. 1619 direktori jmění, jehož zatím klášter nabyt, skonfiskovali a odprodali obci Kutnohorské za 30.000 kop mš. Po bitvě musila Kutná Hora statky vrátiti. I počal klášter vzkvátati a přikoupil statek Souňov a Hraběšín, Třebonín a Novou Lhotu. Zrušen byl císařským nařízením ze dne 24. října 1783 a jmění připadlo náboženskému fondu. Jméni toto nebylo ani stínem dřívějšího majetku, ježto klášter, po odchodu opata Xavera Freisaufa r. 1764 s veškerým jméním movitým a mnohými kleriky do ciziny, upadl do velikých dluhů. Císař II. výslovně prohlásil, že ruší jej pro neblahý finanční stav, ale že ponechá ho, dostane-li se mnichům pomoci na zaplacení dluhů, které v roce 1766 obnášely 451.000 zl. a roční důchod 23.000 zl. skoro zcela pohlcují úroky. Než pomoci se nedostalo a klášter zrušen. . . .

Život v Kolíně v r. 1625.

Dle manuálu radního E. 28. podává *Gustav V. Svoboda*, ředitel měšť. školy v Kolíně.

(Pokračování.)

Z uvážení páni radní oznámili: „Že bylo by za nejlepší, aby se raději nějaké honorarium darovalo p. kvartýrmistru, aby z tak mnoho fůr sešlo. Pakli by sjítí nemohlo, tehdy aby v tom p. hejtman byl požádán, aby poddaní z Trídvor a Polep, jakož i ze Stítar fůrami sousedům byli nápomocni, a poněvadž p. hejtman je zároveň p. komisařem, aby sousedům za ty fůry slibil.

Co se tkne vysvědčení křtěného dítěte, to se státi může.

A co se dotýče toho kofliku a zastavených stříbrných lžic, to aby v tajnosti bylo; však bylo by lépe, aby mezi židy nějaký koflik se koupil a jemu darován byl.

Strany testimonium je to těžká věc, aby se jim mělo dáti vysvědčení pod pečeti městskou, jako by oni sami taková vína zaplatili.

I přednášel dále p. primas, aby se odpověď Kouřimským odeslala strany placení contribuce na výchovu vojáků.

Téhož dne mlynář Adam žádal pány radní, by mu povolili do mlýna se odstěhovati.

Panu Hendrychovi Poznaliusovi na vystoupení oznámeno: „Ačkoliv odpuštění od povinnosti písařské vzal a při své žádosti se zůstavuje; však aby do času sv. Jiří hleděl pilně své povolání vykonávati a manualu ku přehlížení žákovstvu svému a pacholatům nezanechával.“

Pan Hendrych proti tomu pověděl, že jest předešle odpuštění žádal i s p. kolegou, ale že jest mu od pánů radních oznámeno bylo, že ho páni radní nepřijímali a tak že jemu odpuštění dávati nemohou, což jest také i J. M. p. hejtman panství kolínského schváliti ráčil a nyní že se jemu odpuštění dává! A protož žádá, aby jemu páni radní oznámiti ráčili, dávají-li mu odpuštění čili ho on jinde při Jich Milostech anebo při p. podkomořím má vyhledávati a manual že vždycky ve svém pokoji chová a žádného k němu nepřipouští.

Na to zase z uvážení p. radních jemu oznámeno, že páni radní jemu odpuštění nedávali a nyní toliko to jemu oznámeno jest, že se při své žádosti zůstavuje. Protož, vidí-li se mu dále toho při někom vyhledávati, aneb při tom toho zůstaviti, to že při vůli jeho se zůstavuje.

Dne 3. března 1625 přednášel p. primas, aby některé osoby do Kouřimě byly vyslány a to strany contribuce, jak na penězích, tak obilné, aby časné se sem přivezla, nežli ta companie se sem dostane, neboť jestli se to v čas nestane, páni sousedé musí je na svůj náklad vychovávat.

Četla se kopie psaní, které v té příčině má se do Kouřimě odeslati.

I byli do Kouřimě zvoleni Jeremiáš a Václ. Špíra, aby ihned se na cestu vydali a večer zpět byli.

Druhé osoby, které do Prahy vypraveny býti mají k J. M. pánu z Kolovrat a k Jich Milostem, aby uměly nedostatky obce přednésti, tolikéž i sám p. hejtman ráčil se zamluviti, že chce také do Prahy se vypravit a tam se přimluviti, by toliko 37 koní aneb půl kompanie zde ubytována byla; i byli zvoleni p. Václav Bystrský a p. Matyáš Mazánek, ale sneseno dále, by tyto sečkali 2 neb 3 dny, pokud p. lajtnant zde nebude a nemožnost sousedskou neshlédne.

Pan mistr Václav Kolumbán žádal za compens za náklad, kterýž činí na kvartýrmistra.

Přednášel p. primas, že obec pro to povolána jest, že pan lajtnant (landtenambt) ráčil se ohlásiti, aby se obci predneslo, chce-li každý soused za světlo, koření, sůl a jiná servitia po 1 zl. do týhodně dávati, že chce dobrý regiment udržeti, aby se sousedům neubližovalo; ale pakli nechtějí, ať se sami opatrují.

Naríženo, aby Jiřík Nymburský a Hanzlík soldátům maso prodávali a pekaři aby chléb pekli a že dům Voštipovský je pro ně vyhlédnut; co se tkne kaperníkův, aby byli napomenuti, aby

v skrovnosti ryby prodávali, poněvadž se soldáti pronášejí, že maso déle jísti nebudou než do středy a tu že týden neb za dvě neděle bude nejhůře, pokud se soldáti neusadí a okolní contribuce odvozována nebude. Obci aby se předneslo, by každý soused za servitia po 1 zl. do týhodna dával, aby se jich scházelo 132 zlatých a panu rytmistru aby každou sobotu byly odevzdány a ničím jiným nebudou povinni než teplou světnicí a marštalí.

I byla obec povolána a po vstoupení tato žádala, by se nějaké polehčení učinilo v nynějších těžkostech. I bylo skrze p. Daniele Hittycha oznámeno: že po vyjití rejtharstva v sobotu hned jiní ložírování měli býti, však obdrželo se posečkání až do úterka a z té příčiny aby sousedé od svých příbytkův nevycházeli, nýbrž chtějí-li servitia podstoupiti, totiž světlo, sůl, koření, omastek a jiné potřeby soldatům dávati, to buď při vůli pánův sousedův zanecháno; ale pakli za táž servitia chtějí p. sousedé po 1 zl. každého téhodne odvozovati, aby se tak sešlo 132 zl., které se budou museti každého týdne p. rytmistru, který nařízen bude, odvozovati a tak k čemu chtějí přistoupiti, aby se na tom snesli a pánům radním to v známost uvedli, ale sousedé musejí při svých statecích zůstatí.

Četlo se dále nařízení od Jich Milosti, co by na ty soldaty v Čáslavi a zde logirující mělo vycházeti buď od peněz, masa, od obrokův, od piva, slámy i sena; servitia světlo, sůl, teplá světnice a marštale aby se jim dávaly, anebo za 132 zl. každého téhodne se odvozovalo a tak žádný nebude povinnovat nic víc soldátu než teplou světnicí a marštal. Též i to aby obec povážila, že na prvnější companii 1700 zl. každého téhodne vycházelo a nyní toliko 132 zl. vycházeti bude.

Obec ihned nechtěla vstoupiti, ale konečně po vstoupení přivolila, aby se za ty servitia contribuce od p. sousedův v c. 132 zl. každého týhodne vybírala a p. rytmistru odváděla. Než ale aby to páni radní povážiti ráčili, že mnoho domův prázdných jest; tolikéž i židé mnoho domův křesťanských drží, aby o takovou contribuci také oni byli napomenuti.

K tomu oznámil p. primas, že chtějí páni radní o to se statí, aby aspoň půl companie odsud byla vyzdvižena, ale dále že většina jsou katolíci, že masa nebudou jísti a proto p. sousedé rybami se zásobili a dále též dostatečně chleby a jinými potravinami.

I byly voleny osoby, které budou maso soldatům prodávati a žádný jiný a to Jirík Wimberský a Václav Hanzlík; nebudou-li moci při tom zůstatí a maso po 4 kr. dávati, tehdy se jim náhrada musí učiniti. Ti, kteří se vystěhovali, aby vyzváni byli, by se zase nastěhovali.

Dne 5. března 1625 oznamoval p. primator, že p. lajtnant k němu kaprála odeslal, že v příčině odjetí těch soldatův do jiných měst, že on na svůj groš nemůže jeti, než aby mu páni radní na útratu dali od obce.

Tu prohlášeno: Aby půl kompanie odsud vyzdvižena býti mohla a jinam obrácena, p. Jeremiáš Špíra cokoliv za sebou contribuce nájemnické a podružské má, aby na útratu p. lajtnantovi z toho dal a jej založil a potom obci aby se to v známost uvedlo a další contribuce aby se uložila; a cokoliv on za příčinou obce v Pražských městech utratí, zase sebráno bylo. S tím ale aby se dlouho neodkládalo, čerství koně aby se objednali, aby jedním dnem v Praze byl a jedna osoba aby s ním byla vypravena; a pro menší útratu aby takové peníze vydával a co vydá, dobře si poznamenal; neboť bude-li ta celá companie na dlouze tu ležeti, mnoho sousedů odtud zutíká, nechajíce svých statků státi.

Pan Jeremiáš Špíra ohlásil, že mnoho contribuce se zadržuje, a aby p. vejběrci byli napomenuti, by do západu slunce resty vybrali, by aspoň 50 zl. sebrali; neboť p. lajtnant bude moci jedním slovem více vyříditi, nežli několikero psaní od obce kdyby šlo, tak jak se p. lajtnant zakazuje; však nějaké honorarium aby mu potom, když to vykoná, darováno bylo od pánův. Nic méněji dle zakázání pánův radních, aby tím snázeji a lepší chuť měl, honorarium aby se mu uvedlo a jemu oznámilo, že dvě osoby s ním vypraveny budou.

Pan sublajtnant poslal, že mu dítě umřelo, aby se mu kostel velký otevřel, že tam chce to své dítě dáti pochovati. I bylo jemu povoleno.

Dále přednášeno od p. primasa. že p. lajtnant žádá, aby se mu klíče od města odvedly, že chce regiment nad soldáty držeti, aby žádný bez vůle jeho nevyjížděl, ani nevycházal a tudy škoda sousedům aby se nečinila.

Z uvážení prohlášeno: Když se to honorarium p. lajtnantovi od pánů radních presentovati bude, aby v tom požádán byl, že proti tomu páni neráčí býti, však mezi tím předce žádají, aby brány tím ranněji otvírány byly a to pro díla sousedův, a obzvláště brána kourimská, když ne celá, — aspoň dvěře byly otevřeny.

Dále p. primator přednášel, aby páni, kteří byli vysláni, co jsou utratili, z toho aby počet složili; k čemuž pan Václav Bystrský se ohlásil, že nemohl mnoho peněz udati — že byly neberny.

Přinesena stříbrná konvička, vnitř i zevnitř pozlacená, která p. lajtnantovi praseťována býti má.

Jakub Večan oznámil, že včerejšího dne pro něho poslal p. fendrych, žádaje věděti, kterak on prvotně (předešlého) fendrycha vychovával a že mu oznámil, že musel jej s 12 osobami se vším vychovávat, ano i vínem.

Havel Hruška jsa povolán, oznámil, že k němu p. fendrych logirován jest, že však neví, zdali z povolení pánův radních, či z ponuknutí p. Jakuba Večana, kdež s prstem ukázal, že může p. fendrycha dobře vychovávat, dále, že p. Jakub Večan mu vyčítal, že on sousedem není a nemá s ním co činiti a panu fendrychovi 3 pinty vína hned koupiti musel a proto za schránění žádal.

Pan Jakub Večan se ohlásil, že není potřebí nyní to přednáseti, že potom to přijde k uvážení, než to ale oznamuje, že má 2 domy, 2 dvory, 2 chalupy a toliko 3 osoby má a p. Jakub Večan 7 koní jeho má a čeládka tam zůstává; protož aby Hruška své vojáky choval a on své; syn p. fendrycha u Večana zůstává, víno nepije, tak aby víno platil p. fendrychovi.

Po uvážení pánův radních bylo jim oznámeno :

Aby napomenuti byli, aby přátelsky a sousedsky zůstávali ve svornosti; vojáci pobudou — nebudou — ale sousedé v sousedství vždycky zůstávají musejí. Protož aby Havel Hruška hleděl p. fendrycha opatrovati, nepocítivše těžkostí ješle žádných s předešlými vojáky, a jestli nyní p. Jakub Večan má polehčení, však to na dlouze nebude, bude se mu potom na contribuci tím víceji přidati; zatím Hruška aby strpení měl a jeden druhého neproňášel a nesočil, neb i v tom p. lajtnant požádán bude, aby se to nařídilo, aby páni officírové a jiní soldati na skrovnosti přestávali.

P. Jakub Večan oznámil, že sám slyšel, co jest manželka jeho o něm mluvila, jakož i o pánech radních a to že on nasobě nenechá.

Dvě osoby voleny, které s p. lajtnantem do Prahy jeti mají a to pan Viktorin Pelhřimovský a Jan Krška, kteří suplikaci J. Mtem panu generalkomisaři a panu podkomotímu mají odevzdati.

Na rozkaz předstoupili Andreas Šůla, Vít Tejnický, Jan Jeřábek a Lukaveckého syn, výběrčí contribuce nájemnické a podružské, a tu upomenuti byli, aby ihned dnešního dne do západu slunce restující contribuci odvedli, a kdo nedal, aby ihned vyupomínali.

Na vyzvání toho oznámil Šůla, že ani 1 kopu mls. nemá a to že chce zde přednésti; Tejnický zase oznámil, že od Rudolfa do půl 5 zl. nemůže dostati a konečně Jeřábek prohlásil, že on nic za sebou nemá, že se mnozí podruzi a nájemníci vystěhovali a ti co zůstali, nic dávati nechtějí, ani z lázni a Lukavecký k tomu dodal, že kdyby i do šatlavy se dostali, že mu nic nechtějí dávati, zvláště Čermák švec, ten pranic necl ce dávati. Šůla oznámil, že Rudolf nechce nic dávati, poněvadž nechtějí bráti peníze, které jsou v patentu. I sneseno, by vězením ztrestán byl.

Na rozkaz mladšímu rychtáři poručeno jest, kdykoli cedulka od p. Jeremiáše Špíry dána bude, ty kteří contribuci nedali, aby ihned do šatlavy bral a je nepouštěl dotud, dokud contribuci neodvedou.

Pan Viktorin Pelhřimovský žádal, aby mu druhá osoba přidána byla a to buď pan Matyáš Mazánek neb pan Václav Bystřský.

Prohlášeno z uvážení: Nebude-li chtíti sám s p. lajtnantem do Prahy jeti, tehdy se mu dají vojáci do jeho domu a vezmou se od toho, kdo s p. lajtnantem pojede. Dále ho páni radní napominají, aby se nepečoval učiniti to, poněvadž bude mítí Jana Kršku k pomoci.

Tu ohlásil se p. Viktorin, že prvotně asi 8 neděl choval soldaty a přece contribuci musel dávat a to že musí se šetríti, zdalíž v Praze hleděti mají p. lajtnanta, čili to vyhledávati mají při Jich Milostech, co se vyřizovati má.

Dne 7. března 1625 přednášel p. primas, že stalo se rozvržení strany servitia, aby soldati spokojeni býti mohli a aby se pomoc činila z předměstí a to těm sousedům, kteří mají po pěti nebo šesti soldatech.

Sneseno, by hned těm, kteří soldatů nemají, contribuce se uložila, neboť p. lajtnant od 4. března dle ordinancí bude chtíti míti a zajisté také že od ní neupustí.

Mince všeliká dle patentu J. M. knížecí aby se sebrala.

Pekaři aby byli napomenuti, že malý chléb pekou, aby se jim chléb pobral aneb aby pecnařům „prais“ puštěn byl.

Na rozkaz povolán p. rychtář a jemu poručeno, by jeho služebník po městě provolal, by peníze brány byly, které jsou v patentu J. M. Kn. vytisknuty a jestliže nebudou-li se bráti, že p. lajtnant „prais“ pustiti chce soldatům.

Pan Jeremiáš podal spis, ve kterém oznamuje, že mu není možné tak mnoho soldatů vychováti a tak buď aby polehčení se jemu stalo anebo aby placení contribuce zbaven byl.

Z uvážení jemu oznámeno, by ve své žádosti se spokojil, neboť ještě žádný počet od sebe neodvedl, ale má býti napomenut, aby peníze příhodně dle patentu J. M. Kn. přijímal a zase komu náležeti bude, vydával, aby na něho naříkáno nebylo, jakž sobě páni stěžují, že nepřihodné peníze jim na útratu vydává; dále aby restanty časně výběrčím vyupomínati poručil, po případě skrze pana rychtáře.

Přednášel dále p. primas, že písař p. ze Žerotína píše, by co obec pánu ze Žerotína dlužna jest, toho jemu zaplatila.

Z uvážení oznámeno: Aby kontribuce od p. Jana Šilhánka a od jiných, kteří contribuci zadrželi, tato se vybrala a nějaká summa pánu ze Žerotína odeslána byla a z ostatku aby sečkání učiniti ráčil a to do dalšího času a to aby požádán byl, anebo aspoň do sv. Jiří jmenovitě, neb i šenkýř vína ještě po počtu pozůstává, tolikéž i Labušková; odtud aby se sebralo, aby pan ze Žerotína spokojen býti mohl.

Pan Jan Příbramský žádal na místě všech sladovníkův, aby starší sladovníčtí, poněvadž oba umřeli, aby od pánův radních jiní nařízení byli.

Z uvážení pánův radních prohlášeno: Dorota Lonková má po 1 zl. každého téhodne Simonovi Večanovi pomoci dávat, aby jí něco uleveno bylo, to aby při Simonovi Večanovi sama vyhledávala, obešlouce ho před právo, jestli tomu tak, že ti jeho vojáci na Salva Quardii do 6 neb 7 neděl bývali. Pan Václ. Bystřský aby, co jest jejího, aby jí nezbraňoval užívati a má-li proti ní co, má — rád a právo — aby ji vinil.

Pan Jan Příbramský aby jejím pomocníkem byl, při tom se zanechává a p. Jeremiáš Špíra za sirotky, aby poručníci regiment

sladovnický k sobě od ní přijali, o volení starších sladovnických mají o to při vstoupení žádati.

Téhož dne na rozkaz panu rychtáři poručeno jest, že pekaři malý chléb pekou, aby jim ten samý sebrán byl.

Pan primas přednášel, aby výběrčí napomenuti byli, aby pod vězením do západu slunce restanty vyupomínali a takové peníze aby p. Jeremiáši Špirovi odvedli.

Dále napomenut Andres Šula, aby poručení panův radních u větší vážnosti měl a co jest mu poručeno, aby vykonával, sice co jej potká, aby za zlé neměl.

Petr Zvonek ohlásil, že řezník zámecký nechce contribuci odvozovati, tolikéž kočí u p. Prebozského, mladý lazebník a jiní. I jest jim výběrčímu poručeno, kdo nechce od sebe odvozovati contribuci, aby dali úřadu poznamenání; a tu ihned rychtáři poručeno, aby ty podruhy a nájemníky do šatlavy bral a puštění nebyli, dokud contribuci neodvedou, kterou dluhují.

Přikročeno po té k vyřízení starých přl a tu plnomocník J. M. C. Jakub Buchal předvedl vězně a to Tomáše Mlynáře a Řehoře Černého a tu vyzváni tito, chtějí-li pokání za tu krádež činiti a že přistojící ze vsi Hradiska, kteří okradeni byli, i s Jakubem Buchalem pánům radním v moc je dávají aby právo s nimi činilo co chce — buď na zápis, neb s pokutou a trestáním toho vězení sprostí.

Sousedé z Hradiska prohlásili, že jim to odpouští, cokoliv jsou jim pobrali a vše další pánům v moc dávají.

Z uvážení prohlášeno: Poněvadž mnohé krádeže při tomto městě se nacházejí a působí, aby něco většího mohlo se vyhledati, útrpné právo na oba dva puštěno bylo; nejprve na toho předního Tomáše Mlynáře Lužnického, potom na Řehoře Černého z Plané. Však poněvadž plnomocník p. hejtmána nic většího na nich se nevyptal a nepřednáší, protož na zápis hrdelní aby puštění byli a šest mil zšíří i zdělí města aby prázdní byli a to z milosti práva takové milosrdenství se jim činí, avšak ještě dvě neděle aby u vězení zůstávali a potom na jistý zápis byli puštění; a kde by koli je někdo mohl dostati, aby ihned je do vězení vzal; a pakli by někdy ti škůdcové někde postiženi a nalezeni byli, na hrdle ztrestání býti mají.

Téhož dne pekařům chléb byl vážen a za 2 krejc. vážil jednu libru.

Dále četla se kopie listu k panu Žerotínovi, kterým požádán, aby do sv. Jiří sčekaní učinil, že musili 2200 zlatých za vína, co soldati přebrali, na sebe vzíti. Po přečtení schváleno a odesláno.

Dne 8. března p. primátor přednášel otevřený patent ze dne včerejšího od Jich Milostí nejvyšších berníkův z Prahy, kterým protestýrujíce se J. M., jestli taková contribuce dle patentu JMC. obilná i peněžitá v pondělí po neděli letare za 2 měsíce Jan. a Febr. odvedena nebude, tehdy praporec pěchoty do kraje vyslán bude a nebude jich žádný prázden, dokud contribuce, co kdo zadržel, od sebe neodvede.

Z uvážení oznámeno, aby se dala výběrčím odpověď, že zde logirující vojáci zůstávají a dále, že dle toho patentu tak vysokou contribucí město naše povinno není.

Dále se přednášelo od p. primasa pro spomožení sousedům, ti, kteří vojáků nemají, by contribuci na týden od sebe odvozovali a to ku pomoci těch, kteří vojáky chovají od doby 4. března.

I sáledáno, že po rozvržení z města i z předměstí všeho summy 86 fl. činí, což upotřebí se k účelu dříve uvedenému.

Dne 12. března přednášel p. primas, že soldati chtějí mítí oves, poněvadž již jich týden uplynul; odkud ale má se vzíti, když dosud contribuce okolní přivezena není; k tomu p. fendrych prohlásil, aby se zatím od obce z rathousu dalo.

Z uvážení oznámeno: Poněvadž se očekává na příjezd p. lajtnanta z Prahy a ježto se dosud nic neví, co se tam dobrého pro obec jedná, bylo by za nejlepší, aby se tam posel vypravil a se přezvědělo, co se dobrého jedná; mezi tím aby se se Židy jednalo, aby obec založili 66 korci ovsa; nebudou-li od sebe to chtítí učiniti, aspoň aby zapůjčili k obci a bude se jim moci z contribuce okolní zase oplatiti. Pakli by i to učiniti nechtěli, tehdy pohrůzka aby se jim učinila, že soldati sami hledati budou a co se jim koliv potom vezme, aby žádnému vinu nedávali, než sami sobě to připsali.

I byli povoláni starší židé do rady, a bylo jim snesení pánů radních oznámeno a to z příčiny, že židé všeliké obilí i ovsy skupují, aby takových 66 korců opatřili.

I oznámili starší židovští na místě jiných, že oni o tom nemohou jistiti, aby se taková summa ovsův mezi nimi mohla najíti; protož aby páni radní vyslali buď starší obecní aneb rychtáře, aby oni vyhledali a najdou-li, že oni proti tomu nejsou. Co se tkne soldatův vybíjení domův, to jest proti zakázání pánův radních, poněvadž se zakázali, že je chtějí zastávati a tu aby se jim měl dáti preis, že by přišli o všechno.

Na vyznání toto páni radní připovídají jim, že budou mítí sobě oplaceno, aby se o to nestarali; po té židé se zakázali, že to chtějí učiniti a z uvážení pánův radních městský a zálabský rychtář zvoleni, aby přihlíželi mezi židy, co by ovsa najíti mohli.

Předstoupil pan Šimon Večan a podal spisem žádost, aby na místě domu dcery jeho jiná pomoc na vojáky jemu přidána byla.

P. Jan Příbramský s Václavem Donátem žádají, by k jejich pořádku dle starobylého způsobu starší zvoleni byli.

Dále Melichar, lazebník, Jakub Israel, Zuzana Bendová, pani Ronovská a j. žádají, by jim uleveno bylo v pomoci na vojáky.

Pánům sladovníkům zvoleni za starší p. Jan Příbramský a Václav Donát s připomenutím, aby zlé tupili a dobré zvelebovali.

Pan Jakub Večan oznamoval, že nebožtík Matěj l. onek byl ukrutný a příliš šaroval sousedy, kteří do pořádku přivtělení býti

chtěli; v tom nově zvolení aby napomenuti byli, aby mírně se sousedy nakládali, aby pořádek nehynul.

Václavovi Donátovi dána povinnost a regiment i s klíčkem jemu odevzdán.

Andreas Šůla s Pavlem Velímským, Pavel Vrchlábský s Pavlem Horinou mají židy přehlédnouti, co mezi nimi ovsá najdou.

I prohlášeno z uvážení pánův: „P. Šimon Večan, když se dopisuje, že dcera jeho žádným sirotkem není, to se může tedy opravit. Nic méněji poněvadž ten dům jest jí od nebožt. tchána a dceři jeho od p. děda odkázán jest, ona, dcera jeho, povinna jest z toho servitia sousedská podstoupiti. Nechce-li on pan Šimon toho domu k pomoci sobě ujíti, bude jinému dán a jemu také jiný, a on musí jinému pomoc dávat i ona zase jinému. Proto páni polehčení mu učiniti chtějí, ale on svému — rozuměli nechce.

Dále prohlášeno, aby Mikuláš Fechtner ve své peci předce zůstával a preclíky pekl, že nyní bude míti lepší odbyt a aby se polepšil, že malé preclíky dává.

Melichar lazebník má zahradu a živnost vede vlastní a pro to při contribuci 20 krejc. se zůstavuje.

Jakub Israhel aby strpení měl do příjezdu pana lajtnanta z Prahy.

Co se tkne p. Zikmunda Naxery, bylo by za nejlepší, aby se jemu psaní učinilo a s panem fendrychem o to rozmluvilo, že on a pan Přeboszský žádné pomoci činiti nechtějí, nýbrž potupně právu vzkazují, což nemůže než J. M. se v známost učiniti a za naučení žádati.

Poněvadž Jiřík Barmon, trubač, list svůj zachovací z města Velvar ku právu položil, k tomu se povoluje, aby rukojmové z rukojemství propuštění byli.

Páni starší přednášeli, aby počet zavřen byl se šenkýřem za vína a s Labuškou, aby se mohl p. ze Žerotína spokojiti.

Servus má k židům sběhnouti, kdy dají odpověď.

Dne 13. března 1625 přednášel p. primas, že z té příčiny obec jest povolána, by snesla se v příčině vojákův, kterak by chování býti měli.

I bylo z uvážení prohlášeno: „Aby obec povolána byla a jí to předneseno, k čemu přistoupiti chce, poněvadž J. M. z Waldstejna v pondělí do měst Pražských přijeti míní, a tu že p. lajtnant nemohl nic vyřídit, než relace od sousedův vyslaných očekávati se bude, zdaliž půl kompanie odsud vyzdvižena bude nebo celá zde zůstávati má, poněvadž kontribuce „okolní“, jak obilní, tak peněžité, před rukama jest; pak, chce-li obec za ta servitia 138 zl. dáti a teplou světnici a marštal a to příkladem Čáslavských, aby jim dána byla. Vartu hned p. lajtnant že osaditi chce a regiment dobrý držeti, jak na to náleží; rejтары své pro kontribuci posílají, aby ji sám svozovala a p. lajtnant ještě dnes očekávati bude odpovědi.“

Po vstoupení obce přednášel p. primas poděkování obci, a aby té obci spomoženo býti mohlo, že pana lajtnanta přivítavše z měst pražských, oznámil, že byla dobrá naděje dne sobotního a nedělního; však v pondělí se všechno jinak změnilo.

Nic méněji ještě tam někteří, jak spoluradní, tak z obce zůstali v Praze na relaci jistou, a od těch aby zpráva se očekávala.

Mezi tím od pana lajtnanta (lantenambta) oznámeno jest, chce-li obec k tomu přivoliti za všechna servitia 138 zl., aby každého týdne zakládali anebo servitia podniknouti. Neb jestli takovou peněžitou z města contribuci sousedi ničímž jiným povinnovati nebudou pomoci jeden druhému, než takovou contribuci aby na rathouse skládali. Však ta contribuce, kteráž uložena byla na sousedy, toliko jeden druhému za ten týden vypravil a víc nic povinnovati nebude, neb nyní bude již jiná contribuce dle snesení pánův radních na soldáty uložena. (Pokračování.)

Svatý Tomáš Aquinas a M. Jan Viklif o řeholích.

Napsal Dr. ANT. LENZ, probošt královské kapitoly Vyšehradské.

(Dokončení.)

§ 20. Viklif zamítá platnost slibů řeholních.

Jakož viděti lze z četných citátů ze spisů M. Jana Viklifa, zamítal sliby řeholní naprosto, a to všechno na základě svých bludů.

Tvrdí zajisté, že není žádného skutečného rozdílu mezi přikázáními Božími a mezi evangelickými radami, že řehole se vedraly do církve jako vlci střechou a nikoli dveřmi, kterými jest Kristus Pán, který prý neustanovil jich, ale o nich pouze prorokoval, proti nim prý jako proti farizeům osmkrát svoje běda opakoval. Všickni prý ti, kdo vstupují do kláštera, volí si jiný zákon, nežli jest zákon Boží, a jiného patrona, nežli je Kristus Pán, oni tedy opouštějí Krista, stávají se zrádci jeho, kacíři a nevěrci, ba dokonce modloslužebníky. Řehole všechny i církev římská jsou původu ďábelského, mniši však žebraví mají původ v satanášovi čili v Belzebubovi. Bez milosti Boží vstoupí mnich prý do kláštera, ba s hříchem smrtelným, anť se stává zrádcem Kristovým a odpadlíkem od víry a vězí v tomto hrozném hříchu, dokavad trvá v klášteře. Tou příčinou prý buchnou všichni mniši, kteří setrvají v klášteře až do konce, do horoucího pekla a tam prý se také dostanou všichni katolíci, jestliže setrvají v sektě papežově, t. j. v katolické církvi. Poněvadž nedává Bůh klášterníkům žádné milosti, jsou prý za živa pekelníci a vtělení ďáblové.

To jsou články víry pobožného prý, pokorného a lidumilného Viklifa (podle protestantských historiků, jichž naši velikáni následují) a na základě těchto článků zamítá on všechny sekty bez rozdílu a proto horlí proti slibům řeholním, jako by se řeholníci sliby svými zavazoval šerednému ďáblu a pekelnému satanáši.

Tou příčinou Viklíf na místech mohýeh zve mnichy, aby ze svých řeholí buď s dovolením papežovým anebo bez něho vystoupili z klášterův a radí, aby tak učinili dobrovolně. Avšak sám doznává, že je naděje marna, že by řeholníci zrušili své sliby klášterní a vystoupili z řehole, neboť prý mají za to, že není volno podle zákona Božího z řehole vystoupiti.¹⁷⁷⁾

Marné prý jsou všechny rady k tomuto skutku záslužnému, jsou prý náslahami ďábelskými opleteni.¹⁷⁸⁾

A tak nezbyvá podle moudrosti Viklifovy, leč jen vyhubiti sekty tyto násilně.

§ 21. Viklíf učí, že mají býti sekty o své zboží oloupeny.

Důvody na oloupení sekt o jejich zboží udává Viklíf velmi mnohé. Především prý se sekty a zejména mniši žebraví dopouštějí ptemnoha zločinů. Jejich zločin jest, že lid klamou svým učením o velebné svátosti a tak svému mistru ďáblovi obročně posilají mnoho duší do pekla. Oni prý lhrou, že prý pojdají tělo Páně celé podle přirozenosti jeho v takové velikosti, jakou prý má v nebi, aniž prý dí, že je tělo Kristovo v přirozenosti své všechno v každé části případku (způsoby).¹⁷⁹⁾

Jejich zločin prý jest dále, že zavrhlí bratří jeho učení, že zůstává po konsekraci na oltáři chléb, a to na koncilu „terrae motus“ v Londýně r. 1382.¹⁸⁰⁾

Tím prý sekta bratří prohlásila Krista Pána za kacíře. Tím prý bratří odsoudili také přední doktory, jež církev více jak od 1000 let schválila.

Jejich zločin další jest, že na témž sněmě prohlásili za blud učení Viklifovo, že mohou velmožové uchvátiti podle vůle své zboží církevní, když by byl držitel ve hříchu, a že může i lid kárati hříšné velmože.¹⁸¹⁾ Kéž by prý se velmožové vzchopili a tak působili, jak prý tímto žádá Viklíf, avšak nyní prý jsou oni ještě ke straně bratří, poněvadž prý jsou s nimi podle žen svých spřibuznění, avšak oni prý poznají šálby diabolorum istorum.

Bratří prý se dopustili dalšího zločinu, poněvadž prý na sněmě londýnském roku 1382 také Krista Pána vyhlásili za kacíře proto, že zavrhlí větu, že kněží nemají míti světského panování.

¹⁷⁷⁾ Putant suum ordinem non esse propter mandatum Dei deserendum. (De fundatione sectarum. Cap. 10.)

¹⁷⁸⁾ Nec sunt suadibiles, ut deserant ordines istos vanos, sed in laqueo isto diaboli irretiti. (Tamtéž.)

¹⁷⁹⁾ Fingunt enim quod corpus Christi integrum quotidie in natura sua devorant et sub tanta quantitate, quanta est in coelo, inglutunt in ore suo, quia ut inquiunt, corpus Christi est in natura sua integrum ad quamlibet accidentis particulam, quam sic sacrant. (Trial. IV. 34.)

¹⁸⁰⁾ Definierunt hi Fratres . . . quod nulla substantia panis materialis vel vini manet post consecrationem in sacramento altaris; oppositum inquiunt est haeresis manifesta, sicut est haeresis, quod accidentia non maneant sine subjecto post consecrationem in eodem sacramento. (Trialog. IV. 26.)

¹⁸¹⁾ (Esse periculosum errorem), dicere, quod domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona ab Ecclesia delinquente, et quod populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corrigere. (Trial. IV. 37.)

Bratři prý jsou také břemenem lidu pro své množství a jako tolik lupičů, kolik jich je. Kdyby prý jich bylo v Anglii 4000 a každý měl ročně 100 solidů, činilo by to 60.000 marek a k tomu prý což napáchají lži! A kdoby prý vypočítal, kolik věcí po domech na sebe strhnou? Ti lenoši prý svůj zákon více cení, nežli zákon Kristův, netrestají chybujících členů svých, lehkovážně rozhřešují a tak mnohé uvrhují do pekla.¹⁸²⁾

Těch a jiných ještě zločinů se dopouštějí bratři a ty by byly podle zásad Viklifových dostatečné, aby byly sekty o zboží, jež drží, oloupeny nadobro.

Avšak Viklif jde dál a tvrdí, že již zákon Boží starý i nový víže k evangelické chudobě.¹⁸³⁾ Kristus Pán sám o sobě vyznává: „Lišky mají doupata svá a ptáci mají hnízda svá, ale Syn člověka nemá, kde by hlavy položil.“¹⁸⁴⁾ Není prý tedy podle zákona Božího dovoleno, aby duchovenstvo mělo občanské panování nebo zboží pozemské. A tento zákon měl prý pro všechny čas platnost.¹⁸⁵⁾ A jelikož prý se kněžstvo nechce vzdáti držav svých, jest prý zjevně kacířské, poněvadž svým odporem tvrdošíjně vzdoruje zákonu Božímu.¹⁸⁶⁾

Poněvadž však jsou podle evangelia Viklifova všechny sekty zavázány k evangelické chudobě, a to netoliko mniši, augustiniáni a bratři žebraví, ale také sekta císařská, papež a jeho duchovenstvo, tvrdí, jako pravý demagog, že lid anglický není povinen desátky dávat duchovenstvu.¹⁸⁷⁾

Vymáhati je censurami jest prý proti zákonu Božímu, any prý jsou ony pouhé almužny. Bylo by také proti všemu rozumu dávat mnišům almužny. Všecko prý, čímž chtějí sebe vyvýšiti, jest vylháno, zejména starobylost jejich, je nešlechtí také konfirmace papežova, neboť je on Antikrist, ba je-li z počtu předzvěděných, je vtělený ďábel a mimo to, anť je rozkol dvou papežů, co jeden papež vystavěl, to druhý boří. A poněvadž jsou oba hřešitelní, zákona Božího a vůle jeho neznalí, znamená papežovo „confirmavit“ tolik, jako: „Antichristus et diabolus ita asserit“, t. j. „Antikrist nebo ďábel takto tvrdí.“¹⁸⁸⁾

Z toho ze všeho soudí M. Jan Viklif, že sekty nesmějí podržeti zboží pozemského, svých praebend a far a proto mají býti o ně připraveny. Dobře prý by bylo, aby ti, kdož mají obročí, dobrovolně se jich zřekli — neučiní-li tak, ať se jim odeberou i násilně.

Viklif je tak dobrotiv a navrhuje způsob, jak by duchovenstvo vůbec mohlo býti o své obročí oloupeno, aby se navrátilo těm, jimžto po právu náleží, t. j. králům a velmožům, na něžto prý sluší, aby oplývali bohatstvím.

¹⁸²⁾ Trial. IV. 35.

¹⁸³⁾ Deut. 18, 1. 2. Ezech. 44, 28.

¹⁸⁴⁾ Mat. 8, 20.

¹⁸⁵⁾ Dial. cap. 8.

¹⁸⁶⁾ Viz spis můj Soustava učení M. Jana Viklifa, Pag. 122 seq.

¹⁸⁷⁾ De Purg. sectae Christi. Cap. 9.

¹⁸⁸⁾ De quatuor sectis novellis. Cap. 3.

Ať prý král anglický ustanoví v každé farnosti hodného kněze (nepochybně vikliffického kněze potulného), aby sídlil ve farnosti a působil podle patronátu a podle regule Páně. Jestliže by však tak nečinil, budiž odstraněn.¹⁸⁹⁾

Namítá prý se, že by tou cestou mohly zabráněny býti i statky laické, když by velmožové žili proti vůli Boží. Námitka jest ovšem zcela odůvodněna, ale Viklif nemá, aby jako evangelicus doctor na ni odpověděl. Tvrdí však beze všeho, že je dotace církvi na újmu a proto prý má zhynouti toto rouhavé panování. Uloupení však statků církevních nebude prý na škodu pánům světským; neboť tou měrou se vrátí panování, kam náleží a proto prý jsou velmožové raněni slepotou, že jich nezaberou, anoť prý zboží v rukou mrtvé ruky jest proti zákonu Božímu; a tak prý bude vyrváno z rukou ďáblových a mimo to mohly by se z těch zabráných statků vystavěti pevnosti, aby byla tou měrou zem jista před nepřáteli a mohla se obíratí věcmi ekonomickými.¹⁹⁰⁾

Jiný způsob uchvácení obročí duchovenských by byl podle Viklifa tento: Když zemře praelat, padne jeho dotace do rukou králových. Král však nevydá temporalie, až by se posadil a až by mohlo býti zboží bez nebezpečení vydáno. To jest král konfiskuje zboží duchovenské s tím úmyslem, že se již nedostane mrtvé ruce. Tou cestou mohou prý za nedlouho všechny statky duchovenské přejíti do ruky živé.

Za druhé mohl by prý král rozkázati čtyřem sektám, aby daly písemně účet z víry, zdali totiž správně věří o velebné svátosti.

A není prý žádné pochybnosti, že budou v tom všechny sekty vadné i s papežem, neboť budou odpírati starobylé orthodoxní víře a že nikdy nedokáží z Písma, že mínění jejich je pravdivé a v tomto bludu prý setrvají neústupně. A proto ať se na ně uvalí tresty zasloužené, konfiskace jejich obročí.¹⁹¹⁾

Těší se tedy Viklif, že duchovenstvo všecko, ať světské, ať řeholní, vyzná beze všeho odvěkou víru svoji, že jest Kristus po konsekraci na oltáři přítomen v pravdě skutečně a podstatně ve způsobách chleba a vína předpodstatněním, že tedy jsou na oltáři případkové chleba a vína bez sourodého sobě podmětu (*accidentia sine subjecto*) a tím že bude všem patrné, že se dopouštějí zločinu kacířství a pak že bude tou cestou ospravedlněna konfiskace zboží mrtvé ruky.

¹⁸⁹⁾ De quatuor sectis novellis. Cap. 9.

¹⁹⁰⁾ Tamtéž. Kap. 10.

¹⁹¹⁾ Secundum medium foret istud, quod rex omnibus sectis quatuor mandaret, sub universali edicto, quod scribant ad instructionem regni sui fidem orthodoxam de quidditate hostiae consecratae, exfundent se ex lege Domini in sufficientia dicti sui. Et non dubium, quin omnes hae sectae quatuor etiam usque ad papam in isto deficerent, quia negando, quid sit corpus Christi vel panis contradicerent antiquae fidei orthodoxae, et concedendo, quod sit accidens sine subjecto, non dubium, quod omnes hae sectae quatuor verbum, quod balbutirent, non fundabunt, et Deus ex gratia permisit, quod tam diu in ista haeresi perdurabunt, ut convicti ex ista infidelitate contra fidem antiquam sanctam in populo, in dominio, in quo praevaricati unt, taliter puniantur. (Tamtéž.)

Viklíř také ani za mák nepochybuje, že zůstane katolické duchovenstvo ve své víře stálé a tím dává proti své vůli na jevo, že bylo toto od něho zhaněné a potupené kněžstvo vší cti a chvály hodno, že tupil proti všemu řádu a proti vší spravedlnosti, on sám však že byl bídný a všeho oporzení hodný udavač stavu, jehož byl členem. Proti své vůli dal zde M. Jan Viklíř také na jevo svoji zlobu, lhavost a úžasnou pýchu a nevědomost. Pýchu dává na jevo, poněvadž se domnívá, že on, bývalý professor na universitě oxfordské, lépe a dokonaleji zná víru katolickou o velebné svátosti, nežli katolická církev všechna; jeví lhavost, neboť on falšoval vyznání víry Berangarovo a tvrdil, že víra v předpodstatněni teprv na sněmě lateranském IV. za času papeže Innocence IV. byla ustavena, kdežto ji nalézáme ve spisech svatých doktorů, ba i ve spisech otcův apoštolských.

Perfidní udavač Viklíř se těší, že se zboží mrtvé ruky zabere, aniž prý nebudou moci duchovní tuto katastrofu od sebe odvrátiti při domněnkách papežových a dekretálcích.

Ač by tento prostředek ke konfiskaci zboží církevního byl dostatečný, udává Viklíř prostředek ještě třetí, aby totiž královský referent v parlamentě ohlásil, že, jak víra učí, má se více poslouchati Boha, nežli lidí. Zároveň má prý býti král zpraven, že dotace církevní jest proti zákonu Božimu učiněna a nedovolena, leč by bylo k tomu dáno svolení zvláštní, a že chce král pro záchranu své duše tolik zboží duchovního zabrat, kolik by se líbilo jemu.¹⁹²⁾

Kdo by však z poddaných odporoval, tenť prý nebude v ochraně králově.

Těmito cestami doufá Viklíř, že duchovenstvo najednou o všechna obročí připraví a ožebračí a je navrátí — evangelické chudobě.

Viklíř se ovšem zmýlil ve své naději, neboť nebylo v Anglii tou dobou tolik nesvědomitých lupičů, jako v XV., XVI., XVIII. a XIX. století. Veřejné svědomí, abych mluvil podle způsobu liberálů, nebylo dosti připraveno čili vlastně zraněno, zkaženo a zpuštěno. Prikázání Boží VII. bylo ještě u velikých pánů v platnosti, lživou osvětou bylo dovoleno loupiti. Nemesis za všechno toto lupičství se dostavuje děsnou otázkou sociální.

§ 22. Závěrek.

Srovnáme-li boje nepřátel řeholí za dnů sv. Tomáše s půtkami Viklířovými, poznáme velice snadno, že zlovůle proti nim rozmohla se až k slepé démonické nenávisti za dnů Mistra Jana Viklířa.

¹⁹²⁾ Tertium medium stat in isto: quod in parlamento publico referendarius discretus regis dicat, quod de fide oportet, obedire magis Deo quam homini. Sed notificatum est regi, istam dotationem esse contra legem Domini, nec esse licitam, nisi ad hoc sit praehabita licentia specialis. Rex vult propter periculum animae suae confiscare de istis temporalibus, quantum placet, quousque veritas istius materiae sit edocta. (Tamtéž.)

Za dnů sv. Tomáše Aquinského vyšla zloba proti řeholím zvláště žebravým z university pařížské a úhlavní pohnutka k nim byla žárlivost, že mistři řeholní většinou svým vynikají nad mistry z laiků. Proto usilovali za příčinami bezdůvodnými vyhostiti je z universit, žárlili na jejich studie, nechtěli, aby nabývali stupňův akademických, snažili se k důkazu, že nemá býti v jednom klášteře více mistrů leč toliko jeden, chtěli, aby bylo mnichům zakázáno zpovídati nebo kázati, hlásali, že není dovoleno všeho majetku se vzdáti a sebe slibem zavázati k evangelické chudobě, tupili je, že se toulají po domech, podezřívali dobré úmysly jejich při konání dobrých skutků, vynášeli vady jejich a zveličovali je, přenášeli nepravosti jednotlivců na všechnu řeholi, spílali jim, že jsou zlodějové a lotři a že jsou poslové a předchůdci Antikristovi a tupili i zázraky od řeholníků činěné.

Avšak ač jest hněv tehdejších pánů mistrů naproti řeholím veliký, převyšuje Viklif přihany jejich do nesmírna, neboť jeho děsné filipiky mají svůj základ v hrozných bludech o církvi a o celém ústrojí jejím. Odtud se mu také jevila všechna církev katolická jako ústav ďáblův k povalení říše Kristovy a všechny řehole, všechen episkopát i sbor kardinálský jako náhončí Antikristovi a pomahači v satanském díle boření a ničení říše Kristovy, jakož nás poučuje spis Viklifův nejeden.

A tyto všechny zlosti Viklifovy netoliko proti benediktinům, augustiniánům a proti mnichům žebravým, alebrž i proti katolické církvi a proti svatovládě Bohem zřízené byly přeneseny a vrženy nešťastným M. Janem Husem do Čech. Hus v těchto bludech shledával světlo, které mu oči otevřelo, a přehléd, že M. Jan Viklif nebyl člověk svatého života, že byl pyšný nade všecko pomýšlení, že jsa pohřížen v nerozumných a podvratných bludech, chtěl lépe rozuměti víře, kterou katol. církev od časův apoštolských zachovala beze vsí úhony, ač nerozuměl ani víře Páně, ani dějinám církve.

Hus nepostřehl, že Viklif v církvi shledával jenom hnus a hnůj, ale přehléd, drahé kameny; Hus nepostřehl, že Viklif neuměl rezeznati božský element v církvi, který nemá a nebude mítí žádné opravy zapotřebí, že nebe a země pominou, ale slova Páně že nepominou, že neuměl rezeznati element lidský, který byl a bude vždy opravy schopen a potřeben, jako každý člověk, proto shledával v církvi všade ohavnost spuštění. Hus jsa démonickým světlem Viklifovým ozářen, viděl v církvi samou zkaženost a porušenost, ač proti vsí historické pravdě, a věřil s Viklifem, že nastává brzký konec světa. Ti, kdož tvrdí, že se Hus proti článkům víry neprovinil, měli by nepravdu tuto, kterou národ český poškodili, odvolati. Odvolají? Snad ani na smrtelné posteli.

M. Jan Hus, jsa pln uctivosti k Viklifovi a k jeho démonickému světlu, řídil se Viklifem ve všem, t. j. v celé domnělé nápravě církve (a nikoli v církvi, jak se pravilo ve hlavě a v údech), beze všeho rozmyslu vrhal jedovatiny Viklifovy v náš národ, naplnil jej hněvem k duchovenstvu a k církvi katolické a domnívaje

se, že napravuje, bořil vlastně základy katol. víry, rozešťval národ a připravil hroznou občanskou a náboženskou válku.

Výstřední žáci jeho táborové vykonávali program Viklifův a Husův nesčíslnými vraždami kněží a zvláště řeholníků.

Že se tento program Viklifův a Husův i nyní v tak zvaném věku snášlivém v nesčíslných listech denních, v časopisech a na veřejných schůzích proti duchovenstvu podezříváním, zlehčováním, tupením a haněním vykonává démonickou zlobou, míním, že není třeba dokazovati. *Facta loquuntur.*

Bude-li některý z kulturních historiků XX. století o nás duchovních psáti na základě těchto prolhaných hanopisů, budeme vypadati jako Job na smetišti plný vředů a nebude na nás místa zdravého.

Z toho však, což bylo řečeno, vychází na jevo, že pravdu pověděl starý Tertullian, an řekl: „*Semper Christus inter duos latrones crucifigitur.*“ Lotrové, kteří Krista Pána uvnitř křižují, jsou falešní bratři, falešní kněží, neteční a vlažní laikové a zevnitř křižují Pána Ježíše pohané, kacíři, nevěrci a vůbec všichni, kdož pronásledují sv. víru katolickou. Byl Spasitel náš od těchto lotrů křižován za dnů apoštolských, byl křižován hrozným pronásledováním až do Konstantina, byl křižován četnými kacíři ve všech stoletích, nejvíce však prostřednictvím odpadlých kněží Viklifa, Jana Husa, Martina Luthera a jiných kněží zrádných. Byl křižován od deistův a je křižován od atheistův, od zednářův a zvláště od zlomyslných liberalistických židův. A dnes? Kdo by neviděl, že jde síla lotrův, mezi nimiž se Kristus na kříži přibíjí, do nemírna?

A kdo odnese následky tohoto křižování? Právě ten lid, jemuž tito lotrové lahodí!

Seznam pramenů, na jejichž základě byl spis tento sepsán.

I. Spis sv. Tomáše Aquinského: *Contra impugnantes Dei cultum et religionem*. Editio Romana opusculum 19.

II. Spisy Viklifovy polemické: A) proti mnichům:

1. *De fundatione sectarum*, kterýž byl sepsán as v letě 1381.

2. *De ordinatione Fratrum*. Spis byl napsán v červnu r. 1382, když povstalo pronásledování toulavých kazatelů, snad teprv r. 1383.

3. *De nova praevaricatione mandatorum*. Příležitost k sepsání tohoto spisu dal zákaz hlásati evangelium v národní řeči, t. j. hlásati evangelium podle překladu Viklifova. Avšak překlad ten jest plný vad, viklificky přibarvený, jednak proto, že Viklif neměl přípravných vědomostí linguistických a pak, že uměl velmi dobře s Písmem zápolit ku své straně. Jestliže zakázal tedy episkopát anglický kázati podle falešného překladu Písma Viklifem uspořádaného, vykonal svou svatou povinnost. Tento zákaz musel arci hrdého Viklifa nemálo podrážditi. Odtud jeho děsné

láteření, jakoby byli biskupové vůbec zakázali zákon Boží, což je patrnou lží. Biskupové následovali pouze příkladu církve, kteráž dvě stě let před Viklifem zapověděla čísti Písmo lstivě od valdenkých přeložené. Naproti tomuto zákazu zle láteří Viklif, jakoby biskupové zakazovali vůbec hlásati slovo Boží v řeči národní, což jest patrně vylháno. Viklif při té příležitosti jmenuje biskupy líbezným jménem satrapů a farizeů, s kterýmžto jménem se i u Husa setkáváme. Satrapové tito proto tak činí, poněvadž prý se bojí, že by se lid dověděl, že nežijí podle vůle Boží.¹⁹³⁾ Takovým způsobem podezřívá duchovenstvo české také Hus. Poněvadž však zmíněný překlad Písma byl, jak Lechler tvrdí, teprv v červnu 1382 ukončen, byl asi spis „De nova praevaricatione mandatorum“ teprv po červnu 1382 sepsán.

4. De tripplici vinculo amoris. V kapitole IV. toho spisu se děje zmínka o královně Anně a o Písmu v řeči české, německé a anglické. Avšak Anna, princezna česká, přišla do Anglie na konci roku 1381 a v lednu roku 1382 byla oddána s Richardem II., králem anglickým. V kapitole VII. však jest alluze na válku ve Flandersku od května až do října roku 1383. Tudíž lze tvrditi, že dotčený spis byl sestaven koncem r. 1383.

5. De septem donis Spiritus sancti. Spis tento byl napsán po spise „De fundatione sectarum“ a tudíž as koncem r. 1383 anebo začátkem r. 1384.

6. De quatuor sectis novellis. Spis tento byl psán, když trval ještě boj ve Flandersku, tudíž as v červnu neb červenci r. 1383. Boj stran Eucharistie započal od Viklifa r. 1381.

7. Purgatorium sectae Christi. Sepsání spisu tohoto se stalo as r. 1383.

8. De novis ordinibus. Spis tento byl uveřejněn po domnělém spiknutí proti životu Lankastrovu. Toto domnělé spiknutí se stalo r. 1377, byl tedy spis dokončen po roce 1377; ale podle tvrdého slohu lze souditi, že sepsání jeho stalo se po roce 1382.

9. De oratione et Ecclesiae purgatione. Z furibundní filipiky této jde na jevo, že spis ten vyšel, když Viklif již všecko spojení s církví přetřhl, tedy již po roce 1382, snad že až koncem roku 1383, když z Říma prchl Urban VI., jejž jmenuje refugam.

10. De diabolo et membris ejus. Spis tento proti mnichům žebravým nade všecko pomyšlení vášnivý byl sepsán po roce 1382.

11. De detectione perfidiarum Antichristi. Zde podezřívá Viklif žebravé mnichy z podvodu, aniž prý doma jinak mluví o hostii a jinak k lidu. Doma prý dí, že co vidíme na oltáři, jest accidens sine subjecto, lidu však káží, že jest to tělo Boží. Spis byl napsán snad až r. 1384.

12. De solutione satanae. Čas sepsání jest v měsíci říjnu r. 1383.

13. De mendaciis Fratrum. Zde tvrdí Viklif, že ke kázání slova Božího není potřebí posílání a směřuje k zátatě svých

¹⁹³⁾ Tamtéž. Kap. 4.

článků na sněmě londýnském roku 1382. Byl as téhož roku napsán.

14. *Descriptio Fratris*. Viklíř popisuje žebravého mnicha takto: *Pseudofrater degens in sæculo est diabolus incarnatus... desponsatus ad seminandas discordias in militante Ecclesia ex summa cautela sathanæ machinatus*. Jinde dává Viklíř tento výměr o mnichu žebravém: „Bratr jest mrtvola ďáblem mezi lidem lomcovaná.“

15. *De demonio meridiano*. Spis byl sestaven r. 1382.

16. *De duobus generibus haereticorum*. Čas sepsání nelze tak snadno zjistiti.

17. *De religionibus vanis monachorum*. Čas, kdy byl napsán, nelze určitě udati. V něm dává Viklíř mnichům jméno modloslužebníků.

18. *De perfectione statuum*. Spis byl uveřejněn, když biskupové angličtí konečně začali brániti rejďům toulavých kazatelův a když již vydány byly bully ke křížové výpravě dne 10. dubna 1383, tedy brzy po dubnu téhož roku.

19. *De religione privata I*. Čas sepsání je nejistý.

20. *De religione privata II*. Spis ten byl dokončen posledním rokem života Viklířova.

B) Polemické spisy Viklířovy proti papežům:

1. *De citationibus frivolis*. Spis byl sepsán roku 1383, neboť je v něm zmínka o útěku Urbana VI. z Říma, který se udál právě toho roku.

2. *De dissensione paparum*. Bulla papeže Urbana VI. došla biskupa Spensera v říjnu r. 1382, který ji oznámil v parlamentě a podle toho byl spis ten psán koncem r. 1382.

3. *Cruciata*. Čas sepsání jest doba, kdy zuřila válka ve Flandersku, tedy v létě r. 1383.

4. *De Christo et ejus adversario Antichristo*. I spis tento byl složen, když zuřila válka ve Flandersku. Viklíř činí totiž zmínku o křížové výpravě do Flanderska uprostřed května r. 1383. Biskup Spenser musel se však do Anglie vrátiti okolo svátku sv. Michala. Byl tedy spis napsán koncem r. 1383 anebo začátkem r. 1384.

5. *De contrarietate duorum dominorum*. O čase sepsání tohoto traktátu nelze nic určitého říci.

6. *Impekace Viklířovy*. A) *Quatuor imprecationes*. Viklíř chce totiž, a) aby bylo duchovenstvo anglické řízeno dle řádu Kristem stanoveného, jinak by prý nebylo duchovenstvo toto Kristovo, ale synagoga satanášova (*Synagoga sathanæ*). b) Aby klerus neposlušal ani papežů, leč by jejich rozkaz souhlasil se zákonem Páně. c) Aby klerus anglický neměl žádného panování ani zboží, ani soukromého ani do spolku. d) Aby nebyli mniši žebraví pokládáni za občany Anglie, dokavad by nedali zadostučinění za své hříchy proti Anglii.

B) *De officio pastoralis*. Tuto pastorálku napsal Viklíř as pro své toulavé, ale neumělé kazatele. Byla sestavena mezi

rokem 1366—1378 a jest důkazem, že Viklif nepoměrně dříve svou reformu — vlastně deformu — započal, než jak se obyčejně udává.

C) Trialog, který přeložil M. Jan Hus k potěšení Čechů, jest jeden z nejfanatičtějších spisů proti církvi a proti řeholím. Byl napsán as r. 1384.

Na Vyšehradě v prosinci 1900.

Dějiny kolejí jesuitských v Čechách a na Moravě od r. 1654 až do jich zrušení.

Napsal Dr. ANT. PODLAHA.

(Pokračování.)

V Jištěrpech (Giessdorf) na panství Liběšickém byla r. 1717 chatrná již residence přestavěna; roku následujícího přestavba byla dokončena a na střechu dána vížka s hodinami a zvonem.

R. 1717 darován kostelu sv. Klementa krucifix z čistého jantaru, jenž kdysi byl dán v zástavu za 1000 rýnských.

R. 1719 ve všech kostelích české provincie Tovaryšstva zavedena byla pobožnost posledního dne v roce na poděkování Bohu za obdržená dobrodiní. Ráno sloužena byla zpívaná mše svatá, odpoledne konány nešpory, litanie, exhorta, chvalozpěv Ambrosianský a slavné požehnání. Pobožnost tato velice se líbila.⁸⁴⁾

V letech 1719—1721 dokončeny čtyři nové boční oltáře v kostele sv. Klementa; z nich jeden zasvěcený Očišťování Panny Marie pořízen byl německou kongregací, jejíž oratoří byl kostel Klementinský, nákladem 1000 imperiálů; druhý zasvěcen sv. Anně, protože již ve starém kostele býval oltář světici té zasvěcený; třetí zasvěcen sv. Josefu, čtvrtý sv. Herakliu muč. Tři posléze jmenované oltáře stály každý 600 rýnských. A takž měl kostel sv. Klementa sedm velice pěkných oltářů.

Zvonek ve vížce kostela sv. Klementa umístěný býval v kostele sv. Pankráce před Vyšehradem; o něm byla pověst, že sám od sebe zazněl, kdykoliv Praze hrozilo nějaké nebezpečí. Zvonkem tím zvonělo se za bouře a zvuk jeho okolním měšťanům byl milou útěchou, když jej slyšeli uprostřed burácení hromu.⁸⁵⁾

R. 1719 Kryštof Niclas, farář v Marckenthalu, daroval semináři sv. Václava kapitál 1300 rýn., aby z výnosu vydržován byl jeden chovanec.

⁸⁴⁾ „Eadem devotio Vetero-Pragae plurimum depraedicata fuit, quorum aliqui dicebant: quod noviter institutae devotiones quidem vel parum vel prorsus non gratae accidunt, haec tamen sit in aestimatione, futura deinceps in desiderio.“ Miller 1346.

⁸⁵⁾ „A tempore, quo Clementina est facta, sonus campanae hujus ingruente tempestate nemini auditur gratior, quam vicinis civibus; nam quantumcunque coelum tonet ac fulminet, modo campanam hanc audiant, ceu extra omne periculum positi sonitum eius uti cum gaudio excipiunt, ita fragorem Jovis tonantis ac fulminantis non formidant“.

O duchovní správě v Liběšicích r. 1721 podává obraz tento statistický výkaz: ke stolu Páně přistoupilo 24.000 lidí, kázání bylo 96, katechesí 29, křtů 42; svátost posledního pomazání udělena v 94 případech. Mimo to dnem i nocí po celém okolí kněží Tovaryšstva ochotně přisluhovali nemocným a to nejen duchovní útechou, nýbrž často i léky tělesnými.

Residence Dobronická vykazuje v témže roce: kázání doma i jinde 78, katechesí 18, komunikantů 3817, zaopatření nemocných 52.

V residenci Tuchoměřické bydleli zpravidla tři členové Tovaryšstva: superior, dále kněz, jenž přisluhoval svátostmi okolnímu obyvatelstvu (i těm, kdož nebyli koleji poddáni), vyučoval děti sv. náboženství a konal kázání; posléze frater, jenž obstarával dohled k hospodářství na statcích. Oba zmínění kněží r. 1721 měli 3500 komunikantů, 78 kázání, katechesí slavnějších 14.

R. 1721 dokonána byla v kostele sv. Klementa nová kazatelna zlatem se stkvoucí, dole starý a nový Zákon, nahore sv. Františka Xav. pohanům kázajícího dovedným dlátem představující; na kazatelnu tu jeden člen Tovaryšstva přispěl 1000 rýn.

Na oslavu prohlášení Jana Nep. za blahoslaveného Tovaryšstvo uspořádalo veliký průvod všech svých pražských družin a škol ke hrobu blahoslavencově v 8. neděli po sv. Duchu dne 27. července 1721. V processí neseno jedenácte nosítek, na nichž znázorněny byly výjevy ze života blahoslavencova.

R. 1721 budova školní s posluchárnou akademickou v Klementině tou měrou byla dokonána a chodbou s kolejí spojena, že třídy vyšší všechny v ní měly již své přednášky. Jen věž určená k astronomickým pozorováním, umístěná mezi kolejí a školami, nebyla dosud omítnuta.⁸⁰⁾

R. 1722 Barbora Rainigerová darovala kostelu sv. Salvátora 1000 rýnských.

Na ornát pro týž kostel vynaloženo 1400 rýnských, k čemuž Adam Nigrin přispěl více než 400, pro roucho k primici syna svého, jenž byl členem Tovaryšstva. Opatřeno bylo nad to konopeum z červeného damašku 480 loket k ozdobě hlavního oltáře; vynaloženo bylo na ně 1275 rýn.

Mimo čtyři kostely veřejné při budově kolleje Klementinské byly v koleji samé ještě dvě kaple soukromé neboli domácí: sv. Matě Magdaleny při nemocnici a sv. Kříže určená pro modlitbu litaní ke všem svatým a pro obnovování slibů.

R. 1722 dne 19. dubna uveden byl v úřad starosty české družiny mariánské Josef František hrabě z Vrbna a Bruntálu, nejvyšší sudí král. českého. Při slavnosti za tou příčinou uspořádané provozována byla divadelní hra jazykem českým, představující královnu Esther od Assvera na trůn povýšenou, jakožto před-

⁸⁰⁾ „Aedificium scholarum cum auditorio academico intra insulam Clementini collegii eousque perfectum et per ambitum novum collegio conjunctum est, ut classes altiores omnes intra illud suas lectiones jam excipiant, et nostri per dictum ambulacrum easdem accedant. Sola turris, astronomicis observationibus servitura, inter collegium et scholas collocata incrustatione et parerga adhuc expectat.“

obraz P. Marie na nebesa vzaté; na konci bylo představeno snoubení se růží marianských s liliemi Josefovými; byla to narážka na růže a lilie, jež řečený hrabě měl ve znaku. K této hře byl veliký nával lidu i šlechty.

K slavnostnímu přijetí bezmála jednoho sta nových sodálů hrabě-rector osobně se dostavil, sám nové ty kandidáty přiměřenou řečí oslovil a v počet sodálů slavně přijal. Ke společnému sv. přijímání vždy se dostavoval, přiváděje s sebou svého syna, jež rovněž do družiny dal zapsati.

V albu svém honosila se tato družina jmény císařů Ferdinanda III. a Leopolda I., arcibiskupů pražských, mnohých biskupů, kanovníků a král. místodržících.

Pořídila si stříbrnou sochu P. Marie v ceně 1626 rýn., stříbrnou umbellu za 1478 rýn., pohřební stříbrné štíty za 300 rýn.; mimo to 12 oděvů španělských zlatem a stříbrem bohatě vyšítych za 1000 rýn. a jinou lehčí umbellu za 250 rýn.

Družina německá pod titulem Očišťování P. Marie měla své schůze v kostele sv. Klementa, kdež si zřídila také svůj oltář „Očišťování P. Marie“.

R. 1722 v Praze a okolí konaly se z kolleje Klementinské katechese na 19 místech: u sv. Salvatora, sv. Eligia, v Týně, u sv. Martina, u sv. Jindřicha, u Voršilek, u Věch Svatých, u sv. Petra a Pavla, u sv. Haštala, u sv. Vojtěcha, u sv. Jana, ve špitále vlaském, v žalářích a u sv. Bartoloměje; mimo město v Bubenči, Šárce, Holešovicích, Michli, Košířích a Podole.

Kazatelé z kolleje Klementinské konali kázání dopolední česká po celý rok ve farním kostele Týnském a v kostele sv. Salvatora; ranní kázání v kostele Betlémském; kázání německá ranní i dopolední u sv. Klementa a v kostele milosrdných bratří; posléze vlaská v kapli vlaské.

Počet komunikantů v chrámech kolleje Klementinské byl r. 1673 55.000, r. 1679 97.600, r. 1689 105.000, r. 1700 80.340, r. 1704 108.300, r. 1710 127.967, r. 1715 217.200, r. 1720 107.300, r. 1722 127.650.

III. Kollej u sv. Ignáce na Novém Městě v Praze.

Kollej Novoměstská přestávši svízele dob válečných, ocitla se r. 1651 ve veliké tísní, tak že bylo další trvání její ohroženo. Se všech stran doléhali na ni věřitelé. Dluhy a nesplacené úroky vzrostly na 20.000 rýn.; v pokladně nebylo ani jediného tisíce. Majitelé panství sousedících se statky kolleje hleděli mnohé poddané kolleje ze svazku poddanského vůči kolleji vymaniti a pro sebe získati. Ani v oněch dvou domech, v nichž se byli jesuité po ustálení svém na Nové Město nejprve se byli ubytovali, neměli pokojného pobytu. Aspoň jeden z nich musili si zajistiti splacením 600 rýn.

Mimo to měla kollej zapraviti dlužné dosud nedoplatky na válečné daně za osm minulých let; i hrozila jí již i vojenská exekuce. Mnoho starostí a proseb to stálo, aby hrozící nebezpečí bylo odvráceno. Posléze kollej učiněnými výpůjčkami potřebnou

sumu peněz sehnala a pokojné držení svých statků si zabezpečila.

V kolleji bylo r. 1655 pět kněží, 3 magistři a 4 frateři-laikové.

Při kolleji byla latinská škola (gymnasium): od nejnižší třídy (rudimenta) až do rhetoriky.

Služby Boží konaly se až do zbudování kostela sv. Ignáce v blízkém památném kostele Božího Těla uprostřed nynějšího Karlova náměstí stávavším, jesuitům již r. 1623 postoupeném.

V kostele každé neděle konal kněz Tovaryšstva křesťanské cvičení pro mládež jazykem českým.⁸⁷⁾

Kázání i exhorty konaly se každou neděli a svátek rovněž jazykem českým.

R. 1655 dne 6. května zemřel v 45. roce svého věku P. Bernard Hermann, Slezák z Hlívce, horlivý missionář, jenž býval činný na panstvích barona z Dozzi na Moravě, kdež mnoho Valachů přivedl do lůna církve; potom působil v Čechách a to v Povltaví, na panství Chlumeckém a na Karlštejně. Častokráte pěšky putoval na Sv. Horu, dokud ještě nepatřila Tovaryšstvu, a tam ozdoboval a uctíval sochu Mariánskou; později stal se prvním superiorem na Sv. Hoře, kdež šťastně překonal svízele počáteční.

Maxmiliana hraběnka ze Sternberka, roz. z Hohenzollernu († 1649), zakladatelka kolleje, umínila si založiti při ní také seminář, i věnovala k tomu účelu 9000 rýnských, z jichž úroků vydržováno bylo 9 jinochů.

R. 1657 bylo zamýšleno založiti při kolleji noviciát. P. provinciál daroval k tomu účelu 900 rýnských, z nichž 800 vynaloženo na stavbu domu k zmíněnému účelu určeného.

Později však se založení noviciátu sešlo, i byl dům ten adaptován pro zmíněný seminář, jemuž dáno jméno „Seminář sv. Františka Xav.“. Císař Leopold daroval semináři tomu 300 rýn. Dřívější místnosti semináře upraveny byly v místnosti školní, mezi nimiž byla dosti prostranná posluchárna.⁸⁸⁾

Se zmíněnou stavbou, původně pro noviciát určenou, započato bylo r. 1659.

Družina mariánská latinská při novoměstské kolleji existující pod titulem P. Marie na nebe vzaté (založená r. 1635), pečovala o chudé a nemocné. Chudým ulehčovala v nouzi almužnami; v den Zeleného čtvrtku vystrojovala jim oběd. O nemocné měli sodalové péči, aby nezemřeli nezaopatření. Se světly doprovázeli kněze, když k nemocnému nesl nejsv. Svátost.

R. 1659 uspořádala družina ke cti nově za světce prohlášeného Tomáše z Villanovy slavné processí do kostela rádu sv. Augustina u sv. Václava na Novém Městě. Na pěti vozech bílými koni tažených byly allegorie ctností světcových. V průvodu, jenž konal se za zvuku trub a bubnů, neseny byly planoucí pochodně.

⁸⁷⁾ Miller VII., 2236.

⁸⁸⁾ Miller IV. 1723.

Šlechtična kterási, jíž zbožný ten průvod velice se líbil, darovala družině zlatý řetěz v ceně 70 rýnských.⁸⁹⁾

Česká družina měšťanův pod titulem Zvěstování P. Marie (založená r. 1641) konala každou neděli shromáždění svoje v kostele Božího Těla, v němž praeses kongregace každý čtvrtek po daném znamení zvonem sloužil mši sv.

Mimo obvyklé vůbec ve všech družinách mariánských pobožnosti konala tato družina společně s družinou latinskou o svátcích mariánských po nešporách processí z kostela sv. Ignáce do kostelíka sv. Františka Xav. a odtud do kostela Božího Těla.

V obou těchto svatyních zapěna figurálně píseň za průvodu varhan a kněz processí doprovázející vykonal přiměřené modlitby. Představenstvo družiny skládalo se z větší části ze členů městské rady Nového Města.

Jakožto dobrodinci družiny vynikli: Eliáš Erazim Udvarhely z Mrizanic, Pavel Daniel a Jiří Michael z Ostrova, Matěj Maximilian Linek z Lintoku (jenž byl po řadu let vzorným rektorem družiny), Václav Viznar z Nedvídkova, Zikmund Kabát, Karel Raus z Vrackova, Jakub Kouřimský, Gabriel Duchoslav Dlouhý z Lavořova, Šimon Braun z Karlsberku, Pavel Vranský, Mikuláš Witha ze Zrzavého.

Z dobroditelek vděčně byly připomínány: Magdalena Březanská, Johanna Rungová z Kuchrova, Anna Hoslaurova z Kalenic, Alžběta Carolidesová, Helena Markéta Vřesovcová a Alžběta Čabelická.⁹⁰⁾

O titulární slavnosti družiny r. 1669 účastnil se průvodu také sodál šlechtic. Při processí podána mu byla pochodeň a vykázano prvé místo. On však vzal jednu z obyčejných svící pro sodály určené a kráčel po levici rektora kongregace, ač to byl muž stavu mnohem nižšího, řka: „Při takovýchto úkonech dbáti jest nikoliv stavu osoby, nýbrž důstojenství v družině.“

Roku 1670 zemřel v Praze sodál české družiny, stařec více než sedmdesátiletý, jenž, ačkoliv bydlil na zámeckých schodech, přece od r. 1646, kdy k družině přistoupil, po 24 let, v zimě, v létě co nejpilněji účastňoval se shromáždění družinských a ani jednou nechyběl, leda když byl nemocen.⁹¹⁾

Sodál české družiny, jenž býval někdy primátorem městským, ač již vysokého věku a slepý, přece dával se dovážeti k společnému sv. přijímání družinskému do kostela.

Roku 1672 zemřel rektor české družiny Jan Bos. Ten každou neděli v roce a každý svátek ke cti pěti ran Krista Pána vystrojil v domě svém oběd pro 5 chudých. Byl to muž velice trpělivý. Choť jeho oslepla, dva synové krátce po sobě mu zemřeli, dům mu vyhořel — ale on vše to snášel myslí klidnou, jsa věrným ctitelem trpícího Spasitele.⁹²⁾

Poněvadž, jak řečeno, kollej Novoměstská zprvu určena byla k umístění druhého noviciátu provincie české, bylo nutno zříditi

⁸⁹⁾ Miller V. 1813. — ⁹⁰⁾ Miller V. 1814.

⁹¹⁾ Miller V. 1909.

⁹²⁾ Miller V. 1910.

zvláštní kapli pro novice. A tak započato bylo roku 1659 se stavbou kaple či spíše malého chrámu sv. Františka Xav.⁹³⁾

Roku 1661 doktor lékařství Jan Krt. Pirke z Pirkensteinu spolu s chotí svou Annou Apollonií daroval koleji statek Brnky, ceněný na 5800 rýnských, s tou podmínkou, aby kolej odváděla ročně 60 rýn. řečeným manželům, po případě jejich dědicům, a to dotud, až by splacen byl obnos 1000 rýn.

Na nově získaném tomto statku vystavěla kolej r. 1662 zcela nový hospodářský dvůr. Jelikož však během času se zpozorovalo, že výtěžek ze statku toho je menší, než se očekávalo, byl r. 1681 prodán za 6000 rýnských a stržený kapitál půjčen na úroky.

R. 1663 postoupila stavba nové budovy koleje tak daleko, že v desíti komnatách provedeno bylo klenutí a v nejvyšším poschodí zřízeny tabulové stropy; toho roku dostavěny byly také komíny.

R. 1665 započato bylo se stavbou kostela sv. Ignáce.⁹⁴⁾ Na stavbu tu darovala ještě za živobytí svého veškero svoje jmění Alžběta Monika Carolidesová, rozená Hoslaurová.

Zmíněného roku v létě všude zdivo již dosáhlo výše vzrostlého muže.

Při koleji sv. Ignáce založeno bylo důležité „Dědictví sv. Václava“,⁹⁵⁾ jehož správu vedl rektor společně s jedním knězem. Arcibiskup Matouš Ferdinand Sobek z Bilenberka těžce nesl, že všechny na snadě jsou české bible jsou vytištěny od nekatolíků a že se tudíž nekatolíci mohou honositi, že katolíci, ano i kněží a kazatelé jsou nuceni užívatí jejich biblí: obával se také, že by jiní národové katolíci, především pak kongregace de propaganda fide právem diviti se mohli tomu, že kněží světští i řeholní nekatolické bible šetří a jí též užívají, ač knihy nekatolické měly býti hubeny. I vyžádal si od P. provinciála Tovaryšstva Ježíšova roku 1669 dva kněze, kteří by bibli revidovali a opravili, co by neshodovalo se s vírou katolickou. K práci té určení byli P. Jiří Constans a P. Matěj Šteyer. Ti především opravili dle vulgaty překlad Nového Zákona.⁹⁶⁾

Během této práce vznikla v P. Šteyerovi myšlenka, že by pro český lid bylo velice užitečno, kdyby i jiné vhodné knihy české se vydávaly. Proto žádal zbožnou matku svou Marii Šteyerovou (jejímž jediným byl synem a právem mu tudíž dědictví po matce náleželo), aby ještě za živa darovala potřebnou summu,

⁹³⁾ Miller IV. 981.

⁹⁴⁾ O místě, na němž kostel stavěn, poznamenává Miller IV. 977.: „Eo autem loco designatum est sacrae aedis aedificium, quo triennio ante lumina sunt visa et voces coelitus audita.“

⁹⁵⁾ Srvn. Dr. J. Sedlák, „Dějiny Dědictví sv. Václava“ v „Časop. katol. duch.“ 1901.

⁹⁶⁾ „Ad hunc laborem destinatus fuit P. Georgius Constantius, eique adjunctus P. Mathias Steier, qui praeprimis Novum Testamentum Husso-bohemicum cum latinis Romae vulgatis contulere atque ab erroribus per haereticos jam olim insertis vindicavere, unaque controversiis de fide, nostra aetate catholicos inter et acatholicos oriri solitis, ampliavere.“ Miller X. 3497.

z jejichž úroků by veden byl náklad na vydávání českých knih. Zbožná žena ráda vyhověla přání synovu a r. 1670 ještě za živa, šest neděl před smrtí svou, jmění své darovala Tovaryšstvu a vyslovila přání, by nadace její nesla jméno „Dědictví sv. Václava“. Nadání to schválil provinciál P. Daniel Krupský a přijal je listem daným 19. ledna 1670.

Roku 1672 P. Matěj Tanner, tehdaž rektor kolleje Novoměstské, sepsal o nadaci té novou listinu, kterou dal potvrditi generálem P. Janem Pavlem Olivou.

Listina ta zní :

„Postquam placuit piaae matronae Mariae Steirianae, civi Neo-Pragensi, ad majorem Dei gloriam et augmentum christianae pietatis in collegio Neo-Pragensi constituere foundationem, quae Hæreditas s. Wenceslai vocatur, pro piis libellis bohemicis in populum (præsertim egenum) gratis distribuendis, quam R. P. Daniel Krupsky S. J., per provinciam Bohemiæ præpositus provincialis, nomine Societatis nostræ anno 1670 die 19. Januarii acceperat, et R. P. Simon Schürer, ejusdem succesor confirmavit, et uterque administrationi PP. rectorum collegii Neo-Pragensis subjecit, ego ejusdem collegii rector pro nominata fundatione testor, a P. Matthia Stejer, præfatæ dominae filio unico, 1550 Rhenenses collegio Neo-Pragensi integre traditos esse, eosque tanquam capitalem summam locatos esse [enumerat, apud quos], qui singulis terminis ss. Georgii et Galli census in Regno consuetum sex pro cento P. rectori Neo-Pragensi deponent, prout eorum obligationes sonant, quae in cistula fundationis servantur. Unde pro notitia omnibus meis successoribus hisce indico, conscientiam meam exonerans, hos 1550 Rhenenses et ex eis provenientes annuos census 93 florenos hujus fundationis ita proprios esse, ut nihil ex his in collegii vel templi, vel scholarum, vel seminarii usum, vel in aliud quidvis, quantumvis bonum, vel etiam apparens melius, applicari possit, sed capitalis summa semper inviolata, non in ipso collegio Neo-Pragensi, sed apud alios certos debitores locata manere debeat; census vero annuus in solos pios libellos bohemicos dispendendus sit, prout mens eam fundationem instituentis, et R. P. provincialis authentica approbatio exigit. Ut autem omnibus innotescat, quo jure haec fundatio facta sit, visum est P. Mathiae Stejer, qui hujus fundationis matri cum superiorum consensu auctor fuit, protestationem subicere, ne forte aliquando in dubium haec fundatio revocari, vel de ea in alium finem avertenda cogitari possit, quae ita sonat :

Ego Mathias Wenceslaus Stejer, sacerdos S. J., in fide sacerdotali testor coram Deo futuro iudice meo, quod ante editam a me professionem religiosam de pecunia, quae ad me spectabat, sive titulo hæreditatis, sive donationis a mea matre, quaeque post illius mortem tota ad me ex voluntate illius jam tunc concepta et firmata devolvebatur, adeoque dispositioni meae jam tunc ante professionem plenissime subiacebat, hanc expressam dispositionem fecerim, ut in nullum alium usum, quam in impressionem libellorum bohemicorum impenderetur. Cum autem ego et mater essemus per modum unius, maxime quoad hanc intentionem, cum ex-

plicito superiorum consensu, cessi matri, ut sub illius solius nomine fundatio illa fieret. Testor item sub eadem fide coram Deo, quod cum aliquando mater mea quibusdam aliis extra Societatem nonnulla ex sua substantia donare voluisset, auctor fuerim, ut ea potius integre pro bono animarum publico in hanc foundationem destinaret, adeoque a nullo salva sua conscientia cogitari, multo minus asseri potest, quod collegio Neo-Pragensi vel capitalem summam vel census annuos hujus foundationis donaverit, ad quamcunque liberam dispositionem vel collegii usum et utilitatem. Testor item, et quam maxime tertio, quod eadem mater mea ita unice suam summam pecuniariam pro hac fundatione destinatam et census annuos ex ea provenientes Societati concediderit, solosque census in solam piorum librorum bohemicorum impressionem insumi voluerit, ut casu, quo Societas illam foundationem ita acceptare nollet, voluerit expresse, ut illa sua tota summa in impressionem magni cantionalis bohemicum, per omnia templa Bohemiae distribuendi, impenderetur, adeoque nulla prorsus ratione voluit, sed positive abhorruit, ut collegium Neo-Pragense, aut aliud quodlibet ex Societate, vel superiores Societatis, eam sibi appropriarent, aut in alios usus vel necessitates occurrentes derivarent. Ego igitur et tanquam executor meae dispositionis, meo olim jure ante gradum factae, et tanquam vicarius et actor meae matris illius jure, cum ejus consensu, pecuniam illius Societati tradi feci, non aliter, quam tradi soleant et committi foundationes convictuum vel seminariorum, cum hac sola differentia, quod per illas victus corporalis juvenibus externis, per hanc spiritualis Bohemiae populo cibus a collegio Neo-Pragensi procurandus et dispensandus sit. Hactenus P. Stejer.

Quod autem ad me attinet, cum per hos omnes prope annos, quibus de hac fundatione, etiam primoribus Regni, tam ecclesiasticis, quam saecularibus, nota, agebatur, Praegae fuerim, ejus denique ita faciendae non minimus inter alios multos suasor eidem P. Stejer exstiterim, testor, eam non aliter, quam sicut asserit idem conceptam, factam et Societati in collegio Neo-Pragensi conceditam et a R. P. Daniele Krupsky, tunc provinciali, acceptatam esse. Quae omnia propria manus subscriptione et sigilli rectoratus mei appensione roboravi. Neo-Praegae die 31. Julii anno 1672. Mathias Tanner.⁹⁷⁾

Bylo práním zakladatele i prvých správců „Dědictví“, aby kapitál „Dědictví“ vzrostl aspoň na 5000. P. Jan Oliva, generál rádu, přikl „Dědictví“ obnos 3000 rýn. jež vynesly knihy P. Matějem Tannerem vydané.

Náklad na tisk „Nového Zákona“ nesl arcibiskup Jan Bedřich z Valdštejna. Ale pro Starý Zákon r. 1715 dotištěný nenalezl se dobrodinec podobný, tak že na tisk jeho vynaloženy býti musely jak úroky z kapitálu „Dědictví“, tak i onen obnos za knihy Tannerovy stržený, jakož i výnos z prodeje „Nového Zákona“.

⁹⁷⁾ Miller X. 3498—3501.

Tomáš Pešina, děkan kapitoly Svatovítské, daroval „Dědictví“ 100 rýn. a různí dobrodyncové 350 rýn., takže r. 1723 jmění „Dědictví“ obnášelo 2000 rýn.⁹⁸⁾

P. Matěj Šteyer byl rodem Pražan, muž prostý a přímý, při tom rozšafný a vědychtivý.⁹⁹⁾

Určen byv k tomu, aby vyučoval na vyšších školách, dal přednost skromnosti a horlivosti o spásu duší. Stal se z něho horlivý pracovník, tak horlivý, že by sám chtěl zastati všecky práce kolleje, kdyby tomu síly dovolovaly. Když byl vyučoval po dvanácte let rhetorice, působil čtyři leta jako missionář a posledních deset let života svého jako nedělní a sváteční kazatel v kostele vyšehradském. Zemřel v kolleji novoměstské 7. září 1692, stár jsa 62 leta. Vrátil se zmíněného dne z kázání na Vyšehradě, raněn byl mrtvicí a ve čtvrt hodině vypustil ducha. Pracoval právě na úpravě Starého Zákona, kterouž dovedl až k posledním stránkám knihy Job.

Souvěký životopisec jeho praví o něm: „Mateřským jazykem sepsal mnoho knih, jichž mnoho tisíc exemplářů rozeslal do Uher a Slavonska, zvláště však po Čechách. V Čechách nekatolické postilly nahradil postillami katolickými a kdyby byl býval nic jiného nevydal než českou postillu, jež r. 1690 vyšla tiskem, již tím by byl nesmrtelnou slávu získal našemu Tovaryšstvu a vlasti způsobil převeliký prospěch.“¹⁰⁰⁾

V historii Millerově podán jest seznam knih a knížek „Dědictvím“ v letech 1670—1723 vydaných: tituly jich však jsou tu uvedeny latinsky. Nicméně i tak má seznam ten značnou cenu pro poznání činnosti „Dědictví“. pročež jej tuto otiskujeme: „1. Biblia bohemica catholica, secundum Vulgatam impressa. 2. P. Georgii Schereri Postilla in Dominicis; in festa vero nunc sub praelo sudant. 3. Postilla P. Mathiae Stejer in Dominicis et Festa. 4. Cancionale magnum, ultra mille canciones cum notis comprehendens. 5. Tres centuriae miraculorum Dei P. Rosignoli. 6. Methodus christiana P. Adami Chanowsky. 7. Historia B. Virginis Sancto-Montanae. 8. Refugium Regni Bohemiae. 9. Lumen catholicae doctrinae. 10. Consultatio de fide P. Leonardi Lessii S. J. 11. Flagellum Christi. 12. Frenum spirituale a P. Martinides conscriptum. 13. Fons salutis; est libellus pro infirmis agonizantibus, reis educendis; etiam servit in usum curam animarum exercentium. 14. Carcer infernalis. 15. Dictionarium quadrilingue. 16. Clavis coelestis. 17. Catechismi varii. 18. Centum S. P. Ignatii miracula. 19. Praxis spiritualis. 20. Martyrologium romanum cum consignatione reliquiarum sacrarum, quæ in arce Pragensi ad s. Vitum asservantur. 21. Hebdomas devotionum ad s. Xaverium. 23. Decemdiaria devotio, seu Decimae s. Francisco Xaverio dicatae. 24. Instructio acatholici. 25. Practica christiana pro omni statu: majorum, minorum, dominorum et familiae. 26. Schola urbanitatis. 27. Devotiones ad Christum crucifixum ex occasione crucifixi Bole-

⁹⁸⁾ Miller X., 3501.

⁹⁹⁾ „Vir simplex et rectus, simplex a natura, rectus a gratia, cui simplicitati et rectitudini non deerat donum intellectus et studii.“

¹⁰⁰⁾ Miller X. 3503.

slaviensis. 28. Exercitia s. P. Ignatii secundum elucidationem P. Dieritins S. J. cum imaginibus. 29. Thomas a Kempis De imitatione Christi. 30. Eventus tristes de confessione. 31. Eventus laeti de confessione. 32. Vita s. Barbarae Virg. et martyris. 33. Vita s. Wenceslai regis et martyris. 34. Via Boleslaviensis cum imaginibus. 35. Vita B. Joannis Francisci Regis S. J. 36. Medicina animae, libellus precatorius. 37. Litaniae pro animabus purgatorii, prout orantur in devotionibus pro iisdem institutis. 38. Litaniae de Passione Domini, prout orantur in Quadragesima. 39. Libellus medicinalis contra pestem. 40. Sponsa Christi authore P. Viero. 41. Christoslaus. 42. Philomela cantionum. 43. Cantiones pro funeribus. 44. Domus aeternitatis. 45. Dies sancta, libellus est precatorius. 46. Norma spiritualis cum adjuncta instructione de generali communione menstrua. 47. Desiderius, seu Manuductio ad amorem spiritualém. 48. Devotus pastorculus. 49. Ubi est hoc scriptum, liber controversisticus. 50. Medicina contra pestem. 51. Mali corvi malum ovum, libellus controversisticus. 52. Affectus P. Blasii Palma. 53. Vita Alphonsi Rodriguez S. J.“

Tyto 53 knihy byly od kněží Tovaryšstva Ježíšova buď původně sepsány, buď z jiných jazyků do češtiny přeloženy a v tisících a tisících exemplářů po Čechách, Moravě i jiných slovanských zemích rozšířeny. Zvláště jich bylo užíváno v náhradu za knihy nekatolické.¹⁰¹⁾

„Dědictví sv. Václava“ potvrditi chtěl již arcibiskup Matouš Ferdinand z Bilenberka.

List potvrzovací byl již vyhotoven, ale arcibiskup zemřel (r. 1675) prve než jej podepsati mohl. Významná jsou slova, kterými list ten končí:

„Si quis tamen (quod nunquam fore arbitramur) hanc Fundationem seu Haereditatem s. Wenceslai ausu temerario evertere, populumque slavico-hohemicum solatio et fructu spirituali, quem ex piis libris per hanc sanctam Haereditatem procuratis sperare posset, privare studuerit, quocunque id, cujuscunque etiam piae causae praetextu, facere attentaverit, eum, tanquam fundatoribus et benefactoribus hujus Haereditatis, quin et toti populo injurium, aequissimo Dei judicio judicandum premendumque committimus.“

Nástupce jeho, arcibiskup Valdštejn, stvrdil r. 1692 „Dědictví“ krásným obšírným listem.¹⁰²⁾

Roku 1671 byl kostel sv. Ignáce zklenut; plastická práce byla z větší části skončena, střecha pokryta prejzy, vížka sanktusní plechem pobita a zlatou koulí ozdobena, průčelí bylo až do polovice vyzdobeno, na vrchol štítu průčelního postavena kolosální kamenná socha sv. Ignáce, obklopená stkvoucí svatozáří a po stranách štítu umístěny čtyři kamenné ozářené koule.

Celkem vynaloženo toho roku na stavbu 5500 zl. rýnských, k čemuž přispěl dobrodinec z vysoké šlechty 4000 zl.¹⁰³⁾

¹⁰¹⁾ Miller X. 3505.

¹⁰²⁾ Otiskl jej Dr. J. Sedlák v „Časopise katol. duchovenstva“, 1901, 154 násl.

¹⁰³⁾ Miller IV. 977.

Jelikož v kolleji Novoměstské původně zamýšlený noviciát umístěn nebyl, byla vlastně kaple sv. Frant. Xav. zbytečná. I bylo jí od r. 1672 užíváno k tomu, aby v ní ctitelé sv. Františka konal pobožnost. Pobožnost ta v následujících letech došla takové obliby, že během roku několik tisíc lidí v kapli té se vystřídalo; mezi nimi i značný počet šlechty.¹⁰⁴⁾ (Pokračování.)

Konvent augustiniánů poustevníků v Domažlicích

od svého založení až do počátku 19. století.

Na základě pamětních knih klášterních i jiných pramenů historických vypravuje
ThDr. Karel L. Řehák.

Připomenutí.

Práce tato je věrným výtahem z klášterní kroniky domažlické, v rukopise tam chované, označené nápisem: „*Summarium rerum memorabilium conventus Tustensis, Ordinis eremitarum S. P. Augustini, ex antiquis conventus libris redegit P. Ernestus Papstmann, h. t. Prior. Anno Domini 1799.*“ Doplněna je zprávami pozdějších převorů a i případnými statěmi spisů: „*Dějiny národa českého*“ od Dr. Fr. Palackého; „*Děje království českého*“ od Dr. Wácl. W. Tomka; „*Všeobecný církevní dějepis*“ od Dr. Fr. Kryštůfka; „*Život církevní v Čechách v 15. a 16. století*“ od Dr. Zikmunda Wintera; „*Historia Societatis Jesu provinciae bohem.*“ od P. Schmiedla S. J.; „*Chodové a páni z Lamingenu*“ od Fr. Teplého; „*O katolické reformaci Chodů*“ od P. Svobody S. J. v časopise katol. duchovenstva r. 1899; „*O blouznění náboženském v Pošumaví se zvláštním zřetelem k Domažlicům*“ od Dr. K. Řeháka, a jiných.

I.

Konvent augustiniánů v Domažlicích za nejstarší doby.

1. Země česká, jsouc se všech stran vysokými horami jako hradbami uzavřena, otvírá cizincům příchod jako pohodlnou branou průsmykem od Bavor v krajině domažlické. Historie vypravuje, že se tudy často do země hrnuli i nezvaní hosté, zejména již při počátku devátého století za panování Karla Velikého r. 805. Za tou příčinou povstal blíže hranic českých záhy župní hrad na ochranu proti vetřelcům do země, a při hradě tom vznikla i vesnice, jako při jiných hradech se dělo, jménem *Drasov*. Tato vesnice vzrostla ponenáhlu, že již r. 964, za Boleslava bratrovraha, byla městem hrazeným.

O župním hradě tom děje se určitá zmínka při r. 973, a o městě, Domažlice nazvaném, se vypravuje, že bylo dvojit hradbou opevněno a chovalo v sobě úřady královské.

Když r. 993 dne 15. ledna kníže Boleslav II. založil k žádosti sv. Vojtěcha první mužský klášter benediktinů blíže Prahy v Břevnově, učinil mu i hojného nadání, darovav mu mnoho vesnic. A ve výpočtu těch nadací dokládá: „*Constitui etiam et ordinavi,*

¹⁰⁴⁾ Miller IV. 981.

ut in omnibus theloniis, per Bohemiam constitutis, fructus decimae septimanae cedat ad usum Břevnoviensis ecclesiae, videlicet v Domasilicích, Kralupech (u Chomútova), na Chlumci (u Teplic), na Sternici, Lutomeritz, na Ústí super Albim¹⁾ atd.

2. V jedenáctém stol. připomíná se již i kostel sv. Jakuba v Domažlicích, na jehož místě stojí nynější chrám děkanský Narození Panny Marie s vysokou, kulatou, prastarou věží. A o knížeti Břetislavovi²⁾ se dí: „Brecislaus dux (1037—1055) haec dona Deo et S. Joanni Baptistae in Ostrow (ve Vltavě nad Prahou) tradidit... Domaslicích civitate ebdomadam decimam theloniei, cum capella s. Jacobi apostoli, cum omnibus appendiciis suis.“

Při r. 1186 pak potvrzuje český kníže Fridrich klásteru Kladrubskému statky i darování starší, uvádí mezi nimi: „In Domeselitz tertiam partem theloniei cum duce,³⁾ t. j. co knížeti ze cla domažlického zbývalo po srážce toho, co obnášely desátky darované, klášterům v Břevnově a na Ostrově (ve Vltavě nad Prahou).

Ve století XIII. staly se Domažlice městem svobodným a královským a nařly i práva hrdelního i výsady mílové, totiž takové, že do mlé v okolí nesměl nikdo provozovati řemesla nebo obchodu městského.

Domažlice byly tehdy spravovány vlastním rychtářem a 12 konšely, kteří nepodléhali místním úřadům královským a měli k ruce právnicky vzdělaného písaře.

3. Roku 1288 založil v Domažlicích král Václav II. se svou manželkou Juditou, dcerou Rudolfa Habsburského, „pro blaho svých duší a pro vzdělání poddaného lidu“ klášter řádu sv. Augustina s kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Řádový ústav tento zřízen byl s úchvalou papeže Mikuláše IV. i generála řádu P. Klementa z Auximo i se svolením pražského biskupa Tobiáše z Bechyně, blíže brány městské, zvané „hořejší“.

Klášter ten nebyl příliš rozsáhlý, ale postačoval ke vhodnému ubytování dvanácti bratří řeholních.

Nadání jeho postačovalo hojně k tomu, aby řeholníci nebyli starostmi o tělesné své potřeby tíženi a mohli se tudíž tím spíše věnovati vznešenému povolání svému.

Nadání klášterní skládalo se z polí, luk, pastvin i lesů blíže města Domažlic. Tři vesnice: Milaveč, Bořice a Nevolice patřily k němu.

A ještě více slíbili královští zakladatelé pro rozšíření kláštera vykonati; avšak zámysl jejich překazila smrt. Judita zesnula již dne 18. června r. 1297 a manžel její Václav rozžehnal se se světem dne 24. června r. 1305, maje teprve 34 roky věku svého.

Avšak, byť i klásteru od královských zakladatelů nebylo přibýlo nových darů, zmáhal se přece z posavadního nadání dobrým hospodařením vždy víc a více, tak že se rodina řeholní mohla rozmnožiti a čítala záhy celkem asi 16 členů, kněží i laiků, kteří

¹⁾ Erben. Regesta pg. 33. 34. „Ex orig. sublato archivi Břevnov.“

²⁾ Ibidem. pg. 50. (E conformatione Ottacari I. anno 1205.)

³⁾ Erben. Ibidem pg. 176 - 178.

tu pak netoliko horlivě pěli chvály Bohu, ale i platně pomáhali při správě duchovní. Tak věru plnili vůli královských manželů, kteří před lety v Domažlicích po nějaký čas pobývše a množství lidu i v městě i v okolí bydletí vidouce, byli právě za vhodné, ba potřebné uznali, pro čest Boží i pro vzdělání tohoto lidu klášter s kostelem tu založiti.

Roku 1315 odbývala se v klášteře domažlickém řeholní kapitola, ke které sešli se řádoví kapituláři z celých Čech, z Moravy, ze Slezska, z Polska, z Rakous, ze Štýrska i z Korutan a způsobem slavnostním zvolili tu za vrchního představeného čili za provinciála celé „provincie bavorské“, jež právě vyjmenované země zaujímal, P. Konrada, oblíbeného to kněze mnohých knížat. Z okolnosti té, že volba vykonána byla právě v konventě domažlickém, je patrno, že tehdy již konvent domažlický i z původního nadání i z úspor při hospodářství byl v plném rozkvětu.

4. Ve XIV. století svolal také král Jan Lucemburský, do Domažlic dva stkvělé sněmy. a to r. 1318 a r. 1331.

R. 1318 přibyl do Domažlic také císař Ludvík IV. Bavor aby tu konal smírné úmluvy mezi králem Janem a předními pány českými, kteří proti Janovi jakožto cizinci povstali, nechtějice mu poslušenství prokazovati, ač byl též již r. 1311 se svou manželkou princeznou Alžbětou (čili Eliškou), dcerou Václava II. a zákonitou jeho dědičkou, ve velechrámě sv. Víta od arcibiskupa mohučského Petra řádně na krále korunován a též od předních pánů v zemi s pochvalou za krále přijat.

Král Jan učinil se v Čechách nenáviděným proto, že lidem českým zjevně pohrdal a do Čech skoro jen pro peníze přicházel, jež pak mrhal v cizině. Manželka jeho Eliška měla s ním pro tyto nepřístojnosti časté i prudké půtky, tak že až několikrát od něho odešla. Teprve v pozdějším věku Jan, zlou zkušeností poučen, stával se ostražitějším a snažil se aspoň poněkud křivd zaviněných odčiniti.

Císaři Ludvíkovi, jenž r. 1318 po delší dobu v Domažlicích se pozdržel, šli se augustiniáni tamní tehdy také poklonit.

5. R. 1347 chystal se Karel IV. k válečné výpravě proti císaři Ludvíku Bavorovi, poněvadž z vůle jeho syn jeho Ludvík vstoupil ve sňatek (ovšem neplatný) s Marketou Hubatou („Maultasch“), aby se mohl ujmouti dědictví jejího Korutan a Tyrol. Táž byla ale již v zákonitém sňatku se živým bratrem Karlovým Janem Jindřichem. Vojskům svým tehdy vykázal Karel IV. Domažlice za stanici, kde se měly jednotlivé oddíly jeho v jeden celek sraziti a odtud pak společně táhnouti do Němec. Ale k chystanému boji tehdy nedošlo. poněvadž císař Ludvík dne 11. října r. 1347 při honbě na medvědy, v okolí Mnichova konané, náhle mrtvicí raněn, s koně spadl mrtev.

Při této příležitosti, kdy dům panovnický bytoval po delší čas v Domažlicích, Jan Jindřich, bratr Karla IV., dříve panovník tyrolský, pak markrabě moravské, daroval r. 1349 klášteru augustiniánů v Domažlicích ves Petrovice; potom r. 1353 založil reholníkům téhož řádu i v Brně kostel i klášter u sv. Tomáše, jež ve sličném slohu gothickém vystavěné pak r. 1356 Očko z Vla-

šimi, tehdy jsa biskupem olomuckým, u přítomnosti Karla IV. rádem církevním vysvětil a Karel IV. obdaril kopií obrazu Bohorodičky, od samého sv. Lukáše prý vymalovaného.

6. Tou dobou přikázána byla klášternímu kostelu Nanebevzetí Panny Marie i duchovní správa farní, a to nad čtyřmi rolníky v obci Draženově, kteří byli tehdy poddanými konventu augustiniánů v Pivoňce (Stockau). Ti pochovávali se pak na řádovém hřbitově fary klášterní, kterýžto hřbitov byl jindy při vchodu do kostela, kde byla později zřízena konventní zahrada.

Za takovýchto okolností konvent domažlický nadějně zkvétal. Služby Boží konaly se v kostele jeho s okázalostí vždy větší, čím více přibývalo i majetku i sil konventu; a mládež, od řeholníků vyučovaná, prospívala vždy utěšeněji nejen ve vědě, ale i v bohu-libých mravech. Proto i senát města i měšťané ctili řeholníky a cítili se skromností i vroucí zbožností jejich povzbuzenými, aby se jim netoliko podivovali, ale jich i následovali v krásných mravech.

Ba mnozí jinoši z rodin konšelů i měšťanů zamilovali si až i život v klášteře poustevníků tak, že zatoužili uprostřed nich žiti i zemřiti. A vstoupivše skutečně do řádu, povýšení jsou pak někteří i za učitele mudrců i bohosloví; jiní vynikli posvátnou výmluvností na kazatelně; jiní povoláni byli k důstojnosti převorů i provinciálů a ještě jiní povýšení byli na bakalářství i mistrovství v bohosloví.

Za takovéto přízně Domažlických ke klášteru množily se pak i dary jejich ke zboží klášternímu tak, že postupem času mohlo vždy více řeholníků v klášteře žiti. Zároveň i provinciálové i zástupci generála řádu přicházeli rádi do Domažlic, a to netoliko z povinnosti, aby klášter dle předpisů občas visitovali, ale také aby město poctili pro jeho přízeň k řádu. Nescházelo tedy na ničem, co mohlo sloužiti k větší cti města Domažlic i k většímu prospěchu měšťanů i k pokojnému žiti řeholních bratří svatého Augustina.

7. Kdežto za Karla IV. země česká vůbec do veliké přišla vážnosti a též Domažlice valně vynikaly blahobytem, zanášena byla přichozími obchodníky tamním průsmyslem z Němec do Čech nákaza různých náboženských bludů, jež pak v království českém mnoho způsobila nesnází,¹⁾ zejména když bludy anglického bořitele Církve Páně Jana Viklefa při nedbalosti krále Václava IV. volně rozšiřovati i svými bludy doplňovati mohl M. Jan Hus.

Bludná učení a nespravedlivé horování i tupení řádů církevních se strany M. Jana Husa ku podivu brzo našly obliby i u domažlických občanů. Ti pak přátelé Husovi táhli r. 1419 zároveň s Plzeňskými, Klatovskými i Sušickými ku Praze aúčastnili se již dne 10. listopadu krvavých bojů u Knína. Roku pak následujícího zničili již i klášter augustiniánů ve svém vlastním městě.

Tehdy odřekli se i zákonitého krále Sigmunda a přidali se k poslušenství zemského správce Sigmunda Korybuta, krále-viče polského, jemuž nadržoval i Jan Žižka z Trocnova, zu-

¹⁾ O blouznění náboženském v Pošumaví se zvláštním zřetelem k Domažlicům. Dr. Řehák. Vlast. 1908.

řivý zastánce Jana Husa, pro kacířství od sněmu církevního odsouzeného a pak od spravedlnosti světské jakožto revolucionáře upáleného.

Ve válkách, chorobnou ctižádostí a hříšnou svéhlavostí M. Jana Husa vzbuzených, takto i posavadní rozkvět města Domažlic rázem byl zastaven a radost ze společného přátelského obcování proměnila se v nenávist druhu nejhoršího. Hus vyhlásil dle nauk Viklefových ve zvláštním hanopise, nadepsaném „O hrozné ohavnosti a spuštění kněží a mnichů“, všechny kláštery za peleše ďábelské, dal popud ke krvavým rozbrojům nejprve v Praze, které se pak odsud šířily do všech krajů království Českého. A Jan Žižka se svými tábority z pouhé zášti pak hubili, plenili, zneuctivali i vypalovali kostely i kláštery vesměs, kněze i řeholníky trápili, upalovali nebo jinak ubíjeli, a pak ničili i hrady šlechticů katolických. Žižkovi podařilo se také mysli dotud pokojných občanů domažlických svou záští naplniti a žádostí po statcích klášterních nadehnouti, tak že tito pak začali i proti klášteřu i proti posavadním otcovským svým přátelům v klášteře zuriti.

Nejprve žádali totiž proradní přátelé Husovi v Domažlicích, aby řeholníci zrušili věrnost, kterou se byli sliby svými i Bohu i pravé víře přísežně zavázali, a podpisem svým osvědčili přistoupení své k bezbožnému učení Husovu. Pak bylo na nich žádáno, aby sv. přijímání udíleli pod obojí způsobou a vydali i poklady kostela i kláštera. Avšak na tyto žádosti Domažlických nikdo z řeholníků nepřistoupil.

Když tedy řeholníci odmítli nespravedlivé žádosti měšťanů, tito se rozzuřili, opásali se meči, připravili si k rukám i řetězy a rozžehnuvše smuteční pochodně, vstoupili jako krve žízniví do tichých místností řeholníků, s kterými byli po 130 let žili v míru. I roznegli z kláštera i z kostela, co se odnésti dalo; pak rukou násilnou obořili se na věrné syny sv. Augustina, zmučili je a po většině i usmrtili. Potom klášter zpustošili, zapálili, pobořili a se zemí srovnali. Kostel však, jenž od svého počátku svou klenbou, na čtyřech štíhlých a ozdobných sloupích postavenou, u všech návštěvníků vzbuzoval podivení, nechali neporušený, toliko že ho zneuctili, ježto na dále oltáře v něm zůstaly beze sluhů, kazatelna bez kazatele, a i škola při něm bez učitelů potud, pokud zdivočelost husitská tu trvala a klášter zůstával v ssutinách.

8. R. 1434 dne 30. května svedena byla bratrovražedná bitva u Lipan v Česko-Brodsku, kde byli nesmířitelní táborité od mírných husitů i katolíků potřeni. Následkem toho počal se do země vraceti mír, a též nemnozí řeholníci domažličtí, kteří šťastně unikli krvavému pronásledování, vystoupili z úkrytů svých a vrátili se k rozvalinám zničeného kláštera svého. Nemajíce však prostředků, aby klášter znova zřídili, upravili si aspoň při zachovalém kostele klášterním skromný příbyteček, jež pak po delší dobu obývali.

Pro nedostatek historických zápisků nelze s určitostí pověděti, zdali vrátivši se řeholníci mohli delší dobu pokojně ve svém útulku přebývati i pracovati, jaké činili kroky, aby uloupené jim od husitů zboží zpět obdrželi, mnoho-li práv zpět si vybojovali,

Jak dlouho nerušeně jich užívali, kolik let v tom svém domečku při kostele klášterním přebývali.¹⁾

Teprve při r. 1499, kdy skoro celé Domažlice vyhořely, také se připomíná, že kostel klášterní i tentokrát zachován byl neporušený, a tedy snad i domeček řeholníků, ke kostelu přistavěný, zůstal bez úhony. Též není známo, zdali tou dobou v domečku bydlelo více řeholníků nebo snad již jen jediný.

Ve starých letopisech činí se totiž z doby tehdejší určitá zmínka toliko o knězi řeholním Janovi, rodem z Horšova Týna, jenž prý byl tu posledním převorem, až do konce r. 1530 v řeholním domku konečně sám jediný přebýval, žije z prvotního nadání klášterního.

9. O tomto knězi Janovi je napsáno, že činil mnohé kroky za tím účelem, aby klášteru zpět vydobyl veškeré statky, jež mu jindy z nadání právem náležely; avšak nemohl proti bezbožným a svatokrádežným jejich uchvatitelům ničeho poríditi. Za snahy své obdržel jen přehojné posměchy, potupy, ba i bolestné rány od nezvedenců. Rozpustilá mládež husitská házela totiž po něm blátem, aby ho pokálela; ba na konec ho i kamenovala a tak z města vypudila.

Nemoha takto P. Jan v Domažlicích pro různé nátisky mu činěné vydržeti, odebral se do svého domova v Horšově Týně a ubytoval se tam v otcovské chalupě. Domažlický senát posílal mu tam na bídnou výživu 30 kop grošů ročně, ve lhůtách pololetních, na místě řádných důchodů ze statků klášterních. Sám pro peníze do Domažlic docházeti nechtěl pro surové chování nevázané tamní mládeže. V Horšově Týně pak kněz Jan po tříletém vyhnanství ze zboží klášterního v Pánu zesnul.

Městské paměti (fol. 28—30 i 76) vypravují o tomto řeholním knězi Janovi tak, jako by byl dobrovolně z Domažlic odešel; ale kronikář klášterní vytýká Domažlickým, že kněze Jana z úmyslu týrali i týrati nechali, ba i smrti mu vyhrožovali, kdyby z Domažlic neodešel; a že by právem přiznati se měli k výroku: „Posledního kněze jsme z města vykamenovali, abychom se mohli nerušeně zmocniti zboží klášterního!“

10. Když tedy řeholní kněz Jan zemřel, ujali se Domažličtí v pravdě všeho zboží klášterního, jako by bylo jejich vlastní, a to tím způsobem, že králi českému Ferdinandovi I. půjčili 200 kop českých grošů a on jim dne 22. července r. 1534 dal zboží klášterní v zástavu a užívání, ovšem s tou podmínkou, aby měli péči o krytbu budov klášterních, ba aby veškeré zboží klášterní byli povinni vydati řeholním bratřím, když by se tito vrátili do opuštěného sídla svého.

Roku 1547 vzbouřili se husitští Čechové proti Ferdinandovi I., jenž jakožto upřímný katolík všemožně tomu bránil, aby novověrci ve své zbuynosti katolíkům majetek jejich zabírali a v právech jejich svévolně jich utiskovali. Husité chtěli

¹⁾ Domažličtí prokazují jakési listiny, prý z doby krále Vladislava a z r. 1488 pocházející, dle nichž prý směli převora přijímati nebo odmítati. Avšak takováto výsada přiči se konstitucím řádu, a také se o něčem takovém neděje nížádná zmínka v seznamě 28 výsad, Domažlickým udělených a za Ferdinanda III. sestavených.

proto nepohodlného sobě Ferdinanda s trůnu svrhnouti a na jeho místo za krále českého usaditi luteránského kurfirsta saského, od něhož, jakožto spoluprotivníka katolíků, pro sebe jen se nadáli pomoci. I spojili se za tou příčinou s německým luteránským „svazem šmalkaldským“, jenž z téže příčiny, jako oni proti Ferdinandovi, vzbouřil se proti bratru jeho císaři Karlu V. Na pomoc odbojným Němcům shromáždili již vzbouřenci čeští vojsko své blíže hranic saských v Bečově. Avšak císař Karel svaz šmalkaldský dne 24. dubna r. 1547 v bitvě u Mühlbergu při Labi slavně potřel a tak i výbojnosti novověrných odbojníků českých ponížil tou měrou, že krále svého pro učiněnou vzpouru odprosili a znova se mu poddali. Načež Ferdinand jen mírně je potrestal.

Domažličtí, kteří se byli vzpoury spolusúčastnili, byli potrestáni mimo jiné jen tím, že jim král odňal hypoteku za půjčených mu 200 kop grošů. Avšak i tak zůstalo zboží klášterní v držení Domažlických, poněvadž tou dobou řeholníků tam nebylo. R. 1557 v postě pak Ferdinand provinění Domažlickým docela prominul a v držení zboží kláštera za podmínek dřívějších jich ponechal. Výsadu tu potvrdil Domažlickým po smrti otce svého i král Maximilian II., syn a dědic jeho.

R. 1592 vznikl v Domažlicích blízko kostela klášterního a brány hradní čili klášterní veliký požár, jenž celou pravou čtvrt městskou zachvátil.

R. 1596 koupilo město Domažlice od řádu augustiniánů ves Milaveč za 850 kop grošů.

Takový byl stav kláštera domažlického až do stavovské vzpoury proti katolickému králi Ferdinandu II. r. 1618.

11. Když byli odbojní stavové čeští se svým lichým králem, Němcem a kalvínem Bedřichem dne 8. listopadu 1620 v bitvě na Bílé Hoře přemoženi, počala věrnost k Bohu i k zákonitému králi Ferdinandu II. znova oživovati, a to v Čechách vůbec a v Domažlicích zvláště, zejména když Domažlice, byvše od vojsk katolických obleženy, musely se vzdáti.

Na to dne 13. a dne 21. března r. 1621 došly do Domažlic přísné rozkazy od císařského a královského místodržitele knížete Karla z Lichtensteina, aby Domažličtí řeholníkům zabrané zboží klášterní navrátili a také klášter jim znova vystavěli, poněvadž ho byli v dobách minulých sami zlovolně zničili a vyvrátili. Domažličtí také tak později učinili, vyžádavše si toliko, že drží-li kdo z měšťanů něco klášterního, aby to bylo vykoupeno.

Za těch poměrů zaradovali se augustiniáni, v bouřích husitských z Domažlic vyplašení, a vrátili se z milosti vítězného císaře a krále Ferdinanda opět do Domažlic.

12. Tou dobou dolehla věru trestající ruka spravedlnosti císařské na Domažlické, aby se jim dostalo zasloužené pokuty za jejich připojení ke vzpouře stavů českých.

Předním podněcovatelem rebelle v celém kraji Plzeňském byl tehdejší primátor domažlický Adam Voprcha z Mráčova. Když ale týž zvěděl, že Bůh na přímlovu Bohorodičky Panny Marie, od odpadlíků hanebně znectěné, pomohl císaři k vítězství

na Bílé hoře, a pak že mnozí spiklenci byli zajati a již potrestáni, seznal z toho, co asi jeho samého pro velezrádu očekává. A proto dal se i se svou manželkou na útěk do Němec, aby nemusel vydati počtu z vladaření svého nejhoršího. Následkem vzpoury a útěku jeho připadly pak značné statky jeho komoře královské — ovšem na uplacení útrat, jež byly císaři a králi na vojska vzešly.

Když se tak stalo, žádal pražský převor augustiniánů a toho času i provinciál řádu P. Jan Cristellius (čili Kristl) Jeho Veličenství za propůjčení statků Voprchových v náhradu za pozemky a práva, v Domažlicích řádu urvané. Na to místodržitel císařský Karel z Lichtensteina oznámil Domažlickým 24. května r. 1622, že císař v to svolil, aby statky Voprchovy vydány byly augustiniánům domažlickým.

Roku pak následujícího dne 3. srpna 1623 konány byly i zvláštní komise, jež měly přesně vyšetřiti, jaké náhrady za utrpěné ztráty mají se klášteru dostati.

V komisi té zasedali zástupci císařští: Jan starší Widersperger rytíř z Widerspergu a Jan Kišperský rytíř z Vřezovic. Řád augustiniánů zastupovali: Magister Mikuláš Crusenius, provinciál a J. M. C. rada, Fr. Albert Körnicher, převor domažlický a J. M. C. rada, a Fr. Mikuláš Hofmayer, převor z Pivoňky. Za město Domažlice byli páni: Bedřich Sylvanus, císařský soudce, Václav Slanský, primator, Jeronym Gelastus, Jeronym Vokoriney, Matouš Paulovec, Daniel Šejnoha, Matěj Cibulovský a Pavel Felix. V komisi této nabízeli zástupcové města OO. augustiniánům za pouhý poklad chrámový, totiž za zabrané monstrance, kalichy, mešní ornaty atd. 700 kop grošů; avšak řeholníci nabídky té jakožto příliš nepatrné nepřijali, žádajíce 2000 kop grošů. V obnos ten nebyla nikterak zahrnuta i náhrada za pozemky a ostatní zboží klášteru a tak i Bohu obětované. Ale dohoda smluvěna konečně přece, i byla dne 20. února r. 1624 od císaře potvrzena.

Svolení císaře k dohodě oznámil kníže Lichtenstein Domažlickým dne 10. května 1624. Dle toho ustanovení císařského připadly veškeré pozemky i ostatní zboží zpronevěřilého i uprchlého Adama Voprchy, jež byly na komoru královskou spadly, OO. augustiniánům v Domažlicích, a správě města dostalo se nařízení, aby pozemky Voprchovské ihned odevzdalo klášteru a nadále vypustilo z majetku města.

Když se tak stalo, ujali se augustiniáni slavně dědictví svého, a začali nadále bydleti ne již v onom řeholním domku při kostele, o němž se stala zmínka již shora a jenž tou dobou ani již nestál, ale v domě ondy Voprchovském, od té doby jich vlastním.

Týž jest pátým v řadě od kostela klášterního ke chrámu městskému Narození Panny Marie, když se jde pod oblouky čili pod loubím. Tam pak bydlívali dva nebo tři řeholníci až do roku 1671 pokojně.

Týmž nařízením císařským ze dne 10. května r. 1624 bylo také opět ustanoveno, aby se město Domažlice postaralo o zbudování nového kláštera a o upravení kostela,

aby mělo také péči o střechy i okna budov klášterních a pak vše aby v dobrém pořádku odevzdalo řeholníkům v majetek.

Konečně museli Domažličtí dle stvrzené smlouvy vyplatiti řeholníkům 700 kop v náhradu za úrody na statcích klášterních, jež oni si byli po dlouhou řadu let neprávem přivlastňovali; kteréžto náhrady užili otcové klášterní na dokončení staveb a řádnou výzdobu jich.

13. O zboží kláštera domažlického původním a pak o zděděném Voprchovském jsou zprávy tyto:

A) O nadání původním, velice znamenitém, vypravuje svrchu uvedený člen komise k vyšetření náhrady pro klášter, Daniel Šejnoha, rodák kolínský, pak radní domažlický a zvláštní přítel i příznivec OO. augustiniánů domažlických, dle zápisů v urbáři města Domažlic česky takto:¹⁾

„Toliko krátce majetek kláštera popisují. V kanceláři radnice domažlické chová se svazek, nadepsaný „Klásterské věci“, v němž uchován je list P. Jana z Horšova Týna, řádu sv. Augustina, jenž jakožto poslední v řeholním domku bydlel a posléze od mládeže domažlické zle tupen, do svého domova v Horšově Týně se odebral a tam zemřel, obsahující smlouvu s předními měšťany domažlickými, že jemu do konce života jeho vzhledem ke všem ztraceným statkům (jež si byli páni domažličtí s násilím osvojili!) budou vypláceti 30 kop grošů. I píše zmíněný kněz v tomto listě mimo jiné, že by si pro pololetní rátu (částku důchodu) milerád sám do Domažlic přišel, kdyby se nemusel obávat nadmírných surovostí mládeže, jež jej netoliko posměchy provází, ale jej i bije, ano posledně blátem a kameny do Horšova Týna odcházejícího provázela.“

„V městských knihách dále se nachází, co vše původně ke klášteru patřilo. Mezi zbožím klášterním uvádějí se čtyři vsi, a to Milaveč s 19 usedlostmi, Bořice s 9 usedlostmi, Nevolice se 14 a Petrovice s 12 usedlostmi, což vše byli si Domažličtí o své ujmě již přivlastnili. Mimo to osobovali si i právo pohřbů při kostele klášterním proto, že kostel klášterní byl spolu i farním pro některé rolníky v Draženově, a nechtěli dovoliti, aby kdo bez jich svolení na hřbitově klášterním pochován býti mohl.“

B) Z dědictví po uniklém Adamovi Voprchovi dostaly se klášteru:

a) Dům Voprchův, jenž byl prodán, když se mohli řeholníci přestěhovati do nově jim vystavěného konventu.

b) Statek v nižším předměstí, zvaném Bezděkov, jenž byl pak zaměněn za statek ve vyšším předměstí, poněvadž byl od konventu příliš vzdálen. Tam bydlívali před tím klášterní dělníci a ovčák. Ovčín tu proměněn ve stodolu a dům obytný předělán na konírnu a kravín při konventě. V místech těch zřízena byla později škola. Ovčín nový postaven byl za mlýnem u zahrady a při něm zřízen byl i domek pro dělníky klášterní.

¹⁾ Kniha liter. DD ve žlutavé vazbě bez sponky, fol. 27. Dle výpisu toho zapsána jest i zpráva v památné knize klášterní, ve svazku červeném fol. 41 pod názvem „Extractus quorundam olim ad monasterium Tustense pertinentium, excerptus a Daniele Šejnoha“.

c) Mlýn o dvou složeních, při němž byla i zahrada ovocná, jenž byl ale později prodán.

d) Zahrada jiná blíže nového ovčína a domu pro dělníky. Zahrada tato byla málo stromy opatřena, aby tam bylo také místo na obilí a pro pasení dobytka.

e) Pole „Prachovna“, mající 11 měric, rozložené za klášterním mlýnem směrem ke vsi Trhanovu.

f) Pole „Na blátě“ (in limo), mající 12 měric, rozložené za hořejším předměstím, směrem ke vsi Petrovicům.

g) Tři pole „Na dlouhém“ při téže cestě dále, mezi poli jiných majetníků, směrem ke vsi Luženici, obsahující 14, 13 a 9 měric výsevu.

h) Políčko zvané „Na louce“ při téže cestě směrem ke vsi Petrovicům, na svahu louky, obsahující 2 měrice.

i) Pole „V zahradě“, za vyšším předměstím, po pravé straně směrem k Luženici, kde jindy bývala skutečná štěpnice. Pole toto mělo 14 měric výsevu. A k němu patřilo dále ještě políčko o třech čtvrtích měrice, jehož užíval klášterní mlynář.

k) Pole „Za Říhovi“ při téže cestě, obnášející 5 měric.

l) Pole „Blíže kříže“ u cesty, směrem ke vsi Straší čili Hochwartlu, jehož užíval mlynář, mající 3 $\frac{1}{2}$ měrice.

m) Pole „Za kostelem Svatých“ směrem k Milavči, na kopci Šarkman, mající 8 měric, a jiné, o něco výše položené na vrchu, mající 7 měric.

n) Pole „Za cihelnou“ směrem k Horšovu Týnu, mající 22 měric výsevu.

o) Pole „U skalky“ při téže cestě, dále za můstkem, mající 14 měr výsevu.

Celkem měl klášter 132 měric polí ke své vlastní potřebě, mimo pole, jichž užíval dle smlouvy mlynář klášterní.

Dále připadla klášteru luka, a to:

p) Louka „U skalky“ směrem k Horšovu Týnu, z níž byly ročně 4 pivozy sena.

r) Louka „Za předměstím“ uprostřed pole „Na blátě“, z níž byly ročně 3 pivozy sena.

s) Louka směrem „k Petrovicům“, při cestě k Dražnovu, vynášející ročně 4 pivozy sena.

t) Louka blíže kříže, „Na Čelině“, vynášející dva pivozy sena; a

u) louka „u Rejkovic“, od kláštera na hodinu cesty vzdálená, jejíž výnos byl nepatrný.

14. Přehlédneme-li to, co posud bylo vypravováno, poznáme, že řeholníci sv. Augustina žili v Domažlicích od založení kláštera r. 1238 do bouří husitských r. 1419 klidně.

Pak Domažličtí, přiklonivše se k husitům, nepřátelům Církve katolické i jejích ústavů, zničili klášter a otce řeholní buď pobili nebo rozprášili. Načež tito žili tu do r. 1530 v malém domku při kostele svém, jenž byl zachován. Poslední z těchto řeholníků byl tu P. Jan z Horšova Týna.

Teprve po bitvě na Bílé hoře byli řeholníci do majetku svého v Domažlicích opět uvedeni.

I stal se tehdy prvním převorem P. Jindřich Schöller z Belgie, bakalář v bohosloví.

(Pokračování.)

Třetí díl rukopisného sborníku Evermonda Jiřího Košetického.

Podává Dr. ANT. PODLAHA. (Pokračování)

67. (Str. 367b—369a). *Illustrissimus ac Reverendissimus D. Dominus Joannes Franciscus, episcopus Regino Hradecensis, baro de Tallenberg etc., dominus in Březina etc. anno 1687 die 26. Julii, in festo s. Annae, Matris B. Mariae Virginis, cum suo d. canonico et tribus capellanis ex Březina in Chýškam ad honorandum s. Annam venit, sacris ibidem tribus celebratis. Invitatus post haec a P. Georgio Weselý. ibidem tunc parochu, frugalem inter refectionem et hilarem meri infusionem metricè lusit, hosquè ex tempore versus fudit:*

De sancta Anna

A.

Anna, mater optima
Virginis Mariae
Quaeso, ut sis proxima
Meae agoniae.
Rege cordis ultima
Et monomachiae,
Ne ducar ad infima
In tremenda die.

N.

Non est Tibi similis
Et non est Matrona,
Quae sit tam amabilis
Tam sancta, tam bona,
Joachim nam inclyti
Uxor extitisti,
Ex quo unigeniti
Matrem peperisti.

Následují ještě dvě podobné slohy; počáteční písmena všech čtyř sloh dávají jméno ANNA.

Potom připojeno ještě několik básnických latinských hříček tehdáž složených.

68. (Str. 369b—370a.) *Relationes Viennae ad nos delatae a. 1689.* (Zprávy týkající se Anglie a Francie.)

69. (Str. 370b—370a.) *Versus in Cistercio, Galliae monasterio, sub ara maxima reperti.* (Tendenční verše fingované, namířené proti francouzskému králi Ludvíku XIV.) „Milleno bis tercenno, bis quadragenno, et post hunc nono, metas tibi, Gallia, pono . . .“

69. (Str. 370—371a.) *Ein bewehrtes antidotum wider die unjetzo heftig umb sich fressende Frantzosen.*

Brandenburgische Stachelnüsse	12.000
Lüneburgische Rosskeffer	10 000
Holändische Mehrkrabsen	20.000
Sachsische Rauten-Knospen, vermisch mit Donnerkeulen	10.000
Schwabische und Frankische Greiss- klauen	12.000
Westpfälische Kornbeisser	6.000
Kais. böhmische Ohrlefl	6.000
Croatische Hobicht 3 manipulos.	

76.000

Misceatur, fiat Hauptpfoster.

Solches alles zusamben dem unruhigen Patienten am Rheinstrohm öfters aufgelegt, in einer Brandenburgischen Mortir wiederhollet, und unverzagt umb den Kopf geschlagen, es hülfft, und wirdt die übermütlige Gedancken des allerchristlichsten Königs . . . vertreiben.

70. (Str. 371b—372b.) *Litterae dimissoriales pro domino Wenceslao Zelinsky, cive Milovicensi, quondam subdito.* Německý propustní list daný opatem Hyacintem Hohmannem.

71. (Str. 372b—374a.) *Litterae natalitiae pro eodem domino Wenceslao Zelivsky, datae a senatu civitatis Milovicensis.* „My purgkmistr a radda města Milivska známo činíme tímto listem obecně přede všemi a zvláště kdež by toho potřeba ukazovala, že jest nás se vši uctivostí požádal slovatný muž pan Václav František Želivský, sousoused náš, a na ten čas rychtář panský, abychom jemu listovné pod pečeti naší utvrzené vysvědčení o jeho na svět zplození a dobrém zachování odporni vydati nebyli. I považujice bedlivě netoliko jeho na svět poctivé zplození, ano i po všechem čas dobrého zachování, vysvědčujem pravdivě, tak jakož nám v dobré paměti jn. pan Václav Želivský, jakožto listu ukazatele děd, zde u nás v sousedství mnohá léta zůstáváje v verštatě sládkem přes 75 let řádně a pořádně živ byl, i také v královském městě Táboře svůj život v víře katolické jest dokonal, zanechaje po sobě dítek, z kterýchžto vlastní otec listu tohoto ukazatele byl slovatný muž pan Martin Želivský, kterýžto z své mladosti hned své milostivé vrchnosti ve všelikých službách zůstával, zvláště v těch letech, byvši vojanské nepokojné časy v zemi této, klášter Milivský opatroval, ano až do smrti, milostivé vrchnosti přes 50 let sloužil, a s námi v sousedství i spolupradním byvši, ve všem se chvalitebně po všechem čas zachoval. O jeho pak v manželstvo sejití v dobré nám paměti jsa, že jest v letu 1644 na den Hromnic skrze správce církevního v chrámu Páně klášterském v přítomnosti obojího pohlaví, jak přespolečných, tak i domácích lidí pozvaných, s poctivou pannou Dorotou, dcerou pana Jana Mlejnika z města Sedlcen se kopulirovati dal, a tohoto ukazatele listu pana Václava jakožto již třetího syna a. 1649 na den Přenešení sv. Václava z poctivého manželského lože jest zplodil, kterýž jsa při rodičích vychován, dále hned od svého dětinství ctihodným pánům páterům Milivským několik let jest sloužil a se ve všem věrně a poslušně zachoval, i dále vyučice se řemeslu pekařskému jakožto mistrovský synek, na některý čas mezi dobré lidi svým řemeslem vandroval, až z vůle Boží též sobě k stavu svatého manželstva poctivou pannu Ludmilu dceru pana Jana Hofmana, spolupradního, za manželku jest oblíbil a dle řádu církevního v přítomnosti slovatných a vzácných, jak přespolečných i domácích lidí jakožto svědkův leta 1674 dne 4. Septembris se kopulirovati dal. Dále s námi v sousedství zůstáváje, jakož i jsouce nám od naší milostivé vrchnosti představený, přes 12 let za p. panského rychtáře nás ve všem bedlivě řídil, tak že s ním dobře spokojeni jsme byli. Na potvrzení toho pečeti naší, kterouž k důležitým potřebám užíváme, s volí celé obce dobrovolně jsme přitiskli leta 1689 dne 30. Januarii.“

72. (Str. 375b—376a.) *Litterae pro lixa Milovicensi.* Německý vyučný list daný Martinovi Springinsfeldovi, jenž se byl vyučil u klášterského kuchaře Milevského Václava Veselého, daný dne 7. ledna 1689.

73. (Str. 375a—375b.) *Litterae dimissoriales pro uno cursore, aut quocunque famulo.* „Já N. N. známo činím tímto listem, jenž zachovací slove, vůbec přede všemi, že ukazatel jeho N. N., slouživ u mne za lokaje, dvě leta pořád, v tom čase tak se choval, že žádné obzvláštní stížnosti do osoby jeho jsem neměl, nýbrž s službou jeho dobře spokojen býti mohl. Což jsouce on oumyslu jinde sobě košťovati a nědo vše zkusiti, za tento list a vysvědčení jeho se při mně chování mne jest snažně žádal. Kteréžto žádosti jeho nemohouce odepřiti, tak činím, a v něm, jakž nahoře dotčeno, vysvědčuji. Vašich milostí a Vás za něj se přimlouvajíc, přátelsky žádám, kdežby se tak nadepsany N. N.

zahodil, že jej službou i jináče laskavě fedrovati ráčíte a budete, pro mé se toho V. Mil: a Vám touž měrou i jináče přátelské odměnění. Na potvrzení toho pečel svou vlastní k tomuto listu přitisknouti jsem dal, jehož jest datum v Menším městě Pražském dne . . . leta . . .“

74. (Str. 376a—380a.) *Výpisky ze spisu P. Angela Paciucheliho Ord. Praed.* „Quaestio, quid antiquissimum sit, quid pulcherrimum, quid optimum, quid sapientissimum etc . . .“

75. (380b—381a.) *Duplex anagrammatismus, quem gloriosa nomina Leopoldus et Ludovicus dederunt, poëtice et prognostice elucidatus, IMperII faVorIbVs, pro feLICI praesentIs annI eX-orDio reVerenter praesentatVs.* *Leopoldus anagrammatice: Ludes polo. Ludovicus: O cui ludus.“ Poeta: O quænam Pallas referet? quis pandet Apollo? Strenuus hicce, cui gloria ludus erit? Nil sic incertum, quam lusu eludere lusum, dum circumspecte ludit uterque suum . . .“

76. (Str. 381b—385a.) *Comparatio orientalis et occidentalis Turcae. Teutsche Vergleichung des orientalisch- und occidentelischen Türcken* (proti Ludvíku XIV. a jeho spojenci sultánovi). „Teutschland! liebes Teutschland! Jauchze! Und sei fröhlich! Denn es ist die Zeit gekommen, da durch Gottes reiche Gnad, recht im Namen und der That unser Leopoldus sage: Zwei ich jage, als deine, liebes Teutschland, Haupt-Feinde.“ Konec zní: „Es ist die Zeit gekommen, dass: Ludovicus der Grosse dürfte bald heissen: der Kleine.“

77. (Str. 385b—386a.) Allegorická perokresba: na podstavci, na němž jako ornament střídá se půlměsíc a Bourbonská heraldická lilie, stojí dva sloupy; hlavici jednoho tvoří půlměsíc, druhého znak bourbonský, sloup s půlměsícem právě se skácí k zemi; nad tím nápis: Hodie mihi, cras tibi. Pod tím jiná kresba, znázorňující slunce, půlměsíc, střelu a tři heraldické lilie ozářené. Pod tím: „Ut cadit Austriadum telis Mahometa subactus, sic quondam victus, tu Ludovice, cades. Alter Turca venit miseros nos, sufficit unus, qui necat et spoliat. Gallus utrumque facit.“ Potom následuje německý překlad těchto veršů.

78. (Str. 386b.) *Contra cardinalem Fürstenberg, electoratum Coloniensem affectantem.* „Noli me tangere.“ (Insignia electoris Coloniensis.) „Sume, quod tuum est, et abi.“ (Pileus cardinalitius, infula et pedum.) „Lieber, schwing dich nicht so sehr, Icarus fiel in das Meer.“ (Icarus a solis calore liquefactis alis cadens in mare.)

79. (Str. 387a—412b.) *Sr. allerchristlichen Majestät von Frankreich Declaration, durch was Ursachen selbige bewogen worden, die Waffen aufs neue zu ergreifen, und also das Armistitium zu brechen, wie auch dero Schreiben an den Cardinal de Estrees, darinnen dem Pabst allerhand rechtmässige Ursachen wegen einiger zwischen ihnen entstandenen Controversien vor Augen gestellt werden. Anno 1688.* (Opis současného tisku.)

80. (Str. 413a—415a.) *Cadens et labescens columna Turco-Gallica.* „Observatio curiosa, inter reges Galliae a quingentis pene annis septimum quemque ab hostibus captum exhibens, qui numerus septenarius in modernum regem Ludovicum XIV. recidit . . .“ Následují verše počínající slovy: „Tu quartum decimum die terque quaterque secundum . . .“ a německý jich překlad: „Man mag die vierzehend Zah gleich übergücklich nennen . . .“

81. (Str. 415a—416b.) *Prophetia, quodam in loco inventa.* „Post mille expletos a partu Virginis annos, et post sexcentos rursus ab

orbe datos, octoagesimus octavus mirabilis annus ingruet, et secum tristia fata trahet. Si non grande malum isto anno contingat in Orbe, si non in nihilum terra solumque ruat, cuncta tamen mundi sursum ibunt atque deorsum, lamentum et fletus undique grandis erit. Corruet et bellis gens, formidabilis olim, cladibus, excidiis, seditione, fame. Despiciet primogeniti petulantia matrem, et nato incutiet virga paterna metum. Sollicitas hominum mentes hoc tempus habebit. Sors belli et pacis stabit in ore levis. Exspectata diu praelustria Regna levabit, hæresis Anglico terga dabitque solo." Následuje překlad německý, počínající slovy : „Nach Tausend Jahr Verlauf sechshundert acht und acht, von Zeit der Heil-Geburt der Jungfrau an gezehlet, wird uns das Wunder-Jahr befallen recht mit Macht . . .“

(Pokračování.)

Mikšovicova kronika Lounská.

(Od 3. srpna 1618. do 16. října 1619.)

(Pokračování.)

T. l. v pátek po sv. Petru v okovech 3. srpna večer a potom v noci na sobotu přišla veliká voda, kterážto znamenité škody z dělala. A ta již asi ve 3 nedělích, čtvrtá byla a největší. Předešlý seno všecko podkalily, tato pak zde v Lužeradech několika sousedům obilí v snopích a hrstech pobrala velmi na mnoze a pryč odnesla.

T. l. v středu po sv. Václavě (3. října) ráno po desátý hodině hřímalo a blejskalo se. Potom velký déšť, potom na zejtrék k víčerou ve čtvrtek opět hrubě hřímalo a blejskalo se. Potom opět na zejtrí ve čtvrtek k víčerou tolikéž blejskalo se a hřímalo hrubě, záby také tak jako v létě křičely.

T. l. v sobotu po sv. Františku 6. října v noci na neděli umřel Václav Branný švec, člověk letitý, kterýžto bránu Pražskou přes 60 let otvíral a zavíral, potom na zejtrí v n. po nešpoře u Matky Boží pochován.

T. l. v outerý po sv. Šimonu a Judy 30. října ženil se M. Jan Trochopeus Tábořský správce školy Lounský; pojal sobě za m. pannu Annu po Janovi Vopozdilovi zůstalou dceru a t. d. svatba se konala.

T. l. při m. tomto Luna není paměti lidské, aby tak málo vinic skrytých bylo jako tohoto roku neb sotva jeden díl skrytých bylo a dva díly i více nekrytých zůstalo,

T. l. na den narození Krista Pána (25. prosince) pršel déšť a před tím na tejden z toho hojnost bláta a voda veliká na řece s břehy zároveň.

T. l. (1619) v středopostí a t. celého m. března veliký mrazy a sněhy, že pamětníka není. A před tím m. tepla znamenitá byly. Vinice řezali, zdvihali, dědiny vorali, místem i síti počali.

T. l. v postě v n. družebnou (10. března) v noci na pondělí celou noc i potom na zejtrí v pondělí až do kumplety velice hrubě pršel (sněh?) A téhož velmi mnoho naprchlo, cesty se zavily, lidé pocestní po cestách bloudili. A mnozí sedláci za svými potřebami musíce k městu jeti pro velikost těch sněhů a zaprchnutím i také zavětim těch cest sotva z vesnic k městu trefili.

T. l. v outery po neděli smrtedlné 19. března ráno umřel pan Albrecht Sokol z Mor a na Slavětíně, pán velmi dobřej a křesťanskěj k poddaným i jiným lidem, v neděli d. pam. blahoslavené sv. trojice v kostele Slavětínském pochován.

T. l. v outery po neděli postní smrtedlné 19. d. m. března J. M. C. Matyáš, římský císař, uherský a český král někteří praví že 20. martii ve Vídni umřel.

T. l. v neděli provodní (7. dubna) v noci na pondělí mezi třetí a čtvrtou hodinou umřela Anna Kusova po Václavovi Kusovi zůstala vdova žena letitá upřímná a lidem chudejm křesťanská a milosrdná, potom v pondělí po nešpoře po též neděli provodní po nešpoře (sic!) u sv. Petra pochována maje let věku svého 63 v nemoci zůstávala patnácte let.

T. l. v pondělí po neděli provodní (8. dubna) hned ráno ve 13 hod. vojáci odsud z Loun z šestnáctého města a dvacátého z poddaných vytáhli do Žatce k mustrunku z města osob dvacetí jeden, z poddaných pět a rejthar jeden.

Kruchta nebo kůr literátům českým začat. T. l. v outery po druhé neděli po veliké noci (16. dubna) z a č a l i zedníci v tomto kostele velkým v městě ve zdi díry k trámům za velkými dveřmi proti faře k kruchtě literátův českých k kůru jejich klabati. Potom v středu po též n. jeden trám do zdi vložili, v pátek všechny trámy do zdi vloženy byly a v sobotu sloupy 3 držíci tu kruchtu na sobě i také římsa to obě postaveno jest od tesařův a v pátek před touž sobotou zedníci ty trámy ve zdi zadělali. V pondělí po n. Jubilate práh k schodům položen, v středu schody na touž kruchtu kladli, stupňů jest 18. V pátek po sv. Filipu a Jakubu tesaři co zapotřebí k té kruchtě náleželo dodělali. V středu po sv. Medardu truhlář přibil tabule, na kterých se bude malovati, též i jiné rezby. Potom ve čtvrtek římsu vytáfloval hoblovanými prkny. V sobotu d. pam. sv. Víta malíř napouštěl tabule i jiné rezby křídou klejovou vodou rozdělávanou. V outery d. pam. Navštívení sv. Alžběty a potom na zejtrí v středu týž malíř okolo tabulí a kde jinde náleželo zlatem pozlacoval. V outery po pam. Rozeslání sv. ap. truhlář mřížky přibil a postavil nad římsou, ve čtvrtek okolo schodů bednění přibil. Potomně v n. po pam. Povýšení sv. kříže po nejprve začali jsme na ní zpívati. Potom v outery a ve středu po sv. Václavě na tý kruchtě truhlář spodek prknami přibil a v pátek dobednil.

Vínu přiskočilo. T. l. v sobotu po neděli Misericordias (20. dubna) Jan Ujžidil načal víno po 2 groš. míš.

V outery po neděli Jubilate (23. dubna) k víčerou přitáhli vojáci do m. Luna z kraje žateckého pěchoty okolo šesti set a jízdy do dvou set. Potom na zejtrí v středu ráno k Slanému vytáhli.

T. l. ve čtvrtek d. pam. vstoupení Božího (9. května) po 17 hodině spadl veliký a hojný déšť, k tomu i kroupy jako malá kulka pršely a některé menší velmi hrubě pršely, náh déšť je přemáhal. Ale předce pod Mělcí něco na chmeli na skrovně škodu učinily, ale na vinicích pod Mělcí dosti na mnoze.

T. l. v středu po neděli Exaudi (15. května) m r á z velký a škodný led jako tolar tlustej na vinicích všech všudy při Lounech do polovice p o m r z l o též chmele, které odrostly

vořechy, duby i některé ovsa dosti na mnoze pomrzlo. Na zejtrí ve čtvrtek větší mráz opět na ourodách zemských uškodil. Sedlákům bláto na kolách přimrzlo, že sotva jej otlouci mohli a lidi zdrželo, v pátek po čtvrtku opět velký mráz.

T. l. v pondělí po pam. M. Jana Husi (8. července) mustrovali se zde v městě všickni sousedé i z obojího předměstí i z Benátek, bylo nic k ničemuž.

T. d. a l. (22. čce) vítr veliký škody znamenitě zdělal. Ovoce, kde co bylo téměř všecko, oklátil. Na vinicích i chmelnicích tyčí sporážel, hrozny i zástavu na chmely odrážel, stromy v zahradách polámal. Na zejtrí v outerý (23. července) povodeň veliká přišla, luka všecky přikryla, votavu podkalila. Na dědinách škodu při řece znamenitou zdělala. Obilí v snopích rozniesla, to povětrí pšenice z klasu více než za semena místy za dvoje vyklátilo. Na stavení v Němcích a v Čechách krovy zbořilo i jiné škody nesčíslné zdělalo a ovoce k víře nepodobné, kde co v zahradách bylo, sklátilo tak, že téměř téhož dosti málo zůstalo.

T. l. v outerý d. pam. proměnění Krista Pána (6. srpna) ženil se kněz Jan Scenopei farář ve vsi Dobroměřicích, pojal sobě za manželku pannu Kateřinu Matěje Suchánka Srba dceru a t. d. na farnosti v Dobroměřicích svadba konána.

T. l. v pátek u vigílii sv. Bartoloměje (23. srpna), když nešpor zvonilo, zvon dominikál z pánvic vyskočil, a z zvonice dolů na zem upad; toho který s ním zvonil, škodně urazil.

T. l. v outerý po sv. Václavě (1. října) zdejší z m. Luna šli do Žatce na mustrunk, kterýž na zejtrí v středu držán býti měl, z kterého potom sešlo. Bylo jich totiž sousedů v počtu 82 a poddaných z vesnic. Potomně na zejtrí totiž tu středu, když mustrunk býti měl, Jakub Strnad vracující se zase domů s jinými blízko od Žatce na cestě nějakému sedláku, který samec do Cištan vezl, na vůz sednouti chtěl. Koně mu se splasili a tak týž Jakub dostal se pod vůz a přejeli ho, od čehož tu hned umřel. Přivezli ho umřelého do Loun, potom na zejtrí po 15. hod. u sv. Petra pochován.

Obec držána o sladovníky a o pivo. T. l. v pondělí po sv. Diviši (14. října) držána obec, kdežto mezi jinými věcmi nařízeno, že sladovníkům od dělání sladu ječného má se dáti 3 kop míš. konev starýho piva za 12 gr. míš., špaček za 2 gr. 4 d. a židlík za pět peněz.

(Pokračování.)

Drobné zprávy a posudky.

Tiché jubileum Historického kroužku. — Dvacet let uplynulo od té doby, kdy P. Jos. Svoboda T. J. jal se r. 1890 vyzývati známé historiky ze řad mužů katolických, aby se semkli a založili při družstvu. Vlasti „Historický kroužek“ jakožto odbor jeho, což se mu podařilo během léta 1890, tak že již v den po sv. třech králích 7. ledna 1891 mohla se odbyvati ustavující valná hromada v bytě tehdejšího novicmistra (nyní velmistra) křižovníků s červenou hvězdou Fr. Marata. Do výboru byli zvoleni: P. Jos. Svoboda předsedou, prof. Jos. Vávra jednatelem (až do r. 1895), za knihovníka P. Fr. Marat (do r. 1894), vdp. Frant. Eckert, duchovní správce na Karlově a pak farář a kons. rada u P. M. Sněžné († 1903).

Frà Jos. Hamršmíd O. Melit. (nyní převor, pokladník do r. 1898), prof. Dr. Matěj Kovář (od r. 1895 jednatel a od r. 1894 redaktor Sborníku Historického kroužku).

Roku příštího 1892 rozmnožen počet členů výboru o 2 i přibrání byli univ. prof. Dr. Fr. X. Kryštůfek a Dr. Ant. Podlaha, adjunkt fakulty bohoslovecké, nyní metrop. kanovník, od r. 1894 knihovník kroužku.

R. 1893 připojení opět 2 noví členové: s. prof. Fr. Zdráhal (po dvě léta 1893 a 1894 redaktor Sborníku Historického kroužku) a farář Václav Honejsek (pokladník od r. 1898), jenž zemřel jako konsistorní rada roku 1905.

R. 1894 zvolen do výboru vldp. prof. Kar. Konrad, místo novicmistra Fr. Marata, ale zemřel ještě téhož roku a zvolen pak prof. Střížek, r. 1896 vdp. prof. Fr. Vacek a Dr. Al. Soldát, vicerektor k. a semináře, nyní univ. prof., r. 1899 dp. kaplan Václ. Roudnický, pokladník do r. 1907, a farář Dr. Karel Lev Řehák (pokladník od r. 1907), r. 1900 přibrání P. Alois Kröss S. J., Dr. Fr. Doubrava, vicerektor Johannea, Dr. Isidor Zahradník, archivář na Strahově, P. Ferd. Černovský ord. s. Aug., Frant. Tischer, k. arcib. archivář. Jako delegát družstva Vlasti zasedá ve výboru téměř od prvopočátku vdp. Tomáš Škrdle, k. a. notář.

Dne 19. května 1896 v Pánu zesnul zakladatel a první předseda kroužku superior P. Jos. Svoboda, na jehož místo zvolen Dr. Frant. X. Kryštůfek, univ. prof., nyní dvorní rada, pap. praelat, děkan kapitoly u všech Svatých, jenž od té doby až dosud stojí v čele Histor. kroužku.

Dne 5. října 1892 usneseno, aby se vydával „Sborník Historického kroužku“, jenž počal pak vycházeti až do r. 1899 v jednotlivých svazcích, od r. 1900 vydává se jako časopis, několik let jako čtvrtletník v seš. čtyřarchových, pak po dvou seš. sedmiarchových, tak že i Sborník Hist. kroužku nemá daleko do 20letého jubilea.

Nyní tvoří výbor títo pl. tit. pánové: praelát, dvor. rada prof. Dr. Fr. Kryštůfek, předseda, šk. rada Dr. M. Kovář, jednatel, kanovník Dr. Kar. Řehák, pokladník, kanovník Dr. Ant. Podlaha, knihovník, P. Ferd. Černovský, převor Jos. Hamršmíd, kaplan Václav Roudnický, univ. prof. Dr. Al. Soldát, archivář Fr. Tischer, podpřevor Ludv. Vachek, prof. Jos. Vávra a virilista k. a. notář Tom. Škrdle, tak že kromě úmrtí jen nepatrně měnili se členové výboru za dvě decennia. *Dr. M. Kovář.*

P. Alois Kroess S. J.: Geschichte der böhmischen Provinz der Gesellschaft Jesu. Svazek I.: Dějiny prvňích kolleji v Čechách, na Moravě a v Kladsku od jejich založení 1556 až do r. 1619, kdy byly rozpuštěny od stavů českých. Na základě pramenů. Ve Vídni 1910. Nákladem Ambr. Opitze nástupce. (Quellen und Forschungen zur Geschichte, Literatur und Sprache Österreichs und seiner Kronländer. Durch die Leo-Gesellschaft herausgegeben von Dr. J. Hirn und Dr. J. E. Wackernell, Professoren an den Universitäten Wien und Innsbruck. XI. Band). Cena 15 K. (XXVII. a 1007 stran 8°). — Sotva který oddíl dějin rakouských a dějin staré říše Německé je tak velice nepřiznivý a nenávisť strannickou popleten a znešvařen, jako dějiny obnovy jednoty víry katol. v různých krajích a zemích. Protože se těchto bojů vynikajícím způsobem účastnil jesuité, i jejich dějiny do víru toho strženy. Protestanti a všichni ti, kteří přede vším své prameny, svoje vypravování a své názory pokládají o událostech histor. za směrodatné, co nejrozhodněji odsuzují veškeru jejich

činnost a většinou nemají ani porozumění pro vnitřní zařízení řádové, pro výchovu a vzdělání mladých členů řádových a pro prostředky a pomůcky, kterými řád vládl k dosažení svého účelu. Bájí se jen o jejich ohromném bohatství, o nesnášlivosti členů řádových vůči jinověrcům, o jejich neblahém vlivu na výkony vlády při dvoře císařském a jiných katolických knížat. Při tom neschází jednostrannosti a nesmyslného přehánění. Aby se to předešlo, zdálo se rozhodně potřebno, aby se hloub přihlédlo k přátelským dopisům jednotlivých členů řádových svým představeným a zvláště rektorů a provinciálů P. generálovi v Římě. Jelikož pro dobu od prvního zavedení jesuitů do Čech, na Moravu a do Kladska až ke sklonku téhož století a ještě o něco dále mnoho takových dopisů se zachovalo, mohl se v tomto objemném svazku podati jasný obraz, jak jednotlivé kolleje a domy povstaly v zemích uvedených, jak se znenáhla upevnily a jaký vliv měly na výchovu mládeže, na vyučování a vzdělání její a na zvelebení života katolického obzvláště mezi duchovenstvem. Tím se teprve lépe porozumí přípravám a prvnímu rozvoji katolické reformy v zemích českých, kteráž obyčejně názvem málo příspadným se nazývá „protireformace“. Vedle toho věnuje se dosti místa povšechnému stavu věci a doby a úřední činnosti vlády vůči šíření bludařství, aby každý snáze mohl posouditi poměry, v nichž jesuité činní byli až do výbuchu bouře stavovské v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Stížnosti a stesky protestantů nezůstávají nepovšimnuty. Při tom se však nezapomíná, že jejich předáci byli méně v obraně, ale spíše útoční, že nemohouce se opírat o dostatečné důvody objektivní, svá mínění a své názory náboženské pokládali za jediné oprávněné a proto pouze spásu svou hledali a viděli v úplném ujařmení náboženství katolického. Boj počavše, chtěli jej vésti až k úplnému podmanění odpůrců, to jest víry katolické. Proto nemohlo heslo jesuitů i katolíků býti jiné, než buďto zvítěziti nebo podlehnouti. Musili na záchranu svého náboženství vynaložiti vše, aby protivníky povalili. Jak daleko v této věci šli jesuité a jakých užívali prostředkův, aby v tomto boji nepodlehli, snaží se spisovatel tohoto díla projevit z jejich vlastních výpovědí. Dějiny tyto podávají slohem jasným, plyným, mile se čtoucím důležitý příspěvek k dějům zemí koruny Svato-Václavské v době bojů náboženských. Bez odporu nejzajímavější částí jest vypuzení jesuitů z Čech, Moravy a Kladska při počátku vzpoury stavovské r. 1618 a 1619. Kniha svou objektivností doporučuje se sama. Vše doloženo prameny. Zda do ní nahlédnou i odpůrci, aby se poučili? Marná naděje! Nestranné, na pravdě založené dílo vědecké pomine se, a pamflety plné překroucenin, nepravd a lží budou se psáti a šířiti zvlášť o této době dále.

Redakce.

Dr. Ant. Podlaha: I. Chronici Plassensis privati „*Tilla Plassensis*“ inscripti, a F. Mauritio Vogt, S. O. Cist. Plassii professo exarati pars tertia. II. Benedicti Scheppl (cum continuatione aliorum) De abbatibus monasterii Plassensis et De monasterii Plassensis professis. — Ve Sbírce pramenů církevních dějin českých století XVI.—XVIII. jakožto díl IV. vydal z rukopisů kláštera Oseckého vsdp. kanovník Dr. Podlaha tímto svazkem nový cenný příspěvek. Podává v latinském originále pouze část III. této „*Lípy Plasské*“, jež obsahuje řadu důležitých zpráv k dějinám kláštera Plasského (u Kralovic), ba i mnohý příspěvek k dějinám českým století 17. a 18., jako na př. líčení bouře selské na panství Plasském, o konfliktu kláštera s pánem na sousedním Krašově a j. K dílu tomu přidána jest soudobá mapka panství Plasského a půdorys konventu Plasského. Po zrušení kláštera dostaly se tyto dva rukopisy do knihovny kláštera

Oseckého, z nichž Dr. Podlaha důležitější část uveřejňuje v přítomném spise, jež vydal svým nákladem. Všem, kdo se zajímají o českou monasteriologii, bude spis tento vítán.

Dr. M. Kovář.

Dr. Jan Nep. Sedláček: **České modlitby a meditace z r. 1521.** — Jako svazek VIII. vydány modlitby tyto v Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis. Rukopis těchto modliteb, připomenutý v Podlahově Katalogu rukopisů kapitolních, chová se v knihovně metropolitní kapitoly pražské (sig. B 11), psán jest na pergameně písmem gotickým a jak připojené dvě ukázky rukopisu naznačují, dosti velikým a čitelným, jež zároveň podávají důkaz, jak pěkně ozdoben jest rukopis kresbami a iniciálkami. Rukopis ten po většině obsahuje modlitby a rozjímání sv. Anselma, otce scholastiky, arcibiskupa Canterburského v Anglii, jenž sepsal zejména dva spisy, z nichž tu čerpáno, totiž *Meditationes* a *Orationes*; některé úvahy a modlitby přeloženy jsou z jiných spisovatelů, ze spisů sv. Isidora, sv. Augustina, sv. Jana Chrysostoma a j. K snadnějšímu porozumění staré češtině jest po úvodě přidán slovníček méně nyní obvyklých slov. Poznámky pod čarou podávají text, jak zní v latinském originále. Vydání spisu toho zasluhuje všechnu chválu. Přijde zajisté vhod i filologům.

Dr. M. Kovář.

Jindřich Š. Baara a František Teplý: **Klenčí**, městečko na Chodsku. V Praze 1909. Nákladem vlastním. — Počet monografií nejen měst a městysů, ale i menších obcí stoupá rok co rok. I městečko Klenčí na Chodsku nalezlo zpracovatele svých dějin ve svých rodácích Baarovi a Teplém, již oba jsou na poli literárním známi a osvědčení spisovatelé, a z věnování je viděti, že z lásky a přitulnosti k vlasti a rodnému kraji podjali se práce té a knihu svou posvětili těm, kteří naplnění jsou stejnou přichylností k oběma. Ve spise tom zevrubně podány jsou přírodní poměry nynějšího městečka (z pera p. V. Fišera) a pak následuje historický vývoj od nejstarších známých dob až na naše dny „Klenčí chodské vsi, pak vsi v zástavě, potom dědičně prodané; Klenčí ochranného městečka (asi od r. 1657) nejprve pánů z Lamingenu, později hrabat ze Stadiona (od r. 1697), Klenčí po r. 1848.“ Zdařilých vyobrazení má objemná kniha (o 227 str. 8°) 15, tři rodokmeny: Kozinův, pánů z Lamingenu a hrabat Stadionů a seznam důležitějších jmen mimochodských. Klenečtí mohou býti hrdi na tuto monografii svého rodného městečka a k díkům závazání těm, kteří jim ji po dlouholeté námaze sestavili.

Dr. M. Kovář.

Jan Tenora: **Z pamětí města Bystřice nad Pernštýnem.** Otisk z „Hlidy“ 1907—1909. V Brně. — Máme po ruce jinou monografii a to z Moravy. Věhlasný historik věnoval ji veškerému obyvatelstvu města Bystřice nad Pernštýnem. Z hojných pramenů, chovaných v moravském archivě zemském ve sbírce Bočkově čerpal p. spisovatel zprávy místy dosti podrobné, týkající se zmíněného města, jež se již r. 1220 jmenuje městečkem, i obecně důležité, ale vážil též z jiných zdrojů přístupných, i podává je v tomto pořadí: I. Ze života církevního: 1. kostel a fara, 2. nemocnice, 3. škola. II. Život společenský, poměr mezi vrchností a poddanými. Jakožto přílohy přidal 1. seznam osedlých v Bystřici z konce 15. stol., 2. osedlých r. 1674, 3. osedlých 1748, 4. představení města Bystřice (od r. 1412). Pan spisovatel podává jen to, co se může doložit prameny. Doba nedávno minulá a doba současná dotčeny jsou pouze stručně. Kniha (209 str. 8°) po způsobu nyní obvyklém jest opatřena několika pěknými vyobrazeními. V doslově praví autor: „Vyplní-li se u některých z těch, jimž spis jest věnován, přání mé, aby si z pamětí města svého brali poučení, následující předky své ve všem dobrém a varující se všech pokleskův a pochybení, aby přilnuli ještě vroucněji k rodnému městu svému, a povzbudí-li a povede-li je pak láska tato k práci účinné, nezištné a obětavé, neochvějně a cíle vědomé ve prospěch města a všech jeho obyvatelů, která jest podmínkou všeho dalšího rozvoje, rozkvětu a zdárného ovoce, budu spokojen.“ Kéž by slova ta utkvěla v hloubi nitra všech obyvatelů nejen v Bystřici, ale ve všech městech a osadách českých!

Dr. M. Kovář.

SBORNÍK HISTORICKÉHO KROUŽKU.

ČÍSLO 3.—4.

— 1911. —

ROČNÍK XII.

Konvent augustinianů poustevníků v Domažlicích od svého založení až do počátku 19. století.

Na základě pamětních knih klášterních i jiných pramenů historických vypravuje
ThDr. Karel L. Řehák.

(Pokračování.)

II.

Památky konventu domažlického od bitvy bělohorské do konce 17. století.

1. Po bitvě bělohorské snažil se vítězný císař Ferdinand II. náboženství katolické přivésti opět k úplné platnosti v celé zemi, jsa toho pevného přesvědčení, že veškeré neštěstí, jež za dob husitských a pak protestantských stihlo zemi českou měrou tak hroznou, mělo svůj pravý kořen jen v rozbrojích náboženských, jež svou chorobnou ctižádostí rozdmýchal předem a hlavně nešťastný mistr Jan Hus.

Císař Ferdinand učinil tedy v celé zemi určité kroky, aby bludařství bylo v ní opět vymýceno. Snahy jeho zaneseny byly proto i do Pošumaví.

O navrácení Domažlických ke staré víře, víře svatováclavské, přičiňovali se augustiniani, znova u nich osadili, a mezi nimi vynikl apoštolskou horlivostí zejména P. Kašpar Bremb, bakalář bohosloví v Praze, muž učený. Obraz jeho chová se posud v konventě domažlickém, a to v malém refektáři, ozdobený pochvalnými verši.

Týž stal se později převorem v Pivoňce a pak i generálním vikářem řádu svého pro Čechy i Rakousy.

V tomto svém úřadě schválil jménem generála řádu zřízení kláštera řádu svého v Bělé (Weisswasser, v Mladoboleslavsku), jež r. 1633 Albrecht z Waldsteina, vévoda friedlandský, nově zřídil na místě kláštera starého, jenž tu stával již ve 14. století, ale v dobách husitských byl vypálen.

Týž Albrecht z Waldsteina, zdědiv po svém otci Adamovi z Waldsteina blízký hrad Bezděz, na skalkině homoli vystavěný bývalý to hrad královský, uvedl tam také na krátko augustiniany z Bělé, kteří však po šestiletém tam nepohodlném přebývání a po násilné smrti Albrechta z Waldsteina, r. 1634 se opět vrátili do Bělé.

Avšak ještě než se tak stalo, jmenovaný P. Bremb zemřel dne 29. října r. 1633 na kámen v Badenu v Rakousích, pln jsa zásluh i let života, a byl tam i čestně pochován.

2. V horlivosti s P. Kašparem Brembem závodil při obnovování náboženství katolického i převor jeho P. A l b e r t K ö r n i c h e r, jenž byl převorem do 2. listopadu 1627, do kteréžto doby Domažličtí se již úplně vrátili do Církve katolické.

Týž P. Körnicher byl rodem Čech z Mělníka. Byl znamenitým horlitem pro povznesení domu Božího i kláštera svého. Ještě než byl dům Voprchův rádu odevzdán, přičiňoval se již o to, aby počet řeholníků svých mohl rozmnožiti i rádně ubytovali. Za tou příčinou dal od rolníků chodských přivézt z královského lesa 180 stromů ke stavbám klášterním, kázal kostel uvnitř vybiliti i různé opravy při něm prováděti, zejména i na kruchtě. A při opravách chrámu kamenného nezapomínal nikterak s apoštolskou horlivostí pracovati i na opravách chrámů duší lidských, tak že i on si zachoval u Domažlických památku velice čestnou.

On také zavedl, aby se o svátku nejsv. Trojice konala každoročně slavnostní památka Posvěcení chrámu.

Za úřadování převora P. Alberta Körnicherera vyžádalo si také několik znamenitých lidí pohřeb v kostele klášterním. Takovými byli příkladně:

Bohumír H ů b n e r, J. M. C. rada, nejvyšší číšník i plukovník, jenž zabit byl od vzbouřených sedláků v Horních Rakousích dne 20. září 1626. Týž obdržel památný nápis v kostele, při němž zavěšeny byly i jeho zbraně, v rodě dědičné.

Bedřich S i l v a n u s, císařský soudce, jenž zemřel r. 1626. Týž obdržel pomník s čestným nápisem proti rohu pravé strany hlavního oltáře.

Také Jan S i l v a n u s, bývalý slavený senátor domažlický, zemřelý již r. 1573, byl k žádosti pozůstalých v kostele klášterním pohřben a obdržel rovněž památník s čestným nápisem.

Pod obloukem chrámovým, oddělujícím kněžiště od lodi chrámové, položen byl kámen z pískovce, pod nějž pohřben byl Jan H a u e r, syn měšťana domažlického, zemřelý dne 26. března r. 1624.

3. Když uplynula tříletá doba úřadování převora P. Körnicherera. složen byl úřad jeho na krátko opět na bedra P. Jindřicha S c h ö l l e r a.

Tou dobou r. 1627 počali sedláci ze vsi Draženova odváděti poplatky konventu domažlickému, uznávající tak jemu svou poddanost. I spláceli sedláci draženovští ročně takto: Pavel Frank, rychtář, 92 krejcarů, 5 slepic, 35 vajec; Matouš Potestat 43 krejcarů, 3 slepice, 18 vajec; Matouš Vondraš 61 krejcarů, 4 slepice, 25 vajec; Matěj Voith 73 kr., 5 slepic, 29 vajec, a mimo to jeden každý 24 kr. na zaječném („Hasengeld“, „pecunia leporina“).

Kromě toho byli Draženovští zavázáni některým ro bot á m o ž n í c h p š e n í c n ý c h, začez dostávalo se jim ve dnech, kdy pracovali, oběda, jaký dostávali ostatní ženci najatí, kteří pracovali při konventním statku domažlickém a později na polích při Rejkovicích.

Také byli Draženovští povinni potřebné dříví dovážeti konventu. Z této povinnosti se později vykoupili cenou jednoho sta kop grošů, k čemuž konvent rád svolil, poněvadž byli zarputilí a vzdoroviti.

Obec Rejkovice platila konventu na místě robot 4 kopy grošů, půl měrice pšenice a 24 kr. zaječného.

Konvent augustiniánů v Pivoňce dával domažlickému ročně 18 nádob piva, mimo 2 nádoby za zpívané služby Boží, jež převor domažlický každoročně o slavnostech sv. Jana evangelisty a sv. Jana Křtitele v Pivoňce konati byl povinen.

4. Dne 11. června r. 1628 stal se převorem P. Urban Heyden. Za úřadování jeho zemřel dne 10. listopadu 1629 ve Vídni P. Mikuláš Crusenius, rodem z Belgie, doktor v bohosloví, muž výmluvný i velevážený a v záležitostech úředních nad jiné dovedný, bývalý převor v Bruselu, kde r. 1616 ze základu vybudoval proslavenou kollej humanitních studií. R. 1619 zreformoval provincii řádovou v Bavořích a r. 1620 zvolen byl v generální kapitole v Římě za definitora řádu pro Belgii. Byl také radou císaře Ferdinanda II., dějepiscem i generálním komissářem řádu augustiniánů pro Čechy, Rakousy, Štýrsko i Bavorsko.

Týž se neunaveně přičiňoval o znovazřízení kláštera v Domažlicích, ač výsledky jeho snah nikterak se nerovnaly jeho námahám. Zejména v císařské komisi r. 1621 složené naléhal na to, aby ze zabavených statků velezrádců dostalo se spravedlivého odškodnění řádům duchovním, kteří od nich byli poškozeni neb i docela vyvráceni. I vymohl aspoň to, že se konventu domažlickému dostalo v náhradu zboží sběhlého rebellanta Adama Voпрchy a k tomu ještě 16.000 zlatých.

Také se pro poškozený konvent v Pivoňce (Stockau), v okrese ronsperském, vydatně přičiňoval o náhradu, a to ze statků pánů ze Švamberka, kteří byli pro rebelii odsouzeni. Dále naléhal i na to, aby protestantští pastoři byli ze statků těch propuštěni a fary jejich aby byly navraceny pravým majitelům, totiž katolíkům.*)

Takovýchto horlivců bylo tehdy v pravdě na výsost třeba. Nebo přívrženci lichého krále Bedřicha Falckého byli i všude jinde po Čechách i na Moravě všechny kláštery zabrali, statky jejich urvali, kostely vyloupili, řeholníky rozprášivše nebo kacířům do moci vydavše. Příkladně konvent augustiniánů u sv. Tomáše v Praze byl od obce vykázán — za hospodu vojákům!

Převor P. Urban v Domažlicích snažil se za svého úřadování v dobách těch trudných, seč byl, aby z kostela vymezil vše ne-

*) Klášter v Pivoňce augustiniánům zabral přívrženec nové víry, jež zboží církevní zabírali velel, Petr ze Švamberka, pán na Ronšperku, Třeboni, Vorlíku, Zvikově a Kestřanech nad Vltavou. Klášter se vším zbožím i zařízením opanovala pak r. 1586 úplně choť jeho Anna Maxmiliána rodem z Oppersdorfu, zarytá kalvinka; vinice a pole klášterní rozdělili mezi sebe dle své libovůle měšťané. Když se revoluce českých stavů proti Ferdinandovi II. po přání jejich nedařila, upil se Petr ze Švamberka a pochován byl v klášterním kostele sv. Tomáše v Praze.

Vdova jeho odstěhovala se pak do Hofu v Bavořích. Tam provdala se za potulného tehdy pána Ladislava Veleny Žerotína, druhdy podněcovatele vzpoury proti císaři na Moravě, kde měl čtyři panství, mezi nimiž byla Břeclav (Lundenburg). Týž jezdil za knížetem sedmihradským Betlenem Gábo-

důstojné nebo pohoršlivé a vyzdobil jej všim vhodným. Pro klášter opatřil lázeň, pro ložnice okna i kamna i lože, upravil účelně i budovy klášterní hospodářské. Působil tak platně, že po odchodu svého nástupce r. 1634 opět zvolen byl převorem.

5. Převorem r. 1632 stal se P. Simplician Deichart, rodem z Mohuče, jenž pak úřadoval do prosince r. 1634.

Za úřadování jeho zavražděn byl dne 26. února 1634 v Chebu vojevůdce císařský Albrecht z Waldsteina, dobrodinec augustiniánů, a pohřben byl nejprve v Kartouzi, kterou byl blíže Jičína založil. Odtud bylo po zrušení téže za císaře Josefa II. roku 1782 tělo jeho převezeno do Waldsteinské hrobky v Mnichově Hradišti, při východní straně bývalého kostela klášterního sv. Anny zřízené.

Tyž P. Simplician stal se později převorem v Bělé. Z důstojnosti té se ku přání arcibiskupa kardinála Arnošta z Harrachu dobrovolně poděkoval a usadil se jakožto apoštolský missionář v Doksech (Hirschberg) u Bělé. aby odtud pracoval na obnovení náboženství katolického v Čechách. I činil tak věrně a s velikým požehnáním po celých 20 let, od r. 1638 do r. 1658.

Dne 17. března r. 1658 vydal se na cestu k jarmarku v Bělé a na té cestě skonal náhle. I pochován byl pak uprostřed řeholních bratrů svých v Bělé ve středu klášterního kostela sv. Václava.

Tou dobou, mezi lety 1632 až 1635, muselo město Domažlice odvésti do pokladny císařské přes 90.000 rýnských na potřeby válečné a od 12. prosince 1632 do 26. dubna 1633 vydržovati i pět setnin vojska. Následkem toho muselo město zadlužiti své vesnice, a to Španov, Řichovice a Hradiště, každou 3000 rýnských, a Elštýn 1000 rýnských. Avšak klášter domažlický škod tehdy neutrpěl, ježto pán Gonzaga, nejvyšší ubytovatel vojska, učinil opatření, aby klášter a zejména i mlýn klášterní byly všech nájezdů vojenských ušetřeny.

R. 1637 dne 25. února zemřel císař Ferdinand II., jenž zboží velezrádného a pak uprchlého Adama Voprchy klášteru v nahradu přikrnuv, stal se jaksí druhým jeho zakladatelem.

6. Dne 1. února 1638 nastoupil úřad převora v Domažlicích P. Bohumír Langenauer, rodem z České Lípy. jenž v řád augustiniánů vstoupil na hoře Bezdězi, prve nežli se odtud řeholníci vrátili do obnoveného kláštera svého v Bělé. Byli by tam snad na vždy zůstali; ale příkrý, kostřbatý přístup ke klášteru, na vysoké homoli zřízenému, pohnul Albrechta z Waldsteina, že ke

rem i jinam, aby získal nepřátele císaři. Když pak vzpoura byla bitvou na Bílé hoře potřena, Ladislav Žerotín uprchl.

Před útekem jeho poslala manželka jeho Anna Maxmiliána stříbrné zboží své v ceně asi 60.000 tolarů na ražení do mincovny v Kutné Hoře. Stříbro to upadlo však do rukou hraběte Heřmana Černína a Karla z Liechtensteina, kteří je dle udání (Bilkových konfiskací) rozdělili mezi sebe. Tím pyšná pani jest valně ochuzena, ježto měla na starosti 5 dětí, jež měla se Švamberkem, i děti, které měl Žerotín z prvního manželství, i děti, jež měla s tímto.

Po smrti Žerotínové zbylo jí však přece ještě tolik, že za to koupiti mohla statek Janovice u Brüggu ve Slezsku. Avšak jsouc zvyklá živobyti nákladnému, dělala dluhy, pro které pak uprchla do Elbingu, kde u velké bídy zemřela a pochována byla posléze na — půdě tamního kostela! Statek uloupený nepřinesl jí tedy požehnání.

Doplněno z pamětí historika prof. Josefa Vávry.

prosbám P. Kašpara Bremba povolil, aby se mohli navrátiti do prvotního konventu svého v Bělé. Převor P. Bohumír dokončil svůj úřad v Domažlicích již r. 1639 a stal se pak farářem v Šitboři, jež byla ke klášteru v Pivoňce přivtělena.

Nástupcem jeho stal se po generální visitaci, vykonané od generálního visitatora řádu P. Jiřího Gladíka, P. M a x i m u s D o d a n i m u s.

Týž přeložen byl 13. června r. 1641 za převora do konventu v České Lípě, a po něm stal se převorem v Domažlicích P. H o n o r a t B r a e n d e l, jenž však již 7. srpna téhož roku zemřel. Místo jeho zaujal pak posavadní převor mělnický P. Jan E v a n g e l i s t a.

Dne 27. října 1643 stal se převorem P. D a m i a n F i n k e l, jenž úřadoval až do 15. dubna 1652. Toho vystřídal P. W o l f g a n g M a e t e s e d e r, jenž konal pak úřad svůj do května r. 1656, v kteréžto době počal spravovati faru ve Všerubech (Neumarkt), jež asi pro panující tehdy nedostatek duchovenstva světského připadla pod správu konventu tehelního v Domažlicích.

Pak vystřídal se ve správě konventu domažlického převori: PP. Řehoř Fluor, Bonaventura Sies, Vilém Haibner, příchozí z Bělé, Peregrin Curtius, Bavor, Albert Judex, Filip Rosenthaler, Gerard Menšlik z Horšova Týna, Maxim Tišnovský a Mikuláš Puchner, o jichž tichém působení nejsou udány bližší zprávy.

7. Roku 1671 za posledně jmenovaného převora P. M i k u l á š e P u c h n e r a začato se stavbou nového konventu na místě onoho ze starého nadání.

Roku 1672 stal se převorem P. Jiljí Enge z Ronšperku, muž horlivý i starostlivý, za jehož vedení pokračováno ve stavbě konventu tak, že dne 19. října 1674 mohli řeholníci skoro po čtyřstoletém založení konventu v Domažlicích, přebývati opět v konventě novém. Převor P. Enge vydal o stavbě té zvláštní spis, nadepsaný „Liber fabricae monasterii B. V. Mariae in coelum assumptae“, z kterého patrno, že stavba ta, jejíž vyobrazení bylo připojeno, stála 3729 rýnských. Severní strana kláštera byla tehdy ještě dřevěná; na severovýchodě jeho, kde jest nyní (stará) škola, bydlíval napřed barvíř, a později byl tam zatím konvent. Před klášterem pak byla kašna.

V letech 1675 a 1676 znova zřídil i opravil týž převor P. Enge i také kostel klášterní pro větší čest Boží, jak o tom svědčí památný nápis, umístěný na rozhraní chrámu a kruchty. Zejména opatřil také novou věžku na kostele a pokryl celou střechu jeho sindelem. Pln zásluh i o kostel i o klášter i o důstojnou bohoslužbu při nich zemřel P. Jiljí Enge po pětiletém horlivém působení v úřadě převorském a ve 24. roce života svého řeholního, r. 1676.

8. Po něm stal se převorem P. Pavel Angerle ze Stříbra, jenž stal se oblíbeným zpovědníkem skoro všech kajících Domažličanů, jsa každému milý pro své ušlechtilé mravy a svou prostou mysl.

Později, r. 1681, zachvácen jest sám při zaopatřování lidí stížených morem, jenž tehdy zle v Čechách zuřil, a umřel jakožto

oběť lásky k Bohu i bližním. Měl pak pohřeb nad míru slavný za převelikého účastenství lidu.

Tou dobou (r. 1677) byl provinciálem augustiniánů P. Řehoř A r i e n t i n u s, zvaný B e r a n, doktor v bohosloví, rodák i profes v Domažlicích, jenž byv prvé po delší dobu převorem kláštera v Šopce u Mělníka, velikých si tam získal zásluh.

9. Po P. Angerlovi stal se převorem v Domažlicích r. 1677 P. P i u s Š t ě p á n e k, rodem ze Starého města Pražského. Týž dostavěl kůr chrámu, přiměřeně upravil i vybiliti dal sakristii, refektář i ambity, vnitř i zevnitř, a kázal vydláždit i nádvoří klášterní, aby vody sněhové i dešťové budově neškodily. Opravil také všechna okna kostelní a konventní i celý klášterní mlýn. Dokonav svůj úřad v konventě, stal se pak r. 1680 duchovním pomocníkem arcijahna v Horšově Týně, kde mor již několik domů zachvátil. Bůh trestal tehdy Prahu i mnohá jiná města pro jejich hříchy morem, tak že mnoho tisíc lidu bídě zahynulo, avšak Domažlic této hrozné metly své tehdy ušetřil.

10. Roku 1680 stal se po P. Štěpánkovi převorem domažlickým P. A l e x Š i m e l z Nového města Pražského. Za úřadování téhož začali dne 29. května r. 1680 řeholníci opět společnou modlitbu v kůru po přestávce 261 let, kterou zaviniily bouře husitské. Do Domažlic se řeholníci vrátili ovšem již r. 1621; avšak k modlitbě sborové v kůru bylo jich posud málo. Vždyť byla doba, kdy v Domažlicích byl toliko jeden řeholník, P. Jan z Horšova Týna, a po jeho smrti klášterní chrám vůbec osiřel.

K nařízeným modlitbám v kůru přidávány byly tehdy i prosby na počest světce řádového, sv. Mikuláše Toletanského, patrona proti moru.

S modlitbou společnou v kůru kostelním začal převor P. Alex také pravidelná, pečlivě konaná kázání o nedělích a svátcích v kostelích i klášterních i městském a to střídavě česká i německá.

V červnu téhož roku počali otcové řeholní z nařízení svého P. provinciála Řehoře na usmíření hněvu Božího a na odvrácení moru v království Českém říkati také mezi první mši svatou pět žalmy na počest Bohorodičce, z čehož vyvinul se obyčej, že se říkají žalmy tyto ve všech konventech českých ráno před hodinkami, po vykonaném rozjímání.

11. Dne 14. srpna v předvečer nanebevzetí Panny Marie a pouti klášterní bylo veliké vyzvánění, i sešli se zpěváci městští k slavným nešporám. O pouti samé bylo opět veliké vyzvánění a po něm se konaly slavnostné hodinky církevní ranní. O 9. hodině bylo kázání německé. Pak přivedl městský děkan Jiří Mořic B o r o v s k ý z kostela městského procesi a kázal shromážděným česky, načež měl P. provinciál slavnou mši svatou. Odpovědne slavnostní nešpory za velikého účastenství lidu konal městský děkan.

Podobným způsobem vykonána i slavnost zakladatele řádu sv. Augustina dne 28. srpna téhož roku, ke kteréžto slavnosti přibyli na pomoc i vojenští trubači, jež tam poslal svobodný

pán generál Kryštof Vilém Harrant z Polžic a Vezefic, nejvyšší vojenský velitel v Praze, tehdy pro mor právě v Domažlicích přebývajících. Slavnou mši svatou měl děkan Borovský, po které kázal český Kryštof Vojtěch Peške, farář z Klenče. Při bohoslužbách konaly se také slavné přímluvy i k sv. Augustinu i k sv. Mikuláši Toletanskému za odvrácení moru. K hostině, jež se pak odbyvala v konventě, dodal potraviny převor z Pivoňky.

Zmíněný generál Harrant dal také zříditi v klášterním kostele sedadla a zavěsiti tam erby rodu svého i rodu manželky své, jež pocházela z rodu Šebířů z Beřkovic.

12. Také p o u ť v m ě s t s k é m c h r á m ě, konaná 8. září v den narození Panny Marie, děla se toho roku s velikou slávou. Kázal při ní P. Jeroným Ebenauer, doktor v bohosloví a rektor studii klášterních v Praze. Na to ihned dne 10. září byla opět slavnost sv. Mikuláše Toletanského v chrámě klášterním, při které kázal P. Basil Slad, bakalář a lektor bohosloví. Po nešporách rozdával se zbožnému lidu chléb, tomuto světcu na počest poženaný.

13. Dne 13. září přibyla z Klatov do Domažlic královská komora česká, jež se utekla z Prahy nejprve do Plzně a pak do Klatov, hledajíc bezpečné místo před nákazou morovou, jež se tu a tam jevila.

Od 16. září byla v klášterním kostele vždy o 10. hodině sloužena poslední mše svatá před vystavenou velebnou Svátostí na odvrácení moru. Mezi ní ve dnech svátečních zpívaly se litanie o sv. Mikuláši Toletanském. Naposled bylo vždy požehnání s nejsvětější Svátostí.

V den sv. Václava i v klášterním kostele i v kostele městském sv. Antonína kázal P. provinciál Ebenauer. Jindy chodívalo z kostela toho slavnostní procesí s nejsvětější Svátostí do kostela sv. Vojtěcha v Milavči na počest sv. Václava. Tohoto roku bylo od obvyklého procesí upuštěno pro bázeň, že by se při takové veliké schůzi lidu mohla nákaza morová snadno zavléci.

14. Dne 20. října r. 1680 konala se slavnost jména Panny Marie. Tato slavnost byla později od papeže Innocencia XI. přenesena na neděli po narození Panny Marie, na památku, že v den po narození Panny Marie, totiž dne 9. září r. 1683 křesťané byli na přímluvy Bohorodičky, za vedení polského krále Jana Sobieského, dobyli nad Turky u Vídně rozhodného vítězství.

Slavnost jména Panny Marie dala se roku tohoto s nevidanou okázalostí. O 9. hodině vyšlo z chrámu městského procesí do chrámu klášterního. V procesí neseny byly korouhve kostelní i prapory pořádků městských. Trubači generála Harranta a hudebníci městští provázeli litanii k Panně Marii figurálně. Za každou třetí slohou učiněny byly intráty s hubnováním. V procesí nesli 4 mládenci nosítka s obrazem Pomocné Matky Boží Pasovské, a s nápisem „Jméno Panny Marie budiž pochváleno“; kolem mláďenců šli čtyři nosiči pochodní. Za nosítkami šel městský děkan s přísluhou akolytů a kleriků řádových. Za duchovenstvem kráčel generál Harrant a hrabě Morzin; za těmi ubíral se provinciál P. Jeroným Ebenauer a převor domažlický, pak fiskal Kryštof Norbert Knaut, rytíř z Hahnenschwungu, Petr Hroch, domažlický rada

při appellacích, za těmi podvou ostatní úředníci komory královské a posléze přečetný lid.

Když přišlo procesí do kostela klášterního, měl děkan slavnou mši svatou; potom kázal německy P. provinciál a pak následovala ještě tichá mše svatá, mezi kterou zpívaly se žalmy mariánské za hlaholu trub i bubnů a vykonány modlitby na odvrácení moru. Posléze uděleno bylo shromážděným svátostní požehnání.

15. O slavnosti *V s e c h s v a t ý c h* dne 1. listopadu 1680 byly slavné služby Boží, při nichž kázal P. provinciál a přítomen byl Jan František hrabě *V r t b a*, vicepresident české komory, i se vši svou družinou. Týž navštěvoval chrám ode dne příchodu svého do Domažlic každodenně. Odpoledne toho dne byly církevní hodinky za zemřelé.

Dne 9. listopadu děla se slavnost na počest sv. Martina, biskupa, a na odvrácení moru. V týž den uložil si konvent na usmíření Boha půst a celé město Domažlice postilo se s ním.

16. Ode dne 23. listopadu počali všichni řeholníci domažličtí p o s p o l u ž í t i v k o n v e n t ě, počtem 12. Byli to: P. Jeroným Ebenauer, provinciál, P. Alex. Šimel, převor, P. Pius Štěpánek, visitator provincie, P. Rafael Pelikán, lektor filosofie a sekretář provincie, P. Pavel Angerle, P. Hilar Keltz, P. Adeodat Benig a 5 kleriků, studujících tu zatím filosofii, byvše pro mor ze svých konventů rozptýleni, a to: Herman Kříž, Aegid Nodinus (alias Knoflíček), Bonaventura Bartl, Valentin Weydner a Ferdinand Šinko.

Tito slavili dne 25. listopadu památku sv. *K a t e ř i n ů*, patronky filosofů, velice slavně. Potom v oktávě tohoto svátku, totiž dne 2. prosince, po vykonané krátké modlitbě na počest této světice, nastalo prvé s t r u č n é h á d á n í o otázkách filosofických, po němž později ještě častěji následovaly podobné dispute. Hádání předsedal a je řídil lektor filosofie P. Rafael Pelikán. Obhájcem předložených thesí (defendent) byl Ferdinand Šinko; oppo-
nenty byli: fiskal Knaut, zemský advokát, místní děkan a provinciál.

17. Tou dobou postaven byl u statku „Ždanova“ (Tannava), při cestě k Pivoňce, na místě již „od staletí“ posvátném, sloup na počest sv. Kolomana, nákladem P. provinciála Jeronýma, jenž jej také 19. prosince slavnostně vysvětil u přítomnosti P. Hyacinta Langaufa, převora v Pivoňce, a P. Alexe Simla, převora v Domažlicích, i jiných hodnostářů. Sloup byl zeleně natřen a svrchu korunovan železným křížem způsobu španělského. Obraz světcův na něm vymalován byl na tabuli, jež zapuštěna byla do sloupu.

P. provinciál žádal u arcibiskupa i za dovolení, aby na tomto památném místě časem svým postavití se směla zvláštní k a p l e. I bylo mu to povoleno, když P. Hyacint se závazal, že nad stavbou bude bdíti a kapli udržovati z řádných příjmů konventu v Pivoňce.

18. Dne 26. prosince, o slavnosti sv. Štěpána, prvomučenníka Páně, spatřena byla dlouhá, jasná, hrůzná k o m e t a, od východu k západu se beroucí, jež byla pak po osm dní viditelná. Úkaz tento vykládal si lid jakožto předzvěst nějakého velikého zla.

Dne 30. prosince vrátil se Jan František hrabě Vrtba do Prahy. Před odchodem byla schůze na rozloučenou v klášterním refektáři. Přítomní byli jakožto hosté: Hrabě Adolf Trauttmansdorff na Horšově Týně, nejvyšší zemský maršálek; hrabata: Los z Losenthalu a Jan z Götzu; baron Wolfgang Max Lamingen, pán v Koutě a v Chodsku, JUDr. Kryštof Norbert z Hahnenschwungu (jenž zemřel potom r. 1681 v Karlových Varech), místní děkan Jiří Borovský, Bedřich Kaplánek, císařský soudce, Jan Bělohradský, primátor, a převorů z Pivoňky i z Domažlic.

19. R. 1680 bylo v celém království nařízeno zvonění o 8. hodině ránní, při čemž měl lid na kolena padati a za odvrácení metly Boží prositi. Když koncem roku mor přestal, přestalo jinde i zvonění; avšak Domažličtí ustanovili se na tom, že se bude v městě i dále o 23. hodině denní čili o hodině před západem slunce zvoniti z vděčnosti i na památku za to, že byli oni od moru vůbec uchráněni, kdežto v království za ten rok asi 100.000 lidí morem zemřelo. Zvonění to slulo pak v Domažlicích „třímecitma“.

20. R. 1681 dne 14. ledna složili v klášterním kostele vyznání víry katolické: Bernard Bedřich Buttler, leutenant ve vojsku generála Harranta, a Jan Sar, přednosta pro ubytování téhož pluku; i byli oba zároveň opásáni pásem marianským. Stalo se tak za veliké slávy i pobožnosti v kostele, načež byla hostina v klášteře. Po nešporách pak bylo veřejné, učené hádání, jemuž předsedal P. Rafael Pelikán. Obhajcem byl Jiljí (Aegid) Knoflíček, Domažličan, za vedení magistrátu domažlického.

Dne 16. ledna konala se slavná bohoslužba na poděkování Bohu, že otcové řeholní ušetřeni byli moru.

Dne 22. ledna dokončena byla oprava na bráně kostela, kterou provést dal hrabě Jan František z Vrtby.

Dne 4. dubna zřízeno bylo u hlavního oltáře v klášterním kostele 14 sedadel z darů generála barona Kryštofa Harranta.

Dne 4. května, na den sv. Moniky, matky sv. Augustina, přivedl děkan Jiří Borovský procesí do kostela klášterního, načež měl tam kázání, slavnostní mši svatou a odpoledne nešpory.

Dne 14. srpna postaveny byly před hlavním oltářem nové kancelly z daru fiskala Dra. Knauta.

21. R. 1682 dne 2. září povýšení byli čtyři členové řádu augustiniánů na doktory v bohosloví na vysokých školách pražských za vlády knížete arcibiskupa Jana Bedřicha z Waldsteinu, čímž účel k řádu valně se zmohla. I byli povýšení: P. Alip Ernst z Chebu a P. Leopold Šínko, professi u sv. Tomáše v Praze; P. Basil Slad, Domažličan, převor u sv. Kateriny v Praze, a P. Rafael Pelik z Ročova, profes v Praze.

Na to dne 27. září slavil svou primici P. Adeodat Pöllinger, čehož přes 20 let již v řadě nebylo.

Dne 13. listopadu začali augustiniáni vyučovati v Domažlicích ve školách humanitních. Dne 8. června toho roku byli se s nimi totiž Domažličtí o tom smluvili, aby školy takové založili a spravovali. I zavázali se jim poskytovat na dva učitele 100 zlatých ročně, a to ve viktualiích, jako jsou pivo, maso, ryby, sýry, máslo a jiné, a co by scházelo, na hotovosti. Královská komora

vedením hraběte Vrthby, přítele řádu, dne 19. října tuto úmluvu schválila, vyžádavši si toliko, aby augustiniáni podávali jí každoročně zprávu o svém působení ve školách těch.

Uvedeného dne 13. listopadu bylo o 8. hodině slavnostní vzývání Ducha svatého, po němž sloužil mši svatou P. Evodius Grinseis z Jindřichova Hradce, profesor i konventuál v Domažlicích a první učitel učení humanitního tutěž. Po službách Božích shromáždili se senát domažlický i jiní hosté v klášterním refektáři, jenž byl za tou příčinou vkusně vyzdoben a opatřen obrazem patrona řádu sv. Augustina.

Na počest tedy sv. Augustina a před jeho obrazem žádali nováčkové P. Evodia za přijetí do škol humanitních. I byli přijati do principie (čili druhé třídy) domažlickí synové: Adam a Maxmilian Lounský, Bedřich Beránek, František Havlík, Matěj Plímel, Jindřich František Felix, Maxmilian Kaplánek a Ondřej Michalovic. Do parvy (čili první třídy) přijati byli: Jan Jiří Linweiber a jiní.

Po zápise uvedení jsou žáci do školy. Provázeli je: celý magistrát domažlický, děkan Borovský, P. Kryštof Peška, farář v Klenči, P. Hyacint Langauf, převor v Pivoňce, P. Leopold Šinko, P. Basil Slad a celý konvent domažlický, totiž P. Alex Šimel, převor, P. Pius Štěpánek, visitator, P. Vojtěch Penig, P. Evod Grinseis, Fr. Lukáš Schnelzer a Fr. Jan Huge.

Ve škole promluvil P. Evod o „moudrosti“, načež senát domažlický pohostil přehojně celý konvent a zavázal se, že se všemožně přičiní pro rozkvět škol těchto.

V senátě městském tehdy zasedali: Bedřich Vilém Kaplánek ze Sonnenfeldu, císařský sudí; konšelé: Jan Maxmilian Bělohradský z Košmašova, primator, Jan Sporer, Václav Ferdinand Lounský z Tiefenthalu, Bedřich Vaka, Václav Kacerovský, Petr Koránek z Lumensteinu, Jan Sebast Platinský, Matěj Havlík, Jan Pufler, Jan Jindřich Kanic, Matěj Soukup a Jan Petr Viktorin Kantarovíc z Hočiměřic.

Zástupci lidu byli: Daniel Královický, Daniel Bělohradský, Chrysostom Mišar, Sebastian Janský, Jan Mašina, Petr Straka, Jan Pavel Felix, Mikuláš Prták, Matouš Randa, Jan Havlík, Jan Jiljí Kacerovský, František Huřnagel.

22. R. 1683 dne 26. února stal se prvním rektorem kongregace Beatae Virginis Mariae de Consolatione, od augustiniánů spravované, Jan Sporer, primator domažlický, a byl v úřad ten uveden přede všemi bratry i sestrami způsobem velice slavnostním. Při té příležitosti on sám předříkával litanii lorelanskou a ostatní mu odpovídali.

Dne 4. dubna složil v kostele klášterním vyznání víry katolické Řehoř Fremder, jezdec z pluku generála Condole.

Dne 19. června povstal po 9. hodině večerní v Domažlicích veliký požár. Vzplanula čtvrt města od hořejší brány a blíže kostela klášterního, v domě kožešníka. Již se blížily plameny radnici, na štěstí taškami cihelnými kryté; ba již věžku na radnici a masné krámy zachvátily a spálily, když otcové klášterní přispíšili a do domu Kryštofa Mišara, jež nenasytný živel již ohrožoval, kázali od silného člověka vhoditi požehnaný chléb sv. Mikuláše Toletantského. Také děkan Borovský vynesl ze svého kostela cibor

a dal s ní požehnání. Načež plameny se zastavily a nevyžádaly si již dalších obětí.

Toho roku oblehl turecký velvezír Kara Mustafa Vídeň, chtěje ji dobýt a pak zpustošiti i všecko křesťanství. Když byla Vídeň za vedení statečného Stahremberga a Kaplíře ze Sulevic již blízka svému pádu, přišli jí na pomoc polský král Jan Sobieski s Maxmilianem, vévodou bavorským, a s Janem, kurfirstem saským. S pomocí Boží na Turky, daleko silnější, udeřili a slavného nad nimi dobyli vítězství. Padlo jich na 70.000. Stahremberg vyznamenán byl zlatým rounem a vítězni bojovníci obdrželi přebohatou kořist ze zboží tureckého.

23. R. 1684 dne 1. dubna postavena byla nad branou kláštera socha sv. Augustina, do které vloženy byly různé ostatky svatých. Jest to dar P. Hycianta Langaufa, převora v Pivovně, jenž je přinesl ze své cesty z Říma.

Téhož dne postaveny byly také kancely k oltáři sv. Kříže a na ten přenesena byla starobylá, ale pěkná socha Bohorodičky, jež byla dotud umístěna po levé straně hlavního oltáře. Za moru r. 1680 mnozí se u sochy té za odvrácení této metly Boží modlivali a tvrdili, že se jim dostalo i zázračného vyslyšení. Proto pojali k ní zvláštní úctu a připravili jí také toto vhodnější místo.

(Pokračování.)

Třetí díl rukopisného sborníku Evermonda Jiřího Košetického.

Podává Dr. ANT. PODLAHA. (Pokračování.)

82. (Str. 416b—417a). Německý překlad latinských veršů uvedených výše pod číslem 55.: „Der Christen Reichs-August, die Kaiser-Majestät hat Griechisch-Weissenburg nun Sieg-bemächtigt innen . .“

83. (Str. 417a—418a.) *Des Türken Sturz und Frankreichs Wancken.* Německé verše vztahující se k perokresbě výše pod č. 77. uvedené: „Schau, wie die Säule liegt, die also sehr geprahlet, und sich die Oesterreichs-Sonne zu hindern unterstund, doch hat sie Leopold mit Grossmacht überstrahlet . .“

84. (Str. 418a—419a.) *Folget die Anmerckung über die Sinn-Bilder des Cardinals Willhelms von Fürstenberg, unberechtigtes und kühnes Anmassen.* Počátek zní:

Nach dem Chur-Hut.

Greif nicht die Nessel an, so hier der Hut bedecket,
Sie brennt, und ist zu Schutz desselben hergesteilt,
Wer diesen grünen Strauss zu Brand und Rauch erwecket,
Der wird dann nach Verdienst bestraft und gefällt.
Es hört vor jedem nicht, solch Frävel unterwinden,
Ein andern ist der Hut schon würdig zubereit,
Es wird ein Clemens sich, ihn aufzusetzen finden,
Drum lass ihn unberührt, denck der vergangenen Zeit.

85. (Str. 419b—420b.) *Epigramma in Patrem Wolf, AA. LL. et Philosophiae doctorem, nec non noctu-ambulonem.* (Latinské satyrické verše.)

86. (Str. 421a—421b.) *De concursu hominum ad Lojoltas.* Latinské skládání protijesuitské; počátek jeho zní:

Hic non est templum Dei, sed superbiae.
Quia Deus, qui se ipsum exinanivit,
fastu non colitur.
Deus vi promissionis suae hic detinetur;
Non tamen est incola,
Quia in superba Babylona incolatum non quaerit.

87. (Str. 422a.) *Lista der Völker, so auf künftigen Frühling agiren werden.* Počet jednotlivých vojsk říšských a hollandských. Na konci poznamenáno: „Haec ex relationibus Viennensibus a 17. Febr. 1689.

88. (Str. 421b—424a.) *Endliche Resolution des heil. Röm. Reichs-Stände, worinnen den friedbrüchigen König in Frankreich der Fried aufgesagt wird.*

89. (Str. 424b—426b.) *Extract-Schreibens von dem jetzt regierenden türkischen Kayser Soliman an den grossmächtigsten und unüberwündlichen, jetzt glücklich regirenden Römischen Kayser Leopoldum den Ersten.*

90. (Str. 427a—428b.) *Abschrift eines Antwort-Schreibens des Röm. Kayzers an den Printzen von Oranien.*

91. (Str. 429a—440a.) *Epistola Româ scripta ad d. N. N., qua datur notitia audientiae concessae 23. Decemb. anno 1688 a SS. D. N. Innocentio XI. P. Guidoni Tasciard Soc. Jesu, ablegato regis Siam, et dominis mandarinis, qui ex eodem Siamensi regno in Urbem advenerunt.*

92. (Str. 440b—443a.) *Latinské satyrické skládání proti Ludvíku XIV.* Ukázkou stůž zde počátek: „*Gallus castratus. Res nova Ludovicus ad portas! Vos, Romani, claudite gynacaea, viduus hic coronatur, qui non ob regnum coelorum, sed ob morbum Gallorum se nuper castrari passus est . . .*“

93. (Str. 443b—446a.) *Pluvia majalis, sive Joannea, quia gratiarum. Honori divi Joannis Nepomuceni dicata.* Latinské skládání ke cti sv. Jana Nep., jež zakončeno slovy: „*Ita vovet honori tuo addictissimum capitulum s. Viti Pragae.*“

94. (Str. 446b—449b.) *Deštěček májový milostí Svatojanských, ku počestnosti blahoslaveného Jana Nepomuckého sebraný.* (Český překlad skládání předešlého.)

95. (Str. 450a—454b.) *Ein gnadenreicher Joanneischer Majen-Regen.* (Německé zpracování čísla 93.)

96. (Str. 455a—472b.) *Komedie o Vzkříšení Páně.* Velikonoční tuto hru složil Jindřich Khintzer Přibyslavský. Prolog líčí stručně průběh utrpení Páně a končí slovy:

„To chcem nyní agirovat,
hledte nás pilně poslouchat.
Dále sluší pozorovat,
co se bude agirovat,
kteříž budou vycházeti
triumf Krista přednáseti
o přeradostném vzkříšení,

Pána Krista z mrtvých vstání.
S gruntem summa dotkne všeho,
jsouc vzata z Písna svatého.
A tak bedlivě poslouchat,
má se v srdci uvažovat,
co dál chce následovali;
zatím hledme chválu vzdáti
Spasiteli vzkříšenému,
zazpívajíc píseň jemu“.

Následovala píseň podle libosti; na příklad uvedena píseň „Vstalt jest této chvíle“.

V prvním „actu“ vystoupí vojáci s „kaprálem“, jsoucí na „vartě“ před hrobem Páně. „Kaprál“ vysvětluje vojákům, proč tu jsou, a dodává:

„Ale my, páni soldáti,
nemajíce co dělati,
snadně tu stráž vystojíme,
i šildvachty opatříme.
Prachu, luntu, kulek dosti
máme nazbyt a v hojnosti,
k tomu kurcvery, tesáky,
jak sluší na nás vojáky.“

šildv

L

„Kaprál“ postaviv jednoho z vojáků na stráž, s ostatními hraje v kostky, při čemž vede se rozhovor o hře a o pivě. Voják vrátí se ze stráže, řka:

„Já, ač jsem tuto habarten
měl, Staiss-Sticher halaparten,
než, věftež, kdo tu hodinu
vystojí, mám za hrdinu.
Hroznoť jest tam, až v ty časy
vstávaly jsou na muš vlasy.
Něco se křve v tom hrobě;
chtěl jsem utíkat v té době.“

Jiný voják odchází na stráž a stojí před hrobem. Anděl vychází ze hrobu, voják uteče. Anděl mluví:

„Ó bídní, nešťastní lidé!
Ůrputní, nevěrní Židé!
Vaše stráž a vartování
jest horší než křižování,
neb měl Spasitel přijíti
na svět a lid vykoupiti.
Přišel, i byl mezi vámi
Kristus Messiáš, Pán slavný.
Zavržen jest i umrtven,
a zde v tomto hrobě pohřben.
Přijdeť po druhé v soudný den;
neusmyslite-li si jen,
vám tu nevěru zaplatí,
když vás na věky zatratí“.

Po té odejde za hrob.

Vojáci přicházejí k Annášovi a Kaifášovi. Kaprál, osloviv je slovy: „Velebný pane Annáši i vy, pane Kaifáši“, vypravuje, že Kristus vstal z mrtvých. Kaifáš vytýká vojákům zbabělost, řka, že se asi dali zaplašiti

někým, kdo chtěl tělo Kristovo ukrásti. Voják, jenž stál na stráži, odmítá tuto výtku slovy :

„Důstojný pane biskupe,
prošim, promluvit odpustte.
Pravíte: „Co jste neměli
zbraně, a se nebránili?“
Já bych sám tímto tesákem
pět jich zahnal, jsa jonákem,
maje k tomu halaparten,
štíchn, píchn, ten habarten.
Ale tu je jináč bylo,
mně státi možné nebylo,
ani nahlídat do hrobu,
než každý hleděl v tu dobu,
v kterou stranu má běželi,
neb v kterým koutě ležeti.
Nechť jest co chce, není lidský
ten skutek, ale jest Božský.
Tělo mrtvé aby vstalo
z mrtvých, jak by se to dalo?
Věřtež neb nechte, klam není,
ten Kristus vstal, jsou znamení.“

Annáš posílá vojáky, aby ještě tam šli vše přezvědět. Ale voják, jenž první na stráži stál, praví :

„Nechť jde, kdo chce; já nepůjdu,
raději tu sedět budu.
Co pak chcete více míti,
když nám nechcete věřiti.
My pravíme, že jsme my jej
viděli, jest Kristus živej.
A na něj, tak jako na vás
patřili jsme my, každý z nás.
Krom, že hrůza na nás přišla,
strach a bázeň nás obešla,
tak že jsem já i své zbraně
nechal ležeti na straně,
oddal jsem se k utíkání,
jen pro hrdla zachování.“

Tu Kaifáš nabízí vojákům peníze a navádí je, aby říkali, že když spali, učeďníci mrtvé tělo ukradli. Vojáci k tomu svolí.

V „actu“ druhém svatí otcové v předpekli rozmlouvají s „Luciperem“ a jinými ďábly, kteří jim škodolibě vypravují o smrti Kristově. Ale brzy nastává mezi zlými duchy zděšení, když jeden z nich přispěchá se zprávou, že Kristus přichází. Smrt naříká, že jest přemožena. Kristus přichází s anděly, kteří zpívají: „Pekelníci, otevřete . . .“ Ďáblové marně odporují. Kristus vchází a zlořečí jim. Svatí Otcové pějí: „Ach, vítej, náš přezádoucí . . .“ Kristus k nim praví :

„Těš vás Bůh, mili Otcové,
proroci, patriarchové,
váš zámutek a kvílení
jest v věčnou radost změněný.
A ten ukrutný Luciper,
kterýž sloul někdy Lucifer,
povržen jest do propasti,

nebude víc vámi vlásti.
 Smrt, peklo jest porušeno
 a na věky potupeno.
 Dáblové jsou rozplašení,
 hrůzou sem tam rozeznáni,
 a tak, rozmiň Otcové,
 patriarchové, starcové,
 nemeškejte se strojiti,
 se mnou hned odsud vyjiti
 do království nebeského,
 krví mou zaplaceného.
 Neb jsem vás vykoupil hořce,
 když jsem pšel na kříži těžce.
 Za čež Bohu čest vzdávejte,
 v duchu srdečně plesejte.“

David praví.

„Ó Pane náš, Jesu Kriste!
 Buď tobě čest, chvála jistě,
 jakožto králi mocnému,
 na věky požehnanému,
 že se pro nás tak snížiti
 ráčil, trpět i umřiti,
 tvé milosti děkujeme
 a píseň chvály pějeme.“

Potom zpívala se píseň: „Veselý nam den nastal . . .“

Akt třetí. Máří Magdalena, Maria Salomova a Marie Jakobova, narákající přicházejí ke hrobu, kdež anděl jim zvěstuje zmrtvýchvstání Páně. Svaté ženy jdou radostnou zvěst oznámiti apoštolům; na cestě setkávají se s apoštoly Petrem a Janem. Ti jdou ke hrobu, aby se přesvědčili o pravdě toho, co slyšeli. Přesvědčivše se oba, vystoupivše z hrobu, pravili:

„Aj, již sami spatřujeme
 a cele důvěřujeme,
 že náš Spasitel z mrtvých vstal,
 jakož jest byl předpovídal,
 že musí mnoho trpět,
 od Židů křivdy snášeti,
 a pohanům býti vydán,
 usmrcen, i ukřižován,
 a že mocně dne třetího
 vstane slavně z hrobu svého.
 O čemž my nepochybujíc,
 vykoupení se radujíc,
 jedním hlasem teď zvolíme,
 vzkříšenému zazpívejme:
 „Kristus Ježíš Nazaretský etc.“

Závěrkem hry jest epilog, v němž ještě jednou poukazuje se k tomu, kterak úklady Židů byly zmařeny, načež velebí se Spasitel-vítěz, a posléze pronáší se prosba:

„Pro slávu tehdy té noci
 prosíme, Kriste, tvé moci,
 rač nám tuto shromážděným,
 smutným lidem zarmouceným,
 vždycky milostivý býti
 i též hříchy odpustiti.
 Zapudíce od nás rozbroj,
 dej všem svornost, lásku, pokoj.
 ať můžem tobě sloužiti,

po tobě srdcem toužiti.
 Učiň to [Bože] pro Syna tvého,
 toho reka udatného,
 přeroditné z mrtvých vstání,
 smiluj se nadě všemi námi.
 Amen "

Zakončení všeho tvořila modlitba: „Slyš, Pane Bože, prosím . . .“

Zapsav si zajímavou tuto velikonoční hru do svého sborníku, připojil Košetický na stránce 472b ještě tuto poznámku: „Haec compositio de resurrectione Domini, magistratui civitatis Kninensis ab autore suo oblata, talem a capite habuit inscriptionem: Slovné a vzácné poctivosti panu purkmistru a radě města Knína Hor Zlatých, pánům a patronům mně v Kristu láskavě příznivým, práci tuto pobožnou, kterouž jsem k slavnému triumfu Spasitele Krista Ježíše k duchovní kratochvůli sformoval, ji nyní upřímným duchem pánům za prezent Zeleného čtvrtku prezentuji, důvěřujíce se, že ode mne prostého prostou věc vděčně přijíti, ji oblíbíti, bedlivě přečtouc zdravě povážiti, i mne v láskavé paměti míti ráci, nepochybuji. Datum v Příbysicích 8. dne dubna leta 1656. V. O. každého času slouha upřímný Jindřich Khintzer Příbyslavský.“

(Pokračování.)

Dějiny farní osady Kondrace pod Blaníkem.

Sestavil Dr. Mich. Navrátil, mag. sekretář v Praze.

(Pokračování.)

Knihy kacířské. M. K. Paběnský, farář v Kondraci, podává zprávu konsistori o osobách ze Zdislavic a Dubu, jež byly odsouzeny a opět osvobozeny pro podržení knih kacířských v březnu roku 1762.

K milostivému nařízení nejdůst. k. arcib. konsistoře odpovídám co nejposlušněji a zároveň nejpokorněji k otázkám v příčině kacířství.

Otázka I. Zda v mé farní osadě v Kondraci jsou někteří obyvatelé nakaženi kacířstvím? Odpověď. Nikdo.

II. Zda a kteří jsou podezřelí z této nákazy a na jakém základě? Nikdo.

III. Zda někteří podrobeni jsou inkvisici? Nikdo.

IV. Kolik a kteří jmenovitě během posledních 20 let odsouzeni byli od arcibiskupského dvoru za příčinou zvláště husitského neb jiného kacířství?

Roku 1758 dne 17. března Václ. Světnička, ovčák v Zdislavicích, a Kateřina, manželka jeho, byli podezřelí z kacířství. Rovněž r. 1759 dne 1. června Václ. Lebeda, šenkýř ve vsi Dubě, Magdalena, manželka, a Jan, syn, odsouzeni byli, že podrželi knížku kacířskou, řečenou Špalíček.

V. Kterí a kolik odpřísáhnuvše kacířství osvobozeni a do lůna sv. matky církve opětně přijati?

Výs řečení Václ. Světnička a manželka jeho jakož: Václ. Lebeda rovněž se svou chotí a Janem synem poznavši vinu a potrestáni pokáním z nařízení nejdůst. arcib. konsistoře osvobozeni byli od trestu exkomunikace a do lůna sv. matky církve opětně přijati jsou.

VI. Kterí po odpuštění a kolikrát upadli do týchž bludů opětne? Nikdo.

VII. Kterí a kolik a z kterých panství a míst přestoupili ke stranám kacířským? Nikdo.

Na důkaz pravdy vlastní rukou jsem se podepsal.

Kraj Kouřimský

M. K. P a b ě n s k ý,

Vikariat Louňovický

farář Kondracký.

(Archiv arcib. v Praze. — Acta missionum de poenitentia ab ao. 1740.)

Znovuzřízení fary. V archivě arcibiskupském pod Parochialia W nalezá se důležitá listina ze dne 20. prosince 1683 týkající se znovuzřízení fary v Kondraci.

Některé požadavky, jež žádal míti zajištěny děkan vlašimský, dříve než by vydáno bylo potvrzení arcibiskupské o rozdělení děkanství vlašimského za příčinou znovuzřízení fary kondracké a jakou dohodu učinil s místním hejtmanem ohledně jich.

Pokud se týče děkana. Děkan bude zbaven správy kostela Kondrackého o sv. Matěji a správa svěřena bude příštímu faráři.

To se stane, bude-li kněz té doby k dostání, jinak bude musiti děkan déle správu vésti.

Pokud se týče faráře. 1. Aby ložnice pro faráře ve farní nově byla vystavěna ne v dolejší, nýbrž v hořejší patře, nad ložnicí čeládky. Tak se stane.

2. Buď stanoveno, kolik sáhů dříví ročně bude míti a kde po spotřebování jich může dostati jiné? Každý Vracovský sedlák bude povinen 1 fůru dlouhého dříví 1 sáh přivezti. Po spotřebování jeho může farář pro svou potřebu toliko v kostelním lese dáti dříví nasekati.

3. Zajišťují se faráři za 8 mší sv. sloužených ve Velíši 8 kop ročně.

Hejtman jménem poddaných vlašimských sám to zajišťuje. Co se týče jiných poddaných a svobodníků, ti před hejtmanem slíbili, že peníze za mše sebrat a faráři brzo po skončené mši odezdati chtějí.

4. Farní rybníky od koho a kdy budou opraveny? Vrchnost bude spolupůsobit, aby od usedlíků byly opraveny.

5. Farní pole u Kondrace příštím jarem budtež zorány. Dříví pro potřebu faráře brzy budiž přivezeno. Škola pro kantora a mládež též v nastávajícím jaře bud vystavěna. Mezi tím však propůjčen mu buď k přebývání domek obecní, kde zesnulý purkrabě bydlel.

Pole zorána budou v příštím jaře buď pro jarní neb zimní zasetí, jak budoucímu faráři bude libo. Dříví včas bude dovezeno. Či nákladem škola bude vystavěna, to náleží do rozhodnutí vrchnosti.

6. Desátek od osady kondracké a zdislavské o sv. Havle ročně buď odváděn. Vejce odváděny budtež na počátku postního času. Když je takový závazek a obyčej, ať se zachovává.

7. Kostel pravoninský nechť se připojí faráři kondrackému. Bude-li se to vrchnosti líbit, stane se.

8. Mše sv., jež sloužiti se má o posvícení ve Velíši, a za ni povinovaný peníz, zaznamenán buď v rejstřících. Stane se.

9. Kdyby ves Kondrac od zámku vlašimského ohledně panství neb kolatury byla oddělena, odeprěno by bylo faráři kondrackému pivo z pivovaru vlašimského. To bude ve vůli těch, kteří toto oddělení budou chtít provést, má-li býti pivo dáváno i na dále neb odňato.

Týkající se jak děkana tak faráře. 1. To, co nově zdůchodů panství se povolí, rozumí se, že tak se stane navždy. Ano.

2. Letník mezi letnicemi a Božím tělem, desátek a činže před uplynutím dvou týdnů po sv. Havle budtež odváděny. Po uplynutí pak dvou neděl hejtman přispěje pomocí k vydobytí těchto dávek. I to se přijímá.

3. Nemůže se počítati štola mezi požitky, protože někdy se množí, jindy zmenšuje a faráři nejsou vázáni k vytčení sumy štoly. Tak se rozumí.

4. Šestinedělky, které jinak samy od sebe zvykly jsou jíti do kteréhokoliv kostela bez úvodu kněze, budtež budoucně přidrženy, by uvedeny byly od svého faráře. To se stane.

5. Příjem děkanův děkanovi, příjem však farářův faráři, jeden exemplář autentický se odevzdá. To se stane.

6. Hranice polí, luk, řek a lesů v registrech se vyznačí. I to se stane.

7. Jest-li budoucně po tomto rozdělení vlašimského benefícia našlo by se, že nějakým způsobem na příjmech děkan neb farář byl zkrácen a v registrech oněch nebylo by to zvlášť uvedeno, zůstává vyhrazeno jak děkanovi tak faráři, by k právu si budoucně pomohl. To právo se jim vyhrazuje.

Kostel v Hradišti. Hodinu sezerozápadně od Kondrace bělá se na návrší na levém břehu řeky Blanice kostelíček a okolo něho leží klidně roztroušené domky vesnice Hradiště. Je tu pouze 14 čísel.

Filiální kostel N. Trojice, položený malebně nad údolím, jímž říčka Blanice protéká, býval r. 1350 kostelem farním. R. 1384 náležel k děkanátu Štěpánovskému a odváděl 9 grošů poloročního desátku králi. *)

Dnes náleží pod správu faráře kondrackého, který zde koná každou čtvrtou neděli služby Boží (okres Vlašimský od Vlasáka).

V knihách konfirmačních r. 1360, 1375, 1378, 1405 uvádí se jméno obce Hradisczko, r. 1414 Hradisscz a v knihách erekcčních r. 1406 Hradisscz.

Když pak v dobách husitských fara zdejší zanikla, stalo se Hradiště filiálkou děkanství Vlašimského.

Když r. 1684 v Kondraci byla zřízena fara, připojeno bylo k ní i Hradiště. Osada Hradištská obsahovala ze staré doby mimo Hradišť ves Polánku, Lhotu Nesperskou a Chobot. R. 1791 připadla Polánka k Vlašimi, Lhota Nesperská a Chobot k Velíši. Roku 1772 byl kostelík hradištský obnoven a malá věž po jeho straně vystavěna. R. 1824 vystavěna byla od základů nová průčelní zeď a zřízena vížka na střeše na útraty patrona. Presbytář míval klenbu žebrovou, jež pro chatrnost byla r. 1846 zbořena a rovným stropem nahrazena.

*) Balbín.

Kostelík hradištský je stavení chudické, s pravouhlým presbytářem k severnímu boku kostelíka tak posunutým, že tu boční jeho stěna jest v rovné čáře s boční stěnou lodi. Z bývalého klenutí zachovala se žebra tvořící nyní hrotitý vítězný oblouk. Okna jsou široká, obdélníková, segmentovitě zaklenutá. Hlavní oltář má plochou dolejší část, jež po stranách mívala branky, nyní odřiznuté, hořejšek tvoří vyřezávané oblázky, v nichž opakují se barokní sošky Boha Otce se žezlem a Boha Syna s křížem, držící korunu nad P. Marií. Nejvýše v kruhovém věnci obláčkovém paprsky ozářeném holubice jakožto odznak Ducha sv. V jihovýchodním rohu lodi stojí oltářník s baldachýnem ze dřeva řezaným, s obrazem P. Marie kojící Ježíška (obstojná malba baroční z 18. století) a se sochami světic po stranách. Při zdi severní stojí baroční dřevěná socha s v. J a n a N e p. v životní velikosti. Na téže straně zavěšen veliký dobrý obraz na plátně z 18. stol.: Ježíšek na klíně P. Marie sedící podává klečící před ním světicí prsten. V průčelí jest nízký portálek hrotitý, jednoduše členěný. Zevně loď podepřena jest v rozích hrubými pilíři. Na střeše v předu jest věžka prkenná s cibulovitou báníčkou šindelovou. V ní visí zvon s nápisem: „Leta od narození Syna Božího tisícího čtyřstého osmdesátého pátého lit tento zvon.“ (Vikariát Vlašimský od Podlahy.)

Patronové jeho byli tehdáž, jako podnes, držitelé panství Vlašimského.

R. 1785 dány jsou staré varhany z Kondrace do kaple hradištské. R. 1807 od puncírování 1 monstrance a 1 kalichu z kaple hradištské, jež nařízeno bylo ve všech dědičných zemích, přišlo platit 25 zl. 12 kr. K ušetření důchodu obec hradištská dala 20 zl. 12 kr. Téhož roku opraveny varhany. R. 1820 kostel pokryt šindelem. R. 1859 kostel zvenčí opraven. Zvonička šindelem pobita a zeď hřbitovní vápnem ohozena na účet zádušní. R. 1878 opraveny 2 oltáře v ceně 140 zl. Na opravu darovala císařovna Marie Anna 50 zl., kn. Auersperg 40 zl., atd. R. 1894 byl kostel tak sešlý, že hrozil sesutím. Dána naň nová vazba a tašky. Místo podlahy dány cementky. Strop dán rákosový a opatřen omítkou. Dány nové lavice. Za 400 K koupeny varhany od Paštiky. Oltář opraven za 100 K. Socha P. Marie stála 60 K a malba 240 K. Celkový náklad opravy činil 1600 K. Patronátní úřad dal stavební materiál a řemeslníky. Zásahu o opravu tu získal si starosta Jos. Jerábek v Hradišti.

Cena kostela. Kostel v Hradišti je skromný a prostý; hlavní dveře mají oblouk lomený, gotický. Kostel je starý z kamene a vápna proti východu vystavěný s dvojími dveřmi a 5 okny opatřený. Má 8° 9' délky, 4° šířky a 4° 6' výšky. V pravo od hl. oltáře je sakristie.

Za faráře Hanikýře provedena inventura kostela a celá budova odhadnuta na 2000 zl. Podruhé sepsán inventář za faráře Materny r. 1847. Hlavní oltář celý ze dřeva se sochou N. Trojice, pod ní s obrazem P. Marie a po obou stranách sochy serafínů, — na oltáři 8 pozlacených dřevěných svícňů — vše to odhadnuto na 25 zl. Na straně epištolní dřevěný oltář s obrazem „Ejhle člověk“ se 2 menšími a 2 většími soškami serafínů a 1 oltářním kamenem oceněn na 7 zl., 10 lavic v lodi chrámové odhadnuty na 6 zl.,

v a r h a n y na kůru bez píšťal za 4 zl., dřevěná k a z a t e l n a za 2 zl. Kostnice, pokrytá šindelem, oceněna na 80 zl. Na kostnici byl větší zvon v ceně 160 zl., nyní nalézají se na věži kostela. Dne 14. července 1846 vzato je nočního času od zlých lidí srdce tohoto zvonu. Taktéž i menší zvonek v ceně 80 zl., na němž vtačena byla slova: „Dražší víra nežli zlato“ — v též čas od oněch zaslepenců odňat. Pachtelé nebyli vypátráni. Malý zvon oceněn na 10 zl., 2 zvonečky u oltáře a 1 u sakristie na 1 zl. 30.

Ze stříbrných věcí má kostel pozlacenou monstranci v ceně 25 zl. a pozlacený kalich za 30 zl. Jak cenné předměty v tomto kostele jsou, svědčí ta okolnost, že černý ornát odhadnut na 20 kr., 2 polštáře zelené na oltáře na 6 kr., socha sv. Jana na 3 zl. Hřbitov ve výměře 223⁰ oceněn na 40 zl.

J m ě n í k o s t e l a .

Grundy záduší hradištského dle
Josefinského měření

Z á d u š n í p o l e

strychy věrtele měřice		jitra sály	
Za dvorem k pasekám	— — $\frac{1}{2}$	zahrady	— 26
u krehova zahrady	— 1 $\frac{1}{4}$	u krehova	— 262 ³ / ₈
pod chalupou zahrady	— 3 1 $\frac{1}{4}$	pod chalupou	— 660 ² / ₆
u kostela zahrada vorní	3 1 1 $\frac{1}{4}$	u kostela zahrada vorní	1 1063
Skála pod polem	. . 4 2 1 $\frac{3}{4}$	skála pod polem	. . 2 486
pod polem stráň	. . — 1 3 $\frac{3}{4}$	stráň pod polem	. . — 382 ³ / ₆
lada u cesty	 — 3 1 $\frac{1}{2}$	lada u cesty	 — 629
kopec	 2 — $\frac{1}{2}$	kopec	 1 20
stráň	 3 1 $\frac{1}{2}$	stráň	 1 1026
místo kamenité	. . . 1 2 3 $\frac{3}{4}$	místo kamenité	. . — 1380
dohromady	. 17 1 3	dohromady	. 8 1135 ² / ₆

Pachtu z pozemků r. 1838 platilo se 5 zl. 57 kr. a daně 1 zl. 36¹/₄ kr.

Ž e l e z n á k r á v a. Hradišť dávala 1 zl. 48 kr. č. 1. 2. po 24 kr., č. 4. 5. 6. 13. 18. (Vítův mlýn) po 12 kr. Polánka 36 kr. č. 1. 3. 4. po 12 kr. Lhota Nesperská 1 zl. 24 kr. Č. 2. 3. 5. 6. po 12 kr., č. 7. 36 kr. Příjem ze železné krávy činil 3 zl. 48 kr. No 7. z místa zádušního chalupy Šerákovy 4 zl. 40 kr.

Na nejistotných kapitálích: kapitál vlastní 354 zl. Založeno u král. stavů 304 zl., u privátních 50 zl.

Že tyto reality a činže vskutku nalezeny v pořádku, dotvrzují 15. února 1818.

Wender, děkan ve Vlašimi, bystřický okr. vikář.

Hanický, farář.

Hradištský počet zádušní založení N. Trojice B. pod Hradištěm od 1. januarii do posledního decembu 1755. Po zavření počtu 1754 zůstalo peněz na kapitáliích, dluzích a na hotově 219 zl. 1 $\frac{1}{2}$ d. — Nové příjmy: z 19 krav zádušních à 12 kr. 3 zl. 48 kr. Prosebních peněz se sešlo 34 kr. Od zvonu 10 kr. Z přikrovu 3 kr. Za 2 $\frac{1}{2}$ libry svíček strženo 4 zl. 2 kr. Z okapu O. Václ. Račanský z 1 strychu pole úroku 9 kr. Václ. Jeřábek z 2 strychu pole úroku 15 kr. Úroku stálého od J. Vlašáka z místa zádušního, kde chalupa stojí a pole poblíž kostela 4 zl. 40 kr. Item z pole přikopaného 30 kr. Interes z 35 zl. statkem

Soutic à 5⁰/₀, 100 zl. milostivá vrchnost à 5⁰/₀ z ohledu, že takové bez užitku ležely, vzítí ráčila po neb. Kat. Alžb. Buriankové odkázané 5 zl., z 40 zl. táž mil. vrchnost à 4⁰/₀ 1 zl. 36 kr. Item od neb. Kat. Buriankové odkázaných a dle kšaftu jednomu každému kostelu přicházející díl, dle vydání vlašimského kostela 1 zl. 6 kr. 4 d. Summa nového příjmu 21 zl. 53 kr. 4 d. Summa i se starým restem 312 zl. 53 kr. 5¹/₂ d. — V y d á n í: dle rejstříku staršího kostelníka rozličně vydáno 2 zl. 44 kr. 3 d. Za víno k službám božím 6 kr., kadidlo 3 kr., za 2¹/₂ lib. svíček po 49 kr. 3 d 2 zl. 44 kr. 3 d., za okapku 0, početvedoucím 25 kr., z 35 zl. nomine Vermögenssteuer Soutic 100 zl., milostivá vrchnost 36 kr., od nalámání 7 sáhů kamene k síni po 24 kr. 2 zl. 48 kr. Truhláři od udělání do sakristie tabule 1 zl. 6 kr. Item za šrák s 14 hřebíky 12 kr. Summa vydání 10 zl. 4 kr. 1¹/₂ d. Tak zůstává všech peněz pro resto 302 zl. 49 kr. 4 d.

Kterýžto rest se vykazuje takto: z Hradiště: Šindelář 1 zl. 43, Jan Machalický 1 zl. 11 kr. 3, Vavř. Vytlačil 30 kr., Tůma 9 kr., z Polanky: Bartoň Jirků 1 zl. 8, Jiří Stejskal 5 zl. 8, J. Račanský 54 kr., z Lhoty Nesper.: Jiří Šeda 1 zl. 36 kr. 2, Matěj Dvořák 36 kr., Adam Krejčí 2 zl. 15, Adam Kupsa 1 zl. 22, Vavř. Ševců 5 zl. 58 kr. 8. Dohromady 22 zl. 31 kr. 2.

Na nových dluzích: Václ. Račanský 36 kr. Za svíčky kostelník Jak. Horálek 1 zl. 27 kr., dohromady 2 zl. 3 kr. — Summa výkazu činí: na starých dluzích 22 zl. 31 kr. 2 d., na nových dluzích 2 zl. 3 kr., pod intereselem à 5⁰/₀ Soutic 3 zl., na zasezelych interesech 6 zl., stran exequirování 50 kr., à 5⁰/₀ 100 zl., à 4⁰/₀ mil. vrchnost 40 zl., Peněz na hotově 96 zl. 25 kr. 2 d. Facit 312 zl. 49 kr. 4 denáry.

Pečeť v zámku vlašimském dne 31. decembru 1755.

Mat. Kar. Paběnský, farář kondracký.

Duchovní v Hradišti. Již r. 1360 11. prosince plebán v Hradisczko byl úvodcem faráře ve Velíši.⁴⁹ Neznámo, jak se jmenoval. — R. 1375 21 máje Scziedroncius, dosud farář v Hradišti, za souhlasu Mikuláše, občana z Úhošťan, stal se farářem v Úhošťanech na místě Marka, který si faru v Hradišti (Hradisczko) s ním vyměnil. Souhlas k tomu dal pán na Vlašimi Pavel z Jenczensteina. Tento Marek byl do 26. září 1370 plebánem v Zihel, kdy za souhlasu Mikuláše de Curia de Hosczano ustanoven farářem v Úhošťanech.⁵⁰ R. 1378 17. máje Jan, farář v Kozmicích, se souhlasem Jana z Vlašimě vyměnil si faru v Hradisczko s Markem.⁵¹ R. 1397 3. října plebán v Hradišti byl úvodcem oltářníku u sv. Mik. a Martina ve Vlašimi.⁵² R. 1405 26. listopadu byl úvodcem faráře ve Vlašimi plebán hradištský. (Hradisczko.)⁵³ R. 1414 † farář Václav.⁵⁴ R. 14. 4 Mikuláš Vítek z Hodkova ustanoven byl farářem v Hradišti k presentaci Mikšika Harky. Plebán velišský byl mu úvodcem. Týž byl jmenován od r. 1409 oltářníkem u oltáře sv. Mikuláše ve Vlašimi k presentaci Jana z Vlašimě. Byl mu tam úvodcem rovněž plebán velišský. Toť

⁴⁹ L. Conf. I. 139. — ⁵⁰ L. C. III 36, L. C. II 36. — ⁵¹ L. Conf. III 91, — ⁵² L. C. V. 291. — ⁵³ L. C. VI. 164. — ⁵⁴ L. C. VII. 115,

poslední známý farář v Hradišti.⁵⁵ R. 1417 18. února Beneš, druhdy kaplan v Hradišti, vyměnil si faru v Pravoníně s Mikulášem, za souhlasu probošta Jana a konventu kláštera v Louňovicích. Úvodcem mu byl plebán v Načeraci.⁵⁶

Kaple. a) Ve Vracovicích: ⁵⁷ Roku 1857 stávala uprostřed vsi kaple s obrazem mariánským neznámého původu v stavu chatrném dle zprávy faráře Hanikýře.

Dne 9. února 1862 konalo se u představenstva obce Vracovic všeobecné shromáždění sousedů, kteří se usnesli vystaviti novou kapli společným nákladem. Tehdy byl starostou Josef Dušek z č. 24, Fr. Hrdina radním a Ant. Hrdina, Ant. Hoch, Ant. Brázda a Jak. Hrdina, členy výbory.

Dne 1. listopadu 1863 posvěcena kaple k počtě sv. Cyrila a Metoděje k. a. vikářem Ant. Sklenářem, když byl farářem v Kondraci Vinc. Macháček. Stavba stála 519 zl. 31 kr. K. a. konsistoř svolila, by se tam sloužila mše sv. 5. července. Nyní se tam konají bohoslužby tu neděli po sv. Cyrilu a Metoději.

R. 1884 sloužil zde mši sv. novosvěcenec Dominik Brázda, rodák zdejší z č. 13, potomní farář v Drahoně u Zbirova a k. a. vikář. R. 1905 darovala Anna Brázdová, matka jeho, pozlacený kalich kapli v ceně 124 K a r. 1906 mešní roucho barvy bílé, albu a rochetu za 126 K.

b) V Dubě. R. 1866 7. prosince zařídila si obec zvonek pod jménem sv. Floriana, téhož dne od Petra Krejčího, světicího biskupa v Praze, posvěcený. R. 1867 na jaře byl postaven na dřevěný stojan se stříškou uprostřed návsi před č. p. 12.

R. 1886 sousedé v Dubě postavili kapličku. Tehdy byl radním Vojtěch Čermák.

c) V Ostrově. Polovice Ostrova na pravém břehu Blanice přifařena ke Kondraci, kdežto druhá část na břehu levém náleží k farnosti velišské.

R. 1908 postavili Ostrovští na straně velišské kapličku.

d) V Krasovicích. V býv. svobodnické vsi Krasovicích mají zvonek, který postaven na stojanu před domkem č. 11.

Kaple Loretská leží na spáleném vrchu hodinu cesty severovýchodně od Kondrace nedaleko dvoru Skalkova, 505 metrů nad hladinou mořskou. V katalozích kněžských připočtena k Vlašimi. Snad se to stalo za tou příčinou, že fundatista loretský sídlí a kaplanuje spolu ve Vlašimi. Dle domku expositního při jmenované kapli, jenž přináleží k osadě kondracké, dá se uzavírat, že přináleží ke Kondraci. O pouti loretské míval tam farář kondracký ranní mši sv. o 8. hodině. Kázání a velkou mši sv. sloužili duchovní z Vlašimi. R. 1704—6 majitel panství vlašimského Fr. Ant. hr. Weissenwolf dal postaviti od stavitele Jana Ehrharta kapli P. Marie na Loretě. Týž nařídil r. 1715 v poslední vůli, by zvláštní kněz loretský byl ustanoven. U kaple bylo zřízeno obydlí exposity. R. 1830 když hodnota základní listiny, uložené v stavovském úpise č. 2341 klesla a duchovní nemohl z ní býti vydržován, ustanoven dvor. dekretem ze 4. února 1830 místo něho kaplan

⁵⁵ L. C. VI. 261, L. C. VII. 115. — ⁵⁶ L. C. VII. 218. — ⁵⁷ Dle pamětní knihy farní.

ve Vlašimi, jenž třikrát týdně a ve svátky Mariánské sloužil tam mši sv. Zavedeny tu pouti 8. září, tak že místo bývalých pouti na malý Blaník chodívali lidé na Loretu, kde zvláště mladý lid dával si dostaveníčko a hospodáři kupovali různé potřeby.

Nadání kaple loretské obsahuje z r. 1714 odkaz důchodního vlašimského J. V. Vaňka 1500 zl., by tam každou sobotu mše sv. sloužena byla, r. 1715 od hr. Weissenwolfa ročně 300 zl. ren. z důchodu a r. 1752 od P. Chobodydesa 100 zl. Jan Richter, exposita, podal dne 19. ledna 1826 o Loretě tuto zprávu. již mělo být užito při 2. vydání Schallerovy topografie Čech. „Toto místo nalézá se ve velmi romantické poloze z jedné strany na kopci, obklopeno lesy, na druhé straně má pěknou rovinu s velikým prostranstvím, na němž vysázeny jsou aleje lipové. Vyhlídka odtud je velmi rozsáhlá a krásná. Na místě tom je budova o 2 poschodích, v němž (!) bydlí exposita. Nedaleko odtud leží kaple loretánská opevněná šancemi a se všech čtyř stran opatřena kamennými schody. Podobná jest kapli loretánské v Praze. Není zde duchovní správa. Exposita vypomáhá toliko vlašimskému děkanovi a okolním duchovním. R. 1716 na panství vlašimském zajištěn je nadační kapitál 6100 zl., a vlastní kapitál obnáší 920 zl. Jsou zde 2 náhrobní kameny u krypty, na nichž nápis zakladatele a jeho den úmrtí 27. května 1716 jest poznamenán. O pouti P. Marie Narození procesí poutníků ze vzdálenosti 4—5 mil sem chodí a v kapli P. Marie pobožnost vykonávají. Nával lidu je k nepopsání. Též možno týž den všecko zde koupiti jako v Praze o pouti sv. Jana Nep. A aby se poutníkům vyhovělo v jich pobožnosti, přichází sem množství duchovních z okolí na míli vzdálenosti.“ (Archiv č. musea.)

Administrátorové známí u Lorety byli: r. 1718 Edv. Wat-hower, kaplan u Lorety; r. 1721 Vác. Vorel, r. 1724 Jan Kroupa, r. 1733 Ant. Chobodydes (nar. 1690 ve Vlašimi), podepisoval se eremita (poustevník), též kaplan vlašimský, zemřel 19. září 1752 u věku 62 let; r. 1755 Martin Vejvoda, (nar. ve Vlašimi), byl r. 1760 kaplanem ve Vlašimi; r. 1772 Štěpán Beneš, později farář v Kondraci, zemřel r. 1818 jako farář ve Štěpánově; r. 1772 Jan Caspar, r. 1794 Julian Bouček, též kaplan vlašimský, pensionista z řádu sv. Františka, zemřel u věku 74 let 26. února 1817 šlakem poražen na Loretě v č. 23; r. 1816 Jan Richter (nar. 11. dubna 1783 v Praze), r. 1810 kooperátor v Štěpánově, r. 1812 ve Vlašimi, zemřel 11. února 1831 na Loretě raněn mrtvicí; r. 1830 Jan Kolář, loretský kaplan, rodák z Benešova.

Anna Hinpanova byla hospodyní u administrátora na Loretě. Zdali je totožnou s kucharkou, která byla zabita jelenem z blízké obory, povědět nemůžeme.

Kříže a sochy. R. 1837 farář Hanikýř sestavil soupis všech křížů a soch na osadě.

R. 1764 kříž dřevěný se Spasitelem z plechu, kolorovaný, na návsi před kostelem v Kondraci. — 1772 kříž dřevěný u Skalkovské cesty u Slepé louže. Vystavila obec Kondrac. — 1799 socha sv. Jana N. z kamene v Kondraci. Postavila obec s farářem Hámoněm. — 1806 kříž dřevěný u Korfešta.

Obnovoval majitel slatku „u Korfeštů.“ — 1851 kříž železný před hřbitovem v Kondraci. Postavil Mat. Příkop z Dubu č. 2. — 1862 kříž dřevěný s tělem P. J. K. na plechu malovaným na silnici k Vlašimi za Královy. Postavil farář Macháček nákladem 21 zl. — 1862 kříž dřevěný, podobný předešlému, na silnici k Louňovicům nad kanálem u pole Neradova. Postavil Jos. Slavata z č. 29. za 21 zl. — 1898 kříž železný v žulovém podstavci nad kanálem za 300 K. Náklad pořízen sbírkou. — 1903 kříž dřevěný na hřbitově u kostela postaven na památku missií. — 1905 kříž železný za Královy za 320 K. Pořízen sbírkou na památku obnovy missií. — 1908 kříž kamenný „u Korfešů“. Postavila Fr. Chleborádová v Pavlovicích rodem z Kondrace. — 1889 kříž kamenný u Skalkova Nákladem obce Kondrac. — 1791 kříž dřevěný na cestě k Louňovicům u Dubu. Postavila obec Dub. — 1825 kříž dřevěný u Dubu na cestě k Vlašimi. Vystaven obcí Dubem. — 1888 kříž železný za Dubem na cestě ke Kondraci. Postavil Příkop z č. 2. v Dubu. — Kříž železný u silnice blíže Vitova mlýna. — 1889 kříž železný za Dubem k Hradišti a k Vlašimi. — 1890 kříž železný u Dubu na cestě ke Kondraci. Postavil Jan Jirka z č. 1. v Dubě. — 1750 kříž dřevěný s obrazem Kristovým na cestě k Veliši u Hradiště. Vystavěla obec Hradišť. — 1907 kříž za Hradišti. Postavil J. Horálek z Hradiště. — Kříž železný u Ostrova na cestě ke Kondraci. — 1812 kříž dřevěný ve Vracovicích na cestě k Vlašimi. Vystavěla obec Vracovice. — Kříž dřevěný s obrazem Kristovým z plechu u Vracovic na cestě k Načeraci. Postavila obec Vracovská. — 1825 kříž dřevěný ve Vracovicích uprostřed vsi, z plechu kolorovaný. Vystavěla obec Vracovice. — 1870 kříž železný u Vracovic ke Kondraci. Postavil M. Brázda z č. 13. ve Vracovicích. — 1880 kříž dřevěný na návsi u kapličky ve Vracovicích. — 1906 kříž za Vracovici k Pravonínu. Postavil Jan a Marie Hrdinovi z č. 23 ve Vracovicích. — 1907 kříž kamenný ve Vracovicích na cestě k Malovidům. Postavil Jos. Hromádka z č. 23. — 1908 kříž kamenný ve Vracovicích u kapličky. Postavil Jos. Řiha z č. 43. — Kříž dřevěný u Krasovic u Procházkova pole. (Již neexistuje.)

Matrika oddaných. Kniha oddavek (svazek I.) počíná r. 1684. První zápis je z Hradiště z října téhož roku. Psáno v ní česky. Teprv v říjnu 1733 farář Klinck počal zapisovati latinsky, ačkoli dřív 12 let vše psal česky. Zapisovány byly sňatky z fary kondracké, velišské, zdíslavické a to jak po sobě následovaly.

Za P. Paběnského od r. 1755 vedle jmen ženicha, nevěsty, uváděn družba (paranymphus), družička (paranympha), procurator (smluvčí) a svědkové. Počátkem srpna 1770 nařízeno konati zápisy dle normy slezské a to zapsán den oddavek, oddávající kněz, jména snoubencův a svědků, náboženství snoubenců, jméno obce a číslo domu.

Příklad zápisu uvádíme tento: — „17. juni 1714 z Dubu. Skrze dvojctihodného a vysoce učeného p. patera Dan. J. J. Urbanidesa, ten čas faráře a správce církevního fary kondracké po trojm prohlášení a svátostní zpovědi též přijímání velebné svátosti

oltární potvrzení v stav sv. manželství osoby tyto: ženich Jan Matějů z Hrzína, nevěsta Marketa, dcera Bart. Navrátila z Dubu. Družba Jak. syn Chalupů z Hrzína. Družička Kateřina, dcera Jak. Štětiny z Kondrace. Smlouvčí J. Vaněk ze vsi Kondrace. U přítomnosti poctivých pánů a přátel obojího pohlaví v chrámě P. sv. Bartoloměje v Kondraci.“

Pozoruhodno, že sňatky svobodníků s jistou obšírností do matriky zaznamenány. Tak čteme: „20. jan. 1715 z Miřetic. Potvrzení v stavu sv. manželství osoby tyto: ženich, poctivý mládenec panic Vencl, syn vlastní slovutného p. Jana Holeyšovského J. M. C. a král. svobodníka z vsi Chmelného s poctivou pannou Marií, vlastní dcerou slovutného p. Matěje Vondráčka J. M. C. a král. svobodníka ze vsi Miřetic. Družba poctivý mládenec Vác. Holeyšovský J. M. C. a k. svobodník ze vsi Votročic, vlastní syn pana Jak. Holeyšovského. Družička poctivá panna Kateřina, vlastní dcera urozeného pana Mik. Jeřábka, J. M. C. a král. staršího nad svobodníky z Votročic. Prokurator pan Jan Šanda, Kantor zdislavský.“

Kniha oddávajících (svazek II.) počíná zářím 1784. Jsou tam rubriky české, měsíc oddavek, číslo domu, jméno ženicha, nevěsty, víry katolické, protestantské, věku, svobodný, vdovec, jména svědků a jich stav. Na tomto českém tiskopise vše psáno latinsky, jen jméno a stav svědků česky. Od února 1796 vše psáno česky. Dle nařízení ze dne 5. září 1784 psány oddavky dle jednotlivých obcí odděleně. Do r. 1787 jsou zde zapsány ještě oddavky z osady velišské a zdislavské.

Kniha oddávajících (svazek III.) počíná r. 1806 a končí r. 1840. Zápisy české, jen udání měsíce latinské. R. 1822 oddán Jan Novosada, vyslouženec z ruského Polska, podruh v Kondraci č. 16.

Kniha oddavek (svazek IV.) počíná r. 1841. R. 1859 prominuta překážka švakrovství v I. stupni od papeže M. Hromádkové. R. 1869 oddán Jak. Pragr, rolnický chasník z Radošovic, nar. v pražské porodnici pod č. 14.330. Přiznal se do Dubu. Případ manželství strany katolické s evangelickou nalézá se za celá dvě století pouze jeden.

Kniha oddavek (svazek V.) od r. 1875.

Zlatou svatbu slavili 1857 rodiče P. Paběnského Václav, měšťan pražský, a Veronika a r. 1863 zlatou a r. 1873 dýmantovou svatbu učitel A. Navrátil.

V staré době, když někdo se chtěl ženiti, musel přinést svolení vrchnosti. Ve farním archivě je hojnost těchto listin od 18. století počínaje. Taková „prohlašující cedula“ měla toto znění: „Mocí nesoucího úřadu hospodářského panství vlašimského povolení se dává, by poctivý vdovec T. Šimánek z Ostrova s poctivou nevěstou Kateřinou, vlastní dcerou M. Psíky z Kondrace, oba k panství vlašimskému patřící, tu kde každý pod správou duchovní patří, jestli žádné impedimentum mezi nima nesubversiruje, prohlášení následovně v stav sv. manželství kopulovaný býti mohl. Dáno ve Vlašimi dne 6. novembris 1784. Jejich Osvícenosti knížecí z Auerspergu, panství vlašimského, ten čas zřízený vrchní správce. Na místě jeho Johannes Hekerles. sekretář.“

R. 1848 musel míti povolení od gen. komanda dle oznámení z domu vysloužilců a od vrch. úřadu ve Vlašimi Fr. Sedláček, sprostý vojenský vysloužilec z Kondrace.

V archivě farním nalézá se kniha, v níž zapsány zkoušky snoubenců a svědků od r. 1751 do r. 1811. Psána je latinsky. Od května 1770 zápis děje se dle rubrik: čas ohlášek, den zkoušky, jména snoubenců, jména svědků, poznámka, zda není žádné překážky. Častým svědkem je T. Navrátil, kantor kondracký. Od r. 1772 připsáno, jak snoubenci obstáli ve zkoušce z katechismu. Známky jsou tyto: dobře, prostředně, dostatečně, přeslavně, plně zadost učinil, chvalitebně, slabě, mizerně, nic nevěděl, excellentně. Od r. 1776 zápisy o zkoušce daly se česky. R. 1755 farář Paběnský zavedl zvláštní způsob otázek, celkem 13. První zněla: Ženichu, jste mládenec neb vdovec?

Odpověď: Já jsem Vašnosti vdovec.

Devátá otázka: Jste-li s nevěstou vaší před dvěma poctivými a hodnověrnými svědky namluveny? Odpověď: Jsem.

Desátá otázka: Stala-li se připověď mezi vámi dobrovolně a bez přinucení? Odpověď: Dobrovolně.

Od r. 1781 kladena svědkům tato otázka: Byli jste při námluvách a tázali-li jste se ženicha a nevěsty, zda-li s žádnou jinou osobou zasnoubení nejsou? Ani jste nic neslyšeli, že by s jiným jedna neb druhá strana někdy dřív námluvy měli neb pokoutně se scházeli?

Snoubencům dáno 61 otázek. Otázka 52: Neměl jste ženichu námluvy neb tělesný skutek s krevní přítelkyní nevěsty?

Otázka 54: Nenamlouvala jste se za živobytí manželky s ženichem, ani jste neměli spolu skutek s připovězením budoucího manželstva, ani jste neusilovali na smrt zemřelé manželky?

Otázka 60: Jaký v loži manželském má býti dle možnosti úmysl? Odpověď: Aby všechny skutky naše vždy cílily k rozmnožení pokolení lidského.

Křestní matrika. Nejstarší křestní matrika (svazek I.) počíná 2. dubnem 1684 a končí 17. červencem 1716. Zapisovány byly křty z osady Kondrac, Velíš, Zdislavice a Hradiš. Psána je česky. Farář křtil novorozence v jednotlivých kostelích osady, jak to při každém křtu poznamenal. Podáváme některé příklady zápisu: — dne 12. Mart. 1700 z Dubu. Pokřtěn jmenem Josef Řehoř z rodičů pořádných. Otec Bartoloměj Navrátil. Matka Mariana, Levans Jakub, syn p. Václ. Vlasáka z Krasovic. Svědkové Matěj Vaněk, kovář dubský. Alžběta Půtka z Vostrova. Daniel J. J. Urbanides, farář K. — dne 2. sept. 1717 skrze vysocedůstojněvelebného a vysoceučeného p. p. Hieronyma Ig. Hlynu, p. t. opata kláštera želivského, J. M. p. p. prelata království českého též při kraji koutimském J. M. C. a k. komisaře při rektifikaci pokřtěno dítě z Rataj. — 27. dubna 1723 narodil se v Hradišti Jak. Horálek, potomní děkan ve Vlašimi. — dne 21. Febr. 1716 při křtu z mlýna Zdislavského zapsán jako levans urozený p. Joannes Ig. Franta, rodič bechyňský od sl. regimentu princ Emanuele de Savoy, generála pod compagnii urozeného a statečného rytíře p. Fridr. Keselmona rytmeistra Kyrisar totiž rejthar, ten čas kvartýr mající v Zdislavicích.

Kniha křtěných (svazek II.) počíná 21. července 1716 a končí 19. prosince 1742. Založena farářem Urbanidesem. Psána z počátku česky, od února 1718 latinsky. U jednoho zápisu poznamenána tato nesrozumitelná slova: „Pokni se bolasta horicz, nikry zulema agger nekroi J. J. Adru.“ R. 1721 farář Klinck počal psáti česky, v prosinci 1728 zase latinským jazykem, kterým se psalo až do r. 1742.

Kniha narozených osady Kondracké (svazek III.) počíná 1. lednem 1743 a končí 24. dubna 1784. Zápisy děly se latinsky. První křest je z Veliše a označen číslem řadovým 1724. Čísla řadová vedou se do července 1753, kdy končí číslem 2414. Svobodníci z Krasovic jmenování libertini, na př. 1743 Tom. Vlasák. Jména ženských psána česky, na př. 1743 Catharina Štětinka z Kondrace a 1744 Anna Vlasáková z Krasovic. Někdy otec dítěte je poddaný, r. 1745 Blahol z Kondrace, matka svobodná. Mlynář z Nových Mlýnů v latině tu zní Molitor ex Novis Molis. Od r. 1755 udáno u každého křtu, kdo dítě křtil, i když křtila baba (obstetrix). Do matriky zapsán i potrat. Na př.: Utrpěla potrat manželka J. V.

R. 1760 počínaje děly se zápisy zvlášť z osady kondracké, od r. 1762 osady Velišské, od r. 1760 osady zdislavské a od r. 1762 z osady Hradišské.

Od srpna 1770 psána matrika dle nařízení konsistoře pražské ze dne 24. října 1770 dle rubrik takto: den, jméno křtícího, dítě, rodiče, kmotři. (Odpadá levans, který držel dítě na křtu a svědkové (testes.) Náboženství, místo, číslo domu. Posléze zapisovány ditky nemanželské od r. 1743 počínaje. Zvláštností však je, že u mnohých uvádí se otec. Tak r. 1749 „otec Jiří Bejček, poddaný, matka Anna Chvojková, svobodná z Kondrace.“ U r. 1754, kdy nebylo nemanželských dětí, připsána poznámka: „Šel ouhorem. Škoda!“

Kniha pokřtěných (sv. IV.) počíná květnem 1784 a končí r. 1806. Rubriky jsou české: měsíc, narození, číslo domu, jméno křtěného, víry katolické, protestantské, pohlaví, chlapec, děvče, manželský, nevdaný, rodiče, otec, mateř, kmotři, jména a stav.

Zápisy děly se latinsky, jen jména a stav kmotrů česky: Kat. Navrátilová, kantorka z Kondrace. Místo podpisu však vesměs 3 křížky, jen Tom. Navrátil, kantor Kondracký dovedl se podepsati a r. 1799 Jak. Štětina, šenkýř z Dubu. Od r. 1796 děly se zápisy úplně česky. Před tím uváděla se též česky přísežní baba. Jména křtěných zapsána zvlášť dle jednotlivých obcí, počínaje Kondrací. Za ní následují Vracovice, Krasovice, Ostrov, Dub.

Z fary Velišské poslední zápis je z března 1787, ze Sedlečka z máje 1786, z Hradiště z r. 1806, z Chobota z března 1787, ze Lhotky z listopadu 1786, z Polánky z května 1787.

Posléze zapsány familie židovské.

Stav rodičů uváděn takto: rusticus (sedlák), libertinus (svobodník), ancilla (děvečka), casarius (chalupník), inquilinus (podruh), subditus (poddaný), silvanus (lesník), pastor pecudum (slouha).

V listopadu 1788 farář Beneš počal u rodičů psáti stav česky.

Matrika narozených (svazek V.), od r. 1806 počínající má tištěný nápis: „Křtící kniha“. Zápisy děly se česky. Stav

rodičů uváděn: sedlák, selka, půlník, chalupník, podruh, svobodnice. V této matrice zapsáni jsou i židé.

V letech 1802—18 Jakub Roubíček, řezník a handlovní žid, košerák v Kondraci č. 35., splodil syny Šalamouna, Mojžíše a Davida a 5 dcer. Měl dvakrát dvojčata. Jako svědkyně byla Esther Bienenfeld, židovka z Velíše. Abraham Rychnovský ze Zderadin židy ty obřezával.

R. 1812—1815 Jachym Ascher, israelit z Vracovic č. 23. měl 2 dcery.

Ze starých křesťanských matrik jasného světla nabýváme o poměrech, jaké byly v době tehdejší. Z nich vidíme, kdo byl učitelem, mlynářem, šenkýřem, kovářem, rychtářem; patřily tyto osoby jaksi k honoracím a nejčastěji brávány byly za kmotry. Proto staré matriky poskytují hojně materiálu k místopisům obcí.

Ze zajímavých zápisů uvádím některé.

Z Dubu 10. junii 1684. Pokřtěno děťátko na sirotu p. V. Bejčkovi. Levans Kateřina, kovářka z Dubu. Comp. Václav ovčák z Velkých Ovčínů a Marketa mlynářka z N. Mlýnů. — R. 1864 uvedena jako levans pí. Kateřina, purkrabka vlašimská a comp. Duchoslav, zahradník z Vlašimě. — 1684 byla kmotrou Judita, perníkárka z Vlašimě. — 1685 pokřtěno děťátko z matere Kateřiny Kozlovy, kterážto se zmrhala. — 1685 pokřtěn syn Pavel z matere Doroty. Otec její Vinař v Praze zahnal ji od sebe. — 1685 byli kmotři Bernard Leop. Menšík, písař kontribuční, a Marie Barbora Bolešlavská, dcera p. důchodního vlašimského. — 1685 pokřtěno jest děťátko z matere Doroty, která náhodou jdouc cestou, porodila dceru jmenem Alžbětu. — 1685 byli za kmotry Martin Kovář ml. z Dubu, Jan Jeřábek, myslivec z N. Mlýnů, Jan Holejšovský ze Chmelného, Anna Kovářka z Vracovic, Terezie Želecká, p. sestra p. patera, Rosina, myslivcová z N. Mlýnů. — 1686 zapsán jako levans Tom. Klynot, mlynář z Červených (Nových) mlýnů, který potom jakož i jeho choť Marketa neščíslněkrát byli kmotry. — 1687 zapsán za kmotra Václ. Hudec. Na místě jeho Jakub, pacholek jeho. — 1687 skrze dvojctihodného kněze Jana Ign. Comenského, ten čas faráře louňovského pokřtěno jest děťátko z Vracovic v chrámu P. v Louňovicích v nebytí p. faráře kondrackého doma. — 1687 pokřtěna je dcera Marie z matere Kat. Kubatkovy. Otec poběhlý, o kterém se neví. — 1687 pokřtěno jest děťátko z matere Kateřiny v podružství u Svatoše, kterážto nemajíc muže, a to dítě o otci neví, jmenem Josef. — 1687 pokřtěn jest syn bez otce Martin. — 1698 20. apr. byl kmotrem Václ. Kozák, štuknecht od altarije, maje ten čas kvartýr v Kondraci. — 1689 pokřtěno jest dítě, dcera nedochůdce o půlnoci. . . Na druhý den to jest po sv. Štěpánu pochováno při chrámě sv. Bartoloměje.

R. 1690 pokřtěn syn Pavel v chrámu P. sv. Jiljí Vlašimě skrze dvojctihodného Jiřího Jos. Gregora horažďovského, p. děkana ten čas vlašimského, neb tehdaž nebyl ten den p. farář Kondracký doma. — 1690 vynecháno při zápisu jméno otce. Farář po straně napsal: Etiam erratum cantor. — 1692 byl kmotrem Gregorius Procháška, farář Štěpánovský. — 1695 byla kmotrou Voršila, mlynářka pod Louňovicemi. — 1697 byl kmotrem urozený p. Joanes Fr. Sagser, písař důchodu panství Vlašim. — 1697 pokřtěno

dítě jménem Tomáš. Otec se neví najisto. Matka Kateřina. — 1699 byl kmotrem Šimon Kehar, t. č. na obecní chalupě v Kondraci zůstávající. — 1699 byl kmotrem Jiří Hongerg, štuknecht t. č. na kvartýru ležící v Kondraci. — 1699 pokřtěno dítě Anna. Otec Jiřík Kašpárek, štuknecht t. č. na kvartýru ve Vracovicích.

R. 1700 byla levans šlechetná panna Terezie, dcera p. Matesa Schrydra, hejtmana z D. Kralovic. Svědek poctivý mládenec p. Pav. Blaník, v ten čas písař kontribuční vlašimský. Svědkyně poctivá pí. Zuzana Veselá, sládková vlašimská. — 1700 byl kmotrem Jos. Richter, soldat na kvartýru jsoucí ve Vracovicích. — 1700 byl kmotrem Jiří Rud. Janak, písař nad hutěmi v Domašíně zůstávající. — 1700 byla kmotrou Kateřina Červovna, hofmistrině u j. m. pana barona z Sedlečka. — 1703 pokřtěno dítě z rodičů jménem Dorota. O otci se neví. Matka Dorota. — 1703 byl kmotrem Jiřík, kovář Broumovský, ten čas za tovaryše ve vsi Kondraci ostávající. — 1704 vynesl učitel zápis jednoho dítěte. Farář ho zapsal a připojil poznámku: Error cantoris. — 1706 pokřtěno dítě z rodičů nepořádných. O otci se neví. Matka Alžběta světem jdoucí. — 1706 byla kmotrou Anna, dcera Siegfrieda Grunnegersteina, myslivce od Kapličky. — 1707 byl kmotrem Jiřík, strejček mlynáře novomlejského. — 1706 pokřtěno dítě skrze babu jmenem Lukáš. Matka Dorota a jsouc spomačkaný v životě matky ten den asi v půl hodině po křtu usnul v Pánu. — 1708 byla kmotrou Zuzana Vítová, mlynářka pod Hradištěm. — 1707 pokřtěno dítě jmenem Jan, z otce nedošlého J. Rampira. — 1709 na str. 223 čteme poznámku: Zanedbal kantor častěji zapisovati.

R. 1710 pokřtěno dítě z rodičů nepořádných jmenem Anna. O otci se neví. — 1714 byla kmotrou Dorota Babická, šenkýřka stará ze vsi Kondraci. — 1716 pokřtěno dítě z rodičů nepořádných jmenem Matěj. O otci se neví. Matka Marie. Svědek Václ. Králík, slouha z Kondrace. — 1715 byl kmotrem Kristian Kheler, myslivce od Kapličky. — 1718 pokřtěn syn z lože nemanželského cizoložného jmenem Martin. Otec Martin Kotek. Matka Dorota, dcera po † J. Dvořákovi. — 1718 pokřtěna dcera z lože nemanželského Barbora. Otec Vavřinec Tma. Matka Alžběta. — 1719 pokřtěna dcera Rozina z lože nemanželského z matky Roziny, dcery po † J. Pazourkovi. O otci říci nechce.

R. 1720 pokřtěna Dorota z lože nemanželského. Otec Jiří Krupička, mlynář v D. Kralovicích. Matka Anna, podruhně u Jiřího Hrdiny. — 1721 okřtěno dítě. Otec Josef, voják vobdan-kovanej. — 1722 pokřtěno dítě ex illegitimo thoro jmenem Matěj. Otec adulter Jan Tuma. — 1722 pokřtěno dítě Spurius jmenem Marie. O otci se neví. Matka Marie Dvořačka. — 1724 byl kmotrem p. Fr. Ant. Navrátil, ten čas důchodní vlašimský. — 1725 okřtěno dítě Václav. nemanželské. Otec Václ. Vopálka z Mezilesí. Matka Kateřina poddaná Želivská. — 1725 okřtěno dítě jménem... Otec Jan Vesecky. Matka Dorota, lidé svobodní z Malovid. — 1726 okřtěno dítě jménem Anna ze Sedlečka. Neudán ani otec ani matka. — 1727 okřtěno dítě jménem Marie, pohrobek otec neb. Jak. Vlasáka. Matka Anna, svobodní lidé. — 1727 okřtěno dítě z lože nemanželského Filip. Otec Šim. Poustka z Veliše. Matka

Marie, poddaní vlašimští. — 1723 okřtěno jmenem . . . Otec . . . ze Sedlečka. Neudáno žádné jméno. — 1729 byl kmotrem P. Joachim Küblinger, cyriacus Pragensis. — 1729 pokřtěno dítě Kateřina z Kondrace. Neudání rodiče. — 1729 pokřtěna z Vracovic. Neudáno kdo.

R. 1733 pokřtěn Pavel nemanželský. Otec Tomáš, syn vodáka vlašimského. Matka Dorota, kmotr Jan Babička, šenkýř v Kondraci. — 1734 pokřtěn Jan. Otec jeho Jiří Holda, raptus ad bellum (vzat na vojnu). Matka Maria, poddaní kn. Lobkovice. — 1734 pokřtěna Ludmila z lože nemanželského. Otec její neznám. Matka Ludmila, příchozí v Lhotě Nesperské. — 1735 z Boliny pokřtěn a umřel; nezapsáno kdo. — 1736 pokřtěn Vojtěch z lože nemanželského. Otec jeho neznám. Matka Rozina Křemelova. — 1736 pokřtěno dítě Marie, nemanželské z Vracovic. Matka Marie. Neudáno jméno. — 1739 pokřtěna mimo lože nemanželské Anna. Otec Tomáš, syn pastýře ve Vracovicích. Matka Anna, tulačka z Habru. — 1739 pokřtěna pohrobek Anna z lože nemanželského. Otec Skřivánek Mich. zesnulý. Matka Sofie, tulačka v Malovidech.

R. 1782 ve Vracovicích porodila matka syna Matěje. Jméno její bylo neznámo, neboť před úvodem utekla. — 1791 pokřtěn Jan Novák u věku 35 let pod podmínkou. Otec jeho neznám, matka tulačka. Měl 3 kmotry. — 1799 zapsán syn Ant. Vericha, vojáka od sl. regimentu Hohenzollern, obrist Schwadron a Marie Anny, dcery Jak. Eichelberga, sedláka z říše Rotstattu. Jako kmotři uvedeni voják a Wachmajstrová od téhož pluku.

R. 1810 uvádí se v matrice Jos. Šimánek, invalid od sl. regimentu Rainer, poddaný k Vlašimi, z Vracovic. — 1817 uveden jako otec Jos. Bromovský, sprostý voják od pluku K. Teitsmajstra, urlaubník. — 1818 zapsán Václav Vlček, švec a invalid od Schwarzenberg uhlanů, bydlící ve vsi Dub. — 1821 zapsána matka Magdalena, dcera † Anny Papeš, padlý osoby z Rataj č. 10. — 1823 Jonáš Šmolka, handlovní israelita ve Vracovicích. Licenc svatební do Němčic v kraji pracheňském. Mendl Ploch, košerák z Vlašimě, nyní v Liskova Cerekev. — 1830 ve Vracovicích č. 7. porodila Marie Magd., dcera Isaka Rainera, handlovního israelity z Divišova nemanž. syna Mojžiše. Obřezávač Jonáš Freund z Divišova. — 1831 táž porodila nemanž. syna Karla. — 1830 Jak. Bienenfeld, israelita v Hradišti č. 11. zrozený ve Veliši, splodil s Rozarií Roubíčkovou z Kondrace, syna nemanž. Josefa. Obřezávačem byl Abraham Khon ze Šlapánova. — 1842 podepsal do matriky jméno kmotry kmotr, poněvadž kmotra na zrak nemocna byla. — 1860 18. února matka Jos. Šumpely co služebná dívka v Neustupově č. 21. slouživší, ubírala se do porodnice a na této cestě v Ostrově č. 15. porodila dítě.

R. 1855 25. září pod výminkou křest udělen Františce. Táž r. 1854 u Mrkvů zůstávající, as 9 let stará, vyjádřila se, že její otec Vojtěch, jehož příjmení neví, zůstává as 4 leta v Hostomici u Vys. Chlumce v stavení nazvaném u Stráňů, pak u Čandů. U Stráňů její matka zemřela as před 4 lety a pochována v Krásné Hoře. Má as 11letou sestru Marii a as 12letého bratra Antona. Otec byl kramářem. — Při druhém výslechu o bratru nevěděla. Pravila, že otec její byl šlejřem a že po smrti matky přišly tety

as 10, mnoho chlapů s nimi a pravili, chce-li s nimi jíti. U Čandů jí rekli: Chceš-li, jdi! Tyto tety a chlapi kradli. V Po-delhotí rekli tety: Jdi do mlejna a my na tě počkáme. Zatím utekly. Nyní celou zimu žebrala, až se dostala k Dudům do Vracovic, kde byla as 14 dnů, pak přišla o hromnicích r. 1854 k Mrkvům.

Matrika úmrtní. Nejstarší kniha zemřelých (svazek I.) pochází z r. 1684 a končí r. 1751. Psalo se do ní česky. Zápisy osady kondracké, velišské a hradištské psány jsou společně od r. 1684 do r. 1726. Za nimi zápisy osady zdislavské vepsány zvlášť od r. 1685. Nadpis je tento: „Poznamenání za správy dvojitíhodného a vysoceučeného pátera p. Fr. Fridricha Želeczského, v ten čas faráře a správce církevního fary kondracké i osady zdislavské, při chrámě P. sv. Petra a Pavla, apoštolův Páně v městě Zdislavicích, vedle řádu křesťanského pochováno těl mrtvých jest totiž, jakž dále následují.“

Od května 1726 do oddílu osady zdislavské dějí se zápisy ze všech čtyř osad společně. Latinské zápisy z té doby od r. 1721 počínaje za faráře Klincka jsou velmi stručné. Zní takto:

„Dub. 12. septembris 1738 zemřel zbožně v Pánu opatřen svátostmi Bart. Navrátil a 13. téhož v Kondraci dle obřadu pochován, maje let 79. Jiří Klinck, farář. Pouze místo úmrtí psáno česky. Od r. 1737 zavedeny rubriky, z nichž na první pohled viděti stáří, rok, měsíc a den zesnulého.“

Kniha zemřelých (liber mortuorum) svazek II. počíná r. 1752 a končí 3. červencem 1784. Psána latinsky. Jméno místa, den úmrtí, pohřbení, jméno zesnulého, nemoc, zda byl zaopatřen, při kterém chrámu P. pochován, jak byl stár a který kněz ho pohřbil — toť rubriky její. Od srpna 1770 je rubrikována a přidáno číslo domu úmrtí. Od máje 1760 zapisovány zvlášť ony osoby, jež pohřbeny v Kondraci, Velíši, Hradišti a zvláště v Zdislavicích. V Zdislavicích pohřbívání z Rataj, Řimovic, Boliny, Mřetic, Malovid, z mlýna pod Bolinou, z mlýna Pekelského, z Veselky, hospody Ratajské. Poslední zápis z kolatury zdislavské je z dubna 1784.

V Hradišti pochovávaly se lidé z Polánky, Lhoty a Chobota. Z Hradiště pohřbívá se zde dosud. Ve Velíši konaly se pohřby z levé strany Ostrova a ze Sedlečka. -

Kniha zemřelých (svazek III.) od máje 1784 má již česky tištěné rubriky: „čas zemření, rok, měsíc, číslo domu, jméno zemřelých, víry katolické, protestantské, pohlaví mužského, ženského, věku, nemoci a smrti pád.“

Končí v lednu 1806. Od září 1784 je zapisována každá obec zvlášť dle nařízení vládního z 5. září t. r. Od prosince 1788 daly se zápisy česky, od února 1791 latinsky, od března 1796 česky. Zápisy z Velíše a Sedlečka končí v lednu 1787, ze Lhotky v červnu 1786. Zápisů z Polánky a z osady Zdislavské v této matrice není.

Kniha zemřelých (svazek IV.) počíná r. 1806 a končí r. 1840. Psána na tiskopise. Nadpis: „Umrličí list. Rubriky: čas zemření, číslo domu, jméno zemřelého, náboženství kat., protest., pohlaví muž., žen., čas živobyť, nemoc a způsob smrti.“

Kniha zemřelých (svazek V.) končí r. 1875 a svazek VI. počíná r. 1876. Dne 5. února 1877 měl pohřeb V. Švejda z Kondrace v týž den, kdy měl mít svatbu. Židé z Vracovic pochovávali se do Pravonína, z Kondrace, Dubu a Hradiště do Štěpánova.

V matrice úmrtí jsou tyto zajímavé zápisy: Z Černovic 20. junii 1684 pochován je v Kondraci mládenec stáří 15 let jmenem Valentin, pozůstalý syn po neb. Matějovi Punčocháři ze Svatavy. Umřel na cestě, když šel z Prahy s nějakým honákem, svým strejcem.

Opomenuto jméno zemřelého, zapsáno toliko: Z Ostrova 2. Dec. 1684. Umřelo děvčátko v stáří 1½ leta. Pochována ve vsi Kondraci u sv. Bartoloměje.

Úmrtí šestinedělky: 20. Febr. 1687 z Kondrace. Umřela Kateřina, manželka Václ. Nerada pochována při chrámě Páně sv. Bartoloměje, při jejímžto průvodu dvojctihodný kněz p. Fridr. Želecký, toho času farář kondracký, přítomen jsa, ji jako šestinedělku, poněvadž nevyšla z šesti neděl, uvedl dne 21. Februarii.

Slavnější pohřeb: Z Dubu 1. Martii 1687. Umřel Martin Kos, kovář dubský. Pochován 3. ditto, Při průvodu byl literátský kůr z Vlašimě, též duchovní J. M. p. farář kondracký a J. M. p. děkan Vlašimský. Nad mrtvým tělem mše sv. sloužena od J. M. p. faráře domácího a druhá po průvodu téhož mrtvého těla skrze J. M. p. děkana Vlašimského v chrámu P. sv. Bartoloměje ve vsi Kondraci.

Úmrtí neznámého. 21. Nov. 1787 z Vracovic. Umřel nějaký žebrák jmenem Michal, který z pole přišel. Pochován v přítomnosti p. faráře při chrámu P. sv. Bartoloměje, za nějž druhý den mše sv. sloužena.

Zápis dítěte nedonošeného. Z Vracovic . . . pochováno nedochůdce Mat. Vlasáka při chrámu P. sv. Bartoloměje a v přítomnosti téhož p. faráře.

Úmrtí muže 5 žen. Dne 4. junii 1693 z Velíše umřel Jan Krejčí, svobodník a pochován dne 6. junii při mši sv. při chrámě sv. Josefa ve Velíši, maje věku svého 79 let a ten měl 5 manželek, jednu po druhé a byl svobodník. U přítomnosti P. Patera V. B. Singera, t. č. faráře.

Zápis osoby nezaopatřené. 15. Febr. 1685 v Dubě. Václ. Zeman zemřel v rychlosti bez sv. zpovědi. Pochován ve vsi Kondraci.

Pohřbený hrobníkem. 1891 J. M. z K. Kořala. 15 let nebyl v kostele. Pohřeb křesťanský odepřen. Nechtěl být zaopatřen.

Zápis svobodníkův. 13. Martii 1693 z Krasovic. Prostředkem smrti toho dne z tohoto světa bídného sešel p. Václav Dobíhal. Pochován při chrámě sv. Bartoloměje ve vsi Kondraci, maje věku svého 61 rok. P. V. B. Singer, farář toho času. — 20. Apr. 1720 ze vsi Krasovic. Usnul v Pánu slovný muž p. Jan Dobíhal J. M. C. svobodník, a pohřben při chrámu P. sv. Bartoloměje, apoštola kondrackého, maje věku svého 77 let. Byla mše sv. zpívána za jeho duši. Daniel J. J. Urbanides, curatus Kondrac.

Zápis vojáka. Z Vracovic. 22. apr. 1726. Zemřel Jan Fox, činný voják incluti regiminis de Koraff 48 let.

Zápis dítěte babou pokřtěného. 19. máje 1695 z Dubu. Umřelo dítě Bart. Kota, kteréžto od baby jmenem Rozyny Štěpánkové pokřtěno bylo, jakožto vedle svého svědomí vysvědčila a

pochováno při chrámu P. sv. Bartoloměje ve vsi Kondraci. — Jedno úmrtí zapsáno dvakrát. 26. máje 1700 z Vracovic. Usnul v Pánu Jiří syn p. Matěje Vlasáka, jakž nahore položeno jest. Poznámka faráře: toto dle omylu kantora začato.

Úmrtí slouhové a slouhy bez udání příjmení. 4. aug. 1688 z Krasovic. Umřela slouhová v Krasovicích. Pochována u přítomnosti J. M. faráře při mši sv. na krchově při chrámu P. sv. Bartoloměje. — Dne 22. dec. 1688 z Krasovic. Umřel Jakub, slouha Krasovský. Pochován v přítomnosti J. M. p. faráře. Nad ním mše sv. sloužena při chrámu P. sv. Bartoloměje.

Zápis čeledína: 26. Juli 1720 z Přestavlků. Přivezl Franc Roubíček, sedlák, Matouše pacholka svého, kterého pravil býti ze vsi Velíše na panství Vlašimském a na cestě že jest mu umřel. Pochován při chrámu P. kondrackém, maje 23 let. Daniel J. J. Urbanides. farář K.

Zápis latinsko-český. Z Krasovic. Dne 19. Dec. 1725 obiti in Domino Jacob, slouha Krasovský.

Další zajímavé zápisy. 23. máji 1720 z městyse Zdislavic. Usnula v Pánu Barbora, manželka opuštěná od Šim. Sadílka, který od ní utekl a ji s 8 dětmi zanechal a jiné se přidržel, kde jest, o něm se neví. — 6. Aug. 1717 z Polánky. Se utopil z fantazie hlavní nemoci Pavel Jirka a 8. aug. pohřben s poručením U. p. vicarius koceradského při chrámu P. Nejsv. Trojice, maje věku 27 let. — 28 Okt. 1717 z Hradiště. O pohřbu Marie Horákové zapsáno: Konala se za duši její mše sv. zpívaná a kázání nad mrtvým tělem.

V kostele kondrackém se též pochovávalo: Z Kondrace 9. Julii 1702 zesnul v Pánu Joannes Urbanský, soused přeloučský, a pochován 11. Julii při mších sv. v chrámu P. sv. Bartoloměje apoštola kondrackého blíž velkého oltáře před mřížkou po levé straně, maje věku svého 39 let a okolo 27 dní. Daniel J. J. Urbanides. Byl to patrně bratr faráře Urbanidesa, který si jméno zlatinisoval.

Šlechtické zápisy v matrikách. V knize oddavek čteme tyto zápisy: dne 1. Feb. 1722 třikrát cum scitu consistoriali prohlášení byli totiž urozený a vzácný pán Fr. Milota, měšťan v Jihlavě a Jeho císař. a král. Milosti . . . s ctně šlechtinou a urozenou pannou slečnou, vlastní dcerou urozeného a statečného rytíře p. Jos. Kölbla z Kaysingu a Löwengrünü. Na to 2. dito v Loretě v manželství potvrzení . . . Kopuloval místo faráře P. Vác. Vorel, administrator na Loretě. — 25. Febr. 1710 z Přelouče: Skrze důstojně velebného a vysoceučeného p. Jana Jak. Chmelvodu, ten čas J. M. p. děkana a spolu vicarius vlašimského potvrzení v stavu sv. manželství osoby tyto: Ženich panic Vencl Chobodides, pozůstalý syn po dobré paměti nebožtíkovi někdy měšťaninu a spolu radním města Vlašimě nad řekou Blanici, s šlechtinou a poctivou pannou Alžbětou, pozůstalou vlastní dcerou při dobré paměti nebožtíkovi p. Mikulášovi . . . měšťaninu a spolu radnímu města Přelouče nad Labem. Družba urozený panic Fr. Radonický z Radonic, ten čas písař Jeho osvícené knížecí milosti p. arcibiskupa pražského (titul) při kancelarii louňovské. Družička urozená slečna Antonia Teresia Schreierová z hory drahého

kamene na svobodném dvoře Sedlečku. Prokurátor slovný a vzácné opatrnosti Jan Vác. Hamera, měštěnin města Vlašimě nad řekou Blanici.“ — R. 1773 oddán byl vznešený p. Leopold de Hulczer, majitel dvoru Chejstovice s ctnou pannou, dcerou Aug. Pokorného, učitele v Lomnici.

V matrice zemřelých jsou tyto zápisy: 1. Apr. 1719 ze Sedlečka: Usnul v Pánu urozený a statečný rytíř p. Andreas Joannes Schreyer (titul) z hory drahého kamene, pán na svobodném dvoře Sedlečku, JMC. někdy vojenský vyšší oficír a ve kraji kouřimském capo commissarius až do smrti meritirovaný.

Pohřben při chrámu P. Velišském sv. Josefa pěstouna Krista P. v chrámě P. pod mužskými stolicemi podle nebožky J. M. pí. manželky své po pravé straně odpočívá, očekává slavného vzkříšení, má věku svého okolo 58 let. Dan. Jos. Ig. Urbanides, Curatus loci. — 25. ledna 1728 latinsky zapsáno úmrtí z Řimovic Veroniky, vdovy po Heřmanu Jos. Kölbloví z Löwengrünü u věku 60 let. Pohřbena v Zdislavicích.

21. Apr. 1717 ze Sedlečka: Usnula v Pánu urozená paní Maximiliana Terezie, paní manželka urozeného a statečného rytíře p. Andreasa Joannesa Schreyera (titul) z hory drahého kamene, pána na svobodném dvoře Sedlečku, roz. Malovka z Chejnova a z Virtsbergku (tit.) a pohřbena v chrámě P. sv. Josefa, pěstouna Krista P. ve Velišském před velkým oltářem. Byly za ni tři mše sv. Máje věku svého okolo 48 let. — 14. Febr. 1714 ze Sedlečka: Dokonal v Pánu život urozený a statečný pán Fr. Karel Anton Schreyer (titul) z hory drahého kamene, mladý pán J. M. p. Schreyera ze Sedlečka a pohřben při mši sv. v chrámu P. sv. Josefa ve vsi Veliši po přijetí svátostmi oltářními zaopatřen jest. Kteréžto tělo odpočívá v chrámu P. sv. Josefa u oltáře velkého pochováno jest, máje let 22. Jos. Ig. Urbanides, farář Kondracký.

V matrice křestní čtou se tyto zápisy: 25. sept. 1693 byla kmotrou Dorota Vesecká z Vesce. — 8. máje 1697 byl kmotrem urozený a statečný rytíř pan Josef Ignatius mladý Jakeštorff J. M. pan z Pravonína.

R. 1701 26. Okt. zapsána levans urozená panna Kateřina slečna J. M. paní Jagešdorffu z Pravonína. — 1703 29. máje ze Sedlečka: Skrže dvojčtihodného p. D. J. Ig. Urbanidesa, t. č. faráře kondrackého pokřtěno děťátko dceruška jmenem Anna Teresie, z rodičův urozených a pořádných. Otec urozený a statečný rytíř p. Ondřej Jan Schreyer (titul) z hory drahého kamene. Matka urozená paní Maximiliana Terezie, roz. Malovka z Chejnova (titul). Levans urozená pí. Markerita Anna Malovka roz. Hrobčická z Hrobčic (titul). Svědkové urozená pí. Benigna Valova roz. Brandelucká z Popovic (titul). Druhý dvojčtihodný a vysoceučený J. M. p. farář kondracký, dožádaný J. M. p. p. Pavel František... svobodný pan z Einsziglu (titul), pán na Vlčkovících nepostavil se.“ — 1703 23. oct. byla svědkyní urozená pí. Maxička Šrajerová ze Sedlečka. — 1704 29. oct. za svědkyní byla urozená a statečná rytířka paní Maximiliana Teresia Schreyerová, roz. Malovka ze Sedlečka. — 1705 29. jan. byla levans urozená pí. Marie Te-

resie Šrajerová roz. Malovka ze Sedlečka. — 1705 8. nov. byla levans J. M. pí. Maximiliana Teresia Rosina ze Sedlečka.

R. 1706 22. Dec. byla svědkyní urozená Teresie Rozyna pí. Šrajerová, komisařka ze Sedlečka.

R. 1708 2. Apr. ze Sedlečka: Pokřtěno dítě z urozeného a statečného rytíře p. Ondřeje Jana Šrajera z Hory drahého kamene, cap. komisaře kraje Kouřimského, pána na Sedlečku, a urozené pí. Maxmiliány Teresie, urozené Malovky z Chejnova a z Wirtenberku, Jméno děťátku dáno Josef Ferdinand. Levans urozený p. p. Ferd. Fr. svobodný pán z Řičan na Jemništích, Postupicích, Jezere a Struhařově etc. JMC. a k. rada, skutečný komorník . . . král. soudův dvorského a komorního soudce a na Řičanech hejtman kraje Kouřimského. 2. p. kmotr urozený a statečný vladyka pan Mates Ignatij Zalužitský, hejtman na panství Konopišském. 3. J. M. pí. kmotra uroz. pí. Kateřina Barbora, ovdovělá Dohalská roz. Talacková, pí. na Vodlochovicích. — 1709 14. oct. byl za kmotra urozený p. Fr. Radonický, písař z Louňovic.

R. 1713 20. aug. byl levans urozený p. Joannes Westermajer z Vesce. — 1713 10. srpna byla levans urozená slečna Františka Rosina Malovka z Libouně. Svědkyní urozená slečna Antonie Šrajerova z hory drahého kamene ze Sedlečka. — 1715 25. máje byl kmotrem urozený panie František, písař J. M. K. z města Louňovic. — Téhož roku 25. máje pokřtěno dítě z rodičů nepořádných jménem Anna. O otciseneví. Matka Kat. Vankova. Levans urozená slečna Antoninka Josefa Šrajerova ze Sedleckého dvora. — Téhož roku 17. oct. byla levans urozená slečna Antonia Šrajerova z hory drahého kamene ze Sedlečka. — 1716 1. juni byla levans urozená slečna Antonie roz. Šreyerova (titul) z hory drahého kamene. — Téhož roku 30. aug. byla levans urozená pí. Maximiliana Teresia Šrajerova roz. Malovka z Chejnova a z Wirtenbergu (titul) z hory drahého kamene, pí. na dvoře svobodném Sedlečku. — 1717 23. oct. byla kmotrou urozená slečna Antonie Teresie J. M. Andresa Jana Šrajera z hory drahého kamene na svobodném dvoře Sedlečku. — 1718 18. Mart. ex pago Sedlečko. Baptisata prolis nomine Antonia Catharina ex parentibus honestis et liberis ex patre Joanne Doubek. Matre Anna. Levans Antonia Teresia . . . , perillustris Domini Andreae Joannis Schreyer de Reichenberg, domini in pago Sedlečko. Testes Perillustris dominus Johannes Adamus Schreyer junior, supradicti perillustris domini ex pago Sedlečko. Compatrina honesta virgo Catharina filia Nicolai Famfrlík, civis Zbraslavicensis.

R. 1718 20. Apr. byla levans Perillustris Herula Antonia Theresia Schreyeriana, de aurei lapidis pretioso monte seu von Reichenberg (titul) ex libero pago Sedlečko. — 1719 14. jun. byla svědkyní Perillustris Herula Anna Theresia, superstes post pie demortuum Perillustrem Dominum Andream Joannem Schreyer de Reichenguldenburg (tit.) olim dominum in libera villa Sedlečko.

R. 1720 11. Mart. byl levans Perillustris Dominus Joannes Adamus Schreyer de Monte pretiosi lapidis, dominus in Sedlečko. — 1724 6. Febr. byl kmotrem urozený rytíř Josef Kölbel z Löwengrünü v Řimovicích. — 1728 18. Apr. při křtu dítěte z bažantnice Anny Pekariusovy byla kmotrou panna Francisca Freiin Bergova z Vlašimě. — 1729 27. aug. byl levans Dominus Joannes Melchior Kölbl z Löwengrünü ex pago Řimovic. — 1742 6. jun. byla levans Illustrissima D. D. Barbora baronessa de Řičan, nata com. de Věžník. Svědkové: Illmus D. D. Ferdinandus I. baro et Dominus de Řičan, dominus in Libouň et Illma D. D. Cath. comitissa de Věžník, nata de Řičan, omnes Libounae. — 1750 při křtu držely dvojčata Ign. Vogla, lesníka v Ostrově, Illustrissima pí. Maria Jos. hr. Auerspergová, roz. hr. Trautsohnova a Illustrissima Herula Františka hr. Auerspergova. Svědkem byl nejjasnější pan Karel hr. Auersperg. — 1752 23. října narodila se a 24. pokřtěna Anna Kateřina Maria Josefa Veronika otce nejjasnějšího pána Petra Pavla hraběte z Věžník, pána v Libouni, matky nejjasnější hraběnky Kateřiny, roz. paní z Řičan. Dítě držela při křtu Perillustris pí Magd. vdova de Pfailer roz. Zhorská ze Zhoře ve Vodlochovicích. Svědkové Admodum Reverendus ac Praecellens pán Vít Wolfsberger, člen řádu křižovníků s červeným srdcem, kaplan u veřejné kaple sv. Jana N. ve Vodlochovicích. Křtil v kostele farním v Šlapanově sv. Apoštolův Petra a Pavla Reverendissimus ac Illustrissimus p. Bernard hr. z Věžník, kanovník u všech sv. na hradě pražském. — 1723 jako kmotr nemanž. dítěte Kat. Štětínovy z Kondrace uvádí se Perillustris Dominus Jan Mladota ze Solopisk od pluku hr. Harracha a Perillustris ac strenuus Fr. Eugen de Giliens od pluku hr. Harracha. — 1755. Kmotrem lesníka Josefa Heise v Ostrově byl Vilém hr. Auersperg, kterýž držel dítě na rukou.

Matriky vlašimské. Když Kondrac připojena k Vlašimi, dály se zápisy křtův a sňatků do společné matriky vlašimské, již r. 1648 založil děkan Vác. Plavský. Matrika ta, do níž zapisovaly se křty ze všech osad jeden po druhém a ke konci sňatky rovněž jak z jednotlivých vsí po sobě následovaly, má nadpis: „Registra záduší vlašimského, v nichž se křty dítek zaznamenávají“. Počínají se zápisy lednem r. 1648 a končí 21. února r. 1655.

K děkanství vlašimskému od r. 1624 náležely fary: Kondrac, Velš, Zdislavice, Hradišť, Domašín, Hrádek, Radošovice, Tehov a Ratměrice. Za r. 1648 bylo ze všech osad 138 křtů, a sice z Vlašimě 20, z Kondracké osady 22, z Domašína 12, Zdislavic 8, Louňovic 7, Radošovic, Nesper a Pavlovic po 5, z Libže a Čtiboře po 4, z Velše, Pravonína, Ovesných Rataj po 3, z Městečka, Milovanic, Bedřichovic, Slověnic, Nemíže, Lhoty Hražené, Boliny, Bejkovic, Světlé po 2, z Takonína, Ovčínů Nesper, Karhule, Tehova, Kladerub, Jemniště, N. Ovčínů, Chotýšan, Ovčínů, Volešné, Chmelné, Znosimi, Bilkovic, Lhotky, Křížova, Malovic, Načerace, Lhoty Nesper, Lhoty Vobořilovy po 1.

Matrika křestní končí 20. října 1650, po té jsou tři zápisy z r. 1654, za nimi zápisy od 11. června 1653, za 11. únorem 1653 omylem zapsány 2 sňatky z Vracovic a Domašína. Po zápisech z 21. února 1655 následují zápisy z října 1650, za r. 1651 23. ledna je zápis sňatku ze Zdislavic, 1651 24. května zápis latinský. po 10. červnu 1652 je jeden zápis z roku 1654 a dva z Vracovic z r. 1656.

Příklady zápisů: 27. Mart. 1648 pokřtěno je děťátko ze vs. Vracovic, z rodičů pořádných, kterémuž jméno dáno Alžběta. Rodičové tito jsou: Jiřík Navrátil, Maryana, manželka jeho. Kmotrové Mik. Čápů, Anna Hromádková, Eva Kovárka, všickni z Vracovic — 1649 3. juni pokřtěno jest děťátko ze mlejna nad Kondraci z rodičů pořádných, kterémuž jméno dáno Vít. Rodičové tito jsou: Mik. Karásek, mlynář. Kateřina, manželka jeho. Kmotrové Jan Podlipský na místě J. Pastorka z Vlašimě Jan podstarší z pivovaru Vlašimského. Lidmila pekařka podvalská z Vlašimě. —

Z Blaníka: 1650 29. Nov. P. Jindř. Kolinský. Matka Kateřina. Dítě Mikuláš. Kmotr p. Václav Jeníkovský, Jan Svoboda, podstarší. Kmotra Alžběta Pastorkova. — 1649 7. November z Vracovic pokřtěno dítě, kterému jméno dáno . . . (vynecháno). — 1650 8. března pokřtěno děťátko z Dubu, kterému jméno dáno Jiřík. Rodičové tito jsou: pater dubius. Dorota matka (příjmení neudáno). — 1652 9. Febr. Mikuláš mlynář pod Kondracem. Otec Mik. Karásek. Matka Mariana. Dítě Pavel. — 1653 25. pros. Z Kondrace tatík Jáchym, matka Dorota. Dítě Matěj (příjmení neudáno). — 1651 5. Febr. Z Vracovic lotr otec Jan Miků. Dorota dítě. Lida Řeznice a druhá Dušková. — 1651 26. Febr. Z Kondrace kmotrové Jan . . . Tomáš . . . Kmotra Dorota (příjmení chybí). — 1651 12. března z Kondrace tatík Matouš kovář. Matka Eliška. Jméno dítěte schází. — 1651 31. dec. z Vracovic. Tatík Jiřík ze Navrátilů. Matka Mariana. Dítě Pavel.

Jako kmotři uvádějí se r. 1648 Markyta, mlynářka pod Ostrovem (z N. Mlýnů), Vít starý rektor z Velíše (Vít Horský), Dorota mlynářka pod Hradištěm, Václav tovaryš z N. Mlýnů, Václav Chobotský z N. Mlýnů, Ludmila, manželka P. Jeremiáše, kantora louňovského, Ludmila, kantorka ze Zdislavic, Dorota Čáslavská, kantorka vlašimská.

R. 1649 zapsáni jsou v matrice Šimon Zignides Čáslavský, kantor vlašimský, Jakub ?, soldat císařský ve Vracovicích, Martin slouha z Kondrace, Pavel kovář vracovský, Jan z chalupy vedle tkalce, Dorota kantorka vlašimská, Lidmila kantorka z Louňovic, Markyta Punčoškova z N. Mlýnů, Hans Hendrych Rosendorf z Rosendorfů z Domašína, 1650 Joannes kantor ze Zdislavic, 1651 Jan Hřebíček Sušický, kantor ze Zdislavic, 1654 Jan Punčoška, mlynář z Červených Mlýnů pod Vostrovem, 1652 29. září Lorenz kantor z Kondrace.

R. 1650 15. Nov. Alžběta rektorka z Kondrace. 1652 Jak. Prajndl, varhaník v Domašíně, 1653 Markyta, manželka Jana Punčošky, mlynáře, 1653 Jiřík kovář z Kondrace, Jan pacholek Hrdinů, 1654 Dorota manželka Víta, mlynáře, Ludmila, manželka Jeremiáše, kantora vlašimského, Ludmila kantorka, manželka pana kantora

vlašimského, 1650 Ludmila manželka Jana Sušického, kantora zdi-slavského. 1655 Mates Maxmilian princ J. M. P. P. z Talmbergka dítěti kravaře vostrovského, 1651 Jeremiáš Malecký, kantor vlašimský, Otilie urozeného rytíře Tomáše Suchy na Třeběšicích, 1652 Lidmila kantorka Rainštatova z Vlašimi.

R. 1650 v prosinci jeden zápis, kde latinsky se uvádí pater, mater, filia, compatrini. Compater. Ostatní jména jsou česká.

Matrika vlašimská svazek II. začíná r. 1653 a končí r. 1668, svazek III. obsahuje křty od září r. 1668 do r. 1686. Podáváme z ní tyto zajímavé zápisy, z nichž většina pochází z pera děkana Vrby, k němuž lidé nechtěli choditi k zápisu.

Z Kondrace 17. decemb. 1653. Kmotr: Vavřinec, toho času Rector kondracký. — Z Ostrova 7. srpna 1653. Kmotr: Jan Punčoška, mlynář z Červených Mlýnů. *) — R. 1680 mlynářem v N. Mlýnech byl Bartoloměj Ušípaný. — R. 1677 v mlýně pod Kondrací byl Jan Karásek. — Z Dubu 1660 29. srpna. Kmotr: Pan Johannes preceptor. — Z Vracovic 1654 9. dubna. Okřtěno je děťátko z rodičů pořádných, kterémužto dáno jméno Jiřík. Rodičové tito jsou: Tomáš Navrátil. Matka Eva. Kmotrové tito: Matěj Hromádka, Pav. Hrdina oba z Vracovic. K. Kateřina šafářka ten čas na Skalkovsku.

Z Vracovic 20. března 1654. Okřtěno je děťátko z rodičů pořádných, kterémužto dáno jméno Zuzana. Rodičové tito jsou: Vác. Čihák smilstva se dopustil s Kateřinou podruhní. — R. 1660 22. Febr. z Ostrova. Okřtěno děťátko, kterémužto jméno na křtu sv. Řehoř. Otec srazil hlavu na ledě při sv. Janu. Matka? Kmotrové vysoce urozený p. Rud. z Talmbergka, p. Anderle auředník ze Skalkova. Panna Mařenka. — R. 1660 4. Dec. z Vracovic. Okřtěno jest dítě, však zemřelo, jenžto bylo děvčátko Němcovo. Nepřišel k zápisu a nechtěl. — R. 1661 20. Mart. z Vracovic Slaninovy. Nechtěl se k zápisu zastavit, ani přijít, pravil, že co je potom zápisu, že prve je poddaný. . . — R. 1661 24. Mart. z Vlašimi. Okřtěno je dítě rodičů pořádných, jemužto jméno dáno Jan. Otec Jan Simečků (od r. 1694 kantor v Kondraci). Matka: Dorota. — R. 1661 16. junii z Vostrova. Okřtěno jest dítě z rodičů pořádných, jemužto jméno . . . — R. 1661 1. octobris u dítěte Václ. Zavadila z Hradiště byla kmotrou Mandalena Markéta sl. z Talenbergka. — R. 1662 15. januarii z Dubu. Okřtěno jest dítě, jemužto jméno dáno Alžběta. Otec Jak. Krejčí. Matka Anna. Kmotrové p. Mart. Kuřátko. J. M. panna sl. Anna Babrle z Talenbergka, však na jejím místě Mandička Vopálkova v kmotrovství stála, pi. Anna Mařenka Helebrandin, však jejím místě stála Ludmila děvečka u panny Mařenky zůstávající rodem z Domašína. — Z Dubu 8. junii 1662. Okřtěno jest dítě, jemuž jméno dáno Vít. Otec Jiřík Roubíček. Kmotrové J. M. Franc mladý pán z Talenbergka, p. Martin Kuřátko, kuchař, J. M. urozená panna sl. Mandalena Margareta Fr. z Talenbergka. — Z Vracovic 30. julii 1662. Byl křest. Nedal zapsat, pravíc, aby to zapisování . . . zapálil. Psík. — Z Hradiště

*) Nové Mlýny v letech 1653—60 nazývaly se Červené Mlýny.

30. sept. 1662. Okřtěno jest dítě panchartě, jemužto jméno dáno. — Z Krasovic 30. sept. 1662. Okřtěno jest dítě nějakého Šimana. Též k zápisu nepřišel. — Z Vracovic 23. Nov. 1662. Okřtěno jest dítě. Otec Matěj Hromádka. Kmotrové J. M. vysoce urozený p. Rud. z Talenbergka mladý pán, sl. Mandalena Margareta Fr. z Talenbergka. — Z Kondrace 13. Dec. 1662. Byl křest Komárů. Ten hned ušel. Nedal zapsat. — Z Dubu téhož dne. Byl křest. Též hned ušel. Nedal zapsat. Dušek. — Z Vracovic 14. jan. 1663 okřtěno jest dítě, jemuž jest dáno jméno Pavel. Otec Jiřík Krepelka. Kmotrové urozený p. Paulus Antonín Krůta, však na jeho místě stál Jan Mager, Feldwebel při kumpanii Huterové pod regimentem nejvyššího Špek. — Z Krasovic 20. Febr. 1663. Křtěno jest dítě, jemuž jest jméno dáno Zuzana. Otec Matěj Houdek. Kmotry byly: J. M. mladá pí. Evička, paní p. France a J. M. šlechtična panna Mandalena Margareta Františka z Talenbergka. — Z Vostrova 19. Mart. 1663 okřtěno jest dítě z rodičů pořádných, jemuž jest jméno dáno Markéta. Otec — Kmotři: P. Jak. Korejtko. Markéta Roubíčkova, Zemanka, obě dvě z Dubu. — Z Vostrova, však mlynář jenž vyhořel v Peklově 9. Juni 1663. — Z Dubu 25. Nov. 1663 okřtěno jest dítě z rodičů pořádných. Otec Václ. Doležal. Kmotra rozená pí. Fr. Kekulová ten čas štolmistrová ve Vlašimě. — Z Vostrova 31. Dec. 1663. Okřtěno jest dítě z lože nepořádného, jemuž jméno dáno Dorota. Máť Mariana. dcera Jana Šindeláře z Ostrova. Otec měl by býti Bartoň Holců, však si ji vzít nechtěl, protož je za nepoctivý vyhlášeno. — Z Dubu 21. Junii 1664. Okřtěno jest dítě —. — Z Vracovic 11. Julii 1664. Okřtěno jest dítě, což potom brzo umřelo. — Z Hradistě 8. Dec. 1664. Okřtěno jest dítě z rodičů pořádných, jemuž jest jméno dáno Mikoláš. Otec? — Matka? — Kmotrové? — Na Skalkově byly asi troje křtiny tento rok, kteréž tuto k poznamenání nepřišly. — R. 1665. Okřtěno jest dítě nějakého soldata v Kondraci. Ten se o zápis nehlásil, to tam. — R. 1665. Okřtěno jest dítě z Malovid v Kondraci. Též zapsati je nedal. — R. 1665 19. Julii z Krasovic byla kmotrou urozená sl. Anna Babrle z Talenbergka. — Z Dubu 1665 28. sept. Okřtěno jest dítě z rodičů pořádných. Otec Tomáš Kolář. Kmotři p. Kristof Fr. z Talenbergka, urozený p. Albrecht Kekule, vysoce urozená sl. Lidmila Fr. Terezie z Talenbergka, však na jejím místě stála Liduška Domasínská (šenkýřka), která nesčíslněkrát byla kmotrou. — Z Vracovic 10. okt. 1665 Jiša dal křtít, však nedal zapsat a to již po 3. se stalo. — Item ještě ten den byl křest. Též k zápisu nepřišel. — Z Kondrace 25. okt. 1665. Okřtěno jest dítě z rodičů pořádných. Otec Matěj Hola. Kmotra pí. Fr. Kekulová. — Z Vracovic 31. Jan. 1666. Okřtěno jest dítě. Otec Matěj Hromádka. Kmotra Voršila Kateřina z Talenbergka. — Z Vracovic 5. apr. 1666. Byl křest, též k zápisu nepřišel. — Ze Skalkovska 21. apr. 1666. Okřtěno jest dítě z rodičů pořádných. Ofec jeho Václ. Hromádka. Kmotrové. Urozený p. Václav Závíš, Johannes Budějovický, praeceptor při J. M. pp., pí. Voršila Kateřina z Talenbergka, však na jejím místě stála její dcera sl. Liduška Anna Babrle slečna. — Ze dvora Častrovic 20. Maje 1666 okřtěno jest dítě Lidmila. Matka Mandalena. Otec? Kmotra panna Lidmila Fr. Terezie sl. Talmborgkova. — Ze Skalkova 1666 okřtěno dítě

z lože nepořádného jménem Václav. Otec Matouš, šafář ze Skalkova. Matka Dorota ze Zdislavic. — R. 1666 Vít, mlynář z dolejšího mlýna (Vítova) byl kmotrem. — Z Vracovic 27. Mart. 1667. Okřtěno dítě z rodičů pořádných jménem . . . ? — Ze Skalkovska 30. Mai 1668. Okřtěno dítě. Otec Jan Diviš. Kmotra pí. Markéta hraběnka z Poplhamu. — Z Krasovic 14. Junii 1668. Okřtěno jest dítě z rodičů pořádných jménem Alžběta. Otec Tomáš ?

Matriku křestní vlašimskou z r. 1668 končící zápisy svatební. Anno Dom. 1653. Z Kondrace 19. Januarii. Potvrzen jest řádně v stav sv. manželství Jan Doškár s Kateřinou pozůstalou vdovou po n. n. Stalo se takové potvrzení u přítomnosti těchto osob. Družba Bart. Nuská. Družička Anna dcera Novotného i jiných mnohých poctivých lidí. — Z matriky křestní svazku 3. uvádíme tyto zápisy: z Ostrova 1660. Okřtěno jest dítě Anny Kozlový . . . — Z Vracovic 1669. Otec Bartoloměj Němec t. č. rychtář. Kmotr Matouš Hataš primas držel na rukou. — Z Domašina 8. Maje 1671. Okřtěno jest dítě Michal František. Jiřík Fr. Pelikán kantor a písař radní městyse Nového Domašina (od r. 1684 v Kondraci). Otec jeho. Matka Anna. Kmotrové Jak. Pokorný držel na rukou. Linhart Šmíd od J. V. O. K. M. z Likišteina (titul) Kumpanie kapral, panna Prudentiae Lintnerová z Huboký. — Z Hradiště 21. Aug. 1672. Otec Jan Tůma. Kmotr Dionys Zikmund Pirgkner z Březi. — Z Vostrova 5. Febr. 1675. Otec Jiřík Šindelář. Kmotr Diviš Zikm. Pirgkner z Březi. — Z Novejch Mlejnů 6. Mai 1675. Otec Mart. Svoboda. Kmotr Diviš Zikmund Pirgkner z Březi. — Z Vlašimě 6. Mart. 1676. Okřtěno jest dítě z pořádných rodičů, jemužto jméno dáno Zikmund Josef (od r. 1698 učitel v Kondraci). Otec Jan Rzounek jinak Šimeček. Matka Magdalena. Kmotrové: Urozený pan Diviš Zikmund Pirgkner z Březi, hejtman vlašimský držel na rukou, urozený p. Jan Karbulecký, písař důchodní, panna Dorota Gregorova. — Z Domašina 18. Dec. 1676. Okřtěno jest dítě z pořádných rodičů, jemužto jméno dáno Apolonia. Otec Jiřík Pelikán, kantor (od r. 1684 v Kondraci). Matka Dorota, Kmotra panna Dorota Gregorova, držela, panna Mařenka Klobásovíc, panna Dorotka Proskočilova. Urozený pp. Karbulecký, písař důchodní, Jak. Pokorný. — 29. Dec. 1678 z Vracovic. Okřtěno jest dítě z pořádných rodičů, jméno dáno Pavel. Otec Václ. Navrátil. Matka Dorota. — 12. Mart. 1679 z Dubu. Okřtěno jest dítě, jemužto jméno dáno Jiřík. Otec Bartoloměj Kot, Matka Marjana. — Z Dubu 8. apr. 1680. Okřtěno dítě panchart jménem Anna, otec incertus. Matka Magdalena, sestra Jiříka Bečváře, panského z Vlašimi. Levans. Anna Klára žena Filipa Khola od kompagnie funkovské mušketýra. — 30. Juli 1682 z Vracovic. Okřtěno dítě Bartoloměj. Otec Václ. Navrátil. Matka Rozina. — Z Dubu 13. Mart. 1683 okřtěno dítě. Otec Bartol. Doležal. Kmotr levans urozený pan Jan Gomer J. M. C. nejvyšší Feldt profiant lajtnant a direktor, držel na rukou na místě jeho p. Jos. Karel Vögt, wögenmeister. — Z Dubu 4. sept. 1684. Okřtěno dítě. Otec Václ. Navrátil. Matka Rozina.

Poslední záznamy z osady kondracké v srpnu 1684. Dvě poznámky z kondracké osady v matrikách jsou velmi sprosté.

Z Vracovic Slanina se nedostavil k zápisu a něco hrubého děkanovi vzkázal a ten to v matrice zvěčnil. Z Ostrova babička dítěte nedovedla udat jméno otcovo a uvedla na otázku děkana příčiny velmi neslušné. Často býval kmotrem 1670—77 Jakub Alauda, kantor vlašimský. Po r. 1679 psal matriku Adam Arietini ml., kantor vlašimský. R. 1680 často byla kmotrou Rosina Arietinova, kantorka vlašimská. R. 1683 kmotrem byl Martin Pokorný, kantor vlašimský.

Nejstarší osoby I. zemřelé v stáří 80—89 let. 1686 Alžběta Uhlířka z Hradiště 80 l., Jan Kukla z Vracovic přes 80 l., 1692 Mat. Hromádka z Vracovic 85 l., 1693 Anna Horálková z Hradiště 81 l., 1724 Jiří Horálek z Hradiště 80 l., 1727 Matěj Šindelář z Vracovic 86 l., 1730 Jiří Hrdina z Vracovic 82 l., 1732 Mik. Hora z Vracovic 80 l., 1740 Magd. Hudkova z Krasovic 82 l., Tom. Hudek z Krasovic, její muž 86 l., Magd. vdova po Vítu tkalci z Hradiště 89 l., 1744 Alžběta Vaňkova z Kondrace 80 l., 1747 Mat. Čurda z Ostrova 80 l., 1750 Zuzana Kolandova z Krasovic 84 l., 1754 Anna Mikova, vdova z Dubu 80 l., Rozina Dubová z Dubu 80 l., 1755 Jiří Bromovský z Dubu 84 l., 1756 Ludmila vdova po Sigm. Rzounkovi, učiteli z Kondrace 88 l., 1759 Anna Osvaldova z Krasovic 82 l., Jiří Roubíček z Dubu 80 l., Dorota, manželka Jiřího Roubíčka v Dubu 86 l., 1761 Jos. Dub z Dubu 80 l., Eva Jeřábková z Hradiště 80 l., 1762 Pav. Dvořák s Ostrova 80 l., Marketa vdova po Firstovi z Kondrace 80 l., 1767 Matouš Lavička z Kondrace 80 l., 1771 Václ. Paběnský, otec farářův, rod. z Prahy 85 l., 1774 Křištof Moudrý, šenkýř a dobrodinec kostela v Kondraci č. 8. 86 l., 1776 Barb. Petříčková ze Skalkova 88 l., 1784 Dorota vdova po Václ. Rzounkovi, učiteli z Domašína v Kondraci č. 3. 80 l., 1785 Vít Semrád, sedlák z Dubu č. 6. 80 l., 1786 Magd. Semrádova, podruhně z Kondrace č. 5. 84 l., 1791 Mart. Krnil z Vracovic č. 5. 80 l., 1792 Dorota Martinkova, selka z Dubu č. 5. 80 l., 1795 Václ. Vlasák, svobodník z č. 4. 82 l., 1797 Anna Jirkova z Vracovic č. 9. 85 l., 1799 Anna, vdova po sedláku Dolejším z Ostrova č. 11. 80 l., 1800 Tom. Dušek, sedlák z Dubu č. 15. 84 l., 1801 Kat. Vaňkova, manželka sedláka z Vracovic č. 23. 82 l., Lidm. Půtova, vdova z Kondrace č. 24. 80 l., 1803 Magd. Kohoutová, žena šenkýře z Kondrace č. 8. 81 l., Kat. Roubíčková, podruhně z Vracovic č. 23. 83 let., Jiří Vaněk, sedlák z Vracovic č. 23. 88 l., 1803 Jos. Loula, podruh z Hradiště č. 5. 80 l., 1805 Tom. Štětina, sedlák z Kondrace č. 30. 80 l., Barb. vdova po Lejškovi, svobodníku z Krasovic č. 8. 80 l., 1806 Anna Paříkova, žebračka v Hradišti 80 l., Anna Vlasáková, vdova po šafátovi na Skalkově 87 l., Jak. Kohout, sedlák z Vracovic č. 14. 80 l., 1807 Vojt. Votypka, sedlák z Vracovic 81 l., 1808 Anna Krásava, vdova po tkalci ze Stebuzevse, v chalupě u lesa Jinošova 80 l., 1809 Magd. Čurdova, podruhně z Vracovic 80 l., 1811 Magd. Chvátalova na Skalkově z Božkovic 82 l., 1813 Jan Janda, mistr kolářský z Vracovic 86 l., Kat. Loulova, chalupnice z Ostrova 87 l., 1814 Luk. Hulička, chalupník z Vracovic 80 l., Dorota Vaňkova z Vracovic 88 l., 1815 Anna Vlasáková, vdova po krejčím z Vracovic 88 l., 1816 Anna Strakova z Šebíře 81 l., 1817 Magd. Hrdinova, vdova po vejminkáři z Vracovic 82 l.,

1819 Jak. Houdek, výminkář z Krasovic 80 l., Jan Vavrous, výminkář z Vracovic 80 l., 1820 Václ. Hrdina, sedlák z Vracovic 80 l., 1822 Jan Mitysko, domkář z Ostrova 82 l., Jak. Horálek, výminkář z Hradiště 80 l., 1823 Vít Mařha, výminkář z Vracovic 80 l., 1824 Kat. Vavrousova, vdova po láníku z Vracovic 80 l., 1825 Jos. Krosnář, výminkář z Hradiště 80 l., Matěj Zelinka, slouha v Kondraci rod. z Popovic 80 l., 1827 Matěj Vlasák, truhlář z Krasovic 85 l., 1828 Magd. Kozlova, vdova po sedláku z Kondrace č. 4. 80 l., 1829 Vojt. Drdlička, býv. Štuknecht z Horažďovic, žebrák ve Vracovicích 80 l., 1831 Matěj Čurda, domkář z Vracovic 83 l., Václ. Říha v Dubě roz. z Dnesper 80 l., 1835 Barb. Sedláčková, podruhně z Vracovic 84 l., Kat. Vobořilová z Vracovic 81 l., Dorota Hrádkova z Hradiště 86 l., 1837 Dorota Kopecká v Dubě 80 l., 1838 Jan Horálek z Hradiště 83 l., 1840 Kat. Dubinova ve Vracovicích roz. z Malovid 81 l., 1842 Jan Hloušek, výminkář v Ostrově roz. z Javorníka 84 l., Anna Šustrova, vdova po hospodském z Vracovic 80 l., 1844 Fr. Pauzer, pens. revírník pod Loretou 80 l., 1846 Barb. Vlasáková, vdova po svobodníku z Krasovic č. 1. 81 l., 1849 Václav Vlasák, výminkář z Hradiště 80 l., Jan Půta, výminkář z Kondrace 84 l., Jos. Sládek, patent. vysloužilce z Dubu 80 l., 1850 Vojt. Pospíšil, pololáník z Krasovic 82 l., 1858 Jos. Děd, rolník z Dubu 80 l., 1859 Anna Toulouva, vdova po láníkovi z Kondrace 80 l., 1860 Veronika Vlasáková, výminkářka z Hradiště 85 l., 1862 Fr. Dobíhal, výminkář z Krasovic č. 2. 84 l., Anna Kakosova, vdova po poklasném na Skalkově 82 l., 1865 Mat. Příkop, výminkář z Dubu 83 l., 1869 Kat. Bártová, žebračka z Vracovic 88 l., 1872 Marie Zvarová z Kondrace 82 l., Magd. Mrkvova z Krasovic 87 l. 1873 Fr. Jirek, kupec v Kondraci roz. v Slabšicích 80 l., Fr. Novotný býv. slouha z Dubu v Kondraci 80 l., 1874 Marie Vladyková v Kondraci, ze Soušic 86 l., 1876 Anna Navrátilová, vdova po učiteli v Kondraci 83 l., 1877 Kat. Duškova, vdova po domkáři z Vracovic 86 l., 1878 Václ. Kuklík, výminkář z Dubu 88 l., 1879 Jak. Kolanda, tkadlec v Kondraci 81 l., Kat. Neprašova z Dubu 83 l., 1880 Fr. Šindelář, výminkář z Vracovic 82 l., 1881 Matěj Navrátil, výminkář v Dubě 81 l., 1882 Anna Kozlová, výminkářka v Ostrově 82 l., 1883 Jos. Půta, výminkář v Ostrově 85 l., 1884 Václ. Račanský, žebrák v Hradišti č. 3. 85 l., 1885 Václ. Hulička, výminkář z Vracovic č. 2. 83 l., Dorota Hourova, žebračka v Ostrově č. 11. roz. z Městečka 82 l., 1887 Magd. Zoulova, vdova po výminkáři v Kondraci 87 l., Fr. Čapek, výminkář na Loretě, z Pravonína 82 l., 1888 Anna Půtova, vdova po kováři v Kondraci 87 l., 1889 František Zvach, žebrák v Ostrově č. 9., z Kutné Hory 87 l., Anna Plenerová, žebračka v Kondraci č. 14., roz. z Pekla 83 l., 1890 Matěj Šanda výminkář z Dubu 81 l., Fr. Brázda, výminkář z Kondrace 88 l., 1891 Anna Vavrousova, vdova po podruhu z Částrovic 83 l., Václ. Tůma, nádenník v Ostrově 80 l., 1892 Tom. Němec, hrobař v Kondraci 82 l., 1894 Jan Urban, výminkář z Dubu 82 l., Kat. Kotova, žebračka z Částrovic 83 l., Fr. Hrdina, výměnkář z Vracovic 80 l., Jak. Kučera, výminkář z Dubu 82 l., 1895 Barb. Toullová, žebračka v Kondraci č. 12. 84 l., Kat. Dobíhalová, vdova po výminkáři z Vracovic 83 l., Mat. Zelinger, vý-

minkář v Kondraci 82 l., 1896 Barb. Hauserová (babička Korfeštova) z Krasovic 83 l., Jan Švec, tesař v Ostrově 84 l., 1897 Karel Staněk, domkář z Krasovic 80 l., Anna Fryšova v Ostrově 86 l., 1899 Jos. Kozlova, vdova po podruhu z Vracovic 82 l., 1901 Jan Bárta, výminkář z Vracovic 89 l., Prokop Hromádka, výminkář z Vracovic 80 l., 1902 Fr. Horálek, výminkář v Hradišti 82 l., 1903 Fr. Vojta, domkář v Hradišti 83 l., Kat. Matoušková v Kondraci 83 l., 1904 Anna Rakouská, vdova po podruhu v Kondraci 82 l., 1905 Jos. Říha, výminkář v Dubě 85 l., Barb. Říhová, vdova po podruhu v Dubě 82 l., Ant. Martinková v Dubě 82 l., Fr. Škramlík, výminkář v Ostrově 84 l., 1906 Fr. Maršíček, žebrák v Ostrově č. 31. 81 l., Jos. Horálek, výminkář v Hradišti 88 l., 1907 Fr. Nepraš, výminkář v Dubě 82 let., Ant. Podrázský, zádušní hajný v Krasovicích 82 l., 1908 Mich. Navrátil, říd. učitel v Kondraci v. v. 82 l., Václ. Kaplický, nájemce dvora Skalkov 80 l., Anna Němcová v Kondraci č. 48. 80 l., 1910 Fr. Matoušek, výminkář v Kondraci č. 42. 88 l.

II. Zemřelí v stáří 90—102 let. 1687 Pav. Viktora z Kondrace 92 l., 1690 Jan Zajíc z Dubu 93 l., 1719 Anna Houdkova z Krasovic 92 l., 1730 Václ. Král z Kondrace 94 l., Vít Zelenka, krajánek na N. Mlýnech, z Náchoda u Tábora 99 l., 1739 Markéta Pišova z Kondrace 99 l., 1742 Alžběta, vdova po Mik. Veselém z Krasovic 102 l., 1744 Václ. Vlasák z Krasovic 96 l., 1755 Mart. Dojáček z Vracovic 90 l., 1763 Kat. vdova po Psíkoví z Vracovic 90 l., 1765 Pav. Mika z Vracovic 96 l., 1801 Tom. Vobořil, sedlák z Vracovic č. 13. 95 l., 1802 Václ. Dušek, sedlák z Kondrace č. 2. 94 l., 1824 Barb. Dvořáková z Dubu 98 l., na strávení, 1829 Jan Jirka, žebrák z Vracovic č. 4. 100 l. na bolení střev, Jos. Šanda, podruh v Dubě roz. z Outěšenovic 100 l., 1846 Barb. Váňova, děvečka z Vracovic 90 l., 1875 Ant. Navrátil, učitel v Kondraci 92 l., 1881 Jan Nepraš, výminkář z Dubu 96 l., 1882 Matěj Brázda, výminkář z Vracovic č. 13. 90 l., 1883 Kat. Mathova, výminkářka z Vracovic č. 9. 94 l., 1885 Fr. Dušek, výminkář z Vracovic č. 27. 90 l., 1890 Jan Vlach, nádeník z Částovic 98 l., 1906 Jos. Kotrč, výminkář z Kondrace č. 30. 90 l.

Nemoci. Na morovou ránu umírali lidé r. 1681 v Dubě, jak se ze starých knih gruntovních dovídáme. — Po několika po sobě následujících mokrých letech byl r. 1771 a 1772 všeobecný hlad. Mnozí lidé jedli trávu a mlýnský prach. Následkem špatné stravy vypukla všeobecná morová rána (Fäulungsfieber, shnilá zimnice), jež přes rok trvala. Nejvíce lidí zemřelo na osadě r. 1772, totiž 81. Na osadě velišské a kondracké zemřelo též rok dohromady 145 lidí. Nejvíce osob (22) zemřelo v Hradišti. Největší počet pohřbů byl v březnu (40), kdy pouze osm dní v témž měsíci pohřeb se nekonal. Za to 10. března bylo 5 pohřbů a to 4 z Hradiště a 1 z Krasovic. Farář Paběnský, který ještě v březnu pochovoval, sám 15. března zemřel u věku 57 let. Mimo to zemřelo 7 osob na osadě, jichž jména ani známa nebyla. Nalezeni byli totiž žebráci, kteří náhle zemřeli a to 2 u Vracovic, 2 u Polánky, 1 v Kondraci, 1 v Krasovicích a 1 v Dubě. Ve Velíši v č. 20. zemřely ve dnech 4.—15. září 4 osoby z jedné rodiny. Za to byl v prosinci na osadě toliko jeden pohřeb. R. 1771 zemřelo na

kondracké osadě 55 osob. Nejméně osob zemřelo r. 1738, totiž 5. Cholera sporadica neb samojednotlivá byla r. 1835 a 1838 v Kondraci, střevní zimnice neb cholera r. 1836 v Kondraci. Cholera řádila r. 1850 v 17 případech, a to ve Vracovicích 6, v Kondraci 7 a v Krasovicích 4. Ve Vracovicích v č. 18. zemřeli od 11.—18. června Jirka Jan, jeho syn a snacha, v Krasovicích v č. 6. od 4.—10. července zemřely 4 osoby. Poslední případ cholery udál se 3. září v Kondraci v č. 13. R. 1842 od máje do července zuřily neštovice, ale případy úmrtí nebyly četné. Tyfus řádil v r. 1857 ve 14 případech. V úmrtní matrice kondracké byly příčiny úmrtí psány poprvé česky r. 1788. Byly to neštovice. Téhož roku vyskytuje se již nemoc (tussis) kašel vulgo influenza. Jeden rok umírali lidé na nemoc zvanou miserere, která spojena byla s vrhnutím.

Další příčiny úmrtí na osadě v století devatenáctém byly tyto : apostéma, psotník, palčivost, břicha bolení, kolika, šlak, proleživost záducha, píchání, dušnost, padoucí nemoc, souchoťiny, horká nemoc, žloutenice, škrkavky, kámen, fryzl, vnitřní brant, úplavka, životní bolení, vnitřní píchání, ztrávení mozku, střevní zapálenina, shnilá hlavnička, vředy na prsou, vředovatění plic, náhlá smrt, slabota, božec, ovčí neštovice, stáří a skradlost, prsní křeč, božec náramný, boule v hrdle, mrtvice na mozek a oudy, zápal prsní mázdry, shnilá ouplavice, píchání, zápal vnitřní, mateční krvotok v těhotenství, vyraženina v ústech, zápal prsní, střevní bolení, vodnatelnost prsu, škrkavky a bolení života, sešlost, zápal žeberní mázdry, prsní neduha, zapálení nohy, prsní otok následkem zastuzení, hlavnička z nastuzení, krvotok zlaté žíly, rak žírající na noze, přirozené neštovice, prsní vodnatelnost, souplavka, stržení kříže, hrdelní otok, vnitřní vředy, plicní zapálenina, zvředovatění plic, bolení v trubicích, bolení střevní, otok vodnatelný, vnitřní křeče a vytrávení, potracení plodu, zatvrdliny v životě, střevní božec, časovředy tělesné, skrvácené potracení tříměsíčního nedošílého plodu, zápal mozku následkem zástavy mléka po porodu, střevní zápal, břišní bolení, plicní zvředovatění, otřesení mozku, porodní zakrvácení, mozový psotník, ochromení plic, ochrnutí mozku, plicní tuberkule, prsní záškrt, záškrt mázrovitý, souchoťiny vředovaté, vodnatelnost následkem fontanelu na noze, hlavnička tak zvaná Blutflechtenkrankheit, zápal jícnu, zápal mozku, vodnatelnost celého těla, vodnatelnost mozku, neštovice pravdivé neb lidské, životní tyfus po porodu, suchý kašel, krliční nemoc, kožní vyraženina, zanícení mozkové tvrdé blány, stvrdlý jícen, zatvrdliny životní, střevní vyprahlost, životní křeče, ouplavice červená, svalinové souchoťiny, břišní vodnatelnost, hniloba močové blány, zanícení ušních žláz, angina, vodnatelnost hlavy, schvácení a píchání suché levé nohy, slabota porodu, studený zápal v prstu levé nohy, zatvrzení životní, zánět plic, vřed plicní, ztrnulost měchýře močového, mrtvice, ztrnutí mozku, břišní pitomice (tyfus), zánět průdušnice, vodnatelnost v dutině mozkové, ztrnulost plicní, ztrnulost střevní, osutina, krličnost, zánět střevní, plicní neduh (Lungenknoten), zánět pohrudnice, zatvrzení života, prohnití (Beinfrass), omlaznička, střevní oubytě, zatvrzení jater, ochrnutí plic, ztvrdlina břišní, ztvrdlina

jater, zánětní pakost, dušlivost, rak měchýře močového, krtice, plicní podebranina, červenka, давні kašel, pakostnice, nátky, prým, ztrnulost mozku, hlízy plicní, zánět pobřišnice, zánět ohryzku, střevní vřed, ústrojná vada mozková, místní hlavnička, lebná vodnatelnost, puchýřina, horečka, ouplavice s dávením, průjem s dávením, rak matečný, růže, zánět pohrudnice, souchotě hrtanu, ztvrdnutí v životě, žloutenka, blivání krví, změkčení žaludku, ochromení mozku, úbytek, scorbat, vysílení následkem hnatního otoku, střevní úbytek, mázrovitý záškrť, životní psotník, zanícení břišní blány následkem porodu, ovčí neštovice, peteče, katarh, boule v krku, osutina, kašel křeční, střevní zápal, šlakem poražení na oudy i na mozek, vodnatelnost kožní, zatvrzelé souchotiny, jítřnění pravého prsu, střevní souchotiny, průtrž, zápal, plicní krvavejraz, kašel následkem spály, trávení následkem spály, mrtvice a schvácení plic, ouplavice ze zanedbání, vodnatelnost následkem souchotin, vodnatelnost celého těla zvlášť prsní, otok následkem spály, boule v hrdle následkem spály, zácpa a brant měchýře, laxirka, trubiční kašel, zanedbalá siphilis cancren (r. 1828 v Krasovicích č. 6.), na oudy docela poražení, těžký porod a zkrvácení, vrhnutí, neduživost prsu od narození, Abzehrung, zapálení střev, životní bolení, vnitřní zapálenina, otok v hrdle, plicní zvředovatění, plicní brant, zvředovatění prsou, křeč kříže morku (Starrkrampf), zápal jícnu, zápal opony, tuhost všech oudů, vnitřní vodní otekliny, vředovatění hlavy, vředy nezhojitelné v krku, zápal mázdry žeberní, vnitřní píchání, v těhotenství krvotok prudký, bolení života, zvředovatění prsní mázdry, otok životní, následkem nastuzení schvácení na mozek, souchotiny šlemovaté, schvácení nohou a vytrávení celého těla, zápal plic a vředovatění jich, zápal žaludku, břišní vodnatelnost, bolení břišní, zápal mázdry břišní, šarlach, zvředovatění v ústech a hrdle, vytrávení a suché lámání, studená zimnice, vrhavka, zápal prsní i žeberní mázdry, tyfus následkem zimnice, zápal matečnicku po porodu, vodnatelnost následkem souchotin, zapálení mozku následkem pakostnice, křeč v žaludku, chromota celého těla, vodnatelnost na mozek, průtrž a téhož bolení, bulkovité souchofě, dýchavičnost, hrdelní mázdrivost, zhubnutí plic při záškrťu, zhubnutí mozku, embolie mozku, přirozené úbytě, zánět chřtánu, porodní zimnice, zuzlovatění střev, hnísání krve, vysílení, ochrnutí střev, zánět ledvin, sněť kostí, střevní vředy, zánět omožnic, ztučnění srdce, brightické združení ledvin, mázdrivka, zánět mozečnice, dna povšechná, rozmíšení krve, rakovina žláz břišných, zánět matečnicka, zhubnutí ledvin, osypky, vrozené znetvoření lebky, obrna mozku, nádor mozku, nádma plic, výměšek pohrudnice, spalnička, zbytnění srdce, zvrhnutí ledvin, lihokrevnost, zánět měchýře, katarh střev, rakovina jater, úplavice střev, změknutí mozku, zánět dělohy, zvrhlost ledvin, zánět omozečnice, zánět pobřišnice, zánět průdušek, rakovina pastelinu, křeče, rakovina jater, vykrvácení při měškách a vředu bérce, vada srdcová, alkoholismus chronický, zánět osrdce, rozklad krve při růži, rakovina požeráku, příjice (nalezené z Vídně 14 dní starého), vysílení při zánětu měchýře, rak v obličeji, výměšek pohrudnice, zánět míchy, vykrvácení před porodem, výměšek pohrudničný, horečka omladnic, starý emphytem, křivice povšechná, chronický

rheumatismus, povšechná slabost, rakovina střev, bronchitis, rakovina dělohy, katarh průdušek, apoplexia, sclerosa mozku, marasmus, difteria, chronický emphysem plic, starý katarh plic, cukrovka, křeč ve věku dětském, pleuritis exudativa, gastrenteritis acuta, bronchopneumonia, carcimona intestini, zánět srdce, ochrnutí střev, mozkový psotník, plicní kašel, střevní kašel, vředovatělost žaludku, zapálení blány plicní, ochromení plic, žaludkové vředy, vředovatělost žaludkovni, zapálení měchýře, ztvrdlost žaludka, kašel žaludkový, žaludkové křeče, podebranina blány močové, chronické pakostnice, plicní křeče, zanícení následkem porodu, náhlé ochromení plic, dávení s ouplavicí, zapálení plic a blány, horečka petechiální, ochrnutí blány mozkové, pyaemie, sešlost těla, plicní horečka, zimnice následkem porodu, úbytě, zapálení střev, zapálení břišní blány, ztvrdlost jater, zádušní kašel, kostižer, zbubření komor mozkových, brigtická vodnatelnost, hniloba měchýře, zbubření ledvin, atrofie, meningitis, tálovitost krve, rak žaludeční, ochrnutí mozku následkem padoucí nemoci, sněť střev při kýle, rozvrhnutí jater, přepadnutí přes pupečník, vrožené úbytě, zánět podlebnice, kurdějovitost, rakovina, rozedma plic, nedomykavost srdečních chlopní, ochrnutí střev, hnisání jater, srdeční vada, výměšek pohrudničný, zimnice šestinedělek, rak materníku, střevní vypráhlost, omlaznička, zánět mázdřice mozkové, střevní oubytě, rak měchýře močového, dušlivost, zatvrzení života, plicní podebranina, podebranina blány močové, давнй kašel, ztvrdlost žaludka, zapálení měchýře, střevní vřed, chřadnutí střev, průjem s dávením, zánět jater, souchotě hrtanu, rozvrhnutí jater, sněť střev při kýle.

Neštěstí a úrazy. *) R. 1597 zabil se v Praze Havel, syn majitele gruntu Beranova z Dubu. Po roce 1598 Jan Brzek ve Vracovicích se oběsil. — R. 1601 Václ. Kusý ve Vracovicích č. 13. oběsil se. — R. 1609 Mik. Hejbal z Dubu jdouc z města Vlašimě opilý, na pohorí se urazil a od téhož ourazu do rána umřel. — R. 1610 Matouš Hyzdil z Hradiště jsouce uvězněný ve věži vlašimské pro své zločiny, hrdlo sobě podřezal a potom ho kat upálil. — R. 1617 v sobotu den sv. Jana Kř. Václ. Loskot ve Vracovicích č. 11. sobě hrdlo odňal a v rybníce Jana Myslivce utopený nalezen. — Před r. 1628 Jan Korfešt z Krasovic č. 12. se utopil. Téže asi doby Jan Hrdina z Vracovic č. 8. zabit při zlodějství v stodolách na Skalkovsku. — R. 1628 Matěj Machalický, majitel gruntu Jirika Mlynáře v Hradišti, zabit od vojáků. — R. 1660 při sv. Janu N. z Ostrova srazil hlavu na ledu. — R. 1669 Václ. Vaňků ve Vracovicích č. 23. příčinou své ženy zlou smrtí ze světa sešel. — R. 1695 J. Roubíček v Dubě č. 15. nešťastnou příhodou z tohoto světa sešel. — Před r. 1699 Dorota Psíkova ve Vracovicích č. 9. se utopila.

R. 1721 Jakub Král ze Skalkova utopil se z pomatenosti ve věku 50 let. — R. 1727 Matouš Korfešt z Krasovic č. 12. utopil se 2letý. — R. 1738 Anna Kulíková z N. Mlýnů utopila se 2letá. — R. 1738 Marie Kladrubova z Vracovic č. 26. utopila se 5letá. Anna Kotkova, žebračka z Červeného Hrádku, zmrzla mezi poli kon-drackými 54 l. — R. 1746 Jiří Slanina z Vracovic nalezen na cestě mrtvý 19letý. — R. 1754 Jos. Votrhánkovi z Vracovic zlo-

*) Vyňato ze starých knih gruntovních a úmrtní matriky.

meny nohy stromem u věku 60 let. — R. 1755 Matěj Babický z Kondrace zlámal si šiji u věku 45 let. — R. 1794 Jan Hřebíček, syn kováře ve Vracovicích utopil se 1½letý. — R. 1795 Fr. Zvára, syn tesaře z Vracovic, utopil se 2letý. — R. 1797 Fr. Lejško, tovaryš mlynářský z Krasovic, zemřel skrze pád a potlučení se na hlavu.

R. 1803 Václ. Havlín, syn zedníka v Hradišti, utopil se 1½letý. — R. 1804 Matěj Němec z Vracovic, utopil se 12letý. Tomáš, syn sedláka Jos. Půty z Kondrace, utopil se 2letý. — R. 1805 Kat. Jirkova z Vracovic, utopila se v studnici 5letá. — R. 1806 Tom. Dojáček, syn tkalce z Kondrace, utopil se 7letý. — R. 1807 Jan Vaněk, syn chalupníka z Kondrace, nalezen mrtvý na cestě od Vracovic do Vlašimě, pod zvrácenýma saněma, dřívím naloženýma. 18letý. — R. 1808 Maří Magd. Horáková, manželka sedláka z Hradiště, nebyla zaopatřena, poněvadž náhle v rukou pomahající ženy skonala v porodu krvotokem u věku 45 let. — R. 1816 Jos. Psika, syn sedláka z Kondrace, utopil se náhodou 3letý. — R. 1823 Marie Hrdinova, dcera láníka z Dubu, utopila se v studnici na dvoře 2¼letá. — R. 1824 Jak. Vaněk, syn půlníka z Vracovic utopil se hlavou v putně ve stáří 1 roku. — Ant. Vobořil z Vracovic č. 13. přejet kolem na cestě k Částovicům 8½letý. — Anna Horáková v Hradišti uhořela, když statek neštěstím shořel 1½letá. — R. 1827 Kat. Holova, podruhně v Kondraci, zemřela slepá a věkem 72letá. — Jos. Moudrý, pacholik u ovcí ze Skalkovského dvora, utopil se v rybníce při koupání 16letý. — R. 1828 Barb. Neradova z Domašína, mrzák na oudy, zemřela stářím v Krasovicích č. 2. 60letá. — F. Štifler, pílař z Dubu, zemřel na studený brant v lese u Smikova. Měl přeraženou levou nohu 70letý. — Bylo od vlastní matky do řeky Blanice v Ostrově nepokřtěné dítě vhozeno a tak zmařeno. Matka Magdalena, dcera Kuklika vulgo Kožíšek, souseda z Mrkvové Lhotky. — Fr. Štěpánková, dcera podruha z Dubu 2letá, utopila se v studánce dle chalupy u Pavlů. — R. 1829 Fr. Cikhart, syn mlynáře v Dubu, zemřel pádem na vnitřnostech porouchán 6letý. — R. 1830 Marie, dcera služebné Marie Walter v Kondraci č. 30., rodem z Radimských chalup na Kácovsku, zemřela udušením v peřince 4 neděle stará. — R. 1833 Jak. Psika, syn půlníka v Kondraci č. 16., ustydlý mrtvicí raněn, nalezený na louce v Jinošově k Vlašimi asi 200 sáhů nad mostkem 24letý. — R. 1834 Ant. Šustr, syn hospodského ve Vracovicích, udusil se v peřinkách v kolibce 4letý. — R. 1836 Magda Píšova z Kondrace, blbá zemřela na ouplavici. — Jan Horálek, kovář v Hradišti, zemřel náhle v poli u plotu zahrady Horákovy č. 6. na schvácení plic následkem plicních neb srdečních žláz a vředu 43letý. — R. 1837 Helena, dcera Kat. Fridy, služebné z Lukavce, z obce Jos. Fridy, svobodníka z Bradačova, čtvrti Obratic — v Hradišti č. 1., matka vlastní při porodu dítě, jak se později vyznala, do pece prý hodila. Dle prvního důmění ale měla jej dát psu domácímu řeznickému. Právo hrdelní na dotaz farní žádnou odpověď nedalo. — R. 1838 Anna Hrdinová, manželka souseda z Vracovic č. 23. 32letá, dle cedule krajské komise utopena, udáno v domácí studnici, ale dle obecní pověsti od manžela do smrti ubita. Důkaz toho rány na těle. — R. 1839

Fr. Novotný vulgo Doškár, rozený z Libouně, chudý v Kondraci č. 16., zemřel osleplý a na zádachu u věku 58 let. — 1840 dítě mrtvě narozené nemanž. Anny Zemanovy z Ostrova. Nedožrálý, nedonošený, pádem nešťastný plod. — 1840 Václ. Zvára z Kondrace $\frac{3}{4}$ letý, neduživý od narození, zemřel slabotou. — Fr. Hejná, dcera služky z Vracovic č. 13. zemřela na zápal následkem opeření u věku 1 roku. Padla hlavou do putny u kamen ve světnici. — 1843 Jan Loula, půlník z Kondrace, 70 l. zemřel na souchotiny následkem spadnutí se špejcharu přes sáh vysoko. Porouchán na prsa a hlavu. — 1845 Marie Matoušková, dcera půlníka z Kondrace č. 27., zemřela udušením v kolíbce v peřinkách u věku 5 měsíců. — Tom. Jerábek, tkadlec z Částrovic 39letý, zemřel mrtvicí raněn následkem v bitvě mrštěním na zem od souseda Tom. Nerada z č. 34. — 1849 Jan Hrádek z Hradiště č. 9. 5letý udusil se následkem utopení.

R. 1851. Jan Zeman, pololáník v Ostrově č. 23. zemřel mrtvicí u věku 47 let. Padlo naň dřevo, když ho nesl na ledě. — 1857 Fr. Nerad, syn tkalce v Částrovicích č. 34. utopil se při koupání u věku 16 let. — 1858 Jan Hataš, čeledín v Hradišti, nar. v Pavlovicích, zemřel následkem úplného rozdrčení lebky při porážení stromů v lese u věku 16 let. — Syn hostinského Šustra ve Vracovicích, následkem převratu v životě mrtvý narozen. — 1862 Václ. Hrádek, syn půlníka v Hradišti číslo 9., od narození mrzák, zemřel 12letý na rhachitis. — Václ. Psíka, pololáník v Kondraci číslo 16., zemřel náhle na otřesení mozku následkem pádu, uhození dřeva stár 33 roků. Klouzl, když nesl tyčku z lesa před dvorem. — 1863 Anna Novotná, dcera slouhy v Dubě, 3letá, zemřela na opáleninu vápnem. — 1865 zemřela žebračka neznámého jména a domova ve Vracovicích č. 24. náhle na ochromení mozku. — 1866 Ant. Oppl, podruh z Částrovic č. 49. zemřel následkem rozmačknutí hlavy u věku 32 let v lese nad Krasovici. — 1868 Jan Kot z Částrovic č. 37. utopil se 2letý. — 1869 neznámá žebračka nalezena u Ostrova co mrtvola. Zemřela raněna mrtvicí následkem zuřivosti. — 1873 Anna Kučerova v Dubě, zemřela následkem popálení, 3 měsíce. — 1876 Marie Kotrčova, dcera půlníka z Kondrace č. 30. 2letá, spadla z vozu v Průhonech a přejeta. Zemřela ochrnutím čiv. — 1877 Fr. Psíka, žebrák v Kondraci č. 32., nalezen zmrzlý u Částrovic. Zemřel na ochrnutí čiv stár 51 let. — 1878 Anna Vaňkova v Dubě, dcera kováře, utopila se 3letá. — 1879 nemanželské dítě Fr. Kotrčové v Kondraci č. 30. zemřelo násilnou smrtí zbubřením plic. — 1880 Anna Kozlova, dcera rolníka v Ostrově 18letá, zemřela náhle na cestě do Velíše na zbubření plic při povšechné tuberkuloze. — 1881 Vinc. Kozel, syn rolníka z Vracovic, utopil se, 9 měsíců. — 1885 Fr. Šuster, syn hostinského z Vracovic, utopil se 8letý v Čechticích. — 1887 Jos. Bělka, žebrák, kořala z Louňovic, zmrzl opilý v příkopě u silnice v Kondraci. — Anna Hrdinova, dcera rolníka z Vracovic, utopila se 2letá. — 1888 Jos. Toula, příslušný do Kondrace, zmrzl v polích u Jesenice u Jilového. — Fr. Jirka, syn rolníka z Dubu č. 1., 24letý, zastřelil se — pro nešťastnou lásku. — Jos. Michalova, služka z Kondrace č. 6., roz. z V. Vsi u Lukavce, 20letá, otráвила se náhodou (?) otrušíkem. — 1889 dědek

z Kolína 80letý zmrzl v Ostrově. — Jak. Hrdina, sedlák z Vracovic č. 10., 68letý, postřelen náhodou. — 1890 Ant. Mrtínek, syn rolníka z Dubu, utopil se 2letý. — 1892 Fr. Staněk z Krasovic č. 5. zemřel na vrších náhle 35letý. — 1893 Jak. Šimánek, nádeník z Vracovic, oběsil se 70letý. — 1895 Vojt. Švec, nádeník z Lesáků, 40letý, utopil se u Ostrovské cesty. — 1897 Kat. Zemanova, žebračka v Ostrově č. 23., blbá, hluchoněmá, zemřela u věku 71 let. — 1899 Bart. Příkop, rolník v Dubě č. 2., oběsil se 38letý. — Václ. Říha, nádeník v Dubě, zabit bleskem, 44letý. — Lidm. Roubychova, dcera rolníka z Kondrace 19letá, zcela blbá od narození, zemřela na povšechnou krtičnatost.

1901 Kar. Hastrman, rolník z Krasovic, zabit bleskem 52letý. — Fr. Uhlíř, syn domkáře z Vracovic, utopil se u věku 8 měsíců. — Jos. Veselý, rolník v Ostrově, oběsil se 42letý. — 1902 Marie Pošmourná ve Vracovicích, nalezenec, upálena 8 měs. — 1905 Klára Smržova, služka v N. Mlýnech, utopila se v návalu padoucnice 39letá. — 1906 Antonie Lejčkova z Kondrace 23letá zemřela na parníku „Breslau“ na cestě z Baltimore. — 1907 Jan Lejčko, rolník z Kondrace č. 25. zemřel v horách v lese, přejet vozem, u věku 49 let. — Kar. Novotný, výminkář v Kondraci č. 13., oběsil se 77letý. — 1908 Fr. Hauser, obuvník v Kondraci, spadl s půdy. Zemřel následkem alkoholismu 50letý. (Pokračování.)

Dějiny kolejí jesuitských v Čechách a na Moravě od r. 1654 až do jich zrušení.

Napsal Dr. ANT. PODLAHA.

(Pokračování.)

Roku 1672 pokračováno ve stavbě kostela sv. Ignáce. Dokončeny byly boční střechy, klenby emporií, vnější stěny omítnuty, průčelí plastickým dílem vyzdobeno a umístěny tu dvě veliké pyramidy, dvě veliké kamenné koule a ozdobné vásy.¹⁰⁵⁾

R. 1675 dva členové Tovaryšstva darovali koleji zděděné svoje jmění soukromé, čímž nadační kapitál koleje o několik tisíc vzrostl.

Roku 1675 vyzdobeno bylo klenutí kostela sv. Ignáce krásnou prací plastickou.

Toho roku darovali na kostel manželé Mikuláš a Katerina de Withe 2000 rýnských.

Hraběnka Věžníková věnovala skvostné roucho mešní,¹⁰⁶⁾ missál a stříbrné konvičky s miskou.¹⁰⁷⁾

Po dostavění kostela sv. Ignáce byla v kostele Božího Těla každého roku v oktávu Božího Těla vystavena nejsv. Svátost a konána theoforická kázání. Také ve svatyni té konala schůze své mariánská družina měšťanův.¹⁰⁸⁾

¹⁰⁵⁾ Miller IV., 977.

¹⁰⁶⁾ „... apparatus sacerdotalem cum frontali ex argentea materia, floribus aureis intertexta.“

¹⁰⁷⁾ Miller IV. 977. — ¹⁰⁸⁾ Miller IV. 976.

„Sborník Historického kroužku.“

Roku 1675 dostalo se kapli sv. Františka Xaverského zelených čalounů z vlnitého hedvábí, jimiž ozdobovaly se vždy v pátek zdi a mřížky presbytáře. Téhož roku darovány byly kapli té části ostatků sv. Františka Xav. v relikviáři ozdobeném stříbrnou korunou s drahokamy.¹⁰⁹⁾

R. 1676 hrabě Norbert ze Šternberka, syn zakladatelky kolleje, vlivem svým způsobil, že kolleji podařilo se zakoupiti statek Mratín za poměrně levnou cenu 16.000 rýnských, ač jiný kupec o tisíc rýnských více nabízel. Nadto daroval též hrabě rektorovi kolleje 100 zlatých, by je prodavači jako klíčné podal a tak jej spíše k prodeji naklonil.¹¹⁰⁾

Roku 1677 obrácen byl přičiněním jednoho kněze z kolleje novoměstské slavný lékař rodem z Lipska, Jan Fridrich Prikevius spolu s manželkou Marií Alžbětou. Muž ten pobýv 10 let při dvoře krále dánského, usadil se v Praze, kdež vyléčil mnoho těžkých nemocí, jichž jiní lékaři marně se pokoušeli. Posléze však sám v nemoc upadnuv, zbožně skončil, zaopatřen byv dva dni před smrtí.¹¹¹⁾

Roku 1677 pokračováno bylo ve vnitřní výzdobě kostela sv. Ignáce; toho roku také stavěny oltáře. Dobrodinci věnovali 1000 imperiálů. P. Jan Falk S. J. daroval 600 rýn., jež mu odkázala šlechtična, jejímž byl zpovědníkem.¹¹²⁾

Roku 1678 dne 31. července arcibiskup Jan Fridrich z Waldštejna za účastenství vysokých hodnostářů, šlechty i lidu konsekroval slavně dokončený chrám sv. Ignáce a sloužil v něm mši svatou. Druhou mši sv. zpívanou měl Jan z Longavilly, probošt metropolitní kapitoly, jenž i měl s kazatelny promluvu na počest sv. Ignáce. Rektor kolleje rozdal mezi hodnostáře pamětní peníz, jenž na jedné straně měl obraz sv. Ignáce, na druhé průčelí nového kostela a nápis: „Joannes Fridericus ex comitibus a Waldstein, archiepiscopus Pragensis, consecravit anno 1678 31. Julii.“¹¹³⁾

Když roku 1679 císař Leopold před zuřícím morem z Vídně s chotí svou a celým dvorem se uchýlil do Prahy, zavítal k zahájení i zakončení desítidenní pobožnosti v kapli sv. Františka Xav. a v oba dny tu byl s příkladnou zbožností přítomen zpívané mši sv.

Císařovna vdova, jež přimluvě sv. Františka Xav. připisovala ochranění sebe i celého dvora od moru, byla hned následujícího dne po svém příjezdu do Prahy v kapli sv. Františka přítomna zpívané mši sv.¹¹⁴⁾

R. 1681 dokončen byl nákladem 400 rýn. přístavek k budově školní, v němž byly dva pokojíky a komnata klenutá, určená pro churavé studenty.¹¹⁵⁾

Roku 1681 tři kaple byly vyzdobeny pěkně dílem plastickým; v jedné z nich zřízena byla prostranná krypta, do níž přeneseny byly z kostela Božího Těla ostatky rytíře Fridricha Věžníka někdy podkomořího království českého a manželky jeho Mariany,

¹⁰⁹⁾ Miller IV., 981. — ¹¹⁰⁾ Miller III., 552 — ¹¹¹⁾ Miller VII. 2692. — ¹¹²⁾ Miller III., 977. — ¹¹³⁾ Miller IV. 978. — ¹¹⁴⁾ Miller IV. 981. — ¹¹⁵⁾ Miller V. 1723.

rozené Vratislavovny, jakož i Jana Auderského, hejtmana kraje Kouřimského.¹¹⁶⁾

R. 1684 vzňal se ve stavení seminářském trám krovní, zasažený do komína vedoucího z kuchyně. Od toho chytila sláma na půdě a střecha. Sběhší se lid i obyvatelé kolleje uhasili během dvou hodin požár, jenž strávil více než polovici střechy. Druhá polovice střechy, pod níž uloženo bylo 80 měr ječmene, byla zachována.¹¹⁷⁾

R. 1685 žáci poesie s velikým úspěchem provozovali hru o nevděčnosti duše hříšné vůči Vykupiteli; thema čerpáno bylo z Nierembergovy knihy „De adoratione in spiritu et veritate“ kn. I. k. 6. a 7. Po třetí provozována byla hra ta před arcibiskupem a předními hodnostáři zemskými; na všeobecnou žádost byla provozována po čtvrté. Hra ta pohnula mnohé diváky k slzám; mnozí vyznali, že jí byli pohnuti k pravé lítosti. Mezi diváky byli přítomni dva nekatolíci, kteří brzy potom obrátili se k církvi katolické.¹¹⁸⁾

Roku 1685 byla dokončena kaple Dušiček a opatřena pěkným oltářem, jakož i pěti zpovědnicemi nákladem 1200 rýn., jež darovány byly od různých dobrodincův. Hned pak započala se v ní konati pobožnost za zesnulé a slouženy v ní každé pondělí mše sv.

Téhož roku dokončena byla na evangelijní straně hlavního oltáře kaple nejsv. Trojice s částí empory na ní spočívající, nákladem 1000 rýn., jež odkázala vdova po nejvyšším purkrabí Helena Barbora hraběnka z Martinic.¹¹⁹⁾

Roku 1686 postaven byl nový hlavní oltář, na nějž mimo stravu malíře (štafíra) a jeho pomocníků vynaloženo bylo 1268 rýnských. Také byla zbudována nákladem 433 rýn. nová kruchta podklenutá obloukem o velikém rozpjetí, beze všech podpěrných sloupů. Na bočních emporách byla položena nová dlažba, která stála 215 rýn. Veškery zmíněné obnosy darovány byly různými dobrodinci.¹²⁰⁾

Roku 1686 byly v kapli sv. Františka Xav. zřízeny dva nové oltáře a oltář hlavní byl nově upraven. Na oltářích těch byly obrazy představující sv. Františka Xav. jakožto patrona živoucích, umírajících a zesnulých. Na pilířích kaple, jichž bylo deset, upevněny byly nové svícny a nad nimi deset štítů, na nichž pěkně vymalovány byly různé zázraky sv. Františka Xav.

Roku 1686 hrabě Václav ze Sternberka, nejstarší syn zakladatelky kolleje, daroval 1200 rýn. na další stavbu kolleje; následujícího roku věnoval k témuž účelu 1000 rýnských.¹²¹⁾

Roku 1687 dne 15. února přeneseny byly z kostela Božího Těla do kostela sv. Ignáce tělesné pozůstatky Alžběty Carolidesové roz. Hoslaurové, největší dobroditelkyně a takoržka zakladatelky této svatyně; pochovány byly ve kryptě kapli Dušiček.¹²²⁾

Roku 1687 štědrostí dobrodinců zbudována byla pěkná věž nákladem 3000 rýn. a pokryta železným pocínovaným plechem.

¹¹⁶⁾ Miller IV. 978. — ¹¹⁷⁾ Miller V. 1724. — ¹¹⁸⁾ Miller V. 1426 — ¹¹⁹⁾ Miller IV. 978. — ¹²⁰⁾ Miller IV. 978. — ¹²¹⁾ Miller III. 552. — ¹²²⁾ Miller IX., 3197. —

Také byl dokončen nový oltář v kapli nejsv. Trojice z odkazu Heleny Barbory hraběnky z Martinic, vdovy po nejvyšším purkrabí.

Mimo to pomocí různých dobrodinců dány ve všech kaplích na oltáře obrazy znázorňující výjevy ze života sv. Ignáce, ale tak, že kaple ke cti různých světců zasvěcené podržely svoje jméno. Tak v kapli nejsv. Trojice byl obraz znázorňující sv. Ignáce, an na Nejsv. Trojici patřil, v kapli Mariánské též světec, an kořil se P. Marii s Ježíškem atd. V hořejší části oltáře umístěny byly menší obrazy sv. patronů českých.

P. Matěj Tanner, vracaje se z generálního shromáždění, přivezl krásné čalouny, vynikající skvělostí a uměleckým provedením.¹²³⁾

Roku 1687 sehráli studenti hru, v níž otec a syn navzájem vyčítali si, že jsou si příčinou věčného zavržení. Rada Nového města, již hra byla věnována, udělila studentům odměny. Jelikož se hra velice líbila, byla opakována.¹²⁴⁾

Roku 1688 posvěcen byl od světicího biskupa pražského větší zvon zasvěcený sv. Ignáci a umístěn na věži; vážil 33 centů a 72 liber. Zvonari zapláceno zaň 2160 rýnských; mimo to tesaři a zámečníku dáno 400 rýnských.

V předvečer svátku sv. Ignáce umístěn byl na hlavním oltáři jeho obraz, jenž stál 450 rýnských.

Veliká cínová nádoba, velmi uměle pracovaná, pořízena byla na vodu Ignaciánskou nákladem 200 rýnských.

Byl také na hlavním oltáři zřízen nový tabernakl shodující se s celou ostatní úpravou, dílo velmi chválené, na něž mimo práci, kterou vykonal frater umělec z Tovaryšstva, vynaloženo více než 400 rýnských.

Roku 1688 obdržel rektor kolleje P. Václav Hartman od rektora kolleje u sv. Klementa P. Václava Sattenwolfa sochu sv. Václava, jež odedávna v kolleji Klementinské byla uctívána;¹²⁵⁾ sochu tu umístil rektor Hartman s dovolením arcibiskupa Valdštejna na jednom oltáři v kostele sv. Ignáce.¹²⁶⁾

Roku 1688 přičiněním zvláště hraběte Kryštofa Vratislava z Mitrovic, presidenta české komory, uznána byla stará pohledávka kolleje z roku 1669, obnášející 18.000 rýnských, za správnou. Ale splácení peněz těch setkávalo se s obtížemi; kollej byla odkazována na dobu pozdější, až by se komoře od fisku dostalo nějakého mimořádného příjmu. I podala kollej r. 1693 ke dvorní komoře žádost, aby kolleji kapitál onen byl splácen tak, aby každého čtvrt roku vypláceno bylo 300 rýn., tedy ročně 1200 přímo z královské kvestury Pražské. Žádosti té bylo vyhověno.

Roku 1689 jeden člen Tovaryšstva daroval chrámu sv. Ignáce ze jmění svého rodinného 6000 rýnských.

Roku 1689 přibýly k velikému zvonu jiné dva menší z daru jednoho člena Tovaryšstva, jenž věnoval chrámu sv. Ignáce 3000

¹²³⁾ Miller IV., 979. — ¹²⁴⁾ Miller V., 1427.

¹²⁵⁾ O ni ve starém diariu klementinském r. 1622 dne 26. května bylo zaznamenáno: „Quando Calvinistae anno 1619 nostrum templum occupaverunt, quandam feminam ibidem coram statua s. Wenceslai flentem s. Wenceslaus est consolatus dicendo: „Noli flere, futurum est enim, ut brevi Patres huc revertantur.“

¹²⁶⁾ Miller IV., 1161—1162.

rýn.; z nich zvon větší, mající váhy 18 centů, zasvěcen sv. Františku Xaverovi, menší, vážící 9 centů, sv. Václavu a sv. Františku Borgiášovi.

Roku 1690 dne 24. srpna světicí biskup Jan Ignác Dlouhoveský konsekroval kapli sv. Františka Xav.

Helena Markéta z Vřesovic rozená Smrčková darovala téže kapli 2000 rýnských.

Roku 1690 Jan Ignác Dlouhoveský, světicí biskup Pražský, benedikoval zmíněné dva menší zvony ve věži.

Téhož roku dne 6. června arcibiskup konsekroval hlavní oltář.

Roku 1691 přispěla kolej novoměstská nemálo k lesku slavnosti, kterouž augustiniáni v kostele svém sv. Václava pořádali ke cti nově kanonisovaného svého světce Jana a s. Facundo; uspořádala totiž průvod své školní mládeže. ¹²⁷⁾

Roku 1692 daroval jeden člen Tovaryšstva koleji 6000 rýn., jiný dobrodinec věnoval 4000. Za peníze ty, jakož i za 8000, jež měla kolej dosud uloženy na úroky, zakoupen statek Těchobuz, jehož kupní cena obnášela 20.000; kolej splativši 18 000 dluhovala ještě 2000.

Téhož roku prodal hrabě z Vrtby, hejtman Nového města Pražského koleji statek svůj v Petrovicích ležící u tamní residence její za 400 rýnských.

Semináři sv. Františka Xav. věnovala r. 1693 hraběnka Marie Františka z Heissensteinu kapitál 1500 rýn, aby z úroků vydržován byl jeden chovanec. ¹²⁸⁾

Roku 1696 dne 29. července zemřel P. Martin Potůček rodem z Jindřichova Hradce, dlouholetý kazatel.

Jindřich ryt. Vitanovský odkázal r. 1696 koleji 1000 rýn. Téhož roku děkan českobrodský Jan Misler jsa blízce smrti, popovola k sobě rektora koleje a daroval mu pro kolej 100 dukátů a dva prsteny veliké ceny. ¹²⁹⁾

V koleji novoměstské konávaly často exercicie osoby duchovní a světské zvláště šlechtici. Tak na př. světicí biskup Jan Ignác Dlouhoveský, jsa již vysokého věku osmidenními exerciciemi připravoval se k hodině smrti (zemřel r. 1701); ¹³⁰⁾ r. 1722 kanovník hrabě Sporck a mnozí jiní. ¹³¹⁾

Roku 1698 dokončeno bylo propyleum chrámové nákladem 6700 rýnských. ¹³²⁾

¹²⁷⁾ „Par obsequium PP. Eremitis s. Augustini praestitit collegium Neo-Pragense; cum enim illi s. Joannis a s. Facundo recenter in sanctorum numerum relati solemnitatem celebrarent, processio a scholastica nostra juventute instituta est; singulae scholarum classes pegmata apparavere singula, in quibus dicti sancti praecipuae virtutes, variis symbolis cum congrua epigraphe, genii comice vestitis, oculis spectantium repraesentabantur. His ita paratis, singulae classes cum suis professoribus ex area scholarum egressae, inter tubarum tympanorumque strepitus, accinent musicorum choro, per forum penes curiam Neo-Pragensem ad ecclesiam usue s. Augustini eremitarum, s. Wenceslao dicatam, decenti modestoque ordine processere. Caetera repentinus turbo pluviae immixtus inhibuit, qui etiam dictorum religiosorum processionem, quam auctiorem et splendidiorem nostra juvenus reddidisset, impedivit.“ Miller VII., 2619.

¹²⁸⁾ Miller V., 1724. — ¹²⁹⁾ Miller III., 553. — ¹³⁰⁾ Miller VII., 2588. — ¹³¹⁾ ibid. 2600. — ¹³²⁾ Miller IV., 979. —

R. 1699 Jan Arnošt rytíř z Goltzu daroval latinské mariánské družině stólu zlatem protkanou.¹³³⁾

Statek Těchobuz neosvědčil se pro kollej výhodným; byl příliš odlehlý a málo nesl,¹³⁴⁾ i byl tudíž r. 1701 prodán.

Roku 1702 daroval děkan českobrodský Jiří Josef Gregor semináři sv. Františka Xav. 2000 rýn., Pavel Petr Doležal 1000 rýn. Úroky z kapitálů těch měli býti obráceny na vydržování alumňů.

Anna Rosa Zwickerová roz. z Hochu darovala 300 rýnských, aby v kostele sv. Ignáce každou první neděli v měsíci po obvyklém kázání při mši svaté alumni semináře zpívali litanie o nej. jménu P. Ježíše s vhodným hymnem a Pange lingua.¹³⁵⁾

Roku 1702 veliké dobrodiní prokázala kolleji Zuzana hraběnka z Bedaridesu roz. Goltšchová, P. generál v poděkování za to nařídil, by v provincii české každý kněz z Tovaryšstva sloužil za ni 3 mše sv. a bratři nekněží aby pomodlili se za ni 3 růžence; pro celou německou assistenci nařídil dvě mše sv. a 2 růžence, pro celé Tovaryšstvo jednu mši sv. a jeden růženec.¹³⁶⁾

R. 1702 dokončena byla stavba refektáře, bibliothéky, věže hodinové, síně kredenční, kuchyně, spižirny, dvou sklepů a čtyř komnat, což vše vyžadovalo nákladu asi 7000 rýnských.

Také jesuité novoměstští často mívali příležitost poskytovat útěchu na smrt odsouzeným. I jiným vězňům hleděli dle možnosti ulehčiti. Roku 1707 vyprosil kněz Tovaryšstva dlužníku, jenž již tři leta pro dluhy držán byl ve vězení, u věřitelů prominutí 950 rýnských a vymohl jeho propuštění na svobodu.¹³⁷⁾ Roku 1715. ku prosbě kolleje rada Novoměstská svolila, aby exhorty, jež se pro vězně dosud v žaláři konaly, nadále konaly se v jedné z větších síní radničních, tak aby se jich účastníci mohli i měšťané držení v lehčím vězení.¹³⁸⁾

Jelikož kupec statku Těchobuzského jak kolleji, tak i jiným věřitelům nemohl platiti, připadl statek r. 1708 zase z části kolleji, načež byl až do r. 1709 sekvestry spravován. Aby však kapitál v něm kolleji investovaný neležel ladem, zíkala jej kollej zcela za 14.000 rýnských, ale pro nevýnosnost prodala jej zase r. 1716.

R. 1712 dne 23. dubna pochována byla v kapli Dušiček paní Kalhartová ze Sternfeldu, která v kostele sv. Ignáce byvší mrtvicí raněna, zemřela v sousedním domě, kamž byla přenesena. Paní ta dvě léta před svou smrtí darovala kolleji 500 rýn.

R. 1713 pohřbena byla v kostelíku sv. Františka Xav. Helena z Brezovce, dáma z blízkého ústavu slechtičen, jež již před několika lety byla sobě tu zřídila kryptu a kostelíku tomu darovala 2000 rýnských.

V době morové rány r. 1713 neustále dva kněží z kolleje po městě poskytovali útěchu nemocným a umírajícím.¹³⁹⁾

¹³³⁾ Miller V, 1. 381.

¹³⁴⁾ Bonum Tiechobus tum ob loci distantiam, tum excessivum possessionum numerum, et quidem gravi penuria laborantium, atque adeo collegio si non damnosum, certe parum proficuum, anno 1701 venditum est inserto tabulis contractu. Miller III., 553.

¹³⁵⁾ Miller V., 1724. — ¹³⁶⁾ Miller III., 553. — ¹³⁷⁾ Miller VII., 2529. —

¹³⁸⁾ Miller VII., 2536. — ¹³⁹⁾ Miller VII., 2430.

R. 1715 bylo zakusiti koleji protivenství jednak od urozené kterési dámy, jednak od bývalého svého úředníka Petrovického, jednak od městské rady; nesnáze ty však vesměs šťastně byly odklizeny.¹⁴⁰⁾

R. 1715 zřízen byl vysoký přístavek, v jehož přízemí byla prostranná sakristie dílem plastickým vyzdobená, nad ní repositoryum a nejvýše oratorium pro členy koleje.¹⁴¹⁾

R. 1715 byl získán za 60 rýn. domek se zahrádkou sousedící se zahradou koleje, o jehož zakoupení kolej již r. 1630 se byla ucházela. Vážnoucí na něm závazek roční dávky vykoupila kolej dvaceti kopami. Tím způsobem zcelila kolej celý komplex svého majetku a zbavila ho všech dávek a břemen.¹⁴²⁾

R. 1715 starý neznámý žebrák, jehož se každý štítil, maje jej za nakaženého morem, ležel na ulici, vydán vši nepohodě, nemoha již ani mluvit. Tehdáž bylo přísně zakázáno, aby nikdo nepřijímal do domu lidí podezřelých z nákazy morové a neznámých. A tu jeden z kněží koleje přinesl nebožákovi slámu, z níž upravil mu lože, a prkna, z nichž nad ním zřídil přístřešek a všemožně oň pečoval. Když pak ubohý posuňky dal na jevo kajícího ducha, udělil mu před smrtí poslední pomazání.¹⁴³⁾

R. 1716 dne 5. května pohřbena byla v kostele sv. Ignáce Sybilla z Franchimontu roz. Dobřenská, kteráž kostelu odkázala 600 rýnských.

Na statku koleje v Mratině, na místě, kde v době moru pochováno bylo 49 zesnulých poddaných, vystavěna r. 1715 kaple sv. Michala, jež dokončena byla r. 1717. Jan Herold ze Stoda, děkan staroboleslavský, kapli tu dne 21. září téhož roku benedikoval.

Voršila Jandová, měštka novoměstská, která již r. 1698 1000 rýn. byla darovala, věnovala r. 1717 kostelu sv. Ignáce 3000 rýn. a mimo to baldachýn v ceně 1000 imperiálů.

Pořízeno bylo také nákladem dobrodinců stříbrné tabernákulum, jež stálo více než 1000 rýnských.

Téhož roku 1717 dokončena byla nákladem sousedního ústavu šlechticů, jenž věnoval 1200 rýn., kaple sv. Františka Borg.¹⁴⁴⁾

¹⁴⁰⁾ O protivenstvích těch zmiňují se annály koleje těmito slovy: „Ternos insultus collegium substinuit anno 1715: unum a quadam illustrissima, quae sicut annis abhinc aliquot inepta et calumniosa contra nos dictoria effudit, ita nunc ad cancellariam Bohemiae Viennam recurrit, collegium laceravit; quia vero iam antehac decretoria sententia pro parte nostra emanaverat a Regni locumtenentibus, eosdem causae habuimus propugnatores, quos pro aequitate rei antehac suspeximus iudices fautores. Alterum tentavit exauctoratus olim officialis noster Petrovicensis, qui veterem querelarum crambem recoquens cancellariam falsis quibusque allegatis pulsavit. Ad forum contentiosum declinandum cum illo svaviter et pacifice complanatum negotium. Tertium urbis reasumpsit senatus, qui sicut alias, etiam hoc anno braxatorium nostrum domesticum arretavit, cui dum demonstratum esset, nos inviolabili jure caesaris decreto stare, nullum ultra movit lapidem.“

¹⁴¹⁾ „Muros ad latus ejusdem Basilicae, olim e fundamentis eductos, anno 1715 in oppositae fabricae aequalitatem elevavimus, imbriceque contexamus; in quo aedificio nova, eaque perampla sacristia opere plastico ad maiestatem est exornata, locati quoque ad chorum e sacristia gradus. Fornici sacristiae repositoryum, et huic nostrorum chorus impositus.“ Miller IV., 980.

¹⁴²⁾ „et sic totam insulam iam soli sine omni gabella et onere possidemus.“ Miller III., 554.

¹⁴³⁾ Miller VII., 2461. — ¹⁴⁴⁾ Miller IV., 980.

R. 1717 vedeny dívky za zpěvu zbožných písní ve dvou průvodech ulicemi města ke kostelu sv. Ignáce. Jeden průvod vyšel z kostela Voršílek, druhý se žáky škol triviálních a nižších tříd škol jesuitských z kostela Božího Těla. V obou průvodech byly případné allegorické skupiny.¹⁴⁵⁾

Roku 1717 Jan Palma odkázal latinské družině mariánské 100 rýnských.¹⁴⁶⁾

Roku 1719 pochován byl v kostele sv. Ignáce Antonín Šimon Kalhart ryt. ze Sternfeldu, poslední svého rodu.

V residenci Petrovické byla r. 1719 zřízena kaple zasvěcená bl. Janu Františkovi Regis S. J.¹⁴⁷⁾

R. 1720 pochována byla v kostele sv. Ignáce dne 21. července Voršíla Jandová, velická dobroditelkyně kostela toho. Dne 30. října byla tu pohrbena Zusana Helena z Bedaridesu roz. z Goltzu, zakladatelkyně a představená ústavu šlechticů u sv. Andělů.¹⁴⁸⁾

R. 1721 dne 26. března umístěny byly na oltáři sv. Václava v kostele sv. Ignáce relikváře s ostatky sv. mučedníků Bonifacia a Felicissima.¹⁴⁹⁾

R. 1722 dokončena byla dlažba kostela sv. Ignáce nákladem převyšujícím obnos 1000 rýnských.

Z let 1673—1722 zachoval se výkaz o počtu komunikantů v kostele kolleje Novoměstské každého roku; tak na př. r. 1673 bylo jich 19.163, r. 1686: 29.000, r. 1700: 30.330, r. 1711: 36.300, r. 1720: 35.200, r. 1722: 32.300. Největší počet vykazuje r. 1711: 36.300, v letech moru r. 1680: 25.100 a r. 1681: 14.800.¹⁵⁰⁾

R. 1723 bylo v kolleji Novoměstské 14 kněží, 4 magistři, 8 koadjutorů, celkem 26 osob.

(Pokračování).

Bohemica různých knihoven.

Popisuje *Adolf Patera*.

I.

Waldsteinská knihovna duchcovská.

1714. Rkp. pap. v malém fol. Vazba: papírová modrá obálka a na přední desce vignетка červená: De bello civili Bohemiae.

De Bello Civili Boemo Germano Vngarico et nobilissimis Inuictissimi Caesaris Legitime Certantis Ferdinandi II. Triumphis. Authore Blasio Apponi Magnate regni Hungariae. 2a Ille ego, qui gracili Plectro Dauida precabar Hinc Decus Isaiæ. — 37a Per scelus et uariis Technarum fraudibus oris.

Psáno písmem stejným, pěkným v XVII. stol. Vrstvy po 12 listech, každá strana s kustodem.

¹⁴⁵⁾ Miller VII., 2233; tu zaznamenán i tento případ: „Parvulus aegrotans illud unum a S. P. Ignatio expetit, ut ejus genium posset in pegmate repraesentare; et ecce ipso festo mane ita convaluit, ut voto suo factum sit satis, quo munere functus dein et vita defunctus fuit.“

¹⁴⁶⁾ Miller V., 1813. — ¹⁴⁷⁾ Miller IV., 982. — ¹⁴⁸⁾ Miller IX. 3241.

¹⁴⁹⁾ Miller IV., 1114. — ¹⁵⁰⁾ Miller VII., 2283.

1718. Rkp. pap. v malém fol. Vazba: Lepenkové desky potažené papírem, na hřbetě: Extractus iuris municipalis Boh.

Kurtzer aber ganz Ausführlicher Extract. Auss denen Böhmischen Stadtrechten und landts Ordnung neben denen Register . . (připsáno: Ex libris Constantini Stellmacher). Anfang der Stadt Recht. Von Ambt der Raths Verwandten A. 1. 2. 3. — T. 13. verhalten.

Register über das Stadt Recht, Vom Ambt — Endt des Registers

Psáno písmem zběžným v XVII. stol. Rkp. proložen prázdnými listy.

1719. Rkp. pap. ve folio o 1 sloupci. Vazba: původní; lepenkové desky, potažené papírem, hřbet zalepen papírem a na něm na červené vignette: Historia Bohemiae *Bartossek* de Drahonitz. Za přední deskou dva čisté listy.

Hanc historiam sui temporis scripsit Bartossek de Drahonitz Equestris Ordinis vir Catholicus, ex cuius posteritate prodiere domini Ssicii, multa habet recondita, quae ab Hageko lecta non sunt, est dignus, qui conservetur; interfuit rebus plerisque quas scripsit. Anno D. 1419 post B. Jacobi proiecti sunt et interfecti Nicolaus Judex et Magister Civium . . (Na hoře připsáno in margine: Ex libris M. S. Cechorodiansis).

26a Item leta Božjho 1310 Korunowan Kral Jan. — 27a 1408. Ten tegden po Hromiczech gel sem do Wlach.

28a Acta Publica sub Wladislao II. Rege. Leta Božjho 1479 w Strzedu po s. Tomassj Aposstolu na tom Sgezdu, kterýž gest byl držian o tiechto Suchych dnech — 41a a ginym obywatelum Margkrabstwj Morawského Przatelum nassym zwlasstie milym (z listiny z r. 1491). Za tím připsán nápis rukou Pešinovou:

41a M S. M. Laurentij ginak M. Wawrżyncze z Brzezyny Pisarze radního v Nowem Městě Prazskem takto: Acta tempore Wenceslai Ignavi seu continuatio Historiae Domini Benessii de Horzowicz: Mnozy lide swietssti y duchownj radi čtlu Kronyky a przhody lidi tiech kterziž před nimi byli. — 61a List od Concilium Bazyleyskeho gimž Čzechuw a Morawczuw ku Pokogj a k gednotie zuwe a pobizy etc. Finis huius scriptoris.

61b Indiculus historicus incerti Authoris recenset ea maxime, quae circa Regino Hradecium contigerunt et colliget ex signo 1. Leta od Narozenij Syna Božjho 1288 Vmrzel gest Kral Ottagar Čzesky. — 67b Walka se w Czechach počala Leta Božjho 1467 . . . Raudnicy, Wrżesslow a Kost etc. Za tím rukou Pešinovou nápis:

68a M S. Pržibislavi Pulkavae takto: Qvoniam filij hominum in agro Senar post diluvium non recolentes. — 155b Haec facta sunt ad novum sponsum gloriam et honorem et ad vesperum benedictioni praevia sponsus et sponsa (za tím připsáno: desunt reliqua a dále: Relegi d. Tho. Berghauer IV. D. Can. Wissera. 1730. sem tam opravy Pešinovy.

156a Kronyka Města Boleslawi Mlade: Boleslaw to slowo od Bolen slawy se gmenuge. A tím gmenem mnozy lide se nazywaly. — 193a Letha 1605 dne 12. Februarij D. Johannes Gessenius Medicus Professor Academice Pragensis, anatomowal osobu zenskau po sedum dny w kolegy.

194a (písmem jiným). Paměti něktare Města Ziateče. Leta Pane 1527 w Zatečj mezy zdmi sliwaly zwon weliky, gemuz gmeno Ssimon, tež při tom sliły diela dwie . . . Extract: Žiatečtři drziely Stankowicze až do Letha 1546. — 209a Letha Panie 1563 w Čtwtrek den přzenesseni

So Waczlawa Arczyknizie Ferdynand podruhe racžil do Miesta Ziateče pržigiti a tu pržes nocz zde lezietj.

209a Letha Panie 1591 w Pondielj den Rozeslaní Aposstoluw stalo se pozdwizieni Obcze Chomutowske proti Jesuitum, to procz se stalo Prwnj pržiczina procz gest . . . (213a Ortel na Chomutowské) — 214b zustała.

214b O p. Giržim z Lobkowicz Tež y Ladislawowi Bratru gehó : W Strzedu po smřtedlne Nedieli cztena Zialobana p. Giržiho z Lobkowicz.

215a Wegpis Nalezu neb Resoluti : prřednie na pana Ssebestyana z Wržesowicz . . .

216a Druhy Wegpis nalezu na Ladislawa starssiho z Lobkowicz.

217a Trzeti suplikaczy P. Giržiho z Lobkowicz z Geho Milosti Czysaržske.

218b Wegpis Odpowedi aneb Resoluti od G. M. C. na suplikaczy pana Giržiho z Lobkowicz . . .

219b Letha Panie 1751 w sobotu po S. Anně bylo welike hržimani . . . Letha Panie 1564 pržitřefilo se . . . oba dwa spolu gsau na hraniczy vpaleny.

220a O Kralowstwj Czieskem M. D. Codicil w Minuczy swe Letha 1572 pržestupnem pisze. Czieske kralowstwí na gmeno hlas aneb slowo od — 220b Sswaby wytiskl.

220b (pokračuje se v Pamětech Žateckých) Letha Panie 1564 w sobotu przed Stym Witem wstřčili na kul nějakého Mathausse Mecžirže — 227b Tehoz Leta [1609] stala se zla pržihoda we Wsy Strauczych tak zie zleg zapalil a vderzil do Wawrowy Paustky, a to do stodoly, wyhoržely 4 dwory, gen zustal Wawra a pastausska to gest, w den Pamatky w Sobotu S. Jakuba.

227a Wyznanj Mnicha gmenem Pat. Aegidia od Matky Božj z noweho Miesta Pražského 17. dne Februarij A 1611 : Zie Czysarz s papezem . . . na tom se šnesly, aby . . . do kralowstwí Czies. wtrhl — 229a a budauczi abi Swobodnj byli.

229a List krale Matiaše všem vůbec we Widni w Pondieli po Nedieli postni, genz slowe Inuocauit. Leta 1611 — 230b.

230b Gistota o Pržigezdu Matthyasse krale Vherskeho : Službu swau wzkazugi Pane Sswagkrze mug — 231b az k domu Czysarz. Rychtarže kdež pozustawa.

231b Letha Panie 1566 z Rozskazu a poruczeni G. M. Řim. Czysarze Maximiliana co gest se lidu do vherske zemie proti Turku . . . wyprawilo. — 233a 52.500 lidu piessiho.

233a Prorocztwj o Czieske zemje welmi hrozne a strassliwe przedpowiedieny Mužie boziho, czo se pro hrzichy lidu kržestianskeho statí ma : To w promienach wssech obyczieguw lidi, wssech trzj stawuw Kralowstwí Czieskeho. — 239b Na konsseli to take Pan Buh dopustj . . . Turage progíždky rozliczne budto w Letie (k tomu připsal Pešina : Videatur reliquum alibi; tedy neúplné.)

Jest to sborník různých přepisů, které si dal asi sám Pešina poříditi, asi v první polovici XVII. století aneb o něco později, písmem různým, většinou dosti pěkným. — Vrstvy různé, každá strana obyčejně s kustodem.

1722. Rkp. pap. v malém folio. Vazba : silná papírová obálka a na přední desce na červené vignette : Rechnung über die Wein von Kutenberg.

1644: Počzeth z Pržigmuw a Wydánj Winneho Penize a Posudnjho G. M. C. na Horach Kuttnách Zacžinage od Dominiky Dum medium. 1. Januarij a zawirage Dominica Exaudi Domine 30. Junij. To gest za Ssest Miesyczuw aneb 26 Tyhodnuw Letha 1644. Sepsany od Jana Gellera G. M. Cz. Weybierczyho, Tež Sprawczy Cassy winneho Penize a Posudniho na horach Kuttinach a Pawla Sskrzjwana gehu Gegenhandera No 1. 2a Pržigem Peniez. Po Pržedesslym Pocžtu, který se Zawiral Dominica Memento 31. Decembris Letha 1643 zustalo. — 22a (za tím dva prázdné listy).

23a 1644 Poczeth z Pržigmuw a Wydánj Winneho Penize a Posudnjho G. M. C. na Horach Kuttinach Zacžinage od Dominiky Exaudi. . . od Jana Gellera . . . a Pawla Skrzjwana . . . No 2do. — 45a.

46a Poczeth z Pržigmuw a Wydanj Winneho penize a Posudnjho G. M. C. na horach Kuttinach zacžinage od Dominiky Domine in tua 1. Julij . . . To gest za 27 Tyhodnuw Letha tohoto 1639 sepsany od Jana Gellera . . . a Pawla Skrzjwana. — 73a.

Psáno písmem pěkným a čistým v letech 1639 a 1644.

1725. Rkp. pap. v malém fol. Vazba z r. 1610: dřevěné desky, potažené koží, na které mimo okrasy vytlačeno: W. M. Z. E. 1610. Na lístku na hřbetě psáno: Puhonowe a nalezowe od leta 1434. Za přední deskou 9 prázdných listů.

Znamenagi se Některzi Potrzebni Puohonowe a nalezowe od leth. Boziho MCCCCXXXVII. Kdyz dwiema yaky zapis swiedczy gedem bez druhého nicz odkazowati nemuž. Jan Milin Pohonim Zdenka . . . (připsáno: Ex libris Czechorodianis, antea vero ex Lippaunic). — 274b a spravedlnosti překažka nebyla (Za tím 85 prázdných listů.)

Psáno as na konec XVI. stol. (1580—1600) písmem drobným, stejným. Vrstvy po 10 listech s kustody bez označení počtu vrstev.

1726. Rkp. pap. ve folio o 1 sloupci. Vazba původní: lepenkové desky potažené mramorovým papírem; hřbet zalepen papírem a na vignette: Historia Vandalo-Bohemica. Za přední deskou 2 prázdné listy.

A. M. D. G. Vandalo-Bohemia siue de Bohemiæ modernæ Vandalicæ Familiarumque ejusdem ad nostram usque memoriam, ab antiquo Baronaliū siue illustriorum vera origine, breve et indifferens JUDICIUM. Ex probatis authoribus et indicijs quibusdam verosimilibus, respectue concinnatum, Opusculum novum et curiosum, In quo res diuersæ spectantes ad nationem Vandalicam, seu et sclauonicam, hactenus vulgo obscuriores, per occasionem simul explicantur Per Maximilianum Rudolphum Baronem Schleinicensem, alias Rosensem, Litomericensem primum in Bohemia episcopum: Universæ inclytæ Nationi Bohemicæ, Author salutem. En Libellum uobis Bohemi res continentem Vandalicas . . . (Po straně připsáno: Ex libris Czechorodianis). — 291a amantibusque præsertim patriam exhibendam ipsam lectoribus.

Psáno písmem stejným, zběžným, dosti pěkným ve XVII. století. Vrstvy po 12 listech a každá strana s kustodem.

1727. Rkp. pap. ve fol. o 1 sl. Vazba původní: lepenkové desky, potažené pergamenovým rukopisem latinským obsahu liturgického ze XIV. stol., a část u hřbetu koží, na které vytlačeny okrasy. Na hřbetě na červené vignette: Rechtliche Ansprüche und Belehr. Mähren betreffend. Za přední deskou 6 prázdných listů.

Letha panie Tysyčeho pietisteho Cztyrzíteczateho prwniho Zname-
nagi se Nauczeny od gich milosti panuow Sauczy, kteraz za vrzadu Vro-
zeneho pana pana Waczlaw z Ludanicz na Chropyny, Haytmána Markrabstwy
Morawského (z strany Syrotkuow) y gíneho vydána gsau, yakz pak w tiechto
knyhach gedno po druhem poporzat naydeno a vkazano bude, pocznaucz
od Letha gedno po druhem Listu. Letha panie 1541 przy Swatych Trzech krály
w Miestie Olomuczy o Saudu Dano Nauczeny O pany Bohunku z luda-
nicz. — 70b [r. 1556] o Syrotka a statek. (Za tím 2 prázdne listy.)

71a Letha Panie 1557 Znamenagi se Registra za Vrzadu vrozeného
Pana Pana Zdenka Z waldssteyna a na Brtniczy, Heytmána Markrabstwy
Morawského, do kterychz gse od gych milostj, Panuow Sauczy Nau-
czenj dana wpisugy a nayprwe Przy času swateho Jana w Miestie Olo-
muczy v Saudu dano. — 83b [r. 1560]. Za tím 19 prázdnych listů,
potom Nálezové.

84a Yakoz toho pan Zygmund Helt z Kementhu . . . ziada [nále-
zové z let 1490, 1437, 1447 atd.] — 146a Kdo mista nemenuge zdwi-
zien . . . a z wladyk Adam hrabczyczky z Czechtiny. Za tím písmem velmi
drobným:

147a sl. 1. Regstrzik sanych wíecz, kterežto se w te knize ob-
sahugj . . . 150a Regstrzik gmen tiech, kterzi pohanieli a pohnani sau.
— 152a sl. 2. Za tím písmem jíným:

153a Actus coronationis sereniss. Dn. Friderici, Com. Pal. Rheni.
S. P. Imperi. Principis Elect. Ducis Bojarie March. Morav. Ducis Siles.
et Lützelburgi. Marchionis Lusatie utrusque Et Domitæ Elisabetha Bri-
tanniæ Magn. Principis etc. in Regem et Reginam Bohemiæ. Cum Syn-
charmate. Pragæ Apud Danielelem Carolidem MDCXIX. — 159b unus
Deus benedictus in secula seculorum. Amen. Za tím 8 prázdnych listů.

Psáno as poč. XVII. stol. písmem zběžným, dosti pěkným. Vrstvy
po 12 listech, každá strana s kustodem, ale i dole jsou A₁—P₈.

1728. Rkp. pap. v malém fol. o 1 sl. Ořízka červená. Vazba pů-
vodní: lepenkové desky, potažené svinskou kůží; na vignette vytlačeno:
Actiones et sententiæ in Moravia latæ.

Za přední deskou dva listy prázdne. Poč.: Puohonowe na kteréž
se Nalezowe Panssti od Letha Panie 1480 až do Letha 1482 stala a
sau zapsani w Reysstrich zemských pod literau X, a Nalezowe pod Li-
terau B. 1 Zygmund z Mirowa Pohonim Puthu z Lichtenburgka . . .
(Po straně připsáno: Ex Bibliotheca olim Familiæ de Lippe nunc ex libris
Czechorodianis).

45a Puohonowe, na kteréž se Nalezowe Panssti od lethá Panie
149 až do Letha 1503 stali . . . pod literau C a Nalezowe pod literau
B . . . (Mezi 117 a 118 prázdny list.)

118a Puohonowe, na kteréž se Nalezý Panske stali od Letha panie
1503 až do Letha 1511 a sau zapsani . . . pod literau D . . . (Za 151
prázdny list.)

152a Puohonowe . . . od lethá panie 1512 až do lethá Panie 1516
. . . pod literau E. Končí se 181a: Relatores Pan Waczlaw z Lomnicze
Pan Gindrzych z lomnicze a z Wladyk, Adam z Baczkowicz.

181a Sau take w tychž Reysstrich pod Literau E puohonowe, na
kterez se Nalezowe obyčiegni stali tito . . . Končí se 183a.

Na zadní desce psáno Ao 1627.

Psáno písmem stejným, drobným, dosti pěkným v první pol. stol.
XVII. aneb koncem XVI. Vrstvy po 12 listech s kustody.

1729. Rkp. pap. ve fol. o 1 sl. Vazba: lepenkové desky potažené červeným papírem a hřbet zalepen perg., na němž latinský rkp.

Phosphorus septicornis stella alias Matutina hoc est Sanctæ Metropolitanæ Divi Viti Ecclesiæ Pragensis Maiestas et Matutina Solis ortui præmissus et emissus ab Thoma Ioanne Pessina de Czechorod. 2a Prooemium: Gloriam et honorem sacræ Metropolitanæ D. Viti Prag. ecclesiæ . . . [Mezi l. 2. a 3. a mezi 7. a 8. je po prázdném listě] . . . Radius Gloriæ S. Metropolitanæ Pragensis ecclesiæ Primus . . . [list 10. s dvěma vložkami, rovněž mezi 12. a 13.; mezi 16. a 17. čtyři. na l. 23. jedna, na 24. jedna.] — 48b [konec chybí]. Za tím vloženy z jiného spisu l. 111. a 112.

Jest to přepis rukou písářskou, k němuž Pešina opravy a dodatky své přičinil. Psáno písmem dosti pěkným za dob Pešinových.

1730. Rkp. pap. v malém fol. Vazba původní: lepenkové desky, potažené svinskou kůží, hřbet zalepen papírem a na něm vigneta s nápisem: Descriptio dominorum Holicky de Sternberg. Za přední deskou prázdný list.

1a O Rodu Starožitnym Panu Holiczkyh z Ssternberka w Markrabstwi Morawskem obywatelich. NB. Lector multos inueniet errores, qui in Originali expressi, hic propter antiquitatem sponte correcti non sunt. (Za tím připsáno: Ex libris Czechorodianis). Za tím 2 listy prázdné.

2a O Panich Holiczkyh z Ssternbergka: Od Hradu ržedeneho Holice, kdež Sydlo swe tiž Panj z Ssternbergka gmewsse . . . (Na kraji připsáno: Tomæ Iwan Pessinæ de Czechorod decani Metrop. Eccles. Prag. Ao 1677; 20b Pani z Ssternberka Lukowssti; 24a Pani Swetkowssti z Sternbergka; 28b Pani z Ssternberka Zlinssti; 49a O Panich z Ssternberka Konopisstskyh). Končí se 71a: Pan Jaroslaw Wolff G. M. C. Radda . . . kteryz wssechny vmysl w dietinstwj.

72a (písmem jiným) Vytaženo z Pamí Rodu dlauhowskyh Panuw ginak kotauczuw sebranych od dustogneho Patera Albrechta Channowskeho z dlauhe wsy Societatis Jesu.

Leitha Tisyczyho Cztyrsteho Ssedesateho Ssesteho: Gosst z Rožmberka biskup wratislawsky, genz byl Kržižownikem Strakoniczkym . . . Končí se rokem 1488 f. 73b: O pane Božie, Racz dussy gehu milostiw byti.

74a (písmem jiným) Annotata ex Gabriele Buccellini de Sternmate Sternbergicorum. Inter Oppida ducatus Mechelburgensis celebriora . . .

75a Annotata ex Lasio . . . Končí se 77b adiecit atque coniunxit.

Za tím připsáno A. 1730 Io. Thomas (?) Berghauer I. V. D. Can. W., Parochus Tchochauiensis.

Psáno písmem zběžným, dosti pěkným v druhé pol. XVII. století. Vrstvy po 8 listech bez kustod.

1731. Rkp. pap. ve fol. Vazba: lepenkové desky, potažené svinskou kůží; na hřbetě: Böhmische Landesordnung. Uvnitř na přední desce: Ex lib. Christ. Max Preibisch J. V. doctoris.

1a Dem allerdurchleuchtigsten Grosmechtigsten . . . Maximiliano dem Andern . . . Datum 1564 Wolf von Wrzesowicz.

2a = A I Von wehlung Election oder Khur Khiniglicher Maiestat: So oft es dahin geraichet . . . Končí se Z4: dem andern verhalten.

Za tím: Register über das buech der Landtsordnung nach dem Alphabet . . . Na konec přidán: Vocabularius etlicher Behemischen alten Vocabel, die in diser Translation zue finden vnd nicht von Jederman, obgleich der ain geborner Behem . . . Starosta . . . Končí se slovem: Za-

dussy Kirchenlehen oder Kirchstoff, Item Khirchenspil podaczy kostelnij. Psáno písmem stejným, pěkným ke konci XVI. n. na poč. XVII. stol.

1732. Rkp. pap. ve fol. o 1 sl. Vazba původní: dřevěné desky potažené hnědou koží, na které vytlačeno mnoho okras. Hřbet zalepen papírem, a na něm vytlačeno: Memorabilia civitatis Brunnensis. Přezky zachovány. Za přední deskou 9 listů prázdných, jen na posledním připsáno: Ex libris Czechorodianis.

1a Paměti Stare Brněnske. Anno 1448 habenn die Herrenn khaufft dy wi wissen vnd etlich Acker . . . Za tím připsáno: Thomæ Ioan. Pes-sina a Czechorod Decani Metrop. Prag. Ep. Samaudiensis MS. Brunense, Ex Archivo DD de Lippa, quod dono accepi ab ultimo eiusdem familiæ Czenkone Howora de Lippa, Domino in Swentnyk, Przidrowicz, Kynicz et Fürsstenau (in Silesia) anno 1677 dum apud illum essem Sentniki, die 30 Junij . . . Anno 1466 stala se gest smluwa s panem hynkem z Waldsstaina a na Zidlochowiczich . . . Končí se 375a (147b Odpowěd dana Panum Ssisskum z Kaunie od Stawu Panskeho w Brne při Sněmu obecnim 1532; 150a Zrizenij Czeskeij na hradie praskym leta 1524 In die Lucie: Yakoz kral pan nass . . . ; 153a Rzecz Krale Geho milosti ke wssem poslom; 156b Kladsczka smluwa: My panij . . 1512; 158a Od Krale geho milosti odpowied poslom markrabstwi Morawského wyslanym do Budiegowicz dana Anno vt supra 1530 pro festo Trium Regum; 184a Psaní knizat Baworskych Wilhelmi et Ludovici fratrum ad Status Regni Boh. 1526 In Sept; 202 Actum Znoyme Anno Domini 1528; 215a Artykulowe swoleni a stwrzenij Na Sniemie Obecnim, kteryz drzan byl na hradie Praskym Leta 1526; 220b Registra dluhuv, kterez Martin Rakowecz ma; atd.). Mezi 246 a 247 a mezi 373 a 374 je prázdný list.

375b De dracone ad Trutnovium in Bohemia occiso: cuius pellis in Moraviám translata hodieque Brunæ in vestibulo curiæ appensa visitur. Wie der Lindwurm zu Trauttenau . . . Končí se 379a

379a Wer das Deberla erbauet hat. Pan Jacob Doborneczky z De-borney . . Končí se 382b pamětmi o Trutnově: Anno 1658 zwei strych kauft, kund man 1660 nur einen kauffen. Dole připsáno: Relegi hunc tomum Mstum J. Berghauer V. D. Can. Wissehrad. parochus Tscho-choviensis Anno 1730.

Psáno písmem různým v XVI. a XVII. stol. Vrstvy po 12 listech bez kustod a označení vrstev.

1737*) Rkp. pap. ve folio o 1 sl. Vazba původní: lepenkové desky potažené papírem světlózeleným. Na hřbetě vignетка červená s nápisem: Böhmische Geschichte Tom. I. et II. Za přední deskou prázdný list.

1a Weytah hystorie Cýrkewnij od Ewzebia přigmim Pamffila gazy-keu Řeckým sepsané, w kratičkau Summu wvedený od Pawla Skaly ze Zhorže Léta Pánie 1629.

1b Rozwrženj hystorie Cýrkevnij: Summa hlawnj czele Hystorie: Eusebius Prziigmym Pamffilij, Biskup . . . (Po straně 26 Novemb. 1629 Freiberg atd. vždy, který den co začal psáti do str. 44. úvodu). Končí se str. 49b.

50a Registrum a Jndex Abecednj gmen vlastnjch y wěczy někte-rych w tomto Wytahu obsazených . . . Končí se 52b konec Registřku.

52b. Weytah Hystorie Cyrkewnij, kterez Tripartita slowe, w kratkau Summu wvedený a od Jana Koczyna z Koczynetu dobre Paměti z lat.

*) 1734. zajímavý rukopis pro dějiny zbrani a vojenství ze XVII. stol. s mnohými vyobrazeními, většinou tužkou kreslenými.

gazyku do Česstiny přeloženy. Za tím nová paginace: str. 1: Prwnjho dílu Wegtah Hystorii Cyrkewnij, kteráž Tripartita slowe, w němž se summowně a kratcze Zprawa czynj, co se w Prwnj, druhe a třetj Knihach obsahuge . . . Končí se rejstříkem 81a Za tím prázdný list a počítají se stránky znova.

str. 1. Hystorie Cyrkewnij Prwnj djl O Pohanw k wjrze Křestanske obraczenj . . . w kraticzkau summu wvedeny a sepsany leta Paně 1626 od P. S. z Z.; na zad přidan Regystřyk Paměti hodnych wěcy a osob. . . Předmluwa: Aczkoli Hystorye Cyrkewny nema takowé podstaty . . . (Po straně na hoře Leta Páně 1626 28. Maj Lubecæ) . . . Končí se 211.

str. 211—220. Registrum. Za tím list. na kterém str. 1. jest pouze napsáno Nulla dies sine, str. 2. vykreslena babylonská věž a před ní jezuita (Lojoljta Ohnjwacžek), pak Labut, Wigleff, Hus. Za tím opět nová paginace.

str. 1. Hystorie Cyrkewnij druhy djl o hroznem Zawedenj Cyrkwe Křestanske pod gho těžké Antykrysta Rzjmskeho . . . Nynj z starozitnych a prawdivych Paměti Cyrkewnijch w gisty pořadek let wvedeny a sepsany od Pawla Skaly Ze Zhorze Leta Panie 1629 (po straně: Leta Panie 1629 w fřeybercze 2 Januarij) . . . Končí se str. 1018 Ad Zoilum . . . Vczinil gsem co gsem mohl, mohl sem co z milostj Buh mi dal. Muzessli lép, doweď, zlá zăwisti. Za tím Registrum a Index abecední, který se končí 1060: konec 24. Novemb. 1629.

1738. Rkp. podobný j. 1737. Na hřbetě: Böhmische Geschichte III.

str. 1. Hystorie Cyrkewnij Djl Třetj obnowenj Cyrkwe krzesťanske . . . od léta totiz Páne 1516 až do 1536 z Spisuw a z paměti hodnowernnych hystorykuw Cyrkewnijch w kratkau summu wvedeny a sepsany Léta Páně 1627 od Pawla Skaly ze Zhorze . . . Na zad přidan Regstrjk Paměti hodnych Wěczy a osob w něm se obsahugyczch. Po straně připsáno: Léta páně 1627 Freibergæ 3 Julij . . . končí se str. 944.

Za tím Registrum a Index abecední; končí se 19b: konec 28 Oct. Anno 1628.

20a Przedmluwa, w nijž co by letopisowe byli, a gak vzitecznij, kratycze se obsahuje; končí se 21a; konec jako dříve: Ad Zoilum . . . doweď zlá zăwisti.

(Pokračování)

Záznamy šlechtických rodů v matrikách Chroustovických.

Sebral Václav Oliva.

V okolí Chroustovickém žilo několik rodů menší šlechty. Sídly jejich byly Chroustovice, Holešovice s Rakovcem, Březovice, Čankovice a Žilovice. V Chroustovicích ve starém kostele mnozí z nich, hlavně Haugvicové, po mnohá leta se pochovávali. Záznamy o nich v matrikách Chroustovických jsou dosti hojné, zvláště ze století XVII. a z první polovice století XVIII., ale koncem století XVIII. docela mizejí. Lze to vysvětliti událostmi oněch dob. Po bitvě bělohorské totiž česká šlechta přiznávající se k protestantství většinou dlelem musila opustiti vlast a místo její po venkově — až do té doby šlechta výhradně zůstávala na svých sídlech a zámcích — zaujala šlechta jiná, buď domácí katolická, buď cizí. Cizí šlechta ve dvou, třech generacích se assimilovala. Teprve když v druhé polovici století XVII. zavládl částečně mír po rozbouřených válečných

dobách předchozích a správa zemí brala se pravidelným chodem, někteří šlechtici, jako úředníci zemští a císařští, většinu roku trávili mimo svá díla ve hlavnějších městech, až ve století XVIII. vidíme modu či proud, jenž kotví v tom, že šlechta venkov opouští a usazuje se pouze ve městech.

Že pak koncem století XVIII. šlechta se ztrácí ze záznamů venkovských far, má původ i ještě v jiné okolnosti. Století XVIII., hlavně v druhé polovici své, vykazuje v řadách šlechtických množství kněží. Stav kněžský stal se oblíbeným a šlechta se mu věnovala počtem větším, nežli dříve. Šlechtici z přednějších rodů stávají se biskupy a arcibiskupy, z menších rodů alespoň děkany nebo faráři na lepších beneficiích. A není proto zjevem kromobyčejným, že na některých místech vedlo duchovní správu několik šlechticů po sobě, jako na př. bylo, pokud vím, ve Skutči a j. Tím také nejeden rod drobné šlechty vymřel. Císař Josef II. pak vydáním seznamů šlechty a stanovením, že jen ten šlechticem jest, kdo v seznamu se nachází a určitým jménem vykázaní se může,¹⁾ stal se vlastně hrobařem drobné české šlechty.

Matriky při farnosti Chroustovické nalézají se od r. 1665 a to jak křestní, tak úmrtní i kopulační.

Dne 29. září 1665 pokřtěn „byl Albrecht Ladislav, syn vysoce urozeného pána Karla Gustava Kapouna z Rakovce,²⁾ z vysoce urozené manželky Marie⁴⁾ též z Rakovce.⁵⁾ Kmotři byli: Urozený pán Václav Šťastný Haugvic (Haukvic),⁶⁾ urozený rytíř pan Adam Smohař, (hejtman panství Chroustovického)³⁾, urozená paní Lucie Haukvická, urozená paní Sabina Lukavská.“⁷⁾ Téhož roku dne 22. října při křtu Severina, syna Jana Retynka, zahradníka, jako kmotr jest zapsán: „Severin František Krsňák z Karlsberku⁸⁾ sekretář.“

V roce 1668 zaznamenáni jsou kmotři (dne 30. května): „Panna Alenka Haukvicova, urozený pan Jetřich Myska⁹⁾ z Radislavě“;¹⁰⁾ v roce 1675 (16. února): „urozený pán Viktorin Johannes Hoffman, hejtman chroustovický“; 1681 (12. února): „urozená panna Magdalena Alžběta Aušvecká z Fe-

¹⁾ Jisto jest, že do titulářů šlechty v roce 1786 a 1788 vzata jen ta šlechta, která se mohla vykázaní majetkem. Ostatní, ač původ její jako šlechtický byl jistým, nevzata na př. Lhotákové ze Lhoty a j.

²⁾ Kapounové psali se ze Svojkova; Karel Gustav a Albrecht Ladislav také z Rakovce po tvrzi, jež byla pod Holešovicemi u Chroustovic. U tvrze byla ves Rakovec. Nyní v těch místech jsou panská pole.

³⁾ Manželka jeho je zapsána: „Alina Smohařka, hejtmanka“ (I. 1.).

⁴⁾ Matka jeho byla Marie Františka Lukavská z Lukavice. Zemřela r. 1671. Ona byla držitelkou Holešovic, Nabočan a Honvic.

⁵⁾ Sedláček udává chybně rok jeho narození 1679. (Ottův sl. XIII., 972.)

⁶⁾ Držel Březovice a Brčkelovy s bratrem Jindřichem. Byl dvakrát ženat s Marií Lucií Strakovnou z Nedabylic († 1667) a s Annou Alžbětou Strakovnou z Nedabylic († 1685). R. 1649 zaplatil Jindřicha; ale zemřel r. 1675 bezdětek. Po smrti Anny Alžběty zdědil Jindřich celé zboží (r. 1685). Synem jeho byl Václav Rudolf, který po smrti otcově 1686 nastoupil a ještě téhož roku přikoupil Čankovice.

⁷⁾ Sabina byla dcerou Ladislava Lukavského z Lukavice, pána na Zaječicích a Holešovicích, a Kateřiny Veroniky z Dobřenic. Sabina byla držitelkou Valů a zemřela 1695.

⁸⁾ Severýn Krsňák, syn Jáchyma, držitele šosovního statku při Táboře, ujal statek otcovský r. 1700.

⁹⁾ Manželkou jeho byla Ludmila Marie Haugvicová z Biskupic.

¹⁰⁾ z Radikovic.

stenburgu, urozený pán Ctibor Franc Jeník z Gemsendorfu“; 1682 (10. listop.): „urozený paní Daniel Auštecký, písař obroční při zámku chroustovském“; 1683 (15. června): „urozená panna Josefka Auštecká, sestra obročního (v Chroustovicích); 1685 (dne 4. srpna): „urozený pan Daniel Maxmilian Auštecký“; 1689 (21. dubna): „urozený a statečný rytíř pan Maxmilian Talácko z Přestavlk, vysoce urozená paní p. Marie Terezie rozená slečna ze vsi Lanova, jeho paní, urozený a statečný rytíř pan Jaroslav Robert pán na Častalovicích“; 1689 (4. září): „urozený pan Daniel Auštecký z Festemburku, z města Vysokého Mýta“ . . .

Dne 21. dubna roku 1691 „narozen byl Norbert Václav František Ignacius Josef Thadeus urozeného a statečného rytíře pana Václava Rudolfa Haukvice z Biskupic, pána na Březovicích a Brčkolích, J. M. Cís. královského hejtmána v kraji Chrudimském, z urozené paní Cecilie Mechtildy Haukvicové, rozené Binagové, paní na Březovicích a Brčkolích. Kmotři byli: vysoce urozený Pán pan Norbert Leopold Liebšteinský Sté římské říše hrabě z Kolovrat, pán na Kyšperku a Chroustovicích, držitel panství Freystattu, J. M. Císařské statečný komorník, dvorské říše rada extraordinar., ambassator¹¹⁾ k dvoru Brandeburskému, urozený a statečný rytíř pan Petr Nicolaus Straka z Nedabylic, pán na hořeních Malobratřicích, Podlažicích a Lhotě Řešetové, J. M. Cís. rada, soudce zemský, královský místodržící, v království českém kraje Hradeckého purkrabí, urozená paní, paní Maria Maxmiliána Zárubová, rozená z Lysové, paní na Žumberce a Libanicích“. Téhož roku (24. prosince) jako kmotra se uvádí: „urozená paní Alžběta Eleonora, rozená Králíková z Racenbachu“ a hned na to 3. března 1692: „urozená paní Alžběta Eleonora Dolhoštová, rozená Králíková z Racenbachu, ten čas hofmystrně J. M. paní hraběnky Kolovratové“.

Dne 27. října 1696 byli kmotry: Vysoce urozený pán Norbert Leopold Libšteinský, svaté římské říše hrabě z Kolovrat, pán na Kyšperce a Chroustovicích, držitel panství Freystattu, J. C. Mti skutečný komorník, dvorské říše rada a extraordinarius ambassator ke dvoru Brandeburskému, vysoce urozená paní Maria Margareta, hraběnka z Kolovrat, rozená hraběnka Slavatová z Košumberka a Chlumu . . . , urozená paní Cecilie Mechtyda Haugvicová, rozená Binagova, paní na Březovicích a Brčkolích.“

R. 1693 12. června „narozen jest syn a pokřtěn mladý pán Romedius František Josefus Ignacius Thadeus uroz. a stateč. rytíře pana Václava Rudolfa Haukvice z Biskupic . . . Kmotři byli: Vysoce urozený pán pan Romedius Constantin Sté. Řím. Říše hr. z Thurnu, dědičný pán na Cholticích etc., vysoce urozený pán pan Josef František Sté. Řím. říše hrabě ze Šenfeldu, dědičný pán na Seči etc., vysoce urozená paní, paní Marie Margareta hraběnka z Kolovratu, rozená Slavatová z Košumberka a Chlumu, paní na Kyšperku, Chroustovicích, držitelkyně J. M. Císařské panství Freystattu.“ Téhož r. 1693 při křtu 28. prosince byl kmotrem: „urozený a statečný rytíř pan Johannes Ulrych

¹¹⁾ Ambassator (francouzsky ambassadeur) byl v mezinárodním právu až do XVII. stol. jediný druh diplomatických agentů. Dle vídeňského konvencu nazváni byli tak zástupci státu u cizích dvorů. Znamená tedy ambassator tolik co vele-vyslanec.

z Kasperberku, ten čas purkrabí panství chroustovského a uher-
ského“; 1694 (18. března): „urozený a statečný rytíř pan, pan Jaroslav
Šud z Trčína z Chroustovic, paní Alžběta Kubíková, rozená
Felnovka z Feldberku, obročnice chroustovická“, a 1695 (5. února)
„urozená panna Mařenka Haukvice, item urozená panna An-
tonínka taky z Březovic.“

Roku 1695 dne 21. července „pokřtěn jest Franciscus Karel uro-
zeného pána Františka Kubíka, ten čas důchodního chroustovského“,
a kmotry byli: hrabě a hraběnka z Kolovrat. Kubík jmenuje se uro-
zený pán, ježto paní jeho byla rozená „Felnovka z Feldeku“. R. 1697 při
křtu 18. září zapsáni jsou kmotři: „urozená panna Mařenka, sestra J. M.
pana Haukvice z Březovic, též urozená panna Antonína, druhá sestra J. M.
pana Haukvice z Březovic, též J. M. velebný pán p. hrabě Zámorský,
kanovník z Holomouce“.

Dne 12. ledna 1696 „pokřtěn jest František Joachim Josef Bo-
huslav Ignacius Thadeus urozeného a statečného rytíře pana p. Václava
Rudolfa Haukvice . . . z urozené paní Cecilie . . . paní na Březovicích,
Brčkolích a Čankovicích.¹²⁾ J. M. kmotři byli: první pan kmotr, vysoce uro-
zený pán pan Jan František Kryštof, zbožný a Sté. Apoštolské
Stolice toho času biskup králohradecký a pán ze Štamberku
etc. Druhý pan kmotr: J. M. urozený pán pan František Antonín
svaté římské říše hrabě Berk a z Daubberga (z Dubé), pán na
Rychmburce a Rosicích, J. M. C. skutečná tajná rada etc., urozená paní
Anna Božena Kellarová, rozená Purghartová z Voděrad, ten
čas paní na Týnci Hrochově.“

R. 1699 (19. října) byli kmotry: „J. M. pan hrabě mladý
Norbert Josef. Item urozený pán Norbert František Venci Ig-
nacios Josef Thadeus mladý Haukvice z Březovic“ a 28. října:
„urozená panna Marketa Eleonora Hrobčická z Březovic.“

Z Haukviců připomínají se ještě: dne 21. května 1702. „pokřtěna
jest Anna Francisca Caecilia Eleonora Josefa, urozeného a
statečného rytíře Václava Rudolfa Antonína Haukvice z Biskupic, pána
na Březovicích, Čankovicích, Brčkolích a Lipci, J. Mti Cís. a Král. nad-
zřízeného kraje Chrudimského krajského hejtmana, z urozené paní Cecilie
Mechtildy Haukvicové, rozené Binagové, pocházející aneb zrozená Czer-
ništná aneb Steczyňská. Jejížto kmotrové byli: urozená paní Caecilia
Binagová, rozená Czerčovna. Item urozená paní, paní Anna Beatrix Celle-
rová, rozená Putchartová z Voděrad. Item urozený a statečný rytíř a
dvojitě cti hodný a vysoce učený Pater pan Vilém Jaroslav Haukvice
z Biskupic, téhož času na panství Litomyšlském Dolního Oujezda
zřízený farář“;¹³⁾ dne 29. února 1704. „Anna Caecilia Josefa Catha-
rina Barbara Francisca Apolonia . . . Cuius filiolarum patrini fuerunt men-
dici: Margaretha post p. d. Venceslaum Hlaváček, lanionem quondam
Chroustovicensem vidua, Maria Magdalena post p. d. Georgium Kalas
vidua, pro tunc Chroustovicem commorans, Jacobus Šitina Čankovicensis“;
dne 22. října 1705 „Franciscus Venceslaus Joannes Josephus Tha-
daeus Ignacius Xaverius“; 30. dubna 1709. „Anna Caecilia Jo-
sepha Francisca Johanna Catharina“; dne 11. července 1725 „Josef

¹²⁾ Na Čankovicích seděli Příbzkové, po nichž koupili je Rubrykové. Dne
21. října 1667 přichází jako kmotr: „Pan Martin, sekretář krajského hejtmana
urozeného rytíře pana Rubryka z Čankovic“.

¹³⁾ Týž zemřel v Dolním Újezdě dne 7. listopadu 1708. ve věku 54 let.

Norbert František Šebastian Kylián, syn urozeného a statečného rytíře pana Norberta Haukvice z Biskupic, matky urozené paní Barbory rozené Vraždovy de Kunwald. Levans: Urozený pán pan Jan Josef Bartodovský, svobodný pán z Pärthenfeldu, J. C. Kr. Mti rada, v nižších Rakouských zemského soudu assessor, pán toho času na Přestavcích. Testes: urozený a statečný rytíř pan František Leopold z Festenburgu, urozená paní Anna Kateřina Talácková, rozená Ročovna z Dobrše. Křtil: Sigismund Bartodovský t. č. inspektor v Hrochové Týnci^a; 23. února 1727 z Březovic „z tvrze Gustava pana Haukvice pokřtěna jest slečinka: Theresia Eleonora Francisca Maria Anna, urozeného a statečného pána Norberta Haukvice, rytíře z Biskupic, pána na Štěpánově, z urozené paní Marie Barbory Haugvicovy, rozené Vraždovy z Kunwaldu. Levans: vysoce urozená paní Maria Teresia, baronka Věžníková, rozená Straková z Nedabylic, paní na Medlešicích. Testes: Vysoce urozená paní Františka baronka Kapounová ze Svojkova, rozená Schmerovská z Lyskovic, paní na Damníkově. Urozený a statečný pan František Václav Haukvic z Biskupic, pán na Březovicích^a; dne 8. února 1730. „mladý panáček Jan Nepomucký Václav Norbert Vilém Kajetán František z Paula Fidelis Theofilus, syn... Václava Františka Haugvice z Biskupic a urozené paní Barbory Felicitatis, rozené Brabantské. Levans... rytíř Norbert František Haugvic z B., pán na Štěpánově a kraje čáslavského královský krajský hejtman. Testes: urozený a statečný pan Vilém Fridrich Šoffer z Libenšteinu, pán na Vušincově a Modletíně, urozená a statečná paní Johana Barbora Brabantská z Dobřan, rozená Jiříkovská z Dobříše^a; „dne 7. března 1731. pokřtěna jest mladá slečinka Johanna Barbora Anna Felicitas Apoleza Kateřina Josefka, dcera... Václava Haugvice z urozené paní Barbory Felicitatis, rozené Brabantské. Levans: Urozená... Johana Brabantská z Herzánu. Testes: Urozená... Hofferová z Libenšteinu, ... Talácko František Josef... Antonín Chuchelský z Nestajova^a; dne 24. srpna 1732 „Antonia Barbora Francisca Cæcilia Josefa, dceruška slečna urozeného... Františka Václava H., pána na Březovicích a Čankovicích a paní Barbory máteře, rozené Brabancovy z Chocně. Levans: uroz. paní Františka Vraždová z Kunwaldu, rozená hraběnka z Harachů, urozená slečna Cecilia Chlumčanská z Nestajova, ur. a st. rytíř pan Antonín Chuchelský z Nestajova, král. soudu komorního assessor, ur. a st. rytíř pan František Talácko.“

Roku 1735 dne 26. května „baptizatus est ex liberis parentibus Leopoldus... domini Venceslai Rossa, frumentarii Žilovicensis... Levans: Perillustris et generosus D. Franciscus Felix Věžník, eques de Věžník... Testes: Illustrissima Domina Dna Leopoldina Baronissa de Roschenville, nata comitissa de Wessdenberg...“; dne 28. dubna 1740 byli jako kmotři: Leopoldus comes Kinský, toparcha loci a Terezie Kinská, nata de Roffrano....“

Zemřelé členy z rodů Haugvicův a zapsané v matrikách chroustovických uvádím v článku: „Chroustovice“ při pojednání o kryptě při starém kostele.¹⁴⁾

¹⁴⁾ Článek tento bude uveřejněn co nejdříve v tomto časopise.

Z jiných rodů zapsáni jsou:

Dne 4. října 1665 „umřela jest urozená paní Marie Kapounová z Rakovce, pohřbena při chrámu Páně Honbickém“, dne 29. srpna 1689 „umřel jest Antonín, mladý panáček, syn urozeného a statečného rytíře pana Rašína ze Svojanova, zůstávající na ten čas ubytován týž malý pán u urozené paní Kateřiny, vdovy Haugvicovy, rozené Strakovny, ze tvrže Březovic“; 11. listop. 1698 „umřel urozený Pán Martin Rudolf Matyáš, toho času pan správce panství Chroustovického“; dne 10. června 1700 „umřela Rozina, manželka urozeného pána Jaroslava z městys Chroustovic“.

Dne 9. srpna 1700 „umřela vysoce urozená Paní paní Marie Margaretha hraběnka z Kolovrat, rozená hraběnka z Košumberku a Chlumu a pohřbena jest u svaté Trojice v Rychnově“; „Anno Domini 1760 dne 9. Martii Chroustovicii in Bohemia in arce dominicali mortuus est illustrissimus ac excellentissimus D. D. Leopoldus S. Rom. Imp. Comes Kinský de Chinitz et Tettau, dominus in Clumec, Vyklek, Vinar, Krattenau in Bohemia et in Matzer et Angern in Austria, Sacrae Cæs. Regiæ Apostolicæ Majestatis intimus actualis consiliarius et camerarius, nec non in regno Bohemiæ venationum præfectus, ætatis suæ 48. annorum, cuius corpus die 12. Martii sepultum est more catholico in ecclesia S. Ursulæ Chlumeckii in dominio suo“.

Matriky uvádějí ještě jiné osoby slovy „urozený pán“, „urozená paní“ a p., ale tituly těmito označovány i osoby roku nešlechtického, které bývaly ve službách na statech šlechtických, jako byli: purkrabí, obročník, sládek a p.

Oddávky šlechtické odbyvaly se pravidlem buď na zámcích nebo v domácích kaplích, proto záznamy jich v matrikách nejsou četny. Ale spoň nepřišel jsem na jiné, než že dne 8. listopadu 1671 „oddán jest urozený a statečný rytíř pán Václav Adam Rašín z Rysemburku s pannou Helenou Marií Strakovnou z Nedabylic.“

Život v Kolíně v r. 1625.

Dle manuálu radního E. 28. podává *Gustav V. Svoboda*, ředitel měšť. školy v Kolíně.

(Pokračování.)

Andreas Šula na místě vši obce oznamoval, že všichni sousedé to přednesení doslýchají a podle velikosti a malosti, jakž uloženo bude od pánův radních, že k tomu přistupují.

Všichni se jednoústně přiznali, že k tomu přistupují.

Martin Pokorný a Kašpar bednář stěžovali si, že nemohou tolik vojáků vychovávat, majíce jich po osmi osobách.

Oznámeno od p. primasa, aby časně takovou contribuci odvozovali p. sousedé a dnes hned, aby pacholata, kuběny a ta zbytečná chasa od soldatův má pryč hnána býti, však aby se nezdržovala taková contribuce od sousedů než časně odvozována byla, aby se soldatům přičina žádná v tom nedala. Všechna obec se ohlásila a přiznala, že přistupuje k tomu. I bylo jí zase oznámeno, že zítra do nešporů, aby taková contribuce od sousedův odvedena byla a osoby budou usazeny a vybrány, které budou takovou contribuci vybírat.

Dále p. primas oznámil, že z předměstí soldati mají vzati a do města dáni býti, aby žádný bez vůle p. lajtnanta nevycházel a sousedům škody nečinil.

Ujala to obec s poděkováním p. primasu a pánům radním.

Přednášel dále p. primas, že rybáři, kováři a mlynáři, že se z té contribuce vynímají z poručení p. lajtnanta, a vždycky jeden rejthar a jeden mušketýr v branách aby zůstával. Potom rozvržení a šacunk se stal, co by kdo ze sousedův contribuce do týhodne dáti a dávatí měl do pořádku. Z města sebráno jest 128 zl., ze všech předměstí pak 56 zl. 28 krejc. Osoby, které mají přijímati takovou contribuci a odvozovati, byly zvoleny.

Dne 14. března 1625 sneseno, by při čase nešporním sousedé contribuci do místa radního skládali.

Křištof Cvrkal žádá, aby contribuce, na něho uložená, jemu ulevena byla a po 12 se přijímala.

Sděleno jemu: poněvadž potřebnější více nežli on dávají, nemůže toho užítí, a mezi tím jak manželka jeho nevázně o úřadu mluvití smí, to že jistým časem má se v dáli vyhledati a taková nevážnost ztrestána býti, protož aby manželku svou v tom hleděl napomenouti.

Pan Mikuláš Šultys vzkázání od p. lajtnanta do plnosti přinesl a oznámil, že pan lajtnant toho žádá, aby rybáři z contribucí pro servicie na ně uložené, propuštění byli, poněvadž musejí pánům oficírům ryby každého dne dávatí. Z uvážení pánův radních jsou pánům oficírům odevzdáni. K panu lajtnantovi mají býti osoby vyslány a jemu oznámiti, že contribuce za servicie dnes má-li shledána a dne zejtrejšího komu bude comando poručeno, odevzdáno; protož aby to p. lajtnant hleděl opatřiti, aby mimo ty servicie sousedé ničím víceji obtěžováni a sužováni nebyli, poněvadž dosti těžce ty servicie se budou shledávati.

Jest to ve spis a v kopiáři uvedeno a páni v celém počtu k p. lajtnantovi sešli.

Pan primátor p. Daniel Hyttich a Jan Příbramský oznámili, že příjdouce dnešního dne k p. hejtmanu, podle jeho vzkázání měli sobě povědino, že Jich Milost p. Michna ráčil se v příčině ovšův J. M. povinných tak resolvirovati, aby mu obec za 100 korcův po 5 zl., poněvadž tak sám je kupoval do času velikonočí shledala a na ostatní 200 korců, na který lid vojenský vydány jsou, specifice certifikaci pod pečeti vydala.

Z uvážení má býti J. M. pán požádán, aby do svatodušních svátků sčekání učiniti ráčil a při témž čase v sumě i certifikací že spokojen býti ráčil.

Pan Jan Šilhánek povolán a oznámeno mu: poněvadž od toho času, jak p. Mikulášovi Šultysovi přestal dávatí pomoc na p. lajtnanta, takovou kontribuci obci jest povinen, poněvadž ničím jiným obtěžován jako jiní sousedé nebyl, protož aby vedle předešlého na něho uložení po 7 zl. nejdéle takovou pomoc totiž za 23 týhodny v sumě 161 zl. hleděl do týhodne k právu složití.

Pajer jest nemocen a má mu býti oznámeno, že také předešle uloženu pomoc za 23 týhodny po 4 zl. do týhodne aby odvedl.

P. Viktorin, když z Prahy přijede, má býti též napomenut. Pavloví Velímskému podobně oznámeno, že tu pomoc, kterou na onen čas panu Mistru Prunarovi na týden po 3 zl. dával, od toho času, jak od p. Mistra Prunara vojáci odjeli, aby hleděl opatřiti a k právu složiti.

P. Jan Krumpolec podobně od toho času, co od p. Mistra vojáci odjeli od p. Mistra Prunara za ty týhodny, co vojáků nechoval uloženo, aby po 2 zl. za každý týden opatřil.

Pan Jan Šilhánek oznámil, že tomu neodporuje, než žádá, aby mu něco bylo sleveno.

Pavel Velímský podobně Boha se dokládaje, že nemá odkud ani prvnější, ani nynější, na servicie uloženou kontribuci shledávati, aby páni ráčili se k němu nakloniti, co možného uložiti, jináče, že musí dům svůj opustiti a poručí se Pánu Bohu, jinam odebrati.

Z uvážení oznámeno jim, aby se pronesli, zdali ihned tu lehkou minci chtějí odvésti, aby to páni radní věděli. Co se tkne lehké mince při sv. Jiří by polovice byla odvedena a druhá polovice při sv. Duchu; na dobré minci 61 zl. 42 kr. Tu p. primas oznámil, že páni starší k tomu přistoupiti nechtějí. Po dlouhém rozmlouvání a vykrucování usneseno jednomyslně, by p. starší za složení té lehké mince ujali se dědin a luk obecních a je buď zastavili nebo prodali.

Mikuláš Šultys činil relaci, že p. lajtenambt jemu poručil, že nepřestane na těch servitiích od 15. Martii, nýbrž že požaduje ty samé již od 4. Martii, a dále že sobě soldati stěžují, že mnohým ani kusu chleba dáno není, a jináče že neučiní a ihned poručil musterschreibrovi, aby jináče nepřijímal a toto vše aby on Šultys v radě oznámil. Na tento kategorický rozkaz usnesli se páni, by ta věc k p. komisaři jakožto p. hejtmanu se přednesla, a aby o to požádáno bylo, že není možné sousedům na tom obvykati, aby peníze i servitia měli oni odvozovati; tolikéž i před p. laytenambtem a p. fendrychem, aby se taková protestati učinila a jestli že by se nad tím ruka chranitelná nedržela, že by neradi museli se k Jich Milostem utéci, neboť mnozí sousedé a to skoro na překot od svých statečkův přeč odjíti chtějí a se strojí.

Zvolili p. Příbramského, p. Mik. Šultyse, Jakuba Večana, by došli k p. hejtmanu, jakožto komisaři té kompanie.

Dne 16. Martii 1625 podali relaci z měst Pražských p. Viktorin Pelhřimovský a Jan Krška, že nemohli toho obdržeti, aby půl kompanie jinam měla býti položena, však že zámlovu dostali, až J. M. pan hofmistr království Českého ráčí se domů navrátiti, aby se to připamatovalo; dále poručeno krajským vejběřčím dne včerejšího, by contribuci pro tuto kompanii sem dodávali. Od J. M. pana podkomoršího na psaní jemu odeslané, přednesli kundšaft, jímž J. M. ráčí oznamovati, kteří jsou to dluhové po odněti statkův obecních, zdali jsou ty mezi křesťany anebo mezi židy vzdělány; o ty, že obec povinna podle J. císař. patentův, nedávouce termínův v nich doloženým projíti, jest se umlouvati a pokojiti, jináč, že sobě nepomůže. A za tímž účelem, když se bude o J. M. panu psáti, aby se podpis příkladem jiných měst psal „purgkmistr a rada města Nového Kolína nad Labem“ a ne pouze „primátor“.

Pan Viktorin dále ústní relati učinil, že J. M. pan podkomoří ráčí chtít věděti, s čím a jakým povolením židé tak mnoho domů zde v městě skoupili a to teď ode tří a čtyř let. Pan sekretář Hade vzkázání učinil, když J. M. pan nejvyšší hofmistr král. českého z Vídně domů se navrátil, že chce Jemu vyzdvižení půl kompanie odsud připamatovati, a nyní že jinší rady nemůže pánům dáti; zvláště co se taxy týče, aby soldatům maso po 4 krejcarích prodávali, než aby příkladem jiných měst při J. M. sobě vyhledávali, aby J. M. ráčila na polehčení sousedům, za ten čas, pokudž by zde soldáti zůstávali, vaření a potom kontribuci z dobytkův nařízenou pasílovati, a že to bude moci obdržáno býti.

J. M. pan Michna, když jsou při něm přímlyvy žádali a ji užili, oznámiti ráčil, že se k obci této tak nakloniti chce, když mu bude 100 korců ovsa, které na onen čas ze zámku propůjčil po 5 zl. při svátcích velikonočních zaplaceno, ostatní že chce obci pasírovati. Dále p. Michna oznámil, aby obec mimo nařízení nic, než co na taxu vydanou, nedávala, a budou-li co nad to soldáti žádati, by se obec do Prahy utekla, však s panem landtenambtem aby se páni hleděli srovnati. Od pana nejvyššího berníka král. česk. Mitrovského sděleno, že povinnost p. lajtenambta je o kontribuci se starati a ne sousedům.

Po učiněné relaci přednesli učiněnou útratu, která vzešla pro p. lajtenambta a pro ně v č. 155 zl., na kterou měli toliko 50 zl.; p. kaprál jim ze svého zapůjčil 50 zl., u p. Fabiána v Praze zůstali dlužni 48 zl. a v Brodě Českém 7 zl. a usneseno, by p. kaprálovi, p. Fabiánovi a do Brodu aby se vše zaplatilo z kontribuce podružské a nájemnické,

Dne 19. Martii 1625 přednášel p. primas, že p. lajtenambt dne včerejšího domů přijel a jemu oznámil, že dnes v Nymburce páni komisaři a všichni oficíři mají býti a protož, zdali páni ráčili by z prostředku svého některé osoby vyslati a tam žádati, aby půl kompanie bylo odsud vyzdviženo, zač sám chce se o to přimluviti.

I uvažováno, že cesta není daleká, že by se to mohlo vykonati, aby nějaké polehčení této obci učiněno býti mohlo a také se předneslo, že sousedé okolní těmi šesti kompaniemi jsou obtíženi, že okolní kontribuce těžce bude od nich vycházeti. I voleny osoby do Nymburka a psaní se připravilo panu generálkomisaři a to žádost a stížnost; povoleno 10 zl. na útratu pro p. lajtenambta a jeho čeládku.

Téhož dne celá řada sousedů žádá o ulevení kontribuce, ale všem oznámeno, by se zatím spokojili.

Sousedé stěžovali sobě do p. rychtáře, že nechce poslův hledati a poslové jich poslouchati a jíti, v tom aby schráněni byli. Z uvážení má býti dodatečně napomenut p. rychtář, že nebývá při své povinnosti, pokud páni na právě seděti ráčí, aby nápomocen byl posly hledati, jako pro zámek, odkud plat má, aby také obci povinnen byl.

Stěžováno do šenkýřů, že nechtí minci bráti, a na pány, proč dopouštějí víno šenkovati soldatům, že p. lajtenambt to chce přetrhnouti, jak domů přijede, aby to páni ráčili přetrh-

nouti, že za šelmu vyhlášen jest u kompanie ten, který to víno šenkuje.

Vdova Katerina Vinařská z Vysokého Mýta žádá o úrok z peněz zápůjčených a poslu, kterého vyslala, aby bylo zapláceno; tu páni odpověď, že žádných důstatkův obecních nemají, aby to vyhledávala, kdež náleží.

Dále přednášel p. primas, aby se to vyptalo na p. M. Peristeriusovi, kdo ta vína u něho šenkuje, zdaliž on k své ruce či Pajerka, neboť ten soldát kontribuci zadržuje a neodvozuje do důchodu J. M. C. i k obci, co náleží.

Z uvážení má býti p. M. Peristerius ku právu povolán, by se přiznal, komu k ruce se šenkují taková vína, a mají býti všechna zapečetěna dokud se nezapraví, co náleží z nich do důchodu J. M. C. i k obci. I bylo posláno pro p. M. Peristeria.

Pan primas oznámil: Poněvadž páni nechtějí na jeho porušení nic činiti, že také on bude mlčeti, nechť se jakkoliv těžká věc na obec valí.

Pan Viktorin Pelhřimovský ohlásil, že židé kontribuci do důchodu J. M. C. z vína odvozovati nechtějí. Má se jim zpečetiti a šrotýr má napomenut a ztrestán býti, proč on víno bez povolení p. primasa z vozu skládá.

Dne 21. Martii 1625 přednášel p. primátor, že dne středního v noci p. landtenambt poslavši pro p. primátora a některé pány, chtěl na nich, aby se uvolili pro kontribuci do Kouřimě posílati, a druhé, aby kontribuci za servitie hned od toho dne, jak sem přitáhl, jemu odvedena byla, ale že co se tkne vyslání fůr, z toho vyveden jest, že nimi obec povinna není. Strany kontribuce za servitie, o to aby obec mezi sebou rozmluvila, a jaké zdání obce bude, tím potom zase p. landtenambt zpraven bude.

Tu byla obec povolána a vše jí oznámeno a ona prohlásila, co se forotů dotýče, poněvadž to milostivým poručením nařízeno jest, aby krajští výběrčí takovou contribuci sem dodávali, protože obec pro nemožnost svou nemůže to na sebe potahovati.

Strany kontribuce za servicie, že víceji nemohou býti povinni, než od toho dne, když je přestanou vychovávat; za ten čas pak, co se vychovávají, že jim žádnou kontribuci povinni býti nemohou, a při tom krajským výběrčím aby se psalo, by pilněji sem dodávali tu kontribuci.

Dále byla čtena relace od vyslaných z měst Pražských a pod fol. 59. B. poznamenána.

Čteno psaní od p. regenta J. M. p. Michny J. M. panu hejtmantu učiněné, aby napomenul obec, aby k hodům velikonočním 500 zl. za ovsy J. M. pánu povinné shledali a odvedli. Tu dle snesení má ještě J. M. pán býti požádán pokorným psáním, aby sčekaní takové sumy učiniti ráčil a to do času sv. Jana, poněvadž pro velikou nemožnost obec nemá odkud shledati, a ti, kteří mají kontribuci skládati, by byli k tomu přidrženi. Výběrčí kontribuce podružské a nájemnické napomenuti, aby hleděli takovou kontribuci časně bez odkladu odvozovati a skládati.

Domlouváno sousedům, že někteří vrchnost pokoutně pomlouvají, jakoby mnoho těch kontribucí na servicie uloženo bylo

a jich přebejvalo, však aby tomu porozuměli, že to, co bude přebejvati a na restantech zůstává, budoucně pro pokojení některých věřitelův se hoditi má. Zvláště Vavřincovi Milčinskému stíženo, že každého dne tak nevážně o úřadu po hospodách a ulicích pomlouvati smí a pomlouvá, protož, aby se u vězení šatlavním postavil. Tu vymlouval se, že má sedm osob na stravě a žádné pomoci není mu učiněno.

Dne 26. Martii 1625 přednášel p. primator pánům, že pan landtenambt pány kaprály vyhledává, chtějí-li páni ty servicie jim odvozovati, čili je vychováti. Chleby ze žita proffiantního aby časně skrze pekaře pečený byly a maso také, jak by se opatrovati mělo a vedle nařízení J. M. po čtyřech krejcarích se prodávalo.

Po té přednesli relaci z měst Pražských p. mistr Václav Jiří Peristerius s Václavem Krškou: V neděli přijedouce do Prahy, že pro nepovědomost titule J. M. p. nejvyššího hofmistra nic nevyřídili; v pondělí dodali dvojí suplikaci p. Michnovi, jednu v příčině logírování nových soldátův, druhou o ovsy; na první že oznámil, že z toho sešlo, aby zde ty $\frac{1}{2}$ kompanie logirovalo a že již ordinance poslána jest; o ovsy, že sčekání učiniti nemůže, než že jest pan hejtman se zakázal, že v takové sumě obec založí, a jestliže to páni časně nespokojí, že jim více nebude hodno věřiti, a protož, aby s ním o to jednali, a kvitance takové na ostatní sumu s přitištěním dvou osob rytířských jich pečeti, aby do hradu J. M. pánu odeslali. Dále oznámila J. M. pán, že tito soldáti také zde dlouho ležeti nebudou, než ta kontribuce, která na ně vychází, že za nimi na pasy bude posílána; a jestli by na té taxe přestávati tito soldáti nechtěli, tehdy aby se k němu obec utekla, že jim bude psáno anebo J. M. panu de Medices a kontribuci z kraje že má landtenamt sám sobě dobývati.

Sneseno, by ku panu landtenambtovi bylo vysláno a že zadržené za jeden týden kontribuce za servicie mezi soldáty rozdělil, a pakli bude na to tlačiti, aby mu pasírována byla za předešlé téhodny, tehdy aby na mlčení postaveno bylo, od kteréhož dne mají se ty servicie odvésti a do soboty zase v nově sebráno bylo.

Pivo bílé má se v městě vařiti a žejdlík po krejcaru beze škody prodávati, pekaři chléb z profiantního obilí příkladem jiných obcí aby stavěli, pakli p. landtenambt raději chce žito přijímati; maso aby se prodávalo co nejlaciněji moci bude, a soldáti sami sobě je zakupovali, poněvadž se proto za servicie kontribuci i přes nařízení J. M. proslé, odvozovati se uvolili, a požádán p. landtenambt, aby do Kouřimě podle vyslaného od obce některé vojáky pro tuto kontribuci poslal.

Od Jeho Milosti p. p. z Waldšteina, nejvyššího hofmistra království českého na obec kolínskou pro sumu J. M. paní Elišce Žerotínové, rozené Waldsteinové na Nových Dvořích a Ovčářích povinné v sumě dvanácte set kop míš., však to mnoho, co odvedeno jest, to že užiti chtíti neráčí. Pokládá se den ten v pondělí po svátosti léta tohoto 1625.

K p. landtenambtovi zvoleni p. primator, p. Hittych, p. Peristerius a p. Viktorin Pelhřimovský o servicie.

Po navrácení oznámili: 1. co se dotýče té contribuce za servicie, aby ode dne včerejšího ji mezi soldáty rozdělil, ale že nemohli ničeho při něm obdržeti, leč se mu dne zítřejšího ta suma za servicie uvolená, shledá, a když se to stane, že nařídí při soldátech, aby sousedy ničímž více neobtěžovali.

Má se obec k jedenmecítné hodině svolati dnešního dne a kontribuci za servicie shledati a p. laytenambtovi odvésti.

Pan primator přednesl, že Andres, rychtář Zálabský a Pavel Vrchlábský, rychtář mladší městský, jsouce pro některou neposlušnost p. primatorovi, když pro soldáty za žito mouka se opatrovala do vězení dání, z něho zase na některé přímlyvy vyjítí nechtěli s tím ohlášením, že z něho nepůjdou, až jim ten defekt od p. primatora učiněný z plné rady napraven nebude. I bylo z uvážení prohlášeno: Poněvadž p. primator ne pro některou jedné osoby příčinu, ale pro neposlušnost, kterou jsou v tak pilné vsí obce se dotýkající potřebě k úřadu p. purkmistra prokázali, slušně takovým vězením je opatřiti ráčil, a jsouce zase na přímlyvu některou z téhož vězení vyjítí nechtěli, protož, poněvadž se jim tam zůstávati líbí, mají tam od dalšího času zůstávati, zbytečného truňku opojného dodávání zastaviti a za Labem žila rychtářská Matějovi Pražákovi poručena býti.

Dne 2. Aprilis 1625 přednášel p. primas, co se má sděliti obci strany servicií, poněvadž sousedé peníze za service odvozují a nic méněji soldátům jísti a pítí dávati musí. Z uvážení pánův sneseno, aby se hned dnes taková sbírka od obce vybrala za ty servitie a p. laytenambtovi odevzdána byla a při tom odevzdání, aby p. laytenambt požádán byl, by dle zakázání svého p. sousedé od soldátův sužování nebyli; sice jestli se to nestane, tehdy p. sousedé v tom se protestýrují, že do měst Pražských ze svého prostředku chtějí vyslati a J. M. žádati, aby dle nařízení J. M. ordinací a taxy ruka chranitelná nad nimi držána byla, poněvadž duplem za servitie dávají a peníze od sebe odvozují, v tom aby p. laytenambt za zlé neměl, maje sám na sobě jiným soldátům příklad dáti, poručil jiným soldátům, aby sobě hospodárům svým pítí i jísti dosti kázali dávati, že i jeho hospodár musí mu dávati opatření náležité, a jestli to neučiní, že ho s kyjem sbije proto, že se jim vedle průby maso i pivo nedává: masa 924 liber po 4 kr. každého téhodne na ně aby vycházelo a tolikéž i páni officiři víno chtějí mítí. Z uvážení sneseno: Strany mas, aby polovici p. řezníci opatřili a polovici židé; k tomu aby se svolalo, by řezníci přespolní masa sem nosili a prodávali; pakli by řezníci neměli na hotově, tedy z kontribuce asi 40 zl. byli založení a maso po 4 krejcařích se soldátům prodávalo, a to polovice v sobotu a polovice v úterý nebo ve středu, aby čerstvé maso soldáti mítí mohli.

I byla obec povolána a jí vše oznámeno, před tím od p. primasa přijala poděkování, že se volně na poručení dali najíti do rathousu; od p. Štěpána Prunara předkládáno obci, že pp. sousedé kontribuci, když se na ni zvoní, časně neodvozují a tak sami příčinu dávají, že p. laytenambt poručil soldátům svým, aby každý hospodár svému soldatu dal dosti jísti i pítí, a pakli to neučiní, tedy dobrý kej aby sobě na hosdodáře připravil.

Celá řada sousedů opětně stěžovala sobě do utiskování soldátův a nějaké polehčení, jinak že se musejí pryč odstěhovati.

I bylo oznámeno vši obci, že sousedé sami příčinu dávají a aby se v tom sousedé ohlásili, chtějí-li takové sbírky za servicie odvozovati, aneb jim vychovávání dávati, neb oni nemohou vedle ordinancí i masa dostati, pak aby sousedé ze sebe vybrali osoby, které německy umějí, aby v tom p. laytenambt požádán byl, neb i po předměstí ložirovati chtějí soldáty, proto, jak prvotně, tak i nyní již po druhé po 50 fl. restýruje, odkud se to tedy platiti má.

Tu p. Jan Příbramský na místě vši obce ohlášení učinil, že pp. sousedé v tom se pronášejí, že chtějí rádi takovou kontribuci odvozovati, toliko aby při ordinanci zanechání byli a od soldátův utiskování nebyli; pakli jest kdo zadržel, aby k tomu přidržáni byli.

Čten rejstřík restantův od p. primasa a jsou napomenuti, aby takovou kontribuci do nešporů od sebe odvedli p. laytenambtovi; pakli se polehčení od něho p. sousedům neučiní, tehdy aby do Prahy p. sousedé z prostředku svého osoby volili. Druhá příčina, pro kterou p. sousedé povoláni jsou, že se p. Michnovi 500 zl. na ovsy pozůstává, odkud že se to má platiti? Třetí příčina, že od Jeho Milosti nejvyšší p. hofmistr psaní aneb půhon ráčil odeslati, že se paní Elišce Žerotínové 450 kop mš. pozůstává za vína, odkud taková dluhová spokojení býti mají, aby p. sousedé na to se uradili, odkud se to platiti má, poněvadž obec žádných důchodův nemá, a na půhon postavit se musejí, a tím ne malá, ale veliká útrata vzejíti musí. I vystoupila obec na poručení k uvážení těchto věcí a mezi tím židům od p. Jakuba oznámeno, aby to hleděli opatřiti, aby soldátům bylo prodáváno maso libra po 4 kr., pokudž oni víceji dobytka zbijí než křesťané, a to do téhodne 462 libry; tu židé ohlásili, že se v to uvoliti nemohou, než že to chtějí všem židům oznámiti a po radě pánům radním oznámit. Dále židé oznámili, že chce pan laytenambt od nich míti ze všech hověd jazyky, a o takovém masu po 4 krejcarích libra že jim již oznámil.

Po vstoupení obce oznámil p. Jan Příbramský na místě vši obce, že nemohou jiného prostředku najíti, poněvadž o tom dluhu všechna obec dobře ví, a takový pan Michna aby hněván nebyl, a v tom aby p. hejtman byl požádán, aby takový dluh per 500 fl. na sebe převzítí ráčil, a obec že by p. hejtmana takovými penězi pokojiti hleděla. Co se tkne třetího artikulu, aby šenkýř vína i pp. úředníci počet pořádný aby učinili a co by koliv přebíhalo, tím aby paní Eliška z Žerotína spokojena byla; jsou-li pak co páni sousedé dlužní za vína, aby to bylo vyupomináno. Též jestli co zbývá z kontribuce, kteráž vybírána byla na vojáky, jestli se něco restýruje, k tomu aby bylo přidáno a tím celým aby paní byla spokojena. I ohlásil p. primas, že již z prostředku pánův radních vyslání jsou k p. hejtmanu, a co zjednají, aby obec chvíli počkala a relaci uslyší. (Vyslání byli p. Daniel Hittych, p. Mikuláš Šultys a p. Jakub Večan.) Zatím pan primas otázku učinil na pekaře, mají-li dosti mouky na chléb soldátský a oni oznámili, že ničeho nemají; i byli vyzváni, aby se sdlužili a to, kde mohou, aby proto všechna obec netrpěla, neboť jak se jim to nevypraví, hned sol-

dati z toho příčinu vezmou, Druhá otázka učiněna na pány řezníky, mají-li maso, a tu tito oznámili, že nemají a že nemohou libru po 4 kr. dávat, sedláci že chtějí draho a jim že není možno dávat tak lacino.

Po té přišli vyslaní od p. hejtmána a ústy p. Daniele Hitycha učinili relaci, že p. hejtman nemůže takového dluhu na se převzít, ale aby páni memorial učinili a on že též chce přimluvu svou k p. Michnovi učiniti, aby do dalšího času, aspoň do sv. Jana sčekaní učiniti ráčil a v konečnosti, že chtějí J. M. p. Michnu v tom čase spokojiti. Co se tkne za vína p. Žerotínovi, aby spokojen byl, že také p. hejtman ráčí hned šenkýři poručiti, cokoli restýruje, aby od sebe odvedl, tolikéž páni úředníci, a jestli se něco nedostane, tehdy kontribuci aby p. sousedé učinili. Na relaci tuto prohlásila celá obec, že na tom všichni přestávají.

Dále povolán Václav Donát a napomenut, aby registra měl zpracována, kdy a kterého téhodne a jak mnoho ovsa vydá, neboť se toto přiznání učiniti má dvěma stavu rytířského.

Napomenuti byli ještě p. sousedé, aby ihned sbírku za servitia odvedli, aby p. laytenambt byl spokojen; dále když se zvoní v pondělí, aby ihned odvozovali a v úterý p. laytenambtovi, aby odvedena byla, aby soldáti příčiny neměli k p. sousedům.

Posláno bylo pro šenkýře vína Jana Žádného, aby se postavil do rady, a co restýruje, aby od sebe odvedl: avšak on nechtěl přijíti.

Bylo dále poručeno obci, aby ze sebe volili osoby, kteréž německy umějí a došly k panu laytenambtovi, aby tam doslechaly, co za odpověď dá, aby zase jiným sousedům uvedli ve známost.

U p. hejtmána má se též jednati, aby soldátům šenk zastaven byl; dále aby jemu bylo oznámeno, že kontribuce z Kouřima nevychází, aby soldáti nápomocni byli ji vybírati, tak jako bylo předešle.

Dne 4. Aprilis 1625 podával p. Mistr Štěpán Prunar relaci od p. hejtmána: že vedle memorialu počet učiněn v kanceláři se šenkýřem z vín vyšenkovaných u přítomnosti pana hejtmána na zámku, po tom z toho, co jest p. Žerotínovi za vína dáno, přednášela se kvitance, též do Evančic a jiným kvitance se přednášely a též rejstříky; dále co na dolévání, náklad na bednáře a jiné dělníky v šenkhausu bylo vynaloženo, i vína úvěřeno soldátům, a to všechno se přednášelo, i za kvasnice, počítaje příjem a vydání, porazivše jedno k druhému zůstává ještě za šenkýřem 423 kop míš. 55 gr. 6 den. míš. Dále oznámeno, že raděno od p. hejtmána, aby p. Michna byl za ovsy spokojen, že může pan Žerotín počkati, že lépeji některou kopu škodovati, nežli dobrého pána a přítele na sebe rozhněvati, na kterém tak mnoho záleží. Šenkýř vína Jan Žádný žádal, aby se počet ještě jednou přehlídl, že mu chybuje 51 kop míš., ty aby neškodoval a kvasnice aby nezvětraly, komu by vydány býti měly a ve zkázu nepřišly.

Dále srovnáno vše s rejstříky a počítalo se, co z pp. oficiálův probral vína. K jeho žádosti z uvážení pánův prohlášeno: Poněvadž Jan Žádný přijal taková vína po patentu vydaném na dobré

minci, a on vykazuje jen lehkou minci, aby se z podezření takového závazkem spravil a očistil že vrátí ty peníze, co ví, které po 11 d. vydával a po 12 d. bral; k tomu aby mu přidáno bylo, že na tom vině oplaceném a vydaném p. officířům 4 vědra a něco více, jak rabyše se nedostávalo, v tom ne se spravedlivě a upřímně choval a počet pořádný od sebe spravedlivě odvedl a nic za sebou nezadržuje a netajíce. Co se tkne kvasnic a nádob, poněvadž je tak dlouho choval, a snad již zvětralé jsou, aby je zpeněžil a peníze pánům aby odvedl. Co se dotýče sumy 423 kop 55 g. 6 d. míš. v tom aby p. hejtman požádán byl, aby taková suma odvedena byla a s ní aby J. M. p. Michna spokojen byl s tím požádáním, aby p. Michna nad obcí chránitelnou ruku držeti a vysvědčení toho, aby dáleji z toho obec upomínána nebyla, dáti ráčil; pan primas pak aby nějaký rejstřík od něho bráti měl, tomu odpírá. Co se tkne toho rejstříku posledního, aby ta korneta a jiní p. oficírové probrati měli, tomu že se místo báti nemůže a toto všechno má se panu hejtmanu z prostředka obce vyslanými přednésti.

Václav Donát, na rozkaz jsa povolán, registra přednášel, co jest ovsův ze zámku přijal, a co komu vydal, poznamenání a počet aby od sebe odvedl, i ohlásil se, že ze zámku přijal ovsu přes 300 korců; jest mu poručeno, aby sobě extrakty těch register učinil, a to jak z příjmu, tak vydání.

Dáleji p. Viktorin Pelhřimovský činil relaci, co při p. laytenambtovi jednáno bylo, aby psaní se učinilo do Kouřima, aby páni výběrčí časné kontribuci sem odesílali, a jestli to neučiní, tehdy že on soldaty asi 20 koní tam chce odeslati.

Co se tkne viktualních věcí, že sousedé soldátům přidávají a jim jísti i píti davati musejí; že chce kaprála po kvartýrech vyslati, a co by sobě kdo stěžoval, přezvědět; co se tkne krup, zeli, soli a světla přidání, tím že jsou sousedé povinni; strany vína šenkování, to že chce soldátům zapovědět, však s tím doložením, aby se soldátům víno po 6 kr. dávalo.

Četlo se psaní od p. výběrčích z Kouřima od Jana Mladoše a Jakuba Mülera, že se kontribuce odvozuje do měst Pražských a tudíž sem se odvozovati nemůže. Z uvážení pánův prohlášeno, že se již dává k tomu příčina, aby obec zítřejšího dne byla povolána, a toto všechno jí bylo předneseno, co chce ona s tím činiti, aby aspoň z prostředku svého volence k p. laytenambtovi se suplikací vyslali, aby ruka chránitelná nad ordinancí držána byla, sice jestli se to nestane, že to musejí při J. M. vyhledávati, že soldáti berou kontribuci, oves prodávají a potom vše od sousedů míti chtějí, že jim to možné není peněžitou kontribuci a ovsy dávati a také soldáty chovati a že chtějí žádati, aby aspoň půl kompanie odsud bylo vzato. Co se tkne prodaje masa, aby se po 4 kr. prodávalo a jestli se to nestane a nenařídí, tehdy p. laytenambt i soldáti příčinu k obci budou míti, že tato vedle ordinancí se nechová.

Na rozkaz pan Pavel Horina, mladší rychtář, jsa povolán, přednášel za servusa restanty, kteří kontribuci odvozovati nechtějí, zvláště zámecký sládek a mnozí jiní sousedé. K tomu oznámeno, že již mnozí sousedé šenkují pivo zámecké, aby se jim to zapo-

vědělo. Pan Vikt. Pelhřimovský žádal, aby byl v tom schráněn, že pro paní Příborskou tam nesmějí jíti a z vína do důchodu J. M. C. vybírat, v tom aby ona napomenuta byla aspoň psaním; také od židův že p. výběrčí kontribuci z vína dostávají nemohou. P. Viktorin Pelhřimovský oznamoval, že se ptal p. nejvyššího výběrčího, odkud pomoc a kontribuce Kolínu má vycházeti, a on odpověděl, že celý kraj kouřimský pomoc činiti má.

Sneseno, by se kouřimským v té příčině psaní učinilo, jestli to neopatrí a takovou kontribuci odvozovati nebudou, jestli se pak co těžkého na ně uvalí, aby to sobě připsali. Co se tkne koupení masa soldátům, aby výběrčí resty vybrali a aspoň polovice by se soldátům opatřila a druhá polovice zase v úterý, a něco aby se též od židův koupilo.

Panu laytenambtovi aby se spis podal a byl požádán strany těch servitií, aby tak sousedé sužování nebyli, a kteří nepřináleží ke kompanii, aby byli pryč puzeni a tak sousedům se polehčení stalo. I bylo poručeno mladšímu rychtáři, by vyupomínání byli restanti a co má peněz, aby je složil a tak aspoň učinil se začátek koupení soldátům mas.

Dále z uvážení aby 4 řezníci nařizeni byli, dva k sobotě a dva k úterku a to Pavel Vrchlábský, Muláček, Jiřík Vimberský a Hanzlík.

Místo Andresa Šúly má býti výběrčí Pavel Velimský a místo Daniele Richtera Jakub Černý; a co za sebou zadrželi, aby odvedli z usnesení: panu laytenambtovi má se přednésti a býti požádán, aby chrinitelnou ruku nad ordinanci ráčil držeti, příkladem jiných měst, aby sousedé nebyli sužováni, jak bylo dříve v radě přednášeno. Ale řezníci dostavili se před radu a oznámili, že jim není možné 4 kr. dávat a že chtějí telecí i vepřové maso po třech penězích míti.

Pavel Horina právo rychtářské složil a oznámeno Pavlu Vrchlábskému jeho vzpoura, že pod trestem nechtěl práva k sobě přijíti, nepamatujíc na povinnost a přísahu svou, kterou Pánu Bohu a J. M. C. i právu zavázán jest a k tomu že příčinu dává, že by to muselo panu podkomořímu naň žalováno býti; i jest mu poručeno, aby zase právo rychtářské k sobě přijal. Tu oznámil, že p. primas vzal od něho právo a dal jeho do vězení, nemaje k tomu žádné moci, neboť to nebylo snesení všech pánův.

I ohlásil se p. primas: Předce já takové moci nemám a že to chce svým časem, kde musí, vznésti.

Dne 8. Aprilis 1625 přednášel pan primas, že kontribuce z kraje kouřimského nevychází a co s tou věcí má se činiti.

Sneseno požádati p. laytenambta, že obec nemá odkud vzíti, aby ji ráčil založiti, a cokoliv ráci založiti, že sobě z kontribuce, jak z kraje dojde, oplatu vezme; neboť obec tou příčinou není, tak jak J. M. naříditi ráčili, že tato obec ničímž jiným než toliko serviciemi povinna jest. Co se pak těch servicií dotýče, poněvadž sousedé z nařízení J. M. majíce za servicie po půl zlatém dávati, dávají tuplem po 1 zl.; protož aby se hned a to ještě dnes suplikace, jak k p. hejtmanu, tak k p. komisari předložila, a jestli to p. komisari přetrhnouti neráčí, aby obec nemusila kontribuci

za servicio, jakož i vychovávání soldátův dávati, tehdy obec do Prahy, kde náleží, se utéci chce k J. Mem.

Vytýkáno bylo p. radním, že do rady nechťejí choditi a aby byli pokutováni a z rady dotud nevycházeli, pokud pokuty nepoloží.

Židům má se oznámiti, aby každého týhodne 300 liber masa po 4 kr. na soldaty odvozovali a to s pohrůzkou, jestli toho neučiní, že p. laytenambt pošle mezi ně a sám jim poručí bráti, a takové maso sami židé aby vážili a je v úterý odvozovali, protože v sobotu nemohou.

K dotazu v příčině konání jarmarku, poněvadž jsou zde vojáci, jelikož valný nebude, sneseno: jarmark může se držeti a pánům starším poručiti, poněvadž prkna a střechy z krámkův od Holštýnských popáleny jsou, aby oni to při p. hejtmanu vyhledávali, aby zase nějaká prkna a šindel pro střechy od p. hejtmana z důchodu byly opatřeny.

Pan mistr Štěpán Prunar hlásil, že po valech s koni i vozy jezdí a již opět skoro třetí mezera učiněna jest a zdi padají, pak aby aspoň branným poručeno bylo, aby příkopy aneb koly vrazili a to opatřili.

K relaci téhož sneseno, aby p. hejtman jistotu navrátil na těch 200 kop mš., kteréž od obce přijal, aneb kvitanci od sebe odvedl, tolikéž i na ty ovsy spokojení p. Michny požádán byl, tak jakž prve v tom se zakázati ráčil, aby revers mu sepsán byl, že na něm se chce p. hejtman podepsati a svůj sekryt přitisknouti. Strany pak p. Žerotína, aby všichni sousedé, kteří kontribuci zadrželi, aby ihned do západu slunce pod trestáním od sebe odvedli, potom od úředníkův za vína mají-li co do důchodu J. M. C., aby těmi penězi obec založili, že se to bude moci při (a vysvědčením p. hejtmana) J. M. vyhledávati, že na větším díle ta vína na soldaty vyšla, aby aspoň ztřejsího dne 200 neb 300 kop mš. pán z Žerotína spokojen byl a ostatek počkati ráčil do dalšího času.

Celá rada sousedů byla před radu povolána a tu posledně napomenuti, by do západu slunce resty vyrovnali.

Predstoupili židé starší na místě všech židů a oznámili, že sotva židy k tomu přivedli proto, že na zámek každý týden 100 liber dávati musejí a tu na vojáky též 100 liber, víceji že se uvoliti nemohou. I bylo jim domlouváno, že sami mezi sebou dávají maso po 4 kr., ale oni odporovali, ale ku konci se zakázali, cokoliv ještě budou moci objednatí buď 50 neb 100 liber, víceji že se uvoliti nemohou. Četla se po té kopie reversu dříve uvedeného.

Dne 11. April. 1625 přednášel p. primas, že přišlo poručení od J. M. z komory království českého, aby rezníci a kováři v mírnosti řemeslo své provozovali, sůl i světlo na mírnosti aby se soldátům prodávalo, že soldati J. M. de Maradas při komoře sobě stěžují.

Pan Viktorin Pelhřimovský, že p. laytenambt, když p. primas nebyl doma, ohlášení učinil, že chce do Prahy jeti a při J. M. o to vyhledávati, aby zase sousedé jísti a pít dávali, protože kontribuce zouplna mu nevychází. V tom p. musterschreiber od pana laytenambta vstoupivší do rady, oznámil, aby sousedé žád-

ného vychovávání soldatům nedávali, poněvadž kontribuci za servicie odvozují, při tom chléb, oves i peníze, aby se opatřily i maso se odvozovalo. Obec povolána a tu jeden každý zejména aby na rejstříku poznamenání byli sousedé, kteří soldatům vychovávání — jísti a pít dávati musejí i za servicie peníze k tomu, a to potom aby se p. laytenambtovi předneslo a ukázalo. Co se tkne ovšův že p. laytenambt itta conditione soldaty ovsy založil, že sobě z kontribuce okolní aby oplatil; co se tkne chlebův, o tom se nic neví, aby komu zadržány býti měly, než že nyní mlíti se nemůže na Labi, a na potocích se nemůže. Strany pak kontribuce za servicie, tu sobě sousedé stěžují, že soldatům musejí dávati jako kdy prve, jísti a pít a aby ještě peníze dávati měli, s to býti nemohou.

Pakli se páni radní zamluviti ráčili, že za těch 38 korcův ovsa po říšském tolaru dáti chtějí, tehdy on spokojen bude chtíti. Též v tom aby p. laytenambt požádán byl, aby sám kontribuci okolní sobě, jak peněžitou, tak i obilní, z města Kouřima upomínati ráčil. Četla se dále suplikace Jiříka Pohodného, aby mu kontribuce ulevena byla, že mu není možné každého týhodne po 3 zlatých odvozovati. Sleven jemu byl 1 zl. a uloženo jemu, by po 2 zl. dával.

Ku spokojení p. z Žerotína, aby se shledalo peněz co možno nejvíce, aby při nejméně 200 kop míš. bylo a s těmi penězi aby osoby vyslány byly a žádaly, aby od pŕihonu upuštěno bylo, a ostatní rest do dalšího času aby p. z Žerotína počkati ráčil. P. Jan Příbramský se ohlásil na místě vši obce, jestli se dopomožení neučiní na sousedech dle rejstříku dne úterního p. primasu daného, že tím dluhem p. Žerotínovi obec ničímž jemu povinna nebude. P. Vikt. Pelhřimovský podal psaní od p. Fabiana v příčině odvozování zadržalé kontribuce, aby mu uleveno bylo. Uloženo jemu počet odvésti, a co restýruje, do západu slunce aby odvedl, poněvadž p. z Žerotína pokojen má býti; tím způsobem i p. Jan Šilhánek i jiní restanti na rejstříku poznamenání, aby upomínání byli pod vězením.

Co se tkne p. Fabiana, skrze psaní aby požádán byl, aby do dalšího času sčekání učinil. Pan Viktorin se ohlásil, že mu není možné, aby měl všechnu zadržalou kontribuci odvésti, máf jen 50 zl. a ty že odvésti chce, neboť živnosti žádné neprovozuje. Oznámeno jemu, že to býti nemůže, poněvadž tak důležitá toho potřeba obec tlačí a nutí, aby všech 100 zl. do západu slunce pod vězením rathousním složil. Ještě podruhé p. Jan Příbramský žádal za poznamenání, že svou protestaci činí na místě vši obce, jestli p. ze Žerotína těmi restanty spokojen nebude, že obec ničímž mu povinna nebude. Ohlásil se p. Viktorin Pelhřimovský, že chce v rathousu zůstávati, však že neví, aby je tu vyseděl; však v tom se protestýruje, že chce k obci přivinutí.

Voleny byly osoby k p. Žerotínovi na Nové Dvory: p. Jakub Večan a p. Jan Příbramský, aby ho žádali, by upustil od pŕihonu a tu něco peněz od nich přijal a ostatek poněkud sečkati ráčil; přijali to k sobě, pokud peníze budou tu před rukama a psaní jim dané.

(Pokračování.)

Stavivo k podrobné historii církevní v Čechách.

Napsal *Fr. Štědrý*.

(Pokračování.)

Confirmationes anno 1631. (original na 4 listech,
dva nepopsané).

(1. a.) 1631. 26. augusti fuit examinatus et idoneus repertus dominus canonicus Roder pro parochia Smidar. Don Florius Cremona m. p. Gulielmus zum Acker m. p.

(1. b.) 1631. 20. IX. Henricus Coccianus pro parcho Naczegradensi approbatus presentantibus Udalrico Skuhrowsky et Magdalena Dworzeczka z Kuhrowa. J. Macarius officialis mp. Gul. zum Acker mp.

(2. a.) Omnes legitime et canonice examinati sunt sequenter parochi:

1631. 6. IX. ad praesentationem illustrissimi d. Pauli Michnae comitis de Wacanova examinatus et approbatus fuit pro parochia Smolnicensi P. Georgius Baiskopf (idem ut supra).

1631. 24. IX. ad praesentationem rev. P. rectoris Novodomensis Societatis Jesu rev. M. Jacobus Augustinus Vodanus pro ecclesia Pozatecensi (!) et administratore Serovicensi nos infrascripti illum approbavimus medio examine. — D. Florius Cremona m. p. Gulielmus zum Acker m. p.

1631. 8. X. ad praesentationem P. rectoris Comotoviensis fuit examinatus Joannes Georgius Lucius pro parochia Prysnensi et approbatus. — (titěz jako svrchu.)

(2. b.) [bez datum] Ad parochiam Dohalczenskem titulo administratorio approbatus fuit Joannes Georgius Wrirbesski(?) — (titěz).

1631. 7. X. fuit examinatus M. Cristianus Valpulger (sic) ord. crucigerorum ad parochiam Scion (? recte Sedlec) et per annum fuit approbatus circa scientiam — (titěz).

1631. 9. X. fuit examinatus Andreas Franciscus Esse ad parochiam Libičen et Volnestov(?) et fuit approbatus — (titěz).

1631. 11. X. fuit examinatus Sebastianus Bartolomeus Crispinus et approbatus ita tamen, ut ad finem anni compareat ad docendum de meliori sua scientia pro parochia Crasticensi. — (titěz).

(3. a.) 1631. 11. X. fuit examinatus, presentatus ad parochiam Pherensem a domino comite de Martinitz Hieronimus Fiala et approbatus ita ut intra annum compareat ad ulterius examen. — (titěz).

1631. 17. X. ad praesentationem d. comitis Martinitz senioris pro parochia Druzecensi fuit examinatus Simon Mitis et approbatus. (titěz).

1631. 24. X. fuit ad praesentationem illustrissimae comitissae de Furstenber(g) pro parochia Cornaus examinatus et approbatus Casparus Offman. — (titěz).

1631. 29. X. fuit examinatus et approbatus ad parochiam Zasmucensem P. Joannes Kloswoffski presentatus a regente domini Chinschi. — (titěz).

(3. b.) 1631. 29. X. fuit examinatus et approbatus ad parochiam Kostalicensem P. Bartolomeus Suavis ad praesentationem illustrissimi principis Liechtistaint [sic] — (titěz).

(Způsob psaní ukazuje, že to psal Vlach, tedy zde asi sám Don Florio z Kremony. Akt Dohalice a Pchery psány jsou asi od samého Viléma Zumackra.)

1618. 3. III. (emanata 283.) Joannes archiepiscopus substituit P. Severinum ord. s. Dominici e conventu Pilsnensi in parochiam Wřeskowic, in qua Wilhelmus de Klenowa et de Janowicz jus patronatus obtinet, ad instantiam eiusdem patroni.

1618 20. IV. (emanata 287.) Bartholomeus Rothlender confirmationem accepit in decanatum districtus Slanensis et Smeczensis.

1618 13. IV. (emanata 288.) Georgius Plessniwecz confirmationem accepit in par. Přelouč. Cæsarei domini Pardubicen. ad instantiam decani Mathei Appiani Pardubicensis cui et eius introductio est commissa.

1636 1. XI. Data est confirmatio P. Matheo Eberle, dominicano, ad parochiam in Podborsan sub præsentatione ducis Saxonie.

Item Joanni Francisco Hubatio super Bezdiedicz et administrationem in Praskoletz(!) ad præsentationem decani Carlsteinensis.

Item Joanni Wolfgango Widman super Schernossin ad præsentationem Joannis Friderici de Sswamberg.

Data est confirmatio fratri Anselmo Pruskowski Carmelitano super parochiam Strassicensem una cum administratione in Cornhaus donec aliter provideatur.

(f. 47. a) 18. X. Item super parochias Breknsem(!) Zedechemensem et Wsserubiensem Matheo Tichi ad præsentationem comitis Wilhelmi de Wrzesowecz.

Item super parochia Czistniczensi et filialibus Rzecensi Mlinensi et Radeninensi Joanni Udalrico Caplitio ad præsentationem d. Joannis Czernin.

Item ad præsentationem eiusdem super parochiis Paczoviensem et Cziotoracensem et filiali Koseczensi Joanni Paderto.

Item super parochia Kosteletzensi ad fluvium Orlicze Joanni Friderico Budviceno ad præsentationem d. Magdalenæ de Kramb.

Data est licentia administrandi parochialia ad 1 annum in parochia Launowiczensi Joanni Wenceslao Blatensky paroco(!) Naczeradensi et hoc ad instantiam d. Udalrici Skuhrowsky.

Ad instantiam d. Christofori de Wratisslaw supremi scribæ data est similis licentia administrandi sed sine limitatione temporis in parochia Dyrnensi Joanni Smissek paroco in Kardassowa Rzecicze.

8. XI. Data est administratio parochiæ s. Wenceslai in parvoparte Paulo Jungio antehac paroco in Radenicz reduci ex Silesia et degenti apud Capucinos ut ad ordinem recipiatur ex causa, quod præsentatus ante festum s. Georgii ad residentiam venire possit.

Ad instantiam senatorum in Pleistettel eo quod alere non possint proprium parochum data est administratio curæ animarum ibidem Petro Scherembergero Cisterciensi paroco in Gossengrün.

(fol. 48. a) Data est confirmatio Petro Alexio Ssmihalek pro parochia Bloviczensi Zdiarensi et filiali adjacente ad præsentationem d. Petri Przychowsky.

Data est cum consensu Eminentissimi confirmatio ad decanatum Podiebradensem et loca annexa fratri Adamo Korzakowsky Carmelitano.

Data est confirmatio Friderico Glusio ad parochias Czastolouiczensem cum annexis uti antecessor habuerat ad præsentationem comitis Ottonis de Oppersdorf.

(f. 49. b.) 6. XII. 1636. Data est licentia Thomæ administratori ecclesiæ Bohemobrodensi ut etiam administret in Saska, donec proprius ibi creatur parochus.

1616 15. IV. Vacanti parochiæ Nepomucensi P. Daniele Castalium confirmatione desuper data præfecimus Johannes archiepiscopus Joanni Sculteto archidiacono Plsnensi. (emanata a. 1616).

Eodem die confirmationem accepit R. Joannes Matheides in parochiam Annhostensem collaturæ cæsareæ. (emanata a. 1616.)

Eodem die confirmationem accepit Rev. Andreas Wenceslaus Candidus in parocium Czerekwien collaturæ domini Alberti Sebastiani Leskowiecz. (emanata a. 1616.)

1621. 4. VIII. (emanata 355.) parochia Weyprnicensis collata fuit per confirmationem . . . Joanni Mattes Kladnensi . . . collaturæ Purchardi Toczniak subcamerarii . . . Introductio commissa fuit . . . Davidi Drachovio archidiacono Pilsnensi.

1621. 31. VIII (emanata 356.) Andreas Joannes Lehmann confirmationem accepit in parochiam Zlatnicensem, jurispatronatus confraternitatis Corporis Christi et B. M. V. civitatis Pontensis, cuius introductio vel installatio commissa fuit . . . d. archidiacono Bilinensi Mathæo Gradino

1621. 11. IX. (emanata 357.) jurisdictionem seu curam animarum acceperunt ad præsentationem seu instantiam . . . abbatis Töplensis . . . ord. præm. monasterii Töplen. professi . . . Paulus Heroldt in parochiam Witschinensem, Georgius Ingris in p. Kladroauenaticensem . . . Umbertus Wrzesowecz in parochiam Czihanensem et Georgius Geisnerus in parochiam Einsiedlensem.

Introducet seu installabit eos . . . d. abbas collator ut suos.

1622. 21. II. (emanata 411.) Jacobus Felskönius confirmationem accepit ad parochiam Trupschiczensem, quem introducet archidiaconus Bilinensis Mathæus Gradinus.

1622. 15. I. (emanata 420 original). Joannes archiepiscopus Adam Wisnerum per collatorem Wenceslaum Kautek ad parochiam s. Bartholomei in Katowic præsentatum confirmat eique parochiam Kraselovicensem administrandam concedit. Introductio fiet per Andream Kockerum parochum Strakonicensem (regest).

1622. 15. IX. (emanata 423. regest). Joannes archiepiscopus . . . Joannem Kobilka parochum Zdanicen. et administratorem parochiæ Vosiensis confirmat, quem decanus Chrudimensis installabit.

1645.

9. XII. Martinus Fortunatus Böhme ord. minorum strictioris observantiæ præsent. e. a Joanne Sigismundo comite de Thun pro decanatu Tetschinensi c. accepit.

12. XII. Michæl Pelta alumnus seminarii arch. prag. ab Anna Susanna Slavatyn nata baronissa de Rappach pro par. Braunensi solvit 6 fl.

20. XII. Paulus Henricus Hennemon c. e. ad præs. Joannis Hertwigii de Nosticz pro par. Heinrichsgrünensi, Dotterwisensi nec non filiabilibus Frubussensi et Schönbindensi.

22. XII. Christophus Casimirus accepit conf. super par. Ředice ad præs. Joannis Possmurny Soc. Jesu Novodomensis rectore.

A. 1646.

(47. a)

9. I. Ladislaus Alexius Griff accepit præs. a Martino barone de Paradis pro p. Černoviceps cum filialibus Lidmanicensi et Dobešoviensi instal. præposito Novodomensi.

22. I. Venceslaus Rge'dius canonici præmon. ordinis in Perneck professus habita a suo prælato licentia præs. fuit a Georgio Wendschuh abbate Altovadensi pro p. Pridolensi cui c. d. e.

23. I. Adaiberto Pannacidi ord. s. Benedicti Cladrub. professo d. e. c. ad præs. Adalberti Přichowský pro p. Schweising.

(47. b.) 1. II. Matheus Hyppius accepit conf. pro p. Miroticensi ad præs. Hrmanni Černín de Chudienicz.

1. II. Stephanus Wendowicz ord. min. convent. præs. a magistratu Prachaticensi pro decanatu loci, prout a Theodorico de Germerschein, regente bonorum pro p. Lazišt alisque adiacentibus conf. obtinuit et jura cancellariæ solvit.

15. II. Friedericus Dörfel accepta præs. a Joanne Hertwigio de Nosticz pro p. Schohaviensi et filiali Prosanken. conf. desuper obtinuit.

19. II. Joannes Lang par. Zetwingeosis præs. a comitissa a Buquoy pro p. Meinetschlag conf. desuper accepit ita ut ex utraque melius vivere possit.

21. II. Joanni Roeckmæ ord. s. Benedicti parochi Albipolensi adiuncta e. par. Rohlicensis, cui desuper conf. d. e.

25. II. Joanni Angulari par. Bielensi adiuncta est loco filialis Waserubensis alia filialis Ledensis (Ledce).

26. II. Michæli Augustino Natali decano Suticensi datæ sunt patentes vicariatus pro parte districtus Prachensis ex obitu decani Prachaticensi vacantis.

Joanni Friderico Budviceno parochi Costelleccensi datæ sunt patentes vicariatus pro districtu Regínæhradecensi per amotionem Martini Caras vacantis.

(48. b.) 1. III. Paulo Ziak seminarii archiepiscopalis alumno data est autoritate propria confirmatio pro decanatu Altomautensi cum parochiis Morašice, Hefmanice et Wratislaw aliisque adjacentibus filialibus installatore decano Chrudimensi.

9. III. Paulo Grün et Laurentio Molitoris Soc. Jesu sacerdotibus data est licentia domini de Metternich, quatenus in parochia Königswart aliisque ad eam spectantibus parochiis per unum dumtaxat annum sacramenta administrare possint.

10. III. Joannes Serarius sacellanus Schlackenwerd. accepit conf. pro par. Welckaniensi (Velichov) ad præs. Christophori Melchioris comitis Schlick.

17. III. Paulus Adalbertus Blažegowsky alumnus seminarii archiep. conf. e. super par. Pakensi ad præs. d. Fleischman capitanei domini Giczinensis.

21. III. Stephanus Soherius accepit conf. pro par. Boemo-Rychnoviensi ad præs. Annæ Cristinæ Peppilin monasterii s. Claræ Crumlov. abbatissæ, installatore archidiacono Crumloviensi.

(49. a.) 24. III. Joannes Venceslaus Tlappa a Weinberg accepit conf. pro decanatu Nebydžov., cui autoritate ordinaria data est.

29. III. Michæl Franciscus Wagner præs. ab Adamo Paulo comite Slawata pro par. Neobystřicensi, cui conf. d. e.

Eodem die Joannes Falczkenius parochus Wrczouicensis solvit pro decreto ad locumtenentes regni in causa restantiæ decimarum facto.

Pro licentia administrandi sacramenta in Dobříš per Andream Ignatium Bartonidem solvit capitaneus Salat 3 fl.

(50. a.) Blasius Wenceslaus Holiczky parochus Wrczinensis deposuit pro mulcta in septembri 1645 imposita residuos 10 fl. 30 cruc.

4. IV. Marcus Faber ord. crucig. cum rubea stella accepit conf. pro decanatu Lunénsi.

Eodem die Simoni Marcello a Radbuza d. e. con. autoritate archiep. pro par. S. Stephani Majoris Neopragæ.

(50. b.) 11. IV. Joanni Adalberto Schwanda data est conf. ad prææs. magistratus Veteroprag. pro par. beatæ Virginis in lacu.

12. IV. Gallus Lachmundt prææs. ab abbate Altovadensi pro par. Striczicensi, conf. desuper obtinuit.

13. IV. Joannes Serarius quondam sacellanus Schlackenwerdensis pro par. Maschawensi, cui conf. expedita est.

16. IV. Wratislaus Lehnerus de Kauba promotus est ad decanatum Litomericensem autoritate propria.

1612. 6. VIII. (originál.) Johannes Lohelius suffraganeus et coadjutor parochiam Praskoles decani Carlsteinensis aliquanto temporis spatio post discessum Joannis Biresch pastore destitutam Petro Loderekro confert.

1618 1. IV. (emanata 281.) Casparus Wlauerinus confirmationem accepit in parochiam Dassicensem collaturæ S. C. Maj. dominii Pardubicensis. Ejus introductio commissa est Mathæo Appiano, decano Pardubicensi.

(fol. 39.) 1636 15. VI. Ad præsentationem abbatis Aulæ Regiæ data confirmatio super parochia Klostergrabensi una cum administratione in Janik fratri Joanni Andreæ Cisterciensi, qui cum in examine medicriter respondisset, monitus fuit, ut melius pro cura animarum sibi concreditarum studeret.

„ „ data est confirmatio ad præsentationem comitis Schlick pro parochia Schönwaldensi Joanni Volgio Franconi una cum administratione Woldiensi.

(fol. 41. a) 1636. 30. VI. Joanni Nisio data est confirmatio super parochiam Zwikouiensem ad præsentationem principissæ de Lobkowitz.

Jacobi Ignatio data est confirmatio pro parochia Semilensi et filialibus ad ipsam spectantibus donec alias provideatur ad præsentationem d. de Fours.

(fol. 42.) 1636 30. VI. data est confirmatio Joanni Rin pro parochia Theisingensi ad præsentationem ducis Saxonie.

(42. b. fol. 1636. 13. IX. Vicarius foraneus decanatus Tachoviensis misit præsentationem nomine ducis Saxonie pro Georgio Leibmayer benedictino ad parochiam Welperschitzensem et Kscheititzensem, cui confirmatio data.

(fol. 43. b.) 1636 27. IX. Ad præsentationem comitis Zdiarsky data est confirmatio pro parochia Kladnensi fratri Antonio Sarabsky ord. conventualium.

„ Christophorus Anielowicz antea Przibramensis decanus accepit confirmationem ad parochiam Kostelecensem ad nigras silvas principis de Lichtenstein et per reversum se obligavit de dimittenda coca suspecta. (?)

„ data est confirmatio Rudolpho Mathiadi qui antea in Aitamuta fuerat pro civitate Misensi eo, quod sufficiens repertus fuerit.

(f. 44. a.) „ ad præsentationem Hermanni comitis de Czernin data est confirmatio Joanni Bapt. Prodano ad parochiam Giechnicz et annexas.

„ Data est confirmatio ad præsentationem principissæ de Lobcovitz Mathiæ Schalkowski ad parochiam Soboticensem.

44. fol. b. 1636 4. X. Ad præsentationem Caroli Hiserle dabitur confirmatio pro parochia Cziestizensi Wenceslao Bartolomeo Blowski, qui tamen aliquoties propter concubinam citatus ubi Pragam venerit, prius punietur.

(fol. 45.) 11. X. 1636. Quia prior s. Thomæ non urget fratrem suum Fulgentium Tustam collocari, ideo Matheo Malachowski a civibus commendato confirmatio data.

„ data est confirmatio ad præsentationem comitis de Thun ad parochiam Neschwiczensem et Schönbornensem Georgio Nicolai, ad parochiam Ssessiczensem et Mosern Georgio Augustino Wolf.

„ data est confirmatio ad præsentationem comitis de Trautmansdorf ad parochiam Hohenssenkovicensem Bartholomeo Adalberti, ad parochiam Semniczensem Adalberto Wenceslao.

Data est confirmatio ad præsentationem d. Traubneri de Trautenstein ad parochiam Hostowiczensem Joanni Kagermayer.

Ad parochiam Blizivensem Wenceslao Gindra, ad parochiam Anti-quæ et Novæ Knin Francisco Zoravio conventuali.

Ad parochiam Slibicensem Joanni Carolo Macario.

(46. fol. a.) 25. X. 1636.

Data est confirmatio super parochia in Deckau et Veczlaff parochia in Dekau ad præsentationem d. Ferdinandi de Colovrat.

Item super Markersdorf et filialem in Guntersdorf Casparo Fabro ad præsentationem comitis de Thun.

Item super Auwoczensen cum administratione Zssbinhoriensis Joanni Schnellio ad præsentationem d. Dionysii Kotz.

Item datus est decanatus Przibramensis Joanni Tiessino.

Additamenta ad annum 1640.

In festo Præsentationis beatæ Virginis introductus est Augustinus Przerovinus in Ecclesiam s. Henrici in Nova civitate Pragensi per d. officialem, cui in parochia et aliis more solito exhibitum prandium.

(Protocollum consistorii ab a. 1640 f. 29. a.)

1621. 15. III. (emanata 336.) Don Balthasaro de Marradas! In spirituale provisionem Prachaticensium ad eorum instantiam præviam ex autoritate juris patronatus cæsarei nobis in eiusdem Majestatis dominiis commissi . . . Daniele Castalium . . . parochum destinavimus. Quem Dominationi Vestræ præsentibus commendatum cupimus ut salvo conductu ad dictos Prachatices queat tuto pervenire Johannes archiepiscopus.

1621 1. IV. (emanata 341.) Daniel Laurentius Rakonicensis confirmatus fuit in parochiam Strzebenicensem, collaturæ monasterii s. Georgii arcis pragensis. Investitura commissa fuit Joanni Sixti a Lerchenfels præposito collegiatæ ecclesiæ s. Stephani Litomericensis.

1621 20. VII. (emanata 349.) Christianus Gryphiswalden. Pomeranus jurisdictionem seu confirmationem in parochiam Gossengrünensem collaturæ nobilis et magnifici domini Henrici de Pisnicz accepit.

1621. 21. VII. (emanata 349.) Joannes Chordt confirmatus fuit in parochiam s. Mariæ montis Culmensis.

1621 23. VII. (emanata 350.) Stephanus Wihlawsky Muldatynensis confirmationem accepit in parochiam Činovesensem cum administratione parochiæ Wrbicensis collaturæ S. C. Maj. dominii Poděbradensis.

1621. 3. VIII. (emanata 355.) confirmatus est in parochiam Winterbergensem collaturæ . . . Joachimi de Kolovrat . . . Jacobus Möllerus de Kempis cum administratione omnium parochiarum circumiacentium dictæ collaturæ ad interim quousque alii parochi non destinabuntur.

17. IV. Patribus Soc. Jesu d. e. licentia ad instantiam comitis de Tiefenbach, quatenus in parochia Giczinensi sacramenta administrare possint ad unum annum dumtaxat valitura.

25. IV. Thomæ Theodoro Tischken d. e. c. ad præ. Octaviani comitis Chinsky super par. Bohemo-Camenicensem et filiales Schönau et Windisch-Kemnicz.

(51. a.) 26. IV. Jacobus Jaron ord. crucig. cum rubea stella præ. a Joanna Emilia comitissa de Waldstein nata de Wotina nomine Caroli Ferdinandi filii sui pro par. Rožďalovicensi et filiali Dietensi (Dětenice).

27. IV. Adamus Korczakowsky ord. Carmelitarum obtinuit conf. pro par. Břeskowicensi et filiali Merklinensi ad præ. Elisabeth Benignæ de Kolowrat.

Eodem die Henricus Schöller ord. erem. s. Aug. parochus antehac Sohrensens (Žďár) præ. a P. Martino Neugebauer, rectore Soc. Jesu Comotov. super par. Prisenensem cum ecclesiis Stranensi et Hruschowanensi, conf. desuper obtinuit.

(51. b.) Joanni Mindlent alumno semin. arch. d. e. c. pro par. Soběslav, pro qua necdum solvit. Regens enim bonorum Trebonensium supponens jus patronatus a sua cæsarea majestate suæ Eminentie super ditiones suas concessum non esse, eum admittere renuit et desuper resolutionem a S. Cæs. Maj. præstolatur.

30. IV. Bartholomeus Cziczma accepit conf. pro par. Wolenicensi ad præ. Joannis Marquardi Kocz de Dobrzs.

(52. a.) 4. V. Bernardus Kirchner accepit conf. pro p. Holokřiensi (Hološřevy) ad præ. abbatis Cladrubiensis.

Eodem die Magnus Czimermon præ. a supradicto abbate pro par. Diszowiensi (Tisov) conf. desuper accepta.

9. V. Fridericus Dörfel par. Schohensis obtenta præ. a Catharina Silvia comitissa Černín de Millesimo de Care(tto) super par. Schimosczinensem (Žim) conf. desuper accepit.

11. V. Andreæ Francisco Ridel ord. minorum conventualium d. e. licentia administrandi in par. Drskoviensi et filiali Olessnicensi ad instantiam Vincentii della Motta valitura ad unum annum.

12. V. Rudolfo Rodero decano capituli Litomericensis d. e. c. auctoritate ordinaria super decanatum Veteroboleslaviensem cum clausula, ut a festo s. Georgii decanatum Litomericensem vacantem faciat.

(52. b.) 14. V. Martinus Nicolaus Hlauschius præ. pro par. Po-meisl cum filialibus Lobetitz et Kriegern a capitaneo loci, confirmationem obtinuit.

23. V. Paulo Sigismundo Dirbæ Vgezdensi Silesio Quado d. e. juxta consensum S. Eminentie conf. pro decanatu Teutobrodensi contradicente magistratu loci, qui ad se jus patronatus pertinere asserebat.

29. V. Joanni Kladensky ord. cruc. cum rubea stella d. e. c. ad instantiam Carmelitarum in Parva parte Pragensi existentium saepius oretenus factam pro par. Solnicensi cum aliis filialibus.

(53. a.) 1. VI. Joanni Georgio Buchardt d. e. licentia ut in par. Michelsdorfensi in tantum sacramenta administrare possit, donec lis inter collatores circa jus patronatus dictæ parochiæ exorta terminata et alius desuper fuerit præsentatus.

2. VI. Mathias Viridianus præs. a P. Joanne Pošmurný, rectore collegii Soc. Jesu Novodom. pro parochia Pienensi seu Paumgartensi, conf. desuper obtinuit.

13. VI. Dominus Czastolar obtinuit ab Eminentissimo licentiam, ut PP. Soc. Jesu quoscumque voluerit in dominio suo sacramenta administrare possint per 3 annos.

19. VI. Joanni Zaherto Soc. Jesu sacerdoti data e. licentia ad instantiam Henrici Hławáč a Wogenic, ut in par. Petrovicensi sacramenta administrare possit ad 1 annum valitura.

19. VI. Andreas Ignatius Bartholonides instante Georgio Malowec de Chejnow et Winterberg habuit sibi adjunctam filialem in Swaty Pole.

(53. b.) 19. VI. Cornelius Cremerius præs. a Joanne Christophoro de Thumschirn pro par. Mielnicensi conf. desuper accepit. (Pokračování.)

Mikšovicova kronika Lounská.

(Od 28. října 1619. do 9. prosince 1620.)

(Pokračování.)

Téhož leta v pondělí den památný sv. Šimona a Judy 28. dne října po 23. hodině přijel do m. Louna Frydrych falckrabě kníže a kurfirst svaté říše, volený král český s paní manželkou svou, kterážto jest z rodu královského a krále anglického dcera. Měl při sobě několikero knížat a hrabat, též lidu jízdného a s ním obzvláštního lidu jízdného knížat a hrabat a fraucimoru zůstalo. Dávají správu, že by mu mělo býti 25 let. Potom pozejtří v outerý po 19. hodině s týmž vším lidem do Slaného vyjel zase z Loun. Lozumentem byl u Václava Uždila, v domě tom jedl a ležel se vším fraucimorem. Před domem téhož Uždila byla kuchyně hrubá držená tři prken z dělí, dvou z šíří, do ní dveře dvoje a dvě okna na nichž se jídla dávaly a ty na způsob stolu byly. Od jídla a pití všeho v hojnosti, Vypili vína 8 sudů a piva bílého dva větele. P. purgmistr a páni po odjezdu téhož knížete darovali nám sousedům, kteří se mustrovali a v ordnunku dvoumi řady od branky nejzadnější až do hospody a on skrze nás jel, s ručnicemi a halapartnami stáli. Devátý sud vína dán podruhům, kteří s železnejmi cepami stáli, jichž přes 100 osob bylo. Dva sudy starého piva do prostřed rynku vytáhnouti dali. Mezi tím na věžích zde v Lounech u velikého kostela na makovici nejvyšší náky pokrývač stál s práporcem, když kníže s manželkou, s fraucimorem, s knížaty, hrabaty, pány a jinými dvorany svými k městu jel i také až do města a do hospody vjel, fichtoval a jiný proti němu na makovici stál a na buben bubnoval. A když k předměstí od Žatce přijížděti kníže měl, ouřad za zadní branku, kterouž se pod Mělce chodí, proti němu vyšel. A když k nim přijel, tu Václavovi Vopozdilovi primasovi, Řehořovi Kladrubskému písaři a Řehořovi Šafářovi purgmistru kníže ruky pravé podal. A potom dotčený Řehoř

Kladrubský jazykem latinským v krátkosti jeho vítal a kníže zase též v krátkosti německy odpovídal. Na zejtrí v outerý odsud z Loun po 19. hodině do Slaného jel. Potomně ve čtvrtek po sv. Šimonu Judovi 31. dne října z zámku Buštěhradu do Prahy přijel a to v znamenité slávě. Nebo Pražané všech tří měst majíce jedno každé svou obzvláštní liberaj v veliké síle lidu jízdného i pěšího, s mnohými trubači i bubeníky na vlaský bubny proti němu vyjeli a on skrze ně s manželkou svou, s fraucimorem, s knížaty, hrabaty i se vším svým lidem až na hrad pražský jel. Potom v pondělí 4. listopadu v kostele velikém na hradě pražském od kněze Jiříka Dykasta administratora konsistore dolejší pod obojí přijímajících na království za krále českého korunován a ve čtvrtek 7. listopadu manželka jeho za královnu v témž kostele korunována. A před tím než do Loun přijel, všecky rupy hnoji, kamení a kde jaká nečistota v ulicích i po rynku, bylo, to vše ven z města vyveženo.

T. l. v pátek po sv. Martině 15. listopadu k víčerou vytáhli dva zvony, který na krchově byly, jeden dominikal a druhý větší a tak na ty věži 3 zvony zůstávají, nimiž toliko dvoumi hned na sobotu přišli a potom ve čtvrtek d. pam. Obětování P. Marie všemi třemi zvonili.

T. l. v středu po sv. Ondřeji (4. pros.) nějaký pacholek jel s dvoumi koňmi do vody u starý lázně. A byla voda hrubá. Přišli do hlubiny, voda je vzala, uplynuli pryč, utopili se. Byli Jana Užidila každý za 60 kop miš. Ten pacholek až k mostu skoro plynul, vytáhli ho živýho u špitále.

T. l. (1620) ve čtvrtek po Obrácení sv. Pavla (28. ledna) nějaký Zigmund rakať, kterýž raky skrádával a hrou i jiným lotrovstvím zde při městě tomto Luna se živil, někdy před některou drobně nedělí od města byl vypovědín. Po některý nedělí navrátil se zase k městu a před dotčeným dnem před týhodnem vzat do vězení. A na týž dotčený den mezi 16. a 17. hodinou šel dolů v šatlavě na záchod a tam rozřezal sobě břicho nožem a vytáh sobě z něho všecky střeva. Potom po neveliké chvíli umřel a t. d. hned od kata k šibenici na káře vezen a odpraven (byť byl přišel na tovaryský máry, byl by zpíval.)

T. l. ve čtvrtek po neděli devítník (20. února) okolo 23 hodin Ondřej Stodola přišedší do svého lozumentu na špitál a jsouc opilý upadl přes schod a hned umřel potom na zejtrí po nešpoře u sv. Petra pochován.

T. l. v sobotu po neděli Jubilate (16. května) mráz dosti hrubej na vinicích předních i místy Hoblických dolejších a něco i na květu stromovým uškodil.

T. l. v outerý v středu po neděli Cantate (19. 20. května) mráz ové škodní vínu i ovoci.

Vojáci škodní. T. l. v pátek po neděli Exaudi (5. června) v noci na sobotu po třetí hodině přitáhlo sem do m. Loun vojáků jedna karneta a bylo jich půl druhého sta a pěchoty čtyry praporce. Vedlo ten lid kníže z Vejmaru. Nejvyšším leitenantem jejich byl hrabě z Salmu. Kníže na zejtrí z Loun po nešpořích do Prahy asi sám desátý odjel, jiní všichni v městě a po předměstích forýrování přes tři noci zde byli. Potomně v pondělí svatodušní (8.

června) po jedenácté hodině odtud z Loun do Slaného vytáhly pěších osm set bylo. Lotrovsky se chovali, brali co dostati mohli, truhly loupali, cejchy slíkali a jiné všelijaké nešlechtnosti a bezbožnosti provozovali.

T. l. v sobotu po pam. seslání Ducha sv. na ap. (13. června) po 18 hod. strhl se veliký vítr a škodlivý, jemuž podobného pamětníci nejsou. Na krovích škody znamenité zdělal, mnohé zbořil. Stromové veliké z gruntu vyvracel. Na vinicích chmelnicích a jiných gruntech škodu velikou učinil. A t. d. u Slaného a Litoměřicích od krupobití na vinicích a obilí veliká škoda se stala.

T. l. v outerý po sv. Trojici (17. června) ženil se Václav Smíšek řemesla řeznického, pojal sobě za m. pannu in X, Kateřinu Jiříka Kuny dceru t. d. veselí konáno. Obsýlal ji na faruňáký tovaryš mlynář zlý a oznamoval, že u Plzně, když na vojně byl, s touž pannou slib dokonaly měl a s ní i s otcem pod jednou plachtou líhal.

Voheň ve dvoře Kotnarovským. T. l. v pátek po rozeslání sv. apoštolů (17. července) ráno na malém předměstí v stodole Jakuba Slánského se zapálilo. Leželi tam ženci v stodole. Někteří na ně vykládají, jiní že by mělo založeno býti.

T. l. v pondělí d. sv. Vavřince (10. srpna) odsud z m. Luna k vedení do ležení municí válečných anebo proffantův, vyslání dva formami Kuba a David Horský jinak Drabant, každý s fasuňkem a čtyřmi koňmi a v pátek hned následující a nejprve příští u večer zase z Prahy domů přijeli.

Pivovar obecní stavěn. T. l. někdy po sv. Trojici p. purgmistr a páni zdejší m. Luna dali a poručili na díle oboriti kuchyni obecní, kdež někdy škola byla a dali tu v tom místě stavěti a klenouti pivovar obecní.

T. l. okolo sv. Vavřince (10. srpna) p. purgmistr a páni dali ohledati barku dřevěnou na mostě krytém přes řeku Ohři postaveným a vidouce, že již do konce sešla jest, a neprodleného opatření potřebuje, s radou některých rozumných mlynářův a bedlivým uvážením dali tu bárku rozebrati, most všecek dřevěnej vyzdvihnouti šrouby, jiné koly dubový bítí, náležitě spraviti tak že teprve jak náleží přes týž most po sv. Václavě počali s vozy jezdit; neb nahore bylo vše spraveno, dole pak pod mostem při vodě v outerý před sv. Šimonem a Judou dokonáno (z) kamení Hoblického.

T. l. při času sv. Bartoloměje (24. srpna) dobytek hovězí, krávy, svině a ovce po vesnicích i při městě hrubě stonal. Kopyta jim padaly, místy jísti nemohly a ovce i prasata mřely, větší pak dobytek jako hovězí zase se zhojil.

T. l. v pátek d. pam. sv. Havla (16. října) sníh nejprve počal pršet. Napršelo ho dosti mnoho, však potom se zase rozplynul, jako voda učiněn. A před tím sv. Havlem pro mrazy počali víno sbírat.

T. l. v neděli po sv. Voršile 25. října v obojích branách p. purgmistr a páni vystřelovali tupl háky. Jan Svoboda kovář vystřelivši z jednoho v pražský bráně a jej přebivši z toho hlavně na kolik kusů se roztrhla a témuž Svobodovi na levý ruce půl velkého prsta odrazila.

T. l. v neděli po sv. Voršile 25. octobris pan Stefan Jiřík z Šternberka a na Postoloprtech s manželkou, francimorem i některými dvořany svými od svých poddaných odjel. Co lepšího na mnoho vozích nábytkův odstěhoval. Též příkladem jeho jiní stavu rytířského m n o z í z e m a n é s manželkami, dítkami a se všemi nejlepšími věcmi sem do města Loun se přistěhovali pokoje sobě jednali, že téměř v rynku pokojův se jim nedostávalo. Potomně hned v pondělí nejprv příští bojíce se nepříteli ranním jítrem všickni jako jedním vrzem se všemi věcmi svými z města vyjeli a jinam, kde kterýž věděl, s e s t ě h o v a l i a tudy neupřímnosti k J. M. královské skutečně dokázali.

It. též před touž nedělí a potom téměř víc než do tyhodne ve dne i v noci neboží sedláci od 5 i 6 mil zhusta na vozích, co kdo lepšího uchvátiti před nepřátely mohl, se stěhovali. Dítky vozili, na zádech peřiny, jiné věci nesli tak že toho plné město bylo. Neboží plakali, dítky nařikaly o své statečky, které nepřítel mnoho vesnic i zámky některé vypálili, čehož srdce kamenné politovati mohlo. Sedláci na štraf se vydali. T. l. v neděli d. pam. Všech Svátých (1. listop.) sedláci přesporní i ná denní chasa domácí za vojáky od města se hnali a jim na zámku v Nových Hradech jeden sud $\frac{1}{2}$ věrtele vína s mnohými jinými věcmi do města přivezli. To víno vypili a když se podezřali, na novou loupež se vydali a za týmiž vojáky v mnohém počtu asi ve 200 nebo více s palicemi s kyjmi a některými ručnicemi za Balasy běželi. V tom ti vojáci všecko rejthaři z vršku na Balasy na ně vyskočili, je vobjeli a jich do 70 osob nebo více osob pomordovali a na místě nechali a jim po tom trunku krvavou lázeň zatopili (Dulce bellum inexpertis). Potom na zejtrí v pondělí tíž vojáci okolo města se projížděli, k velkému předměstí se blížili, až se do něho s pěchotou dostali na trý neb na čtvero. I potomně na malém předměstí zapálili, od čehož znamenití ohňové vzešli, tak že téměř oboje předměstí do gruntu vyhořelo. Ostatek na druhý den zapálili. Několik osob i s dobytky shořelo. Ti pak vojáci pěší i rejthaři, když žádný hasiti nesměl, po ulicích harcovali, běhali v domích truhly sekali, loupali, brali, co k čemu přišli, vynášeli na vozy kladli, pryč vozili. Lidí mnoho, které toliko postihli, mordovali. Koně i dobytek všecek na obojím předměstí pobrali a tu za několikrát sto tisíc škod z dělali čehož Pánu Bohu požalováno buď. Na zejtrí pak totiž na úterý (3. listopadu) po též památce pan z Valdštejna moravský pán, nad tím lidem nejvyšší, trubače svého k městu. aby se toto město Luna k ruce a v moc Jeho M. Cís. Ferdinandovi podalo, vyslal. Čehož do druhého dne středního (4. listopadu) odloženo bylo. Pan purgmistr pak spolu s pány radními rady pod obojí uvedli tu věc v známost vši obci, obec pak shromáždivši se pospolu a poznávajíce to, že na mnohé psaní a žádost do okolních měst učiněnou jako do Žatce, Mostu, Litoměřic a Slaného žádné pomoci od lidu i jiných věcí nebylo, sami odolati nemohouce, druhý den totiž tu středu nejvyšší dotčený p. z Waldštejna s trubačem sám osobně k městu přijel a na vyslání své odpovědi očekával. Louny město se podalo 4. novembris.

Pan purgmistr a páni nevěda co jiného činiti, osoby některé za město k dolejší bráně k němu vyslali a že se se vši obcí pod

milostivou ochranu JMC. Ferdinandovi podávají. Tu hned týž pan z Waldšteina s velikou silou lidu jízdného i pěšího do města vtrhl. Lid obojí po sousedích forýrovati dal, půl osma sta od obce tyto sudů vína, třicet pět tisíc na hotových penězích požádal a že za to víno po 25 kopách míš. prve než bráno bule se zaplatí, připovídáno bylo. Však toho se nic nestalo. K tomu více za nějaký dobytek hovězí iskopový 6000 kop míš. témuž panu z Valdšteina p. purgmistr a páni dáti se podvolili, totiž o sv. Jiří nejprve příští na dukatích jako 2000 dukátů.

V pondělí po sv. Martině (15. listop.) od téhož nejvyššího pana z Valdštejna přední osoby radní Václav Vopozdil primas, Václav Ležák purgmistr, Matěj Pšanský a Řehoř Zhorský Kladrubský dáni byli do arestu. V tom rathouze přes noc zůstávali.

Na zejtří v outerý (17. listop.) m. Žatče se podalo.

V středu d. pam. sv. Kateřiny (25. listop.) nešpor začali zvoniti malejmi zvonci. Prvé však od města podání až do toho času žádným zvonem zvoněno nebylo.

V pátek po též sv. Kateřině (27. listop.) mělo kázání činěno býti, však z toho sešlo, že se nic nestalo.

V pondělí po první neděli adventní (30. listopadu) Tomáš Černejch z poručení téhož p. z Waldštejna, Václav Šprýmek a Jakub Slánský též do arestu dáni a v rathouze zůstávali. Z strany Václava Šprýmka a Slánského z toho arestu sešlo.

V sobotu po sv. Ondřeji (6. prosince) povoláno bylo bubeníkem, aby všickni sousedé, kteří muškety, lundy, volovo, prach a halapartny měli, na rathouz skládali, což učiniti musili a kdo tak co od těch věcí měli, na rathouze skládali.

Po první neděli adventní ty peníze, které tato obec šestnácte tisíc kop míš. a město Žatče patnácte tisíc kop míš. zde v městě Luna panu z Waldštejna nejvyššímu, na rathouze složili sousedé takové summy. V rathouze od první hodiny na noc až do dne po čtyrech osobách vartovati jsme musili.

(Parcere subjectis et debellare superbos.)

T. l. v středu d. sv. Martina (11. listopadu) umřel Pavel Pacovský, potom na zejtří o nešpoře pochován u Matky Boží bez zvonění i bez žáků

T. l. v pondělí po obětování P. Marie (23. listopadu) ráno v domě Santmanovským nešetností nějaké vojačky zapálilo se v komíně, však s pomocí Boží beze škody uhašeno.

T. l. ve čtvrtek na pátek po sv. Kateřině (26. listop.) v noci nejprve počal sníh pršet a naprchlo přes kůtky. A byla ho znamenitá potřeba pro mrazy. Byla velmi malá voda. Tím sněhem drobet vody přibýlo.

A kázání první po vzdání města jedno toliko velké od kněze Zigmunda faráře Citolibského učiněno bylo, čehož nikdy od vzdání města činěno, ani žádného zvonění nebylo.

T. l. v pátek po sv. Ondřeji (5. pros.) umřel Tomáš Vrabec člověk letitej a Jiřík syn Jana Dlouhého stáří v 16 nedělích, potom oba na zejtří v sobotu po nešpoře Tomáš Vrabec u Matky Boží a syn Jana Dlouhého u sv. Petra pochováni. Nesli jsme ho okolo města Pražskou branou.

T. l. ve čtvrtek po 2. n. adventní (9. pros.) p. Štefan Jirík z Šternberka a na Postoloprtech do m. Luna na noc jsa komisařem nařizen přijel; na druhý den v pátek když s p. konšely a staršími obecními k apatykáři někteří sousedé z obce. co jich do světnice vjíti mohlo nejprve za p. rychtáře JMC. Matěje Pšanského vyhlásil. A potom aby tato obec k zvláštnímu zalíbení JMC. Ferdinandovi 3000 kop míš. v týmdni pořád zběhlém shledali, v přítomnosti obce oznámil a proti omluvě obci, že jinač býti nemůže.

(Pokračování.)

Osudy josefinských konfiskací na českém jihu.

Napsal FRANTIŠEK TEPLÝ.

Všechny reformy se snáze prosloví, napiší a rozkazují, než provádějí. Tak i josefinské konfiskace. Začneme li od Jesuitů roku 1773, nelze nepozorovati, že veliká většina obyvatelstva městského — o venkovském lze říci, že mu nevoněl ani pán světský, ani duchovní, ani měšťák — nesouhlasila s cisařskými názory. Zrůzných příčin (nádhera bohoslužeb, péče o chudé, veliké stavby řemeslnictvu výhodné, učenost a j. v.) milovali měšťáci rád, byť i jim třeba do křesťanské hlavy nechtělo, proč Jesuiti pronásledují jiné duchovní řády v místě, panovačně si počínají proti místním duchovním správcům, pletou se při každé příležitosti do samosprávy radniční, shromažďují nemalé kapitály. Měšťanům imponovaly a prospívaly také jesuitské školy, v nichž lacino ssáli tehdejší vědy jejich synkové — a nikdo Jesuitům neupře, že měli nejlepší metodu, na př. dosud velebená Alvarezova methodika. Z měst tenkrát se rekrutovala kde jaká intelligence. Sedláci na studia neměli a beze svolení vrchnosti nesměli, svobodníci najmě ke konci XVII. věku dělením statečků schudli. Proto také na př. v Jindřichově Hradci prosili hraběte Prokopa Vojtěcha Černína ex plena sessione magistratus, aby školy jesuitské respective gymnasium v městě zůstalo, aby se přimluvil „na nejvyšších místech, že bez nich město ztratí svou největší okrasu, mládež ohnisko dobrých mravů a pěkného vzdělání, kteréžto obě věci Jeho Majestátnosti a také říši nejen ozdobu, ale i užitek přinášejí.“ A to nebyl hlas ojedinělý.

Vše zůstalo marným pokusem. V Opařanech do bývalého jesuitského zámku se nastěhoval administrator státních statků hrabě Petr Morzin s příslušným úřednictvem. Z nich přikázána vynikající činnost vrchnímu správci, jenž kromě místního hospodářství měl míti na starosti konfiskací postižené statky celého českého jihu, jakž zvučný titul „Jeho římské císař. král. Majestátnosti apoštolské patronátní komisař ex parte Jindřichův Hradec a Krumlov“ zřejmě naznačuje.¹⁾

Úřad ten zastával až do r. 1777 starý patrimonialní úředník Zellar Jan, po něm František Halbiger. Zajímavé se čte instrukce pro patronátního komisaře.²⁾

¹⁾ „Sr. Röm. Kaiserl. Königl. Apostol. Majestät Patronatskommissär ex parte Neuhaus und Krumau.“

²⁾ Opis ze dne 30. list. 1781 ve výtahu obsahuje 10 §§, které až do dnes platí. Archiv Hradecký III. Kα.

Nový patronátní komisař vyvinul neobyčejnou činnost. Nejříve a poměrně v krátké době objel všechny fary, rázně se přesvědčuje o stavu budov, pozemků jak farních, tak zádušních. Pro sestavení pověstného patentu císaře Josefa o štolu ze dne 24. září 1785 podával Halbiger direktivy, navrhoval guberniu, jak by se měl upravit kněžský desátek (r. 1789 7. října), aby obě strany vyšly spokojeny, což se mu nepodařilo,³⁾ uspořádal novou úpravu berničního systému v prácheňském kraji.⁴⁾ Jako písař stál mu v Opatanech k ruce František Brůžek (Bruscheck), pojezdň Václav Jan Hübsch, v Jindřichově Hradci kostelní účetní Ondřej Josef Raab.

Raab měl v Hradci postavení nesnadné. Aeraru šlo o to, aby konfiskované statky prodal co nejdražší, kupcům zase, aby koupili za nepatrnou cenu. Aspoň hradečtí měšťané se umluvili. Od r. 1773 až do r. 1778 nabízeny jezuitské statky čím dále tím důtklivěji, jelikož režie se státu respectively nově utvořené náboženské matici nijak nevyplácela. Roční billance ukazuje samé schodky, ač viděti patrná snaha učiniti ji aktivní. Účetní na všechno nestačil — dohlížel též ke správě lesní, která vypadala po turecku — přijatí hospodáři ve dvoře seminářském se střídali čtvrtletně. Prohlázejte pilně inventáře, píše Halbiger účetnímu, sice budeme mítí předměty zapsány sed non realiter.

Exjesuiti, jichž v městě zůstalo 7 a dva z nich bratři van Groote měli v městě příbuzné a proto a jako potlačení vůbec těšili se sympatiím měšťanů, provozovali nad tímto hospodářstvím ostrou kritiku, poněvadž se domnívali, že papež rád zase obnoví. Aspoň bratr laik František Treinský si vyprosil přímo na císaři, že směl svou celu i na dále obývat až do smrti († 1790 15. 7.). Z kolleje se stala kasárna r. 1779 a vojáci prý starého fratera i kávou, dřívím podarovali, nic mu na příkoř nečiníce, když vykonával své pobožnosti v jezuitském kosteliku sv. Maří Magdaleny.

Halbigerovi nezbývalo leč se objektů zbaviti. Začal se dvorem tak řeč. jezuitským či seminářským. K pozemkům, které zakladatelé hradecké kolleje páni z Hradce a veliká příznivkyně paní Františka Slavatova, roz. z Meggau, Jesuitům darovali, dalšími dary měšťanstva i zakupy postavili patres na předměstí Nežárském dosti obšírný dvorec, hned vedle panského „kuchyňského“. Na ten dvůr konala se roku 1779 22. června a to v místnostech císařského poštovního úřadu veřejná licitace. Zvědavců se dostavilo, že místnosti nestačily — kupců málo. Zajímavý děj a různá stanoviska. Zástupce řádu — mlčí, zástupce svěfenského statku — mluví. Vrchní úředník hraběcí rodiny Černínské Josef Ambrož přednáší repraesentantům náboženské matice Halbigerovi a Hübschovi, že sice contra actum licitationis ničeho nenamítá, jí neodporuje, ale jen prosí, aby se ad protocollum zapsalo, že hradecká vrchnost si ponechává k pozemkům někdy jezuitským, ex

³⁾ Wegen Zehend sind die geystlichen Herren ganz ungnädig, die meisten Bauern wieder geizig und wollen beiderseits nicht unterschreiben.

⁴⁾ In dem Prachiner Kreise habe ich 10 Bezirkssteuereinehmer angetragen (1789 21. 10.).

fundatione propůjčeným, všechno možné právo a právní přiznání.⁵⁾ Vrchní pravi, že vlastně pozemky náleží vrchnosti, která je řádu na fundace jen propůjčila.

Ký div, že za takových okolností jednotný kupec na celý dvůr se vůbec nepřihlásil. Halbiger začal parcellovati. Tu už se pozemků lační a potřební hlásili. Pole k Děbolínu na vrchu 8 měr vydražil Jan Autengruber (200 zl.), motenské při proboštském rybníce 23 míry chtěl František Lád za 276 zl. (neprodáno), zárybnické pole u silnice 8 a půl získal uvedený Lád (200 zl.), „u kamene“ nedaleko literátského rybníčku 24 měr týž Lád (335 zl.), u loučky týchž literátů políčko 1 míry odhadnuté za 30 zl. chtěl opět Lád za 15 zl., týž jiná dvě nedaleko ve výměře $8\frac{1}{4}$ m. za 250 zl., louku a pole pod děbolínskou horou $4\frac{3}{4}$ m. koupil pošt-mistr Ondřej Josef Bayer za 150 zl., louku a pole u papírny 27 a $1\frac{3}{4}$ míry vydražil proti odhadu 1000 zl. za 855 zl. Jan Bayer, Mikšovo pole 6 měr za 150 zl. František Emmer, pole u zdi $2\frac{1}{2}$ m. za 118 zl. František Hieber, pole u panského dvorce (62 m., míru po 20 zl. oceněnou!) za 930 zl. p. pošt-mistr atd. Celkem měřil jezuitský dvůr seminářský přes 243 míry, za něž mělo se utržiti 6314 zl., ovšem počítáme-li, že i ony in suspenso až na rozhodnutí gubernia ponechané položky zůstaly. Ačkoli tu pole mají jakost skoro stejnou, přece prodáváno za 8 měr na děbolínské hoře odhadnutých za 160 zl., jenom 91 zl., kdežto 6 měr u sv. Václava přišlo za 351 zl., 23 měr u Matné za 276 a louka tamže 3 míry za 65 zl.!

K tomu přistupovala cena dvorce (stavení) samotného. Dva mistři „šacovali“ týž dva dny: i shodli se v konečném obnose 279 zl. 54 kr., jelikož jej pachtýř František Lád dost „opotreboval“. Se dvěma políčky, zahrádkou ($1\frac{1}{2}$ míry) byl by budovu Lád skoupil za 100 zl., ale konkurenti Morávek a pošt-mistr Bayer přidali na summarní odhad něco výše a tak zůstalo všechno Baye- rovi za 415 zl.⁶⁾ Při tak nízkých cenách šla licitace velice vlažně a kdyby Emmer s pošt-mistrem nebyli dodávali chuti, snad by byl Halbiger dvorce nerozprodal. A jaké platební podmínky: část kupní ceny hned, obvykle $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ a ostatek na splátky! Většina kupců potom ještě „nedržela“ — ta pole koupil rovněž pošt-mistr Bayer r. 1781 ke dvorci.

Seminář ustanovilo gubernium za budovy školní (Normalschulhaus). Při něm se nacházel domeček řečený jezuitská prádelna. Bývalý regens jezuitský P. Kreps prosil Halbigera při lici- taci dvorce, aby ten domeček přenechal dosavadnímu nájemníku Václavu Kadlcovi za 50 zl. Jesuita pravil, že Kadlec dlouhá leta ročně sloužil řádu, nyní silně churaví, že se mu zdá nelidským starocha vyhánět. Komisař přivolil a prádelnu za 50 zl. Kadlcovi

⁵⁾ . . . hat vorgebracht, wienach derselbe zwar wider dem heute vor-
nehmenden licitationis actum sich gar nicht . . . widersetze, doch aber nur bit-
tet hier ad protocollum hinzunehmen, womit das der Neuhauser Grund Obrig-
keit zustehen mögende Recht zu den ex fundatione an die ehemalige Gesell-
schaft Jesu gediehenen Gründen salviret bliebe, auf'erwogen (?) die rechtliche
Erkenntnusz darüber noch angehoffet werde.

1 zl. rýnský počítal 60 krejcarů.

⁶⁾ die verehrung'würdigen gehäune der verdienstvollen Herrn von Neu-
waus in dem Moraste gelegen und der gänzlichen Vernichtung ausgesetzt
haren . . .

prodal, leč s podmínkou, že právo předkupní náleží normální škole hradecké, a jestli se vyjádří školní pání, že domečku vůbec nepotřebují, má dědičně náležeti Kadlcovi.

Gubernium prodej polí, dvorce schválilo po dlouhém otálení a marném pokusu relitace, až r. 1786. V tom roce však měl Halbiger další starosti s hradeckými kostely a fundacemi respektive bratrstvy. Shledal křiklavé rozdíly v majetku. Hned před konfiskací nařídil krajský úřad kolem r. 1779. aby hradecký magistrát sestavil tabulky či seznamy majetkové o kostelích, bratrstvech.

Když potom patentem r. 1783 12. 7. prohlášeny některé za zrušené, odkryl komisař značné rozdíly. Tak kaple sv. Alžběty subtitulo dotis ve skutečnosti vykazovala jmění 3548 zl. 51 kr. proti úřednímu záznamu krajskému (na základě magistrátního) 2316 zl. 40 kr., kaple sv. Jakuba 1560 zl. 10 kr. 5 $\frac{1}{2}$ denarů, proti 1169 zl., kostel sv. Barbory v lese že nemá ničeho a není jisto, nebude-li při něm zřízena pro okolní vesnice duchovní správa, za to jiný kostel sv. Markéty v panském lese Dubovici má 2135 zl. proti oznámeným 1463 zl., hned při něm ležící druhý kostelík sv. Anny 1416 zl. 54 kr. 1 $\frac{1}{4}$ d. proti 1140 zl. Odkud ty neshody? Přísné vyšetřování, které na popud Halbigerův z nařízení budějovické konsistoře ze dne 21. 10. 1786 měl provést strmilovský vikář, nic neosvětlilo. Magistrát se domníval, že údaje vyšel od vikáře Ritti, vikář nynější měl v ruce zápisy pana purkmistra, krátce nevyslo na jevo, kdo faleš provedl.

Hradecký chrám farní Nanebevzetí Panny Marie míval slavná nadání, záduší oplývalo kapitály, pozemky — ale za pánů z Hradce, ještě za Slavatův. Nebude však v Čechách města, jež by válkami tolik utrpělo jako Hradec; a tak vojna snědla bohatství kostelní i měšťanské. Když po přimluvě hraběte Prokopa Vojtěcha Černína po Janderovi stal se proboštem městským Prokop Benedikt Hennigar z Eberku (1775), neměl ani v čem konati bohoslužby. Uvedená svatyně po opěťovaných ohních, jichž velikosti sotva rovné naléztí, podobala se spíše velikánské stodole, v níž už trámy povolovaly, oltáře se rozpadávaly, varhany pištěly velikou směsicí křiklavých tónův. Probošt-musicus naléhal, aby je opravili; ale komisař Halbiger, jenž chlubně psával, že hledá všudy ad melius beneficii et ecclesiae, nevěděl, kde vzít — až konečně přišel na rozpodivný pramen.

Případ jako charakteristiku nábožensky chladné doby i povahy lidské uvádíme citováním zachovalých listin.

R. 1784 14. 1. psal černínský vrchní svému pánu: „Když jsem dnes přijel od rybníka Kačleh, kde jsem prohlížel zásoby píce, přiběhli mně moji lidé vyprávěti, že zde přítomný patronátní komisař Halbiger poručil, aby vynesli ze sakristie prob. kostela všechny neupotřebitelné nádoby, zlaté střepeň a také aby z rodinných hrobek vyvlékli různé cínové rakve, v níž ležela těla někdejších pánů z Hradce, jak z rodu rožmberského, tak slavatovského — a ten cín a to nářadí veřejně v licitaci prodal, utrživ asi 900 zl. Událost už byla hotovou věcí. V hrobkách pozůstalé kosti mrtvol natlačili do malé rakve dřevěné, co se tam nevešlo, pohodili stranou. Nemohl jsem se zadržeti, abych patr. komisaři ne-

řekl, že jsem sice věděl o jeho příchodu a také úmyslu, že prodá všechny neupotřebitelné a zbytečné předměty v kostele, ale že mně nenapadlo, abych se do záležitostí míchal, poněvadž právo patronátní vrchnosti z ruky vypadlo. Teď, pravím, po městě se trouší pověst, že jste prohlédali rodové hrobky, cínové rakve prodali, což jste činiti neměli, poněvadž se tím dotýkáte práva vrchnostenské rodiny. Osoby, jichž tělesné pozůstatky v těch rakvích odpočívaly, zasloužily si pro urozenost, vysoké někdy úřady a najmě pro zásluhy své o vznešený dům rakouský ještě teď úcty — žádám vás, abyste se mi prokázal, z jakého nařízení jste to vše učinil? Uvedený kamerální komisař mi odpověděl: Všecko se událo z nařízení podle předpisu! — ale nechtěl vyjeviti, kterého úřadu . . .

Štůtek působí na každého tísnivě a bolestně. Ani hrobům nedají pokoje a vyhazují z rakví kosti těch, kteří v nejvyšších hodnostech sloužili království, dvoru, kteří při mnohých příležitostech za panovnický rod obětovali krev, jmění, ba jednoho z nich právě pro věrnost a přitulnost tuto potkal osud, že ho z oken pražského hradu vyhodili, krvavě zranili. Jeho Veličenstvo nebožtík císař na své vlastní útraty postavil pomník generalu Ulrichhausenovi, aby tím světu ukázal, kolik si váží zásluh podobných mužů po smrti, že chce také, aby pamět na ně přešla na pozdější časy. Nemůžeme si vyličenou událost nijak srovnati se známým smýšlením nynějšího Jeho Veličenstva . . . Štůtek onen týká se předků Vaší Excellence . . . “

Hraběte Jana Rudolfa Černína šeredný čin nemálo pobouřil. Psal na gubernu, psal proboštovi. Z místodržitelství nařídili, aby se Halbiger zodpovídal. Učinil tak 16. května krátkým dopisem, k němuž předložil 1°. přivolení c. k. administrace státních statků ze dne 8. července r. 1783, 2°. souhlas biskupské konsistoře 1. prosince t. r., 3°. protokol o licitaci samotné. V přípise dí, že se tak stalo z dovolení úřadů, za souhlasu probošta ad melius ecclesiae, že obnos se svolením agenta státních statků p. Helferta obrátí na zakoupení varhan. Co se týče vyličení hradeckého úředníka Sternbergera, že se zacházelo s kostmi neslušně, že je setlelé p. z Hradce vyházeli z rakví, nesrovnává se s pravdou, stáli při tom kněží a ti dosvědčí, že cínové rakve, rezem poloztrávené, kosti úctyhodných pánů z Hradce pohozené ležely křížom křížom na zemi v blátě, vysazeny celému zničení.⁷⁾ My pak jsme úctyhodné pozůstatky na důtklivou žádost p. probošta hradeckého s náležitou vážností sebrali, do dubové rakve uložili a po obřadech na náležité místo postavili. Na to kněží četli mše sv. za duše

⁷⁾ Vikáři Tomáši Rittimu ve Strmilově: Supplicavit rev. archiepiscopali officio praepositus Novodomensis Henniger, ut nonnulla vasa aurea et argentea, quae nulli amplius usui sunt, item iacens in crypta stannum vendi et in utilitatem ecclesiae praepositae converti possit. Cuius petitioni, quantum ex parte nostra est, annuimus ea tamen ratione, ut venditioni huius vasorum tam vos ipse quam ex parte Patronantiae deputatus aliquis intersitio, collectum pretium in computo ecclesiae annotetur et si quae inscriptiones in stanno cryptae sculptae essent, haec in libro memorabilium ecclesiae inserantur. Domum nobis relatio de peracto et collecto pretio deponatur. Datum . . . 1. 12. 1783. Podepsáni: biskup Krieger jako generální vikář, Benedikt Stöber, kanclíř, Josef z Breitsfeldů, vicekanclíř.

v Pánu zesnulých pánů hradeckých. Správce Sternberger celý průběh přehnal, aby sebe ukázal pečlivým strážcem a nás ponížil . . .

Dovolení administrativní znělo: . . . „Was die Veräußerung des bei der Neuhauser Kirche unnütz erliegenden Gold, Silber und Zinn betrifft, so ist von Seite der Administration garkein Anstand hierzu die Bewilligung zu geben, nur (hat der Patronats-Commissarius einverständlich mit dem H. Probst den die Einwilligung hiezu von Consistorio zu bewirken. Königinhof den 8. Juli 1783. Erben.“

Konsistor napsala podobné s příkázáním, najdou-li se na cíně vryté nějaké nápisy, že se mají zapsati do památní knihy.⁸⁾

Protokol licitační zaznamenává, že přítomni byli: Halbiger, za vikáře ad hunc actum deputatus exjesuita Carolus de Groote, probošt Henniger, účetní Raab, židi: Isak a Samuel Boberle, Pinkas Wolf a Jakub Votický, Löbl Kahn a Isak Kollman, kteří ohlásili, že tvoří tři „party“ a platí hotovými.

Za čtvrtou partu se přihlásili: účetní Raab a Matěj Weywara, ale až později, když židé málo podávali (za cent cínu 25 zl.!). Přisežní znalci císařští mistři (Zingiessermeister) Vojtěch Schoble a Ant. Summer odhadli starý cín v obou hrobkách (proboštského i jesuitského kostela) tak, že prý jej dlužno považovati než za material rezem sešlý, při slévání že na 10 liber ujdou jistě 3 a libra tudíž ne výše než jen za 15 krejcarů se může „šacovati“. Žid Jakub Votický (Wottitz) koupil 33 centů 28 liber lepšího cínu za 883 zl. 37 kr., horšího za 140·13 zl., po srážce všech výloh zbývalo 904 zl. 24 kr.

⁸⁾ Pro memoria! Prokop Heuniger Freyherr von Eberg, der k. k. Probstkirche zu Neuhaus Probst, empfängt von seiner Geistlichkeit die Nachricht, wienach der Kais. Kreisämtliche Herr Adjunkt Baron Leopold Werner zu Folge eines Gubernialbefehles den 4ten dieses Monats von dem K. K. Taborer Kreisamte den Auftrag bekommen habe, eine gemeine Relation des Facti von Erhebung der zinnernen Sargen der Kirche zu geben. Weil man nun diesfalls das Betragen des k. k. Neuhauser Probsts berührt und zu beschuldigen glaubt, so erklärt sich besagter k. k. Probst von Neuhaus über die fälschlich gemachte Anzeige folgender massen:

1° dasz er die Hebung dieser Gebeine in Gegenwart zweier von ihm dazu bestellten Geistlichen vornehmen;

2° diese nähnliche Gebeine in neu dazu verfertigte Sarge in Beisein eben dieser Geistlichen geziemend übersetzen liesz; sodann

3° dieselben in eigener Person unter gewöhnlichen Ceremonien von neuen eingeseget habe und endlich

4° diese Sarge an ihre ehemalige Plätze beisetzen liesz.

5° Liesz er auch die auf Sargen sich befindliche Platten mit ihren Aufschriften auf die neuverfertigte Sarge neuerdings anheften und die genaue Abschriften davon in seinem probstlichen Archiv aufbewahren.

Der k. k. Neuhauser Probst hat bei Gelegenheit der Übertragung besagter Gebeine mehr, als man von ihm verlangen konnte oder er zu thun schuldig gewesen wäre, den er hielt

6° bei dieser Übertragung der Gebeine in eigener Person zum Troste dieser Verstorbenen ein mit Assistenz gesungenes Seelenamt, bei welcher Trauerfeierlichkeit

7° er auch mehrere stille heil. Messen für die besagte übertragene Verstorbene zum Nutzen ihrer Seelen lesen liesz. Um aber dieser Feierlichkeit ein noch grözzeres Ansehen zu geben und andere dazu einzuladen, so liesz der oft erwähnte k. k. neuhauser Probst

8° den zu dieser Feierlichkeit bestimmten Tag von der Kanzel dem ganzen Volke vermeiden: dasz er demnach nicht weis, was er über alles dieses

Výlohy vyběhly na 85·49 zl. a 33·37 zl. = 119·16 zl. Příznačno, že nikdo nechtěl v kryptě pracovati s kostmi: i zjednali páni hrobaře a 6 vojáků granátníků (Grenadier) na 3 dny po 20 kr., kterým pro kuráž koupili za 48 kr. kořalky. Diety pana patron. komisaře dělaly 23 zl. Za opravu 11 starých kasulí, za „leonské“ porty, za plátna přišlo z toho 84 zl. 48 kr.

V celém protokole není ani slůvka zminky, že by se prodávalo zlato, stříbro a jiné neupotřebitelné věci — patrně, že šlo jen a jen o cínové rakve pánů z Hradce, hrabat Slavatů — že konfiskační necitelnosti padly na pospas i kosti proslulého Viléma Slavaty, jenž podle poslední vůle dal se pochovati v jesuitském kostele sv. Maří Magdaleny, jehož byl spoluzakladatelem.

Mezi proboštem a hrabětem pro prodej rakví vzešlo ostré nepřátelství. Hrabě mu vyčítal, že tomu neměl připustiti, že aspoň jemu měl dáti předchozí zprávu, probošt psal, že za nic nemůže, poněvadž na něm celá správa nezávisí. Z dopisů in originali dá se vyčísti, že probošt smýšleje víc než dost osvícensky či lépe řečeno josefinisticky, podléhal vlivu komisaře Halbigera, který měl nejenom velikou moc a dovedl, co chtěl.

Aspoň se zdá, že zmařil svým vlivem současně žádosti hrabat Černínů, aby po Jesuitech na ně přešel patronat v Hradci i všech kostelů na témž panství. Že i Henniger proti nim stál, dalo by se snadno prokázati.

Aby však hraběte si zcela nepohněval, dopsal do Vídně a sepsal probošt dosti vysokomyslný „memorial“, v němž se nazývá c. k. proboštem proboštského kostela v Hradci (der k. k. Probst-kirche zu Neuhaus Probst, k. k. Probst von Neuhaus), jenž při úředním aktu prodeje cínu vykonal více, než se na něm žádati smělo, že sloužil a dal kaplany sloužiti mše sv. de requiem, které napřed s kazatelnou ohlásili, což každý, tedy i vrchní Sternberger věděti mohl.⁹⁾ Nenávist úředníková ke knězi nemá hraběte strhnouti k nepravdivým tvrzením.

noch mehr hätte thun können oder sollen, geschweige, wie man endlich gar alles dies betrachtet und erwogen für ein schimpfliches und spöttisches Betragen ansehen und angeben können! Ew. Excellenz werden aus beschriebenem wahren Vorgange der Sache selbst einzusehen geruhen: wie das die Angebung: das mit den Gebeinen der in Gott ruhenden und in der Kruft der neuhauser k. k. probst. Kirche sich befindlichen Stifter schimpflich und spöttisch vorgegangen wäre, eine aufgelegt wider die Wahrheit strebende Anzeige seye, bei welcher Angeber diejenige Umstände geflissentlich verschwiegen, die er mir in meinem Verfahren bei Übertragung der oft besagten Gebeine nicht anders als zu meinem Ruhme hätte nachsagen müssen: durch welche falsche Anzeige bingegen er vielmehr eine niemal verdiente noch vermuthete übermüthige Gehässigkeit gegen die Person des neuhauser k. k. Probstes nur allzudeutlich an Tag legt.

Der neuhauser k. k. Probst bittet demnach Ew. Excellenz ganz gehorsamst: vomit der Anzeiger, wenn er sich durch dieses Verfahren des Neuhauser k. k. Probstes etwan beleidiget zu sein glaubt, auf Angebungen, die mit der Wahrheit stattfinden, gnädigst angewiesen werde. Wien den 12. März 1784.

⁹⁾ bei der Untersuchung . . . hat sich geoffenbart, dasz sowohl der Patronats Commissarius H. als der Probst von Neuhaus durch nicht klar genug abgefasste Vorstellungen die Erlaubniss gleichsam erschlichen haben, von diesen alten Familiensärgen das Zinn zur Verfertigung ihrer neuen Orgel verwenden zu dürfen, daher dann ihnen sothanes Benehmen durch das k. Gubernium verboten werden wird, wie an Selbes urter einem das nötige verfügt wird . . .

Trapná záležitost skončila dopisem, „vysvětlením“ nejvyššího kancléře Leopolda hraběte Kolovrata hraběti Černínovi dne 25. května r. 1784. Dí: „Vyšetřování zjistilo, že jak patronátní komisař, tak probošt Henniger si dovedli vymoci povolení k prodeji cínových rakví na základě nejasných důvodů; ale s pozůstatky jeho (Černína) předků, že se nikterak špatně nezacházelo, nýbrž že zase na místo své uloženy.“¹⁰⁾ Napjetí mezi proboštem a hrabětem Černínem dlouho nepotrvalo. Za rok stojí opět v přátelské korespondenci a za dvě leta, když se našly v proboštském kostele ještě dvě prázdné cínové rakve staré, na dotaz povoluje hradecký pán celkem ochotně, aby se mohly prodati!¹¹⁾

Z dopisu probošta Halbigerovi (1786 12 3) lze vyčísti, že vlastně podobné licitace Hennigra těšily. Gubernium ničeho nenařadilo, poněvadž na opravu chrámové střechy mělo se vydati hned 150 zl. a jediný dlužník — hradecká obec nemohla oplatiti 400 zlatých, ba ani úroky ze 400 zlatých, poněvadž na vojenská extraordinaria právě k prodeji nabízela vrchnosti své rybníky. Abychom příběh dopověděli, oznamujeme, že za starý cíns skutečně zakoupeny od varhanáře z Tachova Fr. Gartnera nové varhany; ale při novém požáru 19. května 1801 viděl probošt úplnou zkázu kostela i nešťastných varhan. Nádherná stavba proboštského kostela sloužila potom až do roku 1810 za vojenské skladiště sena a slámy . . .

Jesuitský kostel, který opatroval kostelník exjesuita Treinský za odměnu 40 zl. ročně, nevykazoval žádného zvláštního jmění. Gubernium jej považovalo za vojenský kostel; ale když vojenský aerar nechtěl kostelníka platiti, rozhodlo 10. 12. 1787, že s ostatními zrušenými se má licitando odprodati. Kostelní účetní Raab vyjednával se solním bankalem v Budějovicích, nechtěl-li by v té budově, jež má dost vzduchu, světla i sucha, zříditi sklad soli, jako mají v Pelhřimově; leč pan de Vite kromě komplimentů napsal Raabovi tak fortelné psaní, že si z toho nic nevybral a rovněž ne Halbiger, když přímo s tímto ohebným představeným budějovické solnice začal vyjednávat. Bral by zadarmo, stěžuje si komisař účetnímu v dopise 21. prosince r. 1787.

Došlo tudíž k prodeji, k němuž gubernium dalo nařízení a direktivy 2. května 1788. Licitaci musili ohlásiti v pražských veřejných novinách a po celém kraji zvláštními cirkuláři na farol úřady, aby je přečetli při službách Božích. Do Hradce 25. května přijeli k tomu aktu: Leopold baron Verner, krajský komisař, Halbiger a přizvali: účetního Raaba, radní deputované: purkmistra Jakuba Ant. Mazetti, syndika Aloise Hilgartnera, správce obecního Matěje Claudia. Licitovalo se na radnici.

Na kostel sv. Mari Magdaleny se hlásili kupci: František Tognio, kupec hradecký, Jakub Wiener, židovský skladčí tabá-

¹⁰⁾ Die bei der vorgenommenen Säuberung der Kirche vorgefundenen leeren Sarge der beiden Herrn von Neuhaus können immerhin nach Dero Gutbefinden zum besten der Kirche verauszert werden. Schönhof 11.8. 1786.

¹¹⁾ Seminářský dvůr čís. 87/88 staré, č. 90/91 nové, měl r. 1719 celkem 155 str. polí, na 14 vozů sena; r. 1773 při týchž polích, ale 24 vozů sena — daň 115 zl. 29 kr. 2 d. Po Bayerovic rodině držela dvorec polská rodina Zachova, s níž od záložny hradecké kolem r. 1848 přešel na Bernarda Kaufrieda. Po Leopoldu Kaufriedovi († c. 1880) nabyt statku L. Bachrach, jenž tu měl vinopalnu, pivovar; od něho r. 1910 nabyt celého objektu velkostatek.

kové abaldy, Elias Stern, žid panství hradeckého. Těm četli podmínky:

Kostelní střecha končí se zdí a nic dál — kdo koupí, musí na své útraty dáti zazdíti všechny vchody, otvory z kostela do kasáren a nové zvenčí udělati. Nářadí kromě hasičských instrumentů nepatří kupci, ale prodávající nábož. matici, tedy obrazy, zvony, provazy, schůdky a j. v. Zákup má dosáhnouti místodržitelského schválení. Naproti tomu ohlásili koupěchtiví: 1. Poněvadž se prodává plus offerenti et melius solventi, kladou židé za podmínku — vytržili některý budovu, že gubernium mu vymůže a protokolárně u obce zajistí, že do města bude přijat za obyvatele (Hradec měl privilegium, že smí v městě žít jen 4 rodiny židovské), že bude moci ve svém majetku provozovati obchod jako jinší kupci, jinakže že by se tady neuživil. 2. V kryptách ležící kosti dá nábož. matice na své útraty vykliditi.

Na to počala licitace. Halbiger provolal pretium fisci za kostel 3900 zl. Wiener podal 1000 zl., Stern 1500 zl. Na to Tognio si dal zapsati do protokolu: poněvadž židovským licitantům jde hlavně o nabytí sousedského práva a příčiny k obchodu, čehož obého on Tognio jako hradecký měšťan nepotřebuje, že nemůže nabídnouti za stavení nic více než 300 zl. a více licitovati nemíní. Na hotové prohlášení rozdělil tedy vládní komisař baron Verner kupující na židovskou a křesťanskou stranu. Poněvadž tato se vzdává další licitace, aby se postupovalo napřed jen s onou. Wiener podal 1550, Stern 2000, Wiener 2100 zl. Dál to nešlo. Wiener prohlásil, že 1000 zl. složí hned, po uplynutí prvního roku 500, po druhém roce 600 zl. Nabídku podepsal po německu a ne po židovsku, jakž tenkrát měli židé obyčej. Mezi přítomnými nastala mela. O žida tu budeme míti více — přihlásili se noví licitanti, k Togniovi ještě Matěj Claudius, František Zelenka, Jan Kantner. Claudius na Tognio přidal 100 zl. a tak to šlo až do 900 zl., které nabídnul František Zelenka — hned složí 500, potom do vyjítí obnosu ročně po 100 zl.

Kostel sv. Alžběty měl nápadníky: Kašpara Berneggera, Martina Hrušku, Františka Tognio, Františka Zelenku a žida z Řečice Isáka Kollmanna. Chrámek odhadnutý na 230 zl. 30 kr. chtěl i s povinností roční dávky 5 kr.¹²⁾ za 200 zl. Fr. Zelenka (Bernegger podal jen 50 zl.) a Kollmann za 400 zl.

Ke kostelíku sv. Jakuba se napřed nehlásil nikdo, potom ale Zelenka, Josef U m, Fr. Emmer a Bernegger, když černínský inspektor Václav J. Sternberger prohlásil, že licitatorie by koupila vrchnost. Vyceněný na 80 zl. dostal inspektor za 100 zl. a rovněž tak i kostelíky sv. Anny (odhad 80 zl.) a sv. Markéty (19 zl.) v Dubovici, oba za 100 zl. Martin Hájek za tyto dva poslední dával 99 zl.

Na poustevnický kostel sv. Barbory u Ratiboře nepodal nikdo: neboť vládní rozhodnutí znělo, že pěkná tamní

¹²⁾ Zu dem Neuhauser Spital jährlich 5 Kreutzer Grundzinses. Povstal tudíž na půdě kostela sv. Jana, kdysi templářského.

podlaha má přijíti do nového kostela v Roseči. Později koupila jej také vrchnost za 100 zl.¹³⁾

Jiné starosti měli páni v Hradci s četnými fundacemi.

Největší oblibě se těšila slavnost sladké kaše z dob nepamětných. Na zelený čtvrtek ji s hltém piva a něco grošíky rozdávali chudému lidu, jehož se — ač měli jen poddaní — scházela na třetí nádvoří síla náramná. V době josefinské až 8790 hlav. Že při tom se natropilo nešvarů, že kolik dní před i po slavnosti nyní schuzelé měšťany obtěžoval žebrotou i noclehy všelijaký lid, jenž ve vsích si sedlákovi i hrubě poroučel, že rozdělený peníz propili v kořalce a potom celé bitky německo-česky hovořící poběhlíci na náměstí sváděli, že vrchnosti samé z toho vycházely nemalé obtíže při rozdělování a úředníci respective úřednice vařiti nechtěly — málo kdo, tuším, politoval, když „sladká kaše“ císařským i guberniálním nařízením r. 1783 28. 7. se rozdávati přestala. Vyvazovací kapitál ročního nákladu nejméně 500 zl. stal se základem nově zřízeného ústavu pro místní chudé v těch intencích, jak si císař Josef II. přál.¹⁴⁾

Hůře bylo s nadacemi jesuitskými dvojího druhu: do semináře či do jesuitských škol, do kolleje a tu zase mešní a sustentační. Rod z Hradce na oblíbené Jesuity pamatoval slušně, bohatě Slavatové: Vilém, Adam a Františka rozená z Meggau. Jakkoli jistě by si bývali zámečtí páni přáli, sprostiti se dalších závazků výkupem, věc sama nešla tak hravě: překážel Halbiger, vadily mnohé jiné povinnosti, jako náklady na zámek, od ohně r. 1773 13. 6. v ssutinách ležící, vydání válečná, tak např. jenom matka „starého pána“ Prokopa Vojtěcha paní Marie Isabella roz. Westerloo platila osobní daně ze jmění (Vermögensteuer) 3000 zl. ročně! Panství hradecké po zrušení Jesuitů odvádělo peněžní dávky nadační i naturální — Halbigerovi. Ten obnosy celoročně zúčtoval a přírodniny prodal. K těm patřilo pivo. Aby se dávky — 146 sudů — zbavil, něco poukázal kněžím na cis. patronátě (ovšem proti zaplacení), něco nabídl měšťanům a komukoliv. Ze sousedů hradeckých pivo „jesuitské“ odbírali: František Selenka (! Zelenka 4), barvíř, Josef Ulm, železník (4), Ondřej Bayer, cis. poštovní (6), J. Fr. Píša (Piesch), voskař (5). Kašpar Bernegger, soukenník (4), František Mókauer, obchodník (7), Frant. Kreuzer, koželuh (10), Fr. Blumann (3) Ignác Roček, malíř pláten (10), Jan Nep. Frey (6), Jakub Letovský, švec (3), Frant. Hieber, kotlář (12), Tomáš Nikodém (5), Fr. Tognio (4), Ferdinand Skolaud (5), Sim. Schober, mydlář (4), Jan Reymann, pekař (5), Karel Emmert, barvíř (2), Matěj Länder (6), Tomáš Ballisch (3), Jan Trubický (1½), Václav Podhajský (3), Fr. Krepelka (1½), Ignác Weywara (2), Fr. Fridl (1½), Jan Kůck (1½), Jan Kropf, stavovský vrchní výběrčí (3)¹⁵⁾ Peněz se seházelo z fundací: z důchodu hradeckého 3095 zl. 9¼ kr., z důchodu Telečského 577 zl. 50 kr., pro studentskou nadaci — na tu obrácen příjem někdejšího seminaria — 821 zl. 15 kr., čili úhrnem 4494 zl. 14¼ kr. ročně. Summa se ob-

¹³⁾ Licitations-Commissionsprotocoll No 2 podepsaný ode všech licitantů a úředníků in originali vide III. Kā.

¹⁴⁾ Institut der Vereinigung aus Liebe zum Nächsten auf der Herrschaft Neuhaus, zněl úřední titul.

jevuje s malými změnami v každoročních účtech. Jinak však to dopadalo s obilím. Panství je sypalo v každém druhu nejvíce na podzim v prosinci, někdy až v únoru, jak je vymlátili. Někdy zůstali v restu (dost často), někdy hartusili, aby účetní hned odebral, že nemají místa, že sesychá, že zloději se na ně dobývají. Podobně se dělo s rybami, s máslem mimo pro kostely do věčné lampy 96 liber, 6 centů pro spotřebu kolleje, sýrem 3 centy. Ryb dávali 5 centů štik, 5 centů kaprů, malých rybiček 60 džberiků. Rybičky odhadovali stejně za 6 zl., ale veliké velmi nestejně, cent mezi 7—16 zlatými.

Konečně ryby prodali v nejhorším případě do Vídně, přičemž ztráceli výlohy dovozu na $\frac{1}{4}$ cesty, ale obilí — s tím šla hrozná obtíž.

Podle císařských nařízení měli je úředníci in persona na panské sýpce přijmouti a po ohlášení z radnice hned rozprodati místním konsumentům. O kupce neběželo, pekaři se hlásivali o přítrž, ale peníze, to veliké zlo obchodu, obyčejně se scházivaly se soudy, po mnohém upomínání. Poněvadž pak účetní měl čtvrtletně účty uzavírat a pololetně peníz bez pardonu do náboženské matice odváděti, nemohl prodávati na počkej, ale proti hotovému. Někdy mu trn vytrhlo nařízení, aby obilí dodal buď do obecních sýpek anebo do vojenských skladů. Jestliže do sýpek — měl po starosti, musela vrchnost za sedláky, pro jichž osetí tam přicházelo, zaplatiti a tak se přihodilo, že pán hradecký nejednou své vlastní obilí zaplatil za drahý peníz, protože sedláci neměli. Celá manipulace s prodejem naturalí se stávala obtížnější a obtížnější a není divu, že volky nevolky zodpovědný patronátní komisař sahal k židovským překupníkům. Takovými byli v Hradci majitel živé přádelny (Spinnfabrik) u Oldřiše na hamerském potoce (votinské půdě) Boberle a Bernard Stein. Boberle obyčejně zakoupil žito a ječmen, Stein oves a hrách. Snadno nikoli. Napřed musil krajský úřad poslati průběh ceny z táborského trhu, jež účetní srovnával s hradeckými, potom se dohodli. Ale dost často ani hradečtí židé nekoupili. A tu přicházel do Hradce Halbigerův žid (Halbigers Jud!) Abraham Vocásek z Opařan. Jestliže na př. 1785 koupila Anna Boberlova 228 měr žita à 2 zl. 20 kr., ječmene $72\frac{14}{16}$ míry za 115 zl. $23\frac{1}{6}$ kr., celkem se žitem (523 $7\frac{1}{2}$ 43 $\frac{3}{4}$) za 648 zl. $6\frac{7}{8}$ kr. a Stein 109 $\frac{5}{16}$ míry ovsa za 123 zl. $53\frac{1}{4}$ kr., 20 $\frac{13}{16}$ míry hrachu za 41 zl. $37\frac{1}{2}$ kr., tak že za jedno sypání účetní Raab stržil 8 3 zl. 32 kr., napočítal mu povedený Vocásek za totéž množství r. 1788 o 103 zl. méně, ba v r. 1794 30. 1. o 200 zl. méně, ač obilí jinde mělo o $\frac{1}{4}$ vyšší cenu než v Hradci. Při tom ještě žádal, aby mu dodali obilí do Tábora. V tom roce 1788 se vozkové „spletli“ a jeli až do Opařan. Co tu míval účetní psaní, vysvětlivek a poselkování „s mustry na průbu“! Někdy, když počasí nesloužilo, dostal špatné zrno (1787), a tu za 15 kr. prodávali míru ovsa veřejně licitací na trhu. Když potom exjesuiti patres Karel a Josef de Groote, pater Schartinger neuvážlivě o takovém hospodářství se vyslovili, povolání jsou ke gubernialnímu radovi von Rieger k výslechu, ale účetní brzy na to také. Výsledek usnul v papírech.

Halbiger tenkrát se vytasil se žalobou na někdejšího patera regenta u sv. Bartoloměje v Praze, že z nadace Michnovské a

Kleczelovské pro kostely hradecké zamlčel fundačního kapitálu 1233 zl., jež užival k potřebám semináře. Registrátor Jan Ferd. Fischer vyšetřoval i v Hradci, ale později poznal, že regens nečinil nic proti fundaci — útraty však vyšly na 148 zl.

V té směsici účtů potěší, že komisař sedlákům propůjčoval menší kapitály na $3\frac{1}{2}\%$.

Podle předpisu dodávali začátkem ledna faráři všech císařských far na Hradecku účetnímu tak řeč. tabely, v nichž popsán stav kostelů, fary, hospodářských budov, všeho jmění církevního na beneficiu, stav polí, lesův a luk, zejména přírůstky fundací a projekt nejnutnějších oprav. Tabely přehlížel vrchní Halbiger, po něm krajský komisař v Táboře. Větší přebytky obnosy se zasílávaly do Prahy, menší zůstávaly (circa 400—600 zl.) na probošství, v zádušní pokladně hradecké, všem farám společné, k níž měl klíče vikář, probošt a účetní a když probošt se stal vikářem, buď měl dva klíče účetní nebo jeden si brával Halbiger.

K účtování, které se veřejně ohlašovalo, přijížděl Halbiger — pro každou faru určil den, kdy kněz má do Hradce přijeti — a hlavně dbal na farní fassiones i seznamy jednotlivých výkonů fundací, jakož i na to, zdali se štola vybírá podle patentu. Odkazy pro záduší vymáhal horlivě, o čemž svědčí jednání při pozůstalosti faráře Bartoloměje Lekaše ve Stráži v r. 1793 o 300 zl., jež farář r. 1778 13. 12. zapůjčil hradeckému koželuhovi Františku Posíkovu.

Když r. 1789 15. 2. židovka Kateřina Dobruška a její syn František Tomáš ze Schönthalu podle smlouvy¹⁵⁾ se státem zaslali do Hradce prostřednictvím krajského úřadu Tábořského návod a repartici na odhad skvostů a starožitnin z konfiskovaných kostelů na Hradecku, nebylo již něco podobného k nalezení. K urgenci krajského úřadu na dotaz účetního napsal Halbiger, že tato záležitost už dříve a jinak vzala své skončení.

Největší činnost rozvinul konfiskační aparát v r. 1786. Máme po ruce akta z Rožmberka, Týna n. Vlt., Vodňan, Mirovic, Lomnice a Písku.

V Rožmberce na Krumlovsku ze zrušeného růženeckého bratrstva. Kromě kapitálu brávalo činži z loučky 576 čtver. sáhů, kterou městská rada loci r. 1786 odhadla na 15 zl. a potom na rozkaz Halbigerův, na dekret gubernia ze dne 15. 2. 1786 prodala sousedu Filipu Schieszerovi za 23 zl. Na protokole licitačním 1786 30. 3. se podepsali: purkmistr Fr. Sandpätsch, primator Jan Haiter, radní: Vojt. Sanböck, Jan Michal Wagner a městský písař Antonín Allschinger.

¹⁵⁾ Číslice značí kolik sudův.

¹⁶⁾ 1788 13. 10. vyšel patent a 1. 2. 1789 učiněna formální smlouva mezi správou náboženských fondů a okřtěnou židovkou Kateřinou Dobruškou, někdy tabáčnicki v Brně a synem jejím Tomášem ze Schönfeldu na 12 let, dle níž všechny konfiskované skvosty měly býti jenom jím prodávány. Firma subvencovaná zahraničním židovstvem, hlavně z Berlína, nabídla nejprve 20 millionů zl. za všechny klášterní a chrámové klenoty, později 10 procent nad odhadní cenu. Však ty odhady! Drahocenné, umělecké reliquiáře, ciboria sceněny „odborníky“ hus po 15 kr. — 1 zl., jak císař Josef II. sám seznal při prodeji bohoslužebného náčiní královského kláštera ve Vídni. Zůstane pro osvícenskou dobu charakteristickým, že zrušovací komise dostala od Dobrušky formulář odhadu který s protokolem vyplněný posílala přímo o firmě do Brna!

Bratrstvo Neposkvrněného početí P. Marie v Týně n. Vlt. vládlo polnostmi 8 strychů, odhad 90 zl., s loukou Jankovskou, odhad 15 zl.; ale louku na základě jakési smlouvy užíval místní děkan.

Halbiger nařídil r. 1786 19. 3. magistrátu, aby se toho jmění ujal a soudně odhadl. Stalo se 21. března skrze odhadčí Jana Kotrhodka, Josefa Vaštu a purkmistra i primatora v jedné osobě Františka Jindr. Stehno, syndika Jana Matěje Zátku. Nalezli, že strych pole lze počítati po 16 zl.; celkem za pole tedy 8 str. 1 čtvrtec a 2 mirky 134 zl., za loučku pod 2 vozíky sena 25 zl. = 159 zl.

Licitace stanovena na 11. dubna t. r. a dala se u přítomnosti Vojt. Míkovce, krajského komisaře, Josefa Richtra, výběřčího kamerálního z Opařan, již uvedeného purkmistra, syndika a radních: Zachariáše Fiedlera, Bárty Fuchse, licitantů: M. Rosenkrance, Petra Walchra, Fr. Frische, Ig. Kunerta, J. Souhrady, Václava Stockého, Jak. Grimma, Fr. Kaplického, Vávry Soukupa, Dubského, Jakuba Měříčky, Jana Řičanského. Podmínky dosti tuhé sestavil úředník pražský Erben. Pole koupil za 248 zl. Jakub Měříčka, loučku za 26 zl. 45 kr. Josef Souhrada na splátky. Kontrakty obdrželi oba hned, ovšem německé, ale kupci se podepsali česky.

(Pokračování.)

Drobné zprávy a posudky.

Drobtý historické.

Podává Fr. Štědrý.

I. Dodatky k životopisu Mistra Vavřince z Březové.

Kniha staroměstská (Tomek Zaklady místopisu) jmenuje Mistra Vavřince 1406 farářem v Lounech. Naproti tomu již 1402 14. ledna jest Mařík nástupcem jeho. (Tadra Soudní akta IV. 76.)

1403 8. prosince změnil faru svou ve Všetatech s Dytmarem, farářem v Čejkách. (Emler conf. VI. 107.)

1404 8. listopadu opět byl farářem v Třebivlicích a zaměnil obročí své se Stanislavem, farářem v Činěvsi. (Emler VI. 131.)

1406 3. dubna vyměnil si faru Činěveskou za oltářnictví Panny Marie v kostele sv. Mikuláše na Starém uště přaž. s oltářníkem Vavřincem. (Emler VI. 178.)

Při tom byl oltářníkem Všem Svatých v kolegiálním kostele Staroboleslavském 1404 8. listopadu opět výměnou s farářem Stanislavem z Činěvsi. (Emler VI. 132.)

16. března 1407 vzdal se teprve fary v Čejkách. (Emler VI. 203.) To by svědčilo, že byl také jedním z mnohoobročníků a že držel zároveň dvě fary, jak nahoře jest povědino v Třebivlicích a v Činěvsi, tedy dvě obročí s duchovní správou spojená, což nyní nedá se mysliti, jelikož tato se mezi sebou nedají srovnati, jak církevní právo učí v stati: „beneficia incompatibilia“.

1407 18. července jest o něm poslední bezpečná zpráva. Oltářnictví Panny Marie u sv. Mikuláše na Starém městě opustil a přijal za to od Mistra Havla faru Slepotickou, v diecési Litomyšlské. (Emler VI. 219.) Odtud mizí pamět jeho v pražských knihách konfirmačních.

Vypátrati rodiště jeho Březovou mezi šesti osadami téhož jména jest úkolem podrobné topografie. Toho ale tak brzy nebude, neboť nám scházejí listiny doby Karlovy, za něhož se z otce Václava 1370 narodil.

Dle těchto pramenů byl 1402—1403 farářem v Běcharech, (Tadra Soudní akta IV. 181.) ještě téhož roku ve Všetatech, potom v Čejkách, někdy 1404 v Třebivlicích, v Činěvsi 1405, 1406, 1407 v Čejkách a na-
posled v Slepoticích v diecési Litomyšlské. Velmi jemně praví o něm pro-
fessor Goll, že mu běželo hlavně o důchody.

II. Dodatek konfirmačních knih z I. dílu knih erekčních v kapitolsním archivě pražském.

1. Confirmacio eleccionis abbatis Porte apostolorum. Nicolaus prepositus etc. et Delenus notum facimus uniueris presentes literas inspecturis, quod bone memorie Francisco abbate monasterii Porteapostolorum ordinis s. Benedicti pragen. dioc. viam uniuerse carnis ingresso et postmodum bone memoriedomino Nicolao professo dicti monasterii per fratres eiusdem monasterii in abbatem electo et eodem Nicolao similiter viam universe carnis ante confirmationem obtentam ingresso honorabiles et religiosi uiri prior et conuentus prefati monasterii certo peremptorio termino ad eligendum abbatem futurum secundum morem solitum et consuetum statuto honorabilem uirum dominum Rudolphum professum eiusdem monasterii uota sua dirigentes ipsum concorditer et unanimiter in abbatem predicti monasterii eligentes dictaque eleccione celebrata prefati prior et nonnulli alii frates dicti monasterii prefatum dominum Rudolphum electum nobis cum decreto eleccionis presentantes humiliter supplicarunt dictam eleccionem approbare denique dominum Rudolphum electum in abbatem dicti monasterii confirmare dignaremur. Nos igitur supplicationibus ipsorum rationabilibus fauorabiliter annuentes eridam seu proclamationem fieri fecimus in monasterio predicto ut si quis uel qui electioni predictae vel persone electe quomodocumque uellet vel uellent oppo-
nere, quod certo termino ad hoc assignato Prage in curia archiepiscopali coram nobis comparerent. In quo quidem termino quia nullus apparuit contra dictor memoratus dominus Rudolphus nobis humiliter supplicauit, ut eleccionem predictam sicut premittitur unanimiter et concorditer celebratam approbare ac ipsum in abbatem confirmare curaremus. Nos itaque diligenti examinatione dicte eleccionis et persone electe premissis pensatisque singulis circumstanciis, que in talibus solent pensari et presertim, cum nullum impedimentum canonicum obstaret, dei nomine inuocato seruatis seruandis prefatam eleccionem de persona dicti domini Rudolphi, ut premittitur, canonice celebratam approbauimus et confirmauimus et tenore presencium approbamus et confirmamus dictumque dominum Rudolphum in abbatem monasterii Porteapostolorum predicti preficimus siue curam et administracionem plenam et liberam eiusdem monasterii tam in spiritualibus quam in temporalibus committentes. In cuius rei testimonium presentes literas fieri et sigilli vicariatus nostri appensione fecimus communiri. Datum Prage a. d. MCCCLXIII, die XVI. mensis nouembris.
(strana A. 8.)

Po smrti opata Františka zvolen byl Mikuláš, který před stvrzením zemřel a následoval Rudolf. Tohoto Mikuláše neznal Frind Kir hengesichte II. 185. Zároveň opravuje se tím řada farářů Slavětských, kteří byli bráni z kláštera Postoloprtského. Jelikož známe faráře Mikuláše v l. 1358 a 1359 z archivu Lounského, jest nutno, bychom druhého.

Mikuláše voleného 1369 1. října za opata Postoloprtského rozeznávali, od prvního 1362 16. listopadu již mrtvého. Za to není místa pro Zbyňka z Hasemburka, jak Frind l. c. uvádí, protože od 1341—1358 opatoval Bušek z rodu pánů Slavětských čili později z Zeberka zvaných. Možná však je, že dotčený Mikuláš náležel rodů pánů Zajců z Hasmburka.

2. Confirmacio abbatisse s. Georgii.

Arnestus etc. notum facimus etc., quod bone memorie Margaretha abbatissa monasterii s. Georgii in castro pragensi, ordinis s. Benedicti, viam uniuerse carnis ingressa religiose domine priorissa et conuentus dicti monasterii certum peremptorium terminum et diem assignarunt pro electione future abbatisse capitulariter congregata in presencia honorabilium virorum Nicolai prepositi Rudnicensis et Detleui Pragensis et Cami nensis ecclesiarum canonici nostrorum in spiritualibus vicariarum uota sua in venerabilem dominam Elisabeth sororem germanam honorabilis viri domini Busconis archidiaconi Curimensis professam dicti monasterii concorditer et unanimiter elegerunt dictaque electione celebrata prefati vicarii nostri eridam et proclamacionem fieri fecerunt ac certum peremptorium terminum competentem assignauerunt et prefixerunt omnibus et singulis, qui sua crederent interesse ad proponendum et dicendum, si quid contra predictam Elisabeth electam et eius electionem dicere et opponere vellent, ut coram nobis vel nobis absentibus coram eis Prage in domo habitacionis nostre compararent. In quoquidem termino cum nullus apparuit contradictor, qui se dicte Elisabeth et sue electioni opponeret, prefata Elizabeth nobis humiliter supplicauit, ut electionem suam predictam approbare et confirmare dignaremur. Nos itaque diligenti examinatione dicte electionis et persone electe premissis pensatisque singulis circumstanciis, que in talibus solent pensari, cum nullum canonicum impedimentum obstaret, dei nomine inuocato seruatis seruandis prescriptam electionem de persona Elisabeth predicte, ut premittitur canonicè celebrata approbauimus ipsamque confirmauimus ac tenore presentium approbamus et confirmamus dictamque Elisabeth in abbatissam monasterii s. Georgii predicti preficimus sibi curam et administracionem plenam et liberam eiusdem monasterii tam in spiritualibus quam in corporalibus committentes. In eius rei testimonium presentes literas fieri et sigillorum nostrorum appensione fecimus communiri. Datum Prage a. d. MCCCLXIII. die XXII. mensis Nouembris (str. A. 8.) Také tato konfirmace nebyla Tomkovi známa (viz Děj. Prahy V. 219.) Tomek ji nazývá sestrou Hostislava, děkana sadského, zde se jmenuje sestrou arcijáhna kouřimského Buška. Dle toho byli Bušek a Hostislav bratři.

3. Confirmacio abbatis in Insula.

Nos Arnestus etc. notum facimus universis etc., quod bone memorie Diuissio abbate monasterii in Insula ordinis s. Benedicti nostre diecesis viam uniu-rse carnis ingresso religiosi viri fratres prior et conuentus eiusdem monasterii in Insula electione defuturo abbate per eos celebrata nostrum in spiritualibus vicariis cum decreto electionis sue accedentes presencium ipsis humiliter supplicarunt, ut cum ipsi capitulariter congregati in certos arbitros et compromissarios consenserunt ipsosque deputassent sub certis formis et . . . in decreto dicte electionis expressis ad eligendum abbatem monasterii supradicti dictumque compromissarium iuxta potestatem eis per dictos priorem et conuentum traditam et concessam honorabilem et religiosum dominum Mstyk priorem dicti monasterii in abbatem concorditer elegissent, prout in decreto elec-

cionis ipsius sigillo dicti conuentus sigillato coram dictis nostris vicariis exhibita plenius continetur, eleccionem ipsam de persona ipsius domini Mstislai canonice celebratam approbare dignaremur. Ipsi vero eorum rationabilibus petitionibus fauorabiliter annuentes cridam seu proclamacionem in dicto monasterio fieri fecerunt, ut si quis uel qui eleccioni predictae aut persone electe quicumque vellet seu vellent opponere, quod certo termino ad hoc assignato coram ipsis comparere deberent. In quo termino cum memoratus dominus Mstislaus electus cum crida et fide executionis coram nobis comparuisset petens per nos approbare eleccionem supradictam, cum nullus appareret contradictor premissa examinacione debita eleccionem predictam de persona eiusdem domini Mstislai ut premititur canonice celebratam approbauimus et confirmauimus ac tenore presencium approbamus et confirmamus dictumque dominum Mstislaum in abbatem monasterii in Insula predicti preficimus sibi curam et administracionem plenam et liberam eiusdem monasterii tam in spiritualibus quam in temporalibus committentes. In cuius testimonium presentes literas fieri et sigillorum nostrorum appensione fecimus communiri. Datum Prage a. d. MCCCLXII. die XXII. mensis Novembris.

Všecka tři stvrzení sluší považovati za opis původní listiny od generalních vikářů vydané. Také Trugl, ač potvrzení farářův z této prvé knihy erekční vyňal a uveřejnil, těchto zde podaných si nepovažiml.

Cechovní podstavce.

Kulturní črta z minulosti. Napsal *Al. Dostál*.

Cechovní pořádky, v nichž v minulých stoletích sdružení byli rozliční řemeslníci, měly svoje pokladny, ferule (jako žezla), svoje rozmanité knihy zápisů, účetní i pamětní, na masopust a k veselím, mumraje (masky), odznaky, pečetní razítka a jiné. Poněvadž cechy nejenom řemesla chránily, tovaryše zkoušely, když se tito chtěli státi samostatnými mistry, o zachovávaní pořádku v družstvech bděly, majíce jakousi autonomii, ale také dohlížely na plnění povinností náboženských, též k chrámům se pojily a v nich měly své odznaky. Cechmistři a starší nejenom mladším mistrům na sobě dávali příklad, ale dozírali také na tovaryše (knapy), učenníky a celé rodiny řemeslnické, aby mezi nimi panovala uctivost k starším, mravnost, svornost, aby se všichni dávali viděti o nedělích a zasvěcených svátcích v kostele při službách Božích, súčastňovali se církevních průvodů, pohřbů členů cechovních, aby v době velikonoční přijímali sv. svátosti a hlavně tehdy přicházeli, když cech in corpore vystupoval, na př. při mších o cechovních patronech, za zemřelé členy a tak zv. hodinkách ve svatém týdnu před Božím hrobem.

Měly tudy cechy v chrámech význačná místa, konaly zvláštní služby a hleděly na své odznaky. Na slavnosti vzkříšení a Božího těla nosili starší zvláštní pláště, rovněž o pohřbech, nebo když šli ofěrou kolem oltáře. Byla-li mše sv. za některého příslušníka nebo v den cechovního patrona, kladli kolem oltáře nebo na svíčky své znaky čili erby, na nichž byly namalovány jejich nástroje a mnohdy uvedena i jména zemřelých.

Cechy měly svoje oltáře, na nichž jejich patron na obraze představen, rozsvěcovaly jejich lampy, zpívaly ze svých kancionálů.

Vedle stolic byly zabodnuty cechovní praporce, jež praporečníci, pravidelně mladší mistři, nosili v průvodech. Žerď tu stála celý rok, hed-

vábné a damaškové prapory zavěšeny o slavnostech, potom svinuty, dány do plechových pouzder a uloženy u cechmistra do pokladny. Na žerdích byly odznaky řemesel z plechu, na praporecích obrazy patronů.

U cechovních praporů sedávali ve stolicích členové toho neb onoho řemesla, pod nimi také šli v procesích, od nejmladších do nejstarších, dvoustupem nebo čtyřstupem, jak kde řemeslníků byl počet.

Mezi starými památkami po řemeslnických ceších v kostelích vídáme posud lucerny a podstavce, také podstavníky zvané, pokud nebyly odstraněny do místních muzeí. Že by se jim dostalo za odpočinek upravených zákoutí, kde by v zapomenutí a ve zkázu přišly, nedá se ani mysliti při touze zachovati památky budoucím pokolením.

Lucerny cechovní pocházejí asi z pozdějších dob, poněvadž se v regulích čili stanovách mluví o podstavcích. K čemu sloužily? Aby se na nich rozzářaly svíčky. V kostele tyto dobře hořely, ale v průvodech a při větru shasínaly; proto svícen opatřen sklem, pouhý podstavec se stal lucernou.

Obé posud viděti, třeba všudy se jich neužívá za tím účelem, jak vlastně byla původně v intencích. Dříve bývaly v předu u kostelních stolic, tvořily řady, na každé straně jedna toho neb onoho cechu, vždy po dvou; než nyní je vídáme u zdi, buď aby v rozhledu po chrámě nepřekážely nebo spíše že při zrušení cechů řemeslnických nikdo se o ně nestará, opravovatí a hlavně znovu obarvití jich nedává, a tak zůstaly jako části inventáře kostelního. Jenom o slavnostech kostel sám opatřuje svíčkami lucerny ony. Či se rozpomene ještě některý starší člen toho neb onoho řemesla, který pamatuje, jak kdysi bývalo? Jsou však případy, že mladší řemeslníci ani už nevědí, které lucerny jim náležely, ba snad se i za ty odznaky stydí. — —

V městě, kde bylo hojně řemesel, také v kostele četně se nacházelo luceren; některý cech měl až čtyři, šest, jinde mistři i tovaryši svoje. A takřka se předbíhali cechové, aby si řídili lucerny co nejnákladnější.

Podstavce byly ze dřeva nebo ze železa. ozdobně pracované. V Hoře nazývali je „korbely“; v Praze v kostele u Matky Boží před Týnem roku 1553 napočteno podstavců dvanáct. Čteme, že se lepily svíčky — nálepky na památku dušiček. Tedy byly původně bez železných hrotů k napichování větších svící, ale pouze menší se na nich nalepovaly jako nyní na železných svícnech.

Podstavce jednotlivých řemesel pěkně popisují regule cechů Veverško-Bytýšské na Moravě (roku 1740—1859). Zde totiž čteme, že každý cech měl podstavníky. Podstavník je žerď s hlavicí, na níž stojí anděl, drže roh na nastrčení svíčky. Užívalo se jich při průvodech slavnostních, při pohřbech mistrů, při mších sv. za cechy nebo jiné zemřelé členy.

Cechy Veverško-Bytýšské popisují takových podstavníků sedm.

1. Na podstavcích řezníků: anděl drží štít, na němž jsou dvě sekery přes kříž přeložené, za nimi kolmo nůž. Letopočet 1828, kdy byly podstavníky opraveny.

2. Druhý pár s hlavicemi trojhrannými má na jedné straně úhelnici, kolo, sekeru širokou pro mlynáře; kružidlo, úhelnici a hoblík pro stolaře; rohlík, precík a královku pro pekaře. Letopočet obnovení 1812.

3. Andělé drží štíty a na nich jsou označeni tesaři úhelníci, dvěma pantoky křížem položenými, hrnkem a barvou a šňůrou na střikání; skle-

náři oknem ze šestihranných tabulek do olova zasazených, dvěma láhvemi a sklenicí; zedníci krokvicí či olovníci, obmítačkou (lžicí) a kladívkem; hrnčíři hrnkem ve kruhu točitým.

Tento podstavec označen za nejnádhernejší.

4. Tyto podstavce mají hlavice čtyrhenné. Kováři si dali na jedné straně namalovati podkovu s kovačím kladivem, vpředu rozštípeným (na vytahování hřebů); koláři kolo; bečváři bečku, na níž leží kyjanka s klíčem; zámečníci dva klíče křížem složené.

5. Tento podstavec náleží krejčímu samostatným a mají na čtyřech stranách hlavice: Pannu Marii Svatotomskou (sv. Lukášskou, černou) s Ježíškem, dále žehličku, nůžky a špici na vyražení dřek. Letopočet opravy 1807.

6. Šestý pár náleží pěti řemeslům: Na trojhenné hlavici jsou tyto obrázky: a) biskup (buď sv. Křišpin nebo Křišpian, patroni obuvníků, nebyli však biskupy) drží před sebou knihu a má mezi prsty cvok, pod sebou střevíc — znak obuvnický; b) sedlo — znak sedlářský; c) ohlávka — znak řemenářský; d) hranostajový plášť, nesený ode dvou lvů — znak kožešnický; e) punčocha — znak punčochářský.

7. Tyto podstavníky spojují dvě řemesla: tkalcovinu a provaznictví. Tkalcům patří tři strany hlavice s těmito obrázky: a) s rouchem sv. Veroniky (s obličejem Páně?), b) se dvěma železnými rozpěráky (šparažněmi) a rejkanem, c) se třemi člunky, ode dvou lvů nesenými. Na čtvrté straně jsou odznaky provaznictví: hrábě, závěšek (Hänger) a dva háky (kliky). Letopočet 1832.

Některé podstavníky jsou zlaceny.

Podobné odznaky řemeslnické posud jsou v kostelích v Kojetíně, Přerově a jinde. V Kojetíně jich je sedm, v Přerově osm párů a jsou pěkně zachovalé, obnovené. Posud prý se jich užívá při pohřbech a zabodnuty bývají před domem, odkud vyjde průvod. Na těchto shledáváme nápisy, kdy byly obnoveny, na př. „za P. Předsedy Fili. Koutného a místo Před. K. Pilného“ nebo „za cechmistrů . . .“

I na těchto podstavcích vidíme sedla, břitvy, punčochy, pušky, rukávníky, klobouky, kleště, klíče, zámky, kružidla, výrobky pekařské atd., jak tomu neb onomu řemeslu náležely. Pravidelně drží andělé svíce, ale tu a tam jsou i jiní světci, v Kojetíně na jednom Adam a Eva.

Řemeslníci na praporech a podstavcích mívali své patrony, světce totiž, kteří se tím oním řemeslem zabývali, na př. tesaři sv. Josefa, zlatníci sv. Eligia, pekaři sv. Klementa, zahradníci sv. Serena, sedláři sv. Porfýria, valcháři sv. Nestáze, kameníci sv. Maxima, barvíři sv. Jaromíra, provazníci sv. Hilaria, kováři sv. Bonavitu, tkalci sv. Šebíře atd.

Jeden pár podstavců byl všeobecný, jako jeden cech rozličný pro ty, kteří do jiných nebyli vřadění, majíce malý počet mistrů. Na všeobecné podstavce mohl každý svíce dávat i také se jich užívalo při pohřbech lidí, kteří nebyli řemeslníky.

S podstavci chodili v procesích v jistém pořádku, ve dvanácti skupinách, jak se dovídáme ze Soběslavi. Skupina I. řezníci s korouhví červenou; II. zlatníci, malíři a štítaři; III. platnění, brnění, jehláři, helmaři, ostrožníci, mosazníci, sedláři, konváři, uzdaři, řemenáři, pasíři, kováři, měšečníci, tobolečníci, mečíři, tůlaři a zámečníci; IV. kožešníci, jircháři, kožebarvíři; V. krejčíři, postřihací a valcháři; VI. ševci; VII. nožíři, čepelníci, nožíkáři, slejčíři; VIII. sladovníci, pivovarníci, vozataji; IX. pekaři a mlynáři; X. bečváři; XI. soukenníci; XII. lazebníci. Později přibýli

korouhvemi kramáři, tesáři, koláři a soustružníci, pílaři a prknáři, kameníci a j.

Ve stanovách cechovních čteme, že ten neb onen byl pokutován pro přestupek librou nebo i několika librami vosku, nedostavil-li se na př. svévolně do schůze, dopustil-li se čeho proti kázni, mravnosti. Toho vosku bylo upotřebeno na svíce pro podstavníky. Tyto rozsvěcoval nejmladší mistr, který cechu konal i jiné služby. Jindy cechové chodíce s podstavníky nebo lucernami na slavné pohřby, dostávali poplatky, které rozmnožovaly cechovní pokladnu.

Podstavce ony byly též ozdobou chrámu, zvláště ony pěkně vyřezávané, slušně malované a zlacené přispívaly i k větší oslavě při průvodech a světle na nich byla důkazem úcty Boží i lásky blížeenské.

Zprávy zemského archivu král. Českého. Svazek III. Pořádá ředitel Dr. Vojt. Nováček. — Mimo zprávu o činnosti zemského archivu obsahuje obsáhlou pozoruhodnou stať F. A. Slavíka o popise Čech po 30leté válce. Je to obšírná statistika trvalé ceny. Kromě toho jsou tu dvě kratší stati, a to: Josefa Borovičky o archivě v Simancasu ve Španělsku a Kamila Krofty o zámeckém archivě v Opočně. *Dr. M. K.*

Věstník král. české společnosti nauk. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná. Ročník 1910 přináší tyto články historické: Zajetí a vyšetřování Frant. Tengenagla r. 1611, jež napsal Dr. Hanuš Opočenský. Josef Čejka, český emigrant a uherský emisař evangelický, stať s doslovnými výsledky od Dra K. V. Adámka; důkladný článek polemický Václava Novotného proti dv. r. Dru Adolfu Bachmannovi „Zur böhmischen Quellenkunde“, německy psaný. Listář fary turnovské z let 1620—1696 od Dr. J. V. Šimáka, obšírná to stať a nemálo zajímavá, s rejstříkem; Příspěvek ke sporu o českou konfessi v Sasku v letech 1631-1637 od Dra. Jos. Volfa. *Red.*

Josef Vajs: **Nejstarší breviář chorvatsko-hlaholský.** (Prvý breviář vrbnický.) Se 7 autotypickými snímky a mapkou. V Praze 1910. Nákladem král. čes. společnosti nauk, — Pan spisovatel, kaplan týnský, uvádí se spisem tímto jako důkladný znalec věci. Popisuje celou řadu breviářů z různých míst: c. k. studijní knihovny v Lublani, kapit. archivu v Novém, nár. knih. v Paříži, fid. knih. Lobkovické v Praze, knih. Vatikánské, knih. Angelika v Římě, c. k. dvorní knih. ve Vídni, far. archivu ve Vrbniku, jihoslov. akad. v Záhřebě, král. univ. knih. v Záhřebě, metropol. knih. v Záhřebě, a pak následuje první breviář vrbnický co do jazyka a pravopisu. Práce to cenná a záslužná. Připojeny ukázky textu a jako přílohy mapka a 7 snímků listů breviáře. *Dr. M. Kovář.*

Posvátná místa království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v království Českém. Sepsal Dr. Ant. Podlaha. Řada první: Arcidiecése Pražská. Díl V. Vikariát Libocký. — Knih „Dědictví Svatojanského“ čís. 118. Podíl údů „Dědictví Svatojanského“ na rok 1911 číslo 5. Cena 2 K. V Praze 1911. — Pilný a veleplodný historik Dr. Antonín Podlaha tímto svazkem podává již o 13. vikariátě arcidiecése Pražské důkladné a obšírné zprávy historické o chrámech a kaplích, k nimž všem přidává vyobrazení jejich vnější podoby i vnitřku,

namnoze též vyobrazení posvátných soch památnějších jakož i klášterův a některých jiných budov památných a některé celkové pohledy na jednotlivé osady farní. Celkem je 68 zdařilých vyobrazení, při takovémto spise ne parádních, ale nutných. Rejstřík jmen připojený na konci, usnadní hledání. Čtenář nenechá, též bez povšimnutí zprávy o „Dědictví Svatojanském“. Kdo není ještě členem tohoto Dědictví, měl by se jím stát; neboť za vklad 20 korun dostane se mu, ročně několik cenných knih zdarma.

Dr. M. Kovář.

Kniha soudcův. Překlad z Vulgaty i z původního textu a výklad. Napsal Dr. Jaroslav Sedláček. „Dědictví sv. Prokopa“ číslo LI. Podíl za rok 1910. Jest to 1. svazek I. oddělení výkladu knih pisma sv. starého zákona, jež „Dědictví sv. Prokopa“ počíná vydávati. Znamý učenec prof. Dr. Jar. Sedláček podává po důkladném úvodě překlad (dvoji: dle Vulgaty i z původního znění vedle sebe) a obšírný vědecký výklad (věcný i slovní dle hebrejštiny) a rozbor „knihy soudcův“ až po Samsona s dodatky k dějinám soudců. Ke spisu př dán potřebný ukazovatel jmen i věcí. Spisy, vydávané „Dědictvím sv. Prokopa“ jsou veskrze vědecké bohoslovné knihy, které mají cenu trvalou. Každý člen tohoto spolku, který složí 80 kor. najednou nebo ve lhůtách, obdrží ročně jeden výtisk knihy nákladem téhož dědictví vydané, obyčejně v ceně daleko vyšší, než co obnášel by úrok ze složeného vkladu, o čemž svědčí ceny dosud vydaných knih.

Redakce.

Obsah ročníku XII.

<i>A. Blanický a Dr. M. Navrátil:</i> Dějiny farní osady Kondrace pod Blánkem (Pokračování)	Str. 1 a 128
<i>Fr. Štědrý:</i> Stavivo k podrobné historii církevní v Čechách. (Pokrač.)	33 a 193
<i>Václ. Oliva:</i> Radhošť (Dokončení)	46
„ Bohatství kláštera Sedleckého	62
„ Záznamy šlechtických rodů v matrikách Chroustovických.	175
<i>Gust. V. Svoboda:</i> Život v Kolině r. 1625 (Pokračování)	66 a 180
<i>Dr. Ant. Lenz:</i> Sv. Tomáš Aquinas a M. Jan Viklif o řeholích. (Dokončení)	75
<i>Dr. Ant. Podlaha:</i> Dějiny koleje jezuitských v Čechách a na Moravě od r. 1654 až do jich zrušení. (Pokračování)	84 a 161
<i>Dr. Karel L. Řehák:</i> Konvent augustiniánů v Domažlicích od svého založení až do počátku 19. století (Pokračování)	94 a 113
<i>Dr. Ant. Podlaha:</i> Třetí díl rukopisného sborníku Evermonda Jířího Košetického (Pokračování)	104 a 123
<i>Adolf Patera:</i> Bohemica různých knihoven	168
<i>Dr. M. Kovář:</i> Mikševicova kronika Lounská (Pokračování) . . .	107 a 200
<i>Fr. Teplý:</i> Osudy josefinských konfiskací na českém jihu	205
Drobné zprávy a posudky	109 a 217

